

DE VIJF BOEKEN VAN MOZES.

Pentateuch.

Dit eerste gedeelte der Heilige Schrift wordt door de Hebreeën, Ha-Thora, d.i. de Wet (of ook wel Safer Ha-Thora d.i. het Wetboek), en in de vertaling van de "Zeventig" (Septuaginta) Pentateuchos d.i. het vijfdelige boek genaamd. Het vormt één afgerond geheel, beginnende met de schepping van de wereld en eindigende met de dood van Mozes, de Middelaar van het Oude Verbond.

Het bevat de geschiedenis van alles, wat God, de Heere, van de schepping van de wereld af tot de intocht in Kanaän gedaan heeft, om het heil, in Christus bereid, voor te bereiden; hoe Hij, nadat door Adams val de zonde de wereld was ingekomen, en deze straks zulk een ontzettende hoogte had bereikt, dat de zondvloed noodzakelijk werd, in Noach, de tweede stamvader, het menselijk geslacht bewaarde en uit het geslacht van diens zoon Sem, Abraham riep, opdat in en door zijn nakomelingschap de ware en zuivere Godskennis zou bewaard blijven en also in zijn zaad alle geslachten van het aardrijk zouden gezegend worden. Alles, wat daarmee noodzakelijk samenhang, alles, wat daaruit voortvloeide wordt ons meegedeeld in dit eerste gedeelte van de Heilige Schrift. Het behelst daarom de voorbereiding voor, de instelling en de bevestiging van de oudtestamentische Verbondsgodsdienst. De voorbereiding vinden we in het eerste boek, zowel in de leiding van God met de mens vóór de zondvloed als in Zijn openbaringen aan Abraham, Izaak en Jakob. De instelling er van wordt ons bericht in de drie middelste boeken: Exodus, Leviticus en Numeri, en de bevestiging in het laatste, in Deuteronomium. Men houde dan tevens in het oog, dat wij in Exodus meer bepaald worden bij de profetische zijde van de wet, in Leviticus bij de priesterlijke en in Numeri bij de koninklijke inrichting van het volk van God van het Oude Verbond.

HET EERSTE BOEK VAN MOZES, GENESIS.

Wording.

Het eerste boek van Mozes ontleent zijn naam aan de Septuaginta. Genesis betekent: wording. Bij de Hebreeën wordt het naar zijn eerste woord Bereschith, d.i. in den beginne, geheten; bij de latere rabbijnen ook: het boek van de schepping, Safer Jetsirah. Terecht draagt het de naam van Genesis, wording. Het meldt ons toch niet alleen de schepping van hemel en aarde, de wording van hetgeen buiten God Almachtig bestaat, maar ook de wording of oorsprong van de zonde onder het menselijk geslacht. Het bevat tevens de eerste aankondiging van de genade, de wording van het nieuwe geslacht uit Noach, van het uitverkoren volk uit Abraham, en zo de eerste of voor-geschiedenis van het oudtestamentische Godsrijk.

De inhoud knoopt zich vast aan tien stamboeken. (Tholedoth), aan welke stamboeken het scheppingsverhaal, Hoofdstuk 1-2 vs. 3 ten grondslag ligt, tot basis verstrekt. Deze hoofdbestanddelen zijn:

1e. de tholedoth van hemel en aarde (2:4-4:26),

- 2e. die van Adam (5:1-6:8),
- 3e. die van Noach (6:9-9:29),
- 4e. die van de zonen van Noach (10:1-11:9),
- 5e. die van Sem (11:10-26),
- 6e. die van Therach (11:27-25:11),
- 7e. die van Ismaël (25:12-18),
- 8e. die van Izaäk (25:19-35:29),
- 9e. die van Ezau (36) en
- 10e. die van Jacob (37-50).

Vijf stamboeken alzo voor de eerste en vijf voor de tweede periode.

HOOFDSTUK 1.

I. Vs. 1 en 2. God schept in den beginne hemel en aarde, doch laat vooreerst de aarde nog ongevormd en onbewoond.

1. In den beginne, dat is, toen de tijd naar Gods welbehagen aanving 1) schiep 2) God 3) door middel van het Woord, dat in den beginne bij Hem was, Johannes 1:1-3; Col. 1:15, 16) de hemel 4) en de aarde. 5) a)

a) Psalm. 33:6; 89:12; 136:5 Hand. 14:15; 17:24 Hebr. 11:3

1) Wat vóór dit begin was, is de eeuwigheid. Vóór dit begin was er geen tijd, gelijk er eens geen tijd meer zal zijn (Openbaring. 10:6). Nu ontstaat het begrensde; bij de wording van het stof is het begin van de tijd. De Engelen zijn in den beginne geschapen, want zij zijn niet eeuwig, het Woord was in den beginne Johannes 1:1) en is dus eeuwig..

2) Uit niets wordt onder de handen van het schepsel in alle eeuwigheid niets; het is het Majesteitsrecht van God alleen, uit niets iets te maken..

Scheppen is iets uit niets te voorschijn roepen. Het woord "scheppen" heeft een dubbele betekenis, waarvan de *eerste* meer ziet op de voortbrenging, de oproeping van de stof en het wezen zelf uit niet; en de *andere* meer op de vorming en bearbeiding van de ongevormde en machteloze nog ruwe klomp, die voor levenvoortbrenging in en uit zichzelf onmachtig, onvatbaar is..

Al leert het vervolg, dat de aarde ook haar eigen hemel heeft, de hemel, waarvan in Genesis 1:1 gesproken wordt, is een ander, hoger en reiner..

3) Het Hebreeuwse woord (Elohiem) is een meervoudige vorm en geeft macht te kennen, terwijl het werkwoord "schiep" in het enkelvoud staat. Drie zijn er, die getuigen in de hemel, de Vader, het Woord en de Heilige Geest en deze drie zijn één. 1 Johannes 5:7).

Zo wijst ons reeds het eerste bijbelwoord op het verborgene, het mysterie van het goddelijke Wezen, maar ook dat in de schepping van hemel en aarde al de deugden van God op het heerlijkst hebben uitgeblonken.

4) Onder "de hemel" hebben wij te verstaan de hemel der hemelen, met zijn heilige Engelen en Aartsengelen. Immers, toen God de aarde grondvestte zongen de morgensterren (Job 38:4-7) d.i. de Engelen.

5) Welk een wijsheid in deze eenvoudige woorden! De wijzen van alle eeuwen hebben nagespeurd, welke de oorsprong van alle dingen geweest is, en de één heeft genoemd enige stofdeeltjes, de ander een groot werelddeel, weer anderen noemden water en gas. Reeds dit eerste woord van de Bijbel geeft het duidelijk bewijs, dat de heilige mannen van God, door de

Heilige Geest gesproken hebben. Ook hier voelen wij, dat geloof in Gods Woord de hoogste wetenschap is..

2. De aarde, zoals zij door God in een punt van de tijd uit het niet was te voorschijn geroepen, nu was woest en ledig 1) en duisternis was op de afgrond. En de Geest van God 2) zweefde op over de oppervlakte van de wateren 3) heen.

1) In het Hebreeuws "Thohoe waboohoe," woorden, in die taal gebruikt als iets ledigs en vreemds wordt bedoeld; iets, dat nog voor niets geschikt is. Gelijk een embryo in de moederschoot, alzo was de aarde toen nog met watermassa's omgeven. (2 Petrus. 3:5)

Een schone beschrijving van de chaos, de ongevormde stof, geeft Ovidius in zijn Metamorfose: "Waar aarde was, daar was ook zee en lucht; zo was de aarde niet te begaan, het water niet te doorwaden; de lucht miste het licht; in een lichaam streed het koude met het warme, het natte met het droge, het zachte met het harde, het zware met hetgeen geen gewicht had."

Onbehouwen en onbeholpen lag of stond, of hing of zweefde daar de vormeloze aarde, "woest" zonder uitwendige gestalte en ledig, zonder innerlijke gehalte; een oceaan zonder bedding, zonder bodem, zonder kusten, zonder stroming, zonder diepte of hoogte; een bruisende en schuimende golving van een "donkere, sombere afgrond;" een ordeloze woeling en warhoop van allerlei woelende vchten en wortelende stoffen, doods en stom, onvatbaar voor alle levens. Zij zelf kon het leven uit haar machteloze schoot niet voortbrengen..

Daarom behoort men dit op de voorgrond te stellen: "Zendt Gij uw Geest uit, zij worden geschapen en Gij vernieuwt het gelaat van het aardrijk," maar ook het tegenovergestelde: zodra de Heer zijn Geest inhoudt, keren zij weer tot hun stof en sterven. (Psalm. 104:29b, 30a).

2) De Geest van God, d.i. de Heilige Geest, niet de wind, zoals sommige uitleggers menen, zweefde over de wateren. De Staten-Overzetters tekenen aan, dat het woord "zweven" ook "broeden" betekent. In Deuteronomium. 32:11 wordt hetzelfde woord gebruikt van de arend, waar gezegd wordt, dat hij over zijn jongen zweeft. De betekenis van "broeden" is, en terecht, van de stamverwante talen (het Syrisch en het Arabisch) afgeleid, waar het werkwoord gebruikt wordt van de vogel, die op de eieren broedt. De aarde kon het leven niet voortbrengen. Alleen door de levende en levenwekkende Geest van onze God kon dit bewerkt worden. Zo in het rijk van de natuur, zo ook straks in het rijk van de genade.

3) Hoe lang de aarde in deze toestand voortduurde en welke veranderingen onder dat broeien van de Geest in het inwendige plaats hebben gehad, is ons niet geopenbaard. Spreekt de natuurwetenschap van duizendtallen jaren, zij is *daarom* niet in strijd met de Schrift, doch men vergete niet, dat voor de Heere duizend jaar zijn als één dag. Evenmin weten wij, wat in de hemelse wereld voorviel, wanneer en hoe de val van de Engelen heeft plaatsgehad. (Judas 1:6; 2 Petrus. 2:4).

II. Vs. 3-25. In zes dagen vormt God de nog ruwe grondstof van de aarde en richt Hij deze tot een woonplaats in voor haar toekomstige heer, de mens.

3. En God, toen Hij, naar zijn vrijmachtig welbehagen besloot de woeste en ledige aarde te vormen en te bevolken-naar de gewone tijdrekening, omstreeks 4000 jaarvóór de geboorte van Christus-maakt allereerst aan de duisternis een einde, en liet het licht voortkomen, die noodzakelijke voorwaarde van elk worden en leven 2 Corintheërs 4:6) toen Hij zeide:1) Daar zij licht, 2) en daar werd licht. (Psalm. 33:9)

1) Het spreken van God is altijd de uiting van de innigste en heiligste gedachten van Zijn hart (Psalm. 33:11) en aldus de openbaring, de naar buiten treding in en door het woord, van zijn heilig Wezen, voor zoverre dit door de mens kan gekend en moet erkend worden..

De Heere spreekt en het is er. Hij gebiedt en het staat er (Psalm. 33:9). Zo in het rijk van de natuur, zo in het rijk van de genade. God spreekt en werelden verrijzen uit het niet. God spreekt en de mens, dood in de zonden en misdaden, wordt herschapen tot een kind van God.

De hele schepping is één gedachte van God, die in werkelijkheid is getreden bij haar uiting door het woord. (Psalm. 33:6). Het Gods-woord: "daar zij" is de wording van de wereld, is het machtwoord dat de gevallen mens herschept en eens de bezoedelde aarde vernieuwen zal. "Men zegt dikwijls van dergelijke uitdrukkingen, dat zij op menselijke wijze van God spreken. Het omgekeerde is waar, omdat God spreekt, spreekt de mens, het beeld van God".

Spreken is een openbaring van de gedachten, scheppen de verwezenlijking van de goddelijke wereldgedachte en aldus een in vrijheid volbrachte daad van de absolute geest, geen emanatie van de schepselen uit het Goddelijk Wezen..

2) Uit het woord van God gaat kracht uit, wie zou hem weerstaan? "Toen sprak God: er zij licht! en er werd licht." Nu heeft hij het niet gesproken, maar is zelf ons licht geworden.

God schiep aanstonds op de eerste dag iets, dat zo schoon en voortreffelijk was, dat Hij zich niet schaamt de naam daarvan te dragen. (Psalm. 104:2; 1 Joh. 1:5)

Maar hoe kon er licht zijn vóór de schepping van de zon? vs.14. Eindelijk is de wetenschap tot de erkenning gekomen, dat de zon op zichzelf een donkere bol, niet de lichtgeefster maar de lichtdraagster is, gelijk een lamp het licht draagt..

Wat licht is in natuurlijke zin zegt de voorzichtige man van de echte wetenschap u niet. Telkens wisselen daarom de meningen en velerlei verklaringen. Nu eens is het trilling, dan weer golving, straks andere beweging, uitstraling of wel uitstroming; maar wat eigenlijk dit alles veroorzaakt, alleen Gods oog heeft de lichtbron in al haar reinheid en schone glans gezien. Alleen Hij, die het licht is, waarin geheel geen duisternis is, verklaart het ons.

Hij, die het licht gezaaid heeft voor de rechtvaardige, die het ontoegankelijk en eeuwig licht bewoont en die het gesproken heeft, dat wie Hem volgt het licht des levens zal hebben; alleen

Hij kan het licht uit zichzelf uitzenden, omdat Hij, in de hoogste en edelste zin van het woord, het licht der wereld is..

4. En God, die in deze trapsgewijze vorming van de nog ruwe stof aan het toekomstige hoofd van de zichtbare wereld, de mens, gelijk wilde worden, opdat deze Hem weer gelijk worden zou, overzag, als een menselijk werkmeester, het werk van zijn handen en zag het licht, dat het goed was 1) (Psalm. 104:31). Geen half, geen onvolkomen werk, werkt God, noch in het rijk van de natuur, noch in dat van de genade; en God maakte scheiding tussen het licht en tussen de duisternis, 2) d.i. God verordende een regelmatige afwisseling van licht en duisternis, daar Hij het tot hiertoe slechts als ether (fijne lucht) voorhanden licht, op bepaalde tijden zich liet uitzetten en dan weer samentrekken.

1) Door Mozes wordt hier God voorgesteld zijn werk beschouwende en daarin een welbehagen hebbende. Dit geschiedt echter hierom: opdat wij zouden verstaan dat God niets gedaan heeft, dan met vast beleid en volgens een welbepaald plan..

Het licht was goed, omdat Hij het zelf geschapen had. Het woord *goed*, moet, het spreekt vanzelf, in natuurlijke zin worden begrepen. Het betekent niet minder dan dat, -zoals hier-het volkomen kon beantwoorden aan het doel, hetwelk God zich ermee voor ogen had gesteld..

2) Duisternis is het beeld van zonde en ellende. Er is echter ook een weldoende schaduw, een heilige nacht. Ook de nacht is van de Heere (Psalm. 74:16)

5. En God noemde 1) het licht dag en de duisternis noemde Hij nacht. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest, 2) de eerste dag. 3) Deze berekening, volgens welke de dag met de avond begint, behield het volk van God onder het Oude Verbond; de Joden begonnen alsoo iedere nieuwe dag met de zonsondergang van de vorige, niet eerst met middernacht (Leviticus. 23:32).

1) Het "noemen" is zo veel, als aan iets naar zijn wezen, een bestemming aanwijzen. Hier wordt ons Gods almachtig regeren aangeduid..

Eerst scheidde God het licht van de duisternis en daarna onderscheidde Hij ook de namen; eerst de zaak en dan de naam; maar dan ook een naam, die niet het feit van de scheiding, maar het wezen van de gescheiden dingen uitdrukt en weergeeft..

2) Waarom de avond met zijn duister eerder dan de morgen met zijn licht? Omdat door God alleen de nacht tot dag wordt. Evenzo is het in de wedergeboorte. Hij vindt ons in nacht en door Hem wordt het dag in ons.

3) Wij hebben hier niet te denken aan profetische dagen, noch aan tijdvakken, maar aan natuurlijke dagen. Hoelang echter deze dagen zijn geweest, valt niet te zeggen, evenmin als de juiste omtrek van de aarde. Op de eerste dag van het Oude Verbond schiep God het natuurlijk licht; op de eerste dag van het Nieuwe Verbond verrees de Zonne der gerechtigheid, het eeuwige Licht der wereld..

Zo is onze zondag reeds gewijd door de schepping van het licht.

6. a) En God zei, toen het licht in de plaats van de duisternis was getreden, daar zij een uitspansel 1) in het midden van de wateren; en dat make scheiding tussen wateren en wateren. Wij lezen hier de schepping van onze dampkring, welke de wateren boven ons in de wolken ophoudt, totdat ze de dampkring te zwaar geworden, als regen neerdalen.

a) Psalm. 104:2; 136:5; 148:4; Spreuken. 8:28.

1) Sommige oud-Joodse en oud-Christelijke schrijvers vertalen het woord door firmament (firmamentum). Ook de Septuaginta gebruikt het woord stere, het woord "firmamentum" én het woord stere, duiden iets vast aan. Het Hebreeuwse woord geeft echter niets anders te kennen, dan een wijduitgespannen ruimte. Calvijn tekent bij deze woorden o.a. aan: Wel weten wij, dat de regen op natuurlijke wijze ontstaat, maar de zondvloed toont genoegzaam, hoe door de onstuimigheid van de wolken deze overweldig zou worden, als de sluizen van de hemelen niet door Gods hand gesloten waren..

7. En God maakte dat uitspansel; ingevolge Zijn zo-even uitgesproken scheppingswoord ontstond het, en Hij maakte scheiding tussen de wateren die a) onder het uitspansel zijn, en tussen de wateren b) die boven het uitspansel 1) zijn. En het was also, gelijk God vs. 6 bevolen had.

a) Psalm. 33:7; 136:6 Spreuken. 8:24 b) Psalm. 148:4

1) De wateren beneden worden op de volgende dag in afgesloten bewaarplaatsen verzameld, de wateren daarboven zweven in wolken boven ons en vallen niet neer, maar worden van het uitspansel gedragen; dit nu is geen geringer wonder van de goddelijke almacht, dan toen de wateren van de Rode zee als muren stonden (Ex. 14:22)

8. En God noemde het uitspansel, hetwelk als het dek van een tent over de aarde was uitgespannen hemel, 1) letterlijk hemelen, d.i. lucht en wolkenhemel, onderscheiden van de hemel der hemelen, die God in den beginne had geschapen. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest, de tweede dag.

1) Deze "hemelen" zijn wel te onderscheiden van de hemel der hemelen. Stelde God Almachtig straks op de vierde dag in het wolkeloze uitspansel, d.i. de tweede hemel, zon, maan en sterren, de eerste hemel vindt men aan deze zijde van het uitspansel, hetwelk over de aarde als een gordijn is uitgestrekt als een dek over een tent is uitgespannen. (Psalm. 104:2)

9. En God, voortgaande in Zijn ordenende werkzaamheid en zich tot de wateren op de aarde wendende, zei: a) Dat de wateren van onder de hemel in een plaats vergaderd worden en dat het droge gezien worde. En het was also. 1)

a) Job 26:10; 38:8; Psalm. 24:2; 33:7; 136:6.

1) Zo verzamelde het water zich in de afgesloten bewaarplaatsen, zodat het niet meer de hele aarde overstroomde. (Job 38:8-11; Psalm. 104:6-9). Wellicht door ontzettende beweging, wellicht door onderaards vuur ontstond de diepte en vormden zich de hoogten van de aarde. De onbewerkte natuur werd gevormd; de grondslag en bodem van alle latere gewrochten werd gelegd..

10. En God noemde het droge aarde, en de vergadering van de wateren, niet alleen de eigenlijke zee, maar ook het water in rivieren en meren, noemde Hij met een gemeenschappelijke naam: zeeën. En God zag dat het goed was. 1) De reeds op de tweede dag begonnen scheiding van de wateren was nu voltooid en de aarde had naar haar bestanddelen, oceaan en vast land, de bestemde gedaante verkregen.

1) Dit woord des Heren, was op de tweede dag niet vernomen, omdat het werk, op die dag begonnen, eerst op deze dag was voltooid. Daarom klinkt het zo straks nog eenmaal..

Deze uitdrukking is het teken van de voltooiing, dat God zijn werk openstelt, waardoor het bestaan voor en door God bevestigd is..

11. En God zei nog een tweede scheppingswoord op deze dag; dat de aarde uitschiet grasscheutjes, kruid zaad zaaiende, vruchtbaar geboomte, dragende vrucht naar zijn aard, welks zaad daarin zij op de aarde. 1) En het was also.

1) Welk een orde in het hele werk van God! Hij begint met het kleinere en klimt steeds tot het grotere op!.

Dit betekent, dat niet slechts toen de kruiden en bomen geschapen zijn, maar ook, dat hun tegelijk het vermogen is gegeven, om zich voort te planten..

Daarin ligt het onderscheid tussen het Godswerk en het mensenwerk, dat het eerste schoner wordt, hoe nauwkeuriger men het kennen leert; het schoonste werk van de mensen wordt steeds grover, als het oog zich sterker wapent. Maak, mens, die u beroemt op wetenschap en kunst, één plantje, één grasscheutje! Al wat gij vormt is dood, het mist groeikracht, mist de macht tot voortteling..

12. En de aarde bracht voort naar het bevel van de Heere grasscheutjes, kruid zaad zaaiende naar zijn aard en vruchtdragend geboomte, welks zaad daarin was, naar zijn aard. 1) En God liet ook op het tweede werk van deze dag met welgevallen zijn oog rusten en zag dat het goed was.

1) Wonder van God! In één mens schiep God alle mensen, in één boom alle bomen, in één gewas alle gewassen van deze soort, die er zijn zouden tot aan het einde van de wereld..

Is dat geen wonder? Gij neemt een handvol verschillende zaadkorreltjes en strooit ze naast elkaar op één en dezelfde grond, waar zij dezelfde voeding, sap en verzorging genieten; toch verwisselen zij niet, maar ieder brengt voort naar zijn eigen soort; het één wit, het ander geel, de vruchten zoet en zuur, bruin en zwart, rood en groen, hoog en nederig. Alzo, hoewel wij

als de zaadkorreltjes op één akker van de dood begraven worden, zo zullen wij toch op de jongste dag, onverwisseld met elkaar opstaan, ieder in zijn vlees, ieder met zijn geest. 1 Corinthiërs 15:38)

Als God, de Heere, leven schept, dan legt Hij daarin tevens de macht om leven voort te brengen. Daarom kan er geen sprake zijn van dood geloof of werkeloze bekering. Die in waarheid is wedergeboren uit de Geest, in wie waarlijk het oprecht geloof leeft, deze moet vruchten voortbrengen der bekering waardig, omdat het leven uit God is..

13. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest, de derde dag.

14. En God, op de vierde morgen tot het werk van de eerste dag terugkerende, om dat verder te voltooien, zei: a) Dat er lichten zijn in het uitspansel des hemels, 1) om scheiding te maken tussen de dag en tussen de nacht, en dat zij zijn tot tekenen, 2) tot blijvende, zichtbare getuigen aan de hemel van de hoogste Majesteit Gods, en tot gezette tijden, 3) tot aanwijzing van de verschillende feesttijden, tot bepaling van dag, maand en jaar, en tot dagen en jaren!

a) Psalm. 8:4 Psalm. 104:19 Psalm. 136:7 Sir. 43

1) Gelijk het eerste drietal dagen, zo begint God, de Heere ook het tweede drietal met het licht. Is het niet, om daardoor duidelijk te doen verstaan, dat Hij het Licht is?.

2) Voortekenen van het weer (Mat.16:2-3), aanwijzingen van buitengewone gebeurtenissen (Mat.2:2, Luc. 21:25 en 23:44 vv.) kentekenen voor zeevaarders en reizigers, om zich daarnaar te richten..

3) Jaargetijden, als ook termijnen voor het verloop van het leven van planten, dieren en mensen..

15. a) En dat zij zijn tot lichten in het uitspansel van de hemel, om licht te geven op de aarde.

1) En het was alzo.

a) Deuteronomium. 4:19 Jeremia 31:35

1) Het op de eerste dag door God geschapen licht, wordt nu verbonden aan de hemellichamen; dag en nacht vroeger bepaald, door het uitzetten en samentrekken van de lichtstof, worden nu door deze geregeld..

16. God dan maakte, (wellicht uit de wateren boven de hemelen) (Psalm. 148:4), die twee grote lichten. 1) In betrekking op de zo-even genoemde bestemming, namelijk om de aarde te verlichten, zijn zon en maan werkelijk grote lichten, dat grote licht, de zon, tot heerschappij van de dag en dat kleine, kleinere, in vergelijking tot de zon, tot heerschappij van de nacht (Psalm. 136:7-9 Jer.31:35), ook de sterren. 2)

1) De hemeltekenen worden hier "lichten" genoemd, daar de Heere zich schikt naar de mens, voor wie zij werkelijk lichten zijn.

2)Hemeltekenen! Wat is uw Schepper groot. Ons roept gij toe: "Buigt u neer en aanbidt." (Psalm. 8:4-5) (Psalm. 19).

17. En God stelde (letterlijk: gaf) ze in het uitspansel van de hemel, om licht te geven op de aarde.

Het uitspansel, waaraan zij geplaatst zijn, is hier de vaste kracht, die hen op hun banen houdt, zodat zij niet in botsing komen met de aarde, en die de wetenschap centraalkrachten noemt. (Middelpuntzoekende en vliedende krachten)

18. En om te heersen op de dag, en in de nacht, en om scheiding te maken tussen het licht en tussen de duisternis (Psalm. 104:20-24, Jer.31:35) 1) En God zag dat het goed was.

1) Hoe dwaas is het ze te aanbidden en te dienen (Deuteronomium. 4:19), daar zij bestemd zijn, om de aarde en de mens te dienen. "De Schrift spreekt van de hemellichten naar de diensten, die zij de aarde en de mens moesten bewijzen, niet naar hetgeen zij op zichzelf zijn, zoals ook de zeevarenden naar de zon, de maan en de sterren zien, niet als *werelden*, maar als vaste punten, waar zij tijden en plaatsen naar berekenen. God berekent blijkbaar de zaken geheel anders dan wij. Wij berekenen dikwijls de grootte van de dingen naar de grootte van onze maat en de hoeveelheid van onze cijfers, en zeggen: tien is meer dan één; maar God zegt: "hemel, aarde en zee, zon, maan en sterren en alle miljoenen vissen, vogels en dieren, betekenen niets in vergelijking tot de mens." Voor de mens alleen werd dit alles geschapen; het is alles tot *zijn* gebruik; daartoe dient het in de eerste plaats..

De aarde is het Bethlehem van de wereld. Zoals Bethlehem de Heer en Heiland van de hele mensheid voortbrengt en het uitgangspunt, het centrum en het einddoel van de totale geschiedenis van de mensen betekent, het arme, kleine Bethlehem, zo heeft de kleine aarde, die niets is in het heelal, de plicht een betamelijke invloed uit te oefenen op de gang van de wereldgeschiedenis. Met andere woorden, de geschiedenis van de mensen, het in elkaar grijpen van de goddelijke heilsgedachte en de menselijke vrijheid is de geschiedenis van de wereld; en wanneer de ontwikkeling van de mensenwereld in het verzamelen van de verspreide mensheid en de uitverkorenen, hun doel bereikt hebben, dan kunnen wij zeggen dat wij aan onze plicht hebben voldaan, om nu als wedergekomenen in een nieuwe rechtvaardige mensenwereld te dienen in de Gods Koninkrijk.

19. Toen was het avond geweest, en het was morgen geweest, de vierde dag.

20. En God zei: Dat de wateren, welke nu op de bijzondere plaatsen verzameld waren, overvloedig voortbrengen een gewemel van levende zielen, en het gevogelte vlieg boven de aarde in het uitspansel van de hemel!

De Lutherse vertaling gaat uit van het onder de kerkvaders wijd verbreide idee, dat tegelijk met de vissen ook de vogels uit het water ontsproten zijn; dit is echter in tegenspraak met Genesis 2:19, waar geschreven staat dat zij uit de aarde geformeerd zijn. Over de bouwstof van de vogels is daarom niets met zekerheid vast te stellen..

21. En God schiep de grote walvissen 1) en alle levende, wriemelende ziel, welke de wateren overvloedig voortbrachten, naar haren aard, en alle gevleugeld gevogelte naar zijn aard. 2) En God zag dat het goed was.

1) Het oorspronkelijk woord duidt elk zeemonster aan.

2) Vóór de vijfde dag was geen hoger leven dan het plantenleven op aarde, nu zijn water en lucht met zich bewegende schepsels vervuld. Welk een ontelbare menigte! Elke waterdruppel heeft leven, de lucht, die wij inademen, bezit leven, en ieder schepsel is op zeer wonderlijke wijze gemaakt, van de walvis tot het insect. Welk een verscheidenheid! Welk een zegen voor mensen! O diepte van de rijkdom van wijsheid en macht en liefde!.

Vissen en vogels zijn op één dag geschapen; er is overeenkomst tussen deze beide, gelijk lucht en wolken verwant zijn; het schubbenpantser en het verenkleed, de vinnen en de vleugels hebben overeenkomst, die ook in het inwendige bestaat (bij de verdeling van het bloed)

22. En God zegende ze 1), zeggende: nu niet van hen, maar tot hen sprekende, gelijk de aard van het zegenspreken ook over het redeloze meebrengt: a) zijt vruchtbaar en vermenigvuldigt en vervult de wateren in de zeeën; en het gevogelte vermenigvuldige op de aarde!

a) Genesis 8:17

1) Als God zegent, verzekert Hij, die getrouw is, het schepsel van Zijn neerbuigende liefde en welwillende gunst. Dat is iets groots. Want aan de zegen van de Heere is alles gelegen. Met welk schallend lied van dankbaarheid zal het pas geschapen vogelenleger op die zegenspreuk van de Schepper geantwoord hebben. En zult gij, o mensenkind, dan uw Heer en Schepper niet loven met het voorbedachte lied?.

23. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest, de vijfde dag.

24. En God, nu op de zesde dag van de dieren in water en lucht opklimmende tot een hogere soort, de dieren op het land, en daarmee tegelijk de tweede helft van het werk van deze dag (vs.11-13) aanvaardende, zei: De aarde brengen levende zielen voort, naar haar aard, vee, dat tam en tot onmiddellijke dienst aan de mensen bestemd is en kruipend en wild gedierte der aarde, kleiner gedierte, dat op en in de aardbodem zich beweegt, en alles, wat de wildernissen en bossen vervult en zich niet aan de mens gewent, naar zijn aard! En het was alzo.

25. En God maakte het wild gedierte van de aarde naar zijn aard, en het vee naar zijn aard, en al het kruipend gedierte van de aardbodem naar zijn aard. En God zag dat het goed was. 1)

1) Water en lucht, aarde en stof, het is nu alles met leven vervuld. Overal beweegt het zich en wemelt het. Nog is het niet *zeer* goed, nog ontbreekt er iets, de eenheid en het doel van dit alles. Het is alles blijkbaar ingericht, om een woonplaats voor een hoger schepsel te zijn en

hem als heer te dienen. Maar wat nog ontbreekt, het komt. Hij komt, die deze welgetooide en welverzorgde woonplaats als zijn woonplaats inneemt, de mens..

Wij mogen niet nalaten op te merken, dat God al de levende wezens tot hier toe schiep, door aan de aarde en de wateren (vs.20, 24) bevel te geven, om ze voort te brengen. Elk element moet naar zijn aard voortbrengen. "De wateren stremden tot vissen; vissen zijn dus vleesgeworden of bezielde water; de vogels vleesgeworden lucht; het gedierte vleesgeworden aarde. Heeft ook het dier niet iets grof zwaars, de vogel iets luchtvormig lichts, de vis iets waterachtig weeks? Er zijn natuurkundigen, die deze oorsprong van de onderscheidene levende wezens uit hun ontbinding menen te kunnen aanwijzen.". Meer kan de stof niet voortbrengen. De mens wordt door de Allerhoogste zelf geformeerd..

Klaarblijkelijk wordt het aantal scheppingsdagen in twee helften gedeeld, elk van drie dagen. Zo zijn er twee reeksen van scheppingswonderen, die evenredig met elkaar samenstemmen. De eerste en de vierde dag het licht en de hemellichten; de tweede en vijfde dag het uitspansel en het "gevogelte, vliegende in het uitspansel des hemels"; de derde en zesde dag de droge aarde, die levende zielen moet voortbrengen. Deze zijn, twee aan twee genomen, het drietal paren, waaruit de reeksen bestaan, die op het laatst in de zevende dag, in de Sabbath, haar einde, haar rustpunt, haar samenvatting, maar ook haar kroon ontvangen..

III. Vs. 26-31. God scheidt de mens naar Zijn beeld, man en vrouw, en zet daardoor de kroon op het werk van de zes dagen.

26. En God, thans niet meer als tot hier toe eenvoudig bevelend sprekende, maar met het Woord, door hetwelk Hij alle dingen heeft gemaakt en met de Geest, die levenskrachten meegedeeld en leven gewekt heeft, in bijzonder overleg tredende, zei op deze dag, de vrijdag: 1) Laat ons mensen maken, naar ons beeld, 2) naar onze gelijkenis, vrije, zichzelf bewuste persoonlijke wezens, die de heiligheid en zaligheid van het goddelijke leven in zich dragen, en dat zij heerschappij hebben over de vissen van de zee, en over het gevogelte van de hemel, en over het vee, en over de gehele aarde, en over al het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt.3)

1) En op dezelfde dag wilde Hij daarna een nog veel groter raadsbesluit ten uitvoer brengen, denk aan de Goede Vrijdag! waarom Hij, hoewel het hem later berouwen zou, wat Hij thans Zich voornam (Genesis 6:6-7), het evenwel ondernam, namelijk het scheppen van de mens..

2) Omtrent deze woorden delen de uitleggers niet hetzelfde gevoelen. De meesten, bijna allen, stemmen hierin overeen, dat "beeld" ziet op het innerlijke wezen en "gelijkenis" op de bijkomstige zaken..

3) Dit gebied, hoe groot op zich zelf, is echter klein, in vergelijking van het geheel. Daarbij gaat deze heerschappij enkel over het uitwendige van die dingen, welke in het bereik van de mensen zijn, zodat de meeste en gewichtigste zaken van de mens onafhankelijk zijn. Trouwens wat buiten ons bereik is, geschiedt doorgaans het best. De omloop van het bloed, bijvoorbeeld, hoe geregeld is hij! De afwisseling van dag en nacht, de bewegingen van de zee,

de werkingen van de lucht, de wording en de dood van de schepselen zijn zaken, te groot voor de mens; hij heeft aan het bestuur over de kleinere dingen genoeg..

27. En God schiep op een wijze, die in hoofdstuk 2:7 vv. uitvoeriger verhaald zal worden, de mens a) naar Zijn beeld, 1) volkomen naar lichaam en ziel; als een beeld van Zijn eigen goddelijke heerlijkheid naar het beeld van God schiep Hij hem, 2) man en vrouw b) schiep Hij ze.

a) Genesis 5:1; 9:6 1 Cor. 11:7; Eh. 4:24 MATTHEUS. 19:4

1) Hier verheft zich de rede tot een jubelzang; voor het eerst ontmoeten zij hier het parallellisme (evenwijdigheid) van de leden, die tot het wezen van de Hebreeuwse poëzie behoort (2 Samuel 1:27), en wel zijn er drie parallelle leden, gelijk er drie personen in het raadsbesluit (vs.26) "Laat ons enz." verborgen liggen.

De heerlijkheid van de mens boven alle schepselen bestond ook wel in zijn lichaamsbouw, maar veel meer in de vermogens van zijn geest. Hij alleen, noch dood, noch ziekte, noch enig gebrek kennende, verhief het hoofd naar boven tot zijn Maken; hogere heerlijkheid dan deze, bezat hij in zijn denkvermogen, niet alleen om het stoffelijke te kennen, maar veel meer om God te kennen en Zijn heerlijkheid in al Zijn werken te aanschouwen; in zijn gevoelvermogen, zodat alle aandoeningen van de ziel heilig waren en hij de liefde van God met liefde beantwoorden kon; in zijn begeervermogen, zodat de ere van God zijn lust was, het omgaan met God zijn verlangen. Nog behoorde tot de grootheid van de mensen de vrije wil. God is vrij; zonder vrijheid ware de mens het beeld van God niet geweest..

2) Merk het wel op, o mens! want gij zijt het, voor wie dat alles vertaald wordt, en gedenk nu waarvan gij vervallen zijt, maar wend u ook gelovig tot Hem, door wie gij vernieuwd wordt. (Col. 3:10).

28. En God zegende hen, en God zei tot hen: Weest vruchtbaar en vermenigvuldigt, en vervult de aarde en onderwerpt haar door vlijtige en verstandige bebouwing, alsmede door altijd dieper navorsen van de natuurkrachten, want Ik heb ze u gegeven, (Psalm. 115:16), en hebt heerschappij over de vissen van de zee en over het gevogelte van de hemel, en over al het gedierte, dat op de aarde kruipt! 1) 2)

1) Wat in de raad van God lag, vs. 26, moest over de mens worden gesproken, om het voor hem werkelijkheid te doen worden; dat woord werd gesproken. Zo is het ook met de raad van de verlossing. Gij vindt mijn ziel! geen vrede dan op het Gods Woord: "in Christus is ook uw heil!".

2) God is een God van orde, ook in het kleine. Hij geeft heerschappij in dezelfde orde, als waarin Hij de verschillende gedierten geschapen heeft..

29. En God zei: ziet, a) Ik heb u al het zaad zaaiende kruid gegeven; dat op de gehele aarde is, en alle geboomte, in hetwelk zaad zaaiende boomvrucht is: het zij u tot spijs! 1) Het zaad

zaaiende kruid en de vruchtdragende bomen, vs.11,12, zullen niet alleen zijn tot eigen voortplanting, maar zullen u tevens voedsel geven. De Schepper wordt hier Onderhouder.

a) Genesis 9:3 Psalm. 104:14,15

1) God, die de bestemming heeft aangewezen (vs. 28), geeft also wat de mens daartoe behoeft. Hij, die roept tot de gevallen mens: "Bekeer u, geloof, heb mij lief," onthoudt het brood des levens niet; waartoe Hij u, o Christen! roepen moge, weet, die u geroepen heeft is getrouw..

30. Maar, aan al het gedierte van de aarde en aan al het gevogelte van de hemel en aan al het kruipend gedierte op de aarde, waarin een levende ziel is, heb Ik al het groene kruid tot spijze gegeven, evenals aan u veld- en boomvruchten, granen en vruchten, zo aan hen alle kruid en gras (vs.11-12). 1) En het was also.

1) Alzo had er in de eerste tijden van de zichtbare wereld nergens moord of slachting plaats, nergens werd een bloeddorstig of verscheurend dier gevonden; planten waren de enige spijzen voor mensen en dieren (Jesaja 11:6 vv.). Eerst later veranderde dit toen met de zonde ook de lichaamsverzwakking en de dood in de wereld kwam; na de zondvloed wordt uitdrukkelijk het vlees eten aan de mens toegestaan (Genesis 9:3). Oerstedt, de beroemde ontdekker van het elektromagnetisme ontkent deze zuivere toestand van de schepselen, en wijst erop, dat men aan beenderen van dieren uit de oorspronkelijke wereld duidelijk sporen van ziekte gevonden heeft, en dat ook andere tekenen aanduiden, hoe reeds toen dieren andere levende dieren verslonden. Maar evenals het lichaam van de mens na de val een wezenlijke verandering onderging, zo heeft zonder twijfel een dergelijke omkering ook in dierenwereld plaatsgehad..

31. En God, wiens blik reeds tot hiertoe op elk volbracht werk met welgevallen gerust had, zag thans, nu het geheel voor Hem stond in de schoonste eenheid en als een volkomen meesterstuk, waaraan met de laatste schepping de kroon was opgezet, al wat Hij gemaakt had, en ziet, a) het was nu niet meer, elk als afzonderlijk deel, maar in vereniging met de andere delen, en vooral om de mens, die heldere spiegel van Zijn goddelijke almacht, goedheid en wijsheid, in de hoogste mate of zeer goed. 1) Toen was het avond geweest en het was morgen geweest, de zesde dag. 2)

a) Deuteronomium. 32:4 Mark. 7:37

1) God heeft, terwijl Hij de wereld schept, de aarde tot doel en in de aarde de mens en in de mens Israël, en in dit volk van het heil de voleindiging van al het geschapene. De wereldgeschiedenis ligt niet buiten maar binnen de van de eeuwigheid uitlopende en in de eeuwigheid teruglopende kring van de geschiedenis van het heil; daarom staat zij aan de spits van de Thora (wet), het grondboek van de geschiedenis van het heil..

2) Tien maal lezen wij: "God zei," en zeven maal "God zag." *Tien* is het getal van de volkomenheid en *zeven* het getal van het verbond. Het scheppingsverhaal predikt ons: én de volstreekte Soevereiniteit van God én de diepe afhankelijkheid van de mens..

HOOFDSTUK 2.

VAN DE SABBATH, DES MENSEN WEZENLIJKE BESTANDDELEN, HET PARADIJS, HET GEBOD VAN GOD, HET HUWELIJK.

IV. Vs. 1-3. Na de arbeid van zes dagen rust God op de zevende dag, en zegent en heiligt deze dag.

1. Alzo, gelijk in hoofdstuk 1 verhaald is, zijn volbracht de hemel en de aarde en al hun heer.¹⁾

1) Het gaat hier om zowel de onzichtbare als de zichtbare wereld en alles, wat zich daarin of daarop bevindt; Gods scheppingsgedachten zijn thans voleindigd..

Wij verwachten een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, daar deze door de zonde van de mensen besmet zijn. Ook de hemelen (wolken en sterrenhemel) zijn voor God niet rein (Job 15:15; 25:5). Op de eerste schepping rustte duisternis, daar zal geen nacht zijn (Openbaring. 22:5), deze aarde bedekten de wateren, daar zal geen zee meer zijn (Openbaring. 21:1)

2. a) Als nu God op de zevende dag volbracht had zijn werk, dat Hij gemaakt had, 1) en er niets meer te scheppen overgebleven was, zodat slechts onderhouding en vernieuwing nodig was, en ook daartoe reeds de krachten in het bestaande gelegd waren, 2) heeft Hij gerust op de zevende dag van al Zijn werk dat Hij gemaakt had. 3) God hield op iets nieuws te scheppen en keerde in de rust van Zijn algenoegzaam wezen terug, waaruit Hij bij en met de schepping als het ware getreden was, en gaf zich nu geheel over aan de zalige vreugde over Zijn zo heerlijk werk.

a) Exodus 20:11; 31:17; Deuteronomium. 5:14; Hebr. 4:4.

1) Zes dagen heeft de Heere gebezigd tot de schepping van aarde en hemel, niet als had Hij, voor Wie een ogenblik als duizend jaar is, die tijdruimte nodig gehad, maar hierdoor wilde Hij ons bepalen bij de beschouwing van elk van Zijn werken. Datzelfde doel heeft Hij ook met Zijn rust op de zevende dag..

2) Daardoor heeft God aan Zijn schepsel een zekere zelfstandigheid gegeven, zodat het zelf steeds op iets nieuws terug kon en moest vallen, want Hij heeft vanwege de samenhang in Hem voortdurend elk onderdeel in Zijn handen, maar Hij kan ook daar, waar Hij Zijn liefde en wijsheid wil planten, onvoorwaardelijk ingrijpen en op een wonderbaarlijke wijze de schepselen in de dienst van Zijn raadsbesluit nemen.

3) De rust des Heren op de zevende dag is niet een zich onttrekken aan alle arbeid. De volkomen rust en de grootste werkzaamheid zijn één in Hem Johannes 5:17); gelijk ook de Sabbath de mens tot de hoogste werkzaamheid gegeven is, en de rust (sabbatsrust), die voor het volk van God over blijft (Hebr. 4:9) de rust wezen zal van het regeren met Christus, het

eeuwig zingen van het lied van het Lam. De rust van Hem, die niet moede noch mat wordt, is een voortdurend verheerlijken van zichzelf in het onderhouden van het geschapene. Zo rust de Schepper, en de Voorzienigheid werkt: het is thans niet meer: "het was avond geweest en het was morgen geweest;" de sabbatviering van de Schepper duurt tot het nieuwe scheppingswerk wordt aangevangen. Jesaja 65:17).

De rust des Heren is geen "niets doen." God werkt tot nu toe als de Voorzienigheid. Zo is ook voor ons de rustdag geen dag van slapen, eten of zich vervelen; geen dag om in de dienst van de wereld door te brengen; maar een dag om handenarbeid te staken en in de dienst des Heren werkzaam te zijn, in welke kring God ons ook geplaatst heeft, met welke roeping Hij ons ook geroepen heeft..

3. En God heeft de zevende dag gezegend en die geheiligd,

1) legde een bijzondere zegen op deze dag en zonderde die uit van de overige dagen, opdat de mens, zijn beeld, eveneens op die rustte, omdat Hij op dezelfde gerust heeft van al Zijn werk, hetwelk God geschapen had, om te volmaken,²⁾ dat is om te onderhouden, of hetwelk Hij scheppende gemaakt had. Voor de reine mens gaf God de sabbatsvreugde; het is een nieuwe Sabbath in de hemel, als de zondige mens wordt herschapen en God zijn eeuwige Sabbath geworden is. Rusten, zegenen, heiligen is het ware Sabbath vieren.

1) In de grondtekst staat een werkwoord, dat oorspronkelijk "afzonderen" betekent. Door afzondering werd iemand of iets heilig. Een lam ten zoenoffer bestemd werd afgezonderd, opdat het een heilig offer zou zijn. De Priester heiligde zich door zich af te zonderen. Zo ook heeft God, de Heere de Sabbath afgezonderd van de overige dagen, en wil Hij dat wij die van de overige dagen als afgezonderd, d.i. als heilig zullen beschouwen. De Heere God gaf aan deze dag een bijzondere zegen. Op de viering van die dag naar Zijn wil, heeft God een bijzondere zegen gezet..

2) Tegenover al die verdichtingen en mythen in de Kosmologieën (stelsels aangaande het ontstaan van de wereld), die buiten de Bijbel voorkomen, schittert het hier voor ons liggende scheppingsverhaal in helder licht der waarheid, en zelfs Jean Paul heeft gezegd: "het eerste blad van de Mozaïsche oorkonde heeft meer gewicht, dan alle folianten van de natuuronderzoekers en wijsgeren." Wat de met zo veel beslistheid door de nieuwere geologie (aardkunde) vastgestelde scheppingsperioden betreft, deze zijn slechts afgeleid uit de opeenvolging van de verschillende steen- en aardlagen, die de aardkorst vormen, deels uit de in deze lagen gevonden soorten van overblijfselen van planten en dieren. Uit het onderscheid tussen deze en de tegenwoordige planten- en dierenwereld heeft men de conclusie getrokken, dat aan deze schepping een vroegere voorafgegaan moet zijn. Zulk een besluit zou dan alleen aangenomen moeten worden, als de wijze van ontstaan van die steen- en aardlagen volledig bekend zou zijn en ook de verschillende formeringen, in gelijke volgorde en en duidelijk onderscheiden, gevonden werden, wat geenszins het geval is. Het is geenszins bewezen, niet eens zelfs algemeen door de geognosie (kennis van de mijnen) aangenomen, dat elk van die versteningen een eigenaardige planten- en dierenwereld bevatten, noch dat deze zo geheel van de tegenwoordige verschillen, dat deze niet uit die eerste zou kunnen afstammen, noch dat de fossiele (versteende) overblijfselen van mensen van gelijke oudheid als die van de dieren niet

voorkomen. Daarbij komt dat Midden-Azië, de wieg van het mensengeslacht, door de oudheidkenners nog in het geheel niet nader onderzocht is, en dat de Bijbel twee gebeurtenissen uit die vorige tijd bericht, waarvan de invloed op de vorming van de aardbodem en op de ontwikkeling van de planten- en dierenwereld geen natuurwetenschap afmeten kan; wij bedoelen de *vloek*, die, ten gevolge van de val van de stamouders van ons geslacht, door God over de aarde uitgesproken is en waardoor ook de dierenwereld aan het verderf onderworpen werd; (Genesis 3:17; Romeinen 8:20) en de *zondvloed*, waardoor de aardbodem tot boven de hoogste bergen onder water gezet werd, en alle wezens, die op het droge leefden, behalve het geborgene in de ark, omkwamen. Wie zal het bepalen welke omkeringen van de aarde onder die wateren hebben plaatsgehad? De uitspraken van de geologie mogen nu met het scheppingsverhaal van de Bijbel niet in tegenspraak zijn, de waarheid van de Schrift kunnen zij niet doen wankelen..

Vanwaar is dit scheppingsbericht ontstaan? Zonder twijfel heeft God al die scheppende arbeid reeds aan de eerste mensen geopenbaard; want zonder zulk een openbaring zouden de mensen, noch hun verhouding tot God, noch hun plaats in de wereld juist gekend hebben. De vraag is of deze lering van God aan de eerste mens, door middel van een visioen ten deel gevallen is (wanneer de geschiedenis van de toekomst door Johannes, de ziener van de Openbaringen, in de vorm van een visioen gezien werd, zo zou op gelijke wijze de geschiedenis van het begin aan de eerste mens in een visioen voorgesteld kunnen zijn.", of van mond tot mond, gelijk de Heer zelf met Mozes van aangezicht tot aangezicht, als een man met zijn vriend, sprak. (Ex. 33:11; Numeri 12:6 vv.; Deuteronomium. 5:4 vv.) Het voor ons liggend bericht toont echter niet het minste spoor van een visioen, maar is duidelijk als eenvoudig geschiedverhaal te erkennen; wij moeten alzo tot het tweede besluiten. Wat nu God aan de eerste mensen over de schepping geopenbaard heeft, dat leverden zij met al het gewichtige, wat zij zelf beleefden en ondervonden, aan hun kinderen en nakomelingen over. Deze overlevering werd door het geslacht der vromen (Genesis 5) getrouw in het geheugen bewaard, zelfs bij de spraakverwarring, wat de inhoud betreft niet vervalst (Genesis 11:10 vv.) en met de kennis en de verering van de ware God van geslacht tot geslacht voortgeplant, totdat zij door Abraham een geestelijk erfgoed van het uitverkoren geslacht werd. Wanneer het schriftelijk opgetekend geworden is, laat zich niet zeker bepalen. Waarschijnlijk reeds geruime tijd vóór Mozes, die het als schriftelijk oorkonde in de Thora of het wetboek van Israël opgenomen heeft..

Bij de hoge leeftijd, die de mensen bereikten, behoefde dit geschiedverhaal niet door vele geslachten heen om tot de schrijver te komen. Adam kan het nog aan Lamech, Noach's vader, hebben meegedeeld, (Genesis 5:28) Sem weer aan Abraham..

De natuurwetenschap heeft lange tijd de eenheid van het mensengeslacht willen ontkennen, zoals de gelovige die uit de Schrift weet. Zelfs Ooken laat de mensen als kiemen in het zeeslijk zich ontwikkelen, met allerlei kruipende dieren zich voeden, en na vele jaren door een vloed bij menigten op het land geworpen worden. Wanneer nu echter de nieuwere onderzoekingen zekere bewijzen geleverd hebben voor de eenheid van het menselijk geslacht (Wagner, Geschichte der Urwelt; A. v. Humboldt, Kosmos), mag men zich dan niet verheugen, dat de waarheid van de Schrift gehandhaafd wordt? Bij zelfstandig onderzoek van

de wetenschap komt zij meer en meer met de Schrift overeen. De grootste natuurgeleerden, Carl Richter, als aardrijkskundige, en Alex v. Humboldt, als natuuronderzoeker, stemmen meestal met hetgeen de Schrift zegt samen..

Doch al ware het ook dat de wetenschap zoveel verschil tussen de mensen zou ontdekken, dat bij natuurlijke voortplanting één mensenpaar hen niet zou hebben kunnen voortbrengen, zo stellen wij het geloof boven de wetenschap. Na het bouwen van Babels toren is door Gods wondermacht een scheiding tussen mensen en mensen gekomen, zodat zij een andere taal spreken, is het ongelooflijker, dat na lang verblijf van de geslachten in andere luchtstreken afwijkingen in schedelvorm enz. ontstonden? Degenen die zich mannen van de wetenschap noemen, spotten dikwijls met het eenvoudig geloof; waarom spotten zij niet liever met hun broeders, die leren, dat de mensen van de aap en de aap van de kikvorsen afstamt, en duizenden dwaasheden meer voorstellen? Wij geloven dat God uit één bloed het hele geslacht van de mensen gemaakt heeft. (Hand. 17:26).

Niet dat alles wat geschapen was niet zeer goed was, maar iets kan zeer goed zijn en toch nog voor volmaking vatbaar. Een kind kan zeer volmaakt ter wereld komen en het is toch bestemd om man of vrouw te worden om zich volkomen te ontwikkelen. Van alles wat geschapen was, was slechts de aanvang geschapen..

I. Vs. 4-17 Terugwijzende op de boven slechts kort verhaalde schepping van de mens wordt nu uitvoeriger bericht op welke wijze God de mens gemaakt, welke woonplaats Hij hem aangewezen heeft en welk gebod Hij hem gegeven heeft om zijn trouw daarin te bewijzen.

4. 1) Dit zijn de geboorten van de hemel en van de aarde als zij geschapen werden. Alzo zijn hemel en aarde geworden. Dit zijn de beginselen; ten dage als de Heere God
2) de aarde en de hemel maakte.

1) De woorden in de grondtekst moeten niet, zoals Luther gedaan heeft, verbonden worden met de vorige verzen, maar nadat eerst de schepping in haar totaliteit verhaald is, begint hier een nieuw gedeelte, dat de schepping van de mensheid in het bijzonder behandelt..

Voor de derde maal vinden we hier verhaald, dat God hemel en aarde schiep. Wij kunnen aanmerken dat de schrijver om het groot gewicht van de zaak dit zo dikwijls voorstelde. Bij de leiding door de Heilige Geest in het schrijven, behield ieder van de Godsmannen zijn eigenaardigheden. Duidelijk is hier de kinderlijke stijl op te merken, waarbij het gewichtige herhaaldelijk wordt meegedeeld..

Het doel van Mozes is geweest diep in onze gemoederen in te prenten, de oorsprong van hemel en aarde, hetgeen hij hier door het woord "voortbrenging" (generatio) aanduidt. Want er zijn altijd onaangename en goddeloze mensen geweest, die de eer van God getracht hebben te verduisteren, hetzij door het verdichten van een eeuwige stof, hetzij door de schepping te loochenen. Zó weet de duivel, door zijn listigheid hen van God te vervreemden, die boven anderen scherpzinnig en schrander zijn, dat een ieder voor zich meent God te zijn. Waarom het volstrekt geen overbodige herhaling is, omdat daardoor des te meer de onmiskenbare

waarheid in het geheugen wordt geprent, dat de wereld is ontstaan en door Wie zij is gegrondvest, opdat zulk een kennis ons zou opleiden tot de Ontwerper en Schepper..

Van vs. 4 tot het einde van hoofdstuk 8 vinden wij steeds de *Heere God* (Jahweh Elohiem), uitgezonderd in de woorden van de slang: Genesis 3:1, 3 en 5.. Men heeft daarom het gevoelen uitgesproken, dat Genesis uit verschillende brokstukken zou samengebracht zijn. Eigenaardig is echter hier die naamsuitbreiding. In Genesis 1 is God als de Almachtige voorgesteld (in Elohiem ligt de betekenis van verhevenheid boven, en dus van vrijmacht over alles); hier wordt bij die naam "Jehova" (Jahweh, Hij zal zijn) gevoegd, omdat Mozes ons hier wil leren, dat die vrijmachtige de Verbondsgod van het volk van God is dat de Heer van alle schepselen, de God van de gehele wereld, Adam tot zijn eerste verbondskind, tot stadhouder van deze heerschappij gemaakt heeft..

2) De verbinding "de Heere God" moet aanduiden: Jehova is geen ander dan Elohiem. Hij die de grenzen van de schepping ingaat is geen ander dan de boven haar verhevene; de God van Israël geen ander dan de Schepper van de wereld..

5. En alle struiken op het veld, eer hij in de aarde was, en al het kruid op het veld, eer het uitsproot, 1) want 2) de HEERE God had niet doen regenen op de aarde, en er was geen mens geweest, om de aardbodem te bouwen.

1) De aarde die de mens verwacht, is als een beeld van de mensheid die de mensenzoon verwacht..

2) Dit want slaat alleen terug op "uitsproot." De volle groeikracht en vruchtbaarheid was nog niet aanwezig. Voor deze zijn behalve de verwarmende stralen van de zon, de regendruppels nodig en de bewerking van de grond door mensenhanden..

6. Maar een damp was opgegaan uit de aarde en bevochtigde de gehele aardbodem.

De pas uit de wateren verrezen aarde dampte uit, waardoor de bovenste aardkorst vochtig bleef. Hieruit is het duidelijk, dat de planten nog niet recht groeiden. Eerst moesten deze dampen opstijgen, zich tot regenwolken verenigen en in druppels neervallen.

7. En de HEERE God, toen Hij op de zesde dag sprak: Laat ons mensen maken, en voortgegaan was om dit besluit te volvoeren, had de mens geformeerd uit het a) stof der aarde, had hem zeer kunstig gevormd uit het vochtige stof van de aarde, even als een pottenbakker het leem tot een kunstig vat vormt; want de mens moest naar het lichamelijke aan deze wereld toebehoren, en daarom van haar genomen worden, en in zijn neusgaten geblazen de levensadem; 1) Hij moest ook tegelijk tot een hogere wereld behoren, daarom blies de Heere God in dat reeds volledige lichaam en wel in dat deel, dat voor de mens het orgaan om te ademen zou zijn, en waaraan het leven zich uitwendig zou vertonen; alzo werd de mens b) tot ene levende ziel, alzo kwam er leven in die gevormde stof, maar hij was nu ook de aan God verwante geest; een ziel, die niet als die van de dieren uit de algemene in de natuur verbreide levensgeest, maar onmiddellijk uit God voortgesproten is.

a) 1 Cor. 15:46, 47 b) 1 Cor. 15:45

1) De goddelijke Adem is geworden tot de ziel van de mensen, en die ziel van de mensen is daarom slechts goddelijke Adem. Toen de rest van de wereld door het Woord van God bestond, werd de mens geschapen door Zijn eigen Adem; deze Adem is het zegel en onderpand van onze verwantschap met God, van onze waarde als beeld van God, terwijl de adem, die in de dieren ingeblazen is, d.i. de algemene adem, de overal waaiende levenswind van de natuur is, die in de dieren slechts tot een zekere zelfstandigheid geleid heeft, waardoor de dierenziel niets anders is dan geïndividualiseerde natuurziel van een materiële orde..

"Bewonder, o mens! Over ieder van uw ledematen ging de vinger van God." Jeremia 64:8; Psalm. 139:14 vv.). Maar bewonder het nog meer, dat gij zijt van Gods geslacht; en bid, gevallen mens! om uit die diepte te worden opgetrokken tot de heerlijkheid van de kinderen van God. Geest en stof staan naast elkaar; zo stond de wereld als Gods schepping naast Hem; de mens was bestemd om de band tussen beide te zijn, door zijn lichaam verenigd met de aarde, door zijn geest verwant met God..

De wetenschap onderscheidt drie rijken: het delfstoffenrijk, het plantenrijk en het dierenrijk. Tot het dierenrijk wordt dan ook de mens gerekend. De gelovige man van de wetenschap plaatst naast die drie nog een vierde: het mensenrijk. Letterlijk staat er: "de Heere God formeerde de Adam," stof van de aarde (Adamah). Vandaar dus en naam Adam. In het Latijn staat homo (mens) ook in verband met humus (aarde)

8. Ook had de HEERE God een hof geplant in Eden, tegen het Oosten. Reeds op de derde scheppingsdag, toen Hij de aarde met de plantenwereld bekleedde, had Hij een bijzondere plaats verkoren, die Hij boven de anderen liefelijk en schoon tooide; dat was Eden. Niet het in 2 Koningen. 19:12 Jesaja. 37:12 Ezechiël. 23:27 Deze vermeldde in Assyrië, maar hoogst waarschijnlijk het Armenische hoogland is hier bedoeld, waar op de hoogste berg Arafat, de ark van Noach rustte (Genesis 8:4). In dit landschap tegen het Oosten, dat is in het oostelijk deel daarvan, maakte de Heere een hof tot een woonplaats voor de mensen, die overeenkwam met het voornemen, dat Hij met de mens had, en Hij stelde aldaar de mens, die Hij geformeerd had.

9. En dit nu was de inrichting van de hof; de HEERE God had alle geboomte uit het aardrijk doen spruiten, begeerlijk voor het gezicht en goed tot spijze, vruchtbomen van verschillende soorten, die niet alleen door hun prachtig aanzien de mens verrukten, maar ook door verscheidenheid van vruchten alle mogelijke behoeften van de mensen konden bevredigen, en behalve deze nog twee andere bomen voor een bijzonder doel bestemd, namelijk a) de boom des levens in het midden van de hof en de boom van de kennis van goed en kwaad. 1) De een zo genoemd naar de belofte, die God daaraan verbonden had, de ander naar de gevolgen, die het gedrag van de mensen ten opzichte van het aan deze boom verbonden verbod, hebben zou.

a) Openbaring. 2:7

1) Wat het paaslam was voor Israël, wat het Avondmaal is voor de Christen, was de boom des levens voor de mens in de staat van de rechtheid; een Sacrament, waardoor en waarbij werd betuigd, dat het opgericht verbond (van de werken) nog onderbreken vaststaat..

De boom des levens werd in Eden geplaatst om een tegenwicht te vormen tegen de natuurwet, volgens welke al wat uit de aarde voortkomt tot ontbinding weerkeert. De boom van de kennis van goed en kwaad werd in Eden geplaatst om de mens in gehoorzaamheid te oefenen. Door die boom komt de mens op de proef, of hij tot vrijheid geroepen, ook vrijwillig het leven in Gods gemeenschap zal blijven kiezen..

10. En ene rivier was voortgaande uit, ontsprong in Eden om deze hof te bewateren; en werd van daar verdeeld, daar waar zij den hof verliet, en werd tot vier hoofden, hoofdwaters, beginselen van stromen, die de zegen van Eden door de gehele wereld moesten verspreiden. (Psalm. 36:9)

11. De naam van de eerste rivier is Pion, de vrij stromende. Acht verschillende rivieren heeft men als deze Pion reeds aangegeven; 1) deze is het, die het gehele land van Havila (streek, oord) omloopt, waar het goud is.

1) Dächsel noemt de Phasis, wanneer het land Havila als dan Colchis zou zijn, van waar volgens de Griekse fabelleer, de Argonauten het gulden vlies zouden gehaald hebben. Deze zou gelegen zijn aan de oostzijde van de Zwarte Zee.

12. En het goud van dit land is goed, daar is ook Bedólah, een doorschijnend en welriekend hars, gelijkende aan was of manna, (Numeri 11:7), en de steen Sardonyx van bleke kleur als de nagel van een vinger, waar het vlees doorheen schemert.

13. En de naam van de tweede rivier is Gihon, voor deze noemt men de Araxas, die in de nabijheid van de Eufraat ontspringt, van het Westen naar het Oosten stroomt en met de Cyrus verenigt, zich in de Kaspische zee uitstort; deze is het, die het gehele land van Cusch, het zwartkleurige Morenland, omloopt, niet het latere Cusch of Ethiopië, Hoofdstuk10:6, maar het Aziatische Cosséa, dat zich naar de Kaukasus uitstrekt.

14. 1) En de naam van de derde rivier is Hiddékel, waarschijnlijk de Tigris (Daniël. 10:4) deze is gaande naar het Oosten van Assur. En de vierde rivier is Frath, de Eufraat.

1) De algemene bron van deze rivieren in vs.10 genoemd, is niet meer te vinden. Door de zondvloed, waarbij de fonteinen van de afgrond geopend werden, is zeker zulk een verandering op de aarde ontstaan, dat geen nauwkeurige overeenstemming meer te vinden is tussen deze beschrijving en de tegenwoordige streek..

Wellicht zal het het wijste zijn om te erkennen, dat de ligging van het Paradijs niet te vinden is. Ook van deze bloem kent men dan de plaats niet meer, daar de adem van de zonde over haar gegaan is. (Psalm. 103:15,16).

15. Zo nam de Heere God, gelijk reeds in vs.8 is aangeduid, de mens en zette hem in de hof van Eden, om die te bouwen en die te bewaren.

Arbeid is voor de mens geen straf maar een zegen; zo was de eerste mens in Eden gesteld, om vrij van vermoeidheid en onrust, die hij eerst later zou leren kennen, de in hem gelegde krachten te ontwikkelen en te gebruiken..

Het "bewaren," dat hem werd opgedragen "toont aan dat reeds destijds de in de natuur bestaande tegenstellingen met haar belemmerende krachten, om heilzaam te werken, door de mens moesten worden beheerst. Toen evenwel bood de natuur aan de inspanning van de mensen geen onoverwinnelijke tegenstand, gelijk nu dikwijls plaats heeft."

16. En de Heere God gebod de mens, zeggende: van alle bomen in deze hof zult gij vrijelijk, (letterlijk voorzeker), 1) eten, ook van de boom des levens in het midden van de hof.

1) Van Lingen en Dächsel vertalen het woord "vrijelijk" met "geheel naar uw welgevallen".

17. Maar van de boom van de kennis van goed en kwaad, 1) daarvan zult gij niet eten: want 2) ten dage als gij daarvan, van de boom van de kennis eet, door eigen ervaring en door opneming in uw ziel het boze leert kennen zult gij de dood (letterlijk en beter vertaald zeker) sterven.

1) De ene boom van deze twee diende dus tot de vorming van de menselijke *geest*, door oefening in gehoorzaamheid aan het Woord van God; de mens moest door deze tot een kennis komen van goed en kwaad, maar door afwijzing van het kwade, zodat de hem ingeschapene vrijheid tot kiezen zich tot een vrijwillige beslissing voor het goede vormde. De andere boom daarentegen diende tot onderhouding van zijn *aardse* natuur. De onzondige mens had een lichaam, genomen uit het stof, dat aan onophoudelijke verandering en aan ontbinding onderworpen is. Zo had hij voedsel nodig tot onderhoud, maar ook een vrucht om de ontbinding tegen te gaan en het voor de dood te bewaren. Zeker heeft in die vrucht de kracht gelegen, om dat lichaam van de mensen hoe langer hoe heerlijker te doen worden. Het afsluiten van de boom des levens is daarom voor de mens zijn dood.

Er is niets ongerijms in het denkbeeld, dat een lichamelijk voedsel niet alleen lichamelijk, maar ook geestelijk leven kan onderhouden. In de wijn enzovoort hebben wij de voorbeelden van stoffelijke genietingen die even veel invloed uitoefenen op de geest als op het lichaam..

Maar wat was, wat bedoelde die boom? Vanwaar zijn eigenaardige naam? Die naam geeft, naar de bedoeling van de Schrift, het eigenaardige karakter en de bijzondere bestemming van deze boom aan, die, niet door de natuur zelf van die boom, maar door de duidelijke aanwijzing en het uitgedrukt gebod van God zelf wordt bepaald. God stelde hem tot een boom van beproeving van Adams gehoorzaamheid of ongehoorzaamheid, om deze het wezenlijk en blijvend onderscheid tussen kwaad en goed te leren kennen. Een sacrament was hij niet, want een sacrament wordt gegeven om dat te genieten en van de boom van de kennis mocht niet gegeten worden..

Waarom stelde God die boom van de kennis, daar Hij vantevoren wist, dat de mens daarvan eten en daardoor vallen zou. "De aard van de gehoorzaamheid brengt mee, dat zij vrijwillig moet zijn. Waar de mogelijkheid niet bestaat, om zich aan het volbrengen van een gebod te onttrekken, kan slechts van blinde noodzakelijkheid gesproken worden. God wilde dat de mens niet slechts *gewillig*, maar ook *vrijwillig* het goede doen en op die wijze zich tot de ware vrijheid ontwikkelen zou, die noodzakelijk is om heilig te zijn. Deze beproeving was niet alleen nuttig, maar ook bij het wezen en de bestemming van de mens bepaald noodzakelijk, terwijl hij bovendien door Zijn kracht haar volkomen kon doorstaan..

Zonder vrijheid zou de mens het beeld van God niet zijn, zonder vrije keus van het goede kon hij de rechte beheersers der aarde niet zijn. De zonde nam de vrijheid van de mensen weg; Het is Christus die waarlijk vrij maakt en daardoor de mens weer overwinnaar en heerser van de wereld doet worden. Johannes 8:36), 1 Johannes 5:4), (Openbaring. 3:21). Bij de vrijheid en de macht, de mens verleend, kon God, alleen door een gebod te geven en daardoor zich zelf als de hoogste Wetgever te openbaren, de alléén besturende blijven, en zonder dit vrijmachtig bestuur zou de Heere geen God zijn. Ook wilde Hij de mens tot die hogere volmaaktheid opleiden, dat hij niet meer vallen en zondigen kon, maar voor altijd in het goede bevestigd zou zijn. Zo maakten de heerlijkheid van de mensen, en Gods eer en liefde tezamen de boom en dat gebod noodzakelijk..

De mens is alzo door God geschapen, dat hij wel kon zondigen, maar niet behoefde te zondigen. Had hij het gebod gehouden, dan was hij in een toestand gekomen, waarin hij niet meer kon zondigen; nu hij echter het proefgebod overtreden heeft kan hij niet anders dan zondigen..

In Adam heeft God, de Heere met de mens een verbond opgericht, het verbond van de weken, waarbij de mens het eeuwige leven wordt beloofd, zo hij het gebod van God houdt, maar waarbij ook met de dood wordt bedreigd, indien hij het gebod overtreedt. Onvoorwaardelijke gehoorzaamheid is de eis van dit verbond, en het eeuwige leven, het loon op de gehoorzaamheid. Dat loon moet echter ook als genadeloon worden beschouwd, daar de Heere God ook zonder de toezegging van het eeuwige leven eisen kon en moest, dat Zijn geboden werden onderhouden.

2) Want deze boom heb Ik tot een boom van beproeving gemaakt en wil u door deze beproeven, of gij aan Mijn stem gehoorzamen en in Mijn liefde blijven zult. Zult gij dat doen en de verzoeking ten kwade, die niet lang uitblijven zal, beslist afwijzen, zo zult gij een grote schrede voorwaarts doen tot het grote doel van uw roeping en ook verder van de boom des levens mogen eten. Maar met het genot van de vruchten van deze levensboom wil ik de zegen voor u verbinden, dat het sterfelijke, dat wegens uw lichaam, dat uit het stof werd genomen, u aanhangt, door het leven verslonden worde, Hoofdstuk 3:24. Zult gij daarentegen de gemeenschap met Mij verbreken en Mijn gebod verlaten, zo zult gij al het verderf van de zonde over u brengen..

17. Maar van de boom van de kennis van goed en kwaad, 1) daarvan zult gij niet eten: want 2) ten dage als gij daarvan, van de boom van de kennis eet, door eigen ervaring en door

opneming in uw ziel het boze leert kennen zult gij de dood (letterlijk en beter vertaald zeker) sterven.

1) De ene boom van deze twee diende dus tot de vorming van de menselijke *geest*, door oefening in gehoorzaamheid aan het Woord van God; de mens moest door deze tot een kennis komen van goed en kwaad, maar door afwijzing van het kwade, zodat de hem ingeschapene vrijheid tot kiezen zich tot een vrijwillige beslissing voor het goede vormde. De andere boom daarentegen diende tot onderhouding van zijn *aardse* natuur. De onzondige mens had een lichaam, genomen uit het stof, dat aan onophoudelijke verandering en aan ontbinding onderworpen is. Zo had hij voedsel nodig tot onderhoud, maar ook een vrucht om de ontbinding tegen te gaan en het voor de dood te bewaren. Zeker heeft in die vrucht de kracht gelegen, om dat lichaam van de mensen hoe langer hoe heerlijker te doen worden. Het afsluiten van de boom des levens is daarom voor de mens zijn dood. ().

Er is niets ongerijms in het denkbeeld, dat een lichamelijk voedsel niet alleen lichamelijk, maar ook geestelijk leven kan onderhouden. In de wijn enzovoort hebben wij de voorbeelden van stoffelijke genietingen die even veel invloed uitoefenen op de geest als op het lichaam..

Maar wat was, wat bedoelde die boom? Vanwaar zijn eigenaardige naam? Die naam geeft, naar de bedoeling van de Schrift, het eigenaardige karakter en de bijzondere bestemming van deze boom aan, die, niet door de natuur zelf van die boom, maar door de duidelijke aanwijzing en het uitgedrukt gebod van God zelf wordt bepaald. God stelde hem tot een boom van beproeving van Adams gehoorzaamheid of ongehoorzaamheid, om deze het wezenlijk en blijvend onderscheid tussen kwaad en goed te leren kennen. Een sacrament was hij niet, want een sacrament wordt gegeven om dat te genieten en van de boom van de kennis mocht niet gegeten worden..

Waarom stelde God die boom van de kennis, daar Hij vantevoren wist, dat de mens daarvan eten en daardoor vallen zou. "De aard van de gehoorzaamheid brengt mee, dat zij vrijwillig moet zijn. Waar de mogelijkheid niet bestaat, om zich aan het volbrengen van een gebod te onttrekken, kan slechts van blinde noodzakelijkheid gesproken worden. God wilde dat de mens niet slechts *gewillig*, maar ook *vrijwillig* het goede doen en op die wijze zich tot de ware vrijheid ontwikkelen zou, die noodzakelijk is om heilig te zijn. Deze beproeving was niet alleen nuttig, maar ook bij het wezen en de bestemming van de mens bepaald noodzakelijk, terwijl hij bovendien door Zijn kracht haar volkomen kon doorstaan..

Zonder vrijheid zou de mens het beeld van God niet zijn, zonder vrije keus van het goede kon hij de rechte beheersers der aarde niet zijn. De zonde nam de vrijheid van de mensen weg; Het is Christus die waarlijk vrij maakt en daardoor de mens weer overwinnaar en heersers van de wereld doet worden. Johannes 8:36), 1 Johannes 5:4), (Openbaring. 3:21). Bij de vrijheid en de macht, de mens verleend, kon God, alleen door een gebod te geven en daardoor zich zelf als de hoogste Wetgever te openbaren, de alléén besturende blijven, en zonder dit vrijmachtig bestuur zou de Heere geen God zijn. Ook wilde Hij de mens tot die hogere volmaaktheid opleiden, dat hij niet meer vallen en zondigen kon, maar voor altijd in het goede bevestigd

zou zijn. Zo maakten de heerlijkheid van de mensen, en Gods eer en liefde tezamen de boom en dat gebod noodzakelijk..

De mens is also door God geschapen, dat hij wel kon zondigen, maar niet behoefde te zondigen. Had hij het gebod gehouden, dan was hij in een toestand gekomen, waarin hij niet meer kon zondigen; nu hij echter het proefgebod overtreden heeft kan hij niet anders dan zondigen..

In Adam heeft God, de Heere met de mens een verbond opgericht, het verbond van de weken, waarbij de mens het eeuwige leven wordt beloofd, zo hij het gebod van God houdt, maar waarbij ook met de dood wordt gedreigd, indien hij het gebod overtreedt. Onvoorwaardelijke gehoorzaamheid is de eis van dit verbond, en het eeuwige leven, het loon op de gehoorzaamheid. Dat loon moet echter ook als genadeloon worden beschouwd, daar de Heere God ook zonder de toezegging van het eeuwige leven eisen kon en moest, dat Zijn geboden werden onderhouden.

2) Want deze boom heb Ik tot een boom van beproeving gemaakt en wil u door deze beproeven, of gij aan Mijn stem gehoorzamen en in Mijn liefde blijven zult. Zult gij dat doen en de verzoeking ten kwade, die niet lang uitblijven zal, beslist afwijzen, zo zult gij een grote schrede voorwaarts doen tot het grote doel van uw roeping en ook verder van de boom des levens mogen eten. Maar met het genot van de vruchten van deze levensboom wil ik de zegen voor u verbinden, dat het sterfelijke, dat wegens uw lichaam, dat uit het stof werd genomen, u aanhangt, door het leven verslonden worde, Hoofdstuk 3:24. Zult gij daarentegen de gemeenschap met Mij verbreken en Mijn gebod verlaten, zo zult gij al het verderf van de zonde over u brengen..

II. Vs. 18-25. God maakte uit de eerste mens een tweede, bij de man de vrouw, en regelt de betrekking tussen beide.

18. 1) Ook had de Heere God gesproken, als Hij de mens op de boven beschreven wijze gemaakt, hem zijn woonplaats aangewezen en het verbod gegeven had: het is niet goed dat de mens alleen zij; met deze éne mens is mijn scheppingsgedachte niet geheel verwezenlijkt; Ik zal hem een hulpe maken, *die*, geheel overeenkomstig zijn wezen en als trouwe levensgezellin, als tegenover hem zij, opdat zij met hem in de vertrouwelijkste omgang zij, in de vervulling van zijn beroep (vs.15) hem bijsta en in gemeenschap met hem het menselijk geslacht op aarde voortplante. (Hoofdstuk1:28). Nu verwekte God tevoren in de mens zelf het gevoel van behoefte aan zodanige hulp. (vs.20).

1) De vrouw is geschapen, nadat het verbod gegeven was. Eva heeft het also van haar man vernomen, en, als evenbeeld Gods, verstaan. Zo is de man reeds hier gesteld om aan de vrouw het gebod van God te leren, en de vrouw om het van God door hem te ontvangen. Satan keerde deze ordening van God om (hoofdstuk. 3:6). Reeds is in de raad van God bepaald de mens een zegen te geven, vóórdat de mens de behoefte daaraan gevoelt; het is de Heer, die het verlangen opwekt om het te vervullen. Dorstende naar God! waar uw behoefte recht luide

spreekt, is het levenswater bij de lippen gebracht. Straks juicht gij: "Vrije genade heeft mij gered!".

19. Want als de Heere God uit de aarde al het gedierte van het veld, en al het gevogelte van de hemel gemaakt had, (hoofdstuk. 1:24 en 25) zo bracht Hij die, om de mens over de dieren ten heerser te stellen, en het gedierte hem te onderwerpen; ook, opdat de mens van zijn wijsheid bewust zou worden en van het in hem gelegde spraakvermogen het eerste gebruik zou maken, tot Adam, om te zien, hoe hij ze noemen zou: en zo als Adam alle levende ziel noemen zou, dat zou haar naam zijn. 1)

1)"Waarom moest Adam de dieren namen geven? Tot bewijs, dat hij, onder God, hun wettige heer en eigenaar was. Wat ons eigendom is, geven wij een naam. Zo zijn de ouders de naamgevers van hun kinderen, zo geven de uitvinders namen aan hun uitvindingen, en zij hebben er recht toe. Ook de Heer veranderde Abram's, Sarai's en Jakob's namen, toen Hij deze zich ten bijzondere eigendom stelde. Ook zullen zij, die van de Heere zijn, nieuwe namen ontvangen, zo als reeds met Simon, Johannes en Jakobus geschiedde."

De man is door God zelf "Adam" (van Adamah, d.i. aarde) genoemd..

20. Zo, terwijl de dieren door God hem toegevoerd werden en door dat naderen hem als hun heer huldigden, en hij ze door zijn hem geschonkene wijsheid in het eigenaardige van hun soort erkende, had Adam, niet naar willekeur, maar naar de indruk, die hij bij het aanschouwen van het dier ontvangen had, genoemd de namen 1) van al het vee en van het gevogelte van de hemel, en van al het gedierte van het veld; maar juist bij deze gelegenheid leerde de mens zijn eigen eenzaamheid recht gevoelen. Van iedere diersoort was altijd een paar aanwezig, het mannetje en het wijfje, alleen voor de mens vond hij geen hulpe, die, overeenkomstig zijn wezen, als tegenover hem ware. 2)

1)"Vraagt men van welke spraak zich Adam zal bediend hebben, zo is deze het waarschijnlijkst de Hebreeuwse geweest."

2) God wil geen kluizenaarsleven. Een paradijs tot woning, een wereld tot bezitting voldoet bij eenzaamheid ons hart niet. Daarom geeft God aan de man de vrouw; aan de gelovige de gemeenschap der heiligen; aan de in Christus gestorvenen het eeuwig paradijs, dat een schare bevatten zal, die niemand tellen kan..

21. Toen, als zijn eenzaamheid door hem met zekere weemoed gevoeld werd, deed de Heere God een diepe slaap op Adam vallen, en hij sliep, hier door buitengewone inwerking van God, en Hij nam één van zijn ribben en sloot deze plaats toe *met* vlees. 1)

1) Bij de grootste verscheidenheid in al Gods werken, wil de Heer éénheid, daarom neemt Hij de vrouw uit de man. Zo is Adam degene, in wie het gehele mensdom, gelijk het zaad in de plant, bestaat; terwijl één Middelaar (het zaad van de vrouw, en alzo ook uit de man), de Verlosser, zowel van man als van vrouw, zou zijn.

Terwijl de mens thans nog aan elke zij twaalf ribben heeft, menen sommigen, dat er bij Adam eerst dertien zullen zijn geweest. Eenvoudiger is het te verklaren, dat aan Adam één ontnomen is, maar daarom niet aan zijn menselijke nakomelingen..

God heeft de mens geschapen, mannelijk en vrouwelijk heeft Hij hem geformeerd. Op deze wijze is Adam herinnerd, zijn vrouw als zijn beeld te erkennen, en Eva op haar beurt, dat zij zich vrijwillig de man zou onderwerpen, als uit hem genomen..

22. En de Heere God bouwde de ribbe, die Hij a) van Adam genomen had, tot een vrouw (het is geen groter wonder, dat God uit een rib een mens maakt, dan dat Hij dit doet uit de aarde) en Hij bracht haar tot Adam¹⁾ liet hem weer ontwaken, zodat hij nu zag, wat de Heere gedurende zijn slaap hem had toegeschikt (Psalm. 127:2). Zo houd dan iedere man zijn vrouw als een geschenk, hem van God gegeven; en wie een levensgezellin begeert, hij begere ze van Hem.

a) 1 Cor. 11:8

1) Mozes verhaalt hier, hoe de instelling van het huwelijk van goddelijke oorsprong is. Want daar Adam niet naar eigen willekeur zich een vrouw heeft genomen, maar deze hem door God is toegebracht, en hij haar als hem toegewezen ontvangen heeft, blijkt hieruit des te meer de heiligheid van de huwelijks staat dewijl wij toch weten, dat God de auteur ervan is..

23. Toen zei Adam, vol blijde verwondering: Deze is ditmaal, waarnaar ik tevoren vergeefs zocht, a) been van mijn benen en vlees van mijn vlees, een wezen als ik ben, een tweede ik naast mij, mij toebehorende. En voortgaande, in de macht welke de Heere hem gegeven had, om aan het schepsel namen te geven en met volle recht, omdat zij hem gegeven was, zei hij: Men zal haar Manninne ¹⁾ noemen, omdat zij uit de man genomen is. Zo is het gebruik te rechtvaardigen, dat een vrouw haar vaderlijke naam aflegt, om die van haar man aan te nemen.

a) Mal.2:14 Eh.5:30,31

1) Een innerlijke stem zegt het hem, zijn nachtgezicht en wondervolle ontroering is hem daardoor verklaard. God had het hem toen geopenbaard; deze is de begeerde van mijn ziel, de bruid waarnaar mijn hart met onbestemd verlangen onbewust had uitgezien. Hij voelt zich met haar één, door geestelijke gaven verwant. Niet gelijk hijzelf, zal zij onmiddellijk aan de aarde doen denken. Men zal haar Manninne heten, want van de man is deze genomen..

24. In profetische verlichting slaat hij nu een blik in de toekomst van zijn geslacht en gaat voort: a) Daarom om deze innige verwantschap, omdat God haar aan de man toegebracht heeft, zal de man, al zijn bloedverwanten, zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aankleven,

b) en zij zullen tot één vlees zijn, ¹⁾ één persoon, die door niets weer gedeeld mag worden. (MATTHEUS. 19:5 vv.)

a) Mark. 10:7 Efez. 5:31. b) 1 Cor. 6:16 Efez. 5:28,29.

1) De weduwnaar of weduwe, die waarlijk gehuwd was, kan eerst recht voelen, dat, hetgeen verloren werd, een tweede ik was. Hoeveel te meer moet Christus boven vader en moeder bemind worden, door hen, die één met Hem geworden zijn door het geloof..

25. En zij waren beiden a) naakt, Adam en zijn vrouw, maar zij waren ook beiden rein en nog niet bevlekt door enige zondige begeerte; zij zagen daarom in elkaar niets anders dan het schone en edele schepsel Gods, en zij schaamden zich niet. Naderhand werd dit anders; de geest verloor de heerschappij over het vlees, en daardoor is naaktheid een prikkel tot zonde geworden. Daarom plantte God de mens het schaamtegevoel in, dat in zijn gevallen toestand hem als een engel terzijde staat en aan de vleselijke begeerlijkheden een tegenwicht bieden zou. 1)

a) Hoofdstuk 3:7,21

1) "De mens is nu in zijn beroep; naast zich heeft hij een deelgenoot en om zich heen een tot zijn dienst en tot zijn vreugde geschapen planten- en dierenwereld. Welk een liefelijk, van goddelijke zegeningen overvloeiend begin! Onder de paradijsbomen is er slechts één, achter wiens schrikwekkende schoonheid de dood loert; deze ene is de mens verboden, opdat hij aan de macht van de dood niet onderworpen wordt, maar in gehoorzaamheid aan God overwinne. Het is nu mogelijk. 1. dat de mens in de goede staat waarin hij geschapen is, blijft, en die door onderwerping van eigen wil aan de goddelijke bevestigt. Het is verder 2. mogelijk, dat deze ondergeschiktheid aan God hem ondraaglijk wordt en hij uit eigen beweging zijn eigen ik, in opstand tegen het goddelijke, doet gelden. Het is 3. mogelijk, dat hij, verleid door een reeds aanwezige macht van de boze, de goddelijke wil uit het oog verliest, en, verlost door de bekoorlijkheid van het verbodene tot ongehoorzaamheid vervalt. Deze laatste mogelijkheid zien wij in het volgend hoofdstuk tot werkelijkheid worden..

HOOFDSTUK 3.

ADAM EN EVA ZONDIGEN. HUN STRAF. BELOFTE VAN DE MESSIAS.

I. Vs. 1-7. De vrouw laat zich door de slang verleiden neemt van de verboden vrucht en geeft daarvan ook haar man te eten; het dadelijk gevolg is, dat beide hun naaktheid gewaar worden en hun schaamte voor elkaar zoeken te verbergen.

1. De slang nu, die, even als de andere dieren in meer vertrouwelijke omgang met de mensen leefde, en nog niets gevaarlijks had, was listiger dan al het gedierte van het veld, hetwelk de Heere God gemaakt had; onderscheidde zich van de overigen, niet tot de onmiddellijke dienst van de mensen bestemde dieren, door een zeker verstand (Mat.10:16), hetwelk ook de mens waarnam, zodat het hem in zijn kinderlijke onervarenheid niet bevreemde, toen het dier begon te spreken. Een arglistig vijand, die zelf met zijn engelen van God afgefallen was, en nu ook de mens in zijn val zocht mee te slepen, (Johannes 8:44, 2 Cor.3,4, Openbaring. 12:9 en 20:2), had zich dit dier tot zijn werktuig uitgekozen, en wendde zich thans, volgens zijn listig plan, tot het zwakkere geslacht (1 Petrus. 3:7); en zij zei tot de vrouw, 1) de woorden van God op gruwelijke wijze tot het tegendeel verdraaiende: 2) Is het ook dat God 3) gezegd heeft: Gijlieden zult niet eten van alle bomen in deze hof? 4) Hebt gij wel recht gehoord, wat uw man u bericht heeft, dat God u verboden heeft, van al de velerlei bomen in de tuin te eten? Dan is uw God toch een wreed en hard Heer; eerst plant Hij de bomen, zo schoon voor het gezicht en zo goed tot spijze, voor u, en dan verbiedt Hij u van de vruchten werkelijk te genieten.

1) Nog ontbreekt de mens, gelijk wij hier duidelijk zien, de kennis van het kwaad. De reine mens vertoont zich nog alles rein, en werkelijk is toch de slang, als schepsel van God, op zichzelf goed; maar de satan, die zich van het schone dier bediende, sprak, als uit de slang. De moeilijkheid van het spreken van de slang wordt weggenomen, als wij bedenken, dat ook de mens het dier woorden leert voortbrengen, terwijl de duivel een afgefallen engel is en de engel meer dan mens was. (Psalm. 8:6)

In de plantenwereld staat het voorwerp van de verzoeking; uit de dierenwereld verheft zich het werktuig van de verzoeking; daarom de vloek over beide. (Romeinen 8:20)

2) Welk een list van satan! Niets werkt schadelijker; niets vindt makkelijker ingang dan een vraag, onder de schijn van belangstelling, gedaan. Is dit niet de weg, die de verleider onder de mensen volgt?.

3) Satan noemt enkel de naam Elohiem (God), niet die van Jehova. Natuurlijk kon satan God als de Verbondsgod niet erkennen, niet als de Getrouwe, daar hij aanstonds God tot een leugenaar maken wil. Zie midden in het schone paradijs een listige en giftige slang. Is zij hier? Misschien ook bij u? Wacht u voor haar..

4) Gelijk eeuwen daarna, in de woestijn, satan bij de tweede Adam allereerst twijfel wilde wekken in het hart, zo ook hier in het Paradijs bij Eva. Twijfel aan hetgeen God gezegd had.

Satan weet het, dat, wie twijfelt aan een golf van de zee gelijk is, die van de wind gedreven en op en neer wordt geworpen" (Jacobus 1:6). Eerst twijfel, daarna hoogmoed en eindelijk de begeerte..

2. En de vrouw zei tot de slang: neen, dan weet gij het verbod niet recht. Van de vrucht van de bomen in deze hof zullen wij eten.

3. Maar van de vrucht van de boom, die in het midden van de hof is, heeft God gezegd: Gij zult van die niet eten, noch die aanroeren, 1) opdat gij niet sterft. 2) Er is alzo slechts één uitzondering, en, bij zo grote rijkdom van gaven, kunnen wij het ons wel laten welgevalen, van deze boom niet te genieten, temeer daar God gezegd heeft, dat dit zo vreselijke gevolgen na zich slepen zal.

1) Hoe is de vrouw reeds onder de betoverende invloed van de listige slang! Zij herinnert zich niet volkomen meer, wat God gezegd heeft, zij voegt bij het verbod van niet te mogen *eten* ook nog van niet te mogen *aanroeren*. Zo begint satan reeds zijn invloed te doen gevoelen, door de heldere lamp van Gods Woord flauwer te doen branden.

2) Toch is reeds een begin van de zonde in haar hart, zij duldt de verleider in haar nabijheid, terwijl de mens gesteld was om die hof te bewaken; zij gaat met hem in gesprek. Waakt en hoort niet naar satans stem; wie naar hem luistert is reeds op de weg van de zonde! Eva durft reeds in zijn nabijheid God niet als de Heere te roemen, en volgt hem in zijn benaming van de Schepper. Zij verzwaart de eis van God. Zo is zij hem reeds ter wille en werkt zijn voornemen in de hand, daar zij het verbod van niet "aan te roeren," er bijvoegt, hetwelk de Heere niet gezegd had; zij verzwakt de bedreiging, door er iets twijfelachtigs in te leggen, door het "misschien." Zo komt zij de mensenmoorder reeds vóór, en wijst hem een weg. Welk een invloed heeft dat eerste luisteren naar een verleidende vraag reeds! Hoe dikwijls worden nog Gods woorden gebezigd, maar, hier iets verzwaard daar iets verzacht en zó zijn zij tot wapenen van de boze geworden..

4. Toen zei de slang, of veelmeer hij, die het nu eenmaal zich ten doel had gesteld, de mens van zijn God afvallig te doen worden, a) tot de vrouw, die op zijn eerste woord hem antwoord had gegeven, in plaats van, zonder meer, hem af te wijzen; die zelfs geneigd scheen, hem nog verder aan te horen: Gijlieden zult de dood niet (letterlijk: gij zult niet zeker) sterven; dat is slechts een bedreiging van God, door welke Hij u van de vrucht van de boom wil afschrikken.
1)

a) 2 Cor. 11:3 Joh. 8:44

1) Bij rechte kennis van-en recht geloof in God, is zonde onmogelijk; daarom zoekt satan de vrouw het geloof aan Gods waarheid en liefde te ontnemen. De Christus, die de Vader openbaart, neemt juist, door ons de Vader te doen kennen, de zonde weg. Wie in Hem God aanschouwt, is de wedergeborene, die niet zondigen kan. Hoe dikwijls is in het hart, dat de door God bedreigde straf niet zal ondervonden worden! Ongeloof aan Gods gerechtigheid, aan de eeuwige straf, gaat de overtreding voor; zó maakt men God tot een leugenaar..

5. Maar God weet, dat, ten dage als gij daarvan eet, zo zullen uw ogen geopend worden, en gij zult als God wezen,

1) kennende het goed en het kwaad; 2) en juist dat wil God niet; Hij wil liever Zijn heerlijkheid voor zich alleen behouden, en daarom schrikt Hij u van de boom terug. Tast slechts toe; het zal u niet berouwen.

1) Als God scheen te wezen de Overste van de wereld, het begeerlijkste deel, daarnaar ging zijn trotse hart uit, die enige grootheid trok hem aan. Die enige grootheid misgunde hij de almachtige en soevereine God. De mens tegen de soevereiniteit van God op te zetten, die als voor hem zelf bereikbaar voor te stellen, is het doel van satan, en omdat hij God haat, en omdat hij deel- en kampgenoten in zijn bange en hopeloze strijd tegen God zoekt..

Als God gelijk zijn, ziedaar wat satan wilde; waarom hij uit de hemel werd gebannen. Waar hij zelf nu daarvan al het schrikkelijke ondervindt, daar is het zijn streven, *uit vijandschap tegen God* de mens even rampzalig te maken als hij zelf is. Als ook de mens aan God gelijk te zijn begeert te worden, is, meent hij, het pleit gewonnen en is ook dit schepsel van God voor eeuwig rampzalig, en daarmee Gods schepping verwoest..

2) De duivel begint met de vraag naar een waarheid, en voegt er dan een leugen bij; want de duivel wil de waarheid wel, als zij maar dienstbaar is aan de leugen. De waarheid is voor zijn leugen, wat de locomotief is voor de wagon: het middel om ze op de plaats te brengen, waar hij ze hebben wil. Enkel dwaling is ongeloofbaar. De halve waarheid, die in enkel dwaling ligt, maakt haar geloofbaar en aannemelijk voor die niet beter weet. Intussen kenmerkt de volstreckte ontkenning van het woord van God: "ten dage, als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven," en tegenstander van God de satan volkomen. Doch wordt niet heden nog door zijn dienaren met dezelfde onbeschaamdheid herhaald: "dat heeft God niet gezegd en hebt gij niet te geloven." De schriftverwerping is nog de dood voor de ziel..

Ook in het: "gij zult als God zijn," ligt een halve waarheid en de grootste leugen (vs.22) De hoogmoed van de vrouw wordt opgewekt, en zo vinden wij in deze eerste zonde al wat in de wereld is: de begeerlijkheid van het vlees en de begeerlijkheid van de ogen, en de grootsheid van het leven." 1 Johannes 2:16). Hoogmoed is een bron van ongeloof (Jeremia 43:2) en van alle zonde. Zou zij er niet zijn, er zou geen moderne wetenschap, geen humanisme zijn. Hoe wijs is David's bede (Psalm. 19:14): Houd uw knecht terug van trotsheden; laat ze over mij niet heersen, dan zal ik oprecht zijn en rein van grote overtreding..

6. Nu had de vrouw uit zulk een boze rede wel ten volle kunnen bemerken, dat een boze geest door die slang tot haar sprak. Maar zij werd over die boze rede nietverontwaardigd, zodat zij zei: maak u weg van mij, gij, die alzo mijn God durft lasteren! Zij gaf geen acht op de waarschuwende stem in haar hart; integendeel, zij dacht na over de rede van de slang en de grote dingen, die haar voorgespiegeld waren. En de vrouw zag, het kwam haar werkelijk geloofbaar voor dat die boom goed was tot spijs; zij zag het niet meer in, dat er zo groot kwaad in lag daarvan te eten; noch minder erkende zij, nu zij eenmaal aan de duivel haar oor had geleend, dat het eten de dood ten gevolge zou hebben, en dat hij een lust was voor de ogen, en, hoe langer zij alzo aanschouwde, des te meer werd zij van haar zaak zeker, dat hij

was: ja, een boom, die begeerlijk was om verstandig te maken. 1 Johannes 2:16). Toen kon zij de lust, om van zijn vruchten te genieten, niet langer weerstaan (Jacobus 1:14 vv.), en zij nam van zijn vrucht en at; 1) en zij gaf ook haar man, die wellicht bij haar gestaan en alles zwijgend aangehoord had, en die zij het aanzag, dat hij eveneens lust had in de verbodene vrucht, met haar, en hij at. a)

a) 1 Tim. 2:14 Rom.5:12,14,15

1) De list van vrouwen en hun liefkozing kan dikwijls ook de sterkste mannen verleiden. (Richteren. 16:15). Zij was de man tot hulp gegeven, en zij werd zijn verleidster. Vrouw! groot is uw verplichting om door uw wandel uw man te winnen voor Hem, die geworden is uit een vrouw. Ziet hier de geleidelijke en toch snelle voortgang van de zonde. Een enkele blik (denk aan David), heeft menige vreselijke begeerte opgewekt. Mozes heeft ons het antwoord gegeven op de vraag, die zo vele wijsgeren heeft bezig gehouden: "Van waar de zonde?" Zij is door de verleiding van de duivel, die nog altijd rondgaat als een brullende leeuw en wiens grootste list het is, dat hij de mens ongelovig maakt aan het bestaan van de duivel. Gelijk het leven is verloren door het lichamelijk eten van een verboden spijs, zo wordt het terug ontvangen door het geestelijk eten van een aangeboden spijs. Johannes 6:51)

Met onuitsprekelijk zielsverlangen vroeg ik, van waar het kwaad? Welke smarten leed mijn als in barensnood zijnde hart, welke zuchten gingen op? En uw oor was mij nabij, doch ik wist het niet. Maar toen ik zwijgend zuchtte, was het stille verdriet van mijn ziel, een luide stem om U over mij te ontfermen. Slechts Gij, maar geen enkel mens wist, wat ik leed..

Men heeft dat eten van de boom een kleine zonde genoemd, en het ongelooflijk geacht, dat daarvan het lot van een geheel mensdom zou hebben afgehangen. Neen! die zonde was groot; in die ene lagen alle zonden tezamen opgesloten. Aan God was de gehoorzaamheid opgezegd. De mens was opgestaan tegen God en wilde als Hij zijn. Vrijwillig had hij zich in satans dienst gesteld..

Hoe sober de mededeling van de val van de mensen, maar welk een diepte van ellende, welk een zee van jammer wordt daarmee beschreven! De soberheid van de beschrijving is werkelijk een onmiskenbaar bewijs voor de waarheid van de mededeling..

7. Toen werden werkelijk, zo als de slang gezegd had, hun beider ogen geopend, maar op geheel andere wijze, dan zij zich hadden laten wijs maken; want, nauwelijks was de vrucht gegeten, of zij zagen, wat zij gedaan hadden. Een diepe schaamte vervulde hen, zodat zij niet eens elkaar durfden aanzien, en zij werden gewaar dat a) zij naakt waren; 1) de onschuld was geweken. (Welk een tegenstelling in deze voor- en nazin! In de eerste wordt gemeld, hoe de belofte van de duivel in vervulling is gekomen; in de tweede, hoe dit is geschied); en nu wisten zij in hun verwarring niets spoediger te doen dan naar een vijgenboom te gaan, om door diens lange en brede bladeren hun naaktheid te bedekken, en zij hechtten vijgenboom-bladeren samen, bladeren van die boom, die nog tot op deze dag, ter herinnering aan deze geschiedenis, paradijs of Adams vijgenboom heet, en maakten zich schorten. Hoe diep is de mens verlaagd, dat hij zichzelf verbergen moet! Vijgenbladeren, zij zijn een beeld

van al die verontschuldigungen en bedekselen, van eigengerechtigheid en schijn van godzaligheid, die voor mensen wel enigermate kunnen bedekken maar niet voor de alwetende God.

a) Genesis 2:25

1) De kennis van goed en kwaad, welke de mens door het bedrijven van de zonde verkrijgt, verschilt van de ware Gods gelijkvormigheid, die hij door het vermijden van de zonde bereiken moet, evenzeer, als de schijnvrijheid van de zondaar, die tot dienstbaarheid aan de zonde leidt en de dood werkt, van de ware vrijheid van het leven in de gemeenschap met God..

Nog zijn zij niet geroepen voor de vierschaar Gods; niemand is er nog die hen benauwt. Het gevoel van verlegenheid, dat hun uit eigen beweging overvalt, is dit niet een zeker bewijs voor hun schuld?.

II. Vs. 8-19. God, die tegen de avond in de hof verschijnt, roept Adam en zijn vrouw tot een verhoor; vervloekt de slang, die de verleider tot werktuig gediend had, en belooft de overwinning over deze, spreekt echter ook het vonnis uit over hen, die zich hebben laten verleiden.

8. En zij hoorden de stem van de Heere God, die, ondanks de val van de mensen, nog als Verbondsgod (Jehova) komt, en als zodanig ook de mens, die Hem ontvlucht, opzoekt, wandelende in de hof, aan de wind van de dag (avondkoelte, Luther vertaalt toen de dag koel geworden was). Zij vernamen ten tijde als de avondwind zich placht te verheffen, een geruis, (2Sam.5:24; 1Kon.14:6) waardoor zij spoedig erkenden, dat de Heere God hen naderde. Toen verborg zich Adam en zijn vrouw, die anders de Heere met blijdschap tegemoet snelden, maar nu in gewetensangst waren, voor het vroeger zo lieflijke, nu zo ontzettend heilige aangezicht van de Heere God, in het midden van het geboomte van de hof, zo diep mogelijk in de dichtste struiken. 1)

1) Veel zijn de straffen van de zonde. Er zijn kwade gevolgen onmiddellijk aan haar verbonden, als: het gevoel van onvoldaanheid: de vrees, (vs.7): het sidderen voor God (vs.8), en bij dit alles is nog de uitspraak van de Rechter te vrezen. Dat is dan de wrange vrucht van de zonde, dat zij de mens voor de God, die de liefde is, doet sidderen. Is het nog heden niet bij de goddeloze een zich verbergen voor God, als zij alle gedachten aan Hem verdrijven?.

9. En de Heere God riep 1) Adam; Hij kon de gevallen mens niet aan zijn lot overlaten, maar nadert als Rechter, juist omdat Hij redden wil, en zei tot hem: Waar zijt gij?

2) Waarom ontvlucht gij Mij? Meent gij u zo voor mij te kunnen verbergen, dat Ik u niet meer zou zien? (Jeremia 23:24; Psalm. 39:7-12)

1) God, de Heere, komt het eerst weer tot de gevallen mens, die uit zichzelf het nimmer zou gewaagd hebben, voor Gods aangezicht te verschijnen. Verborg, bedekte men zich voor elkaar, hoeveel te meer zouden zij, indien het had kunnen geschieden, zich verborgen hebben

gehouden voor Hem, Wiens gebod zij hadden overtreden? De Rechter treedt echter ook hier op als Redder..

2) "Hij naderde tot de schuldigen en riep hen tot zich, bijzonder Adam; doch, merkt op! zonder zijn naam te noemen. Het is enkel: "Waar zijt gij? Zo staat dan Adam voor God zonder naam. God had hem die naam gegeven; God erkent hem niet meer voor de mens, die Hij gemaakt heeft. Het is een ander wezen geworden.".

10. En hij zei, voor God, Wiens alwetendheid hij zo-even had kunnen opmerken, nog de schuld verbergende: Ik hoorde Uw stem in de hof en ik vreesde door U gezien te worden, want ik ben naakt; daarom verborg ik mij. a) Het ware ongepast voor zulk een God in naaktheid te verschijnen.

a) Joh. 3:20 vv.

11. En Hij zei: Wie heeft u te kennen gegeven, dat gij naakt zijt? 1) Zo wil de Rechter de belijdenis van schuld bij de mens zelf uitlokken en zegt: Zou gij daarom Mij vrezen, of waart gij vroeger bekleed, als gij tot Mij naderde? Spreek de waarheid: Hebt gij van die boom gegeten, van welke Ik u gebood, dat gij daarvan niet eten zou?

1) Daar niet de naaktheid, maar de schandelijke overtreding, waarmee hij zich bezoedeld had, de oorzaak was van de vrees, was het gewis een onverdraaglijke smaad, God aangedaan, dat hij (Adam) de oorsprong van het leed in de natuur zocht..

12. Toen zei Adam, die zijn misdaad niet kon ontkennen of verbergen, maar toch, geheel naar de wijze van de onbekeerde zondaar, zijn schuld van zich wilde afschuiven en haar op anderen, op de omstandigheden en daarmee in de grond op God zelf zocht te werpen: De vrouw, die Gij bij mij gegeven hebt, die heeft mij van die boom gegeven, en ik heb gegeten. 1)

1) Zo verwoest de zonde. Adam klaagt aan, die hem het liefste was op aarde; hij miskent God en vraagt als het ware: Waarom hebt Gij ook die vrouw bij mij gegeven?" alsof de Heere een Saul ware (1 Samuel 18:21). Hij erkent haar niet meer als een geschenk van God, maar volgens het woord "bij mij slechts als een naast hem geplaatste. De erkenning moest nochtans geschieden. Och ware dat: "ik heb gegeten," het eerste en enige woord geweest! maar ware schuldbelijdenis kon er niet zijn vóór God genade had gegeven..

13. En de Heere God zei tot de vrouw: wat is dit, *dat* gij gedaan hebt; 1) dat gij niet slechts zelf gegeten, maar ook uw man tot dezelfde zonde verleid hebt? En de vrouw, evenals vroeger de man, de gedachten volgende, die hen onder elkaar beschuldigen (Romeinen 2:15) zei: a) Die slang heeft mij bedrogen, en ik heb gegeten.

a) 2 Cor.11:3 Openbaring. 12:13

1) Uit de grondtekst blijkt duidelijk, dat deze vraag op de toon van de diepste verwondering wordt gedaan. Ongetwijfeld om daardoor de vrouw èn te brengen tot belijdenis van schuld, èn haar erbij te bepalen, dat haar zonde een geheel vrijwillige zonde was, daar zij de macht had ontvangen om de verleiding te weerstaan..

14. Het verhoor is ten einde; de schuld is erkend; nu spreekt de Rechter zijn vonnis uit. Toen zei de Heere God tot die slang; terwijl Hij deze niet eerst verhoorde, maar zonder meer, Zijn rechtspraak over haar velde en hierbij wel voornamelijk doelde op hem, die de slang als zijn werktuig gebruikt had: 1) Omdat gij dit gedaan hebt, zo zijt gij vervloekt boven al het vee, en boven al het gedierte van het veld. Gij zult een bijzonder teken van de vloek, aan u dragen. Gij zult een rechtanschouwelijk beeld zijn van die, wiens werktuig gij geweest zijt. Op uw buik zult gij gaan en stof zult gij eten, al de dagen van uw leven. 2) Boven de mens hebt gij u verheven, daarom zal smaad en vernedering (Leviticus. 11:42, Micha 7:16 vv., Jesaja. 49:23) uw lot zijn.

1) In deze zin wil de uitspraak zeggen, dat de reeds uit het koor van engelen gestorte satan nu onder alle schepselen werd vernederd en aan de diepste smaad en de grootste verachting prijs gegeven werd, totdat hij op het laatst in de vurige poel zou gestoten worden. (MATTHEUS.25:41; Openbaring. 20:10).

Geheel de schepping lijdt om en met de mens en gaat aldus gebogen onder de vloek van God. Maar "boven alles vervloekt" is de slang. Niet maar zij *alleen* draagt het teken en het onzalig gevolg van Gods rechtvaardige afschuw, maar zij ook, zij allereerst, zij het meest van alle schepselen. Daarom is zij vervloekt *boven* al het vee..

2) Inderdaad is tegenwoordig onder alle dieren, die een beenderenrif hebben, de slang het enige, dat op de buik gaat, terwijl de hagedissoorten en andere amfibieën voeten hebben. Met het gladde slijmspeeksel, waarmee zij haar prooi overtrekt, vermengt zich gemakkelijk aarde, en deze onreinheid moet zij mede eten. Waarom zou vroeger de natuur en de voedingswijze van de slang niet anders hebben kunnen geweest zijn? "Haar tegenwoordige toestand is het gevolg van een goddelijke omkering. Evenals haar spreken het eerste wonder is van de duivel, zo is deze omkering het eerste wonder in het geschapene van God"

15. En ik zal a) vijandschap 1) zetten tussen u en tussen deze vrouw. Er zal strijd zijn: van uw zijde een listige, loerende en diepe vervolgingswoede tegen de mens; aan de andere zijde een onoverwinnelijke afkeer van al het slangengebroedsel, een haat tegen de duivel; want, moge ook de schuldige mens de verlokkingen volgen en om de zondige genietingen uw werken doen, hij zal sidderen voor uw naam en schrikken voor uw wezen en uw bedoelingen. Vijandschap zal er zijn tussen u en deze vrouw en tussen uw zaad en tussen haar zaad. Gij hebt u tot het zwakkere deel, de vrouw, gewend omdat gij gemeend hebt door haar het gemakkelijkst de zonde in de wereld te kunnen invoeren, en het is u gelukt; maar meen niet, dat het gehele menselijke geslacht u voor eeuwig is toegevalen. Ik laat één uit de vrouw geboren worden, die de strijd met u aanbindt en Zijn Geest legt in gevallen mensen. Hij zal voorgaan en Zijn verlost en zullen Hem volgen. Geen vrede tussen u en dat vrouwenzaad; de gemeente met haar Koning duldt uw overheersing niet (Galaten. 4:4 vv.), b) dat zelf zal u de

kop vermorzelen, zodat er geen genezen mogelijk is; u, de duivel, te schande maken, en uw werken tenietdoen (Johannes 12:31; 1 Joh.3:8) en eindelijk u werpen in de poel, die daar brandt van vuur en zwavel (Openbaring. 20:10); en gij zult hen verzenen vermorzelen. 2) Gij zult Hem leed doen, als ware het met Hem gedaan, maar toch zal het slechts een vermorzelen van de verzenen zijn; een dood, van welke Hij in Zijn opstanding geneest, en juist deze dood zal het middel zijn, waardoor Hij u geheel vernietigt (Hebr.2:14). Dat lijden en sterven zal Zijn overwinning zijn en, zijn de verzenen onheilbaar geworden, het is Zijnheerlijkheid als het geslachte Lam op mijn troon gezeten te zijn, en de lof en de dank en de aanbidding van alle gekochten te ontvangen. Gij moogt met Hem ook Zijn gemeente leed aandoen en vervolgen, in Hem is die gemeente mede degene, die u op de kop treden zal. Haar geef Ik het geloof, dat de wereld overwint.

a) MATTHEUS. 4:1 b) Col. 2:15

1) Het woord in de grondtekst hbya (Eba), geeft meer te kennen dan een natuurlijke vijandschap. Het heeft een zedelijke betekenis. Bewijs temeer, dat deze woorden niet alleen tot de slang, maar in de slang tot satan zijn gesproken.

2) Dit is het eerste Evangelie en de eerste belofte van Christus, op aarde geschied, dat Hij zonde, dood en hel overwinnen en van de slangenmacht ons zalig maken zou; daaraan gelooft Adam met zijn nakomelingen; (hoofdstuk. 5,6,10 vv.) daardoor wordt hij na zijn val tot een Christen en zalig..

Niet ten onrechte is dit woord de Moederbelofte genoemd, daar uit haar die brede stroom van profetieën zich ontwikkeld heeft, welke op de Christus zagen en het Paradijs-Evangelie, omdat hierin niet alleen de kern verscholen lag van het heerlijke, rijke Evangelie, dat Christus Jezus in de wereld zou komen en is gekomen, om de werken van de duivel te verbreken, maar ook, omdat daardoor de oneindige rijkdom van de genade van God schittert, Die voordat Hij de straf aankondigt, komt met een blijde boodschap van heil.

16. Ook over de mens moet een vonnis worden geveld; de Heere wendt zich nu tot hem; maar, o rijkdom van genade! reeds is een uitzicht geopend; de mens zal niet worden verpletterd, want het vrouwenzaad is beloofd. Maar nu Hij alzo een toon van verlossende liefde heeft doen horen, gaat Hij in Zijn vonnis voort, en tot de vrouw, de eerste schuldige, zei Hij: gij hebt het eerst het gebod overtreden, gij zult ook het meest ervaren, wat Ik op de overtreding als straf bedreigd heb (Genesis 2:17), en aan de angst en het gevaar van de dood in bijzondere mate blootgesteld zijn. Ik zal zeer vermenigvuldigen uw smart, namelijk van uw zwangerschap; met smart zult gij kinderen baren. 1) Is aan de man de arbeid gegeven, aan de vrouw het kinderen voortbrengen (1 Tim.2:14, 15). Uw straf is het, dat gij de winst van kinderen met vele smarten (Jeremia 13:8 21:3) Johannes 16:21), met gevaar van uw leven kopen zult, en tot uw man zal uw begeerte zijn; toch, ondanks dat uitzicht op die aanstaande smarten en bezwaren bij een zwangerschap, zal uw verlangen u naar de man heentrekken. Gij had u tot heer over hem opgeworpen, terwijl gij tot overtreding hem verleidde, daarom zult gij voortaan van hem veel meer afhankelijk zijn, dan mijn oorspronkelijke ordening was, en a)

hij zal over u heerschappij hebben; 2) hem stel ik tot uw bestuurder, uw heer, die gij hebt te volgen en te gehoorzamen.

a) 1 Cor.14:34; 1 Tim.2:11,12 Tit.2:5; 1 Petrus. 3:6

1) Deze smart is het beeld van die van de wedergeboorte. Paulus zei, dat hij arbeidde te baren, Galaten. 4:9 doch de blijdschap over de geboorte van een geestelijk kind, is dan ook alle andere vreugde ver te boven gaande..

2) Hoogmoed deed haar vallen, onderwerping is haar straf..

Veel heeft de vrouw moeten lijden van de overheersing van de man. Van de vader gekocht, werd zij als slavin beschouwd en behandeld. Nog is haar lot onder onbeschaafde volken te beklagen, en menige vrouw in onze maatschappij lijdt onder de ruwheid van de man. Christus, die een vloek voor ons is geworden, heeft ook hierin verlossing gebracht, want waar God gevreesd wordt, daar is juist de liefde en het huiselijk genoeg het gevolg daarvan dat de vrouw zich door de man laat leiden. En is dit niet ook het beeld van de betrekking van de gemeente tot Christus? Christus is de man; de gemeente de vrouw, die Hem moet gehoorzamen, niet uit vrees, maar uit eerbied..

17. En tot Adam zei Hij: Omdat gij geluisterd hebt naar de stem van uw vrouw, en in plaats van naar mijn stem te horen, van die boom gegeten, waarvan Ik u gebod, zeggende: gij zult daarvan niet eten, zo zult gij nu ook geen onbeperkt heer meer zijn over de natuur, waartoe Ik u bestemd had; zo zij het aardrijk om uwentwil vervloekt; en met smart, onder zure en dikwijls vergeefse arbeid, zult gij daarvan eten al de dagen van uw leven.

18. Ook zal het u doornen en distels voortbrengen; 1) wanneer gij niet met alle vlijt het bebouwt, zal verwildering de overhand hebben en zelfs bij alle arbeid, zal het onkruid, een onuitroeibare vijand zijn, en menige plant een dodelijk vergift voor u voortbrengen; en, toch zult gij in uw gehele levensonderhoud aan het aardrijk gebonden zijn; de u gegeven overvloed van het paradijs, met welke gij niet tevreden waart, zult gij moeten missen en gij zult voortaan het kruid van het veld eten.

1) Geheel het aardrijk was vervloekt om Adams wil, doch tegelijk gezegend om Christus wil. Christus nam de vloek weg door een vloek te worden; de dood, door te sterven; de zonde, door tot zonde gemaakt te worden. Hij nam als het ware al de doornen van de aarde op Zijn gezegend hoofd. Hiermee was de aarde zonder doornen, zoals zij ook eenmaal zijn zal..

19. En, evenals het u wachtend beroep van de akkerbouw, zo zal ook ieder beroep en elke stand voor u en voor uw nakomelingen met een vloek beladen, met strijd en zorg en veel vruchteloze arbeid verbonden zijn. In het zweet uws aanschijn zult gij brood eten, bij alles, wat gij met uw kinderen onderneemt. In plaats van de gemakkelijke en zoete tuinarbeid, die Ik u in het paradijs had opgedragen, zal uw beroep u zorgen en moeite baren; het door de zonde verzwakte lichaam zal eronder gebukt gaan, en dat zal zo lang duren, totdat gij tot de

aarde wederkeert, omdat gij daaruit genomen zijt: want gij zijt stof, uit stof genomen, en gij zult sterven en tot stof wederkeren. 1)

1) De dood is het toppunt van straf; in hem worden alle straffen verenigd; en toch moest Adam niet de dood van een goddeloze het eerst zien, maar van het onschuldige dier en van de onschuldige Abel. Alvorens de dood te sterven, moest hij weten, dat ook deze vloek tot een zegen worden kan. In Christus wordt de dood tot een zegen. Neen, het is geen overblijfsel van straf, die de Christen in de dood ondergaat of dragen moet. De dood is voor hem het middel om de dood kwijt te raken, de aflegging van de oude mens, de doorgang tot het leven..

Zo sprak de rechtvaardige God de straf uit, die de God van genade Zijn enige Zoon zou laten lijden. Oneindige diepte van rechtvaardige liefde, wie zou u peilen; eindeloze hoogte van genadige heiligheid, wie u begrijpen!.

III. Vs. 20-24. God drijft Adam en zijn vrouw, nadat Hij hun in plaats van de schorten van vijgenbladeren, rokken van vellen gemaakt had, uit de hof van Eden en snijdt hun het terugkeren door hemelse wachters af.

20. Op goddelijk bevel en onder goddelijke leiding zal Adam nog wel op dezelfde dag, op welke hij gezondigd had, voor zich en zijn vrouw de Heere een zoenoffer gebracht hebben, en bij deze gelegenheid voor de eerste maal in het geslachte offerdier gezien hebben, wat het hem en zijn geslacht opgelegde sterven te betekenen had; maar nu hield hij zich ook gelovig aan de belofte (vs.15) vast. Voorts noemde Adam de naam in die kracht van het geloof over de gedachte van de dood zich triomferend verheffende, van zijn vrouw, die hij vroeger (hoofdstuk. 2:23) met de naam Manninne genoemd had, Eva, dat is: leven, omdat zij een moeder van alle levenden is. 1)

1) Hij had haar, omdat door haar zonde en dood gekomen was, eerder "dood" of "moeder van de doden" kunnen noemen, maar hij houdt zich aan de belofte van God, als zag hij haar vervulling, en noemt de vrouw, daar haar zaad de strijd tegen het slangenzaad tot overwinning zal volstrijden en leven en onvergankelijkheid aan het licht brengen zal: "leven" of "levegeefster".

21. En de Heere God, zich verheugende in het door Adam gebrachte offer en het door hem getoonde geloof; maakte voor Adam en zijn vrouw rokken van vellen; maakte voor beide, de gelovige naamgever en de gelovige naamdraagster, in plaats van de vijgenbladeren, die aan het spelen van de winden en aan verwelking onderhevig waren, misschien uit de vellen van de geslachte offerdieren, een andere bekleding, en toog ze hun aan, 1) daarmee in een voorbeeld aanwijzende, wat Hij eens in geestelijke zin, als het rechte volkomen offer voor de zonde kwam, doen zou Jesaja 61:10).

1) De kleding, waarmee God Adam en zijn vrouw kleepte bestond uit vellen van dieren, dat is ongetwijfeld uit lammerenvachten, die wij, bijzonder wij mannen, nog heden dragen, maar door de kunst onzichtbaar gemaakt; want de kunst bedekt met haar versierselen de geringe oorsprong van dingen: de wol wordt tot laken bereid. Volgens de Levitische wet (Leviticus

7:8) kwamen de vellen van geofferde dieren aan de priester toe. Zo ook Adam. Hij moest er zich mee bekleden, een heen wijzing naar het volmaakte offer, naar Christus, met wiens persoon men zich geestelijk kleden moet, om voor God niet naakt te zijn..

Indien de mens begreep waarom hij klederen moest dragen, zou dan het teken van zijn schande wel voor zo velen afgod zijn? De kleding heeft God zelf gegeven, also heeft Hij in de door de mens reeds gevoelde behoefte voorzien. Alleen dweperij of de gruwelijkste onzedelijkheid kan de schaamte wegnemen en de bedekking gering achten..

Het is duidelijk, dat, waar Mozes hier zegt, dat God, de Heere, voor Adam en Eva rokken van vellen maakte en ze hun aantog, dit moet opgevat worden in deze zin, dat God, de Heere, hun het verstand, de kennis gaf, om de huiden van de geslachte offerdieren tot kleding te bereiden..

22. Gelijk God vóór het vonnis (vs.16) een genadebelofte (vs.15) gegeven had, liet Hij thans op Zijn zondenvergevende genade (vs.21) de tuchting van de gerechtigheid volgen. Toen zei de Heere God: Ziet, de mens is geworden als één van ons; 1) hij heeft gemeend als God te worden volgens de verleiding van de satan, en is het ook in zo ver geworden, dat hij is kennende het goed en het kwaad; 2) Nu dan, dat hij zijn hand niet uitsteke en neme, gelijk hij van de boom van de kennis deed, ook van de boom des levens, die wij eens de kracht verleend hebben om de mens bij het leven te behouden. Opdat hij niet neme, en ete, en leve in het lichaam van de zonde en de ellende tot zijn eigen kwelling in eeuwigheid, zo willen wij hem liever het uitsteken van zijn hand naar de boom en het eten daarvan aanstonds onmogelijk maken.

1) Er zijn er die menen, dat het meervoud betrekking heeft op de Engelen, alsof God de mens, als uit de aarde voortgekomen en dus een schepsel van lagere rang, van de hemelse wezens onderscheidt; maar deze verklaring komt mij zeer gezocht voor. Eenvoudiger is de verklaring, indien men aldus uitlegt: Tengevolge van deze zaak zal Adam mij gelijk zijn, alsof wij onder elkaar makkers zijn. Dat Christenen ook met deze plaats het leerstuk, omtrent de Drie-eenheid van God bewijzen, komt mij te gewaagd voor. Want wat hier staat, staat niet op één en dezelfde lijn met het vroegere: "Laat ons mensen maken enz.," omdat *hier* Adam onder dat "wij" wordt begrepen, en het *daar* enkel en alleen wordt gebezigd ten opzichte van het Wezen van God..

2) Dit geeft de oorzaak en oorsprong aan van de grote ellende, omdat Adam, als het ware met zijn lot niet tevreden, hoger beproefde te stijgen dan geoorloofd was. Alsof ermee gezegd moest worden: Zie nu, waartoe uw eerzucht en de dwaze begeerte naar een ongeoorloofde kennis u gebracht heeft! Ofschoon de Heere hem zelfs geen gesprek waardig keurt, spreekt Hij dit uit, maar op minachtende wijze, opdat het schandelijke daarvan des te meer zou worden gevoeld. Zo moest zijn stalen trots verbroken worden, opdat hij eindelijk tot in zichzelf afdalende, meer en meer zich zou mishagen..

23. Zo zond hem de Heere God uit de hof van Eden, om de aardbodem te bouwen, waaruit hij genomen was. 1)

1) Gelijk de aarde hem geboren heeft, zo zal zij hem nu voeden en gelijk hij van haar afstamt, zo zal hij haar nu dienen, en in het stof van de grond, die hij bebouwt, zijn afkomst en toekomst voor ogen hebben..

24. Als de mens tot het volbrengen van Gods bevel, om uit te gaan niet kon besluiten, toonde de Heere Zijn macht, en Hij dreef 1) de mens uit; 2) en stelde Cherubs, 3) Engelenvorsten, tegen het Oosten van de hof van Eden, en een vlammend lemmet van een zwaard, dat zich omkeerde, 4) een zwaard, glinsterend als vuur, dat heen en weer zwaaide, om te bewaren de weg van de boom des levens. 5) Die Cherubs moesten de ingang van de anders niet door zijn natuurlijke ligging afgesloten hof, voor de mens versperren, en hem alzo van de boom des levens afhouden, (Numeri. 22:23), totdat later de hof geheel van de aarde zou verdelgd worden (Ge 8.19).

1) Met *geweld* moest het eerste mensenpaar uit het zalige Eden en de gemeenschap met God gedreven worden. Geen wonder. De mens wil wel de zonde, maar niet de gevolgen van de zonde, de ellende. Indien hij vooraf de ellende bedacht, die uit de zonde noodzakelijk voortvloeit, hoeveel meer zou hij die zonde ontvluchten..

2) Ook bij vergeving van schuld moet de mens de straf dragen, die God hem dan tot een zegen maakt. Begrijpelijk is de twijfel van Adam om het Paradijs te verlaten, onbegrijpelijk die van Lot om uit Sodom te trekken (hoofdstuk. 19:16); onbegrijpelijk die van een zondaar, als Christus hem uit de wereld wil redden, opdat Hij hem een eeuwig leven geve. Door Adam ging een paradijs verloren, door Christus werd het gewonnen. In de eerste hof in de Bijbel werd het zweet verdiend, dat als grote druppels bloed in de tweede hof (Gethsemané) zou worden uitgeperst. In de eerste zien we een overgeven aan de satan, om als God te wezen, en het heil is verloren; in de tweede ook een overgeven, maar om mensen te maken tot kinderen van God en de hemel is gewonnen.".

3) Cherubs en Serafs komen in de Heilige Schrift voor als dienende geesten van God, door Hem uitgezonden, ten dienste van degenen, die de zaligheid zullen beërven. Wat het woord *Cherub* betekent is moeilijk te zeggen. Sommigen vertalen het door "graveersel."

4) De Engel met het vlammend lemmet van een zwaard, dat zich omkeerde is ongetwijfeld zinnebeeld of voorafbeelding van de heilige Wet van God. Gelijk dit vlammend zwaard veroordelend optreedt tegen de eerste mens en hem erop wijst, dat het leven in Gods heilige gemeenschap verbeurd is, aldus treedt de heilige Wet ook veroordelend op tegen de zondaar en wijst hem erop dat het verbond verbroken en de zaligheid van God in en door zichzelf een onmogelijke zaak is.

5) Zo werd de, door de mens zo slecht bewaakte hof nu tegen hem bewaakt. Maar, nadat de duivel in de slang gevaren was en, door haar verborgen, de mens had gevelde, treden nu ook goede geesten op het toneel van de geschiedenis, terwijl zij hun wezen, overeenkomstig hun roeping, voor de zintuigen van de mensen zichtbaar maken. Een aardse geschiedenis is begonnen, in welke de hemel met al zijn heer gevlochten is..

De boom des levens, die de dodelijke werking van de boom van de kennis opheft, is in en met het eerste Evangelie (vs.15) reeds gezaaid..

HOOFDSTUK 4.

KAÏN'S BROEDERMOORD. ZIJN NAKOMELINGEN.

I. Vs. 1 en 2. De eerste geboorte.

1. En Adam bekende Eva; zijn huisvrouw, en zij werd zwanger en baarde Kaïn 1) (d.i. kracht), en wel noemde zij het kind met die naam, omdat zij, na het smartelijk uur van de geboorte (hoofdstuk. 3:16), grote vreugde over het kind voelde (Johannes 16:21) misschien zelfs in haar vreugde meende, dat zij met deze het beloofde vrouwezaad (hoofdstuk 3:15) reeds verkregen had. Met een zekere geloofsblik, maar ook vol grote zelfmisleiding zei zij: Ik heb een man van de Heere verkregen! 2) (Hebr. Ik heb een man van de Heere verkregen, wat eerst na 4000 jaren een ander in waarheid van zich zou mogen zeggen (Luk.2:7).

1) Het is de moeite waard op te merken, dat de zegen: weest vruchtbaar en vermenigvuldigt, door God niet is ingetrokken; in tegendeel, dat Adam op goddelijke wijze bemoedigd is, om het menselijk geslacht voort te planten..

Calvijn is tevens van mening, dat Kaïn en Abel tweelingbroers zijn geweest, omdat de geboorte van Abel onmiddellijk wordt vermeldt, na die van Kaïn, zonder herhaling van de gemeenschap van Adam en Eva..

De voortplanting van het menselijk geslacht is buiten het paradijs geschied, niet omdat de zonde aanleiding tot haar gegeven heeft, maar wel omdat zij met de zonde besmet is..

2) Er zijn er die deze woorden opvatten in de zin van: Ik heb gebaard, terwijl de Heere God mij bijstond.

2. En zij voer voort te baren zijn broeder Abel, 1) bij wiens geboorte zij, in plaats van vreugde, een grote droefheid over de nietigheid en de ellende van het menselijk leven voelde. Omdat het kind teer en zwak ter wereld kwam, of omdat zij reeds haar zelfbedrog omtrent Kaïn had gezien, noemde zij hem Abel, d.i.: Nietigheid, vergankelijkheid, ijdelheid. En Abel werd een schaapherder en Kaïn werd een landbouwer. 2)

1) De beste omschrijving van de naam Abel lezen wij in Prediker. 1:2, welk boek eigenlijk in zijn geheel een commentaar op de naam Abel is..

Zo zijn niet alle verwachtingen profetieën. Het kind, waarvan het meest verwacht wordt, wordt soms tot schande, en dat van onze bezorgdheid onze vreugde. Voordat beiden groot geworden waren en ieder naar zijn begeerte een beroep koos, heeft Eva nog andere kinderen tenminste dochters, gebaard; van deze nam Kaïn een zuster tot vrouw, terwijl zijn jongere broer nog ongehuwd bleef..

2)Opmerkelijk is het, dat hier niet Kaïn, de oudste, maar Abel, de jongste, het eerst wordt genoemd. Is het niet, omdat hij, als het ware, het bloedig offer brengt, dat de Heere aangenaam is, maar dat bovenal een symbool is van de betere dan Abel?.

II. Vs. 3-16. In de beide eerste zonen vertonen zich reeds de eerste beginselen van die beide richtingen in het menselijk geslacht, die daarna zich meer en meer ontwikkelen; in de één de richting van gelovige overgave aan God, in de andere die van hardnekkige vervreemding van Hem. Ja, in de tweede grijpt de macht van de zonde, daar zij door de macht van het geloof niet ten onder gehouden is, reeds zo ontzettend om zich heen, dat hij moordenaar van zijn broeder wordt.

3. En het geschiedde na *van enige* dagen, na vrij lange tussentijd (hoofdstuk. 40:4) dat Kaïn van de vrucht van het land de Heere offer bracht.¹⁾

1) Het scheen wel dat Kaïn de leefwijze van het Paradijs ook daarbuiten wilde voortzetten. Bleek dit enigszins uit zijn beroepskeuze, meer nog kwam dit uit, als hij, "ten einde van enige dagen", d.i. na vrij lange tussentijd de Heere van de vrucht van de aarde een offer bracht. Dat was een soort goedaardige dwaling, maar ook een ondoordacht doen. Alsof er geen zonde tussenbeide gekomen zou zijn, wilde hij eenvoudigweg het verkeer met God voortzetten. Daarvoor moest de offergave (mincha) het bewijs zijn. Een handvol korenaren, een boomvrucht op het groene blad kon volstaan. Hij dacht wellicht, dat het herstel van de afgebroken gemeenschap met God zo'n lichte zaak was en van de mens zelf kon uitgaan..

4. En Habel bracht ook van de eerstgeborenen van zijn schapen en *wel* van hun vet. Hij, die in het geloof stond, (Hebr.11:4), bracht reeds een groter offer dan zijn broeder; want terwijl deze van de veldvruchten nam, zoals ze gewassen waren, koos hij onder de eerstelingen van zijn kudde de vetste en de beste. Bovendien was zijn offer een bloedig offer, waarvan de verzoenende betekenis hem niet vreemd zal geweest zijn; hij gaf alzo daarmee een diepere godsdienstige behoefte te kennen, dan de oppervlakkige met uitwendige godsdienst zich tevreden stellende Kaïn. En de Heere zag Abel en zijn offer aan, gaf op enige wijze, misschien doordat Hij vuur van de hemel liet vallen, om het offer te verteren (Leviticus. 9:24, 1Kon.18:38), of door de rook recht opwaarts te doen stijgen, getuigenis, dat Hij daarom ook in de gave welgevallen had.

5. Maar Kaïn en zijn offer zag Hij niet aan; hem liet de Heere duidelijk bemerken, terwijl misschien de rook van zijn offer niet tot de hemel opsteeg, dat de gesteldheid van zijn hart Hem mishaagde en daarom ook zijn offer nietaangenomen werd. 1) Toen ontstak Kaïn zeer. 2) Haat tegen God, omdat Die hem kende, en nijd tegen de broeder, bij wie hij zich, ondanks zijn eerstgeboorte achtergesteld zag, vervulden zijn ziel, en zijn aangezicht verviel; in het naar de aarde gekeerd aangezicht, dat van de nijd bleek en mager werd, werd zijn inwendige zielsgesteldheid gezien (Spreuken. 14:30).

1) Ongelijk zijn dikwijls kinderen van gelijke ouders. Waar een boos hart is, daar is ook een boos oog, en waar deze beide zijn, daar is ook een boze hand..

Wanneer twee hetzelfde doen is het niet hetzelfde. Abel offerde in het geloof, (Hebr.11:4). Er zijn gebeden, die aangenomen worden, en ook gebeden, die de Heere een gruwel zijn. God verhoort de beden van goddelozen niet. (Psalm. 66:18)

2) Wij zien in Kaïn het beeld van een goddeloze, die echter voor rechtvaardig wil gehouden worden, ja zich de eerste plaats onder de heiligen aanmatigt..

6. En de Heere zei tot Kaïn, 1) hetzij bij een zichtbare verschijning; want God onttrok zich na de verdrijving van de mensen uit de hof niet aan de persoonlijke omgang, hetzij langs de weg van het beschuldigend geweten: Waarom zijt gij ontstoken en waarom is uw aangezicht vervallen? Gij hebt geen rede, om op Mij vertoornd te zijn en uw broeder te benijden, gelijk uw aangezicht verraadt. Klaag liever over uzelf, dat gij tot hiertoe zo slecht hebt geleefd, en volg uw broeder na, dat gij ook Mij welgevallig wordt; daartoe staat evenzo wel voor u als voor hem de weg open.

1) De Heer openbaart zich hier weer in Zijn opzoekende liefde. Al is het de Alwetende bekend, wat Kaïns einde zal zijn, toch spreekt Hij hem aan op belangstellende toon. Hierdoor toonde de Heer, dat niet in Hem, maar in Kaïn zelf de oorzaak van de verwijdering lag..

7. Is er niet, indien gij weldoet, verhoging? Zou Ik u niet verheffen in Mijn gunst, zo gij van nu aan een andere weg zou bewandelen en in geloof u tot Mij zou wenden? en zo gij niet weldoet, zo gij u niet bekeert, maar in dezelfde toestand voortleeft, de zonde, de zondige daad, die op de zondige gemoedsstemming volgt en een straf, een ellende is, ligt evenals een verscheurend dier aan de deur en wacht slechts op een gunstig ogenblik, om u te overvallen en te verscheuren. Zijn, 1) uw broeders, begeerte is toch tot u en gij zult over hem heersen. Gij zijt de eerstgeborene, en Abel erkent u immers en wil u gehoorzamen.

1) Bijna alle uitleggers menen, dat dit betrekking heeft op de zonde en dat, met deze vermaning, de verkeerde lusten, welke het gemoed van de mensen schokken en in beroering brengen, bedoeld worden. Derhalve zou, volgens hen, dit de bedoeling zijn: "Indien de zonde moeite doet, opdat zij u zich onderwerpe, waarom zou gij toegeven en niet alle mogelijke moeite doen om haar te bedwingen en te breidelen? Want het is uw roeping, haar te beheersen en de vleselijke driften, welke gij gevoelt, die oorlogvoeren en zich verheffen tegen God, tot gehoorzaamheid te brengen." Maar ik ben van oordeel, dat Mozes hier geheel wat anders wil zeggen. Het komt mij veeleer een verwijt voor, waarmee God de goddeloze zijn ondankbaarheid voorhoudt, omdat hij de eer van eerstgeborene te zijn, als niets acht. Naarmate iemand onder ons met grotere genade weldaden door God begiftigd is, komt zijn goddeloosheid des te meer aan de dag; indien hij de Bewerker van de genade weldaden, welke niet van elkaar te scheiden zijn, niet met des te meer ijver tracht te dienen. Ofschoon Abel bij zijn broeder was achter gesteld, was hij toch een ijverig vereerder van God. De eerstgeborene echter, diende God, door Wiens zegeningen hij tot zo grote waardigheid was gekomen, op een onverschillige en oppervlakkige wijze, en daarom stelde God zijn zonde zo groot voor, omdat hij zijn broeder niet eens navolgde, wie hij, naarmate hij hoger in eer stond, eerder in vroomheid had moeten overtreffen..

8. En Kaïn sprak met zijn broeder Abel; in plaats van naar Gods waarschuwing te horen, voedde hij steeds zijn haat, vatte het voornemen op om zijn broeder te vermoorden en, zich vriendelijk jegens hem houdende, lokte hij hem naar het veld. En het geschiedde, als zij in het veld waren, dat Kaïn tegen zijn broeder Abel opstond, a) en sloeg hem dood. 1)

a) 1 Joh.3:12 Judas 1:11

1) In Kaïn is het vrouwenzaad reeds tot slangenzaad geworden; in deze doodslag is het wezen van de boze, als moordenaar van het begin af aan, (Johannes 8:44) openbaar geworden; zodat hier de tegenstelling van een tweevoudig zaad in het menselijk geslacht te voorschijn treedt, gelijk dit zich in de gehele geschiedenis van de mensheid vertoont..

Die naar de hoop van de moeder slangendoder zijn zou, wordt moordenaar van zijn broeder. Welk een schouwspel! de eerste dode op aarde..

Kaïns moord is de genesis (wording) van het martelaarschap. Van deze eerste onschuldig vermoorde, die zegeviert, terwijl hij valt en leeft, terwijl hij sterft; en gestorven zijnde nog spreekt, (Hebr.11:4) gaat tot op Zacharia, Jojada's zoon; een brede bloedstroom door de geschiedenis van het Oude Testament (MATTHEUS.23:35). Bij de aanvang van de nieuwtestamentische geschiedenis wordt de doodslag, door Kaïn aan zijn broeder Abel gepleegd, bij tegenbeeld herhaald in de doodslag, door het Joodse volk aan hun broeder naar het vlees, Jezus, de heilige en geliefde Zoon van God, volvoerd. Dezelfde vloek van de omzwerving wordt over hen uitgesproken, en weer stroomt een vloed van martelaarsbloed door de kerkgeschiedenis. Moord en doodslag hebben door de mensenmoorder van het begin (Johannes 8:44) in de geschiedenis van de mensheid een wereldburgerrecht verkregen en heersen in duizenden gedaanten..

9. En de Heere zei tot Kaïn (Psalm. 9:13): Waar is Abel, uw broeder? 1) en hij zei met leugenachtige tong en trots hart: ik weet het niet; ben ik mijn broeders hoeder? Licht op mij de verplichting, omdat ik de eerstgeborene ben, hem overal na te gaan en het oog op hem te houden? 2)

1) Naar omgebrachte schapen en dood vee, vraagt God niet, maar naar dode mensen vraagt Hij. Zo volgt toch, dat de mens een opstanding te hopen heeft en zulk een God bezit, die uit een lichamelijke dood in een eeuwig leven voert en naar hun bloed, als naar een kostelijk ding vraagt, gelijk ook Psalm. 116:15 zegt..

2) Ontzaglijke verwoesting door de zonde! Ongeloof, leugen, onbeschaamdheid, ja, wat niet al, ligt in dit antwoord, aan de alwetende Koning gegeven..

10. En Hij zei: Wat hebt gij gedaan? Gij meent: uw broeder kan niet meer spreken en tegen u getuigen; hem hebt gij doen verstommen; maar Ik hoor toch zijn stem; daar is een stem van het bloed van uw broeder, dat in zijn plaats (Hebr.12:24) tot Mij roept van de aardbodem om wraak.

Onderdrukking en stilzwijgen verhinderen God niet om zaken te richten, die de wereld begraven waant..

11. En nu zal de straf ook niet uitblijven, nu zijt gij vervloekt 1) uitgeworpen als van 2) de aardbodem, die zijn mond heeft opengedaan, om het bloed van uw broeder van uw hand te ontvangen; de aarde die zich heeftmoeten lenen, om het door uw hand vergoten broederbloed in te zuigen en door een dergelijke misdaad opnieuw vreselijk bezoedeld is, zal nu ook de vloek aan u voltrekken.

1) Dat was tot Adam niet gezegd (3:17), omdat God hem genade zou bewijzen. Voor Kaïn, die wel wanhoop, maar geen berouw, ondanks Gods lankmoedigheid, voelen zou, was er geen genade. (Judas 11).

"Vervloekt zijt gij," d.i. gij zijt het niet, van wie het gezegend zaad te wachten is. Met dit woord wordt Kaïn uitgebannen en als een tak van de boom afgesneden, dat hij op de eer niet meer te hopen had, die hij begeerde..

2) Het Hebreeuws woord Min hier vertaalt door "van," wordt door sommige uitleggers opgevat in de zin van "boven," door anderen in die van "ten aanschouwe van" en door weer anderen in die van "uitgeworpen van." Wij verenigen ons met het laatste gevoelen. Het als uitgeworpen zijn van de aardbodem is dan niet alleen nadere verklaring van dat "vervloekt zijt gij," maar daarin bestaat het wezen van de vloek over Kaïn uitgesproken. Adam heeft gehoord: "Om u zal de aardbodem vervloekt zijn." Maar nu flakkert de bliksemschicht van Goddelijke wraak de persoon van Kaïn tegen en treft hem..

12. Als gij de reeds om Adams zonde vervloekte (hoofdstuk. 3:17-19) aardbodem bouwen zult, hij zal u zijn vermogen niet meer geven; hij zal u geen genoegzaam voedsel geven, maar wraak aan u nemen en u gedurigtoeroepen van dat bloed van Abel, dat gij vergoten hebt, zodat het u onverdraaglijk wordt om daar te blijven (Leviticus. 18:28,29) Gij zult zwervende en dolende zijn op de aarde (Hebr. de wijde, woeste aarde), verbannen uit het land van uw geboorte en uitgestoten in de wijde wereld, zult gij ook daar nergens rust vinden.

13. En Kaïn, gelijk hij tot nu toe God getrotseerd had, zeide op de toon van diepste wanhoop tot de Heere: Mijn misdaad is groter, dan dat zij vergeven zou worden¹⁾ (of de over mijn zonde uitgesproken straf is te groot dan dat ik ze zou kunnen dragen).

1) Op deze wijze klaagt Kaïn, ofschoon hij over de misdaad zich niet verontschuldigt, toch over de strengheid van het oordeel. Zo ook de duivelen, ofschoon zij gevoelen, dat zij rechtvaardig gestraft worden, laten toch niet af God over het oordeel lastig te vallen en Hem zijn wreedheid te verwijten..

14. Zie, Gij hebt mij heden verdreven van de aardbodem, uit het land Eden (onderscheiden van Edens hof), waar ik tot hertoe rustig gewoond heb, en ik zal voor Uw aangezicht verborgen zijn, Uw beschermende nabijheid voortaan ontberen; wat blijft mij dan over dan dat ik heenga en dat ik zal zwervende en dolende zijn op de aarde, uitgestoten en vogelvrij

verklaard, en het zal geschieden, daar ik uw beschermende hand moet missen dat al Wie mij vindt, mij zal doodslaan.

Er waren toen slechts weinig mensen op aarde en buiten het landschap Eden geen. Maar een verschrikt geweten denkt altijd het ergste, en vlucht waar niemand jaagt, (Spreuken. 28:1) en later, toen de mensen begonnen te vermenigvuldigen had het werkelijk ook zo kunnen zijn zoals Kaïn vreesde (vergelijk vs. 23 en 24)

Bij Kaïn is niets dan klagen over de straf, en hoe menigmaal wordt angst voor straf, voor berouw over zonde aangemerkt. Kaïn moet vrezen voor mensen, voor de levenloze dingen, sidderen bij het ritselen van een blad, bij het horen van de wind, want God heeft hem en na hem alle goddelozen met een brandmerk in het geweten getekend..

15. Doch de Heere, hem tijd tot boete gevende, zei tot hem: Neen! wie u vindt zal u niet doodslaan; Ik heb zelf uw bestraffing in mijn hand genomen. Daarom, al wie Kaïn doodslaat, zal zevenvoudig gewroken worden. En de Heere stelde een teken aan Kaïn, 1) opdat hem niet versloeg, al wie hem vond.

1) Wat is dit teken geweest? Wellicht een woeste blik; of een bleek, ingevallen, verwilderd gelaat, zodat ieder die hem ontmoette, huiverend voor hem uit de weg ging? Was het de straf van immer een bevend lichaam met zich om te dragen? De Schrift zwijgt er van. Het beste is het, het er voor te houden, dat het een *zichtbaar kenteken* is geweest, waardoor zij, die hem zagen, werden weerhouden, hem te doden..

16. En Kaïn ging uit van het aangezicht des Heren, ver verwijderd van des Heren nabijheid, en hij woonde in het land Nod, in het land van de omdwalingen, gelijk hij het zelf noemde, ten Oosten van Eden, buiten het landschap, waarin Adam ook na zijn verdrijving uit het eigenlijk paradijs zich nog altijd met de zijnen ophield.

De zon, het licht der natuur, gaat van het Oosten naar het Westen, en het rijk des Heren neemt in het algemeen dezelfde loop; Kaïn echter gaat omgekeerd, niet voorwaarts maar achterwaarts.

III Vs. 17-24. De nakomelingen van Kaïn stichten in hun land van verbanning tegenover het rijk van God een werelds rijk en leggen zich geheel en alleen toe op de kunsten, door welke zij zich allerlei levensgenot verschaffen, en zich en de hunnen een grote naam maken, maar waarbij zij altijd dieper in goddeloosheid wegzinken.

17. En Kaïn bekende zijn vrouw, 1) die hij met zich in zijn ballingschap genomen had, en zij werd bevrucht en baarde Henoch 2) (wijding). En hij bouwde, toen zijn familie zich nog meer uitbreidde, een stad, 3) die wel in het eerst uit enige hutten, misschien door een gracht omgeven, bestond, later echter tot een aanzienlijke stad aangroeide, en noemde de naam van die stad naar de naam van zijn zoon Henoch.

1)Huwelijken tussen broeders en zusters zijn bij de kinderen van het eerste mensenpaar onvermijdelijk geweest..

2) Hieruit mag niet worden afgeleid, dat Kaïn vóór de broedermoord geen kinderen had. Eerder doet het bouwen van de stad vermoeden, dat zijn gezin toen reeds tamelijk uitgebreid was. Henoeh wordt daarom eerst met name genoemd, èn omdat hij is de zoon, na het schrikkelijk misdrijf, verwekt, èn omdat hij is de zoon, in wie de lijn van de kinderen der mensen, die met Lamech eindigt, wordt voortgezet..

3) Het is opmerkelijk, dat hij de zwerveling het eerst een vaste en bemaarde plaats ter woning aanwees en inrichtte, hij, die toch nergens rust of duur had. Zijn vrees dwong hem het open veld te ontvluchten en zich achter de veilige rotswand te verbergen. Ziedaar de oorsprong van de burchten en kastelen, die straks tot ommuurde steden met wallen en sterkten aangroeiden. Men zocht geen veiligheid en tegenweer tegen de dieren des velds, maar tegen de medemensen zelf. Toch ziet gij in deze stad reeds het voorspel van Babels torenbouw en Nebukadnezar's Babel, eerder dan het Noordindische Kanice of Phygische Iconien, wat sommigen vermoeden..

Niet tot lichamelijke ballingschap alleen werd Kaïn veroordeeld, maar aan een nog veel hardere straf onderworpen, dat hij namelijk geen plekje op aarde vinden zou, waar hij niet zwervende en dolende in de geest zou zijn; want gelijk een goed geweten met recht een koperen muur heet, zo zullen geen honderd muren de goddelozen van hun onrust bevrijden..

18. En aan Henoeh werd Hiraad (stedeling) geboren, en Hiraad gewon Mechújaël (door God getroffen) en Mechújaël gewon Methúsaël (man Gods of de mens zelf God) en Methúsaël gewon Lamech (krachtig jongeling) niet te verwarren met Noach's vader (hoofdstuk 5:25-29).

19. En Lamech nam zich twee vrouwen 1), tegen Gods duidelijke ordening in (Hoofdstuk 2:24) de naam van de eerste was Ada (sierlijke) en de naam van de andere Zilla (donkere of door rijk hoofdhaar beschaduwde).

1) Tot welk een verderf voor gezinnen en staten de polygamie voert, toont de gesteldheid der latere heidense staten in het Oosten, die hoofdzakelijk door haar tot het Despotismus (overheersing met onbepaalde macht) geleid waren; zij brengt dit onvermijdelijk in de familie, daar zij de vrouw tot slavin en de man tot willekeurig heerser maakt; een uit vele zodanige gezinnen bestaande burgerij is een vereniging van alleen huiselijke Despoten, die, daar zij zelf willekeurig heersen, ook weer alzo beheerst willen worden (vergelijk Heren Ideeën 1).

Wij hebben hier de oorsprong der polygamie in een verkeerd en ontaard geslacht; als haar eerste bewerker een woeste man, van alle menselijkheid ontbloot..

20. En Ada baarde Jabal (zwerver); deze heeft uitgevonden het wonen in tenten en de veehouderij, is geweest een vader van diegenen, die tenten bewoonden 1) en vee *hadden*, een

zwervend herdersleven leidden; nu hier, dan daar tenten opsloegen, waar zij weiden vonden voor hun vee, gelijk later ook de patriarchen en nog heden de Arabieren.

1) Mozes vermeldt nu, dat de verkeerde dingen, welke uit het geslacht van Kaïn zijn voortgekomen, ook nog met iets goeds vermengd geweest zijn. Want de uitvinding van kunsten en andere zaken, die tot algemeen nut en gemak voor het leven dienen, is een gave Gods, welke volstrekt niet te verachten is, en een deugd, alle lof waardig. Het mag wel verwondering wekken dat juist dat volk hetwelk hoe langer hoe meer verbasterde, boven de andere nakomelingen van Adam heeft uitgemunt in gans geen verwerpelijke talenten. Ik nu ben van oordeel dat Mozes hier met opzet over die uitvindingen in het geslacht van Kaïn spreekt, opdat wij zouden weten, dat hij niet zó door God vervloekt was of nog enkele uitstekende gaven heeft Hij aan zijn nakomelingen geschonken. Want het is waarschijnlijk, dat ook bij anderen de gaven van het verstand niet werkeloos zijn geweest, maar dat onder de andere zonen van Adam vlijtige en schrandere mensen waren, die zich met ijver bezig hielden met het uitvinden en verbeteren van kunstwerken..

21. En de naam van zijn broeder was Jubal (muzikant, van daar jubel, jubelen, enz.); deze was de vader van allen, die harpen en orgels handelen; hij was de uitvinder van muziek op snaren en blaasinstrumenten.

Dezelfde gaven Gods kunnen ter ere van God en tot verderf der mensen dienen. Houdt op, met zang en spel God te onteren; de harp past in David's hand en het orgel in de tempel des Heren.

22. En Zilla baarde ook Túbal-Kaïn (smid van wapens), een leermeester van alle werkers met koper en ijzer, 1) de uitvinder, van het gebruik maken van koper en ijzer, een meester in het vervaardigen van werktuigen, in 't bijzonder van wapens (Hebr. scherper, slijper); en zuster van Túbal-Kaïn was Naëma (liefelijke).

1)Handwerken, kunsten en uitvindingen zijn gaven van de Heilige Geest en komen van God, welke zowel de gelovigen als ongelovigen daarmee begiftigt; wel hem, die alles tot eer van Gods gebruikt..

Met hun drieën voorzien zij in de verwerving van het aangenaam gebruik en het veilig bezit van het vele nodige van het leven. *Jabal* vertegenwoordigt de nijvere stand, die werkt voor het brood. *Jubal* veraangenaamt door spel en dans het leven. *Tubal-Kaïn* beveiligd ten leste door zijn uitvindingen het leven tegen de aanvallen van anderen en verdedigt aldus het recht..

Hoe komt het geslacht van Kaïn tot de eer van die gewichtige vorderingen? Daarom, omdat het geslacht van de belofte met de wereld gebroken heeft en het geslacht van de vloek haar toegefallen is; daarom, omdat het eerste naar het inwendige, het tweede naar het uitwendige gericht is; daarom, omdat het ene in God de schat van zijn hart, het voorwerp van zijn gedachten en het doel van zijn streven heeft, het andere in het zichtbare en zinnelijke leeft en daardoor zijn arm, ledig en onrustig leven zoekt te verrijken, te veraangename en zeker te maken. De hele geschiedenis van de mensheid bevestigt de beschouwing, waartoe deze

geschiedenis van de overoude tijden ons leidt, namelijk dat de uitwendige kennis in die mate toeneemt, als de vervreemding van God groter wordt..

De Christen, tot wie de Heer heeft gezegd: "Alles is het uwe", neemt daarvan wat schoon en goed is, en de geheiligde gave wordt aangewend tot de eer van God..

23. En Lamech, trots en overmoedig zich verheffende op deze uitvindingen van zijn zonen en zelf met een gave, die der dichtkunst, begiftigd, zei eens tot zijn vrouwen: Ada en Zilla, terwijl hij haar een lied voorzong, waarmee hij in 't bijzonder de uitvinding van Túbal-Kaïn, het zwaard, verheerlijken wilde: Hoort mijn stem, gij vrouwen van Lamech! neemt ter ore mijn rede! Voorwaar, ik sloeg wel een man dood om mijn wond en een jongeling om mijn buil! heb ik een man verslagen wegens een mij geslagen wond en een jongeling voor de buil of striem, die hij mij toegebracht heeft; met een goed zwaard, gelijk ik in handen heb, kan ik alle bloedwraak, die over mij komen zal, beter trotseren, dan Gods arm onze vader Kaïn tegen de bloedwraak beschermt;

24. Want Kaïn zal zevenvoudig gewroken worden aan die, die hem zou doodslaan (vs.15), maar Lamech zal zich zelf met zijn zwaard zeventigmaal zevenmaal wreken aan ieder, die hem tegenstaat.

De eerste dichter van de wereld was een verjongd grijsaard, een held in woorden, een lofredenaar van zichzelf, een zanger van daden, die hij niet verrichtte, maar voor zijn vrouwen meende te kunnen verrichten..

Met een moord begon en met een moordlied eindigt de geschiedenis van de Kainieten. In het zevende lid is alles vergeten; door muziek, overdaad, pracht, en weelde zijn de gedachten verstrooid. De vloek van de eenzaamheid kenmerkt het stadsleven, de vloek van de onbestendigheid in lust tot zwerven, het boze geweten in heldenmoed veranderd, die van de vloek van de voorvader met godslasterlijke zelfverheffing melding maakt..

Terecht wordt dit lied "het lied van het zwaard" genoemd. Wellicht dat Lamech het zong of uitgalmd met het zwaard zelf in de hand, nog rokende van het bloed van een verslagene..

In dat hart, waarin hoogmoed is op zijn schande, zijn zonde, is wel de duivel gevaren. De dronkaard, die zich beroemt op de menigte drank die hij drinken kan, de wellusteling die zich verheft op de menigte van zijn slachtoffers, mag hij niet met de naam van Lamech worden bestempeld?.

IV. 25 en 26. In plaats van de vermoorde Abel, verkrijgen Adam en Eva een vergoeding in Seth. Deze wordt de stamvader van een in het geloof volhardend geslacht van kinderen Gods.

25. En Adam bekende wederom 1) zijn vrouw, en zij baarde een zoon, en zij noemde hem Seth (in de plaats getreden), want God heeft mij, *sprak zij*, een ander zaad, het begin van een nieuwe nakomelingschap, gezet voor Abel, 2) want Kaïn heeft hem doodgeslagen. 3)

1) Uit dit "wederom" mag niet worden afgeleid, dat Adam door de dood van Abel en de vlucht van Kaïn van kinderen beroofd was. Het is zelfs meer dan hoogst waarschijnlijk, dat, vóór en na de geboorte van Seth, Adam zonen en dochters gewonnen heeft. Seths geboorte wordt hier echter in het bijzonder gemeld, omdat gelijk in Kaïn de linie van de kinderen der mensen werd voortgezet, dit ten opzichte van de heilige linie, de linie van de kinderen Gods in Seth zou plaats hebben. Waarschijnlijk dat velen van Adams zonen en dochters zich meer tot het familieleven van Kaïn voelden aangetrokken. Ook daarom wordt de geboorte van Seth gemeld, omdat met hem in *Adams huis* als het ware een nieuw geslacht niet alleen begint, maar ook een nieuw tijdvak, een tijdvak, waarin er weer van terugkeer tot de Heere God sprake is..

2) God weet Christelijke ouders in het kruis wonderbaar te troosten; heeft Hij hun een Abel ontnomen, Hij kan hun wel een Seth teruggeven..

3) Er is geen groter lijden voor ouders dan de zonde van de kinderen; Kaïns misdaad is zwaarder lijden dan Abels dood..

26. En aan dezelfde Seth werd ook in de echt met één van zijn zusters, een zoon geboren, en hij noemde zijn naam Enos, dat is: zwakke mens; want in tegenstelling met de bij de Kaïnieten heersende overmoed vervulde hem het gevoel van menselijke onmacht en nietigheid, en dit gevoel dreef hem tot de dienst van God. Toen de afval van God in Kaïn's geslacht hoe langer hoe meer openbaar werd, begon men, in het geslacht van Seth, de naam des Heren bij openlijke samenkomsten en godsdienstoefeningen aan te roepen. 1)

1) Zij verbonden zich ook tot gemeenschap, doch het worden geen steden van zingenot en weelde, neen! het worden plaatsen van heilige overpeinzing en gebed.

De godsvrucht is de sterkste muur; de Kaïnieten zijn ten ondergegaan met hun steden, zo niet vóór, dan met de zondvloed; het geslacht van Seth leeft voort in eeuwigheid. De winst (Kaïn) is verloren en de zwakke (Seth) is sterk geworden door zijn God..

In het Hebreeuws Liekraa Be-Schem Jahweh. Hoewel door deze woorden in de regel de *gehele* eredienst van God wordt uitgedrukt, toch kan het niet anders of hier wordt mee bedoeld, dat men de Heere God in het openbaar ging vereren, gemeenschappelijk de Heere ging dienen. Het is toch niet te veronderstellen, dat Adam en Eva tot nu toe de naam des Heren niet hebben aangeroepen. Het tegenovergestelde kan veeleer op goede gronden worden verdedigd. De eerste openbare godsdienstoefening wordt ons hier meegedeeld. Het voor de eerste maal samenkomen van de Kerk onder het Oude Verbond..

HOOFDSTUK 5.

GESLACHTSREGISTER VAN ADAM EN NOACH.

Vs. 1 en 2. Na voorstelling van de beginselen van het menselijk geslacht en van de beide richtingen, die zich daarin ontwikkeld hebben, gaat het bericht tot de schepping terug, om zo het geslachtsregister van gelovigen aan te vangen tegenover de lijn van goddelozen.

1. Dit is het boek 1), het register, van Adams geslacht in die lijn, welke in God geloofde, en door de tucht van zijn genade tot het toekomstige doel werd geleid, terwijl bij de overigen de goddeloosheid hand over hand toenam, en zich bij de Kainieten een gruwelijk heidendom ontwikkelde. Ten dage als God de mens schiep, maakte Hij hem a) naar de gelijkenis Gods.

a) 1 Kor. 11:7

1) De registers zijn het skelet van de geschiedenis. Zij wijzen ons aan, hoe ook de mannen Gods, bij de openbaring van God en de leiding van de Heilige Geest, die zij ontvangen, het ernstig en nauwlettend onderzoek niet duchtten en dat ook zij niet vreesden de oude oorkonden en familiestukken te doorzoeken; evenmin als de geleerden van onze tijd, die het stof van de duffe bibliotheken tarten om kennis en wetenschap te vergaren. Ook zij hebben, zoals Lukas het uitdrukt, alles van te voren naarstig onderzocht (Luk.1:3)

2. a) Man en vrouw 1) schiep Hij hen en zegende ze, en noemde hun naam Mens, ten dage als zij geschapen werden (hoofdstuk 1:26-28).

a) MATTHEUS. 19:4; Mar. 10:6

1) Deze woorden geven de heilige band van het huwelijk, de onverbreekelijke eenheid tussen man en vrouw aan. Want nadat Mozes hen elk afzonderlijk heeft genoemd, verenigt hij, terstond daarop, hen beiden onder één naam. En de gemeenschappelijke naam deelt hij aan beiden, zonder onderscheid, toe, opdat de nakomelingen zouden leren het verbond des te heiliger te eren, wanneer zij zouden zien, dat de eerste ouders onder één naam werden aangewezen..

II. vs. 3-32. Nu volgt de geslachtslijst van die lijn, waardoor het mensdom blijvend geworden is; tezamen zijn er tien oudvaders, die door hun hoge leeftijd een tijdspan van 1655 jaar bestaan hebben, en door dit kleine aantal leden de openbaringen van God op het latere geslacht hebben voortgeplant.

3. En Adam leefde honderd en dertig jaar, toen hij na de dood van Abel zijn vrouw weer bekende (Hoofdstuk 4:25), en gewon een zoon naar zijn gelijkenis, naar zijn evenbeeld; wel een zondig mens als zijn vader (Psalm. 51:7), maar toch tegelijk een nakomeling van hem, die de belofte van de toekomstige Verlosser verkregen had, en in het geloof aan die belofte weer vernieuwd werd naar het beeld van zijn Schepper (Hoofdstuk 5:1), alzo een lid van de heilige kerk, en noemde zijn naam Seth.

1) Hoe worden wij ook hier weer bepaald bij de gevolgen van de diepe val van de mens. Adam was geschapen naar de gelijkenis en het beeld van God. Van zijn zoon mag en kan dit niet meer gezegd worden..

4. En Adams dagen, a) nadat hij Seth gewonnen had, zijn achthonderd jaar geweest, en hij gewon zonen en dochters.

a) 1 Kronieken 1:1

In het getal der jaren, dat hier vermeld wordt, wordt ons eerst te zien gegeven, hoe lang de heilige Patriarchen tegelijk achtereenvolgens geleefd hebben. Want gedurende zes eeuwen, toen de nakomelingen van Seth reeds tot een groot volk waren geworden, kon de stem van Adam zich dagelijks doen horen, om de herinnering aan de schepping, aan de val en aan de straf levendig te houden, om te getuigen van de hoop op het behoud, welke na de tuchtiging nog was overgelaten en om de oordelen van God aan te kondigen, waarin allen onderricht moesten worden. Want wel konden, nadat hij gestorven was, de kinderen aan de kleinkinderen, als van vader op zoon, medelen, wat zij hadden vernomen, maar veel meer effect had de mededeling, indien zij deze hoorden uit de mond van hem, die zelf ooggetuige van al deze dingen was geweest..

5. Zo waren al de dagen van Adam, die hij leefde, negenhonderd en dertig jaar; en hij stierf.

6. En Seth leefde honderd en vijf jaar a) en hij gewon Enos.

a) Genesis 4:26.

7. En Seth leefde, nadat hij Enos gewonnen had, achthonderd en zeven jaar, en hij gewon zonen en dochters.

8. Zo waren al de dagen van Seth negenhonderd en twaalf jaar; en hij stierf. 1)

1) Dit, op zichzelf overbodig schijnend, slotwoord, moet door de herhalingen de heerschappij van de dood van Adam af (Romeinen 5:14) als een onveranderlijke wet aantonen. Maar bij het heersen van de dood toont zich tevens de kracht van het leven des te duidelijker. Want de mens sterft dan pas, wanneer hij reeds het leven weer voortgeplant heeft, zodat midden in de dood van de personen het leven van het geslacht behouden en de hoop op het zaad, dat de bewerker van de dood overwinnen zou, versterkt werd..

De geslachtsregisters zijn een krachtig "memento mori" (gedenk te sterven). Hoe veel jaren er ook voorbijgingen dat de dood niet intrad, toch kwam hij.

9. En Enos leefde negentig jaar en hij gewon a) Kenan (werkzame).

a) 1 Kronieken 1:1,2.

10. En Enos leefde, nadat hij Kenan gewonnen had, achthonderd en vijftien jaar, en hij gewon zonen en dochters.

11. Zo waren al de dagen van Enos negenhonderd en vijf jaar; en hij stierf.

12. En Kenan leefde zeventig jaar en hij gewon Mahalal-el (roem Gods).

13. En Kenan leefde, nadat hij Mahalal-el gewonnen had, achthonderd en veertig jaar; en hij gewon zonen en dochters.

14. Zo waren al de dagen van Kenan negenhonderd en tien jaar; en hij stierf.

15. En Mahalal-el leefde vijfenzestig jaar, en hij gewon Jered (nederdaling).

16. En Mahalal-el leefde nadat hij Jered gewonnen had, achthonderd en dertig jaar; en hij gewon zonen en dochters.

17. Zo waren al de dagen van Mahalal-el achthonderd vijfennegentig jaar; en hij stierf.

18. En Jered leefde honderd tweeënzestig jaar, en hij gewon a) Henoch (rustgever); hij werd also dadelijk als kind in bijzondere zin de Heere toegewijd en overgegeven.

a) 1 Kronieken 1:2.

19. En Jered leefde, nadat hij Henoch gewonnen had, achthonderd jaar; en hij gewon zonen en dochters.

20. Zo waren al de dagen van Jered negenhonderd tweeënzestig jaar; en hij stierf.

21. En Henoch leefde vijfenzestig jaar, en hij gewon Methúsalach 1) (vorst, man van wasdom).

1) Er zijn er die menen, dat Henoch in de naamgeving van zijn zoon ook als profeet optreedt en reeds met die naam het volk verkondigt, dat de Heere God met Zijn geduchte straf niet zal uitblijven. Men vertaalt dan het woord "Methúsalach" door: "als deze sterft zal ik zenden nl. de straf over de zonde."

22. En Henoch wandelde met God, 1) was met God, in de meest vertrouwde omgang, nadat hij Methúsalach gewonnen had, en de geboorte van deze zoon wellicht op hem een bijzondere indruk heeft gemaakt, driehonderd jaar; en hij gewon zonen en dochters.

1) Wat hier van Henoch gezegd wordt, dat hij met God wandelde, moet in bijzondere zin worden opgevat. In het vorige hoofdstuk is gewezen op de vroomheid van Enos en zijn nakomelingen. Boven hen allen steekt echter Henoch uit in vroomheid van wandel, in gehoorzaamheid aan des Heren Woord, en de vrucht van dat op bijzondere wijze verkeren

met God, wordt openbaar in het verkeren onder zijn volk als profeet van de gerechtigheid. Judas 1:14 en 15

23. Zo waren al de dagen van Henoch driehonderd vijfenzestig jaar.

24. Henoch dan wandelde met God en was tevens een prediker van de gerechtigheid tegenover de toen zo sterk toenemende zonde (Judas 1:14 en 15); en hij was niet *meer*, want God nam hem weg, nam hem, zonder dat hij de dood behoefde te ondergaan tot zich, en dit tot een teken voor degenen, die in goddeloosheid voortgingen, en tot bevestiging van Henochs prediking (Hebr. 11:5).

Dit geschiedde ongeveer in het midden van de jaren tussen Adam en de zondvloed in het jaar 987 na de wereldschepping. Terwijl in de zevende nakomeling van Adam door Kaïn, in Lamech (Hoofdstuk 4:19) de goddeloosheid haar toppunt bereikt, is Henoch, de zevende van Adam door Seth, de uitstekendste vrome van dit geslacht. De Heer komt eerst met de tekenen Zijner liefde, voordat Hij de goddelozen verdelgt. Henoch vóór de zondvloed.

"Hij stierf, hij stierf!" Hoort gij in dit altoos wederkerend refrein geen muziek, hoe somber deze ook zij? Hij stierf! hij stierf! Zal dat nooit ophouden? Neen het is geen stalen wet, geen ijzeren noodzakelijkheid. God heeft de macht, van de dood te bevrijden en Hij toont het in Henoch. Zes maal achtereen klinkt het woord: "en hij stierf" en reeds zou men zeggen: "nu moeten alle mensen sterven," doch God wil niet, dat men Hem aan regels bindt, maar toont boven zijn eigen wetten verheven te zijn..

Henoch, de eerste ten hemel opgenomene, was een jongeling, en de eerst gedode om zijns geloofswil, de eerste martelaar, Abel, was ook een jongeling. En zij moesten het zijn. Of meent gij dat een afgeleefd leven de Heere gegeven worden moet? Neen veeleer de bloei des levens, het volle der krachten, het beste wat men heeft..

God nam hem weg. Het Hebreeuwse woord *qal* wegnemen, hetwelk hier gebruikt wordt, wordt ook in 2 Koningen. 2:3,5 van de wegneming van Elia gebezigd en betekent op beide plaatsen "ten hemel opnemen" op bijzondere wijze..

25. En Methúsalach leefde honderd zevenentachtig jaar, en hij gewon Lamech (jeugdige, sterke).

26. En Methúsalach leefde, nadat hij Lamech gewonnen had, zevenhonderd tweeëntachtig jaren; en hij gewon zonen en dochters.

27. Zo waren al de dagen van Methúsalach negenhonderd negenenzestig jaar, de hoogste leeftijd, die ooit een mens bereikt heeft; en hij stierf.

Zo bracht de jongste de oudste voort. Er wordt door God altijd een zeker overwicht gegeven, terwijl Hij het gekorte aan de erflater met rente aan de erfgenaam vergoedt..

Niemand bereikte de duizend jaar en de meesten kwamen het zo nabij; doch als zij het grijpen wilden vielen zij. De rabbijnen houden de dag, op welke de mens bij overtreding van het gebod, sterven zou, voor een dag Gods van duizend jaar (Psalm. 90:4), zodat zelfs Methúsalach, ofschoon op de late avond, toch nog op diezelfde dag gestorven zijn zou. Tegen het juiste van deze getallen is geen bezwaar van betekenis ingebracht. De tegenwerping, dat een zo lange leeftijd uit de tegenwoordige gesteldheid van de menselijke natuur niet te begrijpen is, verliest alle betekenis, als men bedenkt, dat alle overblijfsels uit de overoude wereld van reusachtige kracht getuigen, het klimaat, de weersgesteldheid enz. van die na de vloed verschillend waren; dat het leven veel eenvoudiger was en de nawerking van de paradijstoestand niet dadelijk verloren zal geweest zijn. Het blijkt verder duidelijk uit de tijdsopgaven omtrent Noach, dat de jaren van de onzen niet hebben verschild.

Volgens hoofdstuk. 7:11 en 8:14 was Noach gedurende één jaar en 10 dagen in de ark. Indien wij nu de dagen, hoofdstuk. 8:3,5,6,10,12,13,14 vermeld, bijeen tellen, hebben wij een som van 370 dagen, zodat naar de vorige aanwijzing het jaar uit 360 dagen of (zie hoofdstuk. 8:3 vergelijk vs. 4), 12 maanden ieder van 30 dagen bestaat..

28. En Lamech leefde honderd tweeëntachtig jaar, en hij gewon een zoon.

29. En hij noemde zijn naam Noach, 1) (rust, troost) zeggende: Deze zal ons troosten over ons werk, en over de smart, de moeitevolle arbeid, van onze handen, vanwege het aardrijk, dat de Heere vervloekt heeft!

1) In profetische geest ziet hij also in deze zoon een buitengewoon rechtvaardig man en beschouwt hem als een troost onder de last en de kommer op aarde, die toen meer dan vroeger vol goddeloosheid was. Met Noach begint het tweede duizendtal jaren van de wereldgeschiedenis. Hij werd geboren in het jaar 1056 na de wereldschepping.

"In tijden van grote nood en alles overheersende goddeloosheid, grijpt de gelovige meer dan ooit naar de banier van de goddelijke belofte..

30. En Lamech leefde, nadat hij Noach gewonnen had, vijfhonderd vijfennegentig jaar; en hij gewon zonen en dochters.

31. Zo waren al de dagen van Lamech zevenhonderd zeventig jaar; en hij stierf.

32. En Noach was vijfhonderd jaar oud; 1) en Noach gewon Sem (naam, naambehouder), Cham (driftige) en Jafet 2) (zich ver uitbreidende).

1) Dit toont aan, dat Noach grote tegenzin tegen de wereld gehad heeft, want waarom zou hij zich anders zolang van de echt hebben onthouden, als omdat hij gezien heeft, hoe zijn bloedverwanten allen tot tirannen geworden zijn en de wereld met geweld vervuld hebben; daarom heeft hij gedacht, liever geheel zonder kinderen te willen zijn, dan ontaarde kinderen te hebben. Ik houd het zelfs daarvoor, dat hij nooit een vrouw zou genomen hebben, zo hij

niet vermaand zou zijn door de vaders, of het misschien hem door een engel bevolen zou zijn..

2) Volgens de ouderdom is de opvolging deze: Jafet (Hoofdstuk 10:21), Sem (Hoofdstuk 11:10), Cham (Hoofdstuk 9:24), maar Sem staat als de gezegendste vooraan. Zij namen nog vóór de zondvloed vrouwen, maar gewonnen geen kinderen. Gelijk uit het volgende overzicht blijkt, heeft Adam nog tot in de dagen van Lamech geleefd, en door de laatste de oudste geschiedenis van het mensengeslacht onmiddellijk op Noach voortgeplant.

in de wereldgeschiedenis:

1. Adam leefde 930 jaren nl. van 1- 930
2. Seth 912 130-1042
3. Enos 905 235-1140
4. Kenan 910 325-1235
5. Mahalal-el 895 395-1290
6. Jaren 962 460-1422
7. Henoch 365 622- 987
8. Methusalach 969 687-1656
9. Lamech 777 974-1651
- 10.Noach 950 1056-2006

Uit het overzicht bij hoofdstuk 11:26 zal verder blijken, dat Noach door zijn tweede zoon Sem tot in Abrahams dagen reikt, en deze, behalve de oudste geschiedenissen, ook die van de zondvloed en de daarop volgende tijd van 427 jaren heeft kunnen meedelen.

"Het heeft sommigen bevreemd, dat er in de Heilige Schrift geslachtsregister voorkomen, zodat men zelfs wel eens spottend gevraagd heeft, of ook een geslachtsregister ingegeven zou zijn? De geslachtsregisters zijn het skelet, waarover het lichaam van de Schrift is gegroeid. Dat lichaam wordt erdoor gevormd en gedragen, en het zou zonder hen niet zelfstandig kunnen bestaan. Maar ook in de beenderen zelf is nog iets aanwezig; gij hebt ze slechts van binnen te bezien, om er die levenskracht, om er dat merg in te vinden, zonder welke zij ook niet konden bestaan."

HOOFDSTUK 6.

AANKONDIGING VAN DE ZONDVLOED. BOUW VAN DE ARK.

I. Vs. 1-8. Bij de vermeerdering van het Kaïnetische geslacht namen ook de goddeloosheid en gruwelen van allerlei aard op aarde de overhand. Zelfs de nakomelingen van Seth lieten zich door huwelijken met dochters uit dit geslacht in dat verderf intrekken. Nu kondigt God, eerst nog als van verre en een uitstel van 120 jaren tot bekering gevende, vervolgens duidelijk uitsprekende, een strafgericht aan hetwelk Hij allen, met uitzondering van een, die voor Hem genade gevonden heeft, van de aardbodem verdelgen zal.

1. En het geschiedde, als de mensen, de aan de ontwikkeling van hun natuurlijk bestaan overgelatene mensen, de nakomelingen van Kaïn, en de hun in dit opzicht gelijkstaande overige afstammelingen van Adam, op de aardbodem begonnen te vermenigvuldigen, wat te sneller geschiedde wegens de bij de Kaïneten bestaande veelwijverij, en hun dochters geboren werden, die bijzonder door lichamelijke schoonheid zich onderscheidden, gelijk de in de geslachtstafel (Hoofdstuk 4:17, 18) vermelde namen Ada, Zilla en Naëma reeds op zulk een schoonheid doelden.

2. Dat Gods zonen, de nakomelingen van Adam, uit de geslachtslijn van Seth (Hoofdstuk 5), aan wier hoofd (Hoofdstuk 5:1 en 2) God zelf geplaatst werd, en wier lust tot hiertoe de kennis en verering van God geweest was (Deuteronomium. 14:1 en 2), de dochters der mensen aanzagen (want de laatsten waren wegens de buitengewone vermeerdering naderbij komen wonen), dat zij schoon waren, 1)en zij namen zich vrouwen, uit allen die zij verkozen hadden; 2)zij vreesden niet uit dit van God vervreemd geslacht vrouwen naar hun welgevallen te nemen, en vraagden er niet naar of zij zich in hetzelfde verderf stortten.

1) God de Heere veroordeelt hier niet, dat de zonen Gods een oog hadden voor de schoonheid van de vrouwen, maar, dat in dat letten op de schoonheid de wellust en vleselijke begeerten hen geheel en al beheersten..

2) Met deze laatste woorden wordt te kennen gegeven, dat zij zich-en dat is juist hun grote zonde-geheel en al door hun verdorven hartstochten lieten leiden. Op deze eerste bladzijden van de Heilige Schrift waarschuwt de Heere God reeds tegen elk huwelijk, dat enkel uit wellust gesloten wordt, en veroordeelt eveneens elk huwelijk, gesloten tussen gelovigen en ongelovigen..

Als de mensen worden losgelaten, is dit een teken van naderende godsgerichten..

3. Toen zei de HEERE bij zichzelf, Mijn Geest zal a) niet in eeuwigheid twisten met de mens, 1) omdat hij ook vlees is 2) Johannes 3:6), het gehele geslacht der mensen is zo geheel in vleselijke lust verzonken, dat mijn Geest niet meer door hen opgemerkt wordt. Ik zal mij daarom ook niet langer tevergeefs met hen vermoeien, om ze te bestraffen, maar zijn dagen hem gegeven tot uitstel waarin hij zich nog kan bekeren, zullen zijn honderd en twintig jaar. 3)

a) 1 Cor. 3:14 2 Petrus. 2:5

1) De Heere, als het ware vermoeid van de hardnekkige zonde van de wereld, kondigt hiermee de straf welke Hij tot nu toe verschoven had, als ogenblikkelijk volgende aan..

2) Hiermee geeft God, de Heere, de reden aan, waarom Hij geen heil verwacht van dat twisten van zijn Geest met de mens. De Heere God spreekt hier hetzelfde uit als wat ook de Apostel Paulus zegt; de natuurlijke mens begrijpt niet de dingen, die des Geestes Gods zijn, hij kan ze niet verstaan, want ze zijn hem een dwaasheid. "Vlees" staat hier voor de gehele natuurlijke, zinnelijke mens, niet alleen voor de zinnelijke begeerte in de mens. Calvijn tekent hierbij aan, dat de Heere God het bij wijze van verachtelijk spreken gebruikt, om daarmee te doen uitkomen: de tegenstelling tussen het heden en het in den beginne naar het beeld van God geschapen zijn. Hij noemt dezelfde mensen vlees, die Hij in den beginne naar Zijn beeld heeft geformeerd. Het is een klacht en tevens een verwijt. Dr. v. Ronkel vertaalt op het voetspoor van anderen: "ook hun zondig omdwalen is vlees." De betekenis zou dan zijn: "Omdat het vlees hen doet dwalen, of "in dat gedachteloos en in wellust afdwalen van de zonde, dat als van zelf geschiedt, openbaart zich juist de mens naar het vlees.".

3) Nog klonk de stem van de engel, "de voorspraak uit duizenden", bij God: "Heer! laat hem nog dit jaar!" God erbarmde zich. Het is waar: Hij kon de aan de wortel van de onvruchtbare boom gelegde bijl niet terugtrekken; de slag viel; maar hij spaarde een laatste spruit op de afgehouden tronk. Hij verbood de verdervende invloed om allen te verderven: Hij behield een overblijfsel naar de verkiezing van de genade, waaruit nog een nieuw geslacht, als erfgenaam van de belofte van de eerste wereld, verrijzen kon. En evenals de top van de Arafat boven de wateren, verhief Noach het hoofd boven het verzonken geslacht van de aarde als de eersteling van een nieuwe wereld die met hem uit de golven verrees..

Hoe schittert hier de goedertierenheid Gods, hoe roemt ook hier nog de barmhartigheid tegen het oordeel! Meer dan een eeuw wordt de straf uitgesteld, opdat de mens nog tot bekering zou komen..

4. In die dagen waren er reuzen, mensen van buitengewone lichaamsgrootte of sterkte, op de aarde, en ook daarna, als Gods zonen tot de dochters van de mensen ingegaan waren, die zij uit zinnelijke lust door hun schoonheid zich tot vrouwen genomen hadden, en zich kinderen gewonnen hadden, zo kwamen uit zulk een vermenging eveneens reuzen voort, die onderdrukkers waren; deze zijn de geweldige, die van ouds geweest zijn, mannen van naam: vermaarde beroemde mannen, die naar het oordeel van de wereld grote dingen hadden uitgericht, gelijk daarentegen gesproken wordt van mensen zonder naam (Job 30:8).

Hoe meer er van die bozen zijn, hoe nauwer zij te samen leven, des te meer verpesten zij elkaar met hun adem, en zalven zij elkaar met hun ziekte; de een wordt de ander een werktuig tot grotere en fijnere boosheid. Alle grote rijken, instellingen, steden zijn daarvan nog treurige bewijzen,.

5. En de HEERE zag, dat de boosheid van de mensen veelvuldig was op de aarde, zulk een grote afmeting had verkregen dat zij als het ware heel de aarde overdekte, en a) al de gedachten van zijn hart te allen dage alleen zodat er niet het minste goed meer werd bedacht maar volkomen boos was, want in plaats van op die vermaningen te letten, leefden zij op de oude wijze voort (MATTHEUS. 24:37 vv.).

a) Genesis 8:21. Job 15:16. Spreuken. 6:14. Jeremia 17:9. MATTHEUS. 15:29. Rom.3:10,11,12; 8:6.

6. Toen berouwde 1) het de HEERE, wekte dit schouwspel een heilige afkeer bij God en een heilige droefheid vervulde Hem, zodat Hij er smarte van had, dat Hij de mens op de aarde gemaakt had, en het smartte Hem aan zijn hart, niet alsof Hij het voor een misslag hield, dat Hij de mens gemaakt had, maar Hij moest van dat geslacht zeggen: dat is het schepsel niet, dat Ik gemaakt heb, dit ontaarde wil Ik voor het Mijne niet erkennen.

1) Dit is een menselijke (anthropopathische) uitdrukking (1 Samuel 15:11, 26) welke te kennen geeft, dat God krachtens zijn onveranderlijkheid een veranderde gezindheid had tegenover de veranderde mens, en dat Hij tegenover de verstokte, die zich met de zonde vereenzelvigd had, zich nu openbaarde, als de zondaar in de zonde, gelijk de zonde in de zondaar hatende. Dat echter Jehova niet gelijk de mensen haat, bewijst de volgende schone weer menselijke uitdrukking (anthropomorphisme): "het smartte Hem in Zijn hart."

Berouw bij God betekent voorzeker niet enig gevoel van spijt uit zelfbeschuldiging, maar wel een leedgevoel uit ontferming geboren. Er ligt ook hier barmhartigheid in dat berouw Gods gelijk ook uit de toevoeging blijkt, dat het de Heere smartte aan het heilig hart..

8. Maar Noach vond genade 1) in de ogen des HEREN, hem alleen zonderde God van het besluit der algemene verdelging uit, deed hem, die tot hiertoe ongehuwd gebleven was, een vrouw nemen en schonk hem spoedig na elkaar drie zonen (Hoofdstuk 5:32); want uit hem en zijn huis wilde Hij het menselijk geslacht weer herstellen.

1) Met deze woorden wordt gezegd, dat God hem genegen en gunstig was. Want de Hebreëen zijn gewoon te zeggen: "Indien ik genade vind in uw ogen," wanneer zij bedoelen: "Indien ik U aangenaam ben of gij met uw welwillendheid en gunst mij wilt verwaardigen." Hetgeen wel degelijk is op te merken, omdat sommige ongeleerden met nutteloze, spitsvondigheid tot de gevolgtrekking komen, dat, indien de mensen bij God gunst verwerven, zij deze verkrijgen door hun eigen vlijt en verdiensten. Ik beken wel, dat hier verhaald wordt, dat Noach bij God aangenaam is geweest, omdat hij, vroom en heilig levende, als een rein man van de algemene schandelijkheden van de wereld afstand nam. Maar waarom die zuiverheid van wandel bij hem, indien hij niet reeds vroeger door God begenadigd was? De eerste gunst was derhalve genadig mededogen. Daarna, omdat God hem eenmaal had omvat met de armen van Zijn eeuwige liefde, hield Hij hem vast, opdat hij niet met de rest der wereld verloren zou gaan..

II. Vs. 9-22. Nadat de bepaalde tijd van 120 jaar zo ver verlopen is, dat God nu de uitvoering van Zijn besluit voorbereiden moet, deelt Hij dit aan Noach mee, wijst hem aan een Ark te

bouwen, op een bijzondere wijze ingericht en naar zekere afmetingen, en geeft hem nadere lering omtrent het doel van de Ark en verzekert hem van zijn redding in de Ark.

9. Dit zijn de geboorten van Noach, met wie Hoofdstuk 5:32 de geslachtslijn van Seth afbrak, en met wie de geschiedenis van het rijk Gods het van nu aan in het bijzonder te doen heeft. Noach was een rechtvaardig, oprecht man in zijn geslacht; te midden van die bedorven betrekkingen, nakomelingen van Seth, die mee waren gesleept door die schone vrouwen, was hij een gerechtvaardigde door het geloof in het beloofde zaad, en dit geloof heiligde zijn wandel, maakte hem waar, oprecht a) Noach wandelde gelijk een Henoch, met God.

a) Genesis 5:22

10. En Noach gewon, gelijk reeds is opgemerkt, drie zonen, Sem, Cham en Jafeth.

11. Maar de aarde was, gelijk ook reeds is verhaald, maar om de afschuwelijkheid van de toestand en het rechtvaardige van Gods oordeel aan te wijzen, weer verhaald wordt, verdorven voor Gods aangezicht, dat zo heilig is en geen gruwel kan aanschouwen; en van dit alles was de vrucht dat de aarde was vervuld met boosaardigheid, met geweldenarij. Noach scheen also als een licht te midden van een krom en verdraaid geslacht (Filp. 2:15).

12. Toen zag God, als Hij tot uitvoering van Zijn besluit (Hoofdstuk 6 en 7) zich gereed maakte, nog eens de aarde, of iemand verstandig was, of iemand God zocht (Psalm. 14:2); Hij zag nog eens haar aan, want Hij heeft geen lust aan de dood des zondaars, en ziet zij was verdorven, want al het vlees 1) had zijnen weg verdorven op de aarde (Psalm. 14:3).

1) Hier wordt "vlees" genomen in de zin van "de mensheid."

13. Daarom zei God tot Noach, die alleen genade in Zijn ogen vond: Het einde van alle vlees is voor Mijn aangezicht gekomen; Mijn besluit is vast genomen, zodat het voor Mij, de Oneindige reeds tegenwoordig is; want de aarde is door hen vervuld met boosaardigheid; en zie, Ik zal hen met de aarde verderven, en aan dat lange tijdvak van zonde een einde maken; Ik zal die aarde, die besmet is door de menselijke zonde in haar oppervlakte verderven en grote omkeringen op haar te weeg brengen, waarbij haar bewoners zullen omkomen.

14. Maak u op een groot vlak als grondslag, een ark van gofer (cypressen) hout; met kamers, cellen of afdelingen, zult gij deze ark maken, en gij zult die bepekken van binnen en van buiten met pek, het zogenaamde jodenlijm, om het indringen van het water te voorkomen.

15. En aldus is het, dat gij haar maken zult: driehonderd el (naar eens mans elleboog, Deuteronomium. 3:11) zij de lengte der ark, vijftig el haar breedte en dertig el haar hoogte, dus zes maal langer dan breed en tienmaal langer dan hoog.

De gehele inhoud bedroeg 450,000 kubieke el. Men heeft gevraagd of zulk een vormloos gevaarte op het water kon drijven en zich bewegen. Daarop hebben in de jaren 1604-1621 enige vrome Hollanders naar dezelfde verhouding, maar verkleind, enige vaartuigen

gebouwd, waarover in het begin veel gespot werd. Doch de ervaring leerde, dat zulk een schip zich wel moeilijker bewoog dan een gewoon, maar ook het derde van de last meer kon bevatten..

16. Gij zult een venster, luik of opening voor licht en lucht, rondom aan de ark maken en zult haar volmaken tot één el van boven; 1) gij zult het in elke verdieping bovenaan een volle el groot maken; en de deur van de ark, hoog en breed genoeg voor de grootste dieren, zult, gij, in haar zijde zetten; gij zult ze met onderste, tweede en derde verdiepingen maken, 2) waarin gij de verschillende kamers (vs. 14) zult aanbrengen.

1) Zo denkt de goede God om alles, waaraan geen mens, de belangrijkste zelfs niet, zou denken. Als God wil redden, laat Hij u niet in het donker zitten wachten. Er moesten vensters in de ark zijn..

2) Volgens Siberschlag waren in het onderste gedeelte de cellen voor grotere dieren, in het midden die voor kleinere dieren en de mensen, in het bovenste die voor de vogels. Elk gedeelte had tevens hooi- en stro-magazijnen. In het ruim onder het dak waren gereedschappen, vruchten en zaden gebracht. Men mag aannemen dat het geheel, dat men zich als een lange stal zich moet voorstellen, een spits toelopend dak gehad heeft, zodat de regen afstromen kon. De vorm van een lijk-kist paste wel bij het ernstig karakter van de zondvloed. Maar, God lof! ook onze doodkisten verbergen, als de ark, iets onvernietigbaars tot de opstanding ten laatsten dage.

17. Want Ik, zie, Ik, de hoge God, wiens hand niemand kan afslaan, wiens wegen waarheid en gerichten zijn; breng een watervloed (zondvloed, Sintvloed, dat is: grote vloed) over de aarde, om alle vlees, waarin een levende geest is, van onder de hemel te verderven: al wat op de aarde is, zal de geest geven, ook die geweldigen, die reuzen, die mannen van naam zullen omkomen.

De oude wereld zinkt in het watergraf, de tegenwoordige zinkt eens in het graf van vuur. (2 Petrus. 3:6 en 7)

18. Maar met u zal Ik Mijn verbond oprichten, Ik, de Getrouwe, wil uit enkel genade u redden en verbind Mij er toe, om u in het leven te houden, en gij zult also in de ark gaan, gij en uw zonen en uw vrouw en de vrouwen van uw zonen met u, tezamen acht zielen (1 Petrus. 3:20, 2 Petrus. 2:5).

Waren Noach's zonen, waarvan de beide oudste Jafeth en Sem minstens reeds negentig jaar telden, nog niet gehuwd, wat zeer waarschijnlijk is, zo zijn de laatste woorden, "en de vrouwen uwer zonen" een aanmaning voor Noach, dat hij nu aan hun huwelijk zou denken. Dit was tevens een middel om nog een paar zielen, die zich wilden laten redden, voor het algemeen verderf te bewaren, zoals later de aansporing aan Lots schoonzonen. (Hoofdstuk 19:12).

Nadat God hem bevolen heeft de ark te bouwen, verzekert Hij hier aan Noach, dat Hij met hem zijn verbond zal oprichten, belooft hem het behouden worden van het algemeen verderf in en door de ark en wapent hem aldus tegen alle verschrikking van de dood, welke hem zou kunnen overvallen. Het bouwen van de ark moest dus in geloof geschieden. Het leven van Noach, gedurende die dagen, moest vooral een leven des geloofs zijn in de beloften van de Heere..

19. En gij zult van al wat leeft, van alle vlees; van de verschillende soorten vee, vogels en kruipend gedierte, twee van elk, in de ark doen komen, om met u in het leven te behouden: mannetje en wijfje 1) zullen zij zijn, opdat zij zich later weer zullen voortplanten, want na die eeuwen, dat de schepping was, zie Ik nog alles aan, als goed door Mij geschapen, zodat Ik geen nieuwe schepping behoef voort te brengen.

1)"Mannetje en wijfje" is de nadere verklaring van het "twee van elk." Hier is nog alleen sprake van geslacht. Straks zal de Heere God hem het getal van elk soort meedelen..

20. Van het gevogelte naar: zijn aard, en van het vee naar zijn aard, van al het kruipende gedierte van de aardbodem naar zijn aard; twee van elk, 1) zullen tot u komen om die in het leven te behouden.

1)Waterdieren, amphibieën enz. zijn uitgesloten, want zij konden vanzelf behouden worden; ook het wild gedierte wordt niet genoemd (Hoofdstuk 1:24 en 25); ook zijn uit te zonderen de dieren, die door vermenging ontstaan, zoals muilezels..

21. En gij, neem voor u van alle spijs, die gegeten wordt, en verzamel ze tot u, opdat zij u en hun tot spijs zij, gedurende al de tijd die gij in de ark zult moeten doorbrengen, dat is één jaar en tien dagen.

Volgens gedane berekeningen hadden, naar de eerder genoemde inrichting van de ark (vs. 16), alle dieren van het beroemde Linneïsche stelsel, benevens de nodige voorraad voedsel, genoeg ruimte..

22. En Noach deed het; 1) naar a) al 2) wat God hem zo nauwkeurig geboden had, zo deed hij, in geloof (Hebr. 11:7) bouwde hij de ark en verzamelde de spijs; de mensen, die hem zonder twijfel daarbij voor loon hielpen, achtten het niet, hadden alleen bespotting en leefden in gerustheid voort (1 Petrus. 3:20) (MATTHEUS. 24:37vv.).

a) Genesis 7:5.

1) De grond van Noach's vroomheid was aan de zijde van God, Gods genade; die hij geenszins naar het voorgeven van de Rooms en door zijn kuisheid, door tot in zijn vijfhonderdste jaar ongehuwd te blijven, verworven heeft. De genade ging vóór al zijn werken. Aan Noach's zijde was het geloof in de Messias, (in de God van de belofte en het Woord van Zijn belofte) de grond van zijn vroomheid. Hij betoonde die in vier stukken: 1. Dat hij met een heilige vrees vervuld werd, waardoor hij de dreiging van God met de

zondvloed, hoewel zij nog ver was, voor waar hield; 2. Dat hij op Goddelijk bevel de ark gereed maakte, hoewel hij met de spotternijen van de Kainieten veel te strijden had, daar het gericht zo lang uitbleef; 3. Dat hij de gerechtigheid Gods aan anderen predikte (2 Petrus. 2:5) en 4. zelfs onstrafbaar wandelde.".

2) Mozes benadrukt, dat Noach niet slechts gedeeltelijk, maar volkomen in alle dingen de Heere gehoorzaam is geweest. Hetgeen onze aandacht volstrekt niet moet ontgaan, omdat daaruit in ons leven die verschrikkelijke verwarring ontstaat, dat wij niet zonder enig beding ons geheel aan de Heere kunnen onderwerpen; maar de een of andere taak verrichtende, onze eigen inzichten met Gods Woord vermengen. Doch de gehoorzaamheid wordt met name geprezen, omdat hij volkomen gehoorzaamde en niet slechts ten dele, zodat hij niets van hetgeen God bevolen had, naliet.

HOOFDSTUK 7.

DE ZONDVLOED KOMT.

I. Vs. 1-16. Te rechter tijd ontvangt Noach de aanwijzing van God, om in de Ark te gaan; hij volgt het bevel en de vloed begint, als hij reeds met alles wat uitverkoren was, om gered te worden, een veilige plaats en onder goddelijke bewaring zich bevindt.

1. Daarna zei de HEERE, Jehova, de verbondsgod, nadat Hij aan het einde van de 120 jaar Methúsalach en vijf jaar eerder Lamech door een zalige dood uit deze wereld had geroepen, tot Noach: Ga gij nu en uw gehele huis in de ark; want 1) u heb Ik gezien rechtvaardig a) voor mijn aangezicht in dit geslacht, rechtvaardig te midden van zo veel goddelozen; Ik zal u redden en uit u een nieuw geslacht doen voortkomen.

a) Genesis 6:9

1) Zo geeft God genade voor genade. Johannes 1:16).

2. a) Van al het reine, ten offer geschikt, vee zult gij tot u nemen zeven en zeven, het mannetje en zijn wijfje 1) drie paren en één bovendien, opdat deze zich spoediger zullen kunnen vermeerderen en tot spijs en offeranden dienen; maar van het vee, dat niet rein is, twee, het mannetje en zijn wijfje. a)

a) Leviticus 11

1) Onze Staten-Overzetters tekenen aan: "van elke soort drie paar en één extra tot offerande na de zondvloed." Ook Calvijn is van dit zelfde gevoelen en vestigt tevens de aandacht op de vaderlijke goedheid jegens ons. Anderen zijn van mening, dat hier bedoeld wordt zeven paren. De Hebreeuwse uitdrukking "zeven en zeven" geeft echter niet anders te verstaan dan "zeven te gelijk." Waarschijnlijk was het zevende dier een mannetje, als het meest geschikt voor offerdier. In de ark, de bewaarplaats van het leven, zou de dood niet intreden. God zou die paren bewaren tot latere voortplanting..

3. Ook van het gevogelte des hemels zeven en zeven, namelijk van de reine vogels, van de onreine elk één paar, het mannetje en het wijfje, om zaad levend te houden op de ganse aarde.
1)

1) Het is alsof God dit laatste er met opzet bijvoegt, opdat Noach bij het zo aanstonds vernemen van de straf, gesterkt zou worden door de zekerheid, dat ook aan dit oordeel een einde zou komen; dat straks weer op Gods tijd de aarde bewoonbaar zou zijn voor mens en vee, en de bewaring in de ark in waarheid een veilige en zekere bewaring was..

4. Want opdat Noach zich des te meer zou haasten, nu de dag der genade bijna voorbij was, over nog zeven dagen zal Ik het doen regenen op de aarde veertig dagen, en veertig nachten, en Ik zal van de aardbodem verdelgen al wat bestaat, dat Ik gemaakt heb.

5. En Noach deed, naar al wat de HEERE hem geboden had, terwijl God met hem was, om de ontelbare en velerlei dieren naar de ark te brengen, misschien door een inwendige trekking in hen te leggen gelijk aan het instinct, dat bijvoorbeeld de das leert, naarmate van de koude, die 's winters komen zal, zijn hol dieper te graven, of de trekvogels, om te rechter tijd een warmere luchtstreek te zoeken of hetgeen het dier bij naderend gevaar drijft, om hulp en bescherming bij de mens te zoeken.

6. Noach nu was zeshonderd 1) jaar oud, toen de vloed der wateren op de aarde was. (1656 jaar na de wereldschepping).

1) Omdat Noach vijfhonderd jaar oud was, toen God hem verscheen en hem beloofde, dat Hij nog honderd twintig jaren zou geven tot bekering, en hier meegedeeld wordt, dat Noach zeshonderd jaar oud was toen hij in de ark ging, menen sommigen, dat de Heere de 120 jaren tot 100 heeft ingekort vanwege de goddeloosheid van de mensen. Dit is echter niet juist. En in Genesis 5:32 en hier wordt, wat dikwijls in de Heilige Schrift geschiedt, een rond getal genoemd, zonder daarmee te bedoelen, dat dit nu ook precies het juiste getal is.

7. Zo a) gingen Noach en zijn zonen en zijn vrouw, en de vrouwen van zijn zonen met hem in de ark, vanwege de wateren van de vloed, die naar de woorden van God op de aarde komen zouden:

a) MATTHEUS. 24:38 Luk. 17:27 1 Petrus. 3:20

8. Van het reine vee en van het vee, dat niet rein was, en van het gevogelte, en al wat op de aardbodem kruipt,

9. Kwamen er twee aan twee, paarsgewijs, tot Noach in de ark, het mannetje en het wijfje, gelijk als God Noach geboden had. 1) (hoofdstuk. 6:19).

1) God had Noach het gebod gegeven, krachtens hetgeen de Heere bevelen kon aan de mens, die macht en heerschappij had ontvangen over al het gedierte (hoofdstuk. 1:26). Was het aan Noach, die ook een zondig mens was, onmogelijk dit te doen, de Heere zelf deed het voor hem, die genade in Zijn ogen gevonden had. God gebiedt alsof het mensdom was als vóór de val en Hij zelf volbrengt het voor de Zijnen..

Mozes houdt het verhaal van het bergen in de ark zo lang mogelijk vast, om de voorzorg, de liefde van God te midden van de toorn voor te stellen; het is hem blijkbaar moeilijk om daarvan af te gaan en in heilige bewondering zet hij zijn schreden langzaam op de weg van de geschiedenis..

10. En het geschiedde na die zeven dagen, (vs. 4), die er nodig geweest waren, om alles in de ark te verzamelen, tegen het aanbreken van de avond, dat de wateren van de vloed op de aarde waren.

11. In het zeshonderdste jaar van het leven van Noach (vs. 6) in de tweede maand, op de zeventiende dag van de maand 1) dat is, daar het burgerlijk jaar van de Bijbel met de herfst-, dag- en nachtevening begint, op de zevende november, op deze zelfde dag zijn alle fonteinen van de grote afgrond opengebroken, 2) de inwendig in de aarde opgesloten wateren, braken door het geweld van het vuur te voorschijn, en vulden zeeën en rivieren op zulk een wijze, dat zij ver buiten hun oevers traden en de sluizen van de hemel werden geopend, de wateren, die aan de hemel zijn, werden niet meer opgehouden, om slechts in regendruppels neer te vallen, maar vielen met geweldige stromen naar beneden.

1) Heel nauwkeurig, bijna op uur en ogenblik, is het tijdstip aangegeven, waarop de zondvloed over de aarde kwam. Een week was juist ten einde, een maand reeds over de helft, het jaar nog niet lang ingetreden, toen de zondvloed vernietigend over de aarde kwam..

2) Het Hebreeuwse woord duidt op geweldige veranderingen in de diepte van de zee en in het hart van de aarde, Job 38:6 Spreuken. 8:28. "Dat hij zegt: de fonteinen zijn opengebroken en de sluizen geopend, zijn overdrachtelijke spreekwijzen, waarmee hij uitdrukt, dat de wateren niet op een gewone wijze gevloeid hebben, noch de regen op een gewone wijze uit de hemel is gevallen..

12. En een plasregen was op de aarde veertig dagen en veertig nachten.

Versteende korenaren en herfstinsecten, die men in de diepte der aarde vindt, wijzen nog thans aan, dat de vloed werkelijk om deze tijd, die bovendien de gewone storm- en regentijd is, begonnen is..

13. Even op diezelfde dag, waarop het water 's avonds kwam, ging Noach en Sem en Cham en Jafeth, Noach's zonen, evenals Noach's vrouw en de drie vrouwen van zijn zonen met hem in de ark.

Zoals de dreigingen van God zeker zijn, zo zijn ook Zijn beloften zeker; als de nood op het hoogst is, is de hulp nabij; als de zonde machtig is geworden en de straf daar is, is Gods genade en Zijn wondermacht tot redding nog heerlijker. Niet één van de goddelozen kwam mee in de ark; niet één van Noach's gezin kwam om..

14. Zij, en al het gedierte naar zijn aard, en al het vee naar zijn aard, en al het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt, naar zijn aard, en al het gevogelte naar zijn aard, alle vogeltjes van allerlei vleugel.

15. En van alle vlees, waarin een levende geest was, kwamen er twee en twee paarsgewijs tot Noach in de ark.

16. En die er kwamen, die kwamen mannetje en wijfje van alle vlees, gelijk als hem God bevolen had. En de HEERE (Jehova, de Verbondsgod) sloot achter hem toe; 1) toen het getal van de tot redding verkorenen in de reddende ark was, nam de Heere zelf het ambt van wachter op zich, opdat door de mensen daarbuiten geen storm op Noach's vesting zou

gewaagd worden (hoofdstuk 19:9-11). Ook moest God verhoeden, dat het water niet door de deuren van de ark binnendrong. Mensenhanden hadden deze niet genoeg kunnen sluiten, daar de ark daarna 15 el diep onder water ging (vs. 20) en wel meer dan 110 dagenlang (vs. 24).

1) De ark als zodanig is evenmin voorafbeelding van de Christelijke doop als van diens Insteller, onze Heere Jezus Christus. Zij is voorafbeelding van de strijdende en lijdende Kerk op aarde, die te midden van bruisende stromen van ongeloof en diepe kolken van ongerechtigheid over de duistere afgronden van de oordelen Gods heen, door 's Heren genade wordt drijvende gehouden..

Welk een heerlijk bewijs van de trouw van God, van Zijn heilige zorg voor de Zijnen. Dat toesluiten van de ark, hoe moest het Noach zijn tot een troostvolle bemoediging en bij hem het vertrouwen bevestigen, dat hij in de ark veilig was voor de wateren van de zondvloed!

O Jezus! mijn trouwe Heiland, ik ga in mijn slaapkamertje; ik wil mij ter ruste neerleggen, sluit Gij Zelf de deur achter mij.

II. Vs. 17-24. Op schilderachtige wijze wordt de vloed nader beschreven, hoe de wateren steeds hoger en hoger stijgen, totdat zij ten laatste 15 el boven alle hoge bergen der aarde staan; zij dragen de ark zo hoog over de bergen, dat zij nergens kan vast blijven zitten en verdelgen alle wezens, die op het land leven, van de aarde.

17. En die vloed was veertig dagen op de aarde, nadat de Heere achter Noach toegesloten had, en de wateren vermeerderden en hieven de ark op, zodat zij oprees boven de aarde; in die eerste dagen werd de ark vlot gemaakt, zonder dat hij toch wegens zijn zwaarte zich voortbewoog.

18. En de wateren namen de overhand en vermeerderden zeer op de aarde; en de ark ging op de wateren; nu bewoog zij zich langzaam voort naar het Noorden.

19. En de wateren namen in hun geheel zeer de overhand op de aarde, zodat alle hoge bergen, die onder de hele hemel zijn, bedekt werden, tot hiertoe had Noach uit de drijvende ark nog de toppen van de bergen zien uitsteken, misschien opgevuld met mensen, die daar in angst en radeloosheid heen gevlucht, nog naar de ark keken, die zij bespot hadden, maar nu te laat hun dwaasheid erkenden; ook de toppen werden steeds kleiner, totdat zij geheel en al verdwenen waren.

20. Vijftien el omhoog namen de wateren ten laatste de overhand, en de bergen werden bedekt.

Is die vloed over de gehele aarde geweest en van waar dan al dat water? Het ontstaan van de zondvloed herinnert ons aan de scheppingsdagen. De wateren, die daar door het uitspansel gescheiden werden, verenigen zich weer. Ook de natuurkunde neemt op verschillende gronden aan, dat waarschijnlijk op enige diepte grote watermassa's aanwezig zijn. Volgens vs. 19, bedekte de vloed alle hoge bergen, die onder de gehele hemel zijn; hij was dus

algemeen, omdat alle mensen bedorven waren, en ook hier; gelijk bij de zondeval, de gehele aarde medesleepten in hun ondergang. Hoewel lange tijd bestreden, wordt thans het geschiedkundig bericht van een grote vloed vrij algemeen door de natuurkundigen voor waar gehouden. Men beroept zich daarbij niet zozeer op het oude bewijs dat op de toppen van de hoogste bergen zeeschelpen en verstenen van water- en landdieren, die vóór de zondvloed leefden, gevonden werden (Webb vond er op de Himalaja ter hoogte van 16.000 voet) daar natuurkundigen beweren, dat ook uit een verheffing van de aardkorst, door het inwendig vuur verklaard kan worden. Merkwaardig is echter vooral, dat in sommige gedeelten van de aarde nog verschijnselen worden waargenomen, die slechts uit een algemene geweldige overstroming verklaard kunnen worden, en dat de overleveringen van de volken het aannemen van een grote vloed gebieden. Men heeft Indische, Chaldeeuwse, Griekse, Chinese overleveringen omtrent een dergelijke gebeurtenis, waarin dikwijls zelfs de naam Noach met enige verandering voorkomt (de sage van de Mexicanen en de bewoners van Cuba komt, tot in de geschiedenis van de raaf en de duif, met het Bijbels verhaal overeen en zelfs wilde volksstammen in Amerika, en op de Zuidzee-eilanden; geven verbasterd de inhoud daarvan terug). Men kan ook niet, gelijk sommigen, het verhaal van de Bijbel aannemen en toch stellen dat slechts een gedeelte van de aarde overstroomd is, tenzij men tevens meent, dat het water, dat zich dan toch vijftien el boven de 16.254 voet hoge Arafat verhief, niet vloeibaar zou zin geweest en zich daarom niet verspreiden kon..

Krachtig spreekt van de natuur zelf. Gij wandelt op de aarde: weet gij, waarover gij gaat? Over een grond, die door het bezinken van een algemene geweldige vloed gevormd is: de zondvloed. Gij graaft in de ingewanden van de aarde; waarop stoot eensklaps uw spade? Op overblijfselen uit een vroeger levenstijdperk van de aarde, uit een ander klimaat, kennelijk door een vloed daarheen overgebracht: de zondvloed. Gij staat aan de voet der Cordilleraas: zestien duizend voet diep storten van de Himalaja sneeuwlawines neerwaarts: wat ontdekt gij in die lawines? Beenderen van gedierten, blijkbaar aldaar bij de alles overstijgende vloed in het ijs bevroren; de zondvloed. Gij bezoekt in de geest de polen van de aarde, wat aanschouwt gij? Eeuwig ijs alom, zoals ginds alleen op de toppen der bergen ligt. Vanwaar dat ijs? Er zijn, die u zeggen zullen, dat het hier niet altijd zo was, maar een vloed heeft de keerkringswarmte, die hier heerste, door poolkoude vervangen: de zondvloed!.

21. En alle vlees, dat zich op de aarde roerde, gaf de geest, van het gevogelte, dat te vergeefs zich op de vleugelen lang boven de wateren zocht te verheffen, maar eindelijk uitgeput in het watergraf neerviel, en van het vee, en van het wild gedierte, en van al het kruipende gedierte, dat op de aarde kroop, en alle mens; de hoogste berg had geen veilige plaats gegeven.

22. Al wat een adem van een levende geest in zijn neusgaten had, van alles, wat op het droge was, is gestorven.

Wat een eenvoudige voorstelling van een omstandig verhaal en toch tegelijk wat een beperking, om enig gevoel of wanhoop te beschrijven, die bij een dergelijke verschrikkelijke gebeurtenis zeker tot de verbeelding moet hebben gesproken! De ootmoed waagt niet in het goddelijk gericht te spreken; noch bij de geweldig verwoestende gerechtigheid Gods het voorbijgaand menselijk gevoel te vermengen. Zo verenigt zich in de voorstelling van de

gebeurtenis, eerbied voor de rechter met ootmoedige kinderlijke eenvoud; het is alsof een vrome vader de geschiedenis aan zijn kinderen vertelde.

Wat een tafereel van ellende wordt ons geschetst met die weinige woorden! Hoe sober is ook hier weer de mededeling van de Heilige Schrift, omtrent één van de gewichtigste gebeurtenissen in deze wereld! En toch wordt ons hier niets minder bericht, dan de openbaring van de straf eisende gerechtigheid van God, dan het oordeel Gods, dat ging over de oude wereld. Met weinig woorden wordt getekend hoe God, de Heere, de oude wereld verliet, haar prijs gaf aan dood en verderf, omdat zij Hem, haar Schepper en Onderhouder verlaten had, en de dienst van de Schepper van hemel en aarde had veranderd in ontuchtigheid en het dienen van het schepsel. Die mededeling in zo weinig woorden is weer een onweerlegbaar bewijs voor de onweersprekelijke waarheid van de Heilige Schrift.

Wie schetst de ramp? Ouden van dagen, eeuwenheugende grijsaards. Vrouwen, hun rillende dochttertjes aan de borst drukkende. Mannen in de fierheid van een nooit gebogen kracht, maar onmachtig tegen een vijand als de woedende elementen onmachtig. Jongelingen en jonge dochters, in het midden van een dartele en onbezonnen jeugd, met vooruitzichten op minstens nog een eeuwenlang leven. Kinderen, arme onschuldige kindertjes, nog geen onderscheid kennende tussen goed en kwaad. Allen tezamen huilend, gillend, de handen wringend, kermend om gena, of God lasterend vanwege de plaag, allen tezamen, tot de laatste toe, door de woedende vloed verzwolgen. En als na enige dagen door de zwarte wolk gordijnen heen een eerste flauwe, gele, weemoedige zonnestraal doorbreekt, is het om in de plaats van een fraaie, bevolkte, vrolijke aarde een uitgestrekte, onafzienbare zee te beschijnen, waarin het gehele mensdom zonder onderscheid van wie ook, allen gelijk hun graf hebben gevonden.

23. Alzo werd, gelijk God zich voorgenomen had, verdelgd, al wat bestond, dat op de aardbodem was, van de mens aan tot het vee, tot het kruipend gedierte en tot het gevogelte des hemels, en zij werden verdelgd van de aarde; 1) doch Noach alleen bleef over, en wat met hem in de ark, het voorbeeld van de kerk, die uit de wereld en het verderf redt, (1 Petrus. 3:20 vv.) was.

1) Vele van de schepselen vóór de zondvloed zijn sedert geheel van de aarde verdwenen; de aarde zelf is nu met een aardlaag bedekt, die zich slechts door een algemene en geweldige vloed kan gevormd hebben, en daarom diluviaalland (diluvium = zondvloed)

24. En de wateren hadden de overhand boven de aarde, honderd en vijftig dagen. 1)

1) Veertig dagen steeg de vloed al hoger en hoger, totdat het hoogste bewoonbare punt was bereikt en alle redding voor mens en dier, die niet in de ark waren, was afgesneden. Toen zakten de wateren langzamerhand, maar hadden nog 110 dagen nodig, om de aarde weer in een bewoonbare toestand te brengen.

HOOFDSTUK 8.

DE ZONDVLOED NEEMT EEN EINDE.

III. vs. 1-14. Even schilderachtig als te voren het stijgen der wateren, wordt nu het allengs afnemen beschreven, totdat de gehele aarde droog is geworden. Het dagboek van Noach, die alles nauwkeurig bijgehouden heeft, ligt als opengeslagen voor ons.

1. En God gedacht, 1) na verloop van 40 dagen, waarin de wateren nog altijd gezwollen waren, (hoofdstuk. 7:17 vv.) aan Noach, en aan al het gedierte, en aan al het vee, dat met hem in de ark was, 2) wendde zich nu met zijn zorg in het bijzonder tot hem en tot alles wat in de ark was; en God deed een wind 3) over de aarde doorgaan, dat deze de wolken weer ophield, de wateren terugdrong en een uitdamping van het water bewerkte; en de wateren werden stil, hielden op met zich te verheffen.

1) Dit wil niet zeggen, dat de Heere God niet aan Noach had gedacht, gedurende de dagen, toen het regende op de aarde. Ook toen was hij het bijzondere voorwerp van Gods bijzondere zorg. Maar dat, daar de tijd van de bezoeking voorbij was en alle vlees de geest gegeven had, voor Noach de tijd weer zou aanbreken, dat hij uit de ark kon gaan..

2) Van niet weinig gewicht is de bijvoeging, dat God ook aan de dieren dacht. Want, indien Hij Zijn gunst, wegens de redding aan de mensen beloofd, ook uitstrekt tot het stomme vee en de wilde dieren, hoe grote gunst mogen wij dan niet verwachten voor zijn kinderen, waar Hij zich zo vrijgevig en nauwgezet verbindt..

3) Gelijk de Geest Gods over de wateren in het begin van de schepping zweefde, zo gaat de wind hier als zinnebeeld van de Geest van God, reddende over de wateren van de zondvloed. Een levenswind, een lentewind van de nieuwe aarde..

2. Ook werden de fonteinen van de afgrond en de sluizen van de hemel gesloten, zodat zij de watermassa niet verder konden vermeerderen en de plasregen van de hemel werd opgehouden.

3. Daartoe keerden de wateren weer van boven, de aarde, heen en weer vloeiende; en werden door de diepten der aarde opgenomen; en de wateren namen aanmerkelijk af, na honderd en vijftig dagen.

4. En de ark, die tot hiertoe op het water gedreven had, rustte in de zevende maand, op de zeventiende dag van die maand (6 april) op de bergen van Arafat, 1)in Armenië, ongeveer 5150 meter hoog. Van hier als van een wachttoren beschouwde Noach het verder afnemen van het water.

1) Ons eerste geboorteland, de hoogste is die van het paradijs, ons tweede geboorteland zijn de reddingsbergen van Arafat en ons derde, Golgotha, ons eeuwig vaderland de hoge hemel..

De Arafat ligt bijna in het midden, iets verwijderd van de woestijnen, die door Azië en Afrika loopt, maar ook van de waterlijn, die evenwijdig met de woestijn van Gibraltar naar het meer Bacil voortloopt; tevens bevindt hij zich in het midden van de langste lijn van de Kaukasische rassen, alsook van de Indo-Germaanse stammen; eindelijk was hij het middelpunt van de landlijn van de oude wereld tussen de Kaap de Goede Hoop en de Beringstraat. Ik maak geen gevolgtrekkingen; mocht echter het gezegde toereikend zijn, om de ernstige lezer te laten voelen, dat geen toeval, maar de wijsheid, die de rechtvaardige op de wateren bestuurde, met welbedachte raad deze tweede stamvader met zijn ark op de berg Arafat landen liet..

Paraat, de eerste, die de Arafat beklom, in 1830, vond op de top van die berg een effen vlak van twee honderd schreden in doorsnede. Hij merkte op, hoe treffend deze uitkomst overeenkwam met de opgave van de lengte en breedte van de ark, waaraan de spits van de Arafat rust en steunpunt gaf. Ook de toppen van de bergen, waarop in meer dan veertig eeuwen geen menselijk geluid vernomen werd, openen in onze dagen de mond, om de mond van het ongeloof te stoppen, en het luid te verkondigen: De heilige geschiedenis, de geschiedenis van de openbaring Gods aan het mensdom is een feit..

5. En de wateren waren gaande en afnemende tot de tiende van de maand; in de tiende maand, op de eerste van de maand (19 juni) werden de toppen van de bergen door Noach van de Arafat gezien, terwijl nu ook de ark niet meer in het water op de bergtop stond, maar op het droge.

6. En het geschiedde na veertig dagen (28 juli), dat Noach het venster van de ark, die hij gemaakt had, open deed, de opening, die hij volgens hoofdstuk 6:16 vervaardigd had, voor licht en lucht in zijn woning.

7. En hij liet een raaf 1) uit, die dikwijls heen en weer ging; (letterlijk: en zij vloog uit, uit- en invliegende); Hij vond in het aas, dat op het water dreef, zo rijk voedsel, dat hij niet meer in de ark kwam; toch kon hij nog nergens een vaste plaats vinden om zich neer te zetten, en kwam telkens weer terug; daarmee ging hij voort, totdat de wateren van boven de aarde verdroogd waren, de oppervlakte van de aarde opgedroogd was; Noach had hierdoor dus geen zekerheid kunnen verkrijgen.

1) "De zwartheid van de raaf is een teken van treurigheid en zijn stem is onaangenaam. Zo zijn alle wetpredikers; die gerechtigheid door de werken leren; het zijn dienaars van de dood en van de zonde, zoals Paulus het ambt der wet noemt 2 Corinthiërs 3:6, Romeinen 7:10) Toch wordt Mozes met deze leer uitgezonden, gelijk Noach de raaf uitlaat. En toch zijn dergelijke leraars niet anders dan raven, die om de ark heen vliegen en geen zeker teken aanbrengen, dat God verzoend is. Wat echter Mozes van de duif zegt, is een zeer liefelijk beeld van het Evangelie."

Ook de rechtvaardige kent het leven van zijn dieren, daarom voor de eerste maal geen ander dier, maar een raaf, die zich voedt met het aas..

8. Daarna liet hij, na zeven dagen (vs. 10) een duif van zich uit, om te zien of de wateren gelicht waren van boven de aardbodem; want de duif ontvlucht onreine en modderige plaatsen; als zij dus niet terugkwam was het een teken, dat er reeds droge plaatsen waren.

9. Maar de duif vond geen rust voor het hol van haar voet, zij vond nog geen plekje op de aarde, waar zij zich kon neerzetten, zo keerde zij weer tot hem in de ark; want de wateren waren op de gehele aarde, en hij stak zijn hand uit en nam haar en bracht haar tot zich in de ark. 1)

1) Het koninkrijk der hemelen is de enige rustplaats. Waarheen de mens ook dwaalt, hij vindt de vrede niet. Verloren zoon! keer weer, de hand van de Zoon van God is uitgestoken om u terug te brengen in het huis van God..

10. En hij wachtte nog zeven andere dagen, toen liet hij de duif 1) wederom uit de ark.

1) Men zou kunnen vragen, waarom Noach de dieren nu niet heeft laten gaan, aangezien toch de hoogten van Arafat reeds droog waren. Noach handelde verstandig dat hij de rustig samenlevende dieren niet door hun vrijheid te geven, opwekte en in beroering bracht..

11. En de duif kwam tot hem tegen de avondtijd; nadat zij de dag op de toppen van de bomen, die boven het water waren, had doorgebracht; en ziet, een afgebroken olijfbblad

1) was in haar bek; zo merkte Noach dat de wateren van boven de aarde gelicht waren; want de olijfboom groeit slechts in de lagergelegen plaatsen, en is zelf geen hoge boom; de wateren moesten alzo reeds aanmerkelijk gevallen zijn.

1) De olijfboom groeit ook onder het water en daaruit kan verklaard worden, dat de duif juist van deze boom een fris blad meebracht, terwijl alle andere bomen, nadat zij negen maanden onder water gestaan hebben, reeds lang verdorven waren. Toch zullen wij het er niet voor houden, dat zij het uit scherpzinnigheid gedaan heeft, maar dat God het zo heeft bestuurd, omdat Hij aan Noach duidelijk heeft willen tonen; dat Hij aan hem dacht; want de vrucht van de olijfboom is geen spijs voor duiven. Sedert deze gebeurtenis geldt de olijftak voor een beeld van de vrede..

12. Toen vertoefde hij, omdat de aarde nog op verre na niet geheel droog was, gelijk uit het terugkeren van de duif gebleken was, nog zeven andere dagen; en hij liet ten derde male de duif uit, maar zij keerde niet meer terug tot hem; zij moest dus ergens verblijf en voedsel gevonden hebben. Toch wachtte Noach ook thans nog ongeveer vijf weken totdat de aarde zo verre opgedroogd zou zijn, dat het water geheel geweken was; hij wachtte totdat de God, die hem bevolen had in de ark te gaan, gebod haar te verlaten.

13. En het geschiedde in het zeshonderd en eerste jaar van Noach's leven, in de eerste maand, op de eerste dag van deze maand (22 september), dat de wateren droogden vanboven de aarde; dat de aarde eindelijk geheel vrij van water was, toen deed Noach het deksel van de ark af, en zag toe, en ziet, de aardbodem was gedroogd. 1) Ondertussen waren er nog ruim acht weken nodig voordat het achtergebleven slijk uitgedroogd en de aarde weer vruchtbaar was.

1) Wat mag Noach bewogen hebben, nu hij het deksel van de ark had opengemaakt en de aarde opgedroogd had gezien, nog in de ark te blijven? De Heere had hem geleerd, geduld te oefenen en te kunnen wachten op de wenk en het woord des Heren. Dat was voor hem de eerste vrucht geweest van de tucht van de oordelen Gods, die hem rakelings voorbijgingen, dat hij alle voorbarigheid aflegde, wijze bedachtzaamheid kon leren en, door wachten geë oefend, ook kon wachten..

14. En in de tweede maand op de zevenentwintigste dag van de maand, was de aarde opgedroogd (op 17 november 1657 na de wereldschepping).

Gaan wij uit van het menselijk geslacht en de aarde als een geheel, dan is de vloed de scheiding tussen het oude en het nieuwe. De oude aarde met de vleesgeworden mens wordt verdelgd; maar deze verdelging is de redding van de rechtvaardige, van Noach, terwijl hij van de verderfelijke gemeenschap van het vlees verlost wordt. Daarom lezen wij in 1 Petrus. 3:20: acht zielen werden gered door het water, en wordt in vs. 21, de vloed als een voorbeeld van de doop genoemd. Het water van de vloed is daarom de doop van de aarde, die het oude verdrinken doet en het nieuwe behoudt en levend maakt..

IV. Vs. 15-9:17. Nu Noach lang genoeg in zijn ark heeft gewacht, ontvangt hij bevel haar te verlaten. Hij doet het, brengt de Heere een offer, en Deze zegent de aarde en het menselijk geslacht opnieuw en richt met alle levenden Zijn verbond op, opdat er voortaan geen zondvloed meer komen zal, om de aarde te verderven.

15. Toen sprak God tot Noach, die nu een jaar en tien dagen in de ark geweest was, maar deze toch niet eer verlaten mocht, noch wilde, voordat hij het uitdrukkelijkbevel daartoe ontvangen had, zeggende:

Had God Noach de juiste tijd gewezen om in de ark te gaan, Hij wijst hem nu ook weer de juiste tijd aan, om de ark te verlaten. Zo moest Noach blijven leren te letten op de wenken van de Allerhoogste.

Wacht op de Heere, maar uitziende, biddende; op de Heere vooruitlopen brengt altijd schade..

16. Ga uit de ark, gij, en uw vrouw, en uw zonen, en de vrouwen van uw zonen met u.

17. Al het gedierte, dat met u is, van alle vlees, aan gevogelte en aan vee, en aan al het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt, doe alles met u uitgaan, zodat er niets in overblijft; en dat zij overvloedig voorttellen op de aarde en vruchtbaar zijn en vermenigvuldigen op de aarde 1) (hoofdstuk. 1:22, 28). Ik trek mijn zegen na de vorige zonden en na mijn strafgerichten niet terug; Ik bevestig ze u weer en geef aan al het gedierte vruchtbaarheid.

1) In deze laatste bijvoeging ontvangt Noach reeds weer terstond de verzekering, dat het oordeel heeft opgehouden. Straks zal God het hem nader bevestigen door het teken van de regenboog.

18. Toen ging Noach, die in vol vertrouwen op Hem en in gehoorzaamheid geen ogenblik meer toefde, uit en zijn zonen en zijn vrouw en de vrouwen van zijn zonen met hem.

19. Al het gedierte, al het kruipende, en al het gevogelte, al wat zich op de aarde roert naar hun geslachten, soort na soort, gingen uit de ark.

Zonder twijfel daalde hij spoedig met zijn klein leger van de Arafat af. De aarde was zeer veranderd. Nieuwe bergen waren ontstaan, nieuwe dalen, nieuwe meren, zeeën en stromen; of tenminste de loop van de vorige stromen was veranderd. Wanneer hij of zijn nakomelingen de plaats zochten, waar het Paradijs gelegen had, dan vonden zij het niet meer, want de vier rivieren, welke het bevochtigd hadden, en uit een grote stroom uitvloeiden (hoofdstuk. 2:10-14), hadden vier verschillende bronnen en een andere loop verkregen..

20. En Noach, om zowel de Heere te danken voor zijn redding en die van de zijnen als ook om Gods genade en gemeenschap opnieuw af te smeken, bouwde nog vóór hij de Arafat verliet, de HEERE 1) een altaar; 2) en hij nam van al het reine vee, en van al het rein gevogelte, waarvan er zeven bij hem in de ark geweest waren, en offerde brandoffers 3) op dat altaar, liet de offerdieren geheel door het op het altaar aangestoken vuur verteren, om ze zo geheel en zonder voorbehoud de Heere te wijden.

1) Heere, Jehova, Verbondsgod, omdat hier niet het bestuur en het bevel, van de Almachtige gebiedende God wordt verhaald, maar de gemeenschap van liefde van de geredde mens en de genade van de trouwe Heer..

2) Zoals Noach door vele bewijzen zijn gehoorzaamheid had getoond, zo geeft hij nu ook een voorbeeld van zijn dankbaarheid. Deze plaats leert, dat de offeranden van het begin af tot dit doel zijn ingesteld, opdat de mensen door zulke oefeningen zouden er gewend aan zouden raken, de goedheid des Heren te prijzen, en te danken. Want hoewel alleen belijden met de mond al voldoende zou zijn, ja zelfs stilzwijgende erkenning van het hart, toch weten wij, dat onze traagheid veel prikkels nodig heeft. Dus toen eertijds de heilige vaders hun eerbied jegens God door offeranden beleden, was dit volstrekt een overbodig werk. Daarbij komt nog, dat zij nog altijd de schaduwbeelden voor ogen hadden, waardoor zij eraan herinnerd werden, dat zij zonder Middelaar niet met God te doen konden hebben..

Voor de eerste maal in de heilige geschiedenis wordt hier een altaar vermeld. Het eerste wat bij een altaar in het oog valt, is dat het een verhoging van de aarde naar de hemel, een verheffing van de aarde boven haar gewone oppervlakte vertoont. Sinds de Heere niet meer, zoals voor de zondeval, in voortdurend verkeer met de mens op aarde wandelt; sinds met de zondvloed het paradijs is verdwenen en hemel en aarde gescheiden en tegenover elkaar gesteld zijn; sindsdien richt zich de blik niet meer naar de oostzijde van het Paradijs, maar naar de hemel; sindsdien is ook de vlakte van de aarde niet meer geschikt, dat de mens onmiddellijk van haar af God zijn gaven kan aanbieden, zij moet voortaan uit de vloek, tot een altaar verhoogd worden..

Hoewel hier voor de eerste maal een altaar wordt vermeld, toch mag men daaruit niet besluiten, dat, voor de zondvloed, de kinderen Gods voor de Heere geen altaar hadden gebouwd. Eerder pleit alles ervoor, dat, waar men sinds Enos' dagen de naam des Heren gemeenschappelijk aanriep, dit plaats vond bij het altaar..

3) (Hebr. Olah, = opgebrachte, aangebodene). Bij deze werd alles verbrand, wat bruikbaar was, en een deel door priester of offeraar, gelijk bij andere offers, gegeten. Het doel van die offers was, een verzoening teweeg te brengen. Daarom leidde de offeraar de hand op de kop van het dier, en bracht daarmee zinnebeeldig zijn zonde erop over, waaraan alsdan de verdiende doodstraf werd voltrokken. Het onderscheidt zich daardoor van de schuld- en zoenoffers, dat deze voor enkele overtredingen werden gebracht, terwijl in het brandoffer de algemene bekentenis van zonde en schuld lag uitgedrukt. Het brandoffer, als de meest algemene soort, bevatte tevens de overige in zich, waarom het tevens dankoffer was, ofschoon dit er menigmaal nog aan toegevoegd werd (Exodus 20:8, Jozua. 8:31, Zich. 20:26, 1 Samuel. 10:8, 1 Koningen 3:15 enz.)

De betekenis van Noach's brandoffer was deze: het gaf te kennen, dat hij en de zijnen niet om hun gerechtigheid, maar door God uit genade gered waren, en dat hun schuld verzoening voor God nodig had; het drukte het geloof uit, dat God hun schuld verder genadig vergeven zou, en getuigde, op grond van deze belijdenis van zonde en van dat geloof, van de dankbaarheid voor hun redding..

Niet een "minchah," gelijk Kaïn de Heere geofferd had, maar een "Olah".

21. En de HEERE rook die liefelijke reuk; de ten hemel opstijgende reuk, die om de gezindheid, welke zich in het offer uitsprak, Hem liefelijk was, werd door de Heere opgemerkt, gelijk geen enkel gebed door Hem wordt vergeten; en de HEERE zei in Zijn hart, 1) nam bij Zich zelf het besluit van de goddelijke liefde: Ik zal voortaan de aardbodem niet meer vervloeken om des mensen wil, gelijk Ik eens gedaan heb (Genesis 3:17). Ik deed het naar recht, want het gedichtsel van 's mensenhart is boos van zijn jeugd aan, 2) en Ik zal voortaan niet meer al het levende slaan, gelijk als Ik gedaan heb; eens heb Ik het moeten doen, om die rechtvaardigen vloek, om aan de wereld een voorbeeld te geven van Mijn vuurijver, die de tegenstanders verteren kan (Hebr. 10:27), en haar een dreigend voorbeeld van mijn laatste gericht voor ogen te stellen (2 Petrus. 3:5-7); maar van nu aan wil Ik de menselijke zondigheid, als iets dat door uitwendige strafgerichten niet kan weggenomen worden in aanmerking nemen en de mens langmoedig zijn, totdat de verlossing komt, die inwendig heelt. (Romeinen 3:25).

1) Het spreken Gods in Zijn hart weerklinkt in het inwendige van de harten van de gelovigen..

2) "Van zijn jeugd aan." Hiermee leert de Heere God, dat de mensen als zondaars geboren worden.

22. Voortaan al de dagen van de aarde zullen zaaitijd en oogst, en koude en hitte, en zomer en winter, en dag en nacht niet ophouden, 1) maar een regelmatige afwisseling van vruchtbaarheid en daartoe van luchtgesteldheid; van jaargetijden en dagen plaats vinden. 2)

1) Dat zijn de gedachten van de liefde Gods, die Hij aan Noach als antwoord op zijn offer laat vernemen, zoals nog heden ieder gelovig bidder het antwoord op zijn gebed uit het hart van God innerlijk mag ontvangen..

Hiermee wordt de wereld weer in de vorige toestand teruggebracht. Want zo groot was de verwarring en zodanig was de aarde misvormd, dat er enige vernieuwing nodig was. Waarom Petrus dan ook zegt van de oude wereld, dat zij door de zondvloed is vergaan. De zondvloed toch was een verstoring geweest van de orde van de natuur. De wisseling van zon en maan was opgehouden; er was geen onderscheid tussen winter en zomer. Daarom verzekert de Heere, dat het Hem behaagde, alles weer in haar glans te herstellen, en weer waar te nemen, hetgeen hun was opgedragen..

2) En toch vrezen wij zo dikwijls bij langdurige droogte of regen of kou. De afwisseling moet komen, waarom dan zo ongelovig? Wij vrezen voor honger, en God, de Getrouwe, heeft reeds duizenden jaren naar dit woord de aarde genoegzaam laten voortbrengen. Kleingelovigen, zijn de woorden Gods, zo vele eeuwen reeds bevestigd, van zo kleine betekenis, van zo weinig kracht voor u?.

HOOFDSTUK 9.

GOD BEVESTIGT ZIJN VERBOND DOOR DE REGENBOOG.

1. En God, daar Hij de aarde volgens Zijn raadsbesluit opnieuw wilde overgeven aan het, als een brandhout uit het vuur geredde (Amos. 4:11) hoopje, zegende Noach en zijn zonen, bijna met dezelfde woorden, waarmee Hij te voren de eerste mens gezegend had (hoofdstuk. 1:28-30), en Hij zei tot hen: Zijt vruchtbaar en vermenigvuldigt en vervult de aarde! 1)

1) Ook na de zondvloed spreekt God, de Heere, het duidelijk uit, dat niet een gedeelte van de aarde, maar zij in haar geheel bestemd is tot verblijfplaats van de mens. De landverhuizing is met dit woord voor ogen, niet af te keuren..

2. En hoewel niet meer op de oorspronkelijk zo liefelijke wijze, als de eerste mensen, daar uw verhouding tot het schepsel veranderd is, zult gij toch weer heer zijn over de gehele schepping. En uw vrees en uw verschrikking, 1) vrees en schrik voor u, zij over al het gedierte der aarde, en over al het gevogelte des hemels; in al wat zich op de aardbodem roert, en in alle vissen der zee: zij zijn in uw hand overgegeven.

1) Hiermee wordt ook aan de tweede stamvader, en aan zijn nakomelingschap de heerschappij over al het gedierte gegeven. Die heerschappij was nodig, wilde de wereld in stand blijven.

3. Al wat zich roert, dat levend is, zij u tot spijs. 1) Ik heb het u al gegeven, gelijk het groene kruid, dat eertijds wellicht de enige spijs was, maar nu voor een zo veel zwakker geslacht, dat krachtiger voedsel, dat vleesspijs behoeft, slechts als toespijs dienen zal.

1) Volgens veler gevoelen werd voor de zondvloed het vlees van de dieren niet gegeten. Calvijn tekent op deze plaats aan, dat de bewijsvoering hem niet vast genoeg is. "Want," zegt hij, "daar de offeranden aan God gewijd geslacht werden, en het vrij stond de wilde beesten te doden uit wier huiden zij, voor zich klederen en tenten maakten, zie ik niet in, welke godsdienstplicht hen verhinderde van het vlees gebruik te maken. Maar" zegt hij "omdat het van weinig belang is, wie gelijk heeft, stel ik ook niets vast."

4. Doch het vlees met zijn ziel, dat is zijn bloed, zult gij niet eten, geen dier, waarin nog leven was en niet op gewone wijze geslacht, mocht gegeten worden maar ook het bloed zelf niet. (Hand. 15:20, Leviticus 3:17).

5. En, hoewel Ik alles wat leeft en zich beweegt, u ten spijs gegeven heb, mag toch het vlees eten niet in bloeddorst en barbaarsheid 1) ontaarden; gij zultaching voor het leven van een dier hebben, en het leven is in het bloed. (Leviticus 17:11,14) 2) Daarom wil Ik ook omgekeerd uw leven tegen de dieren beschermen. Voorwaar, ik zal uw bloed, het bloed van uw zielen, of beter vertaald: het bloed naar uw zielen, het bloed, waarin uw leven is, eisen, wreken, van de hand van alle gedierte zal ik het eisen, terwijl Ik hiermee bepaal, dat wanneer een dier een mens doodt, dat gedood zal worden (Exodus 21:28, 29)) ook van de hand van de mensen, en nog veel meer van de hand van een zijns broeders gelijke, zo hij die gedood heeft,

die niet alleen zijn, medescheepsel, maar zijn broeder is, en voor wiens leven hij also nog grotere achting moet hebben, zal Ik de ziel van de mens eisen, gelijk Ik eens van Kaïns hand zijn broeder Abel geëist heb.

1) Volgens een afschuwelijke gewoonte in de oudheid, welke nog in Abyssinië bestaat, werden van levende dieren stukken afgesneden en door vuur verteerd; dit was misschien ook vóór de zondvloed (hoofdstuk. 6:4) in zwang..

2) Op deze plaats is tegelijk een ander, nog dieper liggende grond aangegeven, waarom de mens van het bloed zich onthouden moet: "het bloed is de verzoening voor het leven."

3) Volgens deze plaats mogen wij doden of uitroeien de dieren, die voor ons leven, of in andere opzichten ons schadelijk zijn..

6. a) Wie het bloed van mensen vergiet, zijn bloed zal door de mens vergoten worden, 1) en wel door de in mijn plaats staande Overheid, die Ik van nu aan aanstellen zal, en door welke Ik een dam opwerp tegen het toenemen van het kwaad, temeer daar van Mijn hand geen algemeen verdelgingsgericht meer komen zal (Romeinen 13:1 vv.) want God heeft de mens, b) oorspronkelijk naar Zijn beeld gemaakt; 2) zulk een vergrijp aan een mens is daarom een vergrijp aan de goddelijke Majesteit.

a) Klaagt. 4:13 MATTHEUS. 26:52 Openbaring. 13:10 b) Genesis 1:27

1) God heeft de doodstraf bevolen en nimmer dit bevel ingetrokken. Elke wetgeving, welke met dit bevel niet rekt, moet door ware gelovigen bestreden worden..

Men heeft uit deze schriftplaats willen bewijzen, dat het beeld Gods door de zonde geenszins in de mens is verloren gegaan. In geen enkel geval is er recht tot de laatste gevolgtrekking, daar de waarde van de mens toch altijd beoordeeld moet worden naar zijn oorspronkelijke staat en toestand, gelijk die was in de nog niet gevallen Adam. Ook in Psalm. 8 wordt de mens in de staat der rechtheid als type van de komende Christus bezongen..

2) De mens heeft zijn gehele natuur verdorven, waardoor hij zich schuldig gemaakt heeft tot de lichamelijke en geestelijke dood. En in al zijn wegen goddeloos, verkeerd en verdorven geworden zijnde, heeft hij verloren al zijn uitnemende gaven, die hij van God ontvangen heeft en heeft niets overgehouden, dan kleine overblijfselen, welke voldoende zijn, om hem alle onschuld te ontnemen.

De in deze verzen voorkomende geboden worden "de Noachitische geboden" genoemd. Ook al zijn gevolg en wezen of vorm van het beeld Gods door de zonde in de mens verloren gegaan, de grondslag van dat beeld of de geestelijke aard van de mens, die onsterfelijk en met redelijke en zedelijke vermogens toegerust is, kan niet ophouden te bestaan, zonder dat de mens ophoudt mens te zijn, of wel zijn gemoedswezen prijs geeft, d.i. ophoudt als mens te bestaan. In de menselijke natuur ligt de voortreffelijkheid van de mensen boven het dier; ook daardoor is hij van het dier onderscheiden, en juist die menselijke natuur is, in bredere en

meer algemene zin, naar Gods beeld geschapen. Deze natuur is onvernietigbaar, zij vertegenwoordigde op aarde het geestelijk karakter van de God in de hemel en maakt ons "de kleine overblijfselen" duidelijk, waarvan onze belijdenis spreekt..

Nooit mag uit deze woorden worden afgeleid, dat het beeld Gods niet verloren is door de val. God spreekt hier over de mens alsof hij nog in de staat der rechtheid verkeerde. In de eerste plaats stelt de Heere zich de oorspronkelijke toestand voor ogen. Dat is Zijn Soeverein recht. En in de tweede plaats heeft Hij de mens voor ogen, die diep gevallen is, maar toch nog de sporen toont van dat heerlijk Goddelijk beeld, in de kleine overblijfsels van die kostbare schat, welke voor de val zijn eigendom was.

7. Maar a) gijlieden, in plaats van te doden en tot straf gedood te worden, weest vruchtbaar en vermenigvuldigt; teelt overvloedig voort 1) op de aarde en vermenigvuldigt op deze.

a) Genesis 1:28, 8:17

1) Hij (de Heere) spreekt nu weer tot Noach en zijn zonen om hen aan te zetten tot de neiging, om het geslacht van de mensen voort te planten. Hij wil als het ware zeggen: Gij ziet, dat Ik zorgvuldig het menselijk geslacht heb bewaard en beschermd, besteed gij nu voor mij uw moeite in de voortplanting ervan. Aan hen de instandhouding van het geslacht bevelende, houdt Hij hen tevens terug van moord en onverstandige wreedheden. Het voornaamste doel is echter geweest, zoals boven is aangemerkt, opdat Hij hun vreesachtige gemoederen tot bedaren zou brengen..

Gelijk God, de Heere, de heilige huwelijkse staat in het Paradijs had ingesteld, zo bevestigt hij die instelling ook na de zondvloed. Tegenover de goddeloosheden van de oude wereld die in het bijzonder in tegennatuurlijke ontucht, in hoererij en brasserij hadden bestaan, stelt de Heere, met deze woorden, de heiligheid van het huwelijksleven.

8. Voorts zei God tot Noach opdat hij niet weer beangst zou zijn voor een tweede zondvloed, indien de hemel andermaal met wolken zou bedekt worden, en niet alleen tot hem, maar ook tot zijn zonen met hem 1) als de nieuwe stamvaders van alle volken: daar Hij hun Zijn besluit (hoofdstuk. 8:21 en 22) wilde laten weten en tegelijk door een plechtige gelofte tot vertrouwen op Zijn genade wilde opwekken, zeggende:

1) In Noach en zijn zonen richt God dit verbond met de gehele mensheid op. De mensheid heeft daardoor de belofte, dat de wereld niet weer door een zondvloed zal vergaan. De gemeente van de levende God kan daarom gerust zijn, en niettegenstaande de goddeloosheid van de mensen en de verschrikkelijke afvalligheid van de dagen, met vertrouwen afwachten de dag, wanneer de Heere nieuwe hemelen scheppen zal en een nieuwe aarde, nadat de oude zal zijn vergaan, door vuur gezuiverd..

9. Maar Ik, a)ziet Ik, de Getrouwe wil u genadig zijn en, richt mijn verbond, het verbond, dat Ik in mijn ontferming gemaakt heb, op met u en met uw zaad na u.

a) Jesaja. 54:9

10. En met alle levende ziel, die met u is, van het gevogelte, van het vee en van alle gedierte der aarde met u; van allen, die uit de ark gegaan zijn, tot al het gedierte der aarde toe. 1)

1) Drie graden zijn hier op te merken. Want God sluit als het ware thans een verbond met Noach en zijn zonen, opdat zij niet weer voor een zondvloed zouden vrezen. Vervolgens strekt Hij dat verbond uit tot de nakomelingen, niet slechts, opdat de voortdurende zegeningen ervan andere geslachten ten goede zouden komen, maar opdat ook zij, die naderhand zouden geboren worden, door het geloof, die getuigenis zouden verstaan en hetzelfde zich zouden toe-eigenen, wat aan de zonen van Noach beloofd was. Ten derde verzekert Hij, dat Hij ook het stomme dier genadig zou zijn, maar zo, dat het gevolg zich alleen uitstrekke tot het beschermen van het leven zonder dat zij er gevoel en begrip van hadden..

11. En Ik richt Mijn verbond op met u algemeen, dat niet meer alle vlees door de wateren van de vloed zal worden uitgeroeid; en dat er geen vloed meer zijn zal, om de aarde te verdueren.

12. En God, kennende de mens in zijn zwakheid en in zijn geloof, maar ook daarom geen zwaarigheid makende, om het geloof met zulke hulpmiddelen te bevestigen, zei: Dit is het teken, 1) het zichtbaar bewijs en onderpand van het verbond, dat Ik geef tussen Mij en tussen ulieden, en tussen alle levende ziel die met u is, tot eeuwige geslachten (Hebr. geslachten der eeuwigheid d.i. zo lang de wereld staan zal).

1) Gelijk straks voor Abraham en zijn geslacht de besnijdenis een teken, een symbool wordt van het Verbond, zo ontvangt ook hier Noach een teken, een symbool van de belofte aan hem en zijn geslacht geschonken.

13. Mijn boog, 1) de zevenkleurige regenboog, heb Ik gegeven 2) in de wolken; deze zal van nu aan daar zijn, die zal zijn tot een teken des verbonds tussen Mij en tussen de aarde met al haar bewoners.

1) Wel is de Heere God werkmeester van het geloof en volmaakt het, maar in de keuze van de middelen, waardoor Hij zulks doet is Hij volkomen vrij. Hier bevestigt Hij het geloof aan Zijn verbondstrouw door het teken van de regenboog.

2) Uit dit "heb Ik gegeven" is volstrekt niet af te leiden dat de regenboog er vroeger niet is geweest, gelijk sommigen menen. De regenboog was er ook vroeger, maar wordt nu tot een teken en een onderpand van het verbond door God geheiligd. Door deze woorden, zijn enige voorname godgeleerden verleid geworden, om te beweren, dat de regenboog er voor de zondvloed niet is geweest; wat belachelijk is. Want deze woorden van Mozes betekenen niet dat de boog is gemaakt, alsof hij er vroeger niet was, maar dat hij tot teken is gesteld, waardoor God Zijn goddelijke genade aan de mensen betekende. Het behaagt God de aardse dingen te gebruiken als voertuigen, om de gemoederen van de mensen omhoog te heffen. Zo gebruikt Hij hier de hemelse boog die er natuurlijk vroeger geweest is, om hem tot een teken

en onderpand te wijden en aldus aan hem een nieuwe plicht op te dragen, om een teken te zijn van een op zichzelf veeleer tegenstrijdige zaak, omdat hij niet met een langdurige regen dreigt..

Ontstaan uit de werking van de zon op de donkere wolken, is de regenboog een zichtbaar teken van de gewilligheid van onze God, om het aardse te zegenen; uitgespannen tussen hemel en aarde, verkondigt hij vrede tussen God en mensen; de kring van ons gezicht overspannende, predikt hij dat Gods genadeverbond allen omvat..

De regenboog is de veelkleurige glans van de doorbrekende zon op de wegtrekkende wolkennacht; de triomf van de zon over de wateren; zonnenglans, lichtglans, ingebrand in de regenwolken als teken van haar onderwerping, als teken van bescherming van al wat leeft door de macht van de zon of veelmeer door Gods ontferming..

Zeven kleuren in de regenboog, zeven Geesten voor Gods troon.

Ook hier blijkt weer de vrijmacht van God. De regenboog overigens teken van regen, wordt nu onderpand, dat de aarde niet meer door de regenvloeden zal verwoest worden. Het dwaze Gods is wijzer dan de mensen.

Op het donkere van de wolk vestigt God Zijn verbondsteken. Dat donkere herinnert aan de zonde van de mens (Genesis 8:21); de regenboog aan het kruis. De genade schittert te midden van de duisternis. "Alle beloften van God rusten op een donkere grond."

14. En bij dit teken zullen uw en mijn ogen, uw en mijn gedachten op één punt tezamen zijn, namelijk, het zal geschieden, als Ik wolken over de aarde breng dat deze boog zal gezien worden in de wolken, en men daarbij aan Mijn verbondsgelofte zal gedenken en zich daarmee vertroosten.

15. Dan zal ook Ik mijn boog aanzien, als Mijn onderpand voor de gegevene toezegging, en gedenken aan Mijn verbond,

1) hetwelk is tussen Mij en tussen u, en tussen alle levende ziel van alle vlees; en de wateren zullen niet meer wezen tot een vloed, om alle vlees te verderven.

1) Op menselijke wijze wordt God hier sprekend ingevoerd, maar de Heere schikt zich in zijn spreekwijzen geheel naar de mens, opdat het geloof zou worden versterkt. Zo dikwijls de mens de boog zou zien, zou hij er verzekerd van kunnen zijn, dat de Heere Zijn Verbond gedachtig was..

16. Als deze boog in de wolken zal zijn, zo zal Ik hem aanzien, om te gedenken 1) aan het eeuwig verbond tussen God, die geen mens is, dat Hij zou liegen, noch een mensenkind, dat Hem iets zou berouwen Numeri 23:19, en tussen alle levende ziel, van alle vlees, dat op de aarde is.

1) God stelt bij Zijn verbond de mensen geen voorwaarde; maar verbindt Zichzelf alleen, om de mens door zoveel genade tot aanbidding en liefde te bewegen..

Dat heet in de Schrift het gedenken Gods, als wij gevoelen en gewaar worden dat Hij gedenkt, namelijk wanneer daar tekenen zijn, die ons doen opmerken, hoe Hij gedenkt. Alzo toont alles aan, dat gelijk ik mij tegenover God plaats, Hij Zich alzo tegenover mij geplaatst heeft..

17. Zo zei dan God tot Noach voor de derde maal: Dit is het teken 1) van het verbond, dat Ik opgericht heb tussen Mij en tussen alle vlees, dat op de aarde is.

1) Een teken is datgene, dat door de zinnen begrepen, maakt dat wij tot kennis van iets anders komen..

God toont hier op velerlei wijze Zijn goedheid, en stort Zijn barmhartigheid met bijzondere vreugde uit, zoals een moeder, die aan haar verdrietig kind vele goede woorden geeft en liefelijk ermee schertst, totdat het eindelijk het huilen vergeten is en weer lachen moet..

Het Noach's verbond is Elohiem-verbond, een verbond met de hele natuur en wordt daarom ook natuurverbond genoemd..

V. Vs. 18-22. Ten slotte wordt uit de latere levenstijd van Noach nog een gebeurtenis meegedeeld, waardoor de grondtrekken van zijn zonen, zoals deze verder in de uit hen voortkomende geslachten zich ontwikkelden, openlijk te voorschijn treden. In profetische geest spreekt daarbij de grijze vader zegen en vloek uit over zijn zonen, ieder naar zijn gedrag, zoals de geschiedenis van de volgende volkeren tot op onze tijd leert, werd beide, zegen en vloek, als vervulling aangebracht.

18. En de zonen van Noach, die uit de ark gingen, waren a) Sem, en Cham en Jafeth, 1) en Cham is de vader van Kanaän, die in de latere geschiedenis van bijzondere gewicht geworden is.

a) Genesis 6:10

1) Dat nog eens de namen van Noach en zijn drie zonen vermeld worden is niet alleen, omdat daarmee een overgang wordt gevormd van de geschiedenis van de zondvloed tot die van de volgende tijd, maar bovenal, omdat de Heere God op nadrukkelijke wijze wil te kennen geven dat uit dat gezin de wereld is gebouwd, alle navolgende geslachten zijn voortgekomen. Uit één bloed (Adam) voor de zondvloed, uit één bloed (Noach) na de zondvloed. Altijd wordt Sem eerst genoemd, hoewel hij niet de oudste was, omdat uit hem dat volk is voortgekomen, waaruit de Christus is, zo veel het vlees aangaat..

19. Deze drie waren de zonen van Noach; en van deze is, gelijk hoofdstuk. 10 nader wordt aangewezen, na de zondvloed de gehele aarde overspreid. 1)

1) Sem (naam) is de stamvader van de volkeren in West-Azië, die nu nog Semieten genoemd worden, en van wie velen vasthielden aan de kennis van de waarachtige God; Cham (hitte) de stamvader van de volkeren van de verzengde luchtstreek in Afrika en Zuid-Azië; Jafeth (uitbreiding) de stamvader van het grootste deel van het menselijk geslacht, met name van de noordelijke en westelijke Keltische, Perzische, Griekse en Germaanse stammen..

20. En Noach begon 1) na de zondvloed, als het ware, weer van voren aan, een akkerman te zijn, en hij plantte behalve koren en andere vruchten nu ook een wijngaard. 2)

1) Hiertoe was het oord, waar hij zich neerzette, bijzonder geschikt; nog heden levert Armenië goede wijn op zelfs op een hoogte van 4000 voet boven de oppervlakte van de zee worden wijnstokken gevonden..

2) Hieruit is niet af te leiden, dat hij zich vroeger met een ander bedrijf had bezig gehouden, maar dit betekent, dat, hoewel hij reeds een grijsaard was, zich toch op de akkerbouw toelagde gelijk weleer, en zich daarmee de nu volgende jaren bezighield, terwijl zijn gezin, of liever, dat van zijn zonen vermeerderde en aan Jafeth zeven, aan Sem vijf en aan Cham vier zonen werd geboren. Hoeveel tijd er verliep tussen dat planten van de wijngaard en het persen van de druiven, wordt ons niet gemeld. Daar Kanaän na de zondvloed is geboren en hij reeds meer dan een kind was, toen Noach zich te buiten ging aan de wijn, zo kan men daaruit opmaken, dat er verscheidene jaren tussen verlopen zijn..

21. En hij dronk van die wijn en werd, deels nog wel onbekend met de bedwelmende kracht van de nieuwe drank, maar ook bij vergevorderde ouderdom aan het gevaar van bedwelming lichter blootstaande, dronken, 1) en in zijn dronkenschap niet wetende wat hij deed ontblootte zich 2) in het midden van zijn tent.

1) Noach en Adam; de wijnstok een beproevingsboom als de boom van de kennis van goed en kwaad; Noach als Adam gevallen. Het kruis is gewoonlijk beter dan de vreugde, om ons bij God te houden. "Die in de wateren van de grote vloed standhield, bezwijkt voor de wijn. De Schrift verzwijgt en bemantelt niet, zij vertelt de zonden ook van de allergrootste heiligen, ons tot troost maar ook tot waarschuwing"

Die de aartsvader te zeer verontschuldigen, werpen vrijwillig die troost van zich, welke de Heilige Geest heeft nodig geacht aan de kerk te schenken, namelijk, dat ook de allergrootste heiligen soms struikelen en vallen..

Dat de zonden van die vromen meegedeeld zijn, is wel een bewijs, dat wij niet een verdrinking voor ons hebben maar waarheid. Jammer dat zo menigmaal misbruik daarvan gemaakt, wordt en menigeen zijn zonden met die van de bijbelheiligen zoekt te verschonen; dat is het: "er staat geschreven" in mond van de duivel; niet het bedekken, maar het betreuren van de zonde zal ons genade doen vinden; zij zijn ons beschreven, opdat wij waakzaam zijn, ziende de zwakheid van de mensen, en wanneer wij gevallen zijn, niet wanhopig worden maar weten zouden, dat er vergeving is. Vergeet bij de wijn, het teken van Christus, bloed, het kruis van Jezus niet. In oude tijden zag men het kruisteken op de bodem van de drinkkannen..

Onvoorzichtigheid is hier de eerste oorzaak van de zonde. Onbekend met de kracht van de wijn ging de man, die overigens zulk een uitnemend kind van God was en vóór de zondvloed zich vrij had gehouden, door Gods genade, van de uitgietingen van de ongerechtigheid van de toen levende mensen, zich te buiten..

2)Dronkenschap leidt in de regel tot onzedelijkheid. Bij de dronkaard is zo dikwijls alle gevoel van schaamte en zedigheid verdwenen (zie de geschiedenis van Lot)

22. En Cham, Kanaäns vader, waarschijnlijk door zijn jongste zoon, die de grootvader het eerst in die dronken toestand zag, erbij geroepen; zag zijn vaders naaktheid, en in plaats van zijn oog af te wenden, of de vader te bedekken, verheugde hij zich in die verkeerdheid, en hij gaf het zijn beide broeders daarbuiten te kennen, 1) opdat zij met hem zouden gaan en de vader bespotten.

1)Lichtzinnigheid loert op het aanschouwen van naaktheid, en spaart zelfs, waar zij het toppunt bereikte, de ouders niet. Zonde verheugt zich in zonde: de wereld ziet met welgevallen naar de razernij, waarin de drinker vervallen is. De boze heeft een lust om de boosheid te verbreiden: maar de godvrezende wendt het oog van de ijdelheden af; genade wordt verontwaardigd en bidt, de liefde bedekt alle dingen. Wellicht was Cham, de ontuchtige, reeds meermalen door zijn vader bestraft: nu juicht hij dat hij de priester Gods in zonde ziet. Zo is het een feest van de hel, waar de vrome struikelt..

Acht zielen had de Heer zich uitverkoren als een heilig en gereinigd zaad tot vernieuwing van Zijn gemeente; maar Noach's zonde toont, hoe noodzakelijk het is, dat God de mensen, hoe voortreffelijk zij mogen zijn in toom houdt. De goddeloosheid van Cham bewijst, hoe diep bij de mensen de wortel van het kwaad zit, die onafgebroken uitbot, tenzij daar, waar de kracht van de Geest sterker is. Bij allen die in het heilig toevluchtsoord Gods onder zo weinige één duivel bewaard is, laten wij er ons dan niet over verwonderen, dat in de Kerk, waarin de hoeveelheid mensen veel groter is, de kwaden met de goeden vermengd zijn. Het is niet twijfelachtig, of de gemoederen van Sem en Jafeth, toen zij in hun broeder zodanig een monster van spotternij zagen, en aan de andere zijde de vader op de grond liggende, op schandelijke wijze zich ontbloot hebbende, zeer geroerd waren. Zulk een schrikkelijke verbijstering van het verstand bij het hoofd van de nieuwe wereld en de heilige Patriarch van de Kerk, kon hen niet minder in beroering brengen, dan wanneer zij hadden gezien, dat de ark gebroken, aan stukken gescheurd en uiteengeslagen was. Deze ergernis hebben zij echter met niet minder grootheid van ziel overwonnen als met zelfbeheersing bedekt..

In Kaïn, Cham en Judas zien wij in het bijzonder, hoe het Heilige niet met zich laat spotten, dat het óf vertedert óf verhardt, hoe het op bijzondere wijze óf tot een zegen óf tot een vloek wordt. De zonde van Cham was daarom des te groter en zwaarder, omdat hij gedeeld had in de bijzondere ontferming des Heren en met de anderen op goddelijke wijze bewaard was van de algehele ondergang van de wereld. Daarom, omdat de zonde zoveel zwaarder was, wordt straks de vloek van zo grote betekenis en van zo verreikende gevolgen..

23. Toen namen Sem en Jafeth een kleed, in plaats van zich door Cham te laten verleiden, en zij legden het op hun beide schouders, en gingen achterwaarts 1) en bedekten de naaktheid van hun vader; en hun aangezichten waren achterwaarts gekeerd, zodat zij de naaktheid van hun vader niet zagen:

1) Dit achterwaarts gaan, hun ogen afwendende van hun vader, toont genoegzaam, dat het hun heilige begeerte is, dat van de Majesteit van hun vader niet het minste verloren ging, maar deze voor hen onverzwakt bleef. De achting voor hun vader wensen zij niet te verliezen..

Wat al lichtzinnigheid wekt gij op, vrouwen! die uzelf niet behoorlijk bedekt. Van wat voor zonden zijt gij de oorzaak, mannen, die niet eerbaar handelt!.

24. En Noach ontwaakte van zijn wijn, zag de over hem uitgespreide mantel, vernam, wat er met hem geschied was, en hij merkte, hij doorzag de snoodheid van wat zijn kleinste (jongste) zoon hem gedaan had.

25. En hij zei, 1) vol van profetische geest, in de vorm van een lied, zodat niet hij, maar God door hem sprak: Vervloekt zij Kanaän, 2) een knecht van de knechten zij hij voor zijn broeders! Met al zijn nakomelingen zij Cham tot de ellendigste dienstbaarheid onder de anderen, die zich niet hebben laten verleiden, veroordeeld.

1) Noach treedt hier niet in de eerste plaats op als de diep beledigde vader, maar als de van God aangestelde Overheid. Het vervloeken, dat hij doet horen, is niet de straf alleen voor het beledigen van de vader, maar ook voor het in de vader aangetaste Soevereine recht van God. En dat, na zulk een bewijs, van Gods geduchte straffen. In Noach had Cham het Majesteitsrecht van God aangetast..

2) Tot Kanaän, Chams zoon, richt Noach zich, niet omdat hij wellicht slechter was dan de anderen; evenmin omdat hij, als Cham, de jongste zoon was, maar omdat de vloek het gehele geslacht van Cham zou treffen. Van Cham, de vader, tot Kanaän, de jongste zoon..

26. Voorts zei hij, van Cham zijn profetenblik op de beide anderen richtende, en in plaats van vloek nu zegen verkondigende, Gezegend zij de HEERE, de God van Sem, 1)geloofd zij die God, die Sem's geslacht eens tot Heer, tot zijn verbonds- en volksgod hebben zal, want er is geen ander God dan Hij! en Kanaän zij hem of hun een knecht. 2)

1) Wanneer Jehova Sem's God wordt, wordt Sem erfgenaam van alle heilsgoederen, welke God, als Jehova, aan de mensheid geeft..

Het eerste Evangelie verkondigt een toekomstig heil in het vrouwenzaad; onze profetie verbindt het aan de Godsnaam, (Sem -naam) welke aan Sem wordt gegeven..

Als Noach zijn zoon Sem de hoogste eer van eerstgeborene te zijn schenkt, aan wie de grootste en heerlijkste heilsgoederen zullen worden geschonken dan brengt hij daarvoor alle eer en lof toe, niet aan Sem zelf, maar aan de God van Sem, Die deze daartoe waardig heeft

geacht. Hoe blijkt ook hier weer de vrijmacht Gods. Want niet Jafeth, de oudste, maar Sem, de tweede, wordt hier aangewezen als degene, die op bijzondere wijze gezegend zal worden. Zo ook straks in het huis van Abraham niet Ismaël, maar Izaak; in het huis van Izaak niet Ezau, maar Jacob, en in het huis van Jacob niet Ruben, de eerstgeborene, maar de vierde, Juda. Overal en te allen tijde toont Hij het, dat Zijn Raad zal bestaan en dat Hij al Zijn welbehagen doet. Niet het door de wereld als het eerste geprezene ziet de Heere aan, maar dikwijls wat bij de wereld veracht is of minder in aanzien..

2) In de uitroeiing van de Kanaänieten onder Jozua, en de inbezitneming van hun land door Israël is deze profetie, waarmee de laatste woorden van de vloek over Kanaän: "van zijn broeders", bepaald op Sem worden gebracht, geschiedkundig vervuld..

27. God, 1)breide Jafeth uit. 2) Uitbreiding geve God aan de uitbreider (= Jafeth). Hij mijn eerstgeborene heeft zich niet aan de zijde van de goddelozen Cham, maar aan die van zijn vrome broeder geplaatst, en die bij zijn werk van kinderlijke getrouwheid geholpen; God zegene hem met bijzondere aardse zegen, door zijn geslacht machtig en talrijk te doen worden op aarde. Hij leide hem ook in de geestelijke zegen, die Sem boven hem vooruit heeft, en hij 3) nl. Jafeth wone in Sem's tenten, 4) kome eens met zijn nakomelingen de zegeningen van het rijk Gods, dat in Sem's land en volk, in Israël, zal voorbereid en opgericht worden (Johannes 10:16) en Kanaän zij hem of hun een knecht. 5)

1)"God" (Elohiem), omdat Jehova, de Verbondsgod, aan de Jafethieten onbekend zou zijn.

2) In het Hebreeuws jafet lejéfet, d.i. Hij, nl. God, make Jafeth wijd, in de zin van: Hij geve Jafeth uitgestrekte landen, maar ook een talrijke nakomelingschap.

3) Hij, nl. Jafeth, niet de Heere, zoals sommige uitleggers menen. Dan moest toch noodzakelijk het woord "de Heere" zijn ingevoegd, omdat God (Elohiem) als "de Heere" (Jahweh) in Sem's tenten woonde. Aan Jafeth wordt hier beloofd, dat er een tijd zal aanbreken, dat ook hij zal delen in het verbond, dat God hier met Sem's nakomelingschap opricht..

4) Tegenover het knecht zijn van Cham en zijn nakomelingschap stelt God hier het lieflijk samenwonen van Sem en Jafeth. De vloek, over Cham uitgesproken komt te meer uit door de tegenstelling van de zegen aan Jafeth geschonken..

5) In de onderwerping van de Feniciërs door de Grieken, van de Carthagers door de Romeinen, van de Egyptenaren en Marokkanen door de Turken, en in het misbruiken van negers tot slaven door de Europeanen, is deze vloek vervuld. "Terwijl anders een slaaf slechts in het bezit van één heer is, zal Kanaän de knecht van twee heren zijn, alzo dubbel knecht. Door Sem zal hij tot Gods kennis, door Jafeth tot beschaving moeten opgeleid worden..

28. En Noach leefde na de vloed driehonderd en vijftig jaar, dus tot 2006 na de wereldschepping, het jaar van de zondvloed meegerekend.

29. Zo waren al de dagen van Noach negenhonderd en vijftig jaar; hij is de laatste die een zo hoge ouderdom bereikte, en hij stierf toen Abram bijna vijftig jaar oud was. Hij leefde zo lang, om de vroegere geschiedenis en die van zichzelf aan de geslachten na de zondvloed te kunnen overgeven.

HOOFDSTUK 10.

GESLACHT EN NAKOMELINGEN VAN NOACH'S ZONEN.

I. Vs. 1-5. Voordat bericht wordt, hoe de van Noach's zonen afstammende geslachten, ten gevolge van de spraakverwarring over de gehele aarde verstrooid en, behalve het van God uitverkoren geslacht, aan hun eigen wegen werden overgelaten (Hand. 14:16) volgt een drievoudige geslachtstafel, welke de meest verschillende volken tot een stam terugleidt. Het eerst wordt die van Jafeth meegedeeld, de stamvader van volken, die plaatselijk wel het meest verwijderd woonden, maar tot een grote toekomst (hoofdstuk. 9:27) bestemd waren.

1. Dit nu zijn de geboorten van a) Noach's zonen: Sem, Cham en Jafeth: en hun werden zonen geboren na de vloed.

a) 1 Kronieken 1:4

Deze zinrijke aanhef van Genesis geeft een trouwe weerklank op de aanhef van het voorgenoemd hoofdstuk, op het woord des Heren, dat, bij de uittocht uit de ark tot Noach en diens zonen werd gesproken: "maar gijlieden weest vruchtbaar en vermenigvuldigt en vervult de aarde," het is de uitgesproken zegen Gods, die vervulling vindt in de vervulling van de aarde, de mensen..

2. De a) zonen van Jafeth zijn: Gomer, de stamvader van de Cimmeriërs of Kelten aan de kusten van de Zwarte Zee, en Magog, stamvader van de Scyten, en Madbi, stamvader van de Meden, en Javan, stamvader van de Ioniërs, en Tubal, stamvader van de Tibarenen in het latere Pontus, en Mesech, stamvader van de Moschen op de bergen tussen Arafat en Kaukasus, en Thiras, stamvader van de Thraciërs.

a) 1 Kronieken 1:5

3. En de zonen van Gomer, de eerstgeborene van de bovengenoemde zeven zonen van Jafeth zijn: Askenaz, stamvader van de Asieniërs in noordelijk Frygië, van wie de Joden de Duitse voorvaders afleiden, en Rifath, stamvader van de Riphaeërs, tussen het Waldaigebirge en de Karpaten, en Togarma, stamvader van de Armeniërs, die zich nog heden Thorkomatsi noemen.

4. En de zonen van Javan, de vierde onder Jafeths zonen, zijn: Elisa, stamvader van de Elisaeërs of bewoners van de Peloponnesus, en Tarsis, stamvader van de Doriërs in Hellas, de Chittieten op Cyprus en de eilanden in de Egeïsche zee, en Dodanieten, in Epirus.

5. Van deze nakomelingen van Jafeth zijn verdeeld de eilanden van de volken, de heidense aan de Middellandse zee wonende stammen, die van daar verder naar Midden-Europa trokken, in hun landschappen, elk naar zijn spraak (de gemeenschappelijke taalstam van deze volken heet de Indo-Germaanse), naar hun huisgezinnen, onder hun volken.

Alzo stammen van Jafeth af niet alleen de Indiërs, Meden, Armeniërs en de volken, die van de Kaspische zee tot aan de zee van Azof wonen, maar ook de Grieken, Spanjaarden, Galliërs, Britanniërs en Germanen. "De nauwkeurigheid van de in deze aller oudste overlevering gegevene volksvertakkingen, wordt steeds door de nieuwste navorsingen meer bevestigd. Daarbij is nog op te merken, dat onze volkerenlijst slechts de oorspronkelijke volken aangeeft, uit wier vermenging de historische volken zijn voortgekomen."

II. Vs. 6-20. Hierop volgt de geslachtstafel van Cham, wiens nakomelingen dikwijls met het rijk Gods in aanraking kwamen, in ander opzicht er dus te verder van verwijderd waren, daar zij noch verwachtingen als Jafeth, noch beloften als Sem hadden, maar door de volkeren uit beide stammen werden overwonnen en onderdrukt. (hoofdstuk. 9:25).

6. En de zonen van Cham, a) die zich, zoals de naam van de vader, Cham = hitte, aanduidt over de hetere landen hebben verbreid, zijn: Cusch, stamvader van de Ethiopiërs, en Mitsraïm, stamvader van de Egyptenaars, en Put, stamvader van de bewoners van Mauritanië en Lybië, en Kanaän, stamvader van de Feniciërs en Kanaänieten.

a) 1 Kronieken 1:8

7. En de zonen van Cusch, de eersten onder deze vier, zijn: Scheba, stamvader van de bewoners van Meroë, een landschap van Ethiopië, omringd door armen van de Nijl, en Havila, stamvader van de Macrobsche Ethiopiërs in het tegenwoordige Abyssinië, en Sabta, stamvader van de Astaboren, aan de Astaborar in Ethiopië, en Raëma, stamvader van de bewoners van een havenstad Rhegma, aan de Perzische golf, en Sabthecha, stamvader van de bewoners van Zingis, de oostelijke landtong van Ethiopië. En de zonen van de zo even genoemden Raëma zijn: Scheba, stamvader van de Sabaeërs in Zuid-Arabië en Dedan, stamvader van de Dedanieten, in het zuid-westelijke gedeelte van de Perzischen zeeboezem. Dedanieten zowel als Sabeërs breidden zich later verder uit naar het westen en noorden, en verenigden zich hier met de Joktanieten, vs. 26-28 en Abrahamieten (hoofdstuk. 25:1-3) tot gemengde stammen.

8. En Cuscha) gewon, had een nakomeling, behalve de genoemde stamvaders, ook Nimrod, die in de oudste geschiedenis een man van naam geworden is; zijn naam betekent: laat ons opstaan en wijst also een oproerigkarakter aan: deze begon, in navolging van de tirannen, die er vóór de zondvloed waren (hoofdstuk. 6:4) geweldig te zijn op aarde.

a) 1 Kronieken 1:16

9. Hij was een geweldig jager, die door stoute daden zich een naam trachtte te maken, een geweldige op aarde, voor het aangezicht des HEREN; 1) daarom wordt gezegd, bij wijze van een spreekwoord van iemand die tot stoute ondernemingen geneigd is en wel slaagt: gelijk Nimrod; een geweldig jager voor het aangezicht des Heren.

1) De Septuaginta vertaalt enantion Kuriou: tegenover de Heere. Calvijn tekent aan dat de uitdrukking zeggen wil, dat Nimrod beproefd heeft boven allen uit te steken, zoals trotse

mensen zich openbaren in hun opgeblazen zelfvertrouwen als degenen, die op anderen als uit de wolken neerzien. De vertaling van de Septuaginta komt ons het meest waarschijnlijke voor. Gelijk zijn naam "Opstandeling" betekent, zo ook was zijn woelen en werken een tegenstaan van de wil van God, al deed God ook nog uit dit kwade het goede te voorschijn komen, niettegenstaande het verzet van de mens Zijn raad volvoerende. Nimrod was de Lamech na de zondvloed.

Op tweeërlei wijze kan Nimrod beschouwd worden als een man, die hoewel uit Cham gesproken, nochtans God als Verbondsgod erkende, en voor het aangezicht des Heren in waarheid wandelde, die bij zijn handelen in dienst van de mensen om het wild gedierte uit te roeien, met kracht van God werd bedeed en daarin slaagde. De gewone beschouwing echter is, dat Nimrod, ten spijt, in het aangezicht van de Heere, die om de gewelddaden de zondvloed had laten komen, het woeste leven verkoos en onderdrukker van anderen werd..

10. En het beginsel van zijn rijk, dat op daden van geweld gesticht was, was Babel aan de Eufraat en Erech, en Accad en Calne in het land Sinear, in het landschap Babylonië tussen Eufraat en Tiger.

11. Uit hetzelfde land, Sinear, in Assur (vs. 22, opm.) die zich met zijn volksplanting aan de oostzijde van de Tiger neerzette, uitgegaan, misschien met geweld uitgedreven, en heeft gebouwd Ninevé en Rehoboth, Is en Kalach.

12. En Resen, tussen Ninevé en tussen Kalach; deze, namelijk de vier genoemde steden, die later tot één stad verenigd werden, is die grote beroemde stad, 1) Ninevé, de hoofdstad van het latere Assyrische rijk.

1) Zij had volgens Ktesias, een omvang van 480 stadiën (24 uren), waarmee de drie dagreizen (Jona 3:3) overeenkomen, en bevatte de vier door Nimrod aangelegde plaatsen, welke de Assyrische koningen verenigden. De oude opgaven omtrent de omvang van de stad worden door opgravingen bevestigd..

13. En Mitsraïm, de tweede onder Chams vier zonen, gewon de Ludieten, een Mauritanisch volk, en de Anamieten; bewoners van Delta, en de Lehabieten, ten westen hiervan laatsten, en de Naftuchieten, bewoners van de noordelijke grenzen van Egypte naar de zijden van Azië.

14. En de Pathrusieten, bewoners van het landschap Pathures in Opper-Egypte bij Thebe, en de Chasluchieten, bewoners van Cholchis aan de zuidoostelijke zijde van de Zwarte Zee, die van Egyptische oorsprong en van de overige volken van die landstreek werkelijk verschillend waren, vanwaar uit Colchis, de Filistijnen, d.i. aankomelingen, uitgekomen, uitgetrokken zijn en zich aan de zuidoostelijke kusten van de Middellandse Zee tussen Gaza (vs. 19) en Pelusium hebben neergezet; en de Caftorieten, de Pontische Cappadociërs, welke zich eerst naast de Colchiërs nederzetten, later echter deels naar Kreta trokken, deels met de Filistijnen zich tot een volk verenigden (Amos 9:7)

15. En Kanaän, Chams jongste zoon, gewon Sidon, de stamvader van de Sidoniërs of Feniciërs, zijn eerstgeborene, en Heth, stamvader van de Hethiten bij Hebron en Berseba.

16. En de Jebusiet, de stamvader van de Jebusieten, die Jebus of Jeruzalem tot op David in bezit hadden, en de Amoriet, de stamvader van de Amorieten, een van de grootste Kanaänische volksstammen, die op het gebergte van Juda en aan de overzijde van de Jordaan woonden, en de Girgasiet, de stamvader van de Girgasieten, die aan het meer Gennesareth woonden.

17. En de Hivviet, stamvader van de Hevitten aan de voet van de Libanon, en de Arkiet, stamvader van de Arkieten, en de Siniet, stamvader van de Sinieten, beide volksstammen, die eveneens aan de voet van de Libanon woonden.

18. En de Arvadiet, de stamvader van de Aradiërs, de bewoners van het eiland Aradus aan de Noordkust van Fenicië, en de Tsemariet, de stamvader van de bewoners van Simyra, aan de voet van de Libanon, en de Hamathiet, de stamvader van de bewoners van Hamath in Syrië, en daarna zijn de gezinnen van de Kanaänieten verspreid.

19. En de landpale, de grens van de Kanaänieten was in de lengte of in de richting van het Noorden naar het Zuiden, van Sidon, daar gij gaat naar Gerar tot Gaza toe, en van daar in de richting van het westen naar het oosten, daar gij gaat naar Sodom en Gomorra en Adama en Zeboïm (hoofdstuk. 15:2; 19:24) tot Lasa, Karrilhoë = Schoonbron, (om een warme zwavelbron dus genoemd), toe.

20. Deze zijn de zonen van Cham, naar hun gezinnen, naar hun spraken, in hun landschappen, in hun volken; door deze is waarschijnlijk ook Zuid- en Midden Amerika bevolkt.

III. Vs. 21-23. Ten slotte wordt de geslachtstafel van Sem gemeld, bij wiens geslacht de kennis van de ware God het langst stand hield, totdat zij ook bij deze verloren ging en nog slechts door een enkele tak bewaard werd. Vervolgens worden die drie geslachtstafels nog eens in het geheel samengevat, opdat de oorspronkelijke eenheid van het gehele mensengeslacht vast zou staan vóór de tijd, waarin zij zich onder zo vele volkeren verdeelden (hoofdstuk. 11 vv.).

21. Voorts zijn Sem (naam), die de drager van de naam van God geworden is, zonen geboren; deze is ook de voorvader van alle zonen van Heber, 1) de stamvader der Ismaëlieten en Hebreeën of Israëlieten; en Sem is de broeder van Jafeth, de grootste, de eerstgeboren zoon van Noach, boven wie hij in geestelijk opzicht verheven is geworden. (hoofdstuk. 9:26 en 27).

1) Over de zonen van Sem sprekende, gebruikt Mozes een kleine inleiding, hetwelk hij bij de anderen niet doet. En dat niet zonder bedoeling. Daar dit geslacht door God was uitverkoren, wilde hij het van de overige volken door een bijzonder teken afzonderen. Dit is ook de reden, waarom hij hem noemt bij name als de voorvader van de zonen van Heber, en als de broeder van Jafeth, de eerstgeborene. Want de zegening van Sem kwam niet tot alle volken zonder onderscheid, maar bepaalde zich bij één familie. Ofschoon ook de kleinkinderen zelf van

Heber van de zuivere dienst van God afweken, zodat God naar recht hen kon verwerpen, heeft Hij echter de zegeningen niet geheel en al ingetrokken, maar slechts tijdelijk, totdat Hij Abram riep, om wie deze bijzondere eer aan dit geslacht en de naam van Heber wordt bewezen..

Het komt bij deze geslachtslijst voornamelijk op Heber aan, omdat in deze lijn de heilige taal en de beloften Gods zijn bewaard gebleven..

22. a) Sem's zonen, van welke, voor zo ver zij voor de heilige geschiedenis van betekenis zijn, hoofdstuk. 11:10 vv. zal gesproken worden, waren Elam, stamvader van de Elamieten in het Oosten van Babylonië, tussen Medië, Perzië en de Perzische Golf, en Assur, stamvader van de Assyriërs aan de overzijde van de Tiger, en b) Arfachsad, stamvader van de oude Chaldeeën, in een landstreek bij de Grieken Arrhapachitis geheten, en Lud, stamvader van de Klein-Aziatische Lydiërs, en Aram, stamvader van de in Syrië en Mesopotamië wonende Aramaëers.

a) 1 Kronieken 1:17 b) Genesis 11:19

23. En Arams zonen waren Uz, wiens nakomelingen zich waarschijnlijk op de grenzen van Idumea en Arabië nederzetten (Job 1:1), en Hul, wiens nakomelingen de vruchtbare vlakte van de Anti-Libanon bewoonden in welke het meer Merom ligt, en Gether, stamvader van de Gindarenen, die ten noorden van Aleppo in Coelesyrië hun woonplaatsen hebben, en Maz, stamvader van de Maziërs, bewoners van het Mosiesch gebergte boven Nisibis.

24. En Arfachsad, de meest gewichtige van Sem's vijf zonen, gewon Selah, dat is uitzending, waarschijnlijk, daar hij de aanvoerder van een uitgezonden Semietische volksplanting was, en Selah gewon Heber, dat is, iemand van de overkant, waarnaar Abrahams nakomelingen de naam Hebreeërs, de van de overzijde van de Eufraat gekomenen, verkregen.

25. En Heber werden twee zonen geboren: de naam van de een was Peleg, dat is: verdeling, want in zijn dagen is, gelijk in hoofdstuk. 11:1-9 nader verhaald zal worden, de bevolking van de aarde verdeeld, en de naam van zijn broeder was Joktan.

26. En Joktan, de stamvader van de oudste bewoners van Arabië, gewon Almódad, en Selef en Hatsarmaveth, van wie de landstreek Hadramuht in zuidoostelijk Arabië haar naam heeft, en Jarach d.i. maan, maanvereerder.

27. En Hadóram en Usal en Dikla.

28. En Obal en Abimaël en Scheba, (zie "Ge 10.7)

29. En Ofir: in het landschap Oman in Arabië vindt men nog heden een el Ofir, en Havila, het tegenwoordige Haulan, in Gelukkig Arabië en Jobab, stamvader van de Jobarieten aan de Sachalitische Golf, deze allen waren zonen van Joktan.

30. En hun woning was van Mescha, Mesene aan de Perzische Golf in het Noordwesten, af, daar gij gaat naar of tot aan Sefar, waarschijnlijk de oude koningsstad Thepharon, in het Zuidwesten, aan het gebergte van het Oosten, het Arabische hoogland Nedschid, dat midden door het Schiereiland loopt.

31. Deze zijn de zonen van Sem, naar hun gezinnen, naar hun spraken, in hun landschappen, naar hun volken.

32. Deze zijn de gezinnen, nakomelingen van de zonen van Noach, naar hun geboorten, in hun volken; en van deze zijn de volken op de aarde verdeeld na de vloed.

In dit hoofdstuk ziet men de oorsprong van vele volkeren in alle delen van de wereld, en dus de kracht van de zegen, welke God na de zondvloed opnieuw over de mensen ten opzichte van hun vermeerdering en voortplanting gelegd heeft; zo ook uit welke vaders Christus naar het vlees afstamt. Noach, noch zijn kinderen hebben gedurende de zondvloed kinderen verkregen, evenmin zullen de dieren voortgeteeld hebben, die als in een duistere kerker opgesloten, als midden in de dood geplaatst, waren..

Veel lezers zijn gewoon, als zij aan dit hoofdstuk komen, het slechts in te zien; enkelen denken wel, dat het overtoellig is en wegens zoveel onbekende namen tot weinig nut. Wij moeten het echter als een edelsteen aan de kroon van de Heilige Schrift opmerken, omdat niet een van de uit het oude heidendom overgeblevene schriften ons dit aanwijst of zal aanwijzen..

Reeds hebben de oude gereformeerde godgeleerden getracht aan te tonen, hoezeer de afstamming van alle mensen uit een enkel mensenpaar reeds waarschijnlijk wordt door de gewone spaarzaamheid Gods, die niets verkwist en steeds met de eenvoudigste middelen werkt. Deze eis, uit de aard van de goddelijke werkzaamheid genomen, wordt bevestigd door de grote vruchtbaarheid van de mensen, wordt door de verscheidenheid van de rassen eerder versterkt dan verzwakt, niet weersproken door de verspreiding van de mensen over de gehele aarde. Deze waarheid is de noodzakelijke grondslag voor de eis van de wederkerige mensenliefde, en is onmiskenbaar tot recht begrip van de erfzonde en van de algemeenheid van de zonde. Bij deze opvatting is er geen plaats voor het bestaan van mensen vóór Adam (pré-adamieten), of tegelijk met Adam (co-adamieten), of tegelijk met de bodem van ieder afzonderlijk land (autochtonen)

Gelijk God de sterren roept bij name en ze hun plaatsen en banen wijst, zo kent de heere ook de namen van alle mensen en mensengeslachtenen wijst aan elk zijn woning..

HOOFDSTUK 11.

TOREN TE BABEL, SPRAAKVERWARRING, GESLACHTEN VAN SEM.

I. Vs. 1-9. Van het Armenische hoogland wenden zich de nakomelingen van Noach naar de vlakte van het land Sinear tussen de Eufraat en de Tiger. Omdat ze dachten, dat zij wegens overbevolking zich spoedig zouden moeten verstrooien, wilden zij een middel- en verenigingspunt maken, in overmoed tot aan de wolken opklimmen, en door vereniging van alle mensenkrachten Hem, die in de Hemel woont, trotseren. Maar de Heere komt neer, verbreekt de nog aanwezige band van eenheid, die van de taal, de noodzakelijkste voorwaarde van een gemeenschappelijk handelen, en dwingt hen uit de valse eenheid tot verstrooiing.

1. En de gehele aarde was, gedurende de eerste eeuw na de zondvloed, nog van één spraak en één taal, volgens de ouderen de Hebreeuwse, volgens de nieuwere een grondtaal, waaruit de latere, ook de Hebreeuwse, zich ontwikkeld heeft.

1) De Hebreeuwse taal onderscheidt zich door vaste en eenvoudige vormen, ongemene rijkdom ten aanzien van alles wat de betrekking van God tot de mensen aangaat. Zij voegt zich zeer geschikt naar de gedachten, met weinige woorden, die hun klank nabootsen..

2. Maar het geschiedde, als zij nl. Nimrod en het volk, hetwelk hij om zich verzameld had van het Armenische hoogland, waar Noach na het uitgaan uit de ark zich eerst neergezet had, wegens hun buitengewone vermeerdering, tegen het Oosten (Zuid-Oosten) togen, dat zij een laagte, een bijzonder vruchtbare vlakte, zeer geschikt voor korenbouw, vonden in het land a) Sinear, dat is: Mesopotamië en Babylonië, en zij woonden een geruime tijd aldaar, door eenheid van taal en gezindheid aan elkaar verbonden. Doch, evenals vroeger onder Kaïns nakomelingen; nam het vergeten van God en een overmoedige gezindheid de overhand.

a) Genesis 10:10

3. En zij zeiden een ieder tot zijn naaste: Kom aan; zijn er in dit land geen steengroeven, zo is er toch geschikte aarde, laat ons daarvan nemen en tichelen strijken en wél doorbranden. 1) En zij deden gelijk zij gezegd hadden en de tichel was hun voor steen, in plaats van uitgehouwen steen, en het lijm, 2) de asfalt, welke in die streek zo veelvuldig gevonden wordt, was hun voor leem tot verbinding van de tichelen.

1) De onlangs opnieuw onderzochte bouwvallen bewijzen, dat men in de zon gedroogde of gebakken stenen gebruikte en deze met asfalt verenigde. Deze asfalt is zo hard, dat men zelfs nu nog de stenen van elkaar moet slaan..

2) Hieruit blijkt duidelijk, dat om hun plan te volvoeren, zij met grote moeilijkheden te worstelen hadden, maar daardoor tevens dat hun plan vast stond, de raad Gods te trotseren. Het koste wat het koste, maar zij zouden tonen dat ligt hierin dat zij bestand waren tegen God en bij machte om de plannen van God tegen te werken.

4. En zij, verheugd over de uitvinding, die door proeven gebleken was goed te zijn, zeiden: Komt aan, laat ons voor ons een stad bouwen, en een toren, waarvan de top in de hemel zij: en laat ons een naam voor ons maken a) streven naar roem en eer, 1) opdat wij niet misschien over de gehele aarde verstrooid 2) worden.

a) Jesaja. 63:12; Jeremia 32:20; Nehemia. 9:10

1)"Zich een naam te maken was het hoofddoel van de torenbouw (vgl. hoofdstuk. 6:4) De stad moest dienen, om tezamen beschermd te zijn tegen vijanden; de toren, die zij waanden ten hemel te kunnen optrekken, om van verre tot teken te zijn om de verstrooiing te voorkomen. In grote getale samenwonende, zouden zij anderen kunnen overweldigen en beheersen en groot zijn op aarde. Waarschijnlijk dachten zij ook aan de zondvloed, en wilden zij nu die toren hemelhoog maken om, zo opnieuw zulk een vloed kwam, zich in de hoogte te kunnen beveiligen. Zo waren zij ongelovig aan Gods belofte, en in plaats van in de vrees des Heren heil te zoeken, zochten zij behoud in grote werken, alsof er iets hoog voor de Heere zou zijn. Nog moeten wij opmerken, dat de geschiedenis van de torenbouw midden in de volkerenlijst wordt gevonden. Het verhaal van Sem's geslachtslijn wordt afgebroken, om te verhalen, hoe enige, misschien onder Nimrod, een naam (= Sem) wilden maken. Kanaän zou een knecht van de knechten zijn naar Noach's profetie. Dat zullen de bewoners van Sinear's vlakte niet dulden. Zij zullen de raad van God omkeren en heersen. Zij zullen zich in de plaats stellen van Sem. Zij zullen de naam hebben, Zo zijn voor een daad dikwijls vele beweegredenen, en is een menigte van zonden tezamen gespannen tot één doel; maar de Heere vernietigt het door een wenk; Hij doet het hier als "de Heere," de Verbondsgod van Sem, en zegent deze naar Zijn belofte, waarvan het volgend geslachtsregister het bewijs geeft, daar Abram, de vriend Gods, de Vader der gelovigen, hem als zoon wordt gegeven..

In het oude Babylon bestond een ontzaglijke toren met een tempel aan Belus gewijd. Deze was vierkant, aan elke zijde ongeveer 463 Nederlandse el lang. Midden op dit gebouw stond een vierkante toren, half zo breed en lang als het gebouw, waarop hij rustte: op dit tweede gevaarte verhieven zich opnieuw dergelijke torens, in het geheel acht in getal. Rondom het gehele gebouw liep een trap van rustbanken voorzien. Boven op de laatste toren stond een grote tempel met een rustbed en een gouden tafel, maar zonder beeld. Enige tijd geleden zijn de ontzaglijke ruïnen van dit gebouw teruggevonden en beschreven. Zij droegen de naam van "Birs-Nimrod" (Burg van Nimrod). Aan de oostzijde vertonen zij zich in de gedaante van een langwerpige heuvel, waarvan de grondslag 2000 voet bedraagt. De tegenwoordige hoogte tot op de voet van de toren, die er zich op verheft, bedraagt 200 voet. De toren is 35 voet hoog. Aan de Westzijde vertonen zich deze bouwvallen mede in de vorm van een piramide. Zij bestaan uit schone, in het vuur gebakken stenen. Men kan nog slechts drie van de acht verdiepingen, waaruit de toren bestond, onderscheiden. Dit schijnen dan de overblijfselen te zijn van de toren, die toenmaals werd opgetrokken, en die waarschijnlijk de oudste bouwvallen van de gehele aarde uitmaken..

De Arabieren houden deze voor de door vuur verwoeste Babylonische toren.

2) Men vraagt vanwaar zij die kennis van de toekomstige verstrooiing hadden? Sommigen vermoeden, dat zij door Noach zijn vermaand, die de wereld tot in de vorige zonde en tot het vroeger bederf zag vervallen, op profetische wijze, door de Geest, een verschrikkelijke verstrooiing voorzien, heeft; zij menen, dat de Babyloniërs, toen zij God niet rechtstreeks konden tegenstaan, beproefd hebben, zijdelings de straf waarmee gedreigd was, af te wenden. Anderen zijn van mening, dat door een geheime ingeving van de Geest, zij omtrent hun straf zijn ingelicht, en dat nu dit torenbouwen een pogen was om de straf af te wenden. Maar deze uitleggingen zijn gedwongen. Niets dwingt er toe, als bewijs van hun oproerige gezindheid, welke bij hen schulde, uit te leggen, wat zij hier zeggen. Zij wisten, dat de aarde gegrondvest was om te bewonen, en dat haar akkers bestemd waren om de mensen te voeden; de opeenhoping van de mensenmenigte zelf leerde hun, dat dit niet kon geschieden, zodra zij een lange tijd binnen een beperkte ruimte besloten bleven. Daarom wilden zij, wanneer men naar elders moest verhuizen, een toren, als getuige van hun oorsprong, van hun moederland..

5. Toen kwam de Heere neer, 1) om te bezien de stad en de toren, die de mensenkinderen bouwden. Dikwijls handelt en leeft de mens, bij de overtuiging, dat er een God is, alsof Hij zich niet bekommerde om hetgeen er op aarde geschiedt. De mens denkt niet aan Hem, maar die in de Hemel woont, lacht en spot met de hoogmoed van de mensen (Psalm. 2:4). Een tijd lang laat God hem voortgaan in zijn werk, om het straks te verstoren. Dat ondervonden Babels bouwlieden; zij werden het aan zijn tekenen gewaar, dat Hij neergekomen was en zag.

1) De neerdaling van God is tweërlei, of tot richterlijk oordeel of tot reddende hulp. Bij Babel daalt God ten gerichte neer om de taal te verwarren, en aldus de onderlinge samenstemming te breken..

Dat hier gezegd wordt dat God neerkwam betekent dat God zichtbaar openbaarde dat Hem niet onbekend was, wat de torenbouwers bedoelden..

6. En de HEERE zei in de raad van de goddelijke Drie-eenheid (hoofdstuk. 1:26) Ziet, zij zijn één volk en hebben allen één taal, 1) en dit is het, dat zij beginnen 2) te maken, een stad en een toren, om groot te worden om zich een naam te maken en te behouden; maar nu, zou hun niet afgesneden, verhinderd worden, al wat zij bedacht hebben te maken?

1) In het Hebreeuws letterlijk: Ziedaar één volk en één taal onder hen. Een kort uitgestoten volzin, die recht geeft te veronderstellen, dat zij gedaan is op de toon van rechtmatige, heilige smart, die tot rechtvaardige straf dringt. Calvijn is van gevoelen, dat deze woorden op ironische wijze zijn uitgesproken.

2) Beginnen te maken wil niets minder zeggen, dan dat zij met alle haast en ijver aan het werk waren getogen en vast besloten, om het werk te voleindigen..

7. Kom aan, 1)laat ons, laten wij niet vele middelen gebruiken maar eenvoudig onder hen neervaren, en laat ons het werk verhinderen door hun taal aldaar te verwarren, opdat een ieder de taal van zijn naaste niet horen zodat zij moeten uiteengaan en in al hun nietigheid worden ten toongesteld. 2)

1) Het "Kom aan" des Heren tegenover het "kom aan" der mensen, vs.4.

2) De spraakverwarring, door een scheppende daad van God, als een heilig oordeel door de Heere voltrokken, is de oorzaak van hun verstrooiing in alle landen, niet het gevolg. Dat heeft de Heere gedaan, en het is een wonder in onze ogen. Het wonder licht juist daarin, dat, wat later in de geschiedenis van lieverlee gebeurde, hier, bij en in het begin op plotselinge en buitengewone wijze geschiedde. Opmerkingswaardig is het, dat de nieuwere onderzoekingen op het gebied van de talen tot de ontdekking geleid hebben van de oorspronkelijke overeenkomst van de meest bekende talen, hetgeen besluiten doet tot een gemeenschappelijke grondtaal. De tegenhanger van deze spraakverwarring en volkenverstrooiing vindt men in Hand.2.

De hoogmoed van de mensen heeft de taal verward, de ootmoed van Christus heeft haar weer verenigd. Uit één taal ontstonden vele; verwonder u daarover niet, hovaardij bewerkte het. Uit vele talen werd één; verwonder u daarover niet, liefde bewerkte het..

8. a) Alzo verstrooide hen de HEERE van daar over de gehele aarde; hen hierheen en daarheen verstrooiende als de leden van een verminkt lichaam; niet alleen om de aarde te bevolken, maar ook tot straf voor hun hoogmoed; en zij hielden op de stad te bouwen, omdat de gemeenschap had plaats gemaakt voor verdeeldheid.

a) Deuteronomium. 32:8, Hand. 1:26

9. Daarom noemde men haar naam, de naam van de begonnen en eerst in latere tijden verder opgebouwde stad: Babel, 1) dat is verwarring, want aldaar verwarde de HEERE de taal van de gehele aarde; Hij deed uit die één taal de vele talen ontstaan, die over de gehele aarde gesproken worden, en van daar verstrooide hen de HEERE over de gehele aarde, ten tijde van Peleg, een nakomeling van Sem, die van 1757-1996 na de wereldschepping leefde. Toen kon het menselijk geslacht ongeveer tot 30.000 zielen toegenomen zijn.

1) Toen uit de mond van de in Sinear samenwonenden het vermetele woord gehoord werd: "Kom aan, laat ons een toren bouwen, waarvan de top in de hemel zij; en laat ons een naam voor ons maken" toen was het uur van het eigenlijke heidendom gekomen. Het wezen van het heidendom toch bestaat aan de ene zijde, negatief, in de verloochening van de levende, persoonlijke God, en in de verachting van het door Hem toegezegde heil; aan de andere zijde, positief, in de waan, zich door eigen kracht en wijsheid te kunnen helpen en zich zo door eigen middelen het heil te kunnen verschaffen. En toch bediende zich de Wereldregeerder van die zich van Hem losrukkende afkeer van de mensen, om hen door het gericht van de spraakverwarring en van de verstrooiing, en door hetgeen zich hieruit ontwikkelde, ondanks lange afdwaling, nog tot het door Hem bedoelde heil te leiden..

Ziedaar nu, wat zij zich door hun dwaze eierzucht hadden bereikt. Zij hoopten, dat altijd de herinnering aan hun oorsprong in de toren zou gegrift zijn. God maakt niet alleen hun ijdel zelfvertrouwen beschaamd, maar bezorgt hen ook een eeuwige schande, opdat zij bij alle nakomelingen veracht zouden zijn, wegens zo grote schade, door hun schuld het menselijk

geslacht toegebracht. Zij hebben nu wel een naam, maar niet zodanig een als zij wel gewenst hadden. Zó maakt God de trotsheid te schande van hen, die voor zich meer eisen dan geoorloofd is..

Babel is steeds de tegenstelling van Jeruzalem of Zion. In Babel worden de talen verward, door de hovaardij van de mensen; in Jeruzalem worden de talen wederom één door de nederdaling van de Heilige Geest. Van uit Babel gaat de verwoester van Jeruzalem uit, in Babel wordt Zion gevankelijk weggevoerd..

Het heidendom is de verloren zoon, die de Vader, omdat hij niet langer in het vaderhuis onder opzicht, tucht en verzorging wil blijven, in de wijde wereld laat heengaan, wel wetende dat, als het vaderlijk erfgoed verteerd is, het zo ver zal gekomen zijn, dat hij zijn buik begeert te vullen met het draf van de zwijnen, de nood hem dwingen zal om de opgehouden en welbereide plaats in het vaderhuis te gaan opzoeken en verheugd en dankbaar in te nemen. De gift die de zoon uit het vaderhuis meeneemt, en die hij in de wellustige natuurgodsdienst verspilt, zijn de overblijfselen van de oorspronkelijke toestand en van de eerste godsverering; maar ook een ernstige en onafwijsbare tuchtmeester (Galaten. 3:24), de in het hart geschreven wet, (Romeinen 2:15), vergezelt hem op zijn dwaalwegen, ook bij de verste verwijdering en afdwaling verbindt hem nog één band aan het vaderhuis, die van de afstamming en van de verwantschap (Hand. 17:29), de behoefte, die zich gedurig opnieuw laat gelden, het verlangen naar de verloren vrede van het hart, dat zich nooit geheel laat vernietigen..

II Vs. 10-26. Terwijl de overige geslachten van de mensen voor een tijd worden voorbijgegaan wordt het uitverkoren geslacht van Sem op de voorgrond gesteld, maar alleen in die leden, die de werkelijke dragers van de belofte Gods waren. Zo hebben wij de voortzetting van de geslachtstafel van de kinderen Gods voor ons, die met de Zondvloed was afgebroken. De leeftijd van de mensen vermindert eerst tot drie, daarna tot twee en ten laatste tot één vierde deel van die vóór de Zondvloed.

10. a) Deze zijn de geboorten, geslachten, van Sem, de stamvader van de kinderen van God na de zondvloed; Sem was honderd jaar oud en gewon Arfachsad, twee jaar na de vloed, 1658 jaar na de wereldschepping.

a) Genesis 10:22 vv. 1 Kronieken 1:17 vv.

Telkens wordt slechts één zoon genoemd, omdat in deze de heilige linie wordt voortgezet.

11. En Sem leefde, nadat hij Arfachsad gewonnen had, vijfhonderd jaar, en hij gewon zonen en dochters (de bijvoeging van hoofdstuk. 5, zo waren al de dagen, enz. treft men hier en vervolgens niet aan).

12. En Arfachsad leefde vijfendertig jaar, en hij gewon Selah (zending).

13. En Arfachsad leefde, nadat hij Selah gewonnen had, vierhonderd en drie jaar, en hij gewon zonen en dochters.

14. En Selah leefde dertig jaar en hij gewon Heber (van de overzijde komende).
15. En Selah leefde, nadat hij Heber gewonnen had, vierhonderd en drie jaar, en gewon zonen en dochters.
16. En Heber leefde vierendertig jaar en gewon Peleg (verdeling, scheiding), omdat toen de spraakverwarring had plaatsgehad.
17. En Heber leefde, nadat hij Peleg gewonnen had, vierhonderd en dertig jaar en hij gewon zonen en dochters.
18. En Peleg leefde dertig jaar, en hij gewon Rehu (vriendschap).
19. En Peleg leefde, nadat hij Rehu gewonnen had, tweehonderd en negen jaar, en hij gewon zonen en dochters.
20. En Rehu leefde tweeëndertig jaar, en hij gewon Serug (vastheid).
21. En Rehu leefde, nadat hij Serug gewonnen had, tweehonderd en zeven jaar, en hij gewon zonen en dochters.
22. En Serug leefde dertig jaar, en gewon Nachor (doorboorder).
23. En Serug leefde, nadat hij Nachor gewonnen had, tweehonderd jaar, en hij gewon zonen en dochters.
24. En Nachor leefde negenentwintig jaar, en gewon Terah (wending, draling).
25. En Nachor leefde, nadat hij Terah gewonnen had, honderd en negentien jaar, en hij gewon zonen en dochters.
26. En Terah leefde zeventig jaar, en gewon Abram, (hoge Vader) Nachor (zie vs. 22) en Haran 1) (sterke).

1) Van Seth tot Sem, tien opeenvolgende geslachten. Van Sem tot Abram evenzeer. Volgens hun ouderdom volgden de drie broeders zo op elkaar, dat Haran eerst en Abram 60 jaar later geboren is, want bij de dood van zijn vader was de laatste pas 75 jaar oud (hoofdstuk. 12:4), dus moet hij in diens 130ste levensjaar, dat is in het jaar 2008 na de wereldschepping, geboren zijn. Of Nachor vóór of na Abram te plaatsen is, blijft onzeker, waarschijnlijk is hij ouder dan Abram. Wij laten hier de voortzetting volgen vanaf Sem zie Ge 5.22 tot op Jacob:

(na de wereldschepping).

11. Sem leefde 640 jaar, 1518-2158,
12. Arfachsad 438 jaar, 1658-2096,
13. Selah 433 jaar, 1693-2126,

14. Heber 464 jaar, 1723-2187,
15. Peleg 239 jaar, 1757-1996,
16. Rehu 239 jaar, 1787-2026,
17. Serug 230 jaar, 1819-2049,
18. Nachor 148 jaar, 1849-1997,
19. Therach 205 jaar, 1878-2083,
20. Abram 175 jaar, 2008-2183,
21. Izaak 180 jaar, 2108-2288,
22. Jakob 147 jaar, 2168-2315,

.

III. Vs. 27-32. Uit de zo-even meegedeelde geslachtslijsten worden de laatstgenoemden nog eens op de voorgrond gesteld, om zo de geschiedenis van Abram (hoofdstuk. 12) in te leiden.

27. a) En deze zijn de geboorten van Terah. Terah gewon Abram, Nachor en Haran, naar ouderdom in omgekeerde orde Haran, Nachor en Abram; en Haran gewon Lot, (sluier, verborgene).

a) Jozua. 24:2, 1 Kronieken 1:26

28. En Haran stierf, terwijl zijn vader hem overleefde, voor het aangezicht van zijn vader Terah, in het land van zijn geboorte, in Ur der Chaldeeën, 1) in het noorden van Mesopotamië gelegen.

1) Sommigen menen, dat Ur-Casidim, in de oud-Turanische taal, hetzelfde betekent als Mesopotamië, tussen of in het midden van twee rivieren. Ur der Chaldeeën zou dan niet de naam van een stad, maar van een land zijn.

29. En Abram¹⁾ en Nachor, beiden jonger dan hun zo-even genoemde broeder, namen zich vrouwen; de naam van Abram's vrouw was Saraï (mijn vorstin); deze was zijn halfzuster, een dochter van dezelfde vader, maar niet van dezelfde moeder (hoofdstuk. 20:12); en de naam van Nahors vrouw was a) Milka, (koningin), een dochter van Haran, die, behalve van de reeds genoemde Lot, Vader was van deze Milka en vader van Jiska (zij zal zien).

a) Genesis 22:20

1) Abram wordt hier het eerst genoemd, omdat hij van dit gezin de hoofdpersoon wordt, in wie alle geslachten van de aarde zullen gezegend worden; omdat hij de aangewezen erfgenaam van de zegen van Sem was.

30. En a) Saraï was onvruchtbaar, 1) zij had geen kind, een omstandigheid, die voor Abram later van groot gewicht werd. Die bijzondere leidingen Gods met Abram begonnen daarmee, dat de Heere hem te Ur verscheen en hem beval uit zijn vaderland te gaan, gelijk hoofdstuk. 12:1 vv., nader wordt meegedeeld, vergelijk hoofdstuk. 15:7, Nehemia. 9:7, Hand. 7:2-4.

a) Genesis 16:1 en 2; 18:11 en 12.

1) Hier wordt niet alleen gezegd, dat Abram geen kinderen had, maar de oorzaak wordt aangegeven nl. de onvruchtbaarheid van zijn vrouw, opdat wij zouden weten, dat Izaak niet dan door een wonderwerk Gods geboren is. Zo wilde God zijn dienstknecht nederig houden..

31. a) 1) En Terah, 2) op het bevel, door de Heere aan Abram gegeven, besluitende om mede gehoorzaam te zijn en nu als vader het bestuur hebbende, nam Abram zijn zoon en Lot, Harans zoon, zijn zoons zoon, en Saraï, zijn schoondochter, de vrouw van zijn zoon Abram, en zij togen met hem uit Ur der Chaldeeën, om te gaan naar het land Kanaän, een land, dat de Heere beloofd had aan Abram te tonen (hoofdstuk. 12:2) en dat later hem voor zijn geslacht beloofd werd (hoofdstuk. 12:7); en zij kwamen tot Haran a) 2) een stad in Mesopotamië gelegen, aan de rivier de Chabor, welke Terah aldus noemde naar zijn zoon Haran, die in Ur was gestorven, en woonden aldaar, te Karrhae, het latere Edessa.

a) Jozua. 24:2

1) Dit vers met het volgende behoren eigenlijk tot het volgende hoofdstuk. In hoofdstuk 12:1 wordt ons verklaard hoe Terah ertoe kwam uit het Chaldeeënland op te trekken. Daaruit blijkt tevens, dat Terah eigenlijk niet de aanvoerder was van de karavaan, maar de metgezel van zijn zoon. Calvijn tekent dan ook bij dit vers aan: "Hier moest een nieuw hoofdstuk beginnen, omdat Mozes een van de belangrijkste hoofddelen van het boek begint, namelijk de roeping van Abram."

2) Hoewel de roeping tot Abram was gekomen, wordt Terah hier toch voorgesteld als de aanvoerder, niet omdat hij het werkelijk was, maar omdat hij als de oudste van de familie het gezag bekleedde en het recht had, om aanvoerder te zijn. Zolang de vader leefde, was de zoon, hoe oud hij ook was, verplicht het gezag van de vader te erkennen. Ook hierin toont Abram, door zich vrijwillig onder het gezag van zijn vader te stellen, hoewel de roeping tot hem was gekomen, dat wie geroepen wordt tot heersen, zelf eerst moet beginnen met te dienen..

32. En de dagen van Terah waren tweehonderd en vijf jaar; en Terah stierf 1) te Haran, 427 jaar na de zondvloed, in het 2083 jaar na de wereldschepping.

1) De reden, waarom Terah stierf, voordat zij het land Kanaän bereikt hadden, wordt ons in Jozua. 24:2 nader verklaard. Terah was een afgodendienaar, en omdat Abram uit Ur was geroepen, opdat in en door hem en zijn geslacht de zuivere dienst van God zou bewaard worden, mocht met hem geen afgodendienaar het land der belofte binnen gaan. Om dezelfde redenen stierf wellicht ook Rachel, voordat Jacob te Hebron kwam.

HOOFDSTUK 12.

ABRAHAMS ROEPING EN TOCHT NAAR EGYPTE.

Vs. 1-8. Met Abram begint een nieuwe afdeling van de geschiedenis van het Godsrijk. Hij ontvangt bevel zijn vaderland en zijn familie te verlaten en naar een land te trekken, dat God Hem wijzen zal. Vertrouwende op de hem gegeven belofte, is hij aan de wil des Heren gehoorzaam, komt hij met zijn vrouw Saraï en zijn neef Lot tot aan Kanaän, en verneemt hij in het bos More bij Sichem, dat hij op de bestemde plaats gekomen is.

1. De HEERE nu¹⁾ had tot Abram²⁾ gezegd; bij de verschijning te Ur in Chaldea, van welke reeds in hoofdstuk. 11:31 gesproken is: Ga gij³⁾ a) uit uw land, en uit uw familie, en uit uws vaders huis, 4) naar het land 5) dat Ik u thans nog niet noemen, maar u te gelegener tijd wijzen zal.

a) Hand. 7:3 Hebr. 11:8

1) Dit is de weg Gods; eerst verlaten, dan ontvangen. "Verlaat", spreekt Hij, "wat gij ziet, en kies hetgeen gij niet ziet." Zie, hoe van den beginne af deze rechtvaardige wordt geoefend, om het onzichtbare te stellen boven het zichtbare, en het toekomende boven hetgeen tegenwoordig is; want God zegt niet, in welk land Hij hem brengen wil, maar door het onbepaalde van het bevel oefent Hij de liefde van de aartsvader tot zich.

Wie God volgen wil moet zich van de wereld en haar boosheid afzonderen, alle tijdelijke troost en de hulp van schepselen laten varen, en zijn vertrouwen geheel en alleen op de Heere zetten..

Met dit woordje "nu" knoopt zich vs.1 aan vs.31 van het vorige hoofdstuk vast..

2) De reden waarom de Heere Abram uit Ur der Chaldeeën riep, is niet ver te zoeken. In hem houdt de Heere de draad van de genade vast en door hem volvoert Hij zijn eeuwig plan van de vrede. De wereld had zich weer verloren in afgoderij en zondendienst en zou weer reddeloos ten onder moeten gaan wanneer God Almachtig niet krachtadig tussenbeide kwam. Dit laatste geschiedde in de roeping van de vader van de gelovigen.

3) "Ga gij." In het Hebreeuws Lé^g, legaa. Niet alleen "ga." Omdat de roeping persoonlijk tot Abram komt en tot zijn geslacht, maar ook omdat het de Heere met dit bevel wezenlijk ernst is, omdat dit een krachtadige roeping was..

4) Wie menen dat God dit tot Abram gesproken heeft na de dood van zijn vader, kunnen gemakkelijk door de woorden van Mozes zelf van dwaling overtuigd worden. Want indien Abram reeds niet meer in het vaderland vertoefde en zich ergens anders met zijn huis had gevestigd, dan zou het bevel: Ga uit uw land en uit uw familie en uit uw vaderhuis overbodig zijn geweest. Het gezag van Stefanus, die als een alleszins bevoegd uitlegger kan beschouwd

worden, bevestigt dit. Hij nu getuigt duidelijk, dat God Abram verschenen is, toen hij nog was in Mesopotamië, vóórdát hij vertoefde te Haran..

Drievoudig is de eis, welke nu tot hem komt: het verlaten van zijn land, het verlaten van zijn familie, het verlaten van zijn vaderhuis. Alle gemeenschap met het afgodische land en met zijn afgodische familie moest hij prijs geven..

Op de drievoudige eis: het verlaten van zijn land, zijn familie en zijn vaderhuis, volgt een drievoudige belofte: 1. Gods bijzondere leiding naar een nieuw land; 2. een groot nakomelingschap; 3. een geestelijke zegen voor hem en alle geslachten. Die beloften geloofde hij, al bezat hij heen voet grond, al was zijn vrouw onvruchtbaar, al moest hij een vreemdeling zijn in een vreemd land (vs. 2-4), en die beloften zijn vervuld. Neen! wij verliezen nooit, als wij op Gods bevel verlaten, of afstaan, wat ons dierbaar is; want Gods weg is ons arm te maken aan valse schatten, om ons rijk te doen worden in het ware goed..

5) Bij de aanvang van de weg reeds moet Abram leren Gods weg als de enige ware te beschouwen en God te volgen, al weet hij ook niet, welke de uitkomst zal zijn.

2. En Ik 1) zal u, hoewel er voor u zo weinig vooruitzicht is (hoofdstuk. 11:30) tot een groot volk maken; 2) Ik zal een talrijk en aanzienlijk volk uit u laten voortkomen en Ik zal u zegenen, en uw naam groot maken, u beroemd en aanzienlijk maken, tot eer en heerlijkheid brengen, en wees een zegen! 3)

1) Tegenover de drievoudige eis des Heren ook een drievoudige belofte. In vs. 1 reeds de belofte, dat de Heere zijn gids zal zijn en dat, waar hij zijn vaderland en zijn familie verlaat, God hem tot een groot volk zal maken en hem zal zegenen..

2) Tot hiertoe verhaalt Mozes, wat Abram bevolen is te doen, nu voegt hij bij het bevel Gods ook de belofte en dat niet zonder oorzaak. Want omdat wij traag zijn om te gehoorzamen, beveelt God tevergeefs tenzij hij ons tegelijk aanvuurt, door de toevoeging van zijn genade en zijn zegen. Want het is zeker, dat het geloof niet standhoudt, tenzij het gefundeerd is in de belofte van God. Maar ook het geloof alleen schept de gehoorzaamheid. Daarom, opdat nu de gemoederen God op Zijn woord volgen, is het niet voldoende, dat Hij eenvoudig beveelt wat Hij wil, tenzij Hij ook tegelijk zijn zegen belooft..

De belofte diende, om het geloof te versterken, maar de belofte zelf was ook weer van die aard, dat het geloof daardoor geoefend werd, omdat Abram kinderloos en Saraï onvruchtbaar was.

3) "Wees een zegen," in het Hebreeuws Hejeh Baracha d.i. gij zult een zegen zijn. Calvijn vertaalt, doch o.i. ten onrechte, "opdat gij zijt een zegen," en verklaart dan aldus: Een geluk wordt hier beloofd, hetwelk wijd en zijn zulk een verwondering zou verwekken, dat men de persoon van Abraham als tot een voorbeeld zou nemen, wanneer men iemand wilde zegenen. Beter is de vertaling in de zin van: gij zult een zegen zijn. In vs. 3 wordt dan nader

aangegeven, wat met die uitdrukking bedoeld wordt. Dit, dat wie u zegent, gezegend zal zijn, en wie u niet zegent, maar vervloekt, ook vervloekt zal wezen..

God eist, waar Hij ons gaven schenkt, dat die door ons ten nutte van anderen zullen worden aangewend (1 Petrus. 2:9). Zonder zelf de zegen te hebben verkregen, kunnen wij anderen niet ten zegen zijn; hoe kan een blinde een blinde leiden? Dit is een grote zegen van God, zo Hij ons ten zegen stelt..

3. En Ik zal zegenen, die u zegenen, wie tot u in de rechte betrekking staat, zal Ik zegenen, en daarentegen vervloeken, die u vloekt; a) 1) en in u, 2) door degene, die uit u voortkomen zal, zullen alle geslachten van het aardrijk gezegend worden.

a) Genesis 18:18; 22:12; 26:4; 28:14. Hand. 3:25 Galaten. 3:8

1) Het is opmerkelijk, dat, vóórdat Abram enige gehoorzaamheid betoonde, deze vrije gift van de genade hem werd aangeboden. Het eerste verbond, dat God tot vestiging van Zijn rijk op aarde sloot, de grondslag van elk verbond van later dagtekening, was in de aard van zijn wezen een verbond der genade. (Galaten. 3:15 vv.).

Hier komt op wonderlijke wijze de goedertierenheid Gods aan het licht, omdat Hij als op familiale wijze met Abram een verdrag sluit, zoals de mensen met bondgenoten en huns gelijken doen. Want dit is de plechtige formule, die bij het aangaan van een verbond tussen koningen en anderen wordt gebruikt; wanneer zij beloven, dat wederkerig vijanden en vrienden voor hen dezelfde zullen zijn..

2) Tot hiertoe stond het woord van de belofte aangaande het vrouwenzaad, als een eenzame ster aan de hemel; met de geschiedenis van Abram wordt de verwachting opnieuw in het hart uitgestort, altijd heerlijker en heerlijker wordt het verlossingsplan des Heren geopenbaard. De eerste wereld was door het vreselijk Godsgericht, door de zondvloed, ten onder gegaan; de tweede begon in de voetstappen van de eerste te wandelen en werd haar gelijkvormig. Toen moest de liefde Gods, die niet verderven, maar behouden wil, een nader genadeverbond aangaan. Wel had de Heere reeds met Noach een verbond gemaakt, maar het had betrekking op de natuur en haar krachten. De mens had bescherming verkregen tegen een verderf door het water, maar geen bescherming, geen macht tegen de zonde. Integendeel, daar de natuur, om de zonde van de mensen, verkocht is onder ijdelheid en dood, zou zij de zondaar in haar zegen tot vloek, tot vervallen in bij- en ongeloof leiden; zelfs in het geslacht van Sem werd lauw; zelfs het geslacht van Terah, Abram's vader, werd afgoderij geduld en gepleegd. Uit deze vreselijke macht der zonde kon slechts de liefde Gods verlossen, die besloot mens te worden; en om deze menswording van God, die in Christus Jezus is geschied, dit onnavorsbaar geheim, voor te bereiden, dienden de openbaringen Gods van Adam af..

Voor zoveel het vlees aangaat, was Christus in de lendenen van Abram besloten. In Hem, het ware zaad van Abram zouden alle volken gezegend worden. Wat hier reeds aan Abram beloofd wordt, zou eerst volkomen vervuld worden als de Christus verschenen zou zijn. Tot op die tijd van de vervulling zouden gezegend worden in Abram, de volkeren, en de heidenen

eerst de ware zegen genieten, als zij in Abram's zaad door de besnijdenis zouden ingelijfd zijn. In hoofdstuk. 22:18 wordt dit nog duidelijker uiteengezet.

4. En Abram, gehoorzaam aan het woord des Heren, terwijl de roeping hem enigszins gemakkelijk wordt gemaakt, doordat ook Terah met hem optrok, toog heen, 2) uit Ur der Chaldeeën, gelijk de HEERE tot hem (vs. 1)) gesproken had, door het geloof (Hebr. 11:8)) de Heere gehoorzaam; en Lot, de zoon van Haran, toog met hem; en Abram was vijfenzeventig jaar oud, toen hij uit Haran ging³⁾ (2083 na de wereldschepping; 1917 voor Christus).

1) Met vs. 4 wordt de draad van de geschiedenis, in vs. 31 van het vorige hoofdstuk begonnen, weer opgevat..

2) Zo vervolgt het tekstverhaal en vermeldt aldus, dat Abram de roeping, mét haar belofte en steun, aanvaardde in het geloof, om die vast te maken in en door het leven. Hij beijverde zich, zoals de Apostel Petrus het noemt, zijn roeping en verkiezing te bevestigen, of zoals de Apostel Paulus dit aangeeft, door te wandelen, waardiglijk aan de roeping, waarmee hij geroepen was..

3) Waarom deze vermelding van Abram's leeftijd? Om daardoor te doen zien, dat Abram reeds op gevorderde leeftijd geroepen werd en dat daarom de vervulling van de belofte alleen het werk zou zijn van een Almachtig God..

5. a) En Abram, nam 1) Saraï, zijn vrouw, en Lot, de zoon van zijn gestorvenen broeder, en al hun have, die zij in schapen, runderen, geiten, ezels, kamelen, enz. verworven hadden, en de zielen; die zij later verkregen hadden in Haran, knechten en maagden, die zij gekocht hadden, of die hun geboren waren; en zij togen uit, om te gaan naar het land Kanaän, dat de Heere hun tonen zou; en zij kwamen in het land Kanaän. 2)

a) Hand. 7:4

1) Uit de opsomming van wat Abram meenam blijkt duidelijk, dat de eis niet makkelijk was, maar dat er veel voor nodig was, om de roeping te volbrengen..

6. En Abram, omdat hij nog geen bevel had ontvangen, om het voortreizen te staken, is verder getrokken 1) in dat land; hij reisde de gehele oostelijke helft door, tot aan de plaats, waar later Sichem (schouder) lag, tussen de bergen Ebal en Gerizim, een dal vol bronnen, achttien uur ten noorden van Jeruzalem; tot aan het eikenbos, of terpentijnbomen van More (bezitter) en a) de Kanaänieten waren toen in dat land. 2)

a) Genesis 10:18,19; 13:7

1) Hieruit blijkt, dat Abram niet meteen de plaats van de rust vond. Zijn geloof werd reeds meteen op de proef gesteld, omdat hij als het ware de gehele landstreek door moest trekken,

voordat hij een plaats had, waar hij kon wonen. Het geloof van Abram echter was van zuiver gehalte. Hij volhardde in zijn geloof aan Gods roeping..

2) De vermelding, dat de Kanaänieten in het land waren dient, opdat de zegen die Abram zo aanstonds, ontvangt (vs.7) des te beter begrepen zal worden, maar ook opdat daardoor zou verklaard worden, waarom de Heere terstond met die belofte komt. Het was toch voor de vrome Abram niet alleen een pijnlijke gedachte te moeten verkeren te midden van zulke goddeloze mensen, maar ook moet was het voor hem een smartelijke zaak, dat het land, dat hij bewonen moest, nog in het bezit was van de Kanaänieten, zodat hij zich slechts op de onbewoonde plaatsen kon vestigen..

7. Toen Abram in deze schoonste streek van het land gekomen was, waarvan een later reiziger zegt: Wij zagen in geheel Palestina niets, dat hiermee te vergelijken was, Zo verscheen de HEERE aan Abram, om hem een hart onder de riem te steken, en ook om hem te verzekeren dat hij daar op de juiste plaats was, dat Kanaän het door God bedoelde land was. Hij zei: a) Aan uw zaad zal Ik dit land geven. 1) Toen bouwde hij daar een altaar 2) voor de HEERE, die hem verschenen was, als een antwoord op de gegeven goddelijke belofte. Door het geloof ziet hij de belofte reeds vervuld, en dankt hij, alsof hij de weldaden reeds ontvangen had.

a) Genesis 13:15; 15:18; 17:8; 24:7,26, Deuteronomium. 34:4

1) God ondersteunt Abram door de belofte, maar welk een belofte? Beloofd God hem dit land in eigendom te geven! Als Abram sterft, zal hij een grafspelonk zijn enige bezitting kunnen noemen, wat Kanaän betreft. God belooft, dat aan zijn zaad, aan zijn nakomelingschap, Hij dit land zal geven. Calvijn zegt dan ook zo eigenaardig, nadat hij erop gewezen heeft, dat toen Abram de belofte ontving, hij een grijsaard was en geen zoon had: "De vertroosting had voor het vlees niets smakelijks, maar het geloof heeft een andere smaak."

Het land Kanaän is ten westen door de Middellandse Zee, ten noorden door de Libanon en de anti-Libanon, ten oosten door Woest-Arabië en ten zuiden door steenachtig Arabië omgeven, en door zijn natuurlijke grenzen van het verkeer met andere volken afgescheiden; de enige rivier van betekenis, de Jordaan, stort zich, nadat zij door de meren Merom en Gennesareth stroomt, in de Dode Zee. Dit land beloofde de Heere aan Zijn uitverkoren volk, opdat het hier bewaard zou blijven voor de afgodendienst van de heidenen, en het geloof aan Hem, de enige God, zou bewaren. Door van Hemzelf gegeven godsdienstwetten wilde de Heere het zo vormen, dat in de volheid van de tijden onder dit volk de Heiland der wereld zou kunnen opstaan.

Het land midden tussen de drie bekende werelddelen, tussen Egypte en de grote Aziatische rijken gelegen, was niet alleen afgesloten, maar was tevens een middelpunt onder de overige landen. Door de nabijheid van het handeldrijvend Fenicië en van de grote handelswegen van de oude wereld, was het midden in de bedrijvigheid van de wereld geplaatst. Zo was het, nadat het eerst de stille en verborgen plaats voor het ontstaan van het Godsrijk was, bijzonder geschikt, om dit naar alle zijden onder de volken uit te breiden..

2) Abram bouwt een altaar, om de Heere een dankoffer te brengen. Het bouwen zelf was reeds bewijs van zijn dankbaarheid en door de bijvoeging: "de Heere, die hem verschenen was," wordt het duidelijk, dat Abram door het bouwen van dat altaar zich terstond afscheidt van de goddeloze inwoners van het land, en tegenover hun afgoderij verklaart, dat de God, die hem geroepen had, zijn God zou zijn. Dat altaar wordt dan tevens een getuigenis tegen de afgoderij van de Kanaänieten.

8. En hij brak op van daar, door de nood gedwongen, omdat hij geen voedsel had voor zijn vee, naar het gebergte, tegen het oosten van Bethel: zo werd die plaats later genoemd, vroeger heette zij Luz (hoofdstuk. 28:19)). Aan de voet van deze berg lag een dal, dat nu nog een van de beste plaatsen is om te weiden; daar zette Abram zich neer, en hij sloeg zijn tent op, zijnde Bethel, (huis Gods) tegen het westen, en de koningsstad (Jozua 7:2 vv.); Al (hopen) tegen het oosten; en hij bouwde daar voor de HEERE een altaar, gelijk hij ook vroeger, vs. 7 gedaan had, en riep de naam des HEREN aan, 1) en hield ook hier plechtige godsdienstoefeningen met zijn huisgenoten.

1) Dit was niet alleen een licht, dat van Abram's geloof de in duisternis wandelende Kanaänieten tegenscheen maar ook een middel om zijn eigen gezin te midden van dat verkeerde geslacht bij de kennis Gods te bewaren en daarin op te bouwen. Zo weekere een ieder, die een talent van de Heere ontvangen heeft, en late zijn licht schijnen voor de mensen, ter ere Gods. Al had men een huishouding als Abram, men zou nog tijd genoeg hebben voor openbare en huiselijke godsdienst, indien men slechts wilde. De gierigheid echter is een wortel van alle kwaad, omdat zij geen begeerte naar gemeenschap met God heeft, noch ruimte laat voor aanbidding..

Over "aanroepen van de naam des Heren", zie Ge 4.26 Waar Abram een woonplaats heeft, daar moet de Heere God een altaar hebben. Hij kan niet zonder huiselijke godsdienstoefening.

II. Vs. 9-20. Wegens de honger in Kanaän trekt Abram naar Egypte; geeft daar zijn vrouw voor zijn zuster uit en brengt haar daardoor in groot gevaar; maar de Heere komt te hulp en geeft uitredding.

9. Daarna vertrok Abram van Bethel, om andere weiden te zoeken, gaande en trekkende naar het zuiden, naar de zijde van de Arabische woestijn.

a) Genesis 20:1

10. En er was honger in dat anders zo vruchtbare land; 1) zo toog Abram, zonder andere goddelijke aanwijzing, dan de hem dringende nood, naar het zuidwestelijk van Kanaän gelegen Egypte, 2) waarheen nog heden de Nomadische volken van de omliggende landen vluchten, om daar als een vreemdeling te verkeren, zich tijdelijk op te houden. Hij was daartoe genoodzaakt, omdat de honger zwaar was in dat land, en hem bijzonder drukte, omdat hij voor zijn grote menigte vee grote uitgestrekte weilanden nodig had.

1) Het beloofde land, waarin Abram zich zozeer had verheugd, is nu een land van honger. Deze ondervinding was voor hem een geen geringe beproeving; maar hij geloofde. Hij ging naar Egypte, niet om er zich met zijn huis te vestigen, maar om er "als vreemdeling te verkeren." Ieder gelovige ondervindt, wanneer zijn geloof onophoudelijk en op velerlei wijzen op de proef wordt gesteld, dat waakzaamheid en gedurig gebed nodig is. Die geloofsbeproevingen zijn voor ons dikwijls moeilijk; maar wij bidden; "Heere! vermeerder ons geloof!" En zijn die beproevingen dan geen gebedsverhoringen? Zie Jak. 1:2,3 en 1 Petrus. 4:12

2) Egypte, ook Mizraïm genoemd (hoofdstuk. 10:6), is de vruchtbare vlakte van noordoostelijk Afrika, welke door twee evenwijdige bergketens gevormd en door de rivier de Nijl doorstroomd wordt. Gewoonlijk wordt het in drie delen verdeeld: Opper-, Beneden- en Midden-Egypte, vroeger slechts in Opper- en Beneden-Egypte. De vruchtbaarheid van het land hangt bijna uitsluitend van de jaarlijkse overstromingen van de Nijl af (vgl. hoofdstuk. 41:4). Egypte was de korenschuur voor Europese en voor Aziatische landen. De luchtgesteldheid is zeer regelmatig, bijzonder in Midden- en Opper-Egypte. Een gloeiende, in de lente dag- en nacht waaiende zuidoostenwind, vliegen en muggen, sprinkhanen en kikvorsen, pest en pokken, oogontsteking en blindheid zijn de zwaarste landplagen. De inlanders met hun bruine huid, plat voorhoofd, grote wangbeenderen en misvormde voeten, stonden in de oudheid algemeen als zeer lelijk bekend. Zij waren verdeeld in verschillende kasten of standen, van welke er oorspronkelijk vier geweest zijn, doch die later tot zeven zijn vermeerderd. (zie Ge 41:46). De oudste geschiedenis van Egypte is vol legenden en slechts brokstukken zijn ons bewaard; tot deze stukken behoort ook de door de Joodse geschiedschrijver Josephus, uit Manetho's geschiedkundig werk overgenomen vertelling van de inval van de Hyksos (herderskoningen, zie hoofdstuk. 40:11). Eerst met Psammetichus in de 7 de eeuw vóór Christus neemt de geloofwaardige geschiedenis van een Egyptische monarchie haar begin..

11. En het geschiedde, als hij naderde, om in Egypte te komen, 1) als hij Egypte naderde, dat hij zei tot Saraï, zijn vrouw: Zie toch, ik weet, dat gij een vrouw zijt, schoon van aangezicht. 2)

1) Zonder aanwijzing des Heren, Die hem uit Ur geroepen heeft, gaat hij naar Egypte, en waar hij nu het vreemde land steeds meer nadert, komen ook de bezwaren. Bezwaren, die hij niet in de hand des Heren overgeeft, maar welke hij zelf uit de weg wil ruimen..

2) Hoewel Saraï reeds 65 jaar oud was, was zij toch nog een schone vrouw. De schoonheid was in de eerste plaats een geschenk Gods, maar ook omdat zij geen kinderen had gebaard. Ook was zij toen nog in de kracht van haar leven, omdat zij 127 jaar oud is geworden..

12. En het zal geschieden, wanneer u de Egyptenaars zullen zien, en zonder twijfel hun begeerte naar u zal ontbranden, zullen zij zeggen: Dat is zijn vrouw; wij kunnen haar dus niet in onze macht krijgen, dan wanneer wij ons van haar man zullen ontdaan hebben; en zij, bij wie ruwheid en willekeur jegens vreemdelingen bekend zijn, zullen mij doden, en u in het leven behouden.

Kleingeloof maakt altijd vreesachtig. De vrees en angst, welke hij duidelijk door bovengenoemde woorden uitspreekt, komen voort uit kleingeloof. Abram heeft meer een oog voor de bezwaren, dan voor de belofte Gods.

13. a) Zeg toch niet, dat gij mijn vrouw bent; zeg dat gij mijn zuster bent, 1)opdat het mij wel ga om u, 2) en mijn ziel niet om uwentwil gedood worde, maar leve. 3) Zo zal een dreigend gevaar worden afgewend, en de Egyptenaars zullen welwillend en vriendelijk jegens mij zijn; want zij zullen mij toegenegen willen tonen, om u te krijgen. Ik zal hen zolang weten op te houden, totdat wij hun gebied weer verlaten hebben.

a) Genesis 20:12; 26:7

1) Abram's huwelijk met zijn halfzuster Saraï werd gesloten vóórdát hij door God werd geroepen. Later waren dergelijke verbintenissen zelfs op straffe van de dood verboden (Leviticus 18:9,11; 20:17). Nog heden blijkt uit de beschikkingen Gods, dat huwelijken met bloedverwanten, als van neven en nichten, niet van Hem gewild zijn. Men heeft opgemerkt, dat daar waar deze onder ouders of voorouders hebben plaatsgehad, dikwijls onvruchtbaarheid is (Genesis 11:30), of de kinderen minder helder van geestvermogens zijn, soms idioten, zelfs krankzinnigen worden..

Abram neemt zijn toevlucht tot de leugen; al is het dan ook een halve leugen. Hij raadt Saraï aan zich als zijn zuster voor te doen. Nu was zij ook zijn halfzuster en naaste bloedverwant. Maar toch was zij ook zijn vrouw, en dat deel van de waarheid, dat zij moest zeggen, diende om een ander deel van waarheid te verbergen..

Het doel van Abram was goed, maar in de weg tot dat doel dwaalde hij, zoals dikwijls gebeurt, als wij, ook als wij de toevlucht tot God nemen, in het nemen van ongeoorloofde middelen van Zijn raad afwijken..

De betrekking van zuster had plaats gemaakt voor die van echtgenote. Daardoor had dan ook eerstgenoemde betrekking geheel opgehouden te bestaan..

2)"Opdat het mij wel ga om u," wordt door deze woorden de geheime bedoeling duidelijk, om nl. nog meer te hebben dan hij al had, of is het dan volgende "en mijn ziel om uwent wille leve" een nadere verklaring van die eerste woorden? Ongetwijfeld het laatste. De angst voor zijn leven staat bij de vader van de gelovigen op de voorgrond. Als Saraï maar niet voor zijn vrouw wordt aangezien, dan zal hij in het leven blijven en daardoor wellicht de gelegenheid hebben om zichzelf en Saraï te redden. In Gods Woord worden ons zowel de deugden als de zonden van Gods kinderen meegedeeld. De Schrift kent geen heiligen, wel gerechtvaardigden en in Christus geheiligde zondaars.

3) Abram's woord kan niet gerechtvaardigd worden; het is een verloochening van de waarheid, voortkomende uit de zwakheid van zijn geloof. Het ware beter geweest, indien hij de Heere had gevraagd, om uit zijn gevaarlijk toestand geholpen te worden. Bij ingewikkelde toestanden, waarin wij geen uitweg zien, zijn wij vaak geneigd, een dwaalweg in te slaan..

14. En het geschiedde, toen Abram in Egypte kwam, dat de Egyptenaars, zoals hij gevreesd had, deze vrouw zagen, dat zij zeer schoon was, vooral in vergelijking met hun eigen vrouwen.

Saraï viel des te spoediger in het oog, omdat haar gelaatstint geheel anders was dan die van de Egyptische vrouwen.

15. Ook zagen haar de vorsten, de opperste hofbeambten, van de toen regerende koning, die gelijk alle beheersers van dat land de titel van farao (vorst) droeg, en prezen haar bij farao. 1) Saraï werd weggenomen van Abram's zijde, voordat hij de gelegenheid had met haar te vluchten, en zij werd gebracht naar het huis, de harem van farao, 2) om, nadat de plechtige ceremoniën hadden plaats gehad, de vrouw van de koning te worden.

1) Ofschoon Abram gezondigd had, door te vrezen, toch leert de uitkomst, dat hij niet te vergeefs gevreesd had. Want zijn vrouw werd hem ontnomen en tot de koning gebracht..

2) Daar zij werd weggenomen en in het paleis enige tijd heeft gewoond, menen velen, dat zij door de koning verontreinigd is. Want het is niet aan te nemen, dat die wellustige man, toen hij haar in zijn macht had, haar gespaard heeft. Dit had Abram wel mogelijk gemaakt, omdat hij de genade Gods geen gelegenheid had gegeven voor hem te zorgen, noch de reinheid van zijn echtgenote in Diens hoede en zorg had gesteld. Maar de plaag, die weldra volgde, toont genoegzaam aan, dat door de Heere Zelf er zorg voor gedragen is en daardoor heeft men vrijheid aan te nemen, dat zij ongeschonden bewaard is. Want ofschoon Mozes niet opzettelijk vermeldt, uit vergelijking met een soortgelijk geval, mogen wij veronderstellen, dat het haar niet aan de bescherming Gods heeft ontbroken, God heeft niet geduld, dat zij door de koning van Gerar geschonden werd, dan zullen wij het er voor houden, dat zij aan de wellust van farao blootgesteld is geweest!.

16. En de koning, deed Abram goed, om hem voor de wegneming van Saraï tevreden te stellen; zodat hij had schapen en runderen, en ezels, en knechten en maagden, 1) en ezelinnen en kamelen, 2) alle goederen, die voor een herder de liefste zijn.

1) Onder de maagden, die hij van farao verkreeg, en die hij later aan Saraï schonk, behoorde ook wellicht Hagar (hoofdstuk. 16)

2) Aan tijdelijk goed leed Abram dus in Egypte geen gebrek; maar zijn hoogste en dierbaarste goed op aarde, de vrouw van zijn liefde, had hij verloren, zwakheid zelfs overgegeven. Wat kon dit gemis vergoeden? Abram ontvangt zijn straf, want de Heilige laat ook de afdwalingen van Zijn kinderen niet zonder gevolgen. Hoeveel vrees en angst zal hem vervuld hebben voor de schending van zijn vrouw! Hoe zullen die geschenken hem bitter geweest zijn, omdat zij ontvangen werden voor zo'n prijs!.

17. a) Maar de HEERE, 1) die niet toelaten kon, dat de stammoeder van Zijn uitverkoren geslacht tot een werktuig van vleselijke lust werd vernederd, bezocht 2) farao met grote

plagen; ook zijn huis, met lichamelijke ziekten, die verhinderden, dat Saraï geschonden werd, omdat Saraï Abram's vrouw was.

a) Psalm. 105:12-15

1) Hij, die ons bemint, maakt goed wat wij bederven; verheugt ons waar wij ons zelf bedroeven, en leidt ons waar wij dwalen. Daartoe beweegt Hem Zijn reine Vaderlijke goedheid, waarmee Hij arme zondaren troost als Zijn kinderen..

2) Er wordt gevraagd of de straf, farao opgelegd, rechtvaardig was, omdat het volstrekt zijn bedoeling niet was, om de geliefde van een ander op oneerbare wijze te behandelen, noch de echtgenote van een ander met geweld weg te nemen. Ik antwoord, dat wij de daden van de mensen niet altijd moeten beschouwen volgens onze rechtsbeschouwing, maar ze liever moeten wegen op Gods weegschaal, omdat het dikwijls gebeurt, dat God iets opmerkt, dat Hij rechtvaardig in ons straft, terwijl wij menen dat ons geen schuld treft en wij ons van alle schuld vrij pleiten..

18. Toen riep farao, die niet als een latere zijn hart farao verstokte, Abram, en zei: Wat is dit, dat gij mij gedaan hebt? Waarom hebt gij mij niet te kennen gegeven, dat zij uw vrouw is?

1) Hoe wist farao dat die plagen hem wegens Saraï overkwamen? Door zijn priesters is onwaarschijnlijk. Veeleer is het, dat hij door het karakter van de plagen tot nadenken is gebracht en op voor hem verborgen wijze, maar toch door Goddelijke beschikking, bij Saraï onderzoek heeft gedaan, wie zij was en in welke betrekking zij tot Abram stond en van haar te weten is gekomen, dat zij de wettige vrouw van Abram was. Gelijk de vrouw van Pilatus op bijzondere wijze in de droom veel leed om des Heren wil, also zal de Heere God ook aan farao te kennen hebben gegeven, dat dit alleen was omwille van Saraï.

19. Waarom hebt gij gezegd: 1) Zij is mijn zuster; zodat ik haar mij tot een vrouw zou genomen hebben? 2) zie, daar is uw vrouw, neem haar, en ga henen.

1) De bestraffing door een afgodisch vorst is een nieuwe straf voor de gelovige, wegens zijn wantrouwen. Hoe dikwijls moet de wereld, die zo scherp naar de gebreken en zonden van de godvrezenden ziet, ons dienen tot nederigheid en opwekking van waakzaamheid! Zou de wandel van Christenen reiner zijn, waren, zouden zij getrouwer zijn voor elkaar; dan zouden de beschuldigingen van de wereld die diep treffen, minder zijn. De eerste gemeente te Jeruzalem had achting bij het *gehele* volk. (Hand. 2:47).

2) Hieruit blijkt duidelijk, dat Saraï ongeschonden tot Abram wederkeerde..

20. 1) En farao gaf hem zijn vrouw ongedeerd terug; liet hem de gegeven geschenken, behouden; en gebod zijn mannen, dat zij met hem zouden meegaan, om hem te beschermen tegen alle geweld waaraan hij, afgezien nog van de schoonheid van zijn vrouw, wegens zijn rijkdom blootstond. Zij begeleidden hem, en zijn vrouw en alles wat hij had.

Waarin men ziet ten dele, hoe God de lijdzaamheid en standvastigheid van Abram, zowel door de hongersnood, door welke hij gedwongen was, het land Kanaän, in hetwelk God hem alleen zegen beloofd had, als door de zware verzoeking in Egypte heeft willen beproeven; ten dele hoe Hij de Zijnen in alle zwaarigheid en grote verlegenheid uitredt en nooit verlaat; ten dele is hier ook als in een voorbeeld vertoond, wat na enige eeuwen aan het zaad van Abram zou wedervaren in Egypte, hetwelk in Egypte tegenspoed en onderdrukking zou hebben, zoals Abram die had gehad, en tevens een beeld van hetgeen de Egyptenaren zouden ervaren, dat God hen om die onderdrukking zou plagen, zodat zij het zaad van Abram, gelijk zij hier doen aan Abram, verrijkt met hun geschenken en vaten zouden laten gaan.

Deze geschiedenis wordt ons meegedeeld tot eer van God. De betekenis meldt ons Psalm 105:13-15. God beschermt wonderbaar in 't grootste gevaar; kastijdt Hij de Zijnen; wanneer zij Hem vergeten; de Heere laat ze toch niet omkomen..

1) Uit het niet vermelden van hetgeen Abram gezegd heeft is niet op te maken, dat hij zich niet verontschuldigd heeft. Het kan zeer goed zijn, dat hij heeft gezwegen en de bestraffing in het woord van farao aanvaard heeft. Dat hij gezwegen heeft, is niet vast te stellen..

HOOFDSTUK 13.

ABRAM EN LOT SCHEIDEN VAN ELKAAR.

I. Vs. 1-13. Teruggekeerd tot de plaats tussen Bethel en Al waar zij vroeger gelegerd waren, blijkt het, dat de weiden niet meer toereikend zijn voor de groter geworden kudden van Abram en Lot: Abram stelt daarom zijn neef voor van elkaar te scheiden, en laat hem kiezen, waarheen hij zich begeven wil. Lot kiest de vlakte van de Jordaan en slaat zijn tenten bij Sodom op.

1. Alzo toog Abram op 1) uit Egypte, waar hij zich slechts voor een tijd had willen ophouden en in naar het zuiden van Kanaän, dezelfde streek, die hij vroeger wegens honger verlaten had (hoofdstuk. 12:10); hij en zijn vrouw, en al wat hij had, 2) en Lot, die eveneens in Egypte geweest was, met hem.

1) Uit Egypte naar Kanaän gaan, heet altijd: "optrekken", van Kanaän naar Egypte gaan: "aftrekken, nederwaarts gaan."

2) Dit is niet zonder bedoeling. Hiermee wil de Schrift nadrukkelijk doen uitkomen, dat, door de trouwe zorg van zijn Verbondsgod, Abram ongedeerd uit Egypte was teruggekomen. Niets werd gemist.

2. En Abram was zeer rijk in vee, in zilver en in goud, dat hij door de ruilhandel met de Kanaänieten verkregen had; zó spoedig vervulde God een gedeelte van Zijnbelofte: Ik zal u zegenen. (hoofdstuk. 12:2).

3. En hij ging, reizen, nergens rustende of zijn tabernakelen opslaande met het doel, om er voorgoed te blijven, van het zuiden tot Bethel toe, tot aan de plaats, waar zijn tent in het begin geweest was (hoofdstuk. 12:8), tussen Bethel en tussen Al.

Abram was niet eerder gerust, voordat hij weer de plaats had bereikt, vanwaar hij was uitgetogen..

4. Tot de plaats van het altaar, dat hij eerder daar gemaakt had: en Abram heeft daar des) naam des HEREN aangeroepen. 1) Abram dacht hier langer te blijven, daarom begon bij het nog aanwezige altaar weer een geregelde Godsverering.

a) Genesis 4:26; 12:8

1) De rijkdom van Abram is van ouds af als een voorbeeld aangevoerd, dat ook rijken godvrezend en vromen rijk kunnen zijn. Dit is niet in tegenspraak met het woord van Christus (MATTHEUS. 18:24); want Christus zelf heeft deze woorden nader verklaard (Genesis 4:26) in de zin, dat men door Gods genade, bij de rijkdom, armoede van de geest bezitten kan..

De rijkdom verwijderd Abram niet, zoals dikwijls het geval is (Spreuken. 30:8 en 9), van de dienst des Heren; toch ligt er ook voor hem een gevaar in. (vs.5 vv.).

De aanroeping des Heren wordt daarom met het altaar verbonden, omdat hij, door de offerande, die hij bracht, getuigde dat hij God vereerde, opdat de Kanaänieten zouden weten, dat hij zich niet overgegeven had aan hun afgoderijen..

5. En Lot, die met Abram optrok, had ook schapen, runderen en een talrijke kudde van klein en groot vee en een menigte tenten voor zich en de zijnen.

Wel tot Abram, maar niet tot Lot was de roeping gekomen; wel was Abram bestemd om in zijn eigen geslacht de dienst van God te bewaren en drager van het heil te zijn, maar niet Lot. Lot moest noodzakelijk van Abram gescheiden worden, wanneer de raad Gods ten opzichte van Abram zou worden volvoerd. En die raad werd volvoerd. Als middel daartoe dient de rijkdom van Abram en Lot, waardoor er twist komt tussen beide herders. Lot deelt als in de onmiddellijke nabijheid van Abram, ook in de zegeningen van die dienstknecht Gods.

6. a) Dat land droeg hen ten laatste niet, om samen te wonen, want hun have was groot, door de zegen des Heren, die om Abram's wil Lot zegende (hoofdstuk. 12:3) zodat zij samen niet konden wonen.

a) Genesis 36:7

7. Eer was twist tussen de herders van Abram's vee en tussen de herders van Lots vee. 1) De weiden en vooral de waterputten, die van zoveel waarde in het Oosten waren, konden in de behoeften van al dat vee niet voorzien; daarom geraakten de herders dagelijks in onenigheid met elkaar. Van beide zijden wilde men de voorrang hebben, en het is niet onwaarschijnlijk, dat Lots herders altijd zich het beste en meeste toe-eigenden. a) Ook woonden toen de Kanaänieten en de Ferezieten, 2) als de eigenlijke bezitters in dat land, zodat de herders van Abram en Lot zich niet verder konden uitbreiden, en er gevaar was ook met deze in twist te zullen komen. Er bleef dus niets over, dan van elkaar te scheiden.

a) Genesis 12:6

1) Voor de eerste maal dat in de Heilige Schrift van rijkdom sprake is, wordt ons tevens een nadelig gevolg daarvan gemeld. De rijkdom wordt Abram tot een last, daar hij geen ruimte genoeg voor zijn vee vindt; dit brengt verdeeldheid teweeg; hij moet scheiden van zijn neef..

2) De Ferezieten komen onder de Kanaänietische stammen (hoofdstuk. 10:15-19) niet voor, maar slechts in de telling van de bewoners van het land (hoofdstuk 15:20, Exodus 3:8, Deuteronomium. 7:1 en Jozua. 11:3). Wij vinden hen in verschillende delen van het land. Het zijn de bewoners van het platte land (Feraioth = verspreid wonende), die zich op akkerbouw en veeteelt toelegden (Ezechiël 38:11 Zacheria. 2:4). Deze waren in het bezit van het beste land, en voor Lot en Abram bleef slechts over wat zij versmaad hadden..

Niet te vergeefs is de toevoeging van deze woorden. Zij wijzen ons op het onvoorzichtige en onberaden doen van die herders. De Kanaänieten en Ferezieten, de oorspronkelijke bewoners van het land en echte kinderen van Cham waren van nature vijanden, zowel van Abram als van Lot; omdat deze èn vreemdelingen waren èn bovendien een vreemde godsdienst hadden. Bij en te midden van zoveel vijanden en benijders is eenheid van gelijkgezinden hoogstnodig..

8. En Abram had nu, als oom en als bestuurder van het gezelschap, maar meer nog, omdat aan hem en niet aan Lot, dit land door God beloofd was, tot zijn neef kunnen zeggen: verlaat dit oord en zet u elders neer. In plaats daarvan zei hij tot Lot op vriendelijke toon, met geen woord van zijn voorrang sprekende: Laat er toch geen twist zijn tussen mij en tussen u, want daartoe zou het spoedig kunnen komen, dat er twist bestaat tussen mijn herders en tussen uw herders, wat mij verdriet doet. Dat mag niet zijn: wij zijn mannenbroeders, wij zijn bloedverwanten, en wat nog meer zegt, wij dienen beiden de enige God.

9. a) 1) Is niet alles uw land wat u ziet, daar ik, mij opofferende, u vrijheid geef te gaan, waar gij wilt en ik daarvan afstand doe? Scheid u toch van mij; want het is beter, dat wij van elkaar gaan, dan dat wij in twist tezamen leven. Ik zal u de scheiding zo gemakkelijk mogelijk maken, mij is het toch niet te doen om voordeel, maar om vrede; aan u laat ik de keus; zo gij de linkerhand

2) kiest, zo zal ik ter rechterhand gaan; en zo gij de rechterhand kiest, zo zal ik ter linkerhand gaan. 3)

a) Genesis 20:15; 34:10

1) Met deze woorden kijkt Abram uit eigen beweging, om de twist te doen eindigen. Het gehele land biedt hij Lot aan, indien maar de twist tussen hem en zijn neef worde voorkomen..

2) De Oosterling richt zich bij de bepaling van de hemelstreken naar het Oosten (= Oriens, van daar "zich oriënteren"; alzo is de "linkerhand" het noorden, de "rechterhand" het zuiden..

3) Hier blijkt Abram's onbaatzuchtigheid; het schijnt ook, dat hier een geloofsdaad wordt meegedeeld. Uit liefde tot de vrede laat hij aan Lot de keuze, in zijn binnenste overtuigd, dat God die zo zou besturen, dat Zijn belofte zou vervuld worden. Zo koos Lot uit vrije beweging Kanaän te verlaten; niet door uitwendige dwang noopte hem; in dat alles werd de raad Gods volbracht. Abram openbaarde tegelijkertijd zijn nederigheid en zachtmoedigheid, omdat hij, ofschoon hij Lots oom was, hem zijn broeder noemt en hem de keuze overlaat..

De vrede is vreugde van het gemoed, rust van de ziel, eenvoudigheid van het hart, een band van liefde. Hij verwijdt geheime wrok en verborgen vijandschap, staakt de strijd, stilt de toorn, beschaamt de hoogmoedigen, bemint de nederigen, verenigt de verdeelden, verzoent de vijanden. Bij iedereen is hij bemind, hij verheft zich niet en is niet opgeblazen. Wie de vrede heeft, houde hem; waar hij gemist wordt, beijvere men zich, om hem te verkrijgen..

10. En Lot, die het zich liet welgevalen, de keuze te doen, hief zijn ogen op, en, daar hij het spoedig met zichzelf eens was, waarheen hij gaan zou, ging op weg, om nader te onderzoeken, en hij zag (bezag) de gehele Jordaanvlakte, de vlakte aan beide zijden van die rivier, van het meer Gennesareth tot aan het dal van Siddim; en bevond, dat zij (de Jordaan) die vlakte geheel bevochtigde door haar zijtakken; eer de HEERE Sodom en Gomorra verdorven had, a) was zij als de hof des HEREN, als Egypteland, zo waterrijk, als eens de hof, door de Heere in Eden geplant (hoofdstuk. 2:8,10, Numeri 24:6). Nu), als Egypte. Ver strekte zich dat heerlijke oord uit; als gij komt te Zoar (het kleine), dat toen nog Bela (verderf) werd genoemd.

a) Hoofdstuk. 19:24 vv.

"Als de hof des Heren, als Egypteland." Deze beide uitdrukkingen dienen om nader uiteen te zetten, wat er vooraf gaat, dat de Jordaan nl. die vlakte geheel bevochtigde. Gelijk het Paradijs door een rivier bevochtigd werd en Egypteland door de Nijl, also werden die vlakten ook door de Jordaan bevochtigd..

11. Zo koos Lot, als hij van zijn onderzoeksreis was teruggekeerd, en bij Abram was gekomen, voor zich de gehele 1) Jordaanvlakte; en Lot brak spoedig op van Bethel, omdat hij deze gaarne voor een betere landstreek verliet, en trok naar het oosten; zo werden zij gescheiden, de een van de ander in volle vrede en onder Abram's zegenbeden.

1) De inhaligheid van Lot komt hier ten volle uit. Hij kiest, na goed te hebben onderzocht, het beste, en, afgunstig in zijn begeerlijkheid, bepaalt hij voor zichzelf een uitgestrektheid, die veel te groot is; hij kiest "de gehele vlakte van de Jordaan." De gierige gunt zelfs aan anderen niet, wat hij zelf niet in bezit nemen kan. Aanbiddelijk zijn Gods wegen. Abram, die aan het aardse goed niet zó gehecht is, dat hij er zijn afgod van maakt, wordt door de Heere met rijkdom gezegend; Lot heeft een droevig leven en kwelt zijn ziel; wil hij zijn afgod niet afbreken, de Heere doet het voor de rechtvaardige, en laat de vlakte verzinken. Lot eindigt zijn leven in een spelonk. Neen! het is niet hetzelfde hoe de gelovige leeft..

2) "Zij werden gescheiden." Zo volvoert God Zijn plannen met Abram. Terah sterft in Haran en nu verlaat Lot hem ook, opdat het "ga gij" ten volle tot vervulling zou komen. Niet opeens heeft de scheiding van al wat hem lief is plaats, maar bij tussenpozen, opdat het geloof wel beproefd zou worden, maar niet geschokt. Zo handelt God, de Heere, ook op geestelijk gebied, dikwijls met Zijn kinderen; Hij, die weet van welk maaksel zij zijn. In de weg, die God met Abram houdt, is duidelijk Zijn opvoedende hand te herkennen. De afzondering van Lot is een beeld van de heiliging van de zondaar. Abram was bestemd de vader, ook op geestelijk gebied, te zijn van een afgezonderd, d.i. van een heilig volk. In de heiliging wordt de roeping bevestigd..

12. Abram woonde in het land Kanaän, het land hem door God beloofd, en Lot woonde in de steden in de vlakte, in het gebied van de vijf steden: Sodom, Gomorra, Adama, Zeboïm en Bela; en, het eentonige herdersleven moe, sloeg hij tenten tot aan Sodom toe, om het in zijn ogen aangename stadsleven in zijn onmiddellijke nabijheid te hebben.

Door de scheiding van zijn vaderlijke vriend wiens raadgevingen en wenken hij nu ook moet missen, komt Lot er toe, om nu ook geheel van levenswijze te veranderen. Tot aan Sodom toe slaat hij zijn tenten op en kiest daarmee reeds in beginsel het stadsleven boven het herdersleven. Straks verlaat hij geheel zijn tenten en vestigt zich in Sodom met zijn huis.

13. a) En, hoe goed Lot ook, naar zijn eigen mening, gekozen had, en hoe schoon en vruchtbaar het land ook was, hij had het slechtste gekozen en moest daar veel zielenleed ondervinden: want de mannen van Sodom waren boos, en grote zondaars tegen de HEERE. 1)

a) Genesis 18:20 Ezechiël. 16:49

1) Hoe rijker en vruchtbaarder een land is, des te erger zijn dikwijls de mensen; een goed land draagt zelden vromen; onze benen kunnen moeilijk de weelde dragen..

Lot meende, dat hij gelukkig was, omdat hem zulk een rijke verblijfplaats was te beurt gevallen, maar eindelijk leert hij, dat de keuze, die hij in zijn haast en niet minder in zijn begeerlijkheid had genomen, voor hem zelf in een ongelukkige was veranderd, omdat hij nu in aanraking komt met de trotse en van God afkerige inwoners, wier zeden te verdragen hem veel moeilijker wordt, dan wanneer hij met onvruchtbaarheid van de grond had moeten worstelen. Zo, ziet hij in verleid door de bekoorlijke ligging van het gekozen land, wordt hij gestraft voor zijn dwaze begeerlijkheid..

Waar de gemeenschap met Gods volk wordt prijsgegeven, daar vervalt men allicht tot de omgang met de wereld..

II. Vs. 14-18. Nauwelijks is Lot weggetrokken, of de Heere geeft opnieuw aan Abram de belofte, dat hij dit land erfelijk bezitten zal. Hij beveelt hem het in de lengte en breedte door te trekken. Abram doet dit en kiest het bos van Mamre bij Hebron, tot zijn woonplaats.

14. En de HEERE zei tot Abram, om hem te troosten en te bemoedigen, nadat Lot van hem gescheiden was, en hij van al zijn familie was afgezonderd: Hef uw ogen op, gelijk Lot gedaan heeft uit eigenbelang en begerigheid, maar gij in het geloof; en zie de plaats, waar gij zijt, noordwaarts, en zuidwaarts, en oostwaarts, en westwaarts.

Lot had alleen naar het oosten gezien. Abram moet naar alle zijden zijn oog richten.

15. a) Want al dit land, 1) dat gij ziet, zal Ik u 2) en uw zaad geven tot in eeuwigheid. 3)

a) Genesis 12:7; 15:7,18; 26:4 Deuteronomium. 34:4 Handelingen 7:5

1) In het geloof heeft Abram de wereld en haar goederen gering geacht en vond des te rijkere zegen.

Zie hier het bewijs van de waarheid van Jezus' woord: Zalig zijn de zachtmoedigen; want zij zullen het aardrijk beërven. (MATTHEUS. 5:5, vgl. Psalm. 25:12,13)

2) De klemtoon valt op u. Lot had zich wederrechtelijk eigenlijk een deel van Abram's bezitting, hoewel met zijn toestemming, genomen. God belooft hier het gehele Kanaän aan zijn knecht en aan diens zaad..

3) Al wat God teweeg brengt is eeuwig. Hij doet of geeft eigenlijk nooit iets vergankelijks. Ook het vergankelijke, dat wij van Hem ontvangen, geeft Hij bepaaldelijk met het oog op het eeuwige, en indien de mens het aanneemt in het geloof, draagt het eeuwige vruchten. Het land Kanaän is het zinnebeeld van de hogere wereld, die de gelovigen, welke kinderen Abrahams zijn, zullen bezitten, en slechts met dat oogmerk heeft zijn lichamelijke nakomelingschap Kanaän bezeten, opdat voor het Godsrijk over de ganse aarde de weg gebaad zou worden. (Romeinen 4:13).

16. a) En Ik zal uw zaad stellen als het stof der aarde; zodat, indien iemand het stof der aarde zal kunnen tellen, zo zal ook uw zaad geteld worden. Een groot volk zal uit u voortkomen (Openbaring. 7:9).

a) Genesis 15:5; 17:4 Deuteronomium. 10:22 Jeremia 33:22 Romeinen 4:17,18 Hebr.11:12.

Wat reeds vroeger in Genesis 12:7) aan Abram beloofd was, wordt nu met grote kracht herhaald. Maar nu wordt bovendien gewezen op het geheel en onverdeeld bezit van het land, op de buitengewone vermenigvuldiging van Abram's nakroost en op het eeuwigdurend bezit..

17. Maak u op van de plaats, waar gij thans woont; wandel door dit land, in zijn lengte en in zijn breedte, om het op profetische en zinnebeeldige wijze in bezit te nemen; want Ik zal het u geven; nu reeds kunt gij uzelf als heer en meester daarvan beschouwen; de tegenwoordige inwoners worden er slechts voor een tijd in geduld.

In het eerste hoofddeel van de gewijde geschiedenis, gedurende de tijd van het paradijs en voor de tijd van de zondvloed, is God de mens meer onmiddellijk en op waarneembare wijze nabij; de vromen, zoals Henoch, wandelen met Hem. Maar dit wonen Gods onder de mensen neemt met de zondvloed een einde. God trekt zich als het ware in de hemel terug, om voortaan vandaar uit zich te openbaren; toch is het doel geen ander, dan om weer in de mensheid woning te maken. In het tweede hoofddeel, gedurende de patriarchale tijd, vertoont God zich weer zichtbaar en verkeert persoonlijk met de mensen; deels openbaart Hij zich in voor de zinnen zichtbare gedaante, deels stelt Hij zich aan het inwendig oog van de mensen voor, nadat zij in een toestand van geestverrukking gekomen zijn; of Hij verschijnt hun in de droom. Toch is dat nog geen wonen op aarde; want de Heere verwijderd zich weer of vaart ten hemel op; Zijn verschijnen is slechts een naspel van het verledene, een voorspel van de toekomst..

Met deze woorden wordt Abram geroepen het woord Gods gelovig aan te nemen. Zijn wandelen door het gehele land, moet een zichtbaar teken zijn, dat hij zich, in de belofte, reeds als eigenaar kent.

18. En Abram sloeg tenten op, nu hier dan daar, volgens het bevel van God (vs. 17), en kwam, nadat hij het land in zijn lengte en breedte was doorgedaan, en woonde bij de eiken- of terpentijn bossen van Mamre (hoofdstuk. 14:13,14), die bij Hebron 1) zijn; en bouwde aldaar, gelijk vroeger te Sichem en daarna bij Bethel (hoofdstuk. 12:7,8), de HEERE een altaar. 2)

1)"Hebron" (verbond) is de naam, welke de plaats later droeg. De naam wordt hier dus als bij voorbaat gebruikt. Vroeger heette, zij: "Kirjath-Arba," naar de Enakiet Arba; later, vóórdat David Jeruzalem had veroverd, was deze stad zijn koningszetel. (zie Ge 33.20).

Hier heeft de patriarchenfamilie het langst en het liefst gewoond, hier haar doden begraven. (hoofdstuk. 23:17 vv.; 35:27; 49:29 vv.)

2) Abram bracht zijn kerk overal mee. Zo moeten ook wij, waar wij ooit mochten heentrekken ons Bethel (Godshuis) hebben.

HOOFDSTUK 14.

ABRAHAM REDT LOT EN WORDT DOOR MELCHIZEDEK GEZEEND.

I. Vs. 1-16. In een krijgstoct, die Kedor Laómer van Elam met zijn bondgenoten tegen de van hem afgefallen koningen van het Siddimdal onderneemt, wordt Lot gevangen weggevoerd. Abram ijlt met zijn knechten en verbondenen de zegevierende koning achterna, en bevrijdt niet alleen zijn neef uit diens geweld, maar brengt ook alle overige gevangenen terug.

1. En het geschiedde 1) in de dagen van Amrafel (veroveraar), de koning van Sinear, Babylonië (hoofdstuk. 11:2), waar Nimrod een wereldrijk gesticht had (hoofdstuk. 10:10), maar dat thans tot een heerschappij over deze landstreek alleen was verminderd; van Arioch (de Ariër: Ariä, een stad in Perzië), de koning van Ellasar, waarschijnlijk Artemita in zuidelijk Assyrië, ten noorden van Babylonië; van Kedor-Laómer (band voor een schoof) de koning van Elam of Elymaïs aan de Perzische golf (hoofdstuk. 10:22), en van Tideal (verering), de koning van de volkeren, van de Gojim, heidenen, welke waarschijnlijk in het land woonden, dat later Galilea van de volken (MATTHEUS. 4:15) heette.

1) De geschiedenis, welke in dit hoofdstuk wordt meegedeeld, is vooral om drie redenen belangrijk om vermeld te worden. Het is toch aan te nemen dat Lot de Sodomieten door zachte terechtwijziging, tot boete vermaand heeft, tenzij zij volstrekt niets wilden leren en van hun boosheid geen afstand hebben willen doen. Doch Lot, verlokt en aangetrokken, door de vetheid van de aarde, zich met de bozen en goddelozen vermengd had, werd met dezelfde geselroeden geslagen. Vervolgens, omdat God, medelijden met hem hebbende, Abram tot een redder en bevrijder maakte, die hem, als een gevangene, uit de handen van zijn vijanden verlost, waarbij de ongelooflijke goedheid Gods en Zijn liefde jegens de zijnen, helder aan het licht treedt, door ter wille van één mens veel meer goddelozen tijdelijk te redden. Ten derde, omdat Abram op goddelijke wijze met een schitterende overwinning begiftigd, en door de mond van Melchizedek werd gezegend, in wiens persoon het koningschap en priesterschap van Christus werd afgeschaduwd, zoals uit andere plaatsen in de Schrift blijkt. Wat nu de geschiedenis zelf aangaat, wij hebben hier een schouwspel, zowel van de menselijke hebzucht als van zijn trotsheid. Het menselijk geslacht had zijn drie aartsvaders Sem, Cham en Jafeth nog, door wier aanblik zij herinnerd werden dat zij allen uit één huis en ark, hun oorsprong hadden..

2. Dat zij krijg voerden met de koningen van de vijf steden, die in de Jordaanvlakte lagen, met Bera (zoon van het kwaad), de koning van Sodom (brandstad), en met Birsa (zoon van de goddeloosheid), de koning van Gomorra (verzinking); Sinab (tand van de vader), de koning van Adama (akkerstad), en Semëber (in de hoogte uitstekende) de koning van Zebóim (Hyenaplaats), en de, koning van Bela (verderf) die waarschijnlijk, dezelfde naam als zijn stad droeg, dat is Zoar (het kleine), alzo genoemd na de geschiedenis, (hoofdstuk. 19:20) vermeld.

Elke Kanaänitische stad had, zo als het boek Jozua bericht, haar koning. De Feniciërs hadden kleinere rijken, die met elkaar verbonden waren..

3. Deze allen voegden zich tezamen toen het vijandelijke leger de grenzen naderde (vs. 8 vv.) in het dal Siddim (vlakke), dat is de Zoutzee, waar nu de Zout- of Dode zee is; daar stelden zij zich in slagorde op en wachtten de aanval af. Zij zelf echter hadden tot de gehele oorlog aanleiding gegeven.

4. Twaalf jaar hadden zij Kedor-Laómer gediend, en hem schatting opgebracht; maar in het dertiende jaar vielen zij af.

5. Zo kwam Kedor-Laómer in het veertiende jaar, en de koningen, die aan hem schatplichtig en met hem waren, en versloegen op hun tocht van Babylonië naar Siddim de naburen van de vijf steden, namelijk de a) Refaïeten of reuzen, een Kanaänitische volksstam van reusachtige lichaamsgrootte, in het landschap Basan of Batanaea (Deuteronomium. 1:4), wonende in Asteroth-Karnaïm (gehoornde Astarten: naar de godin Astarte), en de Zusieten (sterke volken) in Ham (oproer), een stad van de Ammonieten, en de b) Emieten (verschrikking) in Schave, (het veld van) Kiriathaim (dubbele stad), een tot de Refaïeten behorende volksstam onder aan de Arnon, in het later door de Moabieten bewoonde gebied.

a) Genesis 15:20 b) Deuteronomium. 2:10,11

6. En de, later door de Edomieten verdrevene (Deuteronomium. 2:12) Horieten (holbewoners) op hun gebergte Seïr (bosachtig) dat meer zuidelijk ligt, tot aan het effen veld van Paran (holenoord), hetwelk aan de woestijn is; tot aan een met terpentijnbomen begroeide vlakte in het land Paran, dat aan de Arabische woestijn grenst (hoofdstuk. 21:21, Numeri 10:12). Waarschijnlijk is Elath, aan het noorden van de Elanietische golf, bedoeld.

7. Daarna, nadat zij de omwonende volken in het noorden, oosten en westen van Siddim hadden onder gebracht en niets meer van deze te vrezen hadden, keerden zij terug, drongen niet verder naar het zuiden door, maar gingen naar het noordwesten, en kwamen tot En (de bron van) Mispat (gericht) dat is Kades (heiligdom), Kades Barnea, aan de zuidelijke grenzen van Palestina (Numeri 20:12 vv.); en sloegen al het land van de Amalekieten (volk van rovers), de bewoners van die landstreek, die later de Amalekieten toebehoorde, en ook de Emoriet (bergbewoner), die te Hazézon-Thamar (steentjes, of bezwaren van de palm, zo genoemd, omdat de grond moeilijk te begaan was, vanwege de stenen, en omdat er veel palmbomen waren) woonde, in de naburige Engedi, aan de westkust van de Dode zee.

8. Toen de vijanden nu van het zuidwesten in zijn land kwamen, toog de koning van Sodom uit, en de koning van Gomorra, en de koning van Adama, en de koning van Zeboïm, en de koning van Bela, dat is Zoar, en zij stelden tegen hem, gelijk reeds in vs. 3 vermeld is, slagorden in het dal Siddim.

9. Tegen Kedor-Laómer, de koning van Elam, en Tidéal, de koning van de volken, en Amrafel, de koning van Sinear, en Arioch, de koning van Ellasar; vier koningen dus, die tot heden slechts overwonnen hadden, tegen vijf, 1) die het dreigend gevaar zochten af te weren.

1) Uit deze woorden blijkt het grote veldheerstalent van Kedor-Laómer. Eerst heeft hij de omliggende volken overwonnen en weerloos gemaakt; nu stelt hij zijn verbonden leger tegen dat van zijn vijanden. Van buitenaf konden nu de koningen van Sodom en Gomorra geen hulp meer ontvangen.

10. Het dal nu, van Siddim, later de Zoutzee, was vol lijm- of asfalt-putten; 1) daarom hadden zij dit terrein gekozen voor hun slagorden, omdat zij de vijand, wanneer zij hem geslagen hadden, in die lijmpotten konden drijven en zo aan een gewisse ondergang ten prooi konden geven. Maar het liep anders af, dan zij gedacht hadden, en zij zelf, de koning van Sodom en Gomorra en de overige met hen verbonden vorsten, vluchtten voor de overmacht van de vijand, en vielen 2) aldaar; en de overgeblevenen van het zwaard en de ontkomenen aan de lijmpotten, onder anderen de koning van Sodom (vs. 17), vluchtten naar het gebergte, de in het oosten gelegen Moabitische bergen.

1) Hebr. "putten, putten," dat is: "putten aan putten." De nafta, aardhars, lijm of jodenlijm was van zwartachtige kleur en vettige glans. Met enige warmte kon het gesmolten worden en was licht ontvlambaar. "Nog altijd stijgt uit de diepte van de Dode zee aardpek naar de oppervlakte, door de zon en het zout verdroogd en verhard, drijft het als een schors over het water. In Mesopotamië vindt men nog dergelijke wellen van aardpek, en in de omgeving van Baku, aan de Kaspische zee, van Nafta, die men niet te dicht moet naderen, wil men niet het gevaar lopen dat de grond onder zijn voeten wegzinkt. Aan de oevers van de Dode zee zijn zodanige kuilen, waarop de bodem deze aardpek gevonden wordt..

2)"Vielen aldaar." Hierover lopen de gevoelens uiteen. Sommigen menen, dat zij in de lijmpotten gedrongen zijn, anderen, dat zij zich in die putten geworpen hebben, om aldus voor het oog van de haastig vervolgende vijand verborgen te zijn; weer anderen o.a. Calvijn zijn van mening, dat zij in de schromelijke verwarring, ten gevolge van de nederlaag, in plaats van de dood door het staal van de vijand, de dood in de lijmpotten hebben gekozen. Met het oog op hetgeen vermeld wordt van de overgeblevenen, is het laatste gevoelen het waarschijnlijkste..

11. En de overwinnende koningen namen, daar het hun om buit te doen was, al de have van Sodom en van Gomorra, en van de andere steden, en al hun spijs en trokken weg.

Het kriegsgebruik van die dagen bracht mee, dat van de overwonnen steden al de tilbare have werd meegenomen en de inwoners als slaven en slavinnen verkocht..

12. Ook namen zij Lot, 1) de zoon van Abram's broeder, en zijn have, en trokken weg; want hij woonde in Sodom. 2) (hoofdstuk. 13:12)

1) Opmerkelijk zijn de toevoegingen: "Abram's broeder" en "want hij woonde in Sodom." Zo worden wij gewezen op Lots verkeerde houding tegenover Abram, en op zijn zonde, om in een landstreek van gruwelen te blijven wonen, alleen om het betere land. God gebruikt nu de vier koningen als een roede om Lot te tuchtigen, tegelijk met de goddeloze inwoners van het dal. Het moest voor hem een waarschuwing zijn, dat hij hen zou verlaten; want wie met goddelozen woont, moet dikwijls in hun straffen delen. Het is de roepstem des Heren tot hem. Openbaring. 18:4.

Toen de oorlog uitbrak, schijnt men Lot, als vreemdeling, niet gedwongen te hebben, om de wapens te voeren. "Hij woonde in Sodom," en hetgeen vooraf gaat, doet vermoeden, dat hij ongewapend gevangen is genomen in zijn eigen huis..

Het is een veelbetekenende aanwijzing in de Schrift en ernstige wenk en waarschuwing voor allen, die eerst met het volk des Heren omgingen en later zich moedwillig daarvan afzonderden, om dichterbij de wereld, haar weelderige vormen en verleidelijke beschaving te zijn..

Wie bij de goddelozen vertoeft, deelt ook, als God Zijn oordelen zendt, in de plagen van de goddelozen..

2) Werd in hoofdstuk. 13:12 gezegd: dat hij zijn tenten spande tot Sodom toe, hier wordt ons bericht, dat hij reeds in Sodom woonde. Ziedaar de macht van de verleiding..

13. Toen kwam er een, die ontkomen was, 1) en boodschapte het aan Abram, de Hebreër, de nakomeling van Heber, die woonachtig was aan de eikenbossen van Mamre (vetheid), de Emoriet, broeder van Eskol (druiventros), en broeder van Aner (jongeling), welke drie broeders, opperhoofden van de Amorieten, Abram's bondgenoten waren. Deze waren, omdat zij een verbond tot onderlinge bescherming gesloten hadden, verplicht hem te helpen, en te meer verliet hij zich op hun bereidwilligheid, omdat zijn broederszoon mede onder de gevangenen was.

a) Genesis 13:18

1) Een vluchteling, die Abram opzoekt, moet wel in nadere betrekking tot Lot gestaan hebben..

Dit is het tweede gedeelte van het hoofdstuk, waarin Mozes uiteenzet, hoe God voor zijn knecht Lot zorgde, hem Abram tot een bevrijder heeft gegeven, die hem uit de handen van zijn vijanden verlost. Maar hier ontstaan verschillende vraagstukken, of Abram als privaat persoon zijn gezin mocht wapenen tegen de koningen en een openbare oorlog voeren. Ik nu twijfel niet, dat hij, toegerust met dapperheid, door de Geest gedwongen tot de oorlog, ook door een goddelijk bevel werd bevestigd, opdat hij de grenzen van zijn roeping niet zou overschrijden. Dit moet u niet vreemd voorkomen, omdat hij een bijzondere roeping had en reeds tot koning van dat land was bestemd. Ofschoon het bezit tot een andere tijd was uitgesteld, wilde God toch een bijzonder bewijs van zijn macht geven, welke tot nog toe aan

de mensen onbekend was. Een soortgelijk geval lezen wij van Mozes, toen hij de Egyptenaar doodde, lang voor hij als bevrijder en redder van zijn volk optrad..

Die vreemdeling moet wel goede gedachten gehad hebben, èn van Abram's bereidwilligheid om zijn neef te redden, maar ook van Abram's macht en kracht, om het tegen het verbonden leger van de vijand op te durven nemen. Wellicht dat ook hoop op zelfbehoud die inwoner van Sodom gedreven heeft, om aan Abram deze boodschap te brengen..

13. Toen kwam er een, die ontkomen was, 1) en boodschapte het aan Abram, de Hebreëer, de nakomeling van Heber, die woonachtig was aan des) eikenbossen van Mamre (vetheid), de Emoriet, broeder van Eskol (druiventros), en broeder van Aner (jongeling), welke drie broeders, opperhoofden van de Amorieten, Abram's bondgenoten waren. Deze waren, omdat zij een verbond tot onderlinge bescherming gesloten hadden, verplicht hem te helpen, en te meer verliet hij zich op hun bereidwilligheid, omdat zijn broederszoon mede onder de gevangenen was.

a) Genesis 13:18

1) Een vluchteling, die Abram opzoekt, moet wel in nadere betrekking tot Lot gestaan hebben..

Dit is het tweede gedeelte van het hoofdstuk, waarin Mozes uiteenzet, hoe God voor zijn knecht Lot zorgde, hem Abram tot een bevrijder heeft gegeven, die hem uit de handen van zijn vijanden verlost. Maar hier ontstaan verschillende vraagstukken, of Abram als privaat persoon zijn gezin mocht wapenen tegen de koningen en een openbare oorlog voeren. Ik nu twijfel niet, dat hij, toegerust met dapperheid, door de Geest gedwongen tot de oorlog, ook door een goddelijk bevel werd bevestigd, opdat hij de grenzen van zijn roeping niet zou overschrijden. Dit moet u niet vreemd voorkomen, omdat hij een bijzondere roeping had en reeds tot koning van dat land was bestemd. Ofschoon het bezit tot een andere tijd was uitgesteld, wilde God toch een bijzonder bewijs van zijn macht geven, welke tot nog toe aan de mensen onbekend was. Een soortgelijk geval lezen wij van Mozes, toen hij de Egyptenaar doodde, lang voor hij als bevrijder en redder van zijn volk optrad..

Die vreemdeling moet wel goede gedachten gehad hebben, èn van Abram's bereidwilligheid om zijn neef te redden, maar ook van Abram's macht en kracht, om het tegen het verbonden leger van de vijand op te durven nemen. Wellicht dat ook hoop op zelfbehoud die inwoner van Sodom gedreven heeft, om aan Abram deze boodschap te brengen..

14. Toen Abram hoorde, dat zijn broeder (hoofdstuk. 13:8)) gevangen was, wapende hij zijn ondergeschikten, zijn in de wapenen geoefende manschappen, de ingeborenen van zijn huis, geen gekochten, maar ingeborenen die daardoor des te meer vertrouwen hadden. Het getal van hen was driehonderd en achttien; en hij jaagde hen na tot Dan 1) (rechter) toe. 2)

1) Deze naam droeg het eerst later. Hier is niet gemeend het Laïsche Dan (Richteren. 18:29), daar dit aan geen van beide wegen lag, die naar Damascus leiden, maar Dan en Gilead. (Deuteronomium. 34:1,2; 2 Samuel 24:6).

2) Abram, de man van de vrede, van het vorige hoofdstuk, de toegevende, is plotseling in een leeuw veranderd, toen het bericht tot hem kwam, dat Lot, zijn broeder, gevangen weggevoerd is. Een burger van het Godsrijk is hem gewichtig genoeg, om met weinigen een geheel overwinnend leger aan te tasten, en zijn leven en het leven van de zijnen in de waagschaal te stellen. Zo treedt, tegenover de donkere heldenmoed van de wereld in Kedor-Laómer en de zijnen, de schitterende heldenmoed van de hemel op. Tegenover de strijd tot onderdrukking en plundering in zijn duistere gedaante, staat de lichtglans van de strijd tot redding en bevrijding; tegenover de macht van de goddeloosheid en van de mensenverachting in verbond met duivelse machten, de strijd van het geloof, van de liefde en van de hoop in verbond met Jehova..

15. En hij verdeelde zich, met zijn manschappen en bondgenoten in drie groepen, tegenover hen die 's nachts, nadat de vijanden, door de overwinningen zorgeloos geworden waren en zich gelegerd hadden, en sloeg ze 1) in het vertrouwen op de bijstand des Heren, jaagde hij hen na tot Hoba (verberging) toe, dat is ter linkerhand, ten noorden van Damascus (vaardigheid).

1) Abram heeft niet alleen heldenmoed in het geloof; hij heeft ook heldenkracht en heldenzin. Zijn knechten zijn mannen, kundig in de wapenhandel. Hij heeft dus geweten, dat men in de boze wereld wapenen nodig heeft en bewapend moet zijn. Hij verwerpt in de strijd een eerlijk verbond niet. Hij handelt in de rechte heldengeest. Het dadelijk opbreken, de welberekende aanval, de overmacht, de overval bij nacht, de snelle vervolging, totdat het doel bereikt is, zijn de oude grondwetten van de krijgskunde. Vermoedelijk heeft Cromwell deze grondwetten van krijgsbeleid van Abram en andere oudtestamentische helden geleerd, en zeer waarschijnlijk, dat Napoleon ook in dit opzicht, de navolger van Cromwell geworden is, zoals weer Gneisenau en Blücher van Napoleon hebben geleerd..

Aan het geloof van Abram moet toegeschreven worden, dat hij een talrijk en goed gedresseerd leger, nog overmoedig door de overwinning, durfde aanvallen. Dat hij echter, met geringe moeite, als overwinnaar uit het strijdperk trad en hen, geheel en al heeft verslagen, die veel sterker in getal waren, is alleen te danken aan de genade Gods..

16. En hij bracht alle geroofde have terug, en ook Lot, zijn broeder, om wie hij de tocht ondernomen had; diens have bracht hij terug, als ook de vrouwen, en het volk, hetwelk de vijanden hadden weggevoerd.

Deze niet gezochte en evenwel duidelijk gebleken overwinning maakt Abram tot heer en meester van het gehele omliggende land, ook van de landstreek, die Lot zich ter woning had gekozen. Geheel de Jordaanvlakte was naar recht van overwinning, thans het eigendom van Abram. Zo werd aan hem aanvankelijk reeds de belofte Gods vervuld en ontving hij in een

ongezochte aanleiding voldoende reden, om God steeds meer te geloven. Zo doet de Heere altijd..

II. Vs. 17-24. De koning van Sodom en Melchizedek, koning van Salem, komen de terugkerende Abram tegemoet. Melchizedek, tevens een priester Gods, zegent hem. Abram geeft hem van alles de tienden. De koning van Sodom biedt hem de veroverde have voor zijn hulp; Abram weigert alles.

17. En de koning van Sodom toog uit, hem tegemoet 1) (nadat hij wedergekeerd was van het verslaan van Kedor-Laómer en van de koningen, die met hem waren), om hem geluk te wensen en te danken, en over de buit met hem te onderhandelen, tot het dal Schave (vlakke), dat is: het dal van de koning.

1) Uit het Siddimdal langs de Kedron, ontmoette hij Abram op een noordelijk van Jeruzalem gelegen plaats, die waarschijnlijk wegens deze samenkomst het koningsdal genoemd wordt (2 Samuel 18:18), en hetzelfde is als het dal van Josafat..

Anderen denken, o.a. CALVIJN, dat het dal aldaar door de een of andere koning aldus genoemd is..

18. En ook een andere koning kwam hem tegemoet, Melchizedek

1) (koning van de gerechtigheid), koning van Salem 2) (vrede). Deze Melchizedek, die door zijn gehele verschijning, zijn ambt en de plaats, die hij tegenover Abram inneemt, een voorbeeld van Christus is (Psalm. 110:4 Hebreeën 7) bracht brood en wijn. 3) En hij, 4) waarschijnlijk een laatst overgeblevene uit de, anders overal door de Kanaänieten verdrongene, oorspronkelijke bevolking van dat land, was een priester van de allerhoogste God. Midden in het heidense land was de kennis van de ene ware God door hem bewaard, en verenigde hij nog in zijn persoon de priesterlijke met de koninklijke waardigheid.

1) Melchizedek is de ondergaande zon van de eerste openbaring, die met haar laatste stralen degenen beschijnt, die wegens de naderende nacht zijn uitverkoren tot dragers van het licht; maar het zegenend ondergaan van deze zon is tegelijk een voorspelling van een veel heerlijker opgaan; want in Abram zullen gezegend worden alle geslachten van de aarde..

De eerste bewoners van Kanaän na de verstrooiing waren waarschijnlijk Semieten, wellicht uit de stam Lud (hoofdstuk. 10:22). Onder of nevens hen vestigden zich, van het oosten komende, de Kanaänieten, een machtige tak van de Chamitische stam, die zich langzamerhand op de voorgrond drongen..

Wie is Melchizedek geweest? Sommigen menen Henoeh of Sem, anderen een engel; maar ten onrechte. Zonder twijfel is hij een van de weinig overgeblevenen geweest, die God nog dienden, waarschijnlijk uit de stam van Lud, de zoon van Sem, gesproten. Hij was koning van Salem, en zowel als nakomeling van Sem, maar bovenal als koning van Salem bood hij hier Abram zijn hulde en onderwerping aan, terwijl hij hem als Priester zegende..

2) Salem, waarschijnlijk het latere Jeru (stad) -Salem. In Psalm. 76:3 wordt Jeruzalem ook Salem genoemd.

3) Brood en wijn geeft hij als koning van het land, opdat Abram en zijn knechten zullen verkwikt en versterkt worden.

De Katholieken zien hierin het misoffer. Tot hun schade! want Melchizedek gaf ook wijn daarbij..

4) Het is niet te loochenen, dat het optreden en de plotselinge verschijning van Melchizedek in het geschiedverhaal een grootse en indrukwekkende indruk maakt. Zijn ouders en afkomst worden niet genoemd; in het boek van de geslachtsrekeningen bij uitnemendheid, wordt ons niets van zijn geslacht gemeld. Als een eenzame en hoog uitstekende bergkruin staat hij daar, groots en verheven te midden van een geslacht en omgeving, waarvan wij geheel andere dingen mochten verwachten, dan vrees voor God en priesterlijke waardigheid..

19. En hij zegende hem, krachtens zijn priesterlijk ambt, en zei in een dichterlijke rede: Gezegend zij Abram Gode, de Allerhoogste, die hemel en aarde bezit!1)

1)Melchizedek moet ongetwijfeld de kennis van de ware en waarachtige God gehad hebben, om te kunnen zegenen, gelijk hij zegende; hij moet die kennis Gods door zijn eigen hart, door eigen bevinding van de ziel gesmaakt hebben, om dat, wat hij van God en Zijn hoogheid weet, aldus in eigen en oorspronkelijke taal weer te geven..

Met deze woorden erkent Melchizedek de God van Abram als de Soevereine God, Wie toekomt de macht en de heerlijkheid. Met de volgende woorden in vs. 20 als die God, Wiens toezicht over alles gaat, aan Wie Abram alleen de overwinning heeft te danken. Melchizedek Abram zegenende, de handen zegenend uitbreidende, is een voorbeeld van Christus, die, ten hemel varende, Zijn handen priesterlijk uitbreidde over Zijn discipelen..

20. En gezegend zij de Allerhoogste God, die uw vijanden in uw hand geleverd heeft! 1) En hij, Abram, gaf hem, daar hij hem als zijn priester erkende, de tiende2) van de gehele buit.

1) Daar Melchizedek priester van de ware God was, was de gift van de tiende een heiliging van de strijd en van de overwinning, gelijk later in Israël het geven van de tienden aan de priester (Leviticus 27:30), en van geschenken uit de strijd tot een wet werd. (Numeri 31:23 vv. 2 Samuel. 8:11. 1 Kronieken 26:27).

2) Wij lezen hier het eerst van "tienden." Later (Genesis 28:22) deed Jacob de belofte van de "tienden," en in de woestijn ontvangt Israël het bevel, de tienden van alles te brengen aan de Priesters, aan het Huis des Heren. Ook daar heiligt en bevestigt de Heere God dus een oud gebruik. In Abram geeft Levi de tienden aan Melchizedek. Wij hebben hier reeds een voorafschaduw van hetgeen in de loop van de eeuwen zou plaats hebben, dat de priester, naar de ordening van Aäron zich zou onderwerpen aan de Priester naar de ordening van Melchizedek, Jezus Christus..

Melchizedek is de laatst overgebleven bloesem van een voorbijgegangene ontwikkeling; Abram de kiem en het begin van een ontwikkeling, zeer rijk in verwachtingen en beloften. Melchizedek staat nog in het oude Noachitische verbond, met zijn universalistische (algemene, alle volken omvattende) grondslag, Abram staat reeds in een nieuw verbond met particularistische grondslag. Het universalistisch verbond liep uit in het ergste particularisme, want Melchizedek staat als dienaar en vereerder van God, die met Noach het verbond sloot, alleen in een ontaard geslacht, dat van deze God is afgefallen en aan de macht van de zonde is prijsgegeven. Het particularistisch verbond daarentegen, dat met Abram begint, moet en zal leiden tot het tweede en grootste universalisme, dat alle volken heil zal aanbrengen..

21. En de koning van Sodom, die bij de gift van de tienden aan Melchizedek vreesde, dat Abram de gehele buit als zijn eigendom beschouwde, en aan geen teruggave aan de eerste bezitter dacht, zei tot Abram: Geef mij tenminste, de doden, de vrouwen en het volk (vs. 16); maar neem de have voor u, 1) en geef wat u zelf toekomt aan geen ander.

1) Geen zegegroet, geen woord van God in de mond van de koning! Slechts op het aardse is hij ingesteld..

Wel is het prijzenswaardig, dat hij de mensen dankbaar is, ware het niet dat hij God ondankbaar was, Wiens gestrengheid noch medelijden hem beter hadden gemaakt. Wellicht ook, dat hij door een slaafse vertoning van bescheidenheid, als een arm en van alle goederen beroofd man, de gunst van Abram heeft willen winnen, opdat hij tenminste de gevangenen en de onbeheerde stad zou krijgen..

Abram, als overwinnaar van de meesters van Sodom, en als bezitter van het volk, had zich toch de rechtmatige heerschappij verworven, die Sodom's koning geheel voorbijgaat..

22. Doch Abram zei tot de koning van Sodom: Ik heb mijn hand opgeheven 1) tot de HEERE, de allerhoogste God,

2) die hemel en aarde bezit, gelijk Melchizedek mijn Heere, Jehova, mijn Verbondsgod, genoemd heeft, en in wiens naam hij mij heeft gezegend;

1) Voor de eerste maal vinden wij hier een plechtige eedzwering met de opheffing van de handen gemeld..

2) El Eljon. Alzo had Melchizedek de Heere genoemd en Abram, -zulk een diepe indruk heeft het woord en de zegening van deze Priester-Koning op hem gemaakt-,neemt terstond die benaming van God over..

23. En ik heb gezworen, dat ik nog geen schoenveter, het allerminste of geringste, ja, van alles, dat het uwe is, iets neme! 1) Opdat gij, wanneer de Heere mij zegent (hoofdstuk. 12:2) en de Allerhoogste, die hemel en aarde bezit, Melchizedek's zegen in vervulling brengt, niet zegt bij uzelf of tot anderen: Ik heb Abram rijk gemaakt! 2)

1) Bij de Hebreëen werd dikwijls het gehele eedsformulier niet uitgesproken. Ook hier laat Abram weg de straf, die hem opgelegd mocht worden, indien hij iets, ook maar het geringste behield. Saul zegt (1 Samuel 14:44): Zo doe Hij daartoe, gij moet de dood sterven.

2) Met Melchizedek, de man Gods, verbindt Abram zich, geeft hem tienden, noemt ten teken van zijn gemeenschap de Heere met dezelfde naam als hij; met Sodom's koning wil hij geen vereniging. Abram wil vrij zijn van alle verplichting, jegens hen, die buiten het verbond met God staan, en dat wel in onvoorwaardelijk geloof aan de belofte Gods; zo is hij een voorbeeld voor hen, die deel aan Christus hebben verkregen. (Romeinen 13:8, 1 Thessalonicenzen. 4:12. 2 Corinthiërs 6:14,15)

Sodom's goederen zijn geen zegen, verwerp ze om uws Gods wil! Tegenover het eigenbelang, de haatzucht van de wereld, moet Abram zelfs de schijn mijden, met haar van één geest te zijn. De kracht en het wezen van de kennis van de enige God moet hier blijken in de liefde, die om een broeder te bevrijden het leven waagt, maar geen loon wil.

24. Het zij buiten mij; 1) alleen wat de jongelingen, mijn mannen, van de voorraad van de spijzen reeds verteerd hebben, zult gij mij niet in rekening brengen; en het deel van deze mannen, die met mij getogen zijn, en die mijn voorbeeld niet behoeven te volgen: Aner, Eskol en Mamre, laat die hun deel van de buit nemen! 2)

1) Dit kan ook vertaald worden met: "Uitgenomen."

2) Heeft Abram genoeg aan zijn God en diens belofte, hij wil zijn handelwijze niet opdringen aan hen, die de Heere niet kennen; hij spreekt zelfs voor hen, daar het nemen van hun deel, hun rechtmatig eigendom, geen zondige daad was. Zo is hij ons, Christenen, een voorbeeld. Overal en bij allen moeten de zonden worden afgekeurd en bestreden; wat niet dadelijk zondige genietingen zijn, worde toegestaan, al is het ook, dat wij het niet meer nodig hebben, net zo min als op oudere leeftijd het kinderlijk spelen. Men legge niet op, wat bij onbekendheid een ondraaglijke hand zou zijn, maar leide door woord en voorbeeld tot Hem, die Abram's geest in het hart geeft. Bij bezit van de hoogste schatten, van de zalige vreugde in Hem, zal alles kunnen gemist worden. Bij het hogere valt het mindere weg. Eist geen vruchten, waar geen boom is, maar zaait het mosterdzaadje, dat een boom wordt..

Er wordt een uitzondering toegevoegd, omdat hij zijn vrijgevigheid niet wil opdringen aan zijn bondgenoten, noch hen aan zijn wetten onderwerpen. Want dit is niet minder een deugd, zo juist te handelen, dat gij anderen niet dwingt uw voorbeeld als regel na te volgen. Een ieder zie toe voor zichzelf, wat zijn roeping met zich meebrengt, wat tot zijn plicht behoort, opdat de een over de ander niet naar eigen maatstaf, een voorbarig vonnis velle. Want het is een al te gevaarlijke pedanterie, wanneer wij anderen dezelfde wetten willen voorschrijven, die wij zelf volgen, ofschoon zij juist zijn en voor onze roeping passende..

HOOFDSTUK 15.

ABRAM'S GELOOF EN GERECHTIGHEID WORDEN GEPREZEN.

I. Vs. 1-11. Aan Abram, die bevreesd is en bedroefd, omdat hij geen kinderen heeft, openbaart zich God in een gezicht, spreekt hem vriendelijk toe, en antwoordt hem op zijn klachten en op het voorstel, om zijn huisverzorger als kind aan te nemen, met de belofte van een eigen zoon. Abram gelooft, maar vraagt tot bevestiging een teken; de Heere geeft hem veel meer, daalt in de volheid van Zijn liefde veel dieper tot hem af, en sluit met hem een plechtig verbond.

1. Na deze dingen, bij welke Abram zoveel heldenmoed en onbaatzuchtigheid aan de dag had gelegd, kwam een tijd van inwendige aanvechting. Maar mistroostig terneer zittend, geschiedde het woord des HEREN tot Abram in een gezicht;

1) zijn inwendige zintuigen werden ontsloten en verhelderd, zodat hij niet meer zag of hoorde, wat om en bij hem was, maar zijn geest in de toestand van verrukking was geplaatst; hij zag de Heere, die hem vroeger verschenen was (hoofdstuk. 12:1,7,13,14) met geestelijk oog, en vernam Zijn woorden met geestelijk oor. De Heere nu, die in de diepten van ons hart thuis is en in de geheimste plaatsen van ons wezen inziet, antwoordde hem op de stille klachten en de vragen van zijn ziel, zeggende: Vrees niet, 2) Abram! a) Ik ben u een schild, 3) uw loon zeer groot! 4)

a) Psalm. 16:6; 18:3; 19:12.

1) Een gezicht in de nacht werd aan Abram gegund. Het woord, dat de Heere tot hem spreken wilde, werd voorafgegaan of vergezeld van een beeld, dat de inhoud van het woord moest verklaren. Abram's geestelijke toestand was in dat ogenblik niet zo krachtig en levendig, dat hij aan het woord, zonder het verklarend en toelichtend beeld, genoeg had om het te verstaan. Ook was zijn bewustzijn niet helder genoeg, om het gezicht bij de dag te ontvangen. Hij had in ieder opzicht het "aanschouwelijk onderwijs" Gods nog nodig..

In het Hebreeuws Bamachazéh. Op dezelfde manier, waarop de Heere God in latere eeuwen aan de Profeten verscheen, (Numeri 14:6). In vroegere dagen openbaarde God zich door dromen, door een gezicht, of door woorden. In de volheid van de tijd door de Zoon.

2) Het is duidelijk, dat Abram vreesde. Als de Heere God met dit woord komt, is er altijd aanleiding voor in de zielsgesteldheid van Zijn kinderen. Waarom vreesde hij? Was hij beducht wellicht, dat Kedor-Laómer met grotere macht zou terugkeren? Het is niet onwaarschijnlijk, omdat de Heere zo aanstonds zich zijn schild zal noemen, en een schild in de strijd tegen de vijanden gebruikt wordt. Of vreesde hij, dat, nu de inwoners zijn macht hadden gezien zij uit jaloersheid of uit vrees voor hun eigen bestaan, zich op hem zouden werpen, om hem te vernietigen? De mening, dat hij treurde over het niet bezitten van een zoon, is te verwerpen, omdat dan niet het woord: "vrees niet," maar "treur niet," moest gesproken zijn. Gelijk Elia, na de overwinning op Karmel, tot moedeloosheid verviel, en vluchtte voor Izebel, zo leren wij ook hier deze uitnemende gelovige kennen niet alleen

staande op de hoogte van de geloofsmoed, maar ook afgedaald in de diepte van kleingeloof en wantrouwen. Zo zijn wij mensen; nu zijn wij vrolijk, alsof wij midden onder de heilige engelen zaten, dan weer worden wij treurig, alsof onze weg duizend mijlen diep onder de aarde ging; nu zien wij in helder licht onzen troost, dan hebben wij alles vergeten en ons gemoed wordt met duistere, zwarte wolken overtrokken.

Hij hoort de zuchten van uw ziel en de stille klachten van het hart; wat gij niemand durft vertellen, moogt gij vrijmoedig aan God zeggen. Hij is niet verre van u; Hij is in uw midden; Hij hoort zo spoedig en zo gaarne de beden van de armen en antwoordt: "Wees tevreden!".

3) Het schild is voor de strijd, en bedekte vroeger de gehele mens; zo wachtte Abram strijd, maar wat was te vrezen? (Vergelijk Luthers lied: "Een vaste burg is onze God, enz.).

Wellicht dat voor het oog van Abram een schild verrees en tegelijk daarmee een duidelijk in het oog lopend kleinood, of iets wat als loon gebruikt werd. Het eerste als verklaring van "Ik ben u een schild." Daarmee wilde God in de eerste plaats hem zeggen, dat Hij zelf zijn bescherming was, maar ook, dat hij door Zijn kracht zou bewaard worden. Geestelijk beeld van de bewaring van de gelovigen tot de zaligheid, door de kracht van het geloof.

4) Het loon, dat God geeft, is niet iets buiten Hem; Hij geeft Zichzelf. Welk een gedachte: "God is mijn God!" Voor Gods liefde tot de Zijnen is elk geschenk te gering, behalve Zijn eigen persoon; en kon een Elkana vragen: "Ben ik u niet beter dan tien zonen?" (1 Samuel 1:8) hoeveel te meer de Heere! Ach! maar al teveel willen wij een loon buiten God, en lijken wij op de oudste zoon in de gelijkenis, die een bokje had gewild, om, buiten de vader, met zijn vrienden vrolijk te zijn. Het worde meer en meer in ons, gelijk wij lezen Psalm. 68:20; 73:25 68.19; zo daartoe een wens on vervuld moet blijven. Hij doe wat goed is in Zijn ogen. Aan God niet genoeg te hebben, welk een zonde!.

Wat betekent dat "uw loon zeer groot." Ontegenzeggelijk staat het in verband met de voorgaande geschiedenis, waarin Abram Sodom's koning alles geeft en niets behoudt. Met dit woord van Goddelijke goedkeuring over deze daad van zijn knecht, komt God nu tot hem en spreekt met hem. Daarmee verzekert Hij, dat Hij zichzelf Abram tot loon zal geven. Opnieuw op geestelijk beeld van wat God is voor iedere gelovige. In het beeld van het schild, wordt ons de bevestiging van de gelovige getoond; in het beeld van "het loon zeer groot," de toezegging van alles, wat hij nodig heeft voor de eeuwigheid. Elke vrees, zowel voor uit- als inwendige vijanden, wil de Heere wegbannen..

2. Toen zei Abram: 1) Heere, HEERE! 2) wat zult Gij mij geven, daar ik zonder kinderen heenga? Wat kan mij die rijkdom baten, daar geen eigen zoon mijn erfgenaam zal wezen; en de bezorger van mijn huis is deze Damascener Eliëzer 3) (hulpe Gods).

1) Het is de Heere, die het hart verbreekt en de mond opent, opdat de ziel zich uitstorte. De klacht van de menselijke zwakheid voor God is te onderscheiden van het zondige klagen tegen God. Moeilijk laat Abram zich troosten. Wie van ons zal hem veroordelen?.

2) Hebr. "Heere, Jehova," gelijk verder overal, waar wij "Heere, HEERE, lezen. Uit deze benaming mag men opmaken, dat in het gezicht enig teken van Gods glorie was ingeprent, zodat Abram, omtrent de bewerker volstrekt niet in het onzekere verkerende, onverschrokken dit woord op de lippen heeft genomen. In dit gezicht, waarvan hier sprake is, werd aan Abram de Majesteit Gods geopenbaard, welke voor de verzekering van zijn geloof voldoende was. Niet, omdat God zich, zoals Hij werkelijk is, had geopenbaard, maar in zoverre Hij door de menselijke zintuigen kon worden begrepen. Maar weinig bescheiden schijnt hij zich te gedragen, omdat hij, na zulk een rijke belofte ontvangen te hebben, klaagt over kinderloosheid en God in de rede valt, Die hem tot zuchten geen reden had gegeven. Wat was wenselijker, dan onder de bescherming Gods opgenomen te worden en gelukkig te zijn in de genieting van Hem? Het scheen ook een alles behalve eerbiedige tegenwerping, daar Abram, als het ware die heuglijke schat, die hem aangeboden werd, gering achtende, niet tot rust komt, alvorens hij een nakomeling heeft. Maar de vrijmoedigheid van Abram zou verontschuldigd kunnen worden, ten eerste: doordat God had toegelaten, dat zijn boezem de zorgen, die hem kwelden en de bezwaren die hem drukten, een plaats hadden gevonden. Vervolgens moet men op het doel van de klacht letten. Want wel onderwijst Hij hem, dat hij niet blootweg een eenzame is; maar omdat de uitvoering van alle beloften van zijn zaad afhankelijk is, eist hij niet zonder reden, dat hem zulk een noodzakelijk onderpand worde gegeven. Want indien de zegening en het heil van de wereld niet anders dan van zijn zaad is te hopen, dan is het niet te verwonderen, dat, waar hij ziet, dat hem de hoofdpersoon ontbreekt, op niets anders zijn zinnen richt, tenminste zijn gemoed niet tot bedaren brengt, noch zijn wens inhoudt. En dit is dan ook de reden, waarom God niet slechts de klacht van zijn knecht, over wat recht en billijk is, goed opneemt, maar zijn gebed ook terstond gunstig verhoort..

3) Het is goed God raad te vragen en onze toekomst met Hem te bespreken; waar wij echter de Heere iets voorstellen, komt dit zelden goed uit. (MATTHEUS. 17:4,5). Abram heeft zijn godvrezende knecht uit Damascus Eliëzer, hulpe Gods, genoemd: zo erkende hij de zegeningen van God..

Deze laatste woorden dienen, om de klacht kracht bij te zetten. Zo eenzaam ben ik, wil Abram zeggen, dat de naaste, die ik bezit, een vreemdeling is, Eliëzer uit Damascus. Geen enkele bloedverwant zelfs is meer bij mij..

In het Hebreeuws Ben Meschek Beti. De Septuaginta vertaalt: o de uiof Masek thv oikogenouv mou, Doch de zoon van Mazeca, van mijn ingeborene in mijn huis. In verband met de aanverwante talen, is het ervoor te houden, dat Eliëzer de bezorger van zijn huis is geweest, die tot diensten gebruikt werd, welke op het huis betrekking hebben. Dat hij hier genoemd wordt de Damascener, bewijst nog niet, dat hij ook zelf te Damascus geboren was. Het kan zeer goed zijn, dat hij in Abram's huis was geboren, maar van Syrische afkomst was..

3. Voorts zei Abram: zie, mij hebt Gij een zaad gegeven, en zie, de zoon van mijn 1) huis, zal, zo het Uw wil is, mijn erfgenaam zijn. 2)

1) "De zoon van mijn huis." Alzo noemt Abram nu de Damascener. Hetzij, omdat hij, zoals wij eerder zeiden, in het huis van Abram geboren was, of daarin zijn opvoeding had ontvangen..

2) Abram stort hier zijn, door zorg en vrees gekweld hart geheel voor de Heere uit. Het is ook veel beter zijn nood bij de Heere zelf te klagen en daarover met Hem te handelen, dan achter God om te murmureren en in bezorgdheid, zichzelf te verbijten. Die het laatste doen, over hen verkrijgt de verzoeking overmacht, en zij stort hen in het verderf. Die aan Gods hart neerleggen, wat hen bekommert en benauwt, die wijst de Heere door Zijn Geest terecht en leidt hen uit de dwaalwegen van hun bezorgde gedachten terug..

Dit is geen wens. Abram stelt hier niet aan God voor, dat Eliëzer zijn erfgenaam zal zijn, maar in die moedeloze ogenblikken dringt het een na het andere zich voor zijn verontruste ziel. Het is dan ook veeleer een herhaling of uitbreiding van de klacht. Geen zoon, wil hij zeggen, geen bloedverwant zelfs, maar een huisslaaf zal degene zijn, die al mijn goed eenmaal zal erven. Alles spruit en komt bij hem voort uit een heilig verlangen, om de zegening te beërven, die hem beloofd was. Het was geen ongeloof, wat hem tot die klacht dreef, maar een moedeloos ogenblik, veroorzaakt door een onstuimig verlangen naar de vervulling van de belofte..

4. En ziet het woord des HEREN kwam tot hem, om al die gedachten voor altijd af te snijden, zeggende: Deze zal uw erfgenaam niet zijn, maar die uit uw lijf 1) voortkomen zal, uw eigen zoon, die Ik u geven zal, die zal uw erfgenaam zijn.2)

1) Hebr.: "Uit uw ingewanden."

2) God is niet tevreden, dat wij met iets minder tevreden zijn, dan Hij ons belooft..

Hieruit blijkt duidelijk, dat het geen ongeloof van Abram was, want geen enkel woord van bestraffing lezen wij uit des Heren mond. Altijd bestraft de Heere het ongeloof, terwijl Hij omgekeerd het zwakke geloof ondersteunt door zijn beloften en toezeggingen. Daarom ook bij de belofte, dat uit zijn lijf de erfgenaam zou voortkomen, hetgeen in vs. 5 ons wordt bericht, de belofte van een talrijke nakomelingschap..

5. Toen leidde Hij hem uit naar buiten, niet lichamelijk, want hij bevond zich in een toestand van geestverrukking, ook was het nog helder dag, zodat geen sterren te zien waren (vs. 12); maar in de geest (Openbaring. 1:10; 4:2) werd Abram uitgeleid voor zijn tent; en de Heere zei, terwijl Hij hem zijn oog deed omhoog richten: zie nu op naar de hemel, en tel de sterren, indien gij ze tellen kunt; en Hij zei, zonder een antwoord af te wachten, daar dit vanzelf sprak, verder tot hem, tot de in het gezicht van het ontelbaar sterrenleger verzonken Abram: a) Zo zal uw zaad zijn. 1)

a) Exodus 32:13 Deuteronomium. 10:21 Romeinen 4:18 Hebr. 11:12

1) God wilde Abram's ziel treffen door de overweging: "Zou Hij, die door een enkel woord een zo ontelbaar heer van sterren in één ogenblik voortbrengt, en de eerst ledige hemel daarmee versiert, niet een kinderloos huis met een grote nakomelingschap kunnen vervullen?".

Het zaad van Israël, nu reeds duizenden jaren vermenigvuldigd, is wel ontelbaar. In dit zaad was Christus verborgen, en deze was het hoofddoel van de belofte..

God legt aan het verstand ongelooflijke en onbegrijpelijke dingen voor; want, wanneer men begrijpen kon, behoefde men niet te geloven..

6. a) En hij geloofde 1) in de HEERE; 2) hij zag niet meer op het lichaam, dat verzwakt was, ook niet op de ouderdom van Saraï, maar gaf God de eer en wist met zekerheid, dat God alles zou geven wat Hij belooft (Romeinen 4:19 vv. Hebr. 11:1); en Hij rekende het hem tot gerechtigheid, 3) zag om dit geloof hem aan, alsof er geen zonde, geen vlek of rimpel in hem ware, en schonk hem zijn goddelijke gunst.

a) Romeinen 4:3,18,22 Galaten. 3:6 Jacobus. 2:23

1) In de grondtekst staat het werkwoord, waarvan ook ons "Amen" is afgeleid en het betekent hier niets minder. Dit is in de grond van de zaak, ook het wezen van het zaligmakend geloof: volkomen vertrouwen op hetgeen de Heere God gezegd heeft..

2) In Israël moest een volk opgericht worden tot zegen voor allen, een volk, niet op de gewone natuurlijke wijze ontstaan, maar door Gods macht en genade verwekt, en uit de grond van het wonder gesproten. Daarom gaat in de geschiedenis van de aartsvaders alles tegen menselijke verwachting en denken in; haar wezen is de goddelijke belofte, die alle verwachtingen tegensprekt, het goddelijk handelen, dat met zich zelf in tegenspraak schijnt te zijn. Zij is, ethisch (zedelijk) beschouwd, de tijd van de geloofsoefening. Het geloof dat het woord van de belofte aangrijpt en op dit woord het zichtbare en tegenwoordige voor het onzichtbare en toekomstige laat varen, is de grondtrek van de aartsvaders. In Abram vertoont zich dit geloof in zijn gehele volheid, als een strijdend, een standvastig verwachting, een wereldoverwinnend geloof. Hij is een voorbeeld van de geloofsstrijd, de geloofsoverwinning, de geloofsgehoorzaamheid: daarom is hij vader van alle gelovigen..

Het geloof is het "Ja," van de mensen op het woord Gods. Heerlijker levensvrucht dan ons in dit woord wordt aangeboden, is er niet; maar zij moet vers, zoals zij groeit, van de boom van de Schrift geplukt worden, om in al haar liefelijkheid en kracht gesmaakt en gegeten te worden..

3) De rechtvaardiging van de zondaar door het geloof is de enige weg tot gerechtigheid *voor, onder en na* de wetgeving..

Gelijk wij weten, dat zij bij God als schuldigen staan aangemerkt, aan wie Hij de zonde toerekent, zo weten wij ook dat Hij hen beschouwt als rechtvaardigen, aan wie Hij de

gerechtigheid toerekent, waarom Abram door de toerekening van de gerechtigheid onder het getal en de rang van de rechtvaardigen wordt opgenomen. Maar het lijkt ongerijmd, dat Abram gerechtvaardigd is, omdat hij geloofd heeft, zodat zijn geslacht zou zijn als de sterren aan de hemel. Want het kon niet anders, dan een particulier geloof zijn, dat voor de volkomen rechtvaardiging van de mens niet voldoende is. Vervolgens, wat kan een aardse en tijdelijke belofte tot eeuwig heil betekenen? Ik antwoord: Dit "geloven," waarvan Mozes spreekt, had niet betrekking op één zaak, maar omvat alle beloften, welke hier vermeld worden. Vervolgens, Abram waardeerde het beloofde zaad niet slechts naar de ogenblikkelijke voorspelling, maar ook naar de andere, waarbij de bijzondere zegen was gevoegd. Wij stellen daarom vast, dat hij niet op een natuurlijk zaad alleen, noch op het eerste of beste heeft gehoopt, maar op dat, waarin de wereld zou gezegend worden..

Als God Abram gerechtigheid toerekent, is dit, omdat Abram deze in zichzelf mist. Hier vindt gij dan de eerste Schriftplaats, die spreekt van de rechtvaardiging door het geloof alleen, door de toegerekende gerechtigheid Gods. Het oorspronkelijk woord, door de onzen door "toerekenen" vertaald, betekent eigenlijk "toedenken," er voor houden. God dacht in Zichzelf Abram de gerechtigheid toe, die deze in zichzelf niet had, zodra hij het woord van de belofte Gods aannam, en, in het vertrouwen op de waarheid, de trouw en de almacht Gods aanvaardde..

7. Voorts zei hij tot hem, tot Abram, om hem in het geloof te versterken en zijn blijdschap volkomen te maken, door hem, ook voor die ontelbare nakomelingschap, een land van melk en honing overvloeiende te geven: Ik ben de HEERE, die u uitgeleid heb uit Ur der Chaldeeën
a) om u dit land te geven, om dat erfelijk te bezitten.

a) Psalm. 115:11

Daar het voor ons van zeer groot belang is, God als leidsman voor heel ons leven te hebben, opdat wij weten, dat niet lichtvaardig de een of andere weg op twijfelachtige wijze is begonnen, daarom bemoedigt de Heere Abram omtrent de weg van zijn roeping, en roept hem de eerste weldaad van de bevrijding in het geheugen terug, alsof Hij gezegd had: "Ik, nadat Ik mijn hand tot u heb uitgestrekt, opdat Ik u uit het doolhof van de dood zou uitvoeren, ben u met mijn gunst tot hiertoe gevolgd. Gij nu, beantwoord dit, door mij, op uw beurt, standvastig te volgen en uw geloof van het begin tot het einde toe te volmaken.".

8. En hij, Abram, zei: Heere, HEERE! waarbij zal ik weten, dat ik het erfelijk bezitten zal? 1) Ik twijfel niet aan uw gegeven woord, maar gevoel behoefte voor toekomstige zwakke ogenblikken, aan een staf om op te kunnen leunen.

1) De Heere keurt het evenmin af, dat Abram om een teken bidt, als hij gelijke beden van Gideon en Hiskia verwerpt (Richteren. 6:36; 2 Koningen. 20:8). Ja, het tegendeel kan hem zeer mishagen, gelijk dit in Achaz het geval was Jesaja 7:12). Alles komt slechts daarop aan, of het gebed uit een gelovig hart voortkomt, dat uitzielt naar versterking, of dat het een gevolg is van het ongeloof, dat zich dekt met een voorgewende onzekerheid van de openbaring..

Abram vraagt om een teken, en God staat hem, maar ook al zijn kinderen toe, Hem te vragen, wat in hun hart opkomt, opdat daardoor het geloof bevestigd worde..

9. Nu wil de Heere, in vaderlijk neerbuigen, op plechtige wijze zich verbinden tot het houden van Zijn belofte en een verbond met Abram aangaan; 1) en Hij zei tot hem: Neem Mij een driejarige vaars, en een driejarige geit, en een driejarige ram, en een tortelduif, en een jonge duif.

2)

1) Bij het sluiten van verbintenissen was men vroeger gewoon offerdieren te slachten en in stukken te delen, deze stukken werden dan tegenover elkaar gelegd, en die het verbond sloten, gingen midden tussen deze door, om zinnebeeldig daardoor aan te duiden, dat zij door dit verbond zich tot een ondeelbare eenheid wilden aansluiten, gelijk de stukken bij elkaar behoorden. Voor een verdere verklaring van dit gebruik, zie Jeremia 34:18-20

2) De hier genoemde dieren behoren tot de Levitische offerdienst. Op de leeftijd van 3 jaar beschouwde men ze als volwassen. Deze offerdieren zijn een profetie van de offeranden, die door Abram's nageslacht in datzelfde land de Heere zouden gebracht worden..

9. Nu wil de Heere, in vaderlijk neerbuigen, op plechtige wijze zich verbinden tot het houden van Zijn belofte en een verbond met Abram aangaan; 1) en Hij zei tot hem: Neem Mij een driejarige vaars, en een driejarige geit, en een driejarige ram, en een tortelduif, en een jonge duif.

2)

1) Bij het sluiten van verbintenissen was men vroeger gewoon offerdieren te slachten en in stukken te delen, deze stukken werden dan tegenover elkaar gelegd, en die het verbond sloten, gingen midden tussen deze door, om zinnebeeldig daardoor aan te duiden, dat zij door dit verbond zich tot een ondeelbare eenheid wilden aansluiten, gelijk de stukken bij elkaar behoorden. Voor een verdere verklaring van dit gebruik, zie Jeremia 34:18-20

2) De hier genoemde dieren behoren tot de Levitische offerdienst. Op de leeftijd van 3 jaar beschouwde men ze als volwassen. Deze offerdieren zijn een profetie van de offeranden, die door Abram's nageslacht in datzelfde land de Heere zouden gebracht worden..

10. En hij bracht Hem deze allen, 1) eveneens niet in werkelijkheid, maar in het gezicht, en hij deelde ze, naar Gods aanwijzing, midden door, en hij leide elk deel tegenover het andere, namelijk van de vaars, de geit en de ram; maar het gevogelte deelde hij niet, gelijk dit ook bij de offeranden later niet plaats had (Leviticus 1:15,17). Deze duiven legde hij op een hoop, om hierdoor met de tweemaal drie helften een zevental te hebben; (zie "Ge 21.31).

1) Abram is God gehoorzaam en bracht ze "Hem" gelijk de Heere gezegd had: "neem Mij," als een offerande, en hierbij verbindt zich God tot de zegen. Daar Hij alleen om het offer kan weldoen, zo moest zijn nageslacht gewillig zijn, om offeranden, waarlijk "de Heere" te brengen..

11. En het wild gevogelte, een zwerm roofvogels, kwam neer op het aas, maar Abram joeg het weg.1)

1) Dit vervolg is eveneens van zinnebeeldige betekenis; het wordt in vs. 13 verklaard. Hiermee eindigt het gezicht. Abram ontwaakt uit zijn geestverrukking en was nu het overige deel van de dag vervuld met hetgeen hij in de geest gezien en gehoord had, zonder dat hij de verklaring, tenminste van het laatste, kon geven..

Niets is de satanische geesten vijandiger dan verering van God en gemeenschapsoefening met de Heere. Zij komen aan, om verbinding met God weg te nemen. Gelovigen waakt!.

II. Vs. 12-21. Met zonsondergang valt Abram in een profetische slaap; de Heere voorspelt hem de geschiedenis van de toekomst van Zijn volk; sluit onder een zichtbaar teken van Zijn tegenwoordigheid het verbond met hem, en herhaalt de belofte van het toekomstig bezit van Kanaän. Hij bepaalt de grenzen in de grootste uitgebreidheid, gelijk die werkelijk onder David en Salomo geweest zijn.

12. En het geschiedde, als de zon onderging, zo viel een diepe, van God gewerkte, bovennatuurlijke\ slaap 1) op Abram: en ziet, een schrik en grote duisternis, niet uit zijn eigen gemoedsbeweging voortgekomen, maar eveneens op buitengewone wijze door God gewerkt, viel op hem. Naar de bedoeling van God zou de stamvader reeds profetisch ondervinden, wat daarna werkelijk met Israël in Egypte (Exodus. 2:23) geschied is.

1) In het Hebreeuws Tardêsa. Van deze slaap wordt het eerst bij Adam melding gemaakt en Elifas, de Themaniet, (Job 4:12-16) bezigt dezelfde uitdrukking. Het was geen droom, het was als het ware weer een gezicht, het was een profetische slaap..

13. Toen zei Hij tot Abram, hem zijn tegenwoordige zielstoestand en tegelijk het beeld van de roofvogels (vs. 11) verklarende: Weet voorzeker, a) dat uw zaad vreemd zal zijn in een land, 1) dat het hunne niet is, dat slechts voor enige tijd hun ter woning is gegeven, en zij zullen hen dienen, en zij, die inwoners van dat land, zullen hen, uw nakomelingen, verdrukken vierhonderd jaar. 2)

a) Exodus 12:40 Hand. 7:6 Galaten. 3:17

1) Met wijsheid verbergt de Heere voor Abram de naam van dat land, geen haat mocht in zijn hart tegen de Egyptenaren worden opgewekt..

2) De tijd, die de Israëlieten in Egypte geweest zijn, is 430 jaar (Exodus 12:40). Men bedenke echter, dat Israël niet al die tijd verdrukt geweest is, terwijl overigens in deze profetische rede het ronde getal genoemd wordt..

14. Doch ik zal het volk ook rechten, hetwelk zij zullen dienen: 1) en daarna zullen zij uittrekken a) met grote have. 2)

a) Exodus 3:22; 11:2; 12:35,36.

1) De Heere gedenkt ook aan de kinderen van de gelovigen (Psalm. 105:42), en bestraft de verdrukken van Zijn volk (Jeremia 50:17,18)

2) De grote have is de menigte van geschenken, die de Israëlieten van de Egyptenaren eisten. Abram zelf was rijk vandaar teruggekeerd (Hoofdstuk. 12:16). Het is de weg Gods door moeilijke wegen te leiden naar het beloofde land. (Hand. 14:22).

15. a) En gij zult geen deel aan die dienstbaarheid hebben, maar tot uw vaders gaan met vrede; 1) gij zult in hoge ouderdom begraven worden.

a) Genesis 25:7,8

1) "Tot de vaders vergaderd worden," "heengaan" zo wordt het sterven van de vromen genoemd. Voor hen is de dood uit de dood weggenomen, het is slechts verhuizen naar een beter land. Die uitdrukking duidt wel aan, dat de blik van de oude godzalige in de toekomst niet droevig of duister was. Dierbare Heiland! welk een zegen hebt Gij verworven door Uw lijden en sterven, de dood is verslonden tot overwinning. Heer! laat Uw dienstknecht heen gaan in vrede! (Luk. 2:29)

16. a) En het vierde geslacht, dat is: na 400 jaar, elk geslacht naar de toen gewone leeftijd op 100 jaar berekend; zal terugkeren, en alsdan in het blijvend bezit van dit land komen, want de ongerechtigheid van de Amorieten en van de overige Kanaänitische volken, is tot nog toe niet volkomen, 1) heeft nog het hoogste toppunt niet bereikt; de maat van hun zonden is nog niet vol geworden, om nu reeds het strafgericht aan hen te voltrekken. Tot die tijd zal de vervulling van Mijn gelofte wachten, gelijk ook voor uw nakomelingschap zelf nuttig en nodig is.

a) Exodus 12:40

1) Ziet dan de lankmoedigheid en gestrengheid van God! In deze woorden ligt voor alle eeuwen de wenk opgesloten, dat God, de Heere, een volk laat in het land van zijn inwoning, zolang dat volk het niet om der zonden wille verderft. De geschiedenis van alle eeuwen heeft bewezen, dat een volk zijn eigen ondergang heeft bereid, door de zonde tot haar hoogtepunt te laten komen..

17. En het geschiedde, dat de zon onderging, en het duister werd, alsof het eerst nacht moest worden, en al het licht in de natuur ondergegaan zijn, eer de zon van de genade kon opgaan, en zie, daar werd Abram weer het vorige gezicht voorgesteld; hij zag de gedeelde offerdieren (vs. 10) voor zich, en nu was daar een rokende oven en vurige fakkel, die tussen die stukken doorging; 1) een lange rookzuil in de gedaante van een cilindervormige oven bewoog zich langzaam en statig tussen de delen van het offer; uit de bovenste opening sloeg een vuurvlam als van een fakkel uit.

1) Duidelijk vertoonde zich in deze verschijning het beeld van de geduchte Majesteit Gods, die de zondaar niet verdragen kan, maar omhuld en getemperd voor het oog door de verschonende genade, die in de rookwolk scheen afgebeeld (Leviticus 16:12,13). Dat God alleen, en niet Abram tussen de delen van het offer doorgaat, geschiedt, omdat God hier een verbond van genade sluit, en Hij zelf begint te beven, vóórdat Hij eist; immers dat slechts was het doel, dat aan Abram een vast vertrouwen werd ingeboezemd op de zekere vervulling van de belofte Gods..

Dit gezicht moest dienen, om het geloof aan de verschijning Gods te bevestigen. Overvloedige stof tot dankbaarheid bereidt de Heere hier aan Abram..

18. Op dezelfde dag maakte de HEERE een verbond met Abram, nadat Hij dit in het gehele gezicht had voorgesteld, zeggende: a) Aan uw zaad heb Ik dit land gegeven, van de rivier van Egypte, de Nijl, af, tot aan die grote rivier, de rivier Frath, de Eufraat, het gehele gebied, dat thans de Kanaänitische volken in bezit hebben.

Door het gezicht was Abram rijp gemaakt, om de betekenis van het verbond te vatten..

19. De Keniet (ijzerarbeider, Richteren. 4:11,17), en de Keneziet (jager) en de Kadmoniet (Oosterling), de overblijfselen van de Semitische bevolking in het zuidoostelijk deel wonende.

20. En de Hethiet (vreesachtig), nakomelingen van Heth (hoofdstuk. 10:15), op het gebergte van Efraïm en Juda bij Hebron en Berseba, en de Fereziet (landbouwer), bewoners van de westelijk gelegen hoge vlakten, en de Refaïeten (reuzen), op de hoge vlakte van Basan.

21. En de Amoriet (bergbewoner), aan de zuidelijke helling van het gebergte van Juda, en de Kanaäniet (bewoner van vlakke streken) zowel aan de zeekust als aan de westelijke Jordanoever, en de Girgasiet (kleibewoner), en de Jebusiet (van Jebus = vastgetrapte plaats).

De geschiedenis van Abram is in vier tijdvakken te verdelen, waarvan elk met een van de merkwaardige gebeurtenissen in zijn leven begint. Het eerste begint met zijn roeping naar het beloofde land (hoofdstuk. 12:14); het tweede met de belofte van een erfgenaam en de bezegeling van zijn geloof door het verbondsoffer (hoofdstuk. 15-16); het derde met de naamsverandering en de instelling van de besnijdenis (hoofdstuk. 17-24); en het vierde met de grote geloofsbeproeving en de bevestiging van de belofte (hoofdstuk. 22-25:11)

HOOFDSTUK 16.

HAGAR BAART ISMAËL.

I. Vs. 1-6. Saraï geeft haar dienstmaagd Hagar aan Abram tot een bijvrouw, om uit haar gebouwd te worden: deze wordt zwanger, verheft zich daarom boven haar meesteres en gaat, als zij daarom gestraft wordt, op de vlucht.

1. Doch Saraï, Abram's vrouw, die reeds bij haar verblijf in Kanaän voor onvruchtbaar werd behouden (hoofdstuk. 11:30), baarde, ook de eerste vijf jaar na het gezicht, waarin aan Abram een erfgenaam beloofd was (hoofdstuk 15:4), hem niet. Toen gaf zij ten laatste de hoop op, om nog moeder te worden; en zij had een Egyptische dienstmaagd (zie "Ge 12.16), wier naam was Hagar (vlucht).

2. Zo zei Saraï tot Abram: 1) Zie toch, de HEERE 2) heeft wel aan u een zoon beloofd, die uit uw lijf voortkomen zal, maar van mij heeft Hij niet gezegd dat ik de moeder daarvan zal zijn; integendeel, gelijk duidelijk blijkt, heeft Hij mij toegesloten, dat ik niet bare. Waarom zou ik langer de vervulling van de goddelijke belofte in de weg staan? 3) Ga toch in tot mijn dienstmaagd: doe als de andere mannen en neem u een bijvrouw; 4) ik zelf zal u mijn dienstmaagd daartoe geven; misschien zal ik uit haar gebouwd worden; 5) misschien behaagt het de Heere haar een kind te schenken; dat zou dan, omdat zij mijn lijfeigene is, niet haar, maar mijn kind heten, en ik zou daardoor een zoon, een erfgenaam verkrijgen. En Abram 6) antwoordde haar niet: Laat ons de Heere niet vooruitlopen, noch de Almachtige trachten te hulp te komen; laat ons wachten, wat Hij doen zal. Gelijk eens Adam, zo liet zich ook Abram door de vrouw verleiden, om het door haar aangeboden aan te nemen, en hij hoorde naar de stem van Saraï. Hij beschouwde haar voorstel als goed; die was ook goed gemeend; voor Saraï was dit voorstel een zelfverloochening, hoewel het inderdaad zondig was. (Galaten. 3:3).

1) Bij alle heidense volken, ook bij de meest beschaafde in de oudheid werden de vrouwen als slavinnen behandeld; bij de vrouwen van de Heilige Schrift zien wij duidelijk de invloed van de vreze Gods in de toestand van de vrouw; zij zijn geen slavinnen van de man, maar, hoewel hem onderworpen, staan zij als vrije naast hem. Saraï spreekt altijd op de toon van vrijheid en van onafhankelijkheid. Het is *haar* welbehagen, dat zij Hagar aan Abram geeft; het is *haar* belang, het is *haar* eer, die zij wil handhaven.

2) Alles te beschouwen als komende van God, zowel het kwade als het goede Jesaja 45:7 Amos.3:6), is een teken van godsvrucht. Wij mochten wel wat meer de vinger Gods zien, daar waar Hij geeft of ontnemt, waar wij verblijd zijn of treuren..

3) Niet slechts het doel, maar ook het middel moet aan God overgelaten worden (Rom.11:36). Saraï vergeet de Heere niet; zij gelooft Zijn beloften, maar zij wil haar eigen weg gaan om de belofte vervuld te zien; en daarin zondigt zij, zoals later Rebekka, en nog meer een Jehu. Dit is een waarschuwing voor Christenen, opdat zij niet, met de geest beginnende, met het vlees eindigen (Galaten. 3:3), noch kwade dingen doen met een goed doel voor ogen (Rom.3:8),

noch door eigen werk het werk Gods ontheiligen. Het hart is zo arglistig! "O! als God ons onze wegen laat gaan, onze toekomst laat regelen, ons huis tooien, zonder dat wij met Hem raadplegen, dan is het nimmer goed. Wie zich van Hem verijdt en verre van Hem geluk, heil of leven zoekt, die heeft slecht gerekend. Zijn licht is onzeker, zijn tred ongewis, de grond wankelt, zijn lamp wordt spoedig uitgeblust in duisternis.

4) In die oude tijden nam de man, behalve zijn vrouw of vrouwen, bijvrouwen uit de slavinnen (hoofdstuk. 22:24; 25:6; 10:3-13; 36:12). De kinderen uit deze werden gewoonlijk met geschenken weggezonden, in plaats van, als de wettige kinderen, een erfdeel te ontvangen; zij werden echter mede in de geslachtsregister opgenomen. De Mozaïsche wet heeft dit later niet door een afzonderlijk verbod op gegeven, maar dit even als het andere, dat in de echtelijke stand tegen Gods ordening was; om de hardheid van het hart geduld. (MATTHEUS. 19:8).

5) Een gewone Hebreeuwse spreekwijze voor ons "moeder worden." Uit overdreven geloofsijver wordt deze hartstochtelijke begeerte van Saraï geboren. Maar, omdat deze niet aan God werd onderworpen, zodat zij Zijn tijd afwachtte, verviel zij tot polygamie, welke niets anders is, dan een vernietiging van de heilige huwelijkse staat. Verder, daar Saraï, een zo heilige vrouw, tot hetzelfde ongeduld, waarvan zij zelf brandde, ook haar man prikkelde; laten wij hieruit leren, hoe wij hebben te waken, dat satan ons niet heimelijk en op bedrieglijke wijze in het verderf storte. Want hij gebruikt niet slechts de goddelozen en slechten, die met opzet ons geloof bestoken, maar opdat hij de onvoorzichtigen in zijn netten vange, valt hij ons heimelijk en tersluiks aan door de goeden en eenvoudigen, en voor die hinderlagen heeft men zich te meer te wachten, opdat hij ons van die zijde niet onverhoeds overvalle..

Wat Saraï ontbrak, was niet het geloof in de belofte des Heren, maar het juiste licht op de belofte en bovenal een wachten op des Heren tijd..

6) Abram's geloof wankelde, omdat hij op het woord Gods afgaande, op aandrijven van zijn vrouw, tot een middel de toevlucht nam, dat van Gods zijde verboden was, maar het fundament behield hij, omdat hij niet twijfelde of God zou zich eindelijk als de Waarachtige openbaren. Door dit voorbeeld leren wij, dat er geen reden is, waarom wij in onze zielen zouden twijfelen, wanneer satan ons geloof bestrijdt, de waarheid Gods niet in onze harten aan het wankelen wordt gebracht. Ondertussen, als wij zien, dat Abram, die jaren lang als een beeld van een onverwinnelijk atleet, sierlijk had geschitterd en zulke krachtige aanvallen had verduurd, nu in één ogenblik voor een beproeving bezwijkt, wie van ons heeft dan niet voor soortgelijk gevaar te vrezen?.

3. Zo nam Saraï, Abram's vrouw, de Egyptische Hagar, haar dienstmaagd, na de tien jaar, dat Abram in het land Kanaän gewoond had, en zij gaf haar aan Abram, haar man, hem tot een vrouw. 1) Abram was nu 85, Saraï 75 jaar oud.

1) "Hem tot een vrouw." Hieruit blijkt duidelijk, dat de Heilige Schrift zelfs alle gedachte aan een verbinding uit wellust wil verwijderen; dat de bedoeling van Saraï een heilig karakter droeg, al was de daad op zichzelf te veroordelen..

4. En hij ging in tot Hagar en zij ontving, gelijk Saraï gewent had. De treurige gevolgen, van deze zaak, als afwijking van de ordening van God, bleven niet uit; want, als zij, Hagar, nu zag, dat zij ontvangen had, zo werd haar vrouw, haar meesteres, veracht 1) in haar ogen, en zij toonde die geringachting door haar daden.

1) In het oosten werd kinderloosheid tot een schande gerekend, en een gezin met vele kinderen als een zegen Gods (1 Samuel 1:2-6). Hagar zag nu met minachting neer op de kinderloze Saraï. Daarmee begint de straf voor Saraï wegens haar vooruit lopen van de wegen des Heren. Hagar is het beeld van de grofste ondankbaarheid.

5. Toen zei Saraï tot Abram, geheel naar de wijze van de natuurlijke mens, die, als hem de gevolgen van zijn afdwalingen overkomen, niet over zichzelf, noch over zijn eigen zonde klaagt (Klaagt. 3:39), maarliever anderen daarvoor verantwoordelijk stelt: Mijn ongelijk is op u; 1) gij zijt de oorzaak van mijn leed; ik heb mijn dienstmaagd in uw schoot gegeven, en alzo haar, die niets dan een slavin was, verhoogd; aan mij heeft zij het te danken. Nu zij ziet, dat zij ontvangen heeft, zo ben ik veracht in haar ogen, en niet slechts verheft zij zich boven mij, maar ook gij hebt schuld daaraan, daar gij haar vrij laat begaan. De HEERE rechte tussen mij en tussen u; 2) zo gij mij geen recht doet, zo moge de Heere mij recht doen, ook tegenover u.

1) Het onbillijk en onredelijk klagen van Saraï tegen Abram is voor hem de straf op zijn klein geloof..

2) In haar toorn misbruikt zij de naam des Heren en roept met deze woorden de Heere God tot wreker aan. Zo heeft de misplaatste toorn en gramschap haar vervoerd..

6. En Abram, brengt geen enkel woord in tegen de beledigende taal van zijn vrouw, maar zei tot Saraï: Zie uw dienstmaagd is, in uw hand; ik heb haar niet van u losgemaakt, door haar tot bijvrouw te nemen; doe haar, wat goed is in uw eigen ogen. 1) En Saraï vernederde 2) haar en zij, Hagar, vluchtte van haar aangezicht, 3) naar Egypte, haar geboorteland, en bracht zo haar naam, de vluchteling, in vervulling.

1) Hiermee toont de vader van de gelovigen, dat hij niet met zijn vrouw wil twisten, maar dat hij, ter wille van de huiselijke vrede, voor dit ogenblik zijn mannelijke en vaderlijke liefde, zoals Calvijn zegt, ten offer brengt. In dat "uw dienstmaagd" ligt tevens een zacht verwijt verscholen. Abram wil daarmee zeggen, dat Saraï zelf oorzaak is van alles, omdat zij Hagar van de rang van dienstmaagd (slavin) tot die van vrouw heeft verheven. Saraï heeft dit ook gevoeld, zoals duidelijk blijkt uit het volgende..

2) In het Hebreeuws Teanéha, "vernederen" in de zin van: in slechtere conditie brengen; in verband met het stamverwante Arabisch, "in rang terugstellen." De betekenis is niet, dat zij Hagar tot hardere arbeid doemde, maar dat zij haar van de rang van vrouw of bijvrouw van

Abram, weer tot die van slavin terugbracht en haar dus het recht ontnam, zich als vrouw van Abram te gedragen en als zodanig op te treden. Hagar vluchtte dan ook niet, omdat zij door Saraï hard behandeld werd, maar omdat zij die terugstelling in rang en stand niet kon verdragen.

3) Zo hebben Saraï en Abram, in plaats van de vervulling van hun wensen te verkrijgen, slechts verdriet, en, gelijk het scheen, nog het verlies van hun dienstmaagd, van hun eigendunkelijke raad ingeogst.

Het brengt enkel onheil te weeg, als men door vleselijke middelen, al is het met een goed doel, des Heren voornemen wil ten uitvoer brengen.

II. Vs. 7-14. Op weg naar haar land verschijnt de Engel des Heren aan Hagar, beweegt haar tot terugkeren, en voorzegt, wat er van het kindje worden zal, dat zij onder het hart draagt.

7. En de Engel¹⁾ des HEREN, van een gewone Engel wel te onderscheiden; hier voor de eerste maal vermeld, die in de persoon van Christus vlees geworden is, en reeds onder het Oude Verbond, de gedaante van een mens of een Engel aannam, en nu ook als gezant van God achter Hagar aangegaan was, om haar van haar weg terug te leiden; die Engel des Heren vond²⁾ haar aan een waterfontein in de zuidwestelijk van Kanaän gelegen, zeven dagreizen lange woestijn, namelijk aan de fontein op de weg van Sur 3) (muur). Tot hertoe was Hagar al vluchtende gekomen; nu waren haar krachten van de vermoeiende tocht door het barre zand en het eenzaam oord geheel uitgeput. Zo lag zij bij de bron; zij verlangde er wellicht naar, dat er iemand mocht komen en zich haar lot aantrekken (vs. 13). En wie kwam er en trok zich haar lot aan? De Heere zelf in Zijn voorkomende genade, die ook haar om Abram's wil zegende.

1) Door heel het Oude Testament wordt er een bestendig onderscheid gemaakt tussen God, die in het verborgene woont, en het Wezen, dat God openbaart bij uitnemendheid, en dat waar het Hem openbaart, tevens aan God gelijk is. Dat Wezen, die openbaring Gods, die aan Hem gelijk, en tevens van Hem onderscheiden is, heet doorgaans: "de gezant (Engel) des Heren" (Maleach Jehova) en ook zonder meer "God" (El, Elohiem, Adonai en Jehova). Deze Engel des Heren is reeds de leidsman van de aartsvaders (hoofdstuk. 47:15,16). Deze is het, die Mozes roept (Exodus 3:2 vv.) en het volk van Israël leidt door de woestijn (Exodus 14:19; 23:20; Jesaja. 63:9). Hij is de voorvechter van de Israëlieten in Kanaän (Jozua 5:13) en ook later de gids en bestuurder van het volk van het verbond (Richteren. 2:1 vv.; 6:11; 13:3). Bij Jesaja heet Hij: de "Engel des aangezichts" Jesaja 63:9), bij Daniël: "MICHAËL" (Daniël. 10:13 vv.). Bij de laatstgenoemde profeet zendt Hij Gabriël tot deze. Bij Zacharia, meer hij het nieuw te bouwen Jeruzalem af, en zendt Hij de Engel tot de Godsman, die met deze spreekt (Zacharia 1:2). Bij Maleachi komt Hij voor als de Engel van het Verbond, wiens komst door het volk met smachtend verlangen wordt tegemoet gezien, en van wie het aan dat volk wordt beloofd, dat Hij tot Zijn tempel zal wederkeren (Mal. 3:1). Nergens spreekt in het Oude Testament enige Engel rechtstreeks als God; de Engel Gabriël bij Daniël en de Engel, die bij Zacharias met de profeet spreekt, onderscheiden zich kennelijk van Jehova. De gezant des Heren daarentegen, zowel op deze plaats als elders spreekt zeer dikwijls als Jehova, en

Zijn verschijning wordt meermalen aangemerkt, als die van God, de Allerhoogste zelf, God getuigt uitdrukkelijk van deze Engel: "Mijn naam (Mijn geopenbaard wezen) is in Hem." (Exodus 23:21). Zijn naam, "gezant" of "Engel" moet in zeer algemene betekenis worden verstaan, en geenszins zo worden opgevat, als gaf die de natuur van een soort van wezens of van Engelen te kennen, welke Hij zou hebben aangenomen (Hebr. 2:16). In het Nieuwe Testament hebben: "Woord, Zoon, Evenbeeld, Afschijnsel Gods" dezelfde betekenis als: "het aangezicht Gods, dat naar de mensen toegekeerd is; de openbaring van de verborgen God." Betrekking heeft hierop in het bijzonder de door Christus herhaaldelijk gebezigde uitdrukking: "die Mij gezonden heeft" en "Ik ben van de Vader gezonden" (MATTHEUS. 10:40; Luc. 10:16), Joh. 5:23; 6:29; 17:3, gelijk Hij in Hebr. 3:1 "Apostel" heet. De eens te verwachten verschijning van deze Godmens op de aarde, wordt door het gehele Oude Testament heen op tweeërlei wegen voorbereid; aan de een zijde wordt een menselijk gezant beloofd, die boven alles groot en heerlijk zou zijn (later de Messias, de Gezalfde des Heren), aan wie tevens goddelijke namen, eigenschappen en werken worden toegeschreven (hoofdstuk. 49:10. Psalm. 2; 110; Jesaja. 2:5. Micha 5:1); en aan de andere kant komt de persoonlijke onderscheiding tussen de verborgen God en het Wezen, waarin God zichzelf openbaart, steeds duidelijker en ondubbelzinniger uit, waarom dan ook Johannes, de wegbereider des Heren, in Christus de Eeuwige erkende, die boven alles was. Johannes 1:15; 3:31).

2) "De Engel vond haar." Wat wil de Heilige Geest daarmee anders zeggen, dan dat de Heere haar gangen had nagespeurd, haar niet had losgelaten, toen zij zich uit het huis van Abram verwijderde, maar zich over haar was blijven ontfermen..

3) Dat zij zich op de weg van Sur bevond, wijst duidelijk aan, dat zij van plan was naar haar vaderland terug te keren..

8. En Hij, wilde haar bewust doen worden overijling en haar verkeerdheid, zei: Hagar, gij dienstmaagd 1) van Sarai! Vanwaar komt gij, en waar zult gij heengaan? 2) Is dit de plaats waar Sarai's lijfeigene behoort te wezen? Zij nu maakte geen verontschuldigen, verootmoedigd door de majesteit van Hem, die tot haar sprak; en Zij zei: Ik ben vluchtende van het aangezicht van mijn vrouw Sarai! 3)

1) Dat "Hagar, gij dienstmaagd van Sarai," stelde in een enkel ogenblik geheel haar handelwijze van heden, van gisteren en eerder, in een veroordelend licht, en, ofschoon het over Sarai's ontvlamde hartstocht geen goedkeuring wegdroeg, gaf het haar een zakelijke wenk, omtrent haar roeping en plicht..

Hiermee laat de Heere het duidelijk aan Hagar voelen, dat, al is zij gevlucht en niet meer in het huis van Sarai, haar toestand voor Hem niet is veranderd. Voor de Heere is en blijft zij de dienstmaagd, de slavin van Sarai, totdat straks Abram zelf, naar de beschikking Gods, haar in vrijheid zal heenzenden. Door Hagar aan te spreken als dienstmaagd, heeft God ook die stand als volkomen wettig erkend, en is dit een woord, een vingerwijzing voor allen, om degenen, die over ons gesteld zijn, volgens de ordonnantiën Gods, gehoorzaam te zijn..

2) De Engel des Heren vraagt dit niet, alsof hij over de zaak in twijfel stond, maar, om haar geen gelegenheid te geven met uitvluchten te komen, verwijt Hij haar in weinig woorden haar vlucht. Alsof Hij zeggen wilde: in uw verlaten toestand komt gij met omzwerven niets verder, omdat gij de hand van God toch niet kunt ontvluchten, die u daar uw plaats heeft aangewezen..

Door dat "waar gaat gij heen" onmiddellijk volgende op het "vanwaar komt gij," heeft de Heere haar ook willen bepalen bij het feit, dat zij, door Abram's tent te verlaten, de dienst Gods verliet, en door haar vaderland weer op te zoeken, zich zou overgeven aan de afgodendienst..

3) Hoewel ons niet meegedeeld wordt, op welk een wijze de Heere haar verscheen, mogen wij toch veronderstellen, dat Hij haar in een gedaante is verschenen, die op haar de diepste indruk maakte, zodat haar de moed ontbrak, om ook maar één enkele verontschuldiging te maken, zodat zij terstond haar schuld voor Hem beled.

9. Toen zei de Engel des Heren tot haar: Uw weg is geen goede weg, keer weer tot uw vrouw en verneder u onder haar handen, 1) in plaats van haar met trotsheid te behandelen;

1) Hagar was Sarai's lijfeigene; door haar vlucht pleegde zij diefstal. God wil dat niet en brengt haar terug tot haar plicht (Zo ook Onesimus; zie de brief aan Filemon). Hij zelf zal haar vrij maken. Dat was een roepstem van de Goede Herder, die het verdwaalde schaap terugbrengen wil..

10. Voorts zei de Engel des HEREN tot haar, opdat zij zou weten, wat grote dingen de Heere met haar voor had, en welke Hij nog aan haar zou doen, die reeds berouw gevoelde over haar dwaze stap en in haar hart teruggekeerd was: IK zal uw zaad grotelijks vermenigvuldigen, zodat het vanwege de menigte niet zal geteld worden; want het kind, dat gij onder het hart draagt, is Abram's zaad, en Ik zal ook aan dit kind vervullen, wat Ik van de lichamelijke zegen aan Abram (hoofdstuk. 13:16) beloofd heb. 1)

1) Abram is door zijn wettig huwelijk de vader van het uitverkoren volk van God geworden; door zijn gemeenschap met de dienstmaagd, de vader van de Islam..

Arabië werd tot een weg van zwervende horden van de tropische (hete) gewesten van Noord-Afrika en Zuid-Azië, tot een bron van mensen, wier stroom sedert duizenden jaren wijd en zijn naar Oosten en Westen zich uitgestort heeft..

Na het woord van bestraffing en terechtwijzing komt de Heere met een belofte en geeft daarmee ook aan Hagar het bewijs van Zijn goddelijk mededogen..

11. Ook zei des HEREN Engel tot haar: Zie, gij zijt zwanger, en zult een zoon baren, en gij zult zijn naam, tot herinnering aan deze geschiedenis en de belofte, die Ik u gegeven heb, Ismaël noemen, 1) dat is: God verhoort; omdat de HEERE uw verdrukking aangezien en aangehoord heeft. 2)

1) Ismaël is de eerste, wie reeds vóór de geboorte een naam wordt gegeven. Na hem geschiedt dit ook met Izaak (Genesis 17:19), met Salomo (1 Kronieken 23:9), met Josia (1 Koningen 13:2), met Kores of Cyrus Jesaja 45:1), met Johannes de Doper (Luc. 1:13) en eindelijk met de Heiland zelf (Luc. 1:31, MATTHEUS. 1:21)

2) Onze smarten, onze ziekten zijn reeds gebeden, zo wij geliefden zijn van God. De Heere snelt te hulp, gelijk een vader doet als het kind in nood is, ook zonder dat het kind om bijstand roept; daarom helpt ook hij, die de Geest des Heren heeft, de ellendigen, en wacht hij niet totdat eerst zijn hulp is gevraagd. God hoort onze verdrukking aan, en zo hij beveelt dat wij ons onderwerpen, weet Hij het wonderlijk met Zijn zegeningen goed te maken..

Ook hier blijkt weer de vrijmacht Gods, maar ook tevens de vervulling van het woord: "Eer zij roepen zal Ik antwoorden." Uit eigen beweging, naar Zijn vrijmachtig welbehagen, ontfermt de Heere zich hier over de vluchtende Hagar..

12. En hij zal een woudezel 1) van een mens zijn, wild als een woudezel, die de eenzaamheid lief heeft en zich door niemand laat temmen; zijn hand zal tegen allen zijn, en de hand van allen tegen hem, 2) met niemand zal hij in vrede leven; en a) hij zal wonen voor het aangezicht van al zijn broederen, 3) (Genesis 25:18)

1) Een hoogst merkwaardige profetie en een eigenaardige betekenis! De wilde ezel is een schoon dier, hoger op de poten dan de tamme, met donkere, wollige manen, een hoog gewelfd voorhoofd, lange, recht opstaande oren, zilverkleurig haar met donkerbruine borstelige streep op de rug, door een soortgelijke gekruist. Het is een vlug en schuw dier, dat in de woestijn woont, slechts met moeite geveld, maar nooit getemd wordt. Een heerlijke beschrijving van dit dier vinden wij bij Job (9:8-12). De uiterste verwoesting schildert de profeet met dit woord: "de plaats waar de woudezels zich vermaken." Jesaja 32:14). De grenzeloze liefde van de Bedoeïenen tot de vrijheid, hun neiging, om zonder enige beperking in de woestijn rond te zwerven, hun verachting van alle geregelde levenswijze, met name van het leven in steden, hun hardnekkige afscheiding van anderen, dat alles wordt ons onder dit beeld aangeduid. Slechts enkele delen van hun land zijn enige tijd onder het juk gebracht; maar telkens moesten ook weer de overwinnaars de vriendschap van een volk zoeken, dat niet zonder gevaar kan worden aangerand, en dat slechts tevergeefs kan worden bestreden. "Zij leven onder de blote hemel" (zegt Diodor. 19:94) en noemen de onbewoonde woestijn, waar geen water te vinden is, hun vaderland. Een wet verbiedt hun het zaaïen en planten van vruchtbomen; het drinken van wijn en het bouwen van huizen; wie in strijd daarmee handelt, wordt ter dood veroordeeld. Deze wet berust op hun mening, dat allen, die dergelijke zaken bezitten, door machtigeren dan zij, zouden kunnen genoodzaakt worden, hun bevelen te gehoorzamen..

Calvijn vertaalt het woord in de grondtekst door "woest" en omschrijft het dan aldus: dat hij, nl. Ismaël, een zeer oorlogszuchtig man zou zijn, vreselijk voor zijn vijanden, en zo; dat niemand hem ongestraft zou kunnen aanvallen. Hetgeen volgt, schijnt zijn gevoelens te bevestigen, hoewel het ook te verdedigen is, dat door de eerste woorden meer de levenswijze van Ismaël en zijn nakomelingschap wordt aangeduid en door "zijn hand enz." hun karakter en hun positie tegenover hun medemensen en de andere volken in de wereld.

2) In de woestijn is ieder een vijand van de anderen, zo zeggen de Arabieren in Nubië nog heden, en zij beroepen zich, met welgevallen op hun leefwijze ziende, op deze uitspraak Gods in onze Bijbel..

3) Wat betekent deze uitdrukking? Geheel verwerpelijk is de verklaring, dat hij en zijn nakomelingschap tegen het Oosten zouden wonen. De Heere wil ook door deze woorden wijzen op de eigenaardige positie, welke het volk van de Ismaëlieten zal innemen onder de andere volken. Deze positie namelijk, dat het zich nooit zal vermengen met de anderen, een op zichzelf staand volk zal zijn en blijven, te allen tijde zich van de andere volken zal blijven afscheiden. Deze laatste woorden staan dan ook in onafscheidelijk verband met de vorige en zijn volstrekt geen aanhangsel ervan..

13. En zij, de waterput verlatende en tot haar meesteres terugkerende, noemde de naam des HEREN die tot haar sprak, want zij erkende duidelijk de Engel voor de Heere zelf, nadat Hij zo bepaald in Zijn woorden Zich geopenbaard had: Gij God van het aanzien, 1) want zij zei: Heb ik ook hier gezien naar Die, die mij aanziet; 2)

1) God komt u in uw woestijn tegen; Hij roept uw geweten wakker, Hij beveelt: "Keer om, bekeer u;" en komt met Zijn genade u tegemoet..

De standen zijn in dit leven zeer ongelijk. Daarom moet men zich aan deze troost vasthouden, die hier de Engel aanwijst en denken: "Ziet, gij zijt een knecht, een dienstmaagd, arm enz. Laat u dit echter een goede troost zijn, dat uw God heren en knechten, rijken en armen met hetzelfde oog aanziet..

2) Al was de liefelijke verschijning van de bode van God geweken, al ruiste zijn woord ook niet meer om haar heen, in hem had zij de hoge Zender, de God van Abram herkend, die ook op haar wilde neerzien, op haar, die naar die God nooit had omgezien, die in haar wanhoop en vertwijfeling om die God niet had gedacht. Voor het eerst in haar leven heeft zij een eigen naam voor die God gevonden. Meer dan eens had zij in Abram's huis de naam van God gehoord, maar die daarom nog niet begrepen. Iets wellicht daarbij gevoeld, maar toch zijn inhoud niet gevat: Maar nu weet zij, wie die God van Abram is. Het is die Ontzaglijke God (Elohiem), die ook haar heeft aangezien..

De gedachte die hieraan ten grondslag ligt is deze: de aanblik van God overweldigt en verslindt zo al het overige, dat, wie Hem heeft gezien, niets anders meer zien kan, d.i. sterven moet. De vrees dat de mens, aan wie God, of een God, een goddelijk wezen verschenen is, sterven moet, wordt in de hele, ook in de heidense oudheid teruggevonden. Maar wat bij de heidenen niets anders was dan een donker gevoel van Gods grootheid en Majesteit, dat is in het Oude Testament, tenminste daar, waar het meer verlichte voorkomt, een diep besef van de onwaardigheid van de zondige mens, om te verschijnen voor de Heilige God Jesaja 6:5). Het in het Oude Testament zeer dikwijls aangeduid, algemeen geloof, dat men God niet kon zien zonder te sterven (Genesis 32:30, Richteren. 6:22 13:23) wordt door God Zelf bekrachtigd (Ex. 33:18-20) en toch tevens door een reeks van feiten weerlegd (Ex. 24:10-11). Wat voor het scheepsel wegens zijn verdorvenheid onmogelijk is, dat kan door Gods barmhartigheid en

genade, die de mens ontzondigt en de indruk van Zijn heiligheid tempert en verzacht, mogelijk worden. Vandaar de kinderlijke vreugde, wanneer de mens zich na het aanschouwen van een openbaring van God verkwikt, opgewekt en genezen voelt, totdat zich ten laatste de volle heerlijkheid Gods openbaart, en zij, die in Hem geloven, blijmoedig kunnen uitroepen: "Wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, wij hebben Hem met onze ogen gezien en met onze handen aangeraakt." Johannes 1:14, 1 Joh. 1:1).

14. Daarom noemde men die put, waar Hagar die openbaring des Heren gehad had, de put a) Lachai-Roï, dat is bron van de levende en ziende; ziet, hij is aan de zuidelijke grenzen van Kanaän, tussen Kades (hoofdstuk. 14:7) en tussen het westelijk gelezene Bered (hagel), misschien el Dschifar.

a) Genesis 24:62; 25:11

Door Hagar was tot herinnering aan deze ontmoeting die put aldus genoemd, en deze naam is sedert die tijd in zwang geweest..

III. Vs. 15 en 16. Naar huis teruggekeerd baart Hagar een zoon, die Abram volgens het goddelijk bevel "Ismaël" noemt.

15. a) En Hagar, teruggekeerd 1) in gehoorzaamheid aan God, baarde Abram²⁾ een zoon; en Abram, die het goddelijk bevel (vs. 11) met de gehele gebeurtenis van haar vernomen had, noemde de naam van zijn zoon, die Hagar gebaard had, Ismaël. 3)

a) Galaten. 4:22

1) Het terugkeren van Hagar, zonder enige conditie te stellen, is bevestiging van haar geloof. Daardoor maakt zij voor haarzelf haar roeping en verkiezing vast. Het is de gehoorzaamheid van het geloof, welke zij hier betoont..

2) Niet zonder reden staat hier: "baarde Abram een zoon," en zo aanstonds "noemde de naam van zijn zoon". Daarmee wordt uitdrukkelijk geleerd, dat Ismaël een zoon van Abram was, die voor Abram's rekening kwam, maar ook, dat hij nl. Abram werkelijk zou zorgen voor de opvoeding van Ismaël, als zijn zoon, De Arabier, zich in trotse waan beroepende op dit verhaal, beweert het recht te hebben op alle landen, die hij zich verkiest, als voortgesproten uit de eerstgeborene van Abram, en alzo groot te zijn boven de Israëliet..

3) Dat Abram terstond bereid is die zoon Ismaël te noemen, getuigt tevens van zijn dankbaarheid voor de genade, aan Hagar bewezen..

16. En Abram was zesentachtig jaar oud, toen Hagar Ismaël aan Abram baarde; dus is Ismaël geboren in het jaar 2094 na de wereldschepping, of 1906 vóór Christus.

HOOFDSTUK 17.

DE BELOFTE OMTRENT IZAAK WORDT DOOR DE BESNIJDENIS BEVESTIGD

I. Vs. 1-14. Abram ontvangt, 13 jaar na Ismaëls geboorte, in het 99ste jaar van zijn leven, weer een verschijning des Heren. Hij ontvangt, nu de tijd van de volbrenging van Gods belofte nabij, is de nieuwe naam Abraham; tevens wordt het verbond Gods meer bevestigd, door de instelling van de besnijdenis voor hem en zijn nakomelingen.

1. Als nu Abram negenennegentig 1) jaar oud was, zo verscheen de HEERE aan Abram, 2) voor de vierde maal (hoofdstuk. 12:1-7; 13:14; 15:1) en ook nu weer in aangenome gedaante, om van aangezicht tot aangezicht met hem te spreken, en zei tot hem: Ik ben God de Almachtige! die alles vermag, ook wat met de gewone loop van de natuur en het menselijk verstand in strijd is.

a) Wandel voor Mijn aangezicht, gelijk gij tot hertoe gedaan hebt, en altijd in hoge mate doen moet en zijt oprecht, 3) of volkomen in uw offergave aan Mij, zodat Ik uw hart met niemand te delen heb.

a) Genesis 5:22

1) Een tijdvak van 13 jaar gaat Mozes hier met stilzwijgen voorbij. Het is de tijd van het wachten voor Abram op de vervulling van de belofte..

2) In het Hebreeuws El-Schaddaï. Een nieuwe naam, waarin de Heere God Zijn Almacht ontdekt, waardoor Hij een bij de mens afgesneden zaak kan doen. Had Abram gemeend, op aandrijven van Saraï, dat uit zijn wettige vrouw hem geen nakomelingschap zou geworden, door de openbaring van deze naam zegt God hem, dat, wat bij de mens onmogelijk is, mogelijk is bij Hem. God weet het wanneer Zijn kinderen geloofsversterking behoeven en komt altijd te rechter tijd..

3) Om kort te gaan, de oprechtheid, welke hier bedoeld wordt, staat tegenover geveinsdheid of huichelarij. En voorwaar, waar men met God te doen heeft, daar is geen plaats voor bedrog over. Wij leren dus uit deze woorden, tot welk doel God de Kerk zich vergadert, namelijk, opdat degenen, die Hij geroepen heeft, heilig zouden wandelen..

"Wandel voor mijn aangezicht" wijst het juiste richtsnoer en de rechte maatstaf voor de ware geloofswandel. De bijvoegende eis: "Wees oprecht" omschrijft het beginsel voor de gezindheid van het hart..

Door deze laatste woorden vraagt de Heere van Abram, zoals wij het uitdrukken, een man uit één stuk te zijn. In alles waar, in spreken en in handelen, in het hele zijn..

2. 1) En a) Ik zal Mijn verbond stellen tussen Mij en tussen u, in wiens hart de begeerte leeft naar oprechte wandel met Mij; en Ik zal u, die in mijn ogen nog altijd kinderloos zijt, omdat

Hagar's zoon geen zaad is uit het rechte huwelijk, zeer vermenigvuldigen 2) en u also betonen, dat Ik ben de almachtige God.

a) Genesis 15:18 Exodus 2:24; 6:24 Leviticus 26:42 Genesis 12:2; 13:16; 15:5.

1) Met vs. 2 begint God de beloften, welke Hij vroeger gegeven had, nader uit te breiden en in geheel haar omvang bekend te maken..

2) Zo de Heere vertraagt Zijn beloften te vervullen; Hij vergeet ze niet. (2 Petrus. 3:9).

3. Toen viel Abram, overmeesterd door de indruk van de goddelijke Majesteit, en bereid om, als een onderworpen knecht, Gods wil te doen, op zijn aangezicht 1) teraarde en beloofde daarmee zwijgend, wat de Heere van hem geëist had; en God 2) sprak met hem, zeggende:

1) De verschijning des Heren is voorzeker zeer majestueus geweest. Het was de verschijning van El-Schaddai en was daarom ook geheel in overeenstemming met die openbaring van het Goddelijke Wezen. Tevens blijkt uit deze woorden de diepe eerbied van de vader van de gelovigen en zijn volkomen overgave van het hart..

2) De Heere wordt hier Elohiem, de God van het heelal, genoemd, daar Hij tot Abraham, de vader van de menigte, spreekt..

4. Mij aangaande, zie, Mijn verbond is met u, wat mij betreft al is Sarai zoveel jaar ouder geworden, sedert Ik met u het verbond maakte, voor Mij, God, de Almachtige, is de vervulling niet te wonderbaar; Ik heb het niet vergeten; het blijft; en gij zult tot een vader van een menigte van volken worden.1)

1) Niet alleen de Israëlieten zijn Abram's nakomelingen, maar ook de Ismaëlieten, al de stammen die uit Ketura's zonen zijn voortgekomen, verder het geslacht van Ezau, Abram's kleinzoon. Nemen wij in geestelijke zin deze belofte, dan zijn alle gelovigen Abram's zonen en dochters en de gehele menigte van de volken op aarde zal tot hem verzameld worden; zij allen zullen hem als vader eren. (Romeinen 4:16,17).

Welke is nu die menigte van de volken? Het staat toch vast dat verschillende volken hun oorsprong van de heilige Patriarch afleiden. Want Ismaël is tot een groot volk uitgebreid, de Edomieten zijn eveneens wijd en zijn verspreid. Ook uit de andere zonen, welke hij bij Ketura had verwekt, zijn vele geslachten voortgekomen. Maar de blik van Mozes reikt veel verder, omdat hij als het ware die volken ziet, die door het geloof Abram zullen ingelijfd worden, ofschoon zij niet van hem afstammen wat het vlees aangaat, waarvan Paulus voor ons een betrouwbaar uitlegger en getuige is. Niet daarom wordt Abram daarom een vader van vele volken genoemd, omdat zijn zaad zich in verschillende volken zou scheiden, maar veeleer omdat de verscheidenheid van de volken in hem tot één zou worden..

5. En uw naam zal niet meer genoemd worden Abram, dat is: hoge, grote vader, gelijk eens uw ouders na uw geboorte u genoemd hebben, daar gij naar hun mening een rijk Emir een machtig vorst worden zou; maar uw naam zal wezen Abraham,

1) vader van de menigte: want Ik heb u gesteld tot een vader van een menigte van volken.

1) De nieuwe naamgeving begint, van de zijde Gods met Abraham en gaat door heel de Schrift heen, tot in de Openbaring van Johannes. Zij geeft te kennen, dat de naam, die wij als mens ontvangen, niet bestaanbaar is voor God; want hij is uit Adam, en wij moeten een naam hebben uit God. Deze is de nieuwe naam. Christus bewees zich dan ook daardoor de Jehova van het Oude Testament te zijn, door nieuwe namen te geven. Een nieuwe naam van God te ontvangen, zegt niet alleen "dat wij in een nieuwe betrekking tot God gesteld zijn, maar dat wij God toe behoren; want zo als God iemand noemt is hij. Een nieuwe naam, een nieuw leven! Bij de geboorte een naam, bij de wedergeboorte weer een naam, en terwijl de naam een einde heeft, blijft de nieuwe naam eeuwig, en doet de mens die hem ontvangt, eeuwig blijven. De plaatsing van een aspiratie, van een lichte ademophaling, van een "ah" tussen de letters van de oude naam, "Abram," maakte hem tot een nieuwe naam. Hoe eenvoudig! Zo is het ook in de wedergeboorte; zij ligt soms in het doen van een kleine stap..

Het nieuwe verbond Gods in zijn naam, als El-Schaddaï, God, de Almachtige (vs. 1). Wondergod, is de oorzaak van de nieuwe naam van de gelovige..

6. En Ik zal u zeer vruchtbaar 1) maken, en Ik zal u tot volken stellen, en a) koningen 2) zullen uit u voortkomen.

a) MATTHEUS. 1:16 vv

1) Maar laat ons niet vergeten, dat de nieuwe naam, die Abraham voortaan zou dragen en vervolgens ook overal in de Heilige Schrift draagt, allereerst op een veranderde toestand heen wijst in zijn eigen persoonlijk leven. Welke die verandering was, wijst de stellige uitspraak Gods duidelijk aan: "Ik zal u zeer vruchtbaar maken." Als honderdjarige kon Abraham geen hoop meer voeden zelf kinderen, voort te brengen evenmin als hij die van de negentigjarige Sara verwachten kon..

2) Een overvloedige zegen belooft de Heere. Aan de koninklijke gelovige worden koninklijke beloften gedaan; wordt beloofd, dat ook zijn nageslacht op bijzondere wijze zal gezegend worden. De zegen zou zich tot de navolgende geslachten uitbreiden. Koningen, ja, de Koning der koningen zou, zoveel het vlees aangaat, uit hem geboren worden..

7. En Ik zal Mijn verbond oprichten tussen Mij en tussen u en tussen uw zaad na u in hun geslachten. Ik zal vervullen, wat Ik beloofd heb bij al uw nakomelingen, want Ik heb het u gegeven tot een a) eeuwig verbond, dat over eeuwen zich uitstrekt en ten laatste werkelijk een eeuwige vervulling zal hebben, om u te zijn tot een God, en uw zaad na u.

a) Genesis 13:15

Zij, die menen, dat hier alleen uitverkorenen bedoeld worden en, zonder onderscheid, alle gelovigen, uit welk volk zij, wat het vlees aangaat, ook afstammen, bedriegen zich. Want de Schrift wijst er wel degelijk op, dat in het bijzonder het volk, dat uit Abraham zijn oorsprong had, het verbond van God ontvangen heeft. En duidelijk is het onderwijs van Paulus over de vleselijke kinderen van Abraham, dat zij zijn heilige takken, daar zij uit een heilige wortel zijn voortgekomen. En opdat niemand dit tot de schaduw van de wet zou terugbrengen of als een allegorie zou bestempelen, zegt hij ergens, dat Christus gekomen is, opdat Hij een Bedienaar van de besnijdenis zou zijn. Waarom niets meer zeker is, dan dat God Zijn Verbond met de kinderen van Abraham, die op vleselijke wijze, uit hem zouden geboren worden, heeft gesloten..

8. En a) Ik zal u, en uw zaad na u, het land, dat sedert uw roeping uit uw vaderhuis, het land van uw vreemdelingschap is, geven, het gehele land Kanaän, tot eeuwige bezitting; 1) en Ik zal hun tot een God zijn²⁾

a) Genesis 15:8 Deuteronomium. 1:8

1) God sluit met Abraham en zijn nakomelingen een eeuwig verbond; want dit verbond van de genade was de eerste kiem van het nieuwe verbond in Christus. Maar ook tussen God en de lichamelijke nakomelingen van Abraham blijft een bijzondere betrekking bestaan; want zowel hun tegenwoordige straf, na de verwerping van hun Koning en Heiland, als de verwachtingen, waarop zij voor de toekomst nog mogen bouwen, zijn de gevolgen van dit verbond Gods met hen. (Romeinen 11:29).

De eeuwige bezitting, waarvan hier wordt gesproken, staat in de eerste plaats tegenover de plaats van de vreemdelingschap, waar Abraham zich destijds ophield. Doch het land, dat God aan Abraham en zijn zaad ten erfdeel belooft, is tevens het zichtbaar onderpand, het omkleedsel, dat de nog zachte kern omsluit, en daarom het veelbelovend beeld van een nieuwe wereld, die aan de gemeente des Heren toebehoort. Daarom vooral heet zij een eeuwige bezitting. Hetzelfde geldt van alle goddelijke verordeningen, die in het Oude Testament, als voor alle tijden en ten eeuwigen dage zijn ingesteld, om in het Nieuwe Testament voor zo veel de letter betreft, te worden opgeheven, maar naar de geest volkomen te worden vervuld, zoals b.v. de besnijdenis, het Pascha, het priesterschap enz..

2) In dit laatste: "Tot een God zijn," ligt een onuitsprekelijke bron van zegeningen voor Abrahams nakomelingschap opgesloten. Daarmee belooft Jehova, de Heere, dat Hij voor Israël in het bijzonder zal zijn, wat Hij voor de andere volken in het algemeen is, en spreekt Hij het uit, dat Abrahams zaad Zijn uitverkoren volk zal wezen, het voorwerp van Zijn bijzondere zorg en bewaring..

Israël's Jehova is de Elohiem, God van alle volken, de Alregeerder, zodat niemand Israël kan schaden..

9. Voorts zei God tot Abraham, hem na de ontvangen verbondsbelofte nu ook de verbondslicht voorhoudende: Gij zult Mijn verbond houden, gij, en uw zaad na u, in hun geslachten.

Gelijk eertijds de verbonden niet slechts in het openbaar werden bekend gemaakt, maar op koper werden gesneden of in steen gegrift, opdat de herinnering des te beter bestendig zou blijven, zo grift God nu dit Zijn Verbond in het vlees van Abraham in. De besnijdenis was, als het ware, een heilig monument van zijn aanneming, waardoor het geslacht van Abraham werd uitverkoren tot een eigen volk van God..

Ook bij andere volken werd of wordt de besnijdenis gevonden, maar hier wordt zij door de Heere tot een heilige instelling gewijd, tot een sacrament, een verbondsteken..

10. Dit is Mijn verbond, dat gijlieden houden zult tussen Mij en tussen u, en tussen uw zaad na u: dat al wat mannelijk 1) is, besneden worde 2) en zo iedere man onder u Mijn verbondsteken niet in steen en koper, maar in zijn eigen vlees gesneden heeft: de vrouw, als uit de man genomen, zal daardoor tevens Mij geheiligd en Mijn verbond deelachtig zijn.

1) Het mannelijk gedeelte vormde, vóór Christus' komst op aarde, geheel de kracht van het volk. Alleen de mannen werden geteld, als er van personen of zielen sprake was. Eerst in Christus is man en vrouw één; eerst in en door Christus is het onderscheid van sekse in verband tot het Koninkrijk Gods opgeheven. Bij Abraham wordt het verbondsteken van de onderscheiding alleen het mannelijk geslacht opgelegd. Ook daarin, gelijk in al het andere, drukt zich het voorbereidende karakter van dit tijdperk uit. Alles in dit tijdvak van de voorafschaduwing en bedoeling van de schaduwen wijst heen op een voller en heerlijker toestand, die nog komen moet; en zo is het natuurlijk ook met het sacrament van die tijd.,

2) Dit is in het verbonds Gods Zijn eis van ons, niet dat wij iets doen, of vervullen; maar de belofte Gods in gedachtenis houden en geloven..

11. En gij zult het vlees van uw voorhuid besnijden; a) want daardoor zijt gij uit zondig zaad voortgebracht (Psalm. 51:7), de besnijdenis zondert u also af van allen, die slechts uit vlees geboren zijn en aan de ontwikkeling van het natuurlijke in de mens zijn overgegeven: zij stelt u, daar zij op Mijn bevel geschiedt, in gemeenschap met Mij; en dat besnijden zal tot een teken zijn van het verbond tussen Mij en tussen u, en tevens een zinnebeeldig heen wijzen, naar een andere besnijdenis, tot welke Ik u juist door dit Verbond opvoeden wil. (Deuteronomium. 10:16; 30:6 Jeremia 31:31-34).

a) Hand. 7:8 Romeinen 4:11

12. Een a) zoontje dan van acht dagen, de tijd dat het uit zijn uitwendige onreinheid is, zal u besneden worden, al wat mannelijk is in uw geslachten; de ingeborene van het huis, en de gekochte met geld van allen vreemde, welke niet is van uw zaad.

a) Leviticus 12:3 Luc. 2:21

Een oosters gezin bestond uit de eigen kinderen, zo die aanwezig waren; uit slaven, die in het huis waren geboren, en uit slaven, die voor geld waren gekocht.

13. De ingeborene van uw huis en de gekochte met uw geld

1) zal zeker besneden worden; en Mijn verbond, Mijn Verbondsteken, zal zijn in uw vlees, tot een eeuwig verbond. 2)

1) Voor het eerst lezen wij van voor geld gekochten. De slavernij is zeker strijdende met alle rechten van de natuur en kan van God niet gewild zijn. Toch heeft de Heere, door het aan Israël onder beperkingen (Exodus 21:2) toe te staan, bedoeld een zegen aan enkelen uit andere volken te geven, opdat zij door Israël Jehova zouden leren kennen; zij werden tot hun zegen door de besnijdenis Israël ingelijfd..

2) Tussen de besnijdenis, zoals zij gevonden en toegepast werd bij de heidense volken, o.a. bij de Egyptenaren, en zoals deze werd ingesteld voor Abraham en zijn nakomelingschap is een diepgaand verschil. Bij de Egyptenaren was zij alleen om de reinheid van het lichaam te bevorderen, gelijk nog altijd bij de Arabieren, en was zij dus hoogstens een beeld van zedelijke reinheid. Bij de Egyptenaren werden alleen de priesters besneden. Bij Abraham strekte zich deze daad uit tot al wat mannelijk was, om daarmee af te beelden, dat het Verbond Gods zich niet alleen beperkte tot een enkele persoon of tot een enkele kaste, maar tot het gehele volk. Bovendien, en dit is niet van minder gewicht, betekende zij een zedelijke, geestelijke reinheid een reiniging van de zonde, waarin de mens ontvangen en geboren was, en verkondigde derhalve de reinigmaking door het bloed van Christus. En eindelijk zonderde zij, juist door het bovengenoemde, Abrahams zaad af van de heidenwereld en stempelde dat volk tot een heilig en verkregen volk Gods. De Heilige Doop is voor het Nieuwe Verbond dus wel degelijk, wat het Sacrament van de Besnijdenis was voor het Oude Verbond..

14. En wat mannelijk is, de voorhuid hebbende, wiens voorhuidsvlees niet zal besneden worden, dezelve ziel zal uit haar volken uit, geroeid worden: 1) hij heeft Mijn verbond gebroken. 2)

1) Tegenover de zegen van het Verbond staat de vloek, en de geschiedenis van Mozes bevestigt, dat de Heere, zowel in Zijn beloften als in Zijn bedreigingen een waarmaker is van Zijn woord. De Heere komt op de weg van Midian naar Egypte zijn dienstknecht tegen, omdat zijn kinderen nog niet besneden waren..

2) Het Verbond Gods is dan van kracht, als wij door het geloof omhelzen, wat beloofd is. Indien nu iemand de tegenwerping maakt, dat met deze straf onschuldige kinderen getroffen worden, die er nog geen gevoel voor hebben, dan antwoord ik: dat wij niet al te zeer op de klank van het woord Gods moeten afgaan, alsof God aan de kinderen de overtreding uitdrukkelijk thuis bezoekt; maar wij hebben vooral te letten op de antithese, dat evenals God in de persoon van de vader, een zoon tot kind aanneemt, wanneer de vader zulk een weldaad veracht, ook het kind gerekend wordt zich van de kerk te hebben afgescheiden. Want dit is de kracht van de uitdrukking: "Uitgeroeid worden uit het volk, hetwelk God zich heeft uitverkoren."

II. Vs. 15-22, Ook aan Saraï geeft God een nieuwe naam en verzekert, dat door haar Zijn beloften vervuld zullen worden. Ismaël, voor wie Abram bidt, kan slechts tot op een zekere hoogte gezegend worden; de eigenlijke drager van de zegen moet hij blijven, die God van het begin bedoeld heeft.

15. Nog zei God tot Abraham, na een ogenblik van stilzwijgen, opdat hij eerst het gehoorde zou kunnen overdenken: Gij zult, evenals gij zelf een nieuwe naam (vs. 5) van Mij ontvangen hebt, de naam van uw vrouw Saraï (heldin, mijn vorstin) niet Saraï noemen; want dat is slechts een naam, die een eervolle plaats in uw eigen huis alleen te kennen geeft, maar haar erenaam zal op alle volken en geslachten betrekking hebben; haar naam zal zijn Sara (vorstin).

16. Want Ik zal haar, die tot hertoe onvruchtbaar was en zelf alle hoop om moeder te worden (hoofdstuk. 16:2)) opgegeven had, zegenen en u ook uit haar een zoon geven. Ja! Ik zal haar zegenen, zodat zij tot volken worden zal. Zij is het, door wie Ik de belofte, u gegeven, vervullen zal: Koningen van de volken zullen uit haar worden. 1)

1) In beide nieuwe namen, die Abram en Saraï ontvangen, is de grondletter van de naam Jehova, namelijk de "h" ingevoegd; deze naam toch is een ster van die wonderbare toekomst, die Abrahams zaad, krachtens het verbond, dat God met hem gesloten heeft, tegemoet gaat..

Daarom moet men Sarah en niet Sara schrijven..

Tot dusverre was de naam Saraï nog niet in de belofte genoemd. Wel had de Engel Hagar reeds bevolen zich onder de band van haar meesteres te vernederen. Maar nu het Verbond Gods met Abraham opnieuw was bevestigd en in het verbondsteken naderbij was gebracht, nu treedt ook zij op de voorgrond, die naar het recht van het huwelijk en naar de instelling van God Zelf met Abraham één was geworden. Het is alsof het pas in het leven getreden verbond reeds nu de zedelijke invloed begint te openbaren, die het later, door de verwachten zoon van het verbond, ten volle zal ontplooiën. Ook de vrouw vindt een plaats, en een uitstekende plaats in de huishouding van Gods Koninkrijk.

17. a) Toen viel 1) Abraham, bij het stilzwijgen (vs. 3), overmeesterd door de wonderbare dingen, die hij hoorde, op zijn aangezicht en hij lachte; hij kon zijn verwondering over het ongelooflijke van de woorden Gods niet inhouden, en dit lachen was de onwillekeurige uiting van hetgeen hij zei in zijn hart: 2) zal een, die honderd jaar oud is, een kind geboren worden, terwijl ik reeds vóór dertien jaar Hagar nam, om mijn tijd niet geheel te laten voorbijgaan, en zal Sara die reeds vóór een vierde eeuw onvruchtbaar werd geacht (hoofdstuk. 11:30), die negentig jaar oud is, baren? Die kennis is mij te wonderbaar, zij is hoog; ik kan er niet bij (Psalm. 139:6).

a) Romeinen 4:19

1) Dit is niet alleen een bewijs van zijn eerbied, maar ook van zijn geloof. Want Abraham aanbad God niet slechts, maar Hem dankzeggende, bewees hij daarmee tevens, dat hij door

het geloof aannam en omhelsde, wat hem omtrent een zoon beloofd was. Daarom ook, als wij lezen, dat hij gelachen heeft, dan is dit niet, omdat hij er aan twijfelde, of voor ongeloofwaardig hield, of God Zijn belofte in het aangezicht terugwierp, maar zoals meestal bij volstrekt niet verwachte zaken geschiedt, deels door blijdschap overmand, deels door verbazing overmeesterd, barst men in lachen uit. Want ook delen wij volstrekt niet in het gevoelen van hen, die menen, dat dit lachen uit de blijdschap alleen voortvloeide. Veel meer beschouw ik Abraham als iemand, die geheel buiten zichzelf was. Hetgeen ook door de volgende vraag wordt bevestigd. "Zal iemand, die honderd jaar oud is, een zoon worden geboren:?" Want ofschoon hij, wat door de Engel gezegd is, niet als een ijdele zaak wegwerpt, openbaart hij zich niet anders, dan alsof hem een ongelooflijke tijding was overgebracht. Zo grijpt de nieuwigheid van de zaak hem aan, dat hij als voor een ogenblik buiten zichzelf geraakt. Hij vernedert zich echter voor God en ontsteld van gemoed zich geheel ter aarde buigende, aanbidt hij door het geloof..

2) Dit spreken in zijn hart wil niet beduiden, dat bij Abraham een strijd was tussen zijn gevoel en zijn geloof. De zaak komt Abraham wel wonderlijk, maar niet te wonderlijk voor. Zijn geloof heeft wellicht wel te strijden, maar het komt toch ook zegevierend uit de strijd te voorschijn. Zijn lachen en zijn spreken komt uit een geheel andere bron voort als het lachen en spreken straks van Sara..

18. En Abram, die zich reeds zo menig jaar in het bezit van Hagar's zoon verheugd had, zei tot God: Och, dat Ismaël mocht leven voor uw aangezicht! 1)

1) Abraham bedacht niet, dat er op dat uitverkoren volk geen smet mocht kleven, en daarom die wens niet kon ingewilligd worden. Israël toch was van moederszijde uit het gevloekte geslacht van Cham (hfst.9:25 vv.; 10:6) een uit het vlees geborene, uit een slavin. (Galaten. 4:21 vv.).

Wat vraagt Abraham met deze bede? Vraagt hij van God, dat de Heere in Ismaël het heilige zaad zou voortzetten? vraagt hij, dat de Heere het leven van Ismaël mag onderhouden en hem also met tijdelijke zegeningen moge bedelen? Of is Abraham bevreesd, dat Ismaël aan de zegen van het verbond geen deel zal hebben? Het komt ons voor, dat Abraham meer met deze bede gevraagd heeft. Hij verkeerde in een betrekkelijke grote spanning van het gemoed, en daardoor doemt de gedachte ook bij hem op, dat wellicht Ismaël aan wie hij met tedere, vaderlijke liefde gehecht is, door God zal weggenomen worden; dat, als de zoon uit Sara geboren zal zijn, Ismaël zal sterven. De weldaad Gods komt hem zo groot voor, dat hij in dat ogenblik, als het ware, meent, dat zulk een grote weldaad aan de een zijde, niet zonder verlies aan de andere zijde, zal geschonken worden. Dit was dan ook geen kleine gedachten van God hebben, maar zeer geringe gedachten van zich zelf. Vs. 20 legt voor deze opvatting geen zwaarigheid in de weg..

19. En God zei a) voorwaar! het zal zijn, gelijk Ik gezegd heb, Sara, de vorstin onder de vrouwen, uw wettige vrouw, zal u een zoon baren. Een zoon van een vorstin in plaats van de zoon van een dienstmaagd, een zoon van de wettige vrouw in plaats van de zoon van een bijvrouw, een zoon door kracht van Mijn almacht geboren, in plaats van de zoon naar de loop

van de natuur voortgebracht, zal uw erfgenaam zijn; en gij zult, ter gedachtenis aan uw lachen bij de aankondiging van zijn geboorte, hetwelk ook anderen zullen doen (hoofdstuk. 18:12), zijn naam noemen Izaak (men lacht); en Ik zal Mijn verbond met hem 1) oprichten, in plaats van met Ismaël, tot een eeuwig verbond van zijn zaad na hem.

a) Genesis 18:10; 21:2

1) Hiermee zegt God allereerst, dat niet Ismaël, maar Izaak de erfgenaam, de wettige erfgenaam zal zijn van de zegeningen, welke de Heere beloofd heeft. Ook Ismaël zal niet van de zegen worden uitgesloten, maar Ismaël zal alleen op tijdelijk gebied zegeningen ontvangen. Hij zal niet sterven, maar straks uitgedreven door eigen schuld uit het huis van Abraham, zal hij worden tot een machtig vorst, uit wie twaalf vorsten zullen geboren worden. De bede van Abraham neemt de Heere aan, ja, Hij toont hier ook aan Zijn dienstknecht, dat Hij meer heeft te geven, dan gevraagd is, dat Hij doet boven bidden en denken..

20. En aangaande Ismaël heb Ik u verhoord. Rustte op Izaak de grote zegen, ook voor hem heb Ik nog een zegen behouden; zie, het is reeds geschied, wat gij bidt; Ik heb hem gezegend (hoofdstuk. 16:10) en zal hem vruchtbaar maken; en hem zeer vermenigvuldigen; twaalf vorsten (hoofdstuk. 25:12-16) zal hij gewinnen, en Ik zal hem tot een groot volk stellen.

21. Maar, gelijk Ik gezegd heb, Mijn verbond, 1) volgens hetwelk Ik uw en uws zaads God wil zijn, kan Ik op hem niet laten overgaan, dat zal Ik met Izaak oprichten, die u Sara a) op deze gezette, dezelfde tijd in het andere jaar baren zal.

a) Genesis 21:2

1) Alles is in de belofte Isaak's duidelijk omschreven. De bron van het heil is het verbond Gods, daaruit vloeit het, daarin wortelt het; de oorsprong is bovennatuurlijk, uit Sara de lang verstorven moeder. Evenmin als de dode aarde op zichzelf u zegen kan brengen, evenmin kon Sara het Abraham; maar de Heere doet het door Zijn Almacht. De toe-eigening van het heil geschiedt evenzeer door het woord van die God, die aldus spreekt: "die Sara U, Abraham, baren zal." U, aan Abraham zelf, wordt Izaak bij name geschonken. God eigent de zoon hem toe. Daarin ligt de zekerheid. Ook de tijd is door dezelfde God bepaald. De tijd is reeds gezet. Het tijdstip aangewezen..

22. En Hij eindigde met hem te spreken; want Abraham was genoegzaam in de raadsbesluiten van genade en waarheid ingewijd; en God verdween niet plotseling van hem, maar voer zichtbaar in de aangenomen gedaante op van Abraham, opdat hem de gehele verschijning niet als een droombeeld of een gedachtenspel zou voorkomen, maar hij er zeker van zou zijn, dat God werkelijk met hem gesproken had. (hoofdstuk. 35:13 Richteren. 13:20).

III. Vs. 23-27. Nog op dezelfde dag volbrengt Abraham het Goddelijk bevel van de besnijdenis aan Ismaël, zijn knechten en aan zichzelf.

23. Toen nam Abraham, volkomen gehoorzamende aan het goddelijk bevel (vs. 10 vv.), zijn zoon Ismaël, en al de ingeborenen van zijn huis, en alle gekochten met zijn geld, al wat mannelijk was, onder de lieden van het huis van Abraham, en hij besneed het vlees van hun voorhuid, op dezelfde dag 1) gelijk als God met hem gesproken had. 2) Noch door valse liefde tot Ismaël, die hij aan een smartelijke zaak onderwierp, noch door de gedachte, dat hij zo al het mannelijke in zijnhuis opeens, gedurende verscheidene dagen, voor moeilijk werk ongeschikt maakte (hoofdstuk. 34:25 vv.), liet hij zich afhouden om dadelijk te doen, wat God bevolen had.

1) Niet alleen worden wij erop gewezen, dat Abraham terstond het bevel volbrengt, maar ook door de opsomming van degenen, die besneden werden, wil God doen zien, hoe nauwkeurig en volwaardig zijn knecht het bevel volbrengt. Zonder geloofsgehoorzaamheid is het geloof vleugellam. Het geloof wordt, voor de gelovige, door de geloofsgehoorzaamheid bevestigd..

2) Ook hier, gelijk overal elders, wijst de Heilige Geest erop, dat het woord Gods het richtsnoer is van alle geloofsgehoorzaamheid. Al wat niet naar het Woord Gods geschiedt, of daarmee in strijd is, is zonde..

24. En Abraham was oud negenennegentig jaar, als hij Ismaël en zijn knechten besneed en ook hem het vlees van zijn voorhuid besneden werd. 1)

1) Volgens de overlevering geschiedde dit in de maand Abib of Nisan, waarin ook het Pascha is ingesteld (Exodus 12). Het geschiedde te Hebron (hoofdstuk. 13:18), waar Johannes de Doper geboren is (Luc. 1:39 vv.), door wie de invoering van een ander verbondsteken voor de tijd van het Nieuwe Testament werd voorbereid..

25. En Ismaël, zijn zoon, was dertien jaar oud, 1) als hem het vlees van zijn voorhuid besneden werd.

1) Nog heden volbrengen de Arabieren aan hun nakomelingen de besnijdenis eerst dan, als zij deze leeftijd bereikt hebben..

26. Even op dezelfde dag werd Abraham besneden, en Ismaël zijn zoon.

27. En alle mannen van zijn huis, de ingeborenen van het huis, en de gekochten met geld, van de vreemde af, werden met hem besneden, zodat nu het gehele huis, waarin de erfgenaam van de belofte zou geboren worden, in verbond met God stond, en degene, die hem verwekken zou, van de natuurlijke onreinheid ontdaan en in zijn lichaam daartoe geheiligd was.

Toch behoefde nog één de voorbereiding tot deze hoogst gewichtige gebeurtenis; ook Sara moest in het geloof aan het woord Gods kracht ontvangen, om boven haar ouderdom te baren. Daarover handelt het volgend hoofdstuk..

HOOFDSTUK 18.

AAN ABRAHAM WORDT NOGMAALS IZAAK BELOOFD, EN TEVENS DE VERDELGING VAN SODOM GEOPENBAARD.

I. Vs. 1-15. Bij een bezoek, dat de Heere in gezelschap van twee Engelen aan Abraham in zijn tent geeft, wordt aan Sara beloofd, dat zij binnen een jaar een zoon zal hebben. Zij lacht, even als Abraham bij de hem gegevene aankondiging deed (hoofdstuk. 17:16 vv.) en ontvangt daarover een beschamende terechtwijzing.

1. Daarna, spoedig na de vorige openbaring (hoofdstuk. 17), verscheen hem de HEERE aan de eikenbossen van Mamre, bij Hebron (hoofdstuk. 13:18), als hij in de deur van de tent zat, die hij onder de schaduw van een grote terpentijnboom opgeslagen had, toen de dag heet werd. Hij zat daar, om door de koele schaduw van de boom beschermd te zijn tegen de hitte van de zon, en de voorbijtrekkende reizigers, die een herberg en verkwikking nodig hadden, deze aan te bieden (Hebr. 13:2). Daar zat Abraham in stille gedachten verdiept over hetgeen de Heere met hem gesproken en hem beloofd had.

2. En hij hief na een tijd van stil nadenken zijn ogen op en zag over het voor hem liggend landschap heen; en ziet, daar stonden drie mannen tegenover hem, enige schreden van hem verwijderd; hij had hun naderkomen niet bemerkt; maar zij waren op een afstand blijven staan, om zijn uitnodiging af te wachten; als hij hen zag, zo liep hij hun aanstonds tegemoet van de deur van de tent, en boog zich ter aarde, om hun zijn eerbied te betonen. Abraham, wiens oog voor het hemelse geoefend was, bemerkte reeds spoedig, dat hij in die vreemden een verschijning uit de hemel voor zich had. Spoedig bleef zijn oog gevestigd op die een onder de drie, van wiens aangezicht hem voornamelijk majesteit en heerlijkheid tegenstraalde, en die hij herkende als die Heere, die reeds meermalen zich aan hem had geopenbaard.

In alles herkent gij in deze Abraham, de beschaafde en wellevende man, die in zijn geloof volstrekt geen vrijbrief meent te bezitten, om met de gewone vormen en eisen van de burgerlijke samenleving te mogen breken. Het geloof adelt..

3. En hij zei, zich tot deze wendende: Heere! heb ik nu genade gevonden in Uw ogen, zo ga toch niet van Uw knecht voorbij. 1)

1) De oosterse deugd van gastvrijheid verschijnt hier in het licht van het geloof, en zo ook haar zegen, die door de gehele Schrift heen verkondigd wordt tot in de brief aan de Hebreeën (12:2). Er is tegenspraak in de gewoonte van de Arabieren, dat zij de reiziger in de woestijn beroven, maar voor hun tent met de grootste gastvrijheid opnemen; gelijk dan ook in de natuurlijke gewoonten van volken zeer veel tegenspraak is. Toch is de gastvrijheid een bijzondere deugd van de Arabieren, die zij van vader Abraham geërfd hebben. Bij Abraham zelf is deze deugd geheiligd als een vrucht van het geloof..

De ware gastvrijheid bestaat daarin, dat men in de gasten of met hen de Heere ontvangen wil..

De gastvrijheid is aan alle plaatsen, waar de kerk is. Deze heeft altijd een algemene buidel en genoegzame voorraad (MATTHEUS. 5:42). Wij moeten daarvan allen dienen; en hen verzorgen, niet alleen met de leer maar ook met hulp en weldadigheid, opdat tegelijk de geest en het vlees verkwikking en troost vinden. (MATTHEUS. 25:35,40).

Gelijk hier Abrahams tent de gastvrije woning voor de Zoon Gods en Zijn Engelen geweest is, zo is nu in gindse wereld Zijn schoot de algemene rustplaats van de Zaligen. (Luk. 16:22).

4. Vervolgens aan allen de dienst van zijn gastvrijheid aanbiedende, ging hij voort: dat toch een weinig water gebracht worde en wast uw voeten 1) en leunt onder deze boom, rust in zijn schaduw uit.

1) Dat was in de gehele oudheid, en is thans nog in het Oosten het eerste, wat men een gast toereikt, water voor een voetbad, om de slechts met voetzolen bekleedde en daardoor onrein geworden voeten te zuiveren; wanneer het een hoge gast was, liet men dit door een dienstknecht doen of waste men ze ook wel zelf. (hoofdstuk 19:2; 24:32; 43:24 Richteren. 19:21 Luc. 7:44; 1 Tim. 5:10. Dat deed de Engel des Heren, de Christus zelf aan Zijn discipelen. (Job. 13:4-17).

5. En ik zal intussen in mijn tent gaan en een bete broods aangeven, dat gij uw hart sterkt; daarna zult gij voortgaan, daarom, omdat gij tot uw knecht overgekomen zijt; daar het voor mij zo gelukkig beschikt is, dat gij in mijn nabijheid moest komen, moet gij het u ook laten welgevalen, dat ik u een weinig verzorge. En zij zeiden, hoewel zij als gasten uit de hemelse wereld niet behoefden, wat Abraham hun aanbood, maar toch als mensen met hem verkeren en zijn liefdedienst aannemen wilden: Doe zoals gij gesproken hebt. 1)

1) Heer! waar men U gaarne heeft, daar zijt Gij gaarne. Gij handelt als een groot Heer, die dikwijls in geringe burger en boerenklederen rondgaat in de huizen van de armen, opdat hij hun toestand beter lere kennen. O, bewijs ook mij uw oude, geliefde en geprezone vriendschap! wees ook mijn gast! Ik nodig U met mijn ernstig gebed; ik zeg U toe Abrahams geloof en Abrahams vroomheid; ik nodig U op een boetvaardig hart, dat zal het beste gerecht zijn; Gij wilt het bij mij voor lief nemen; ik wil U opdragen wat mijn hart vermag.

De Heere wijst de liefdedienst van de zijn niet af, al is hij ook de God, die niet gediend wordt van mensenhanden, als iets behoevende..

6. En Abraham, ten hoogste verheugd, dat zij bij hem inkwamen, haastte zich naar de tent tot Sara, en hij zei: Haast u, kneed drie maten meelbloem, 1) en maak koeken. 2)

1) Een grote hoeveelheid voor drie mannen, maar de liefde doet niets karig; bovendien zal hij hierdoor zijn gasten eer bewijzen. (hoofdstuk. 43:34), (Richteren. 6:19). Reizigers hebben ook teerkost nodig op de weg..

2) Askoeken, een dun, rond, op hete stenen platen bereid gebak, dat spoedig gereed te maken is, en nog heden bij de Bedoeïenen voor een lekkernij wordt gehouden..

De ijver van Abraham, om zijn gasten te bedienen, wordt meegedeeld, en tegelijk toont Mozes hoe wel ingericht zijn huis was. Vervolgers schildert hij met enkele woorden ons een schoon beeld van een gezin. Abraham loopt heen, deels om wat hij wil te bevelen, deels om wat het eigen werk is van de vader, te verrichten. Sara houdt zich in de tent op, niet om voor haar genoegen te leven, maar opdat ook zij haar deel van de arbeid verrichte. De dienstbaren zijn terstond gehoorzaam. Dit is wel een liefelijke overeenstemming van een wel ingericht huis. Welke niet zo dadelijk kan beoefend worden, tenzij elk in het bijzonder, door langdurige oefening aan de juiste tucht gewend is..

7. En Abraham liep, terwijl Sara de last ging volbrengen, tot de runderen, en hij nam een met zorg uitgekozen kalf, teder en goed, en hij gaf het aan de knecht, die haastte

1) om dat toe te maken, te bereiden.

1) Abrahams haasten is een gevolg van zijn blijdschap en liefde; hij wil zijn gasten spoedig verkwikken en zelf hun bijzijn genieten..

8. En hij nam boter, gestremde melk (boter, wordt in het oosten slechts als geneesmiddel gebruikt) en melk, en het kalf dat hij toegemaakt had, gelijk deze beide gewoonlijk werden voortgezet (Richteren. 5:25), en hij zette het hun voor en stond bij hen onder die boom, zich uit eerbied op enige afstand houdende, en om gereed te zijn tot het bewijzen van diensten, en zij aten, 1) niet slechts schijnbaar, maar werkelijk gelijk later de opgestane Christus. (Luc. 24:43)

1) Abraham slacht een kalf, bakt brood, richt de tafel aan, bedient de Engelen en zij eten. Dit alles is kennelijk zo geschied als het ons meegedeeld is. Ons lichaam heeft zolang het sterfelijk is, tot herstel van krachten, voedsel nodig. Daardoor ontstaat de honger, want ons lichaam verliest gedurig iets van zijn kracht, al merken wij het ook niet, terwijl wij door voeding zijn kracht herstellen. Zolang wij dus zodanige lichamen hebben, hebben wij steeds behoefte, naar verhouding van de kracht, die wij verliezen, en door die behoefte hebben wij honger, die wij door spijs bevredigen; maar een Engel eet niet, omdat hij het nodig heeft; want het is iets anders, iets te kunnen doen of iets te moeten doen. De mens eet, om niet te sterven; de Engel eet wanneer hij zich met de mens gelijk wil stellen. Zo at ook Christus na Zijn opstanding, niet om de behoefte van het vlees te stillen, maar om de Zijnen van de werkelijkheid van Zijn lichaam te overtuigen.

God, die de gehele wereld uit niets heeft te voorschijn gebracht, en dagelijks zich een verwonderlijk bouwheer in het formeren van schepselen betoont, heeft hun tijdelijk lichamen gegeven, waarin zij hun roeping konden volbrengen. Gelijk zij werkelijk wandelden, spraken enz., alle dingen konden uitoefenen, alzo stel ik ook vast, dat zij waarlijk hebben gegeten; niet omdat zij er behoefte aan hadden, maar opdat het tot op de tijd der openbaring verborgen zou zijn, wie zij waren. Overigens, gelijk God de lichamen, welke hij voor tijdelijk gebruik geschapen heeft, in een ogenblik weer kan vernietigen, zo is er ook niets ongerijms in, indien wij zeggen, dat de spijs tegelijk met de lichamen verbruikt is..

De bevestiging van het Verbond in betrekking tot Sara wordt ingewijd met een gastmaal, waarbij de hemelse gezanten de aanzittende gasten zijn..

Het gastmaal van God bij Abraham is een nieuwtestamentisch en hemels voorteken, waarmee later de tafel met de toonbroden in de tempel, in het Nieuwe Verbond het avondmaal, in de nieuwe wereld het bruiloftsmaal van het lam in betrekking staat..

9. Toen zeiden zij, door de Een, die als de hoofdpersoon aanzat en de eigenlijke woordvoerder was tot hem: Waar is Sara, uw vrouw, want om harentwil vooral is dit bezoek. En hij zei: Ziet, in de tent.

De Heere vraagt naar Sara, omdat zij vroeger geen getuige geweest was van de aankondiging van de belofte. Abraham meende, dat zij in de tent vertoefde, maar het alwetend oog des Heren zag haar achter de deur van de tent..

10. En hij zei, wel wetende, dat Sara van binnen de deur genaderd was om te luisteren: a) Ik zal voorzeker weer tot u komen, 1) omtrent deze tijd van het leven; 2) gelijk Ik nu zichtbaar hier ben, zo zal Ik dan onzichtbaar, maar op niet minder kennelijke wijze, Mij in uw huis bevinden, en zie Sara, uw vrouw, zal een zoon hebben! En Sara hoorde het aan de deur van de tent, welke achter Hem was. 3)

a) Genesis 17:19,21; 21:2

1) In het Hebreeuws Schoev Aschoev "Ik zal zeker terugkomen." Zo kan geen mensenkind spreken, wiens adem in zijn neusgaten is. Zo kan alleen de Heere spreken, Die over alles heerst..

2)"Omtrent deze tijd van het leven," letterlijk: omtrent deze tijd, wanneer hij weer opleeft, d.i. over een jaar. Hiermee belooft de Heere, dat Hij er voor zal zorgen, dat uit de verstorvene Sara, over een jaar, de zoon van de belofte zal geboren zijn..

3) De Engel des Heren staat dus met de rug naar de deur van de tent gekeerd, waarom Sara menen kon dat haar lachen niet zou opgemerkt zijn..

11. Abraham nu en Sara waren a) oud en welbadaagd, de eerste 99, zij 89 jaar oud: het had Sara opgehouden te gaan naar de wijze van de vrouwen.1)

a) Genesis 7:17 Romeinen 4:19 Hebr. 11:11

1) Ook door deze laatste uitdrukking wil de Heilige Schrift doen uitkomen, dat het werk van de belofte een wonderwerk Gods was..

12. Zo lachte Sara bij zichzelf, 1) daar zij alle gedachten aan een zoon had opgegeven, wiens ontvangen zij om de (vs. 11) genoemde reden onmogelijk achtte, in het geheim over zulk een woord van de wonderbare vreemdeling zeggende: Zal ik wellust hebben, gelijk een jonge

vrouw, nu ik de tijd van de huwelijksgemeenschap voorbij ben, nadat ik oud geworden ben, en a) mijn heer oud is? een ander begripte dat wondervol woord; ik kan het bijna niet geloven.

a) Richteren. 19:26; 1 Petrus. 3:6

1) Ook Abraham had vroeger gelachen, maar hun beider lachen staat volstrekt niet gelijk. Want het kwam bij Sara niet voort uit vreugde of verwondering over de geschonkene belofte, maar zij weigert geloof te slaan aan Gods woord, door de hoge leeftijd van haar en haar man er tegenover te stellen. Zij betichtte echter God niet met opzet van bedrog of van een ijdele belofte gegeven te hebben, maar daar zij in de overweging van de zaak slechts beoordeelde, wat op natuurlijke wijze kon geschieden, heft zij haar gemoed niet op om te rekenen met de almacht Gods, en weigert aldus, vermetel, geloof te slaan aan Gods Woord. Zo dikwijls wij de beloften en de daden Gods naar eigen zin en mening beoordelen, ontroven wij Hem de ere, hoewel wij zulks niet bedoelen, daar wij niet anders Hem Zijn ere kunnen geven, dan wanneer wij ons aan Zijn woord onderwerpen, wat wonderlijks ons ook bejegt in hemel en op aarde. Overigens, ofschoon de ongelovigheid van Sara niet te verontschuldigen is, verwerpt zij niet direct de gunst Gods; maar door beschroomdheid en een zeker gevoel van schaamte, wordt zij weerhouden, om terstond te geloven, wat zij hoort. Ook haar woorden getuigen van haar zedigheid. Want het is een bewijs van kuisheid, wat zij verder zegt..

13. En de HEERE zei tot Abraham, daar Hij wel wist, wie achter Hem aan de deur stond en ook haar gedachten verstond (Psalm. 139:1-4): Waarom heeft Sara gelachen, zeggende: Zou ik ook waarlijk baren, nu ik oud geworden ben?

Al meent Sara door geen enkel oog gezien te worden, de Heere ziet haar en hoort ook de ongelovige woorden, die in haar hart opklommen..

14. a) Zou iets voor de HEERE, en deze is het die met u spreekt, te wonderlijk Zijn? 1) Zou Hij niet kunnen volbrengen wat Hij gezegd heeft, al ware het tegen de regels der natuur? Ter gezetter tijd, Ik zeg u ten tweede male, zal Ik tot u wederkomen, omtrent deze tijd van het leven, en Sara zal een zoon hebben. 2)

a) MATTHEUS. 19:26 Luc. 1:37

1) Tweeledig is de bedoeling van dit woord des Heren. Zowel om aan Sara te ontdekken, wie Hij is, die de belofte heeft gegeven, als ook om haar te wijzen op de aard van haar zonde, dat zij geloof geweigerd heeft aan het woord des Heren en getwijfeld aan Zijn Almacht, waardoor ook deze buitengewone daad kon verricht worden..

2) Hoewel Sara, achter de deur staande, deze belofte reeds gehoord heeft, herhaalt de Heere haar nogmaals op de toon van het hoogste gezag, om daarmee te tonen, dat zij er beslist op kan rekenen en dat, wat aan Abraham gezegd was, voor deze gelegenheid ook voor haar oren bestemd was..

15. En Sara loochende het, 1) terwijl zij thans uit haar schuilplaats, waar zij had willen beluisteren maar waarin zij zelf beluisterd was, te voorschijn trad, zeggende: Ik heb niet gelachen; want zij vreesde; zij erkende wel hoedanig een zij voor zich had en zij schaamde zich over zichzelf; de schaamte nu neemt al te licht en te gaarne haar toevlucht tot de leugen. En Hij zei: Neen! het is niet gelijk gij zegt, maar gij hebt gelachen. 2)

1) Een nieuwe zonde van Sara, omdat zij beproeft haar lachen door een leugen te bedekken. Echter deze ontkenning van haar slecht gedrag was niet, zoals de huichelaars gewoon zijn, uitvluchten te zoeken, zodat zij zich, ten einde toe, gelijk blijven. De gemoedstoestand van Sara was anders. Want toen zij berouw had over haar dwaasheid, ontkende zij, door vrees overmand, dat zij het gedaan had, omdat zij gevoelde, dat het Gode mishagde. Hieruit zien wij, hoe bedorven onze natuur is, waardoor het gebeurt, dat de vrees voor God, de eerste van alle deugden, tot ondeugd drijft. Verder is op te merken, dat de vrees, waarvan Mozes hier spreekt, het gemoed van Sara plotseling beving, omdat zij haar zonde door God ontdekt zag. Wij zien derhalve, dat de majesteit Gods, als zij voor het eerst gevoeld wordt, bij ons de stomphheid van geest verdrijft; doch ook, dat wij tot dit gevoel eerst dan worden gedrongen, wanneer God zijn rechterstoel bestijgt en onze zonden in het licht brengt..

2) Ook het ongeloof dat in het binnenste verborgen was, moest aan het licht gebracht worden, opdat zij nu zou bevestigd worden in het geloof; alle ongeloof moet eerst beschaamd worden en tot zonde worden zal het waar geloof in u kunnen opstaan. Na die zo ernstige terechtwijzing zweeg Sara en haar zwijgen is schuldbelijdenis. Nu heeft zij ondervonden en zij ziet in, dat Hij, die de belofte gaf, de Ziener van het verborgene, de Kennen van het hart was, wiens woord "Ja" en "Amen" is; nu kwam zij tot geloof aan de belofte en ontving daardoor kracht, om boven de tijd van haar ouderdom te ontvangen en te baren (Hebr. 11:11) (Luc. 1:20-38, 4, 5); en alzo is zij een voorbeeld van de vrije kerk van het Nieuwe Testament (Galaten. 4:22, 27, 31) en een moeder van de gelovigen (1 Petrus. 3:6) geworden..

II. Vs. 16-33. De drie hemelingen maken zich gereed om heen te gaan, en Abraham leidt hen uit. De Heere openbaart hem, wat Hij met Sodom en Gomorra, het doel van de reis, voor had. Terwijl de Engelen verder trekken, bidt Abraham voor de tot verderf bestemde steden, en verkrijgt de toezegging, dat zij gespaard zullen worden, indien er ook slechts tien rechtvaardigen in gevonden worden.

16. Toen het doel bereikt was en ook Sara, gelijk vroeger (hoofdstuk. 17) Abraham met het raadsbesluit Gods bekend was gemaakt, en tot verwezenlijking daarvan bereid; stonden die mannen 1) op van daar, en zagen naar Sodom toe, want daarheen was het verdere doel van de reis; en Abraham ging met hen, om hen te geleiden, en alzo nog langer het bijzijn des Heren te genieten.

1) De gezanten Gods worden hier weer "mannen" genoemd, daar zij een menselijke gedaante hadden aangenomen, en daar hier in het bijzonder sprake is van de Engelen..

2) Hieruit kan men opmaken, welk een diepe eerbied Abraham vervulde voor zijn gasten. Want dat hij hen geleidde, of, zoals er letterlijk staat, meegeleide, behoorde niet tot de

plichten van een gastheer, maar was een teken van diepe eerbied. Wellicht ook, dat de Heere hem tevens een wenk heeft gegeven, om hem mee te delen, wat Hij hem heeft te zeggen..

17. En de HEERE zei, als zij naast elkaar gingen, voor Abraham verstaanbaar, maar als in gedachten en tot zichzelf sprekende; a) Zal Ik voor Abraham verbergen, wat Ik doe, 1) wat Ik voornemens ben te doen?

a) Amos 3:6

1) De Heere gaat op de vertrouwelijkste, diepst neerbuigende wijze met Abraham om, gelijk een vriend met zijn vriend, en wil hem zelfs zulke dingen openbaren, die hem niet eens persoonlijk aangaan, maar die hem, terwijl de Heere hem gelegenheid geeft, om met zijn voorspraak tussenbeide te treden, een diepe blik doen slaan zowel in de heilige straf vorderende rechtvaardigheid van God, als in Zijn erbarmende liefde. (vs. 26, 28-32).

Abraham is Jehova's vriend en voor een vriend heeft men geen geheimen..

Een bijzondere reden, waarom Jehova het gericht over Sodom hem meedeelt, ligt daarin, dat niet slechts de geschiedenis van Sodom, maar ook de Dode zee voor alle tijden een gedeelte van de heilige geschiedenis moest worden, als een krachtige waarschuwing voor het volk Gods en voor de gehele wereld. Tevens moest deze geschiedenis Gods recht doen zien, volgens hetwelk een volk rijp wordt voor het gericht, namelijk, als het geroep van zijn zonden ten hemel opklimt. (vs. 20).

Nog een andere grond, uit het pas gesloten verbond voortvloeiende, verklaart de noodzakelijkheid van de volgende openbaring. De Heere had aan Abraham het land Kanaän als eeuwig erfgoed toegezegd. Nu Hij een deel daarvan gaat verderven, wil Hij Abraham daarvan niet onkundig laten. De Heere zendt dit verderf niet uit louter willekeur, maar door de eis van Zijn gerechtigheid. Zo belooft Hij, als het ware, door deze openbaring, dat, indien ooit het beloofde erfgoed voor Abrahams zaad verloren moest gaan, dit zal zijn door de schuld van het volk, die de straf eisende gerechtigheid Gods nodig maakten. Op deze waarheid doelen ook de herhaalde heenwijzingen van de Profeten naar Sodom's oordeel..

18. Daar Abraham gewis tot een groot en machtig volk worden zal, en a) alle volken op aarde in hem gezegend zullen worden. Reeds als stamvader van het volk, dat eenmaal Kanaän bezitten zal, heeft hij belang bij alles, wat met dit land geschieden zal, maar ook als middelpunt van het gehele mensengeslacht en als degene, in wie al de volken van de aarde zullen gezegend worden, mag hem niets verborgen zijn, wat betrekking heeft op zijn leiding van de geschiedenis van de wereld.

a) Genesis 12:3; 22:18; 26:4 Hand. 3:25 Galaten. 3:8

19. Want Ik heb hem gekend, 1) naar Mijn liefde verkoren (Amos 3:2 MATTHEUS. 7:23; 1 Cor. 3:3 opdat 2) hij zijn kinderen en zijn huis na hem zou bevelen, en zij de weg des HEREN houden, om te doen gerechtigheid en gerichte. Tot zulk een doel is de bekendmaking van deze

verdelging van het grootste gewicht. Hierdoor kunnen Abrahams nakomelingen beter dan door vele woorden leren, wat zij te wachten hebben, wanneer zij Mijn wegen verlaten. Ik zal het hem bekend maken, opdat, terwijl zij door het voorbeeld van Mijn toorn, die de weerspanningen verteert, zich voor overmoed en misdaad laten waarschuwen, de HEERE over Abraham brengen, hetgeen Hij over hem gesproken heeft. 3)

1) Niet omdat God tevoren weet, dat Abraham aan zijn huis de wegen Gods zal leren, maakt Hij hem dit bekend; maar hij heeft hem verkoren, opdat hij het doe, en wanneer hij het in de kracht van Gods genade heeft gedaan, dan wordt de rijke zegen over hem uitgestort. Johannes 15:16).

2)"Opdat" niet omdat. Duidelijk wordt hier de verkiezing geleerd. Abraham gekend, uitverkoren, niet omdat, maar opdat hij zijn kinderen zou bekend maken; uitverkoren, niet omdat hij zou geloven, maar opdat dit zou geschieden. Ook hier wordt het duidelijk geleerd, dat van een verkiezing om het voorgezien geloof de Schrift niets weet..

3) Er zijn drie merkwaardige dingen in deze woorden. 1. Dat Abraham een vaderlijk gezag handhaafde in de besturing van zijn gezin; 2. dat hij evenwel, zowel voor zijn dienaars, als voor zijn kinderen zorgde, en 3. de uitkomst.

20. Voorts zei de HEERE, na dit woord tot Zichzelf gesproken, en Zich tot Abraham gewend te hebben: Daar het geroep 1) van Sodom en Gomorra, het geroep om wraak (hoofdstuk. 4:10), dat van die steden tot Mijten hemel stijgt, groot is, en daar haar zonde zeer zwaar is.

1) Als de zonde zeer groot geworden is, wordt zij gezegd: te roepen, te schreeuwen om vergelding. Woordelijk: "Een geroep van Sodom en Gomorra; want zij is groot, namelijk haar zonde; want zij is zeer groot." Het geroep van Sodom en Gomorra. Dit kan tweemaal betekenen. Of, dat het geroep van de zonden en ongerechtigheden groot is, of, dat de klachten van hen, die door Sodom's inwoners vreselijk onderdrukt worden, vele zijn. Het komt ons voor, dat de tweede verklaring het meeste voor zich heeft, omdat over de zonden nog afzonderlijk gesproken wordt. Het roepen zou dan tevens een roepen om wraak zijn. In de Heilige Schrift worden sommige zonden in het bijzonder "roepende zonden" genoemd. De zonden van Sodom. Onschuldig bloed vergieten (Genesis 4:10 Hebr. 12:14 Job 16:18). Onthouding van het loon der arbeiders (Jacobus 5:4). Onderdrukking van het volk Gods. (Exodus 3:7). Onderdrukking van armen, weduwen en wezen, (Exodus 22:22-27), en huizen gebouwd met onrecht en roverij. (Habakuk. 2:11). De zonden van Sodom werden eerst in het tiende geslacht bezocht, gelijk ook de zondvloed eerst met het tiende geslacht kwam..

21. Daarom zal Ik nu, even als een menselijk rechter tevoren nauwkeurig onderzoekt en de schuld weegt, eer hij een vonnis velt, afgaan en bezien, of zij naar hun geroep, dat tot Mij gekomen is, het uiterste, dat Ik in Mijn lankmoedigheid dragen kan, gedaan hebben, 1) en zo niet, zo de maat van hun misdaden nog niet vol geworden is, Ik zal het weten en Mijn straf nog terughouden.

1) "En zo niet, Ik zal het weten." Hiermee wil de Heere niets anders zeggen, dan dat, indien de zonde nog niet vol is, gelijk Hij vroeger getuigd heeft van de zonden van de Amoriëten, Hij zijn straf nog zal inhouden. Nooit straft de Heere, dan met het volste recht..

22. Toen keerden die mannen, die beide Engelen, die de Heere vergezeld hadden, het aangezicht vandaar; zij verwijderden zich van de Heere en van Abraham, en gingen naar Sodom, 1) maar Abraham, denkende aan zijn broeder Lot, welke in die stad woonde, gevoelde zich geroepen en door liefde gedrongen, om, gelijk hij die steden tegen machtige vijanden beschermd had, nu ook als bemiddelaar en voorspreker tegenover de toorn van de opperste Rechter, voor haar op te treden; en hij bleef nog staande²⁾ voor het aangezicht des HEREN. De Heere verliet hem niet, maar gaf, de begeerte van Zijn vriend in zijn hart lezende, hem gelegenheid om te spreken.

1) Wat kon die openbaring Gods aan Abraham nu leren? Zij leert ons allereerst inzien, dat we met een God te doen hebben, die zich wil openbaren; daarna ook, welk een God wij in Hem hebben. Achtereenvolgens toch, de tekst volgende, leren wij God kennen als vertrouwelijk omgaande met de Zijnen, zegenend hun tegemoet tredende, trouw de raad van de eeuwige verkiezing, en eeuwige voorkennis hun houdende, heilig in Zijn eisen ook aan de gelovigen, en rechtvaardig in Zijn richten tegenover een goddeloze wereld, die in het boze ligt en zich van Hem heeft afgewend..

De Engelen als dienstknechten van God, worden nu uitgezonden tot onderzoek, om met eigen ogen te zien, hoe groot de zonde van Sodom en Gomorra geklommen is.

2) Vooreerst zegt Mozes, dat de mannen verder gingen, wat voor Abraham een teken was, dat het gesprek geëindigd was, en dat hij naar huis kon terugkeren. Vervolgens deelt hij mee, dat Abraham bleef staan voor het aangezicht des Heren, zoals zij plegen te doen, die, hoewel hun afscheid bekomen, niet terstond heengaan, daar zij noch iets hebben te bespreken, of te behandelen. En gij weet, dat Mozes, toen hij melding maakte van de tocht, aan de Engelen de naam van "mannen" gaf. Maar van Abraham zegt hij niet, dat deze stond voor het aangezicht van die mannen, maar voor het aangezicht van God, daar hij, ofschoon hij een menselijke gedaante voor zich zag, toch door het geloof wist, dat het God was. En zijn woorden tonen genoegzaam aan, dat hij niet gesproken heeft als met een sterfelijk mens. Hieruit leren wij, dat het verkeer van ons is, indien wij aan de uiterlijke tekenen, waarin God zich openbaart, blijven hangen, of deze verhinderen, dat wij op de rechte wijze tot Hem naderen. Want van nature zijn wij wel tot deze ondeugd geneigd, maar des te meer moeten wij moeite doen, dat wij door het geloof tot God zelf opklimmen, opdat de uiterlijke tekenen in de wereld ons niet terughouden..

23. En Abraham trad toe, gelijk men zich dichter plaatst bij hem, die men in vertrouwen en dringend iets heeft te vragen, en zei: Gij wilt gaan zien, of dat geroep, dat voor Uw oren gekomen is, waar is, en het onderzoek zal zeker zo uitvallen, dat bij het grootste getal de maat van de zonde vol is maar zult Gij ook de rechtvaardige, met de goddeloze ombrengen? 1)

1) Abrahams voorbede naar haar kracht en haar beperking is een voorbeeld van de rechte verhouding van de gelovigen tot het verderf van de wereld. Zie over de beperking 1 Joh. 5:16. Door die beperking te overschrijden moet ook de voorbede zich boven het geloof verheffen en tot onwaarheid worden. Abrahams verontschuldigen in zijn voorbede, zijn voorzichtig verder gaan, de wijze, waarop de Heere zelf aan zijn voorbede een einde maakt, bewijzen, dat de stoutste voorbede grenzen heeft. Aan de andere zijde blijken de kracht van het gebed en de volle zekerheid van gebedsverhoring..

Niet alleen denkt Abraham hier aan Lot, maar zijn hart is met medelijden vervuld, omtrent die vijf steden. Zijn pleiten is een pleiten voor allen. Hij kan het zich niet voorstellen, dat er in al die steden slechts één enkele rechtvaardige woont..

24. Misschien zijn er vijftig 1) rechtvaardigen in de stad, zult Gij hen ook ombrengen, en de plaats niet sparen, om de vijftig rechtvaardigen die binnen haar zijn?

1) Ongelijk aan Abraham zijn zij, die van hun medemensen denken, alsof niemand God kent. Hij denkt, dat er tenminste nog 50 rechtvaardigen in Sodom zouden kunnen zijn. Zo denken de liefde en ootmoed..

25. Het zij verre van U, 1) zulk een ding te doen, te doden de rechtvaardige2) met de goddeloze! dat de rechtvaardige zij gelijk de goddeloze, verre zij het van U! Zou de Rechter van de gehele aarde geen recht doen? Zou Hij die een ieder vergelden zal naar zijn werken (Romeinen 2:6 vv.), gelijk een geweldige onder de mensen handelen, die blind voortgaat in zijn toorn, en steden en dorpen verbrandt, zonder te vragen: of rechtvaardigen of onrechtvaardigen daarbij omkomen?

1) Abraham pleit op Gods deugden en majesteit; hij verlangt alleen, wat met Gods grootheid overeenkomstig is. Dat is het ware bidden..

2) In het Hebreeuws chalilah, een woord, vooral als het herhaald wordt, maar óók als het eenmaal gebruikt wordt, een zeker afgrijzen te kennen geeft, een besliste afkeer van de een of andere zaak bij de persoon veronderstelt. (Jozua 22:29, 1 Samuel. 20:9). Abraham werpt hiermee alle gedachte verre van zich dat hij bij God ook maar enig onrecht veronderstelt, Hij is er van overtuigd, dat, indien God die steden omkeert, dit niet zal geschieden, dan naar het volste recht. Dit verhindert hem echter niet, als smekeling tot de Heere te naderen, om als voorbidder op te treden voor die goddeloze steden. Rechtvaardigen, worden zij hier genoemd, niet in de volstrekte zin van het woord, maar in de zin van vromen, van degenen, die zich aan de zonde van Sodom niet hebben schuldig gemaakt..

26. Toen zei de HEERE, op die bede, waaruit zo duidelijk een heilige ijver voor Gods eer en de innigste liefde jegens de naaste sprak: zo Ik te Sodom binnen de stad vijftig rechtvaardigen zal vinden, zo zal Ik de gehele plaats sparen om hunnentwil. 1)

1) Merkt dit op, gij goddelozen! dat gij en de wereld slechts om der vromen wil gespaard wordt.

Om de wil van de rechtvaardigen, die met de goddelozen aan een en dezelfde plaats wonen, wordt de goddelijke straf opgeschort door God, die hen niet tegelijk met Zijn vijanden kan verderven, tenzij dan dat hun getal zo gering ware, dat God hen kan uitleiden. Een enkel kind Gods, hoe gering en onbeduidend ook naar de wereld, kan een macht zijn, die de loop van de geschiedenis wijzigt. Zo ondoorgrondelijk zijn Gods oordelen..

27. En Abraham, aan de ene zijde verheugd over de genadige toezegging, die de Heere hem gaf, maar aan de andere zijde ook verschrikt, dat hij zichzelf aan een bepaald getal gebonden had, antwoordde en zei: Zie toch, ik heb mij onderwonden te spreken tot de HEERE, hoewel ik stof en as ben! 1) Het is de grootste stouthed, dat ik ondernomen heb met de Heere te onderhandelen; hebt Gij mij echter willen aanhoren, zo hoor mij nog verder.

1) Met de grootste vrijmoedigheid mag de gelovige zich aan God vasthouden, maar niet zonder diepe ootmoedigheid, niet zonder heilige eerbied. Abraham wordt steeds geringer, hoe langer hij met de Heere spreekt, maar ook moediger. Zo spreekt Abraham, voor zijn vrijmoedigheid vergiffenis verzoekende. Want wat is een sterveling wanneer hij met God onderhandelt? Hij bekent, dat hij al te vrijmoedig is, door op zulk een gemeenzame wijze God iets te verzoeken; maar hij vraagt hiermee tevens, dat Hij hem met toegevendheid behandelde. Hier valt op te merken, dat Abraham hoe nader hij tot God komt, des te beter gevoelt, hoe ellendig en onaanzienlijk de toestand van de mens is..

28. Misschien zullen aan de vijftig rechtvaardigen vijf ontbreken, zult Gij dan om vijf, die aan de vijftig, voor welke Gij mij verschoning hebt toegezegd, nog ontbreken, de gehele stad verderven? En Hij zei: Ik zal haar niet verderven, zo ik er vijfenveertig zal vinden.

29. En hij, door de neerbuigende goedheid des Heren, altijd vrijmoediger gemaakt, voer voort nog tot Hem te spreken, en zei: Misschien zullen aldaar veertig gevonden worden! En Hij zei: Ik zal het niet doen om der veertigen wil.

30. Voorts zei hij: Dat toch de HEERE niet ontsteke, dat ik, na drie maal reeds verhoord te zijn, nog meer spreke; misschien zullen aldaar dertig gevonden worden. En Hij zei: Ik zal het niet doen, zo Ik aldaar dertig zal vinden.

31. En hij zei: Zie toch, ik heb mij onderwonden te spreken tot de HEERE; daarom waag ik het nog langer vast te houden; misschien zullen er twintig gevonden worden! En Hij zei: Ik zal haar niet verderven om der twintigen wil.

1)

1) Abraham is een dinger met God, maar om zielen; het was Abraham te doen, om mensen levens te redden, en om mensen zielen te behouden, Hem was de kracht van de voorbede door het geloof bekend. Aan Paulus, een enig dienaar des Heren, werden ook al schepelingen geschonken. En zo gaat het ook nog heden. Menige stad, menig land wordt alleen gespaard om de rechtvaardigen, die er in zijn; ja de rechtvaardigen zijn de kurken, waar het land op drijft en zonder welke het zinken zou..

Luther wees op Abrahams dingen, tot een bewijs, dat wij, zo als het in de gelijkenissen van de onrechtvaardige rechter en van de voor zijn gast om brood vragende vriend geleerd wordt, God moeten bewegen door een aanhoudend bidden..

32. Nog zei hij: Dat toch de HEERE niet ontsteke in toorn, dat ik alleen ditmaal spreke: indien ook dat getal niet gevonden wordt, zo mag ik niet langer vragen: misschien zullen er tien gevonden worden! En Hij zei: Ik zal haar niet verderven om der tienens wil.

Deze voorbede van Abraham, die met klimmende moed, zes maal tot God komt, is menigmaal bespot, terwijl zij ons een aanbidenswaardige diepte van Goddelijk neerbuigen nevens een bewonderenswaardige hoogte van menselijke geloofskracht ontvouwt. Abraham weet, dat hij de Rechter van de gehele aarde voor zich heeft en tegenover Die slechts stof en as is; toch heeft hij een hart om met God te spreken, daar het geloof hem de vrees ontnemt; toch gaat hij schrede voor schrede verder; daar de barmhartige liefde tot de mens hem, zelfs tegenover God, tot een held maakt. Dingen nu, is het wezen van het ware gebed; het is de heilige onbeschaamdheid, van welke onze Heer (Luk. 11:8) spreekt, de onbeschaamdheid van het geloof, welke over de oneindige afstand tussen schepsel en Schepper heengaat en onophoudelijk op Gods hart aandringt en niet aflat, voordat het overwonnen heeft. Dat zou zeker niet geoorloofd, noch mogelijk zijn, zo God niet krachtens de wondervolle eenheid van noodzakelijkheid en vrijheid in Zijn wezen, aan het gebed van het geloof een macht verleend had, door welke Hij zich overwinnen laat, zo Hij zich niet in zulk een betrekking tot de mens geplaatst had, dat Hij niet alleen door middel van Zijn genade op Hem werkt, maar ook door middel van het geloof op Zich werken laat; zo Hij het niet in het leven van het vrije scheepsel ingeweven en niet aan de persoonlijkheid van het scheepsel het recht verleend had, zich tegenover Hem in het geloof te doen gelden. Hierop verheft zich het gelovig gebed, en treedt het de goddelijke gerechtigheid in de weg, en bleekt het voor de goddelijke liefdebaan..

Het schijnt wel, dat Abraham op sofistieke wijze met God heeft geschertst, daar hij, langzamerhand het eerste getal verkleinende, voortschrijdt tot de zesde bede. Ik antwoord, dat dit gesprek veeleer een blijk is geweest van een overstelpt gemoed. Vooreerst wordt hij zeer gekweld, omtrent de inwoners van Sodom; waarom hij niets aflat, wat kan strekken, om zijn bekommernissen uit de weg te ruimen. Daar echter de Heere hem telkens vertrouwelijk antwoordt, weten wij, dat hij niet lastig of onbescheiden is geweest. Indien nu de Heere, als er voor de Sodomieten gebeden wordt, genadig voor de zesde maal Zijn oor neigt, zal Hij veel minder de gebeden afwijzen, die door de Kerk of door de huisgenoten van het geloof worden opgezonden..

33. Toen ging de Heere weg, als Hij geëindigd had tot Abraham te spreken, 1) en kwam met de Engelen, die Hem (vs.22) vooruitgegaan waren, weer tezamen; Sodom zelf, die plaats van de gruwelen, heeft Hij, als de volmaakte heilige, niet betreden, en Abraham keerde weer 2) naar zijn plaats.

1) Ziet hoe het geloof gemeenzaam maakt met God, en stout om van Hem te eisen. Een ander zou reeds lang opgehouden en gemeend hebben, dat hij voor dertig of twintig het geheel ontvangende, reeds een grote buit verkregen had; doch neen, God is lankmoedig en de

lankmoedigheid Gods en de vrijmoedigheid van het geloof gaan samen. Abraham hield vol en trok, altijd onder andere vorm, altijd meer naar zich toe, totdat hij kwam tot tien. Hij dacht, dat er in zulk een grote stad tenminste wel tien mensen, die God vreesden, zouden gevonden worden. Doch er waren geen tien in geheel Sodom en Gomorra. Abraham had dus niet genoeg gebeden. Hij had nog meer moeten dingen; want er waren slechts vier, die te behouden waren waarvan slechts drie behouden werden. Doch zo is het, altijd ontbreekt het aan de zijde van de mensen, niet aan de zijde van God. De olie in de kruik van de weduwe hield niet op, omdat de vaten vol waren, maar omdat er geen ledige vaten meer waren. Abraham meende dus veel te hebben, en hij had niets. Maar God doet boven ons bidden en boven ons denken. Hij spaarde nochtans Lot en de zijnen, ofschoon Hij er niet toe gehouden was. God verhoorde dus Abraham niet, en toch verhoorde Hij hem wel; want het was Abraham bijzonder om Lot te doen; doch het kwam niet in zijn gedachte, om voor deze alleen te bidden..

Heeft Abrahams voorbede dan geen zegen? Zie hoofdstuk. 19:29: "God gedacht aan Abraham.

HOOFDSTUK 19.

VERDELING VAN SODOM. LOTS REDDING EN ZONDE.

I. Vs. 1-11. De beide Engelen, welke de Heere met Abraham alleen gelaten hadden, worden in Sodom door Lot gastvrij opgenomen, en geraken in groot gevaar door de bewoners tot slachtoffers van hun afschuwelijke lusten misbruikt te worden. Lot wil tot de uiterste prijs het gevaar van hen afwenden, komt echter zelf in grote moeilijkheid. Toen sloegen de Engelen de mannen voor de deur met blindheid, zodat zij van hun voornemen moesten afzien.

1. En die twee Engelen, nadat zij van Abraham gescheiden en verder voortgetrokken waren (hoofdstuk. 18:22), kwamen te Sodom in de avond; en Lot, die zijn tent eerst in de nabijheid van Sodom had opgeslagen (hoofdstuk. 13:12), maar later, uit lust tot gezellig leven, in de stad zelf getrokken was (hoofdstuk. 14:12), zat, zoals gewoonlijk, ook deze avond in de poort 1) te Sodom, om daar bij de samengekomenen te zijn; en als Lot hen de poort zag naderen en hen voor reizende vreemdelingen aanzag, stond hij, gastvrij als hij was, van zijn zitplaats op, hun tegemoet, en terwijl niemand van Sodom's inwoners zich om de vreemdelingen bekommerde, boog hij zich met het aangezicht ter aarde. Zag hij nog niet, wie zij waren, toch had hij aanstonds iets edels in hun aangezicht opgemerkt, en besloot hij des te meer om zich hun lot aan te trekken, daar hij wel wist, hoe ligt hun in die ontuchtige stad iets kwaads kon bejegenen.

1) In oude tijden was men gewoon onder de poort, een gewelfde ingang met zitplaatsen, samen te komen, om daar zaken van algemeen belang te behandelen, met name rechtszaken, of koophandel te drijven, of tot gezellig verkeer (hoofdstuk. 34:20 Deuteronomium. 21:19; 22:15 Ruth 4:1 vv. 2 Samuel. 15:1 Psalm. 69:13). Dat zitten van Lot in de poort is waarschijnlijk niet tot zijn eer. (Psalm. 1:1).

2. En hij zei: ziet nu, mijn heren! keert toch, daar gij zeker niet weet, waar gij in deze vreemde stad zult overnachten, in ten huize van uw knecht, en vernacht, en wast uw voeten, en laat mij u verder verzorgen; en gij zult, zo vroeg, als het u goed dunkt, opstaan en gaan uws weegs. a) En zij zeiden: Neen, maar wij zullen op de straat vernachten. b) 1)

a) Genesis 18:2-5 b) Richteren. 19:5 vv.

1) Het afslaan van nachtverblijf in een van de woningen in Sodom sprak reeds een vreselijke beschuldiging uit tegen de bewoners van die stad..

Waarom de engelen eerst weigeren het huis van Lot binnen te treden, is duidelijk. Zij kwamen niet met een boodschap van vrede voor de inwoners van Sodom. Sodom's en Gomorra's inwoners hadden zó hun weg verdorven, dat de heilige Engelen Gods in hun midden niet konden overnachten..

3. En a) hij hield bij hen zeer aan, zodat zij tot hem inkeerden, en kwamen in zijn huis; en hij maakte hun een maaltijd en bakte ongezuurde koeken; hij bereidde hun een avondmaal, dat eenvoudiger dan het middagmaal (hoofdstuk. 16:6-8) placht te zijn: en zij aten. 1)

a) Hebr. 13:2

1) Dat zij aten en zich dus gedroegen als gewone mensenkinderen kwam, omdat de tijd nog niet was gekomen, dat zij zich als gezanten Gods zouden openbaren..

4. Eer zij zich, na, het avondmaal, te slapen legden, zo hebben de mannen van die stad, de mannen van Sodom, die waarschijnlijk ook die dag tot eten en drinken verzameld geweest waren, daar zij van de vreemdelingen en hun bijzondere schoonheid gehoord hadden, zich opgemaakt in vleselijke lust, en van de jongsten tot de oudsten toe hebben zij dat huis omsingeld, het gehele volk, van het uiterste einde af, elke ouderdom, elke stand was in die bende vertegenwoordigd.

5. En zij riepen Lot toe, en gaven op de onbeschaamdste wijze hun voornemen te kennen (Jesaja 3:9), en zeiden tot hem: Waar zijn die mannen, die deze nacht tot u gekomen zijn? breng hen uit tot ons, opdat wij ze bekennen. 1)

1) Ofschoon zij van plan zijn de gastvrienden van Lot te misbruiken, om aan hun geile lusten te voldoen, geven zij iets anders met dat woord voor. Want omdat Lot verkeerd heeft gedaan, daar hij onbekende mensen in de stad heeft toegelaten, waarin hij zelf een vreemdeling is, bevelen zij, dat hij hen voor hun aangezicht zal stellen; alsof zij zeggen wilden: Wij willen weten, wie gij als gastvrienden in onze stad hebt gebracht. Om hun liederlijkheid te bedekken, vragen zij hier van de heiligen man op meesterachtige wijze, wat hij bestaan heeft, om onbekende mensen in zijn huis te ontvangen..

De zonde van de homofilie, als man met man schande bedrijft (Romeinen 1:27), is het toppunt van de zonde. Om haar worden de Sodomieten verdelgd, terwijl de vernietiging van de overige Kanaänieten nog uitgesteld wordt..

Het is het toppunt van goddeloosheid, dat men in het tegennatuurlijke genot zoekt, en zelfs bij het aanschouwen van heilige schoonheid tot schandelijke begeerte wordt opgewekt. Die vreselijke zonde, een vloek van het heidendom, is een afbeeldsel van de val van de duivels (Judas 1:6, 7), volgens de Mozaïsche wet (Leviticus 18:22; 20:23) een gruwel, de dood waardig. Tot de oorzaken voor de ondergang van het Osmanische rijk zal in het bijzonder ook deze zonde behoren, waarmee die van Onan (hoofdstuk. 38:8) overeenkomst heeft..

5. En zij riepen Lot toe, en gaven op de onbeschaamdste wijze hun voornemen te kennen (Jesaja 3:9), en zeiden tot hem: Waar zijn die mannen, die deze nacht tot u gekomen zijn? breng hen uit tot ons, opdat wij ze bekennen. 1)

1) Ofschoon zij van plan zijn de gastvrienden van Lot te misbruiken, om aan hun geile lusten te voldoen, geven zij iets anders met dat woord voor. Want omdat Lot verkeerd heeft gedaan,

daar hij onbekende mensen in de stad heeft toegelaten, waarin hij zelf een vreemdeling is, bevelen zij, dat hij hen voor hun aangezicht zal stellen; alsof zij zeggen wilden: Wij willen weten, wie gij als gastvrienden in onze stad hebt gebracht. Om hun liederlijkheid te bedekken, vragen zij hier van de heiligen man op meesterachtige wijze, wat hij bestaan heeft, om onbekende mensen in zijn huis te ontvangen..

De zonde van de homofilie, als man met man schande bedrijft (Romeinen 1:27), is het toppunt van de zonde. Om haar worden de Sodomieten verdelgd, terwijl de vernietiging van de overige Kanaänieten nog uitgesteld wordt..

Het is het toppunt van goddeloosheid, dat men in het tegennatuurlijke genot zoekt, en zelfs bij het aanschouwen van heilige schoonheid tot schandelijke begeerte wordt opgewekt. Die vreselijke zonde, een vloek van het heidendom, is een afbeeldsel van de val van de duivels (Judas 1:6, 7), volgens de Mozaïsche wet (Leviticus 18:22; 20:23) een gruwel, de dood waardig. Tot de oorzaken voor de ondergang van het Osmanische rijk zal in het bijzonder ook deze zonde behoren, waarmee die van Onan (hoofdstuk. 38:8) overeenkomst heeft..

6. Toen ging Lot, terwijl hij het voor onmogelijk hield het geweld te trotseren, daar hij niet wist, dat de almacht des Heren hier redden zou, uit tot hen aan de deur, en hij sloot de deur achter zich toe, opdat de dreigende menigte de ingang niet zou bemachtigen en in huis dringen.

Wel een bewijs, dat ook voor Lot het recht van de gastvrijheid heilig was. Liever stelt hij zichzelf in gevaar, dan dat hij toelaat, dat zijn gasten kwaad geschiedt.

7. En hij zei met vriendelijke woorden: Mijn broeders! doet toch geen kwaad! 1) bedrijft zulk een misdaad niet; bedenkt dat het vreemdelingen zijn; laat de onschendbaarheid van het heilig recht van de gastvrijheid nog iets bij u gelden! Maar, moet uw vleselijke begeerlijkheid voldoening hebben.

1) Lot weet genoeg van de zonden van Sodom, dat hij terstond inziet, dat hun eis geheel iets anders inhoudt, dan eenvoudig zien, wie die vreemdelingen zijn. Hij bevroedt wel terdege, dat hun lusten zijn opgewekt door het gezicht van de reine Engelen..

8. Ziet toch, ik heb, gelijk gij weet: twee dochters, die geen man bekend hebben; ik zal haar, hoe zwaar het ook voor mij, de vader is, nu tot u uitbrengen, en doet haar, zoals het goed is in uw ogen; alleen doet deze mannen niets; want daarom, opdat zij voor leed verzekerd zouden zijn, zijn zij onder de beschermende schaduw van mijn dak ingegaan. 1)

1) Hoewel de standvastigheid van Lot bijzondere lof verdient, dat hij zijn leven tot verdediging van zijn gasten stelt, zo is toch zijn deugd met een groot gebrek vermengd; radeloos, gelijk dit in moeilijke toestanden pleegt te zijn, denkt hij een ongeoorloofd middel uit. Hij aarzelt niet zijn dochters aan hun lusten op te offeren, opdat de eer van zijn huis ongeschonden zou blijven..

Het kan zijn, dat er soms een strijd van plichten ontstaat, waarbij de keuze moeilijk valt. Dat had Lot reeds ondervonden, als hij van Abraham ging scheiden. Bij dergelijke botsing van elkaar schijnbaar tegenover gestelde plichten is het het eenvoudigst te volgen, te beiden, te bidden. Indien Lot dit gedaan had, dan zou hij de heiligheid, van "de schaduw van zijn dak, waaronder die mannen waren ingegaan," niet hoger geacht hebben, dan de eer en reinheid van zijn twee dochters, die hij aan de driesten overmoed van de geile menigte wilde overgeven. Om de een te redden mag men de ander niet opofferen, en de deugd van de een niet prijs geven, om de goede naam van een ander of van ons eigen huis op te houden..

Het zedeloos voorbeeld van de inwoners van Sodom, hoewel door Lot tegengestaan, heeft zeker enige invloed op hem uitgeoefend, zodat een zonde als deze door hem kon worden voorgesteld. Onmerkbaar gaat de mens de zonde lichter achten; zo hij gedurig ziet en hoort. Dat hoererij en onreinheid onder u zelfs niet genoemd worde!.

9. Toen zeiden zij, door zijn woorden nog wilder en losbandiger geworden, Kom verder aan! Maak u weg van hier, van de deur af, dat wij die binnen kunnen gaan. Voorts zeiden zij: Deze ene is gekomen, om als een vreemdeling hier te wonen, en zou hij alleszins a) rechter zijn?

1) wil hij alleen, de vreemdeling, over ons, die zo velen en ingeborenen zijn, met zijn zedelessen de meester spelen? Dat laten wij niet toe! En nadat zij tot razernij waren opgewonden, schreeuwden zij tot hoon voor zijn vermaning: nu zullen wij u meer kwaad doen dan hun, 2) opdat gij ziet, dat een vreemdeling onder ons niets te zeggen heeft, maar wij doen kunnen, wat ons lust. En zij drongen zeer op de man, op Lot, om hem aan te grijpen; en wie weet, wat zij in hun woede met hem zouden gedaan hebben, wanneer hij aan hen ware overgelaten! en zij traden toe, om de deur open te breken en zich zo meester te maken van Lots gasten.

a) Exodus 2:14 Hand. 7:27

1) In het Hebreeuws Jischfot Schafot, letterlijk: zal hij steeds de rechter spelen? Hieruit is af te leiden, dat Lot hen gedurig vermaand heeft, om van hun zonden af te laten. (2 Petrus. 2:7,8).

2) Alsof geslagen en gedood te worden zo veel erger ware, dan het voorwerp van zulk een zonde te zijn..

10. Doch die mannen, die Engelen, de deur van binnen openende, staken hun hand uit, en deden Lot tot zich inkomen 1) in het huis, en sloten de deur toe, eer de dreigende menigte mede kon binnenstormen.

1) Wij zien dat, daar Lot zijn huis gesloten had, om zijn gasten te beschermen, zij hem gelijk met gelijk vergelden; daar de Engelen hem niet alleen door de geopende deur weer naar binnen trekken, maar de goddelozen de toegang verhinderen, terwijl zij, door gebruikmaking van hun goddelijke macht, de deur weer sluiten..

Lot, die alles gewaagd heeft, om hen te redden, wordt nu zelf door hen gered (Luc. 9:24).

11. En Zij, die als gezanten des Heren macht hadden ontvangen, sloegen de mannen, die aan de deur van het huis waren, met blindheid 1) van de kleinsten tot aan de grootsten, 2) zodat zij, na lang tevergeefs langs de wanden getast te hebben, moe werden om de deur te vinden.

1) Deze wonderbare straf was also in het gezicht van de ogen; niet zo, dat zij in het geheel niet konden zien, maar dat zij, beneveld in het verstand, niet konden onderscheiden, hetgeen zij enigszins zagen (2 Koningen. 6:18) wellicht door de plotseling oprijzende bedwelming van de drank, die zij gedronken hadden. Wee hem, die God met geestelijke blindheid slaat!

Dit is niet zo op te vatten, dat zij, als het ware, van het gebruik van hun ogen werden beroofd, maar zó, dat hun gezicht beneveld werd, zodat zij niets konden onderscheiden..

In die strafoefening trad slechts hun geestelijke blindheid naar buiten, en aldus moest deze aantonen, dat zij in hun ongeneeslijke blindheid zouden sterven. Zo was dan die strafoefening, meer nog dan de dreigende komst van de wraakgezanten Gods, meer nog dan de grievende belediging deze aangedaan, het zeker teken van het wis en steeds meer naderend verderf..

2) Ook de jongeren delen in de straf van de ouderen. Hier hebt ge een aanschouwelijk voorbeeld van hetgeen de Heere zegt in het 2de gebod, dat Hij de ongerechtigheid der vaders bezoekt aan de kinderen tot in het derde en vierde geslacht, van hen, die Mij haten..

II. Vs. 12-22. Vroeg in de morgen van de volgende dag worden Lot met zijn vrouw en zijn twee dochters uitgeleid. De bruidegoms van de laatsten hebben de aanmaning om zich te redden bespot. De Heere, Die Zich weer bij hen gevoegd heeft, wijst hen naar het Moabitische gebergte, doch staat op Lots bede, hem het kleine Bela als toevluchtsoord toe.

12. Toen zeiden die mannen, in welke hij onwetend Engelen geherbergd had (Hebr. 13:2), en die zich nu bekend maakten, tot Lot: Wie hebt gij hier nog meer? een schoonzoon, uw zonen, of uw dochters, en allen, die gij hebt, die u toebehoren, in deze stad, roep hen spoedig, breng ze uit deze plaats.

Hoewel zijn vrouw, noch zijn dochters of schoonzonen de Heere God vereerden, toch wordt Lot geboden hen te waarschuwen en te vermanen met hem uit te trekken. Aan Lot zou het leven van de zijnen, indien zij zich lieten redden, uit genade geschonken worden. De goddelozen, in de nabijheid van de godvrezenden verkerende, worden dikwijls om laatstgenoemden gezegend.

13. Want wij gaan deze plaats verderven, omdat haar geroep

1) het geroep van haar zonden, groot geworden is voor het aangezicht des Heren; en de Heere ons uitgezonden heeft, om haar te verderven. 2)

1) De mensen, waaraan zij zich hebben verzondigd, de schepselen Gods die zij hebben misbruikt, roepen om wraak, eisen straf van God (hoofdstuk 4:10). In dat woord ligt de grote, ernstige gedachte uitgedrukt, dat elke verkrachting van de wereldorde, door God vastgesteld,

voldoening eist; dat deze heilige orde door de straf van elk en een ieder moet worden hersteld, die het heeft gewaagd haar te verbreken..

2) Hieruit ziet men, dat de Engelen door God gebruikt worden, zowel om Zijn genade als Zijn toorn te bedienen. Zo ook zond Hij later een Engel, om in het leger van Sanherib, duizenden in één nacht te doden, en zag David de Engel met het uitgetogen zwaard, om de straf van de pestilentie te voltrekken. Dit is echter niet in strijd met hetgeen de Apostel zegt: dat zij uitgezonden worden ten dienste van hen, die de zaligheid zullen beërven. Het eerste sluit het laatste niet uit, en van het laatste zien wij ook hier een duidelijk voorbeeld. Dezelfde Engelen, die Sodom en Gomorra zullen verderven, zijn door God tevens uitgezonden om Lot te redden..

14. Toen ging Lot, 1) terwijl zijn ziel vol ontzetting was, en de angst van het naderend gericht hem vleugels gaf, uit op de straat en naar de huizen, waar zij woonden op wie hij betrekking gevoelde, en sprak tot zijn aanstaande schoonzonen, die zijn dochters nemen zouden, 2) en zei: Maakt u op, gaat uit deze plaats, want de Heere gaat deze stad verderven, gelijk Hij mij door Zijn boden - want dat zijn de mannen, die bij mij geherbergd zijn- heeft laten bekend maken; maar zij waren even ongelovig en waanden zich even veilig als alle inwoners van Sodom; hij was in de ogen van zijn schoonzonen als jukkende, 3) het was hun belachelijk, wat hun schoonvader hun verhaalde; en hij moest onverrichter zake teruggaan en hen aan hun lot overlaten.

1) Lot aarzelt geen ogenblik geloof te weigeren aan de woorden van de boden Gods; en waar hij zelf van harte overtuigd is, dat God de stromen van Zijn gramschap over deze goddeloze steden zal uitzenden, daar haast hij zich, door de drang van de liefde, zijn schoonzonen te waarschuwen, in de hoop, dat ook zij hun leven zullen redden..

2) Ziet, welk een onheil het wonen onder de slechten teweegbrengt. Wie zijn zij, aan wie Lots dochters zullen gegeven worden?.

3) Die de ruwe wereld bestraffen wil, moet een domper of oproermaker heten. Goddelozen worden door goede vermaningen slechts temeer verhard. Hoe nader de gerichten Gods zijn, des te veiliger achten zich de zondaars..

O! het woord op zichzelf, hoe ernstig en dreigend ook, blijkt steeds machteloos tegenover het boos en diep verdorven mensenhart..

15. En als de dageraad opging, drongen 1) de Engelen Lot aan, zeggende: Maak u op, neem uw vrouw en uw twee dochters, die voorhanden zijn, die gelukkig nog niet met hun ongelovige bruidegoms gehuwd, maar nog in uw vaderlijke macht zijn, opdat gij in de ongerechtigheid van deze stad niet omkomt. 2)

1) Hoewel het geloof en de vroomheid van Lot geprezen wordt, toch toont hij hier, dat er nog iets menselijks aan hem kleefde, daar de Engelen hem tot haast moeten aandrijven. Het kan zijn uit traagheid, omdat hij er tegen opzag in ballingschap te gaan. Zó hadden vele zorgen en

vrees zijn beangst gemoed overstelpt. Want hij is in het onzekere, wat de toekomst voor hem als balling zal zijn, waar hij huis en haard moet achterlaten, en naakt en beroofd van alles, naar de een of andere plaats zich moet begeven. Want hij berekent niet, dat hij hetzelfde moet doen als de schipbreukeling, die, om behouden de haven te kunnen bereiken, de koopwaren en al wat hij heeft, in zee werpt. Hij twijfelt niet aan het woord Gods; hij weigert niet, wat bevolen is, om ergens heen te trekken, maar krachteloos door zijn onvastheid en met vele zorgen vervuld, treedt hij langzaam, al hinkende, voort, terwijl hij haastig, en zich door geen oponthoud latende verleiden, had moeten heengaan..

Wellicht ook, dat bij hem de hoop nog schulde, dat zijn schoonzonen gehoor zouden geven aan zijn roepstem. Wel een bewijs, dat de Heere God moet komen met Zijn voorkomende genade, zal de mens uit het geestelijk Sodom verlost worden; maar ook immer met Zijn genade moet vergezellen en Zijn werk voleindigen. Zo wordt God dan ook altijd verheerlijkt in Zijn eigen werk..

2) De Engel gebruikt dit woord tot een prikkel voor Lot, opdat hij zich toch zou haasten.

16. Maar hij vertoefde, 1) daar het hem zwaar viel, de hem lief geworden woonplaats en zijn have en zijn goed te verlaten, en als een vluchteling in ballingschap te gaan; zo grepen 2) dan die mannen zijn hand, en de hand van zijn vrouw en de hand van zijn twee dochters, om de verschoning des HEREN over hem, om de genade Gods, die hen niet wilde laten omkomen en zij brachten hem uit en stelden hem buiten de stad. 3)

1) Wel heeft men zich te verwonderen over de traagheid van deze man die, hoewel hij er stellig van overtuigd is, dat de Engelen niet zonder grond dreigen, zich toch door geen woorden laat opwekken, om haast te maken, zodat hij als met geweld buiten de stad moet worden gebracht. Christus zegt: De geest is wel gewillig, maar het vlees is zwak; maar hier wordt een zedelijk gebrek van nog minder gehalte getoond, daar, door zijn traagheid, het vlees de gewilligheid van de geest zo aan banden legt, dat hij, nauwelijks al hinkende, kan voortkruipen. En van dit gebrek weet een ieder bij eigen ervaring mee te spreken. Want, naarmate de gelovigen moeten arbeiden om ertoe te komen, dat men God volgt, naar dezelfde mate moet ook alles vermeden worden, dat Zijn bedreigingen niet als voor dovemans oren worden gehoord. Maar zo ijverig en vlijtig zijn zij, niet, of zij dralen nog altijd meer dan genoeg is, in hetgeen hun roeping is..

2) "Zij grepen hem." De meer harde uitdrukking wordt gebezigd, om te doen gevoelen dat Lot, als het ware, niet geweld moest worden uitgevoerd; dat een schijnbaar harde behandeling nodig was, om deze dienstknecht Gods aan het gevaar te ontrukken. Zo handelt de Heere dikwijls, ook op geestelijk gebied. Waar de ziel niet wil buigen voor en onder de lieflijke redenen van des Heren lippen, daar gebruikt Hij wel eens harde middelen om de zondaar als een brandhout uit het vuur te rukken..

3) Zo is het ook bij de geestelijke redding. Wij zijn aan de wereld zó gehecht, dat wij, hoe ook gewaarschuwd, hoe ook aangedrongen, hoe ook het naderend verderf ziende, zouden blijven

talmen in die wereld, totdat wij met haar omkwamen, maar het is een krachtige hand, die ons uitleidt.

17. En het geschiedde, als zij hen uitgebracht had naar buiten, zo zei Hij, 1) die vroeger was achtergebleven, maar zich nu weer bij Zijn Engelen gevoegd had: Behoud u om uws levens wil, 2) bedenk, dat uw redding, uw leven van uw spoed afhangt; Zie niet achter u om; 3) laat thans uw enige zorg zijn, dat gij uw leven behoudt (1 Koningen 1:12); vergeet al het andere, wat gij hebt moeten achterlaten, gelijk de zeevaarder in nood alles over boord moet werpen, om slechts het leven te redden; en sta niet, blijf niet staan op deze hele vlakte, opdat het verderf u niet achterhaalt; gij zijt niet veilig, vóór gij deze gehele streek, waaraan uw hart zo hing, verlaten hebt; behoud u, redt u, naar het voor u liggende gebergte heen, opdat gij niet omkomt.4)

1) De bode des Heren leidt uit, om tot Christus te brengen, die alleen behouden kan..

2)Hebreeuws: "Red u, om de wil van uw ziel." Dat woord moet de grondtoon van de liefde zijn, die in elke Evangelieprediking wordt vernomen. Er is, dit voorbeeld van de Engelen bewijst het, geen grotere liefde dan, zelfs op het gevaar af van iemand lastig en hinderlijk te worden, hem zó te dringen, het is een teken van Gods barmhartigheid jegens ons.

3) Het omzien is een bewijs van gehechtheid, en waar God uit de zonde uitleidt, wil Hij, dat wij voorgoed met haar breken. Het is een bewijs van ongelooft aan de bedreiging Gods, zo wij ons niet haasten, om niet mee om te komen. (Luc. 9:62).

4) Niet alleen wordt aan Lot getoond, dat zijn toestand gevaarlijk is, maar ook geopenbaard, dat er een weg van het behoud bestaat. En niet alleen wordt hem getoond, dat er behoudenis mogelijk is, maar hem wordt ook met alle kracht op de consciëntie gebonden, dat hij op die weg niet mag blijven staan, niet mag omzien. Hij moet niet alleen uit Sodom, maar ook uit de zondige omgeving van deze goddeloze stad. De roeping wordt kracht bijgezet door de waarschuwing, opdat er bij hem geen ogenblik vertraging plaatsheeft. 2 Corinthiërs 5:11)..

18. En Lot, eigen onmacht juist nu het meest vrezende, nu hij geleerd heeft, dat hij alleen door de kracht Gods kan behouden worden, zei tot hen, in het bijzonder tot Die, die wel eerst later zich bij hen gevoegd had, maar als de Heere zelf zich betoond had: Neen toch, Heere! laat mij niet naar het gebergte vluchten.

19. Zie toch, Uw knecht heeft genade gevonden in Uw ogen, en Gij hebt Uw weldadigheid groot gemaakt, die Gij aan mij gedaan hebt, om mijn ziel te behouden bij het leven; maar ik zal niet kunnen behouden worden naar het gebergte heen, ik ben te onmachtig, om daarheen te kunnen ontkomen; behoud nog een gedeelte van deze landstreek, opdat mij niet misschien, als ik van vermoeidheid neergezegen ben, dat kwaad, dat Gij brengen wilt, zou aankleven, en ik, die als een brandhout uit het vuur gerukt ben (Amos 4:11), nog zou sterven.

Was het onwil bij Lot of gevoel van onmacht? Ongetwijfeld het laatste. Hij wil nu wel vluchten, maar de eis Gods komt hem zo groot, zó zijn krachten te boven gaande voor, dat hij

pleit op de goedertierenheden des Heren, waardoor hij nu uitgeleid is, en waarvan hij smeekt, dat zij zich verder over hem blijven ontfermen. Alle kracht is in hem uitgeblust. Ja, hij gevoelt, dat hij waardig is met Sodom's inwoners om te komen. Hij gevoelt, dat hij ook zeker zal omkomen, zo God, de Heere, hem niet met Zijn genade blijft vergezellen. Hier vooral blijkt het, dat Lot een kind van God was..

20. Zie toch, deze stad; daar tegen het oosten, is nabij om derwaarts te vluchten, en zij is klein; laat mij toch derwaarts behouden worden, 1) spaar die stad, dat zij niet verdorven worde, (is zij niet klein zodat het licht is deze te sparen?) opdat mijn ziel leve.

1) Hieruit blijkt duidelijk, dat het bij Lot geen onwil was. Hij wilde wel vluchten. De weelde van Sodom, de gemakken van een grote stad, trekken hem niet meer aan. Met het kleine Zoar is hij tevreden. Indien hij maar daarheen, als uit verbeurde gunst van God, mag ontkomen!.

21. En Hij, die weet wat maaksel wij zijn (Psalm. 103:14) en zo gaarne doet, wat de godvruchtigen begeren (Psalm. 145:19), al spreekt ook uit hen een zwak geloof, zei tot hem: Zie, Ik heb uw aangezicht opgenomen ook in deze zaak, dat Ik deze stad niet omkere, waar van gij gesproken hebt, 1) hoewel zij mede tot de ondergang bestemd was.

1) Verhoort God zo genadig de ongepaste wensen van de Zijnen, wat zal er niet geschieden, als onze beden met Zijn geest overeenkomstig zijn!.

God schikt zich hier naar de zwakheid van Zijn dienstknecht. Uit tedere liefde voor de zich onmachtig voelende Lot, staat Hij hem toe, wat hij vraagt, al kunnen wij daaruit nog niet opmaken, dat God ook zijn wensen heeft goedgekeurd. Hij geeft Lot zijn bede en daarmee wordt Zoar om Lots wille gespaard..

Gemakkelijk had Lot zijn tenten kunnen opnemen en uit Sodom verhuizen; maar de schone landstreek trok hem aan, en hij kwelde zijn rechtvaardige ziel en bleef temidden van de goddelozen, toot grote schade voor hemzelf en de zijnen. God laat hem echter de afgod niet behouden, maar verdelgt die. Toch wordt hem, op zijn bede, nog een klein stukje ervan gelaten. Waarom? Opdat hij zelf het moe zou worden en dan vrijwillig ook het laatste verlate en het overblijfsel van zijn afgod met eigen hand zou wegwerpen (vs.30).

22. Haast slechts, behoud u derwaarts; 1) want Ik heb Mijzelf door Mijn barmhartigheid gebonden, en zal niets kunnen doen aan de overige steden, totdat gij daarheen ingekomen zijt. Daarom, omdat zij klein was en Lot hierop bij zijn bede gewezen had, noemde men de naam van deze stad, die vroeger Bela (hoofdstuk. 14:2) heette, Zoar 2) of het kleine (Deuteronomium. 34:3).

1) De Engel had niet alleen de roeping die steden te verderven, maar ook Lot uit te voeren. God had beide zaken verenigd. Daarom, omdat de Engel ook hier niet scheiden mag, wat God verenigd heeft, dringt Hij bij Lot erop aan, om nu ook alle haast te maken, de stad en de vlakte te verlaten..

2) De kruisvaarders vonden het stadje nog onder de naam "Segon;" het was gelegen op het schiereiland, dat in het zuidoostelijk gedeelte van de Dode Zee zich uitstrekt, zeer liefelijk onder palmbomen, in de nabijheid van de Zoutsteenbergs met zijn talrijke, spleten en rotskloven. In latere tijd heeft men nog palmbomen daarvan ontdekt..

III. Vs. 23-29. Op hetzelfde ogenblik, dat Lot zijn toevluchtsoord bereikt heeft, laat de Heere zwavel en vuur van de hemel regenen over Sodom en Gomorra. Lots vrouw, die achterom zag, komt mede om. Abraham gaat 's morgens vroeg naar de plaats, waar hij de vorige dag voor de Heere had gestaan en ziet de van het land opstijgende rook.

23. De Zon ging juist op boven de aarde, als Lot te Zoar inkwam.

24. Toen a) deed de HEERE zwavel en vuur, 1) een brandende zwavelachtige stof, over Sodom en over Gomorra regenen, van de HEERE, 2) uit de hemel.

a) Deuteronomium. 29:23 Jesaja. 13:19 Jeremia 20:16; 50:40 Klaagt. 4:6 Ezechiël. 16:50 Hos. 11:8 Amos 4:11 Zef. 2:9 Luc. 17:29; 2 Petrus. 2:6, Judas 1:7

1) Deze brandende zwavel had geen natuurlijke oorzaak; maar kwam onmiddellijk uit de hand des Heren..

2) "Jehova van Jehova uit de hemel." "Gods Zoon deed regenen van God de Vader." In deze uitdrukking ligt duidelijk het onderscheid van personen in de Godheid. (zie Ge 16.7).

Niet zonder grote bedoeling wordt hier gezegd "van de HEERE." Het is, opdat het voor alle eeuwen een onmiskenbare daadzaak zou zijn, dat de Heere uit de hemel, die goddeloze steden omkeerde. Dat het derhalve niet was ten gevolge van een aardbeving of iets dergelijks, maar ten gevolge van des Heren bijzondere tussenkomst..

25. En Hij, de Heere, keerde, 1) daar de zwavelregen de in die streek aanwezige putten van aardpek of asfalt (hoofdstuk. 14:10) in brand stak, deze steden om, en niet slechts deze, maar ook die gehele vlakke, en alle inwoners van deze steden, 2) ook het gewas op het land.

1) Evenals bij de zondvloed het water van de hemel en het water uit de diepte (hoofdstuk. 7:11) samenwerkten, zo waren ook hier twee machten ter verdelging..

2) Na dagen vol zonde en nachten vol gruwel liggen de inwoners van Sodom in rustige slaap. Daar rolde van verre de donder; bliksemen lichtten, en de hemel wordt donkerrood. Zij verschrikten niet. Enige blijven in de bedwelming van de slaap, anderen ontwaken en menen, dat een onweer nadert en voorbij zal gaan; en, die zich verstandig achten, vragen misschien met honende lach, hoe Lot in zijn bespottelijk bijgeloof zich houden zal. Ondertussen slaat de bliksem heviger neer en een verstikkende damp verbreidt zich. Zij zien naar buiten; gehele vuurmassa's vallen neer; het regent zwavel van de hemel, en het is of de gehele lucht in brand staat. Dat is iets nieuws, iets buitengewoons; allen schrikken op; spot en hoon in de gelaatstrekken zijn verdwenen. Overal worden de deuren geopend; de mensen storten uit de

huizen, en in de plotselinge schrik zien zij, dat niet alleen de lucht ontvlamd is, maar ook de bodem brandt. De bliksem is geslagen in de van pek en harsaderen doortrokken aarde. De grond gloeit, brandt. De vlammen flikkeren op ontelbare plaatsen omhoog. Enkele huizen, vervolgens lange reien, eindelijk de gehele stad staat in brand. Of zij nu aan Lot denken? Of zij aan de bedreigde ondergang geloven? Of de schoonzonen berouw hebben, dat zij de liefderijke waarschuwing bespot hebben? Algemeen is de ontzetting! Wat zullen zij beginnen? Zij ijlen altijd sneller voort, om zich te redden. Zij vliegen over de straten, maar stromen van brandende zwavel storten hun tegen; hier en daar opent zich de grond en er ontstaan afgronden, die plotseling met onderaards water gevuld worden. Het ene huis van de zonde wordt na het andere aangegrepen; uit de opengebarsten grond verheffen zich de vlammen aan de drempel; de gloeiende lucht steekt het dak in brand; krakend storten paleizen ineen, en de plaatsen, die jarenlang getuigen van onmenselijke gruwelen geweest zijn, verdwijnen voor altijd voor de ogen van de mensen, voor het licht van de dag. Lots huis, de deur, die zij 's avonds niet konden vinden, omdat God hen met blindheid had geslagen, vertoont zich nog eens in de rode gloed, nog eens zullen zij deze zien en dan verdwijnt zij in het vuur. Vreselijk gapen de afgronden en ieder ogenblik vermeerderd hun getal. Gehele gezinnen zijn reeds omgekomen. Dof gejammer, gillend noodgeschrei vervult de lucht. De klachten van de gewonden, van de stervenden worden gehoord temidden van het woeden van de elementen. Wild doodsgeschreeuw doorsnijdt het sissen van de afgronden, het ratelen van de vlammen, het bruisen van de winden, het kraken van de instortende huizen en het dof geraas van de wegzinkende grond. Welke hartverscheurende tonen verheffen zich voor onze blikken! De moeder houdt de zuigeling in de armen, ijlt voort, om het kind te redden, maar zij weet niet waarheen. Zij staat, en als zij staat, splijt de grond en zij zinkt weg. De oude vader roept naar zijn zonen, naar de jonge krachtige mannen, die hem zullen helpen, en de flikkerende vlam draagt de laatste verwensingen van de reeds stervenden weg. De een ziet de anderen niet meer; maar men hoort de kreten van wanhoop en de godslasteringen met de bekende stemmen wegsterven. Eindelijk is de gehele plaats van de duisternis in een dikke damp gehuld. Langzamerhand verstommen alle menselijke tonen en het wordt stil. Het rookt nog slechts; slechts de wateren van de Jordaan, die zich van de plaats van de brand meester maken, sissen. Sodom verzinkt, Gomorra verzinkt, Zeboïm verzinkt, Adama verzinkt in de diepte, en van de ene stad tot de andere wentelt een grote donkere zee haar trage golven. Nog een paar dagen moet het koken in de poel van de zonde, dan ligt de Dode zee over de vervloekte plaats. (Hebr. 12:29)

Vreselijke gerechtigheid Gods. Waren er dan geen rechtvaardigen in die steden, die de Almachtige had kunnen sparen? Of althans waren er geen onnozele kindertjes, die Zijn barmhartigheid had kunnen redden? Of waren er geen andere steden en vlekken, die gelijke zonden pleegden en gelijke wraaknemingen verdienden? Rechtvaardigen genoeg, om die stad te behouden? Neen. Kleine kindertjes! Ja, doch onschuldig, zo weinig, dat, indien de Oneindige hen had laten bestaan tot de leeftijd van jongelingen en volwassenen, zij zonder twijfel, in evenzo volle mate gezondigd en de gerechtigheid Gods zouden getart hebben, als hun ouders, met wie zij thans de prooi van de verdervende vlammen zijn geworden. Andere steden en landen niet even schuldig? Ongetwijfeld! En vele, hoewel minder ontuchtig, nog schuldiger dan zij. De Heilige Schrift zal het ons zeggen: Voorwaar zeg Ik u, het zal het land

van Sodom en Gomorra verdraaglijker zijn in de dag des oordeels dan deze stad. (MATTHEUS. 10:14).

Eindelijk was het uur van de straf gekomen. God heeft wel geduld, omdat Hij eeuwig is: maar als de mate van de ongerechtigheid vol is, stort God de stromen van Zijn gramschap uit over het zondig schepsel. Lot was gered. Hij, die hen zo dikwijls gewaarschuwd had. Nu was er ook geen enkele reden meer, om de goddeloze inwoners te verschonen..

"Verdoemlijk voor God". Zie daar het vreselijk grafschrift, als met vurige letters boven de doodse vlakte van Sodom geschreven. Een grafschrift, daarom zoveel te vreselijker, omdat het gelijke veroordeling in zich sluit, van zoveel andere bloeiende en weelderige steden, met het licht van het Evangelie bestraald, maar wier hoogmoed God ergt, wier wellustigheid God loochent, wier stille gerustheid God bespot; steden die, hoewel jaar na jaar en eeuw na eeuw gespaard, even gewis als haar voorgangsters het oordeel van het vuur tegemoet gaan (Ezechiël. 16:49). En de elementen zullen branden en vergaan, en de aarde en de werken die daarin zijn, zullen verbranden. (2 Petrus. 3:10)

26. En zijn vrouw, misschien een te Sodom geborene, zag om van achter hem, 1) van achter Lot, die met zijn dochters voorttrok; zij bleef eerst terug en wilde wellicht teruggaan, om nog iets te halen, of omdat zij aan de zaak geen geloof sloeg (Luc. 17:29 vv.); en zij werd tot een zoutpilaar. 2) De vreselijke gebeurtenis overviel haar; door de met vuur en zwaveldamp vervulde lucht stikte zij, en werd met een zoutkorst overtrokken.

1) Ten eerste, de begeerte, om om te zien, kwam voort uit ongeloof. Er is nu geen groter belediging voor God, dan dat men geloof weigert aan Zijn woord. Vervolgens maken wij uit de woorden van de Heere Christus op, dat zij door een zondig verlangen werd geprikkeld en niet van harte zich gehaast heeft Sodom te verlaten, wat God bevolen had. Want wij weten, dat Hij ons daarom herinnert, gedachtig te zijn aan de vrouw van Lot, opdat geen verlokking van de wereld, of wat ook, ons verhindere, onze zorgen te richten op de hemelse dingen. Het is derhalve aannemelijk, dat zij, niet tevreden met de gunst Gods, haar verleend, tot verkeerde wensen zich heeft laten verleiden, waarvan dan ook haar traagheid een teken was. Mozes wijst toch duidelijk aan, dat zij haar man achteraan kwam, daar hij zegt: dat zij van achter hem omzag. Want zij zag niet om van voor hem, maar (omdat zij, door langzaam voorwaarts te gaan, minder vorderde, zodat zij achter hem aankwam) "van achter hem". Doch, ofschoon omtrent haar eeuwig heil men niets mag verzekeren, zo is het toch aan te nemen, dat God, door haar een tijdelijke straf op te leggen, haar ziel gespaard heeft, evenals Hij dikwijls de zijnen naar het vlees kastijdt, opdat dezen van het eeuwig verderf zouden worden bevrijd. Maar, daar het niet zeer nuttig is dit te weten, ja, het zonder enig nadeel verborgen kan blijven, laten wij liever op het voorbeeld opmerkzaam zijn, wat God voor alle eeuwen heeft daar gesteld. Indien de zwaarte van de straf ons geen vrees aanjaagt, laten wij ons dan herinneren, dat zij niet minder erg zondigen, die niet van Sodom, maar van het helse vuur zelf bevrijd, op iets anders hun zinnen gevestigd hebben, dan op de voorgestelde prijs van hun goddelijke roeping..

Niet tevergeefs roept de Heere zijn tijdgenoten en ook met ernstig waarschuwend stem toe, "gedenk de vrouw van Lot" (Luk. 17:32). Dat woord des Heren bevestigt de trouw van het bijbelverhaal, is bewijs voor de waarheid van het feit zelf en ontnemt het recht van twijfel aangaande deze gebeurtenis aan ieder, die gelooft, dat de Heere met onbedriegelijken mond heeft gesproken en dat Hij, in Wiens mond geen bedrog ooit geweest is, persoonlijk de volkomen zuivere waarheid is. Dat woord des Heren waarschuwt tegen het halve werk, vermaant niet stil te staan op de weg des levens; niet om te zien naar de wereld, als onze weg naar de hemel leidt; het hart niet te hechten aan de dingen van dit leven, waar het te doen moet zijn om het eeuwige leven..

Duidelijk wordt het hier openbaar; dat traagheid in het bejiveren van de roeping, waarmee de Heere tot de ziel komt, zeer gevaarlijk is. Lots vrouw is voor alle eeuwen een ontzettend waarschuwend voorbeeld voor hen, die de weg van de middelen verwerpen en van het vastmaken van roeping en verkiezing niets willen weten. Lots vrouw deed het tegenovergestelde van het vastmaken van de roeping, en kwam om, tenminste voor het tijdelijke..

2) Bij de berg Usdum aan de zuidwestzijde van de Dode zee bevindt zich een zoutkegel, die men bij de Joden voor het gedenkteken van de ongelovige vrouw heeft gehouden. Het heeft van voren de vorm van een cilinder, van achteren die van een piramide; het bovenste afgeronde gedeelte is ongeveer 40 voet hoog en rust op een soort van eirond voetstuk van 40-60 voet boven de oppervlakte van de zee..

27. En Abraham, die wij (hoofdstuk. 18:33) in zijn droefheid verlieten, maakte zich dezelfde morgen, toen God Sodom omkeerde, vroeg op van zijn tent naar de plaats, 1)waar hij de vorige dag voor het aangezicht des HEREN gestaan had.

1) Volgens de overlevering was die plaats, waar later Caphas-Berucha, dat is "dorp van de zegen" lag; van hier kon men door een bergengte de gehele landstreek overzien..

28. a) En hij zag naar Sodom en Gomorra toe en naar het gehele land van die vlakte; en hij zag 1) en ziet, er ging een rook 2) van het land op; gelijk de rook van een oven. Zo kon Abraham weten, dat het van de Heere hem geopenbaarde gericht, dat hij zo gaarne afgewend had, werkelijk voltrokken was; toch was zijn voorbede niet vergeefs geweest.

a) Jesaja. 13:19 Jeremia 49:18 Amos 4:11

1) Het vroeg opstaan van Abraham, zijn heenijlen naar de plaats, waar hij voor Jehova gestaan had, en zijn zwijgend heen zien naar het rokend Siddimdal heeft iets verhevens en aangrijpends. Zo staat de treurende priester eenzaam en zwijgend in het morgenlicht, gelijk Jeremia zat op de puinhopen van Jeruzalem. Hij zag thans, dat er geen tien rechtvaardigen in Sodom geweest waren, maar hij wist van Noach's redding uit de zondvloed en gevoelde wel, dat zijn voorbede niet verloren was. Bij de kinderen Gods is het stil weer, wanneer het bij de goddelozen stormt. (Exodus 10:22, 23 Psalm 32:10).

Geen ongeloof of twijfel aan het woord des Heren deed Abraham zijn oog richten naar Sodom's vlakten, maar ongetwijfeld belangstelling in het lot van zijn neef. Hij weet, dat God even getrouw is in Zijn oordelen als in Zijn beloften, maar hij weet ook, dat God op de smeekbede van Zijn kinderen let..

2) Hebr. "vurige rook", met vlammen gemengd.

29. En het geschiedde, toen God de steden van deze vlakte verdierf, dat God aan Abraham gedacht,¹⁾ die zo dringend voor de rechtvaardigen, die er zich mochten bevinden, gebeden had, en Hij leidde Lot, ondanks zijn talmen en dralen, dat des Heren geduld had kunnen vermoeien, uit het midden van deze omkering, van deze verwoesting, in het omkeren van die steden, in welke Lot gewoond had ²⁾ en in welke hij zeker ware omgekomen, zo de Heere hem niet als brandhout uit het vuur had gerukt.

1) De redding van Lot wordt hier in verband gebracht met de voorbede van Abraham. Lot wordt hier voorgesteld als een gegevene Abrahams: Ter wille van Abraham gedenkt God ten gunste aan Lot. Welk een bemoediging ligt hierin voor al Gods kinderen! De Heere spaart Lot om Abrahams wille; hoeveel temeer zal Hij dan alle uitverkorenen sparen van de geestelijke en eeuwige ondergang, om de wille van Hem, die te allen tijde de grote Voorbidder voor Zijn volk is!.

2) De merkwaardige zee, welke de plaats van het vroegere Siddimdal heeft ingenomen, aan de zuidoostelijke grenzen van Palestina, de Dode zee, in de Bijbel "de Zoutzee" genoemd, is 10 à 11 Duitse mijl lang, 2 à 3 mijl breed en heeft een omvang van zes dagreizen. Aan de oost- en westzijde is het omsloten door kalkrotsen, welke gedeeltelijk zeer nabij de oever en vol kloven zijn, waaruit beken voortkomen. Ten zuidwesten verheft zich een zoutberg (Usdum), ongeveer drie uur lang. Ten zuidoosten ligt een uitgestrekte, betrekkelijk vruchtbare vlakte, "het zoutdal." De bodem van de zee, gelijk een Noord-Amerikaan, Lynch, heeft nagevorst, bestaat uit twee verschillende delen, welke door een schiereiland, dat van de oostelijke oever zich diep in de zee uitstrekt, begrensd worden. Het noordelijk gedeelte is aanmerkelijk dieper, dan het zuidelijke; het laatste daarentegen heeft een met zoutachtig zee-slijk bedekte bodem hetwelk door de aanvoer van hete bronnen uit de diepte verhit wordt. Deze verschillende gesteldheid bevestigt opmerkelijk het Bijbels bericht, dat een geweldige omkering in geheel het zuidelijk gedeelte heeft plaats gehad. De vroeger reeds bestaande 1000 à 1200 voet diepe en zoet water bevattende zee breidde zich daardoor van het Noorden af verder uit, en verkreeg haar tegenwoordige omvang en gesteldheid. Het water is nu wel helder en klaar, maar buitengewoon zoutachtig en van een bittere samentrekkende smaak. Alles, wat er in geworpen wordt, neemt dadelijk een zoutkorst aan, en zelfs zware lichamen drijven makkelijk boven. Geen levend wezen kan daarin blijven, en wanneer vissen uit de Jordaan daarin gedreven worden, sterven zij spoedig. Rondom de zee heerst onvruchtbaarheid en dodelijke stilte; de grond ziet er als verbrand uit, en volstrekt geen groen, zelfs geen grasscheutje, spruit eruit voort.

Zelfs schrijvers uit de heidense oudheid, als Tacitus en Strabo, berichten iets van de bovenvermelde geschiedenis. Tacitus schrijft: "Zo ligt dan nu daar, een meer van ontzaglijke

omvang, voor het oog een zee, walgelijk van smaak, door zijn dikke uitdamping voor de nabij wonende verderfelijk; de wind beweegt het niet (wegens het drabbige van zijn wateren), en vissen of de gewone watervogels gedooft het niet. Wat daarin geworpen wordt, draagt het op zijn oppervlakte, als ware het een vaste stof; zwemmenden en niet zwemmenden draagt het op dezelfde wijze. Op sommige tijden werpt het aardpek op. De omstreken worden gezegd eenmaal vruchtbaar en met grote steden bebouwd geweest te zijn: bliksemstralen moeten ze in brand gestoken, en het uitgedroogde land sedert zijn vruchtbaarheid verloren hebben; want al, wat er van zelf opschiet, of wat er gezaaid wordt, kruid of bloemen of hoger gewas, het is alles zwart en het verstuipt als as."

IV. Vs. 30-38. Lot verhuist uit eigen beweging van Zoar naar het vroeger versmide gebergte. Daar, van de wereld afgezonderd, menen zijn twee dochters, dat alle uitzicht op nakomelingschap haar ontnomen is, en leggen zij zich bij de dronken gemaakte vader. De vrucht van deze bloedschande zijn twee zonen: "Moab" en "Ammi", de stamvaders van de Moabieten en van de Ammonieten.

30. En Lot, bij wie door Sodom's ondergang en het verlies van vrouw en have een gehele verandering had plaats gehad, zodat hij thans liever van die mensen verwijderd leefde, toog op uit Zoar, nadat hij daar kort gewoond had, en woonde op de berg, 1) die de Heere hem eerst tot verblijfplaats had aangewezen (vs. 17), en zijn twee dochters met hem, want hij vreesde binnen Zoar te wonen. Het strafgericht Gods kan ook daar volvoerd worden, daar hij zag, hoe de mensen, nadat de eerste indruk van die ontzettende gebeurtenis was verzwakt, spoedig weer tot de vorige gruwelen terugkeren. En hij woonde in een spelonk, 2) hij en zijn twee dochters, van alle verkeer met de mensen afgesloten.

1) Toen hem geboden was naar de berg te vluchten, wilde hij liever te Zoar blijven en God stond het hem toe, daar hij de zwakheid van dit kind kende. Maar nu hij gezien heeft, welk een oordeel Gods over de zonde gegaan is, verkiest hij liever de eenzaamheid van de berg, dan het leven in Zoar, waarvan de inwoners ongetwijfeld ook goddeloos zijn geweest. God brengt zijn kinderen altijd, waar Hij ze hebben wil.

2) Niets dan het vege leven en dat van zijn beide dochters had Lot kunnen redden, zodat een spelonk zijn laatste verblijf hier op aarde was. Zo ondervond hij al het ijdele, het nietige van deze wereld. Zo leerde hij, dat deze wereld vergaat met al haar begeerlijkheden. Wellicht ook, dat de vrees hem zo heeft aangegrepen, dat hij zich zo diep mogelijk verborg..

31. Toen zei de eerstgeborene 1) tot de jongste: Onze vader is oud, zodat wij ons moeten haasten, als wij doen willen, wat ik u thans voorstellen wil; onze bruidegoms zijn omgekomen; wij leven hier in afzondering, en er is geen man in dit land; het is voor ons zo goed, alsof er geen ware, om tot ons in te gaan. Zo wij deze eenzaamheid ontvluchten, wie zou de enige en verarmde overblijfselen van een door de vloek Gods getroffen oord tot vrouwen nemen? Daar het toch naar de wijze van de gehele aarde, 2) de bestemming van de vrouw is, om moeder te worden, waarom zouden wij uitgezonderd worden, wij, die bovendien, van alles beroofd zijn?

1) Haar handelwijze was Sodom waardig..

2) Zo groot was de schrik en ontzetting die Lot en de zijnen bij de verwoesting van Sodom, overviel, dat zijn dochters waanden, dat, gelijk in de zondvloed, de gehele wereld was vergaan, nu door vuur gelijk toen door water. Zij konden menen, dat zij de enig overgeblevenen waren en dat alzo de gehele belofte Gods van het zaad van de vrouw en Sem's gezegend nakroost ter aarde zou vallen, zonder de misdadige hulp, die zij, slechts langs de weg van de bloedschande, konden aanbrengen. En zij kwamen daartoe, als zij, nog onder de indruk van Sodom's plotselinge ondergang, de arme vader dronken en van zijn bewusteloosheid misbruik gemaakt hadden.,

32. Kom, laat ons onze vader, voordat hij zich ter rust begeeft, wijn te drinken geven, en wij zullen, als hij bedwelmd neerligt, bij hem liggen, opdat wij van onze vader zaad in het leven behouden, en wij niet aan de smaad van de kinderloosheid ons blootstellen, en ook, als onze vader gestorven is, niet geheel alleen op de wereld zijn.

33. En zij, daar de jongste in het listige voorstel instemde, gaven die nacht hun vader wijn te drinken: 1) en de eerstgeborene kwam tot hem in zijn slaappleats, en lag bij haar vader; 2) en hij werd het, in zijndronken toestand, niet gewaar, 3) dat het zijn eigen dochter was, noch in haar neerliggen, noch in haar opstaan; daar zij vroegtijdig zijn leger weer verlaten had; en het was Lot de volgende dag, alsof hij in zijn droom zijn vrouw bij zich had gehad.

1) Dronkenschap leidt tot allerlei zonde; zij is een korte razernij; zij is de moeder van de onkuisheid. Welke waren haar gevolgen voor Noach, welke voor Lot! (Spreuken 23:31 vv.).

2) Door dit voorbeeld wil ons de Heilige Geest tot waakzaamheid vermanen; want waar wij dit het minst vermoeden, worden ons door onzichtbare vijanden netten gespannen..

De zonde dringt ook tot de meest eenzame plaatsen door; geen kloostermuren kunnen haar afsluiten. (Prediker. 4:10).

3) Dat Lot het niet gewaar werd, neemt zijn schuld niet weg. Het is niet onwaarschijnlijk, dat dit Lot overkwam wegens zijn onmatigheid. Niet zelden straft de Heere zonde met zonde.

34. En het geschiedde de volgende dag dat de eerstgeborene zei tot de jongste: zie, onze list is gelukt; ik heb gisterennacht bij mijn vader gelegen, laat ons ook voor deze nacht hem wijn te drinken geven; ga dan in, lig bij hem, opdat wij beiden van onze vader zaad in het leven behouden.

35. En zij gaven haar vader ook voor die nacht wijn te drinken, en de jongste, hoewel zij misschien het kloppen van haar geweten gevoelde, maar toch bij haar zuster niet wilde achterstaan, stond op en lag bij hem. 1) En hij werd het wederom niet gewaar, noch in haar neerliggen, noch in haar opstaan.

1) Om de voortplanting van Lot's geslacht schenden zij de heilige wet van de natuur. Zij vluchten niet tot de Schepper van de wereld, dat Hij hun verlatenheid, die hen bedrukt, aanzie; hun harten zijn aan de aarde gehecht; geen zorg voor het hemelse leven beweegt haar..

Maar zou niet het onvaderlijk aanbieden van Lot (vs. 8) de kinderlijke eerbied voor de vader verzwakt en zo de schrede tot zonde gemakkelijker gemaakt hebben?.

Deze plaats leert ons, hoe gevaarlijk het is, in de klauwen van satan te vallen, want die hij eenmaal in zijn macht heeft, wordt hoe langer hoe meer in moeilijkheden gebracht. Er is geen twijfel aan, of Lot was een sober en matig man. Hetzij zijn dochters hem, door verdriet verteerd ertoe hebben aangezet, hetzij, op welke wijze dan ook, hij tot onmatig drinken verviel, waar hij eenmaal de maat te buiten was gegaan, dan gaf hij een volgende dag weer toe, dat hij verleid werd..

36. En de twee dochters van Lot werden bevrucht van hun vader.

37. En de eerstgeborene baarde een zoon, en noemde zijn naam Moab 1) (van de vader); deze is de vader van de Moabieten, die tot op deze dag in die gebergten woonachtig zijn.

1) Het is waarschijnlijk, gelijk enigen menen dat, Lot spoedig daarop van verdriet gestorven is, eer nog zijn dochters baarden; daar hij anders niet zou toegestaan hebben, dat de kinderen zulke namen ontvingen, die bestendig aan de bloedschande konden herinneren..

38. En de jongste baarde ook een zoon, en noemde zijn naam Ben-Ammi, (het kind van mijn volk, dat niet van een vreemde, maar van mijn eigen volk afstamt); deze is de vader van de kinderen Ammons, 1) die tot op deze dag noordoostelijk van de Moabieten wonen.

1) De kinderen van Moab en Ammon hebben bijna gelijke zonden en lotgevallen..

Toch behoeven zulke kinderen niet wanhopig te worden. God kan ook door een Jefta grote dingen doen (Richteren. 11:1 vv.). Ware boete maakt alles goed.

Ruth was een Moabitische. Verder wordt van Lot niet gesproken; van Abraham gescheiden, heeft hij voor de geschiedenis van de verlossing geen betekenis meer, zodat zijn dood niet eens vermeld wordt..

In de aard en de eredienst van beide van hem afstammende volkeren, komen later bijzonder ontucht en roekeloosheid als karaktertrekken voor. (Numeri 25:2. 2 Koningen. 3:26 vv.)

Er is geen twijfel aan, of Lot was een rechtvaardige. De Schrift stempelt hem als zodanig. Maar het leven van Lot was het leven van de gelovige, wie het aan voortdurende geloofswerkzaamheid ontbreekt. En niet alleen aan geloofswerkzaamheid, maar daarom ook aan een blijde geloofsgehoorzaamheid. Zijn leven is daarom dan ook zo gelijkvloers, zo alledaags. Het kenmerkt zich volstrekt niet zoals dat van Abraham, door hogere bezieling

door de Geest. Was Abraham een priester in het binnenste heiligdom, Lot was, als het ware, een dorpelwachter. Maar... de dorpelwachter komt er echter ook door Gods genade..

Lot is een merkwaardig voorbeeld van een onreine mens, die God van zijn jeugd af nabij is geweest, die Hij vele weldaden bewezen, bijzondere proeven van Zijn trouw, bewaring, opmerkzaamheid gegeven en in de gelegenheid gebracht heeft, om geheel een man Gods te worden; die deze stemmen Gods in zijn hart is gewaar geworden, dikwijls ook is opgestaan, maar altijd weer in eigen werk teruggezonden, altijd weer zijn eigen weg gegaan is; die zich uit onreine begeerten gescheiden heeft van hen, die hem met geduld en lankmoedigheid gedragen hebben en zich uit eigen belang met de bozen vergezelschap heeft, met wie hij wegens een overblijfsel van betere kennis wel niet alles meedoet, maar die toch ook de ene slechtheid door een andere verhinderen wil; die God nog uitrukte om hem te redden, en ook waarlijk redde, maar die zich aan eigen wensen en zwakheden, bijna zou men zeggen, eigenzinnigheid overgaf; die altijd weer als een losse boog was, nooit geheel gehoorzaam aan hetgeen God wilde, nooit tevreden met hetgeen God deed, en wiens laatste daad, die ons beschreven staat, een daad van zonde was..

En toch was Lot een rechtvaardige; daarom is die zoon zo hard gekastijd; om zijn afwijkingen, om zijn aardsgezindheid had hij op aarde zulk een droevig lot, en miste hij de zegen van de bijzondere gemeenschap met God, gelijk die een Abraham genieten mocht. Het 18de hoofdstuk van Abraham en het 19de hoofdstuk van Lot stellen ons hun beide levens tegenover elkaar voor. Wat kiest gij?.

HOOFDSTUK 20.

SARA WORDT DOOR ABIMELECH ABRAHAM ONTNOMEN EN MET ERE WEERGEGEVEN.

I. Vs.1-7. Te Gerar, waarheen Abraham na Sodom's verwoesting zich begeeft, geeft hij Sara, even als vroeger in Egypte (hoofdstuk. 12:10 vv.), voor zijn zuster uit. Abimelech laat even als toen Farao, haar van zijn huis halen. God komt aanstonds tussenbeide en slaat de koning met een gevaarlijke ziekte, openbaart hem in de droom de ware gesteldheid van de zaak, en dringt hem om aan de profeet, waarvoor hij Abraham verklaart, zijn vrouw terug te geven, deze zou dan voor hem bidden, dat het gevaar waarin hij verkeerde, voorbij mocht gaan.

1. En Abraham bleef, na de verwoesting van de vier steden, niet lang meer bij Hebron, maar reisde van daar, misschien om de smartelijke indruk, die de Dode zee bij hem opwekte, naar het land van het zuiden, en woonde, sloeg zijn tenten op voor zijn kudden en zijn gezin, tussen Kades en tussen Sur (Genesis 16:7,14); en hij verkeerde als vreemdeling te Gerar 1) (vreemdelingschap); hij zette zich neer in de hoofdstad van dat gebied, dat buiten het eigenlijke Kanaän lag.

1) De Filistijnen, afstammelingen van Cham (hoofdstuk. 10:1) zijn na de Kanaänieten in Palestina gekomen en hebben deze, in vereniging met de Kafthorieten, verdreven. Naar hen heet het land Palestina..

2. Hoewel Abraham reeds eenmaal door God gestraft was geworden in Egypte (hoofdstuk 12:10 vv.), omdat hij omtrent Sara gelogen had, verviel hij nochtans weer in dezelfde zonde. Als nu Abraham van Sara, zijn vrouw, gezegd had: Zij is mijn zuster, a) zo zond Abimelech, die deze titel, koningsvader, evenals de andere vorsten van de Filistijnen, droeg (hoofdstuk. 26:1 vv.; Psalm. 34:1; 1 Samuel. 21:11 vv.), de koning van Gerar, en nam Sara weg 1) wellicht om door verzwagering met de rijke herdersvorst zijn macht en zijn aanzien te vergroten (hoofdstuk. 21:22). Sara kan bovendien, ondanks haar vergevorderde leeftijd van bijna negentig jaar, een schoonheid geweest zijn, daar wegens de haar teruggegevene bestemming, om moeder te worden, ook haar vrouwelijke natuur zal verjongd zijn.

a) Genesis 26:7

1) De mens, die zich eens aan een zonde heeft overgegeven, vervalt gemakkelijk weer in hetzelfde kwaad. Ieder zondaar heeft zijn eigenaardige zwakheid, die zich telkens weer openbaart; elk herhaald toegeven is weer groter zonde. Abraham had Hebron niet moeten verlaten; want als men de van God aangewezen plaats met een andere gaat verwisselen, komt men in moeite. Toch wil de Heere Zijn vriend, die zijn eigen weg is gegaan, en aan onwaarheid spreken in ongeloof zich heeft schuldig gemaakt, niet aan zichzelf overlaten. De afkomst van Israël moet onbesmet zijn. Izaak mag niet aangezien worden voor een zoon van Abimelech. Wederom zijn Abrahams angsten zijn straf en moet hij 's konings bestraffing ondervinden; nochtans maakt God goed, wat Zijn dienaar bedorven heeft..

Wat goed is kwaad te maken verstaan wij wel; daar zijn wij meesters in; maar wat kwaad is goed te maken, dat is Gods kunstwerk.

Was Abraham vergeten, welke kastijding Gods hem getroffen had in Egypte? Of heeft hij gehoopt, dat het hem nu beter zal afgaan? Het eerste is moeilijk te geloven, al is het waar, dat de mens zowel de weldaden als de straffen Gods spoedig vergeet. Ook het tweede is te verwerpen. Hier was het niet, zoals in Egypte, een voorbedachte leugen. Wij hebben het ons zo voor te stellen, dat Abimelech bekoord door de schoonheid van Sara, haar tot vrouw begeerd heeft, niet wetende, dat het Abrahams vrouw was, en dat Abraham, op het ogenblik, dat men hem zijn vrouw afnam, door een ogenblikkelijke vrees is overvallen, en nu weer gezegd heeft, dat zij zijn zuster was. Toen hij naar het Filistijnenland reisde, heeft hij er niet om gedacht, dat een vreemde de 90-jarige Sara tot vrouw zou begeren..

3. Maar God sloeg aanstonds de koning en zijn knechten met een zware ziekte, zodat hij haar niet kon naderen (vs.6), daar hij echter nog niet zo geheel in het heidendom was weggezonden, dat hij voor een goddelijke openbaring onvatbaar was, kwam God tot Abimelech in een droom 1) ' s nachts, om zelf hem te verklaren, wat die plaag te betekenen had, terwijl Farao in hetzelfde geval (hoofdstuk. 12:17 vv.) eerst zijn waarzeggers raadplegen moest, en Hij zei tot hem: Zie gij zijt dood, de ziekte zal u tot de dood brengen, om der vrouwe wil, die gij weggenomen hebt, want zij is met een man getrouwd.

2)

1) Deze openbaring, door dromen, was onder de Oude Bedeling de laagste vorm van Gods openbaring, waarmee ook heidenen werden verwaardigd..

2) Ongetwijfeld ligt ook hierin, dat God, Abraham in bescherming nemende, Abimelech kastijdt, omdat hij Sara weggenomen heeft, maar ook ligt hierin een vermaning tegen alle echtbreuk en overspel in het algemeen..

4. Doch Abimelech, verhinderd door zijn ziekte, was tot haar niet genaderd; daarom zei hij: Heere! 1) wanneer Gij echtbreuk zo hard straft, zult Gij dan ook een rechtvaardig volk, 2) mensen die zich daaraan nog niet schuldig gemaakt hebben, doden.

1) Adonai, niet Jehova, omdat er wel gesproken wordt door een vereerder van de ware God, maar niet door iemand, die gelijk Abraham, deelgenoot is van het bijzonder verbond van de genade. Het schijnt, dat deze Filistijnen destijds nog niet bepaald afgodendienaars waren. Nochtans kenden zij God niet als Jehova, als de God, die met Zijn knechten het genadeverbond van de belofte, gesloten had..

2) Abimelech voelt zich onschuldig. Het recht van een harem te houden, of in polygamie te leven: het recht van de vorsten, om ongehuwden in hun harem te halen, staat bij hem vast. Hij acht also zichzelf onschuldig en zijn hand rein, in zoverre Abraham en Sara zelf de aanleiding hebben gegeven, dat hij in de rechten van anderen heeft ingegrepen..

Hoe menigeeen, die diep schuldig is, houdt zich voor rechtvaardig, omdat hij één misdaad niet bedreef, en vergeet daarbij zijn andere zonden! Daarom wordt God in Zijn straffen niet gerechtvaardigd, en is het alsof elke ramp onverdiend is!.

Abimelech paart aan godvruchtige ootmoed zedelijke trots.

5. Heeft hij zelf, wiens vrouw zij is, gelijk ik thans eerst verneem, mij niet gezegd: Zij is mijn zuster, en zij, ook zij heeft gezegd: Hij is mijn broeder. In oprechtheid, eenvoudigheid, van mijn hart en in reinheid van mijn handen, daar ik haar niet genomen zou hebben, zo ik geweten had, dat zij gehuwd was, heb ik dit gedaan, wat Gij nu zo zwaar aan mij wreken wilt.

6. En God zei tot hem in de droom: Ik heb ook geweten, dat gij dit in oprechtheid van uw hart gedaan hebt, en Ik heb u ook belet 1) van tegen Mij 2) te zondigen; daarom heb Ik u, door de toegezonden ziekte, niet toegelaten, haar aan te roeren.

1) De Heere geeft Abimelech getuigenis, omdat hij, op zichzelf beschouwd, onschuldig is; maar tegelijk zegt Hij hem, dat niet hij, maar de Heere zelf de oorzaak is, dat hij niet tot zonde is vervallen. Dat de hand des Heren hem van het kwade heeft teruggehouden..

2) Hier is wel in het oog te houden, dat men zondigt tegen God, als men dingen doet, die, als zonden van het vlees, de mens gering voorkomen..

Niet alleen om Abrahams wille, maar ook om de wille van Abimelech zelf, heeft God hem weerhouden te zondigen. Dit straalt hierin duidelijk door..

7. Zo geef dan nu deze man zijn vrouw terug, want hij is een profeet, 1) een drager van Mijn woord en van Mijn belofte; hij staat tot Mij in een bijzondere betrekking (hoofdstuk. 15:18; 17:10), waarom Ik hem niet mag laten aantasten (Psalm. 105:15), en hij zal, wanneer gij aan mijn eis voldaan hebt, voor u bidden, opdat gij leeft. Juist omdat hij een profeet is, zal zijn voorspraak bij Mij van kracht zijn; het gebed van deze rechtvaardige zal veel vermogen, gij zult dan behouden worden, maar zo gij haar niet wedergeeft, weet, dat gij voorzeker sterven zult, gij en al wat van uw is,

2) uw gehele hof.

1) Wij hebben Abraham reeds leren kennen als een koninklijk krijgsheld in zijn strijd tegen Kedor-Laómer (hoofdstuk. 14); wij zagen in hem de priester, toen hij voor Sodom bad; hier wordt hij profeet genoemd. Als zijn profetisch werk wordt hier de voorbede genoemd. Zo hangen de werkzaamheden van profeten en priesters ten nauwste samen..

Als een gekende des Heren en als een voorbidder heeft de Schrift hem reeds getoond. Hier leren wij hem kennen als profeet..

2) Heeft God in den beginne gezegd: "Gij zijt dood," om de overtreder vrees aan te jagen en zijn geweten te treffen, hier komt God met zijn bedreigingen, opdat toch zijn woord zal

gehoorzaamd worden. Want indien Abimelech niet gehoorzaamt, zal hij ook zijn gezin in het verderf slepen..

II. Vs.8-18. Abimelech ontbiedt Abraham in een vergadering, die hij de volgende morgen met zijn hovelingen houdt; verwijt hem zijn handelwijze, waardoor hij over hem en zijn rijk een grote zonde zou gebracht hebben; geeft hem Sara met aanzienlijke geschenken terug, en wordt nu op Abrahams voorbede van de plaag, waarmee hij en zijn heer geslagen was, weer vrij.

8. Toen stond Abimelech 's morgens vroeg op, om het goddelijk bevel zo spoedig mogelijk te volbrengen, en riep al zijn knechten, zijn hofbeambten en dienaars tezamen, en sprak al deze woorden, die de Heere met hem in de droom gesproken had, de ontvangen bestraffing en terechtwijzing, voor hun oren. En die mannen vreesden zeer, 1) zij werden door de rede van de koning zo getroffen, dat zij erkenden met de levende God te doen te hebben, en alles te moeten doen, om de misslag te herstellen.

1) Het doet ons Abimelech als een koning van een open karakter kennen, dat hij door de mededeling van die woorden Gods zich voor zijn knechten verootmoedigt. Verootmoedigend is het voor hem, dat hij in onwetendheid een gevaarlijke misslag zou gedaan hebben, en vervolgens, dat hij genoodzaakt is, aan de vreemdeling zijn vrouw terug te geven. Het spreekt ook voor zijn huis en zijn hofhouding, dat zich zijn vreze Gods aan zijn knechten meedeelt..

9. En Abimelech riep vervolgens Abraham en zei tot hem, in tegenwoordigheid van zijn nog vergaderde, hovelingen: Wat hebt gij ons gedaan, dat gij uw echtelijke verbintenis ons verzwegen hebt, en wat heb ik tegen u gezondigd, welk kwaad heb ik u gedaan, dat gij over mij en over mijn koninkrijk een grote zonde gebracht hebt? nadat ik haar heb genomen, en, zo God het niet verhoed had, echtbreuk zou hebben gepleegd. Gij hebt daardoor ons in ziekten gestort en zou een gericht Gods over ons gebracht hebben. Gij hebt daden met mij gedaan, die niet zouden gedaan worden, 1)die niet geoorloofd zijn te doen.

1) Uit deze woorden spreekt zowel een aanklacht tegen Abraham als een belijdenis van schuld tegenover hem.

Hoe beschamend is deze koning van de Filistijnen voor Christenen, die tegenover anderen nooit over begaan onrecht een woord van schuldbelijdenis op hun lippen willen nemen!.

10. Voorts zei Abimelech tot Abraham, die in het gevoel van zijn schuld eerst zweeg en zich niet wist te verantwoorden: Wat hebt gij gezien, welk kwaad hebt gij in ons opgemerkt, dat gij deze zaak gedaan hebt? Gij moet er toch een reden voor gehad hebben.

11. En Abraham zei: Want ik dacht 1) alleen is de vreze Gods in deze plaats niet, maar er heerst, gelijk elders, ruwe willekeur tegenover de vreemdeling, zodat zij mij om mijner vrouw wil, zullen doden, 2) om in het bezit van haar te komen. Zij zullen mij echter niets doen, maar integendeel mijn gunst zoeken te verwerven, wanneer ik zeg, dat zij mijn zuster is (hoofdstuk. 12:11-13).

1) Of: "indien er eens geen vreze Gods aan deze plaats ware, zo zouden zij mij om mijn vrouw doden."

2) Zo vindt ieder makkelijk een verontschuldiging voor zijn zonde..

12. En ook is dat geen leugen, zij is waarlijk mijn zuster

1) zij is de dochter van mijn vader, maar niet van mijn moeder; en zij is mijn vrouw geworden.

1) Abraham dwaalt; de betrekking van broeder en zuster is zo goed als opgeheven door de echtelijke verbintenis bovendien noemde hij de eerste, om de tweede te ontkennen..

Sommigen zijn van gevoelen, dat Sara de wettige zuster geweest is van Abraham, maar niet van dezelfde moeder, zodat zij uit een tweede vrouw is geboren. Daar echter deze naam bij de Hebreeën een uitgestrekte betekenis heeft, omhels ik gaarne een ander gevoelen, dat zij in de tweede graad zijn zuster is geweest; dat zij wel een gemeenschappelijke vader hebben gehad, maar in dit geval een grootvader, uit wie dan de broeders wettig zijn afgestamd..

13. En het is geschied, als God mij uit mijns vaders huis deed dwalen, en mij het zwerven in de vreemde oplegde, waaraan zo vele gevaren, voornamelijk om de schoonheid van mijn vrouw, voor mij verbonden waren, zo sprak ik tot haar: Dit zij uw weldadigheid, die gij bij mij doen zult; bewijs mij deze gunst: aan alle plaatsen, waar wij komen zullen, a) zeg van mij: Hij is mijn broeder! Gij ziet dus, wij hebben met u geen bijzonder doel gehad, noch hier iets bijzonders kwaads gezien; het is een maatregel van voorzichtigheid, die ik hier, evenals overal elders, heb aangewend, daar ik de betere gezindheid van u en uw volk niet kende.

a) Genesis 12:13

Dr. Van Ronkel vertaalt: "als de Goden uit mijns vaders huis mij verleidden." Deze vertaling is ook te verdedigen, zie Jesaja. 3:12; 9:15, Jesaja. 63:17, waar ditzelfde werkwoord gebruikt wordt, met het voorzetsel Nb gelijk als hier, kan het niet anders dan door "dwalen" of "doen dwalen" vertaald worden.

14. Toen nam Abimelech schapen en runderen, ook dienstknechten en dienstmaagden, en gaf deze aan Abraham, om hem enige schadevergoeding te geven; en hij gaf hem Sara, zijn vrouw, terug.

15. En Abimelech handelde op een andere wijze als Farao, die Abraham uit zijn land liet gaan (hoofdstuk. 12:19), en zei: Zie, mijn land is voor uw aangezicht; woon, waar het goed is in uw ogen, en gij zult veilig zijn onder mijn bescherming.

16. En tot Sara zei hij, toen hij haar aan Abraham teruggaf: Zie, ik heb uw broeder, gelijk gij hem zelf genoemd hebt, en waardoor gij mij tot zonde zou gebracht hebben, behalve de andere geschenken, duizend zilverlingen

1) gegeven, om, hetgeen ik in onwetendheid deed, weer goed te maken; zie, hij zij u een deksel voor de ogen, 2) noem hem voortaan niet meer uw broeder, terwille van allen, die met u zijn, ja bij allen, zonder onderscheid, en wees door deze gebeurtenis geleerd; gewaarschuwd, om niet meer uw verbintenis met Abraham te loochenen.

1) Zie opm. Exodus. 30:13.

2) "Hij zij u een deksel voor de ogen." Wat bedoelt Abimelech met deze woorden? Calvijn verklaart aldus: "Gij, indien gij een man zou missen, zou aan vele gevaren blootgesteld zijn; nu, ofschoon God voor u als bewaker van uw reinheid is opgetreden, betaamde het u toch, onder die sluier te schuilen. Waarom derhalve hebt gij u vrijwillig bloot gegeven?" Het was een rechtmatige bestraffing, omdat Sara, verbergende dat zij in de macht van een man zijnde, zichzelf van haar natuurlijke bescherming had beroofd. Anderen zijn van mening, dat Abimelech bedoelde, dat hij Abraham duizend zilverlingen had gegeven, opdat voor de gehele som, of een gedeelte daarvan, hij Sara een sluier zou kopen of een hoofdbedekking, waardoor de gehuwde van de ongehuwde vrouw wordt onderscheiden..

Het komt ons voor, dat Gerars koning, met dat geschenk van 1000 zilverlingen aan Abraham te geven, Sara op haar positie van vrouw van Abraham heeft willen wijzen. Hij gaf het niet aan haar, maar aan haar man. Was zij zijn zuster geweest, dan had ook zij het kunnen ontvangen. En nu wijst hij haar verder op haar roeping, om nooit weer te verbergen, dat zij de wettige vrouw van een man is. Abraham zij, als haar wettige echtgenoot, degene, die, door altijd rond en open voor zijn betrekking tot haar uit te komen, haar verbergt en beschermt voor de onbescheiden blikken en handelingen van anderen..

17. En Abraham, hoewel Abimelech hem niet bepaald om de voorbede gevraagd had, welke God hem had toegezegd (vs.7), gevoelde toch zelf wat hij doen moest, daar hij de koning in gevaar had gebracht en deze zo edelmoedig gehandeld had. Hij bad tot God: 1) en God genas Abimelech van zijn ziekte (vs.3), en evenzo zijn vrouw, en zijn dienstmaagden, zijn bijvrouwen, zodat zij baarden.

1) Hieraan zal verootmoediging voor zijn eigen ongeloof en zijn leugen zijn voorafgegaan. Er is toch in de gelovige, bij de bewustheid van eigen overtreding, geen vrijmoedigheid, om als voorspraak voor anderen op te treden, zonder dat hij tevens, en wel in de eerste plaats zijn eigen schuld beleden, en Gods genadige schuldvergeving voor zichzelf ootmoedig ingeroepen heeft..

Wat de voorzienige en getrouwe God van Abraham over Abimelech's land en huis als straf van Zijn hand had uitgezonden, dat juist moest het middel wezen om Sara's eer te redden en om voor Abraham later zelfs elke schaduw van twijfeling af te snijden. Zuiver en ongeschonden, ook naar het oordeel van de bondgenoot, moest de volle en loutere vervulling van Gods beloften kunnen blijken. Ook de Heere handhaaft de regel, door ons maar al te zeer veronachtzaamd: "vermijd ook de schijn van het kwaad." Ja ook terwille, niet slechts "ter oorzaak" van Sara werden allen in Gerar voor een tijd met onvruchtbaarheid geslagen..

18. Want de HEERE had, al die tijd, dat Abimelech Sara in zijn harem gehad had, alle baarmoeders van het huis van Abimelech geheel toegesloten. Alle vrouwen, die zich ingezegende omstandigheden bevonden, had de Heere geslagen, zodat haar de kracht ontbrak om voort te brengen Jesaja 37:3) ter oorzake van Sara Abrahams vrouw, omdat de moederschoot in gevaar was ontheiligd te worden door haar, die nu spoedig (hoofdstuk. 21:1, 2) de zoon van de belofte ontvangen zou.

Twee zaken zijn hier niet te vergeten. 1e. dat God ervoor zorgde, dat, als straks Izaak geboren werd, elke twijfel aan de wondermacht Gods werd voorkomen, en 2e. dat ook deze weg voor Abraham nog een beproevingsweg was. Eindelijk scheen de belofte vervuld te worden, dat hem uit Sara een zoon, de zoon van de belofte, zou geboren worden, en nu was het, alsof alle hoop de bodem werd ingeslagen, daar Sara in de macht van Abimelech was..

HOOFDSTUK 21.

ISAAK'S GEBOORTE. VERWIJDERING VAN ISMAËL. ABRAHAMS VERBOND MET ABIMELECH.

I. Vs.1-7. Spoedig, nadat Sara door Abimelech vrijgelaten is, wordt zij van Abraham zwanger en baart op de door God aangekondigde tijd, een zoon, die Izaak genoemd en op de achtste dag besneden wordt.

1. 1) En de HEERE, wiens woord waarachtig en getrouw is (Psalm. 33:4, Numeri. 23:19, bezocht 2) Sara, nam haar natuurlijke onvruchtbaarheid weg, en gaf aan haar reeds verstorven lichaam de kracht weer om te ontvangen en te baren, gelijk als Hij, bij de in hoofdstuk. 18 vermelde verschijning, gezegd had (vs.10,14): en de HEERE deed aan Sara, gelijk als Hij, niet slechts toen, maar ook reeds vroeger tot Abraham (hoofdstuk. 17:19) gesproken had.

1) Abraham was van Gerar met zijn vrouw naar Berséba getrokken en had daarheen ook zijn kudden laten komen, die vroeger tussen Kades en Sur weidden. (hoofdstuk. 20:1).

2)"Bezocht Sara." Hiermee doet de Heilige Schrift het nog eens duidelijk uitkomen, dat de ontvangenis en geboorte van Izaak een bijzonder werk van de Almachtige God was en vrucht van het Verbond, dat met Abraham was opgericht. Niet God (Elohiem), maar de Heere (Jehova) bezocht haar. Daarom volgt er ook onmiddellijk: "gelijk als Hij gezegd had." Dat bezoeken was: mogelijk maken, wat beloofd was en gesproken..

2. En Sara werd ten gevolge van deze bovennatuurlijke bekwaammaking Gods (Hebr.11:11) bevrucht,

a) en baarde Abraham een zoon in zijn ouderdom nadat hij 25 jaar lang op dit beloofde kind had moeten wachten, en wel baarde zij hem ter gezetter tijd, die hem God gezegd had, 1) een jaar na de beide openbaringen (hoofdstuk. 17:21 en 18:10,14).

a) Galaten. 4:23

1) Mozes is hier zeer rijk in woorden, om te noemen de grote en rijke vreugde van de aartsvader, die na zoveel droefheid niet alleen een veilige verblijfplaats en een goedertieren koning gevonden heeft; maar ook wordt Sara zwanger en baart hem de erfgenaam van de belofte. Wat tot hiertoe door hem gehoopt en geloofd was, is nu werkelijk aanwezig; de belofte is, om zo te spreken, mens geworden en geboren..

Met de geboorte van Izaak komt een nieuw hoofdpunt in de geslachtslijn van het beloofde zaad. De goddelijke genade en almacht toonde hier bij het nieuwe aanvangspunt van de beloofde lijn, wat zij op oneindig hoger en heerlijker wijze bij het slotpunt daarvan kon en wilde doen. Isaak's wonderbare geboorte uit het onvruchtbaar en verstorven lichaam is een voorbeeld van de geboorte van Christus uit een maagd..

De bijvoeging "in zijn ouderdom" geschiedt uitdrukkelijk, opdat Isaak's geboorte voor alle eeuwen een wondervolle geboorte zou zijn, en opdat daardoor de ere Gods zou worden groot gemaakt..

3. En Abraham noemde de naam van zijn zoon, die hem geboren was, die hem Sara gebaard had, naar het woord des Heren (hoofdstuk. 17:19) Izaak (men lacht).

1)

1) Hij ontving de naam, die minder edel schijnt, dan die van Hagar's zoon, Ismaël (God hoort) (hoofdstuk. 16:11,15). Toch waren in Ismaël slechts menselijke wensen verhoord geworden; de naam naar een menselijke zwakheid (hoofdstuk. 17:17; 18:12) genoemde Izaak is daarentegen met deze naam een juist beeld van het van hem afstammend volk, dat door zijn geloof en zijn wet, door zijn nauwkeurige plechtigheden en strenge afzondering van de overige volken, dikwijls een spot van de mensen en van de volkeren geweest is, maar waaruit het heil van de wereld voortkomen zou. (Johannes 4:22).

4. En Abraham besneed zijn zoon Izaak, zijnde acht dagen 1) oud, gelijk als hem God (hoofdstuk. 17:11,12) geboden had. 2)

1) Izaak is de eerste, die op de achtste dag besneden werd; bij hem werd de besnijdenis eerst recht van kracht, gelijk de vervulling en het einde ook van deze wet in Christus gekomen is.

Het zal ongetwijfeld voor Abrahams gevoel een harde zaak zijn geweest, aan Izaak, acht dagen na zijn geboorte, de besnijdenis te verrichten. Maar Gods Woord staat bij hem hoger, dan al wat van de aarde is, dan het liefste wat hij bezit. Hij wordt echter tevens gesterkt door de overtuiging, dat, door de besnijdenis, Izaak de Verbondsbelofte deelachtig wordt..

5. En Abraham was honderd jaar oud, toen hem Izaak, zijn zoon, geboren werd (2108 na de wereldschepping; 1792 vóór Christus).

Wederom wordt gemeld, dat aan Abraham op hoge leeftijd Izaak geboren werd, opdat het diep in het geheugen zou worden geprent..

6. En Sara, die vroeger, ongelovig aan de Goddelijke belofte, gelachen had (hoofdstuk. 18:12) zei thans bij de vervulling daarvan: God heeft mij, tot vergelding van mijn lachen, 1) een lachen gemaakt; al, die het hoort, dat ik nog op zo hoge ouderdom gebaard heb, zal met mij, de oude moeder, lachen 2) om mij geluk te wensen.

1) Het is goed, dat Sara haar vroeger ongeloof belijdt en zich daarover schaamt..

2) Bij het lachen van Abraham en Sara komt nog een derde lachen. Behalve het lachen van de vreugde van het geloof en het lachen van het kleingelovig twijfelen, treft dat van verwondering of van de spot van de wereld, de zoon van de belofte, evenals alle kinderen van de belofte..

7. Voorts zei hij in dichterlijke rede: Welaan, laat de mensen lachen, ik lach ook, daar de Heere mij gedaan heeft, wat boven alle menselijk begrip gaat. Wie van de mensen zou Abraham gezegd hebben: 1) Sara heeft zonen gezoogd! 2) want ik heb een zoon gebaard in zijn ouderdom; nu echter moeten zij het elkaar verhalen en also lofredenaars worden van de buitengewone dingen, die de Heere aan mij gedaan heeft.

1) Wat onmogelijk is bij de mensen, is mogelijk bij God. Wacht op de Heere, gij vromen! hoe onmogelijk uw redding ook schijnt! God volbrengt zijn belofte, al duurt het ook lang, al is bij de mens alle hoop vervlogen; want een afgesneden zaak doet Hij op aarde..

2) Sara zoogde haar kind, hoewel zij een voorname vrouw, een vorstin was; dat eist het recht van de natuur, daar God de borsten daartoe gegeven en met melk gevuld heeft. De Heilige Schrift noemt het kinderen baren en zogen als twee verplichtingen van een moeder (Luk.11:27; 23:29; Romeinen Psalm. 22:10). Zo worden ook deze beide onder de weldaden van de grote God gerekend (Genesis 49:25), gelijk het ook een straf was, wanneer God onvruchtbare lichamen en verdroogde borsten gaf (Hos.9:11,14)

Van vreugde spreekt Sara van meerdere zonen, hoewel zij slechts een gebaard heeft, die een is haar zoveel als tien zonen..

Ondertussen moet men er op letten, dat Sara niet alleen haar kind het leven heeft geschonken, maar het ook gezoogd heeft. Want de Heere bereidt niet tevergeefs voor de kinderen, reeds eer zij geboren worden, in de moederborst hun voedsel. Wie Hij de eer van moeder te worden schenkt, die stelt Hij ook in staat voedster te zijn. En wie er bezwaar in vinden hun eigen kinderen te zogen, verbreken zoveel in hen is, een heilige band van de natuur. Indien ziekte of iets anders haar verhindert, is er billijke reden voor verontschuldiging. Maar dat de moeders vrijwillig of uit gemakzucht zich van de moeite, om te zogen, ontslaan, zodat zij eigenlijk slechts half moeder zijn, is een schandelijke zaak..

II. Vs.8-21. Bij gelegenheid van een feest, dat Abraham op de dag van het spenen van Izaak aanrichtte, ziet Sara Ismaël met haar zoon spotten en eist, dat hij met zijn moeder wordt verwijderd. Abraham doet dit; daar God het hem uitdrukkelijk beveelt. Ismaël versmacht bij het doortrekken van de woestijn bijna van dorst. De Heere treedt tussenbeide en is ook verder met de jongen, die in de woestijn, waar zijn moeder met hem blijft, voorspoedig opgroeit.

8. En het kind werd groot, groeide voorspoedig op, en werd, naar de regel van die tijden op ongeveer zes- of zevenjarige leeftijd (1 Samuel 1:23 vv.) gespeend 1) van de moederborst afgenomen. Toen maakte Abraham, verheugd over de zegen Gods, een grote maaltijd

2) voor zijn knechten en vrienden, op de dag dat Izaak gespeend werd.

1) Het spenen had in de regel plaats op zes à zevenjarige leeftijd. Daarmee was het eerste tijdvak van het leven van een kind afgesloten. Het kwam dan onder het opzicht en de tucht van de vader..

2) Waarom maakte Abraham op die dag een grote maaltijd? Waarom niet op de dag van de besnijdenis of bij de geboorte? De reden is niet ver te zoeken. Ook gewis, omdat de dag van de besnijdenis te heilig was, maar bovenal, omdat Abraham nu volkomen in het bezit kwam van de zoon van de belofte. Tot dusver was Izaak nog altijd in de tent van de moeder geweest, nu komt hij onder het onmiddellijk opzicht van Abraham. Is het te verwonderen, dat hij nu zeer verblijd is en hij een grote maaltijd aanricht voor zijn huisgenoten? De Heere keurt deze daad goed, want de Schrift spreekt ervan als een zeer geoorloofde zaak. Nergens verbiedt de Heere het vieren van gezette tijden of de feestmalen; nergens de vrolijkheid, indien slechts alles Hem gewijd is..

9. En Sara zag bij deze gelegenheid de zoon van Hagar, de Egyptische dienstmaagd, die zij Abraham gebaard had, de nu reeds 16 of 17-jarige Ismaël, en hij was spottende; 1) hij veroorloofde zich bij het huiselijk feest spotachtige aanmerkingen; daar zijn nijd tegen de klein broeder, die hem evenals zijn moeder, reeds lang een doorn in het oog was, nu eerst recht te voorschijn kwam; duidelijk bemerkte hij toch nu, dat Abraham er thans niet meer aan dacht hem, de eerstgeborene, tot erfgenaam van zijn goederen te maken (hoofdstuk. 17:18).

1) Dit noemt de Heilige Schrift (Galaten. 4:29) "vervolgen". Er is ook geen schandelijker en grievender vervolgen, dan het spotten. Dit is dubbel zondig, wanneer het gekeerd is tegen de kinderen van de belofte, de oogappels van God. Wie met het genadewerk Gods spot, spot niet met een mens, maar met God zelf. Het kan zijn, dat Ismaël met de naam Izaak gespot en daarom gelachen heeft..

De zonden en gebreken van de ouders (hoofdstuk. 16:4) blijven gewoonlijk de kinderen bij; daarom moeten ouders, bijzonder de moeders, in de tijd van de zwangerschap, wel toezien, dat zij zich niet met een zonde bevleken, welke daarna de kinderen hun gehele leven aankleeft..

Wat moet er in haar ziel omgegaan zijn, als haar eigen zondige raad aldus op haar eigen hoofd terugviel. Vroeger, toen zij Abraham de omgang met Hagar aangeraden had, dacht zij er niet om, dat deze een Egyptische, een dochter van Cham was. Nu haar eigen Izaak met de zoon van de vreemdelinge dagelijks omging, dacht zij er wel terdege om en misschien ook aan de waarheid, door een later schriftwoord uitgedrukt: gij zult uw zonde kennen, als zij u zal vinden..

In dit spotten met Izaak tast Ismaël, in de grond van de zaak, God aan. Zijn spotten met Izaak is een spotten met de belofte Gods, welke in Izaak vlees was geworden. Ismaël is hier in het huis van Abraham de vertegenwoordiger van de onheilige wereld, die immer met God en Zijn volk spot..

Hij was een nakomeling van Cham. Het spotten kwam voort uit onbekendheid met en uit ongelooft aan het woord van God..

10. En zij zei, om verdere zaken van die aard (Galaten. 4:29) te voorkomen, die van bedenkelijke aard zouden kunnen worden (hoofdstuk. 4:3 vv.; 37:3 vv.) tot Abraham: Drijf deze dienstmaagd, die wij nu kunnen ontberen, en haar eveneens overbodigen (hoofdstuk. 16:2) zoon uit; want de zoon van deze overmoedige (hoofdstuk. 16:4 vv.) dienstmaagd, die aan zijn moeder gelijkvormig is, zal waarop zij het toelagen met mijn zoon, met Izaak, niet erven; 1) a) mijn zoon zal de enige erfgenaam zijn.

a) Galaten. 4:30

1) Zonder twijfel denkt Sara hier in deze eerste plaats aan de tijdelijke meer nog dan aan de geestelijke erfenis, welke Izaak beloofd was. God, de Heere, gebruikt echter ook deze begeerte van Sara, om daardoor Zijn eeuwige raad uit te voeren..

11. En dit woord was zeer kwaad in Abrahams ogen, ter oorzaak van zijn zoon, die hij toch reeds zo vele jaren als de erfgenaam van de goddelijken zegen beschouwd had (hoofdstuk. 17:18), en in wie hij zijn eigen vlees en bloed lief had.

Dat Abraham toornig werd is zeer goed te verklaren. De toon, waarop Sara gesproken zal hebben, zal ook niet liefelijk zijn geweest. Het was toch zijn kind, aan wie hij zich door tedere banden van het bloed voelde verbonden.

12. Maar God zei tot Abraham s' nachts (vs.14) in een droom of gezicht: Laat het niet kwaad zijn in uw ogen over de jongen 1) en over uw dienstmaagd, dat u thans geraden wordt beide te verwijderen; al wat Sara tot u zal zeggen, hoor naar haar stem, 2) daar haar wil ditmaal met Mijn raadsbesluiten overeenkomt; want, 3) dit is Mijn raadsbesluit, in Izaak 4) a) zal uw zaad genoemd worden; hij, en niet Ismaël, zal de vader van het beloofde zaad zijn: (hoofdstuk. 17:19,21).

a) Rom.9:7 Hebr.11:18

1) Hoe fijn wordt hier de tedere liefde Gods getekend. Waar de Heere komt, om Abraham te dringen, naar de stem van zijn vrouw te horen, daar kwetst Hij niet, zoals zij, het vaderlijk gevoel van de vader van de gelovigen, noemt Ismaël niet verachtelijk, "de zoon van de dienstmaagd," maar noemt hem met de tedere naam van "jongen.".

2) Ook datgene, wat ons als verwijt en op bitse toon toegedruwd wordt, kan in een reine schaal een edele kern van waarheid bevatten, die zelfs met Gods wil overeenstemt. Zo was het hier. God bekrachtigt Abraham als Zijn eigen wil, wat hij uit de mond van Sara zo niet graag gehoord had; en Abraham buigt zich in grote zelfverloochening onder de wil van God.

De stem van de vrouw, welke vroeger de man verleidde (Genesis 3:17; 16:2), is hier als de stem van God de stem van de Heilige Schrift. (Galaten. 4:30).

In een gezin kunnen dikwijls zaken voorkomen, waarin vele vrouwen veel wijzer zijn dan de mannen, waarom haar raadgevingen wel overwogen mogen worden. (1 Samuel 25:3,17).

3) Hier wordt de reden aangegeven, waarom Abraham Ismaël moet wegzenden. In Izaak zou de lijn van de belofte worden voortgezet, maar hier spreekt de Heere God het dan ook duidelijk uit, dat Hij Abraham daartoe dwingt, om Zichzelfs wille, en geenszins om daarmee de toorn of de drift van Sara goed te keuren.

4) In het Hebreeuws Bejitschak. Het voorzetsel heeft hier de betekenis van "naar." De zin is dan deze, dat Izaak en niet Ismaël de stamvader van Abrahams ware nakomelingen zal zijn..

13. Doch Ik zal ook de zoon van deze dienstmaagd tot een volk stellen, gelijk Ik u reeds beloofd heb (Genesis 17:20), omdat hij uw zaad is; 1)gij behoeft u dus over de hardheid niet te beangstigen; gij moet om mijnentwil alles leren verlaten en verloochenen, en alleen bij Mijn woord leven.

1) Hoe smartelijk die maatregel voor Abraham is, toont vs.11. Maar de geloofsheld, die later Izaak kon offeren, moest thans ook Ismaël kunnen opofferen. Het werd hem echter gemakkelijker gemaakt door de belofte, dat zijn verwijdering tot zijn verheffing zou leiden, en dat Gods raadsbesluit over Izaak slechts door deze verwijdering tot werkelijkheid kon komen. Lot werd verwijderd van Abraham, Ismaël van Izaak, Ezau van Jakob, later nog de tien stammen van Juda, eindelijk de ongelovige Joden van het overblijfsel naar de verkiezing van de genade (Rom.10; Galaten. 4) Romeinen. Ook in de Christelijke kerk heeft men de voortzetting van die afzondering. Overigens zijn in het Nieuwe Verbond de meeste Joden afgezonderden geworden, gelijk Ismaël, vele Ismaëlieten daarentegen erfgenamen van Abrahams geloof..

Met dit laatste woord, doet de Heere God een zoete druppel in de lijdensbeker van zijn knecht. Al zal Ismaël niet delen in de geestelijke zegeningen van het verbond; de tijdelijke zullen hem niet onthouden worden. God verzekert hier tevens aan Abraham, dat, als diens oog hem niet meer zal zien, Zijn oog op hem gevestigd zal blijven. Aan de zorg en hoede Gods heeft Abraham Ismaël voortaan alleen toe te vertrouwen..

14. Toen stond Abraham, daar hij wist, wat in deze zaak Gods wil was, 's morgens vroeg op1) en nam brood en een fles water, 2) tot teerkost voor de moeilijke reis door de woestijn, en gaf ze aan Hagar, die leggende op haar schouder; ook gaf hij haar het kind en zond haar weg.

3) En zij ging voort in de richting naar haar land, naar Egypte, doch miste spoedig de rechte weg, en dwaalde in de woestijn, die zuidelijk van Berséba (zeven-bron, bron van de eed) de plaats van waar zij was heengegaan, gelegen was.

1) Hoe diep een wonde ook in de heilige man was geslagen door de uitwerping van zijn zoon uit de dubbele vertroosting, waarmee God de smart verzacht, mag hij moed vatten. Hij zendt zijn zoon weg, niet anders, alsof hij zijn eigen ingewanden uitrukt. Maar gewoon om God te gehoorzamen, onderdrukt hij zijn vaderlijke liefde, welke hij niet geheel kan afleggen. Dit is echter het ware bewijs van geloof en vroomheid, dat, wanneer de gelovigen gedwongen

worden zich te verloochenen, zij ook de eerste natuurlijke neigingen, die op zichzelf noch slecht, noch misdadig zijn, overgeven aan de wil van God. Het is aan geen twijfel onderhevig, of hij is de gehele nacht met vele zorgen gekweld geweest; heeft met zichzelf op onderscheidene manieren geworsteld, en is door vele pijnlijke gedachten bestormd. Hij stond echter 's morgens vroeg op, opdat hij het verlies van zijn kind zou bespoedigen, daar hij weet, dat God het wilde..

2) Waarom zo weinig? Waarom legde hij bij het Hagar op de schouder? Men heeft Abraham van onbarmhartigheid beschuldigd, dat hij haar zo weinig meegaf, en dat hij haar en Ismaël liet gaan zonder geleide. Men vergete echter niet, dat hij haar haar vrijheid teruggaf, en het kan zeer goed zijn, dat het zijn bedoeling geweest is, dat zij zich niet ver van zijn tent zou verwijderen. Wellicht heeft hij gehoopt en ook gedacht, dat zij zich in Kanaän met haar kind zou blijven vestigen en onder de naburen een veilige wijkplaats zou vinden..

3) Slechts door dit verstoten kon het onderscheid tussen de zoon van de genade en de zoon van de natuur bepaald te voorschijn treden; dat dit geschiedde, daaraan is in onze geschiedenis alles gelegen. Nadat dit onderscheid genoegzaam openbaar geworden is, mag Ismaël later ook weer meer nabij komen (hoofdstuk 25:9), en van het goed van zijn rijke vader genieten (hoofdstuk. 2:6)

15. Als nu het water van de fles uit was, zo wierp zij het kind, 1) de knaap, die van de lange vermoeiende reis geheel afgemat was, en bijna van dorst versmachtte, onder een van de struiken; zij legde hem, nadat zij hem lang met veel moeite had voortgesleept, onder een struikgewas neer.

1) Het heeft de schijn, alsof er van een klein kind gesproken wordt: maar een afgematte knaap van 16 jaar, die het gevaar van de woestijn niet kent, wordt voor de beangstigde moeder een arm kind. De uitdrukking: "zij wierp hem" betekent, dat zij hem met aandoening van droefheid en wanhoop, nadat zij hem lang had voortgesleept, snel liet neerzigen, alsof zij hem tot sterven had neergelegd en dan van hem wegsnelde met het gevoel, dat zij hem opgeofferd heeft. Een reeks van schone trekken van beangstigde moederliefde, ontdekken wij hier. Zij legt haar zoon onder de beschermende schaduw van een struik: zij gaat snel van hem weg; zij zet zich op enige afstand van hem, daar zij hem niet kan zien sterven en evenmin verlaten, en zij weent luid. Zo moest ook Ismaël worden opgeofferd (vs.13), gelijk later Izaak. Door deze nood werd hij gewijd tot een zoon en koning van de woestijn met zijn toekomstig geslacht. Spoedig moest Hagar ook de Oase ontdekken, welke een levensvoorwaarde is voor de woestijnbewoners.

16. En zij ging en zette zich tegenover, afgaande zo verre, als die met de boog schieten; want zij zei: Dat ik het kind niet zie sterven daarom ga ik uit zijn nabijheid; en zij zat tegenover hem, daar haar gevoel haar niet toeliet zich geheel van hem te verwijderen Jesaja 49:15), en hief haar stem op, en weende.

17. En God hoorde 1) de stem van de jongen, 2) die zich verenigde met de klachten van de moeder; en de Engel Gods, die haar reeds vroeger in de woestijn ontmoet had (hoofdstuk.

16:7 vv.), riep Hagar toe uit de hemel, en zei tot haar: Wat is u, Hagar, 3) dat gij moedeloos zijt en niet denkt aan Mij, die u te voren heb aangenomen, en Mijn beloften heb gegeven omtrent deze zoon? Vrees niet 4) want God heeft naar de stem van de jongen reeds gehoord, ter plaatse, waar hij is, 6) in zijn ellendige toestand.

1) Ook onder het struikgewas verborgen, heeft God hem gehoord en verhoord. God is niet in de hemel opgesloten, de eenzaamste en meest verlatene hoort Hij, waar die ook moge zijn.

"God hoorde." Het is duidelijk, dat Ismaël geroepen heeft; als moeten wij aannemen, dat het slechts een verstandelijk roepen was. De Heere, die let op de stem van de jonge raven, hoorde ook naar hem. Echter niet, omdat Ismaël het verdiende, noch omdat zijn moeder het waardig was, maar om Zichzelfs wille, daar Hij aan Abraham Zijn belofte, omtrent Hagar's zoon, gegeven had..

2) "De jongen." Hier en in vs.18 en 20, telkens "de jongen," niet "Ismaël." De naam wordt ongetwijfeld met opzet verzwegen door de Schrijver, daar het de naam is van de ervvijand van Israël..

3) "Wat is u Hagar?" Ongetwijfeld een woord van bemoediging, maar in de eerste plaats een woord, hetwelk moet dienen, om haar haar ondankbaarheid aan te duiden en tevens haar ongelooft. Want niet alleen Abraham, maar ook zij heeft de belofte ontvangen. Hagar's wenen en alles, wat ons hier van haar gezegd wordt, is een bewijs, hoe voor een onbekeerde de beloften Gods in de grond van de zaak geen kracht hebben. Dezelfde belofte doet Abraham de zaak in Gods handen geven, en is voor Hagar als een ijdel niets. De belofte heeft dan ook alleen waarde voor het geloof..

4)"Vrees niet." Hiermee wil God in haar beangstigd en verslagen gemoed, de hoop op behoud wekken..

5) "Ter plaatse waar hij is." Wat betekent dit? Wil God Hagar daarmee zeggen, dat, al is hij niet meer in Abrahams tent, God toch nog zijn leidsman is? Of wil Hij haar daarmee zeggen, dat, al heeft zij hem ook onder de boom geworpen, Hij toch niet ver van hem was? Wij geloven het eerste, maar zien daarin tevens een wenk voor Hagar, om naar hem terug te keren, opdat de Heere haar daar de bron wijze, die haar uit de angst en de moeite zal redden. Niet op een afstand van haar zoon, maar in zijn nabijheid was haar plaats..

18. Sta alzo, daar reeds voor u gezorgd is, met moed op, hef de jongen, die gij als verloren hebt neergelegd, weer op, en houd hem vast met uw hand, a) want Ik zal Mijn hand op hem leggen en hem tot een groot volk stellen.

a)Genesis 16:10; 17:20

Bij de jongen was haar plaats, daar zou God haar ogen openen. Belangrijke wenk voor alle gelovigen dat de Heere God in de rechte weg alleen een zegen geeft, en op tijdelijk en op geestelijk gebied..

19. En God opende haar ogen, dat zij een waterput zag 1) die zij te voren in haar smart niet had opgemerkt, gelijk dan ook de kunstig gegraven putten in de woestijn door de eigenaars zoveel mogelijk met zand worden verborgen, zodat er kennis toe vereist wordt om deze te vinden; en zij ging, en vulde de fles met water, en gaf de jongen te drinken. Nu zette zij haar reis niet naar Egypte voort, maar kwam op een bewoonbare plaats van de woestijn Kades.

1) Waar God ons Zijn genadige leiding onthoudt, daar zijn wij van alle hulpmiddelen, die voor de hand liggen, zo geheel beroofd, alsof zij ver van ons waren. Bidden wij Hem daarom niet slechts, dat Hij ons het verstand geve, om ze te gebruiken; anders gebeurt het, dat wij midden tussen bronnen met gesloten ogen versmachten..

De Heere had voor Hagar uitkomsten bereid, maar Hij moest haar ook de ogen openen, om die uitkomsten te genieten. Waar de Heere beloften en zegeningen schenkt, maar het rechte licht onthoudt, daar geven die beloften en zegeningen niet, wat zij kunnen zijn voor het gelovige hart. Hagar is hier het beeld van de zondaar, die ontdekt wordt aan het heil, in Christus, voor alle Gods kinderen bereid; maar ook van de gelovige, die van de heilsweldaden een recht gebruik maakt..

Een christen mag op zijn weg de moed niet verliezen; ontbreekt de geloofsmoed, dan is er grote schade; maar de Heere laat de Zijnen niet in moedeloosheid wegzinken..

20. En God was met de jongen, 1) en hij werd groot, een krachtig man, en hij woonde, daar dit met zijn natuur overeen kwam, in de woestijn, en werd, alsof wat zijn moeder deed, toen hij van dorst scheen om te komen (vs.16), een voorspelling van zijn later leven was geweest, een boogschutter.

1) Op bijzondere wijze was de Heere God met Ismaël. Weliswaar op tijdelijk gebied, maar toch, hij was meer dan de andere volkeren een voorwerp van Zijn bijzondere zorg, daar hij een zoon van Abraham was. Ismaël heeft heel zijn leven ondervonden, dat er voor hem beloften Gods lagen..

21. En hij woonde, dit veld van zijn werkzaamheden steeds uitbreidende en het woord des Heren, (hoofdstuk. 16:12)) vervullende, in de woestijn Paran (landstreek vol van holen), die aan de zuidelijke grenzen van Kanaän tot aan de woestijn Sur voortloopt, en ten zuiden tot aan het voorgebergte van Horeb zich uitstrekt; en zijn moeder nam hem een vrouw uit Egypteland. 1)

1) Hierdoor wordt het heidense beginsel versterkt. De Ismaëlitische Arabieren zijn dus volgens hun oorsprong uit een dubbele vermenging van Hebreeuws en Egyptisch bloed voortgekomen: blijmoedige geestdrift is in een kluizenaarsachtige en dromerige wereldbeschouwing weggezonden.

Zie de verdere geschiedenis van Ismaëls geslacht in hoofdstuk. 25:12-18.

III. Vs.22-34. Abimelech, bewogen door de goddelijke zegen, die Abraham vergezelt, zoekt een verbond met hem te sluiten. Abraham beklaagt zich over een waterput, die Abimelech's knechten genomen hadden en ontvangt die terug. Daarop sluit hij het verbond met de koning van de Filistijnen en richt alles tot een langer verblijf te Berséba in.

22. Voorts geschiedde het terzelfder tijd, in welke Izaak gespeend en Ismaël verwijderd werd (vs.8-19) dat Abimelech (reeds in hoofdstuk. 20:1 vv. vermeld) bovendien Pichol (mond van allen, d.i. die over allen beveelt) zijn krijgsoverste, die hij meegebracht had, tot Abraham sprak, hem te Berséba bezoekende, zeggende: God is met u in alles wat gij doet, 1) gelijk ik reeds lang heb opgemerkt.

1) De zegen Gods, die op Abraham rustte, vervulde ook de koning van de Filistijnen met eerbied. Ziedaar een afschaduwing van de zegen, die ook in de dagen van de oude bedeling van het volk een gedeelte van het eigendom op de heidenen overging..

23. Zo zweer mij nu hier bij God: zo gij mij of mijn zoon, of mijn neef liegen zult, 1) ontrouw zult bewijzen of vijandig zijn! naar de weldadigheid, die ik bij u gedaan heb, toen ik u met rijke geschenken liet heengaan en u een vrij verblijf in mijn land toestond (hoofdstuk. 20:14 vv.), zult gij doen bij mij, en bij het land waarin gij als vreemdeling verkeert.

1) "Zo gij mij liegen zult." De bedoeling is: Zo gij mij met ontrouw zult behandelen, moge God die ontrouw wreken. Bij de Hebreëen was het dikwijls de gewoonte, om een eedsformulier slechts ten halve uit te spreken (zie Ge 14.23). In deze handeling van Abimelech ligt opgesloten, dat hij ervan overtuigd is, dat Abraham eenmaal zeker het land bezitten zal..

24. En Abraham zei: Ik zal zweren; ik verklaar mij bereid volgens uw wil te doen.

25. Doch Abraham, opdat alles vóór hij zwoer, recht tussen hem en de koning zou zijn, berispte Abimelech ter oorzaak van een waterput, 1) die Abimelech's knechten met geweld genomen hadden.

1) In die streken, die zo arm aan water zijn, is het bezit van een eigen put van groot belang (Spreuken. 5:15-17); daarom was het ontnemen van een door hem met moeite gegraven put een groot verlies voor Abraham. Wij zien 's mans oprechtheid, dat hij eerst deze zaak wil uit de weg geruimd zien, voordat hij met aanroeping van des Heren naam een verbintenis sluit..

26. Toen zei Abimelech: Ik heb niet geweten, wie dit stuk gedaan heeft; en ook hebt gij het mij niet aangezegd, en ik heb er ook niet van gehoord, dan heden, anders ware u de put reeds lang weer teruggegeven; nu zij het hiermee door mij gedaan.

27. En Abraham nam schapen en runderen, en gaf die aan Abimelech, om hem hierdoor zinnebeeldig van zijn trouw voor de toekomst te verzekeren; en die beiden maakten een verbond. Zo was het ook nog in latere tijd gewoonte, door het aanbieden van geschenken, een verbond te sluiten of te vernieuwen (1 Koningen 15:19 Jesaja. 30:6).

28. Doch Abraham stelde, behalve de runderen en schapen, die hij reeds ten geschenke gegeven had, zeven ooilammeren uit de kudde bijzonder, afgezonderd van de anderen.

29. Zo zei Abimelech, die zich daarvan geen verklaring wist te geven, tot Abraham: Wat zullen hier deze zeven ooilammeren, die gij bijzonder gesteld hebt?

30. En hij zei: Dat gij de zeven ooilammeren van mijn hand nemen zult, opdat het bij u en uw onderdanen tot een getuigenis zij, dat, gelijk gij uitdrukkelijk door het aannemen van deze lammeren erkent, ik deze put gegraven heb, en alzo het eigendomsrecht daarvan bezit.

31. Daarom noemde men die plaats, waar dit geschiedde, Berséba 1) (zeven-bron, of put van de eed), omdat die beiden daar gezworen hadden.

1) Zweren heet in het Hebreeuws "zevenen". Het heilig getal zeven was van oudsher het getal van het verbond van God met de mensen, als de vereniging van het goddelijk getal drie, met het aardse getal vier; reden waarom het juist bij godsdienstige verordeningen zo menigmaal wordt herhaald. (Zeven dagen vormen de week; na zeven dagen heeft de besnijdenis plaats). Het schijnt, dat dit getal ook als zinnebeeld werd gebezigd bij het afleggen van plechtige eden, en dat het eed zweren daarvan zijn naam ontleende. Het later als zuidelijke grenspaal bekende Berséba moest dus aan de eed herinneren..

"Toen wij (van het zuiden naar het noorden) verder voorttrokken, hield het losse zand op, en het land deed meer gras met kruid vermengd aanschouwen. Wij doorkruisten daarna de bedding van de Wady-el-Murtubeh, een brede strook land, die de sporen van veel water deed zien. Enige uren later bereikten wij de Wady-es-Scheba, het brede waterbed van een stroom, die slechts 's winters vloeit; aan de noordzijde, dicht bij zijn oever, liggen twee diepe putten, die nog altijd Bir-es-Scheba heten; beide hebben overvloed van helder en voortreffelijk water. De bouwvallen zijn hier over een oppervlakte van een kwartier gaans, langs de noordelijke zijde van de waterbedding, verspreid."

32. Alzo maakten zij, naar het verlangen van de koning, een verbond te Berséba. Daarna stond Abimelech op en Pichol, zijn krijgsoverste, en zij keerden wederom naar het land van de Filistijnen.

33. En hij, Abraham, plantte een bos 1) in Berséba, daar hij na het gesloten verbond met de vorst van dat land, hier langer en vreedzaam dacht te wonen; en riep aldaar de naam des HEREN, de eeuwige God, aan.2)

1) Hebr. "een tamarisk", een boom bijna zo hoog als een eik, in Syrië en Egypte algemeen, en bruikbaar tot werk- en brandhout. Dat Abraham een bos plantte, is bewijs, dat er voor de aartsvader een tijd van rust, van rustig wonen aanbreekt.

2) Hoe meer Abraham de Heere leert kennen, des te meer worden de eigenschappen Gods gekend. Gelijk Elohiem (God) zich hem geopenbaard heeft als Jehova (Verbondsgod), zo betoont zich weer Jehova als Elohiem in hogere zin. God, de verhevene is zijn Verbondsgod;

God, de Almachtige doet wonderen voor hem; God, de eeuwige bevestigt zich aan hem in Zijn eeuwige trouw..

Luther vertaalt: "en predikte aldaar de naam, enz." Abraham roept aan en predikt de naam des Heren. Het een is van het andere niet te scheiden. Het levendig gebed moet vrucht brengen in de verkondiging; de levende verkondiging moet zijn wortel hebben in het gebed..

"En riep de naam des HEREN, de eeuwige God, aan." "De Heere aanroepen" betekent: des Heren naam prijzen. Dit lezen wij verscheidene malen van de aartsvader. Hier echter heeft het nog een bijzondere betekenis. Deze daad heeft een tweeledig doel. Allereerst, om daarmee God te danken voor de rust, die hem geschonken is, en ten tweede wil Abraham daarmee aan Abimelech tonen, dat hij zijn veiligheid en bescherming niet verwacht in de eerste plaats van het verbond, dat tussen hem en de koning van Gerar is gesloten, hoewel hem dit niet onverschillig is, maar van zijn God, die hier daarom ook de eeuwige God wordt genoemd..

34. En Abraham woonde als vreemdeling 1) vele dagen in het land van de Filistijnen, tot hij later weer naar Hebron ging (hoofdstuk. 23).

1) Mozes roemt van Abraham drie heilige werken: dat hij gearbeid, gepredikt en zijn lange vreemdelingschap geduldig gedragen heeft..

Hier wordt gezegd, dat Abraham in dit land als vreemdeling verkeerde, terwijl hij er toch zijn vaste verblijfplaats had. Waarom? Opdat wij zouden weten, dat hij niet zó opging in de rust, of altijd dacht hij nog aan het woord des Heren, dat hij met zijn nakomelingen tot de 400 jaar vervuld zouden zijn, een bijwoner zou zijn.

HOOFDSTUK 22.

OFFERANDE VAN IZAAK. BELOFTE VAN CHRISTUS.

I. Vs.1-19. Toen Izaak tot een jongeling was opgegroeid, gaf God aan Abraham bevel, zijn enige zoon, die hij lief had, te nemen en hem op een berg in het land Moria ten brandoffer te offeren. Abraham gehoorzaamt aan het goddelijk bevel: toen hij reeds het mes genomen had, om de zoon te slachten, wordt door de Engel des Heren zijn hand teruggehouden en hem een ram getoond, die in Isaak's plaats zal geofferd worden; waarop alle beloften aan Abraham gegeven, in een mate herhaald worden, als nooit te voren.

1. En het geschiedde na deze dingen, toen Abraham niet slechts land en familie had moeten verlaten, maar ook Ismaël, zijn eigen vlees en bloed, had moeten uitdrijven, en door al die leidingen Gods zijn inwendig geloofslevengoegzaam gesterkt was, 1) dat God Abraham verzocht,

2) hem op de harde proef van geloof en gehoorzaamheid stelde; en Hij zei tot hem, waarschijnlijk weer even als in hoofdstuk. 21:12 's nachts in een droom of gezicht: Abraham! En hij zei; Zie, hier ben ik! 3)

1)Gehoorzaam in het geloof, trok Abraham naar een vreemd land; ootmoedig in het geloof, week hij voor zijn neef Lot; sterk in het geloof, sloeg hij met 318 mannen vier koningen van de heidenen; vast in het geloof, hield hij zich, ondanks alle tegenspraak van verstand en natuur, aan het woord van de belofte; beslist in het geloof, volbracht hij het gebod van de besnijdenis; stout in het geloof, smeekte hij van Jehova de redding van Sodom, onder altijd kleiner gestelde voorwaarden; vrolijk in het geloof, ontving hij de zoon van de belofte, gaf hem zijn naam en besneed hem; getrouw in het geloof, boog hij zich op Gods bevel onder Sara's wil, en verstootte Ismaël met Hagar; dankbaar in het geloof, plantte hij daar, waar Abimelech zijn vriendschap verworven en zijn geschenken aangenomen had, een tamarisk voor God, de Eeuwiggetrouwe; nu zal zijn geloof de zwaarste proef doorstaan, opdat het als overwinnend geloof worde bevestigd en beloond..

2) De duivel verzoekt, om te vernietigen; God om te kronen. Hij verzoekt echter de reeds beproefden. (Psalm. 26:2).

God verzoekt de mens, om hem het rechte, aangaande God en zichzelf, te leren en hem nader tot God te brengen, om Abraham zelf de draagwijdte en veerkracht van zijn geloof te leren kennen; daarmee bracht de Heere zo'n zware eis tot hem..

"Verzocht" in de zin van: op zeer ernstige wijze beproefde. Het woord "verzoeken" komt meermalen in de Schrift voor, en wordt gebruikt van God, van satan of van de mens. Waar het van satan gebruikt wordt, wordt het altijd gebezigd in de slechte zin van het woord, d.i. tot het kwade aanzetten; waar het van de mens gebruikt wordt, dikwijls in de zin van, iets van God begeren in een verkeerde weg; waar God gezegd wordt te verzoeken, in de zin van: de mens beproeven voor zichzelf, opdat voor de mens zelf de kracht van zijn geloof openbaar worde.

God verzocht Abraham, niet omdat de Heere niet wist, wat het einde zou zijn, maar opdat Abraham voor zichzelf in zijn staat zou bevestigd worden.

3) "Zie hier ben ik." Met deze woorden geeft Abraham zich onvoorwaardelijk over aan zijn God. Zijn persoon en alles wat hij bezit, stelt hij de Heere ten dienste, en verklaarde daarmee, dat hij bereid is, om te gehoorzamen, wat de Heere hem ook bevelen zal. Nu God spreekt, weet Abraham tevens, dat hij alle aardse dingen moet laten staan.

Lang had Abraham de vervulling van de goddelijke belofte tegemoet gezien; na lang wachten was hem de zoon van de belofte geboren en deze was hem nu de vreugde van zijn leven. Met onbeschrijfelijk gevoel van liefde, met een voorgevoel van grote dingen, zag hij deze Izaak, die reeds vanaf zijn geboorte door goddelijke woorden en leidingen boven alle mensenkinderen verheven was; met grote vreugde zag hij hem voor zijn ogen wandelen, als het levende en trouwe bewijs van de wonderbare trouw van God. Terwijl hij de ontwikkeling van het kind, van de knaap, van de jongeling aanzag, zag hij de stil voortgaande ontwikkeling van een hoog en heilig geheim, waaruit tot zijn eeuwige vreugde, heil en zegen voor de gehele mensheid voortkomen zou. Izaak, gelijk dit niet anders verwacht kon worden, werd een heilig godvrezend mens, de gezindheid van zijn vader vroeg in zich opnemende en met hem in de voetstappen van het geloof wandelende. Zo was Abraham een man, gelukkig boven alle mensen en boven alle vaders op aarde. In deze rust en vreugde van het leven, verneemt hij de goddelijke stem: "Abraham (gij vader van volkeren!)." Met zalige vreugde, dat hij door God bij de nieuwe naam, die zo'n grote belofte bevatte, waartoe Izaak als een pand en zegel gegeven was, genoemd werd; in de verwachting dat hij thans nieuwe blijde aankondigingen zal horen, antwoordt hij: "Zie, hier ben ik!" en nu hoort hij uit de mond van God een woord, dat zijn gehele ziel doorsneed, zoals nooit een mens uit de mond van de eeuwige liefde vernomen heeft..

2. En Hij zei: Neem nu uw zoon a) uw enige, op wie de vervulling van de belofte rust (hoofdstuk. 17:21), die gij liefhebt, Izaak, dat kind van de bewondering (hoofdstuk. 17:17), en ga heen naar het land Moria, (gezien Jehova) in de bergachtige streek van Salem (hoofdstuk. 14:18), en offer hem aldaar tot een brandoffer 1) op één van de bergen van die landstreek, die ik u zeggen zal. 2)

a)Hebr.11:17

1) "Ik kan mij toch maar niet voorstellen," zei Katharina van Bora tot haar man: "dat God zo wreed een zaak van iemand zou kunnen vorderen, om zelf zijn kind te doden." Luthers antwoord was; "Mijn beste Katharina, maar kunt gij dan geloven, dat God Zijn eniggebore Zoon heeft laten sterven, daar Hij toch in de Hemel en op aarde niets meer beminde, dan Zijn geliefde Zoon." God wilde ook niet de werkelijke slachting, maar slechts de onvoorwaardelijke overgave in het hart; maar God moest het eerste eisen, om Abrahams geloof geheel en alleen op God te vestigen en hij kon dit eisen, omdat Hij de uitkomst onvoorwaardelijk in Zijn macht had. Toen Abraham geheel in zijn hart de zoon geofferd had, trad God tussenbeide, en verhinderde de daad, daar deze voor het doel van de verzoeking geen betekenis meer had, daarmee integendeel geheel in tegenspraak zou geweest zijn..

Deze verzoeking was voor Abraham nodig, opdat zijn vertrouwen niet op het middel, Izaak, maar op God zou gevestigd worden, en, in zijn inwendige strijd, de liefde Gods de liefde tot de Zoon zou meester worden, ook opdat Abraham zelf zijn geloof zou leren kennen, tot dankzegging aan Hem, die het hem genadig gegeven had..

"In Izaak zal u het zaad genoemd worden," dat is de belofte Gods. Aan Izaak waren dus al de beloften Gods, als het uitverkoren en uitsluitend voer- en werktuig van de verwezenlijking vastgemaakt. Izaak-mag ik het zo uitdrukken- was als het levende gedenkteken van het verbond, door God met Abraham gemaakt. Geen zegen dan uit Abraham, maar ook geen zegen dan door Izaak. En nu, die eis: "offer Mij Izaak!" Het is, als zei God: Verscheur met eigen hand het gedenkteken, waarbij Ik u Mijn belofte aangaande de zegen en de gezegende uit uw zaad heb verpand. Neen, meer! Snijd zelf, met uw offermes, de draad door, die de belofte aan het middel van de vervulling verbindt. En als nu die draad doorgesneden zal zijn.....wat dan? Dan is de vervulling der belofte onmogelijk geworden! Neen, dat gelooft Abraham niet. Hij gelooft alleen-het woord van God. Voor dat woord verstuipt in zijn oog alle menselijke onmogelijkheden als kaf voor de adem van de wind. Het is waar, de vervulling van Gods belofte hangt aan Izaak's leven.....maar Izaak zal leven! Daaraan twijfelt Abraham niet. Eer zal datgene geschieden, waarvan nog nimmer op aarde een voorbeeld gezien is, eer zal Izaak uit de doden weer brengen, eer God, door Izaak in de dood te laten, hem liegen zal. "En gelijk hij reeds vroeger op hoop tegen hoop vertrouwd, dat hij uit zijn verstorven lichaam een zaad zou zien, grijpt hij ook hier in de dood van zijn zoon de levendmakende almacht Gods aan en, zich de zegen voorstellende als uit de as zelf van zijn geofferd kind, ontkomt hij uit de diepten van de verzoeking, klemmt hij zich vast aan de belofte en behoudt het geloof.".

Ziedaar het toppunt, de zegepraal, de triomf van het geloof. Ziedaar dan ook de verborgen kracht, waardoor Abraham in staat gesteld werd, om op het woord van God: "offer Mij uw enige!" "Zie hier ben ik" te antwoorden.

Het is dikwijls gemakkelijk om op de roepstem van God te zeggen: "hier ben ik;" maar het heeft meer in, onder alles te tonen: hier blijf ik; om de gehele last te horen, gelijk Abraham met ingehouden adem en heilige eerbied bleef luisteren, als God tot hem sprak: "Neem nu uw zoon, uw enige, die gij lief hebt, Izaak, en ga heen naar het land Moria en offer hem aldaar tot een brandoffer, op een van de bergen, die Ik u zeggen zal." Daar is hier weer een opmerkelijke uitvoerigheid. Hoe klimt met ieder woord de zwaarte van de eis, die aldus tot Abraham kwam. Eerst heet het uw zoon, daarna uw enige zoon, straks die gij lief hebt, en, als om de maat vol te meten, wordt zelfs de geliefkoosde naam, die zo vele herinneringen en rijke verwachtingen spelde, ten laatste genoemd: "uw Izaak.".

Abraham had zich onvoorwaardelijk overgegeven. Die genade was hem verleend, Die genade stelde hem ook in staat de onvoorwaardelijke eis aan te horen en...te volbrengen..

2) Niet in de eerste verrukking over de nabijheid des Heren moet Abraham zijn zoon offeren, maar drie dagen lang (vs.4) zal hij eerst de strijd van de natuurlijke liefde in zijn hart

doorstrijden en in het geloof overwinnen; daarom wordt hij de 10 mijl (Duitse) lange weg naar het land Moria gezonden..

Vroeger had het geklonken: "naar het land, dat Ik u wijzen zal," nu klinkt het: "op een van de bergen, die Ik u zeggen zal." Gelijk toen, zo had God ook nu dezelfde bedoeling, om hem, n.l. in de weg van de geloofsgehoorzaamheid te oefenen. De plaats waar, is voor Abraham betrekkelijk onverschillig; de daad van de offerande is, wat de Heere vraagt. Drie dagen zijn nodig, opdat de vader van de gelovigen alle menselijke, natuurlijke neigingen zal ten offer brengen en God op Zijn woord gehoorzamen..

3. Evenals bij Ismaël (hoofdstuk 21:24), niet met vlees en bloed te rade gaande (Galaten. 1:16), dacht hij: God kan ook uit de dood opwekken (Hebr.11:9) die Hij uit een verstorven lichaam heeft verwekt. Toen stond Abraham 's morgens vroeg op, 1) terwijl Sara nog sliep, aan wie hij het Goddelijk bevel niet wilde meedelen, omdat zij een zo harde beproeving niet zou hebben kunnen dragen, en zadelde zijn ezel, en nam twee van zijn jongeren, van zijn knechten, met zich, en Izaak zijn zoon, en hij kloofde hout tot het brandoffer, 2) en maakte zich op, en ging naar de plaats, die hem God gezegd had. Hoe zal zijn hart geklopt hebben, toen bij dit deed, hoe zwaar zal hem de tocht naar de berg geweest zijn!

1)Uitdrukkelijk wijst de Schrift hier aan, hoe het geloof van Abraham van de echte stempel was. Zo spoedig het mogelijk is, vroeg in de morgen, maakt Abraham zich gereed. Wellicht zal het ook die nacht in zijn ziel gestormd hebben en satan hem hebben begeerd te schiften; maar het geloof overwon. Wetende dat God machtig was, om ook uit de doden hem Izaak terug te geven, staat hij op, om te volbrengen, wat God geboden heeft..

2) Het geloof geeft een kalme tint aan het leven. Alles, wat hier gezegd wordt, strekt om te doen zien, dat de vader van de gelovigen kalm is. Hij berust niet alleen in Gods weg, maar keurt die goed. Dit is het ware wezen van het geloof. En al moge het soms van binnen nog eens onrustig zijn, voor het oog van zijn bedienden, is hij de kalme man. De wereld behoeft het niet te zien, welke strijd de gelovige soms inwendig strijdt..

4. Op de derde dag, toen hief Abraham zijn ogen op, en zag die plaats 1) van verre.

1) Op deze berg wordt later de tempel gebouwd. Op dezelfde plaats, waar Abraham inwendig zijn zoon geofferd heeft, stroomt later het bloed van de offerdieren, en in de nabijheid, het bloed van Hem, die God om onze zonden metterdaad in de dood overgaf; van welke opoffering aan het kruis, alle offers van het Oude Verbond, ook dat van Abraham voorbeeldig en zinnebeeldig zijn..

5. En Abraham zei tot zijn jongeren: Blijft gij hier met de ezel, en ik en de jongen zullen heengaan tot daar op het gebergte; als wij aanbeden zullen hebben, 1)dan zullen wij, 2) ik en mijn zoon, tot u wederkeren.

1) Wat daar zou voorvallen, mochten de knechten niet aanzien, daar zij dit aanbidden niet konden begrijpen..

2) Abraham zegt in onwankelbaar geloof, hoewel het hoe niet wetende, nochtans van het *dat* van de redding overtuigd: "Wij zullen wederkeren."

Geen ogenblik mag aan de gedachte voedsel worden gegeven, dat Abraham zijn knechten, omtrent het doel van de tocht heeft willen misleiden. Calvijn zegt: "sommigen menen wel, dat dit woord op profetische wijze gesproken is. Maar, daar het zeker is, dat daar hij de belofte had, dat in Izaak hem het zaad zou genoemd worden, deze nooit voor hem verloren is geweest, is het mogelijk, dat hij aan de Voorzienigheid Gods zich overgevend, zich heeft voorgesteld, dat zijn zoon, in de dood zelf, bleef voortbestaan. En evenals hij, als met gesloten ogen, zijn weg vervolgde, om zijn zoon te slachten, zo is er ook niets ongerijms in, indien wij zeggen, dat hij enigszins verward heeft gesproken, terwijl hij niet wist, hoe het alles zich zou toedragen. "Van Gods heiligheid verwachtte hij niets dan een heilig gebod, daarom wil hij gehoorzamen: van Gods trouw verwachtte hij de vervulling van Gods beloften: daarom mag hij hopen; van Gods almacht verwachtte hij de mogelijkheid van de opstanding van zijn zoon uit de dode, daarom kon hij dit alles geloven. Daarom kon hij in alle eenvoud en alle oprechtheid zeggen: "wij, èn ik èn mijn zoon, zullen tot u wederkeren."

6. En Abraham nam het hout van het brandoffer, dat tot hiertoe door de ezel gedragen was, en legde het op Izaak, zijn zoon, 1) en hij nam het vuur en het mes (offermes) in zijn hand, 2) en zij beiden gingen samen.3)

1) Izaak is hier een type van de Christus. Gelijk Izaak het hout droeg, wat tot volmaking van het altaar moest dienen, en wat, door het vuur aangestoken, hem moest verteren, zo droeg Christus Jezus ook de zware kruisbalk, waardoor het kruis volkomen werd, wat bestemd was, om hem de dood van de vervloekte te doen sterven. Wij hebben hier dus in Izaak meer dan een woord. Wij hebben hier een afbeelding van hetgeen in de volheid van de tijd geschieden zal..

2) Dat Abraham zelf de offerpriester en zijn eigen hart, zijn innigste liefde en al zijn zegen het offer moest zijn, dat was het zwaarste..

3) Het is alsof de Heilige Schrift door die enkele woorden, al het verschrikkelijke voor het vlees in die tocht voor Abraham wil voorstellen..

Bij deze woorden zie ik in de geest, hoe de met elke tred de ontzettende berg naderende vader in diep zwijgen is verzonken en de laatste ogenblikken van smartelijke geloofsbeproeving doorstrijdt.

7. Toen sprak Izaak, de plechtige en pijnlijke stilte afbrekende, tot Abraham zijn vader, daar hij vreesde, dat deze wegens zijn heilige gedachten het offer vergat, en hij zei: Mijn vader! En hij, uit zijn overpeinzing ontwakende, zei: Zie, hier ben ik, mijn zoon! En hij zei: Zie het vuur en het hout, maar waar is het lam tot het brandoffer? 1)

1) Deze nieuwe marteling bereidt God hem, opdat het reeds door vele wonden getroffen gemoed van Abraham nog meer gefolterd zou worden. Want het is niet twijfelachtig, of God

heeft met opzet de tong van Izaak, tot deze op liefelijke wijze uitgesproken naam ontboeid, en hem tot deze vraag geleid, opdat er niets aan de hevigheid van de smart van Abraham zou ontbreken. Doch ook deze aanval doorstaat de heilige man met onwrikbaar gemoed. En zo weinig wordt hij van de voorgestelde loop afgebracht, dat hij duidelijk toont, zo geheel en al aan God verknocht te zijn, dat hij niets toelaat, wat of zijn vertrouwen zou kunnen schokken, of zijn gehoorzaamheid verhinderen..

8. En Abraham zei: God zal zichzelf een lam ten brandoffer voorzien, 1) mijn zoon! laat God daarvoor zorgen! Zo gingen zij beiden samen. 2)

1) Waar de duizenden vragen van zijn vaderhart rust zoeken, daar kan ook alleen de zoon het antwoord verkrijgen. Terwijl hij deze op de Heere wijst, dient dit tevens voor hem zelf tot geloofsversterking; hij heeft in zielenangst een profetisch woord gesproken, waarover hij nu wel verder zal nagedacht hebben. Ook Izaak, in voorgevoel, met angst vervuld, zegt verder niets meer. "Hij is de vader gehoorzaam, geeft zich over; hij is, als ware hij reeds dood." Jesaja 53:7).

De vraag was voor Abraham een moeilijke vraag, maar hij neemt de toevlucht tot het geloof in de Voorzienigheid Gods. In het Hebreeuws Jiréh. "Voorzien" in de zin van: "vooraf zorg dragen," niet in die van: "vooruit zien." Abraham heeft hier het oog, niet op de voorwetenschap Gods, maar op Diens al-besturende zorg. Onder Voorzienigheid is dan ook niets minder te verstaan, dan de zorg Gods, die over alles gaat..

2) Hoeveel geeft dat herhaalde: "zij gingen beide te samen" (vs.6) om te overdenken!.

9. En zij kwamen ter plaatse, die hem God gezegd had, nader als de in vs. 2 bedoelde berg aangewezen had; en Abraham bouwde aldaar een altaar, terwijl elke steen, die hij legde, een steen van zorgen op zijn hart was; maar zijn hand verslapte niet; hij bouwde verder, totdat het altaar was opgericht, en hij schikte het hout, hoe smartelijk ook de gedachte aan de flikkerende offervlam was, die het vlees van zijn vlees, het gebeente van zijn zoon tot as zou verteren, en bond 1) zijn zoon Izaak, niet alsof deze hem wilde tegenstreven, maar volgens de gewoonte bij de offerdieren, en a) leide hem op het altaar boven op het hout.2)

a) Jak.2:21

1) Izaak moet reeds een jongeling geweest zijn, daar hij het hout op de berg kon dragen (vs.6). Zo zien wij hem reeds gehoorzaam aan het goddelijk bevel, hem door de vader bekend geworden; niet ligt toch zou de oude vader de vluchtende hebbende ingehaald, of de wederstrevige hebben gebonden..

Ook in dat vrijwillig zich laten binden en ter offerande bestemmen, is Izaak type van de Christus Gods. Jesaja 53:7)

2) Wordt door de apostel het geloof bij het goud vergeleken, dat in de smeltkroes gelouterd wordt (1 Petrus. 1:7), dan mag men het gehele leven van Abraham bij een smeltoven

vergelijken, door welks vuur zijn geloof heenging, om meer en meer van alle overblijvende smetten gereinigd, aan een onfeilbare toetssteen gekeurd, als rein goud erkend en met de stempel van de goddelijke goedkeuring geadeld te worden. En wèl mocht het zo wezen! De mens "van stof en as" beklimt niet op eenmaal de top van Moria, evenmin als Abraham dit deed. Eer hij zich tot zulk een hoogte van geloof en geloofsgehoorzaamheid verheft, moet hij reeds menige voetstap op de weg van het geloof hebben gezet; en het is niet dan bij trappen, dat men van "over gene zijde van de rivier en van de altaren van andere goden" naar het land van Moria en het altaar van de God van Moria opklimt..

10. En Abraham strekte zijn hand uit 1) de hand, die vroeger de zoon geleidde en alle leed van hem afweerde, en hij nam het mes, om zijn zoon te slachten. 2)

1) Ik twijfel er niet aan, of de vader zal vooraf een voortreffelijke rede tot zijn zoon gehouden hebben, waarvan hoofdzaak en inhoud geweest is: het gebod van God en de opstanding uit de dood. Hij zal hem gezegd hebben: "God heeft het geboden, daarom moeten wij gehoorzamen, en, daar Hij almachtig is, kan Hij Zijn belofte wel houden, ook zelfs, als gij gestorven en tot as geworden zijt. Izaak is zonder twijfel in die leer opgevoed. Hij heeft Abraham verstaan en geloofd..

Wie zal ik dan meer bewonderen, hem, die uit godsvrucht de hand aan de zoon legt, of die, die de vader gehoorzaam is tot in de dood? Een heilige wedstrijd heeft hier plaats. De een verheft zich tot boven de menselijke natuur; de anderen is: ongehoorzaam zijn aan de vader, verschrikkelijker dan de dood.

In dit uitstrekken van zijn handen, in dat nemen van het mes, geeft Abraham het bewijs, dat de strijd is volstreden en de overwinning door het geloof is behaald..

2) Ik zou het niet hebben kunnen aanzien, veel minder zelfs verrichten. Het is een verschrikkelijke zaak, dat een lieve vader zijn allerliefste zoon het mes op de hals zet, en ik beken het gaarne, dat ik zulke gedachten en angsten, als des vaders hart moet gevoeld hebben, niet beschrijven, zelfs niet denken kan..

De opoffering van Izaak is het hoogste van alles, wat mensen in het geloof aan God gedaan hebben. Gelijk hemel en aarde geen hogere openbaring van de heilige liefde Gods kennen, dan de overgave van een eniggebore Zoon tot verzoening en verlossing van de wereld, zo kennen hemel en aarde geen hogere openbaring van menselijk geloof aan de goddelijke heiligheid en waarheid, dan Abrahams overgave van de enige zoon van de belofte in de dood, zonder de belofte op te geven. Het: "Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat enz.", blijft weliswaar in eeuwigheid bewonderd en aanbeden, als eeuwig, enig en onvergelijklijk; niets menselijks, wat het ook zijn moge, kan daar nevens geplaatst worden, als met die liefde Gods geheel en op waardige wijze overeenkomende: maar het waardigste van alles, wat aangezien kan worden als menselijk streven, om de goddelijke liefde te evenaren, zich in geloof zo tegenover God te gedragen, als God in heilige liefde groot en wondervol en genadig jegens ons is-het waardigste van al wat de geschiedenis van de mensheid heeft aan te wijzen, dat is deze geloofsdaad van de vader van alle gelovigen..

11. Maar de Engel des HEREN 1) (hoofdstuk. 16:7; 21:17) riep, op dat veel betekenend oogenblik, dat Izaak de doodsteek van de vaderhand ontvangen zou, tot hem van de hemel, 2) en zei zijn naam met grote spoed twee maal noemende, om nog ter rechter tijd de uitgestrekte hand terug te houden: Abraham, Abraham! En hij zei, zich wendende naar de plaats, van waar de stem kwam, en hand en mes latende zinken: Zie, hier ben ik! 3)

1) Hij die zelf mens geworden, tot een offer zou gegeven worden, houdt hier de offerende vader tegen. "Opmerkelijk is het, dat bij dit keerpunt in deze geschiedenis, de vroegere gebedzige naam "God" verwisseld wordt met de meer betekende naam van "Heere," Jehova..

2) "Van de hemel" De Engel des Heren riep van de hemel, opdat Abraham weten zou. dat dit van God uitging, en het terugtrekken van de hand, evengoed als het uitstrekken, een daad van het geloof zou zijn..

3) Ook hier weer, gelijk in vs.1, dat zich onvoorwaardelijk overgeven aan de Heere.

12. Toen zei Hij: 1) Strek uw hand niet uit aan de jongen, en doe hem niets! want nu weet 2) Ik, dat gij godvrezend zijt, en uw zoon uw enige, van Mij niet hebt onthouden.

1) Verder mocht de verzoeking niet gaan. Abraham had werkelijk zijn zoon niet gespaard; hij heeft al de smarten gedragen en de strijd overwinnend gestreden, zodat werkelijk van hem mag gezegd worden (Hebr.11:17): "Door het geloof heeft Abraham, als hij verzocht werd, Izaak geofferd en hij, die de belofte ontvangen had, heeft zijn eniggeborene geofferd.".

2) Tegen deze woorden kan niet ingebracht worden, dat God alles weet van eeuwigheid; want het is hier te doen om een bewijs van geloof, een betoning van gehoorzaamheid, waarop God Abraham rechtvaardigen kon, De Heere wil dit niet, om hetgeen Hij weet, dat zou zijn, maar op hetgeen werkelijk is..

De toespraak van de Engel, die nu volgt, neemt eensklaps Abrahams zorg en kommer geheel weg en schenkt hem bovenal licht in deze zo geheel raadselachtige gebeurtenis, die hem nu tot een bewijs van eigen geloofskracht wordt. Zo doet de Heere altijd. Het is Hem in Zijn genade niet genoeg het angstige hart te ontheffen van de bange last, die het terneer drukte; maar bovendien wijst Hij aan, hoe de doorgeworstelde zorg mede moest strekken tot opbouw en verheldering van het geloof. Dan blijkt het menigmaal, dat wij ons te vroeg en te voorbarig ongerust maakten en dat de reden van onze ongerustheid later juist tot een grondslag van de gemoedsrust wordt gemaakt. Bij de warmte van de genade laat de Heere nog het licht van de waarheid schijnen..

13. Toen hief Abraham, door een geruis achter zich opmerkzaam gemaakt, zijn ogen op, en zag om, en ziet, achter 1) was een ram in de verwarde struiken vast met zijn hoornen, en hij erkende dat dit dier hem door de Heere tot een offer werd aangeboden, en Abraham ging, en nam die ram, en offerde hem ten brandoffer in zijn zoons plaats. 2)

1) In het Hebreeuws Achar "achter", hier in de zin van "op de achtergrond." Dit was ongetwijfeld een beschikking Gods. Wellicht was die ram van de een of andere kudde achtergebleven. En deze, met de hoornen in de struiken verward, is nu voor Abraham het aangewezen offer in de plaats van zijn zoon; als plaatsvervangend offer, maar ook als offer van dankbaarheid..

2) Heeft God Abraham in zijn persoon vooruit laten verrichten, wat Hij zelf eens met zijn enige Zoon zou doen (vs.12), Rom.8:32), zo toont ons de aangeboden ram, hoe door plaatsbekleding eens zijn raadsbesluit ter verlossing zou worden volbracht, opdat Abrahams zaad zich reeds met dit toekomstig offer zou troosten. Dezelfde berg, waar onze geschiedenis voorviel, werd dan ook later tot tempelberg, waar zo vele offers als voorbeelden zouden gebracht worden..

Door eerst Isaak's offerdood te eisen, had God Abraham getoond, wat de mens eigenlijk van Gods straf eisende gerechtigheid verdiende: de dood; door Isaak's offer niet aan te nemen, had de Heere bewezen, dat Hij genade voor recht wilde laten gelden; door evenwel een ander offer in de plaats van Izaak te stellen, had de Heere als uitgesproken, dat Hij van zijn recht niet kon aflaten en dat er een ander offer met bloedstorting moest komen..

Nog altijd gaat de ramshoorn langzaam bij Israël als teken van rouw en boete.

14. En Abraham noemde de naam van die plaats, die reeds met de omliggende bergstreek de naam van Moria, d.i. gezien, gekozen door Jehova droeg, wegens het antwoord (vs.8) op de vraag aan Izaak gegeven, met de daaraan verwante naam Jehova Jireh, de HEERE zal het voorzien, 1) (de Heere voorziet)! Waarom heden tendage (ten tijde, dat Mozes schrijft) gezegd wordt: Op de berg des HEREN zal het voorzien worden! Eerst moet de nood ten toppunt gestegen zijn, dan is het uur daar, dat de Heere raad en hulp geeft. (Psalm. 3:5; 14:7; 20:3; 128:5; 134:3)

1) Als bewijs van zijn dankbaarheid, maar ook tot herinnering voor zijn nakomelingen, noemt de vader van de gelovigen deze plaats aldus. Die naamgeving betekent meer dan vele woorden. Door die naamgeving verzegelt Abraham, dat God waarachtig is, en geeft hij getuigenis, dat hij zich niet tevergeefs in de angst van zijn hart aan de Voorzienigheid Gods heeft vastgeklemd..

15. Toen riep de Engel des HEREN tot Abraham, nadat hij het plaatsbekledend offer (vs.13) volbracht had, ten tweede male van de hemel:

16. En zei, de belofte, die Hij hem vroeger (hoofdstuk. 12:1 vv.) uit vrije genade gegeven had, thans op plechtige wijze als loon voor zijn geloofsdaad, herhalende:

a) Ik zweer 1) b) bij Mijzelf, spreekt de HEERE, daarom dat gij deze zaak gedaan hebt, en uw zoon, uw enige niet onthouden hebt.

a) Luk.1:73 b) Hebr.6:13

1) De eed is een bevestiging van de waarheid. De Engel treedt hier op in de plaats van de Heere zelf, spreekt hier in de naam des Heren, handelt hier als openbaring van het Hoogste wezen..

17. Voorzeker zal Ik u grotelijks zegenen en uw zaad zeer vermenigvuldigen, als de sterren aan de hemel, en als het zand, dat aan de oever van de zee 1) is; en dit a) uw zo vermeerderd zaad zal de poort van zijn vijanden erfelijk bezitten, 2) hun steden innemen en het goed van hun land genieten.

a) Genesis 24:60

1) Het is duidelijk, dat hier niet van de zegen op zichzelf wordt gesproken. Al wat hier gezegd wordt, heeft de Heere vroeger reeds beloofd. Maar als genadeloon op zijn gehoorzaamheid, ontvangt Abraham hier de bevestiging van de zegen; de bevestiging van het verbond, dat God met hem had opgericht. Het bevel omtrent de offerande van Izaak is voor Abraham in betrekkelijke zin hetzelfde, als wat het proefgebod was voor de eerste mens. Daar Abraham zijn gehoorzaamheid getoond heeft, wordt hij bevestigd; wordt hij verzekerd van de zegen, God bevestigt het verbond met een eed..

Meer dan vijftig maal komen Mozes en Jozua terug op die eedzwering, om daarmee Israël moed in te spreken. Deze eedzwering was voor Israël de noodster op de weg door de woestijn en temidden van de vijanden..

2) Dit laatste is een nieuwe bijvoeging. Een poort is in de Heilige Schrift het beeld van macht en sterkte. In de poorten werden ook de rechtspraken gehouden. De Heere wil daarmee dus aan Abraham zeggen, dat zijn nakroost over zijn vijanden zal heersen en zijn vijanden overwinnen zal. Dat "poort" het beeld is van macht, bewijst ook het woord des Heren. (MATTHEUS.16:18).

18. En a) in uw zaad zullen gezegend worden alle volken der aarde, omdat gij Mijn stem gehoorzaam geweest zijt. 1)

a) Genesis 12:3; 18:18; 26:4, Hand.3:25, Galaten. 3:8

1) Dit is de laatste openbaring van God aan Abraham; alles wat tot hiertoe was toegezegd, wordt tenslotte in een somma samengevat, en Abraham in de laatste uren van zijn pelgrimstocht meegegeven. Op deze laatste plechtige verklaring wordt dan ook gewoonlijk door de Heilige Schrift gewezen. (hoofdstuk. 24:7; 26:3 Exodus. 33:1 Numeri. 32:11 Deuteronomium. 29:13; 30:20; 34:4; Luk.1:73 Hand.7:17, Hebr.6:13).

De zegen wordt hier verbonden aan de gehoorzaamheid, In de weg van gehoorzaamheid zou Abraham en zijn nakroost de zegen Gods ontvangen. Maar ook, waar wij hier ongetwijfeld een Messiaanse profetie hebben daar wordt het aan Abraham en zijn geslacht, zowel in stoffelijke als in geestelijke zin geleerd, dat de zegeningen, die in Christus Jezus geschonken

zijn, alleen door een oprecht geloof en in de weg van kinderlijke gehoorzaamheid worden ontvangen..

19. Toen keerde Abraham, gelijk hij gezegd had (vs. 5), met Izaak, die hij bij gelijkenis uit de dode wedergekregeen had (Hebr.11:19), weer tot zijn jongeren, die hij onder aan de berg gelaten had; en zij maakten zich op, en zij gingen tezamen naar Berséba, van waar zij vóór drie dagen vertrokken waren; en Abraham woonde voortaan te Berséba.

Ook de naam Berséba herinnerde Abraham aan de eed Gods..

II. Vs.20-24. Na, een zo zware verzoeking vindt Abraham niet alleen rust in het stille en vreedzame leven te Berséba, maar wordt hij ook nog verblijd met het bericht van de vermeerdering van zijn familie in Mesopotamië. Hierdoor wordt wellicht reeds nu de gedachte bij hem opgewekt, om ter gelegener tijd van daar voor Izaak een vrouw te halen.

20. En het geschiedde na deze dingen, toen de zwaar beproefde man tot zichzelf was gekomen, en zijn hart vrolijk en tevreden was, dat men Abraham boodschapte, zeggende: Zie Milka, een van de dochters van uw te Ur in Chaldea gestorven broeder Haran, heeft ook Nachor, uw broeder, haar man, evenals Sara voor u, zonen gebaar. (hoofdstuk. 11:27 vv).

21. Uz (zachte aarde), zijn eerstgeborene, van wie, gelijk sommigen menen, Job zou afstammen, en Buz (wit), tot wiens geslacht Elihu behoorde, zijn broeder en Kemuël (verzameling Gods), de vader van Aram (hoog), (van wie de Syriërs afstammen.

22. En Chésed, stamvader van een tak van de Chaldeeën, misschien van die, welke Jobs kamelen roofden (Job 1:17), en Hazo, en Pildas, (vuurvlam) en Jidlaf, (wenende) en Bethuël (woonplaats Gods).

23. (En Bethuël gewon Rebekka (vastbinding)); deze acht baarde Milka, de wettige vrouw, aan Nachor, de broeder van Abraham.

24. En zijn bijvrouw, wier naam was Reüma, (verhevene), dezelve baarde ook Tebah (vlakke), en Gaham (zwarte), en Tahas (das, of zeehond), en Maácha (verdrukking).

Van vs.21 af hebben wij een nadere verklaring en aanvulling door Mozes van het bericht, dat tot Abraham kwam. Het toont 1. dat, terwijl Izaak ten offer bestemd was, God intussen Zijn toekomstige bruid liet geboren worden; 2. dat Nachor nu vruchtbaarder en gezegender in nakomelingschap was, dan zijn van de Heere verkoren broeder; dat dit echter volkomen vergoed werd in Abrahams zoon van de dienstmaagd, die 12 vorsten gewon (25:12 vv.), deels in Abraham's kleinzoon Jakob, die even zo vele zonen had, als Nachor, namelijk acht van de beide vrouwen en vier van de beide bijvrouwen (hoofdstuk. 29:31; 30:24; 35:16 vv.)

Deze laatste mededeling van vs.20-24 geschiedt ongetwijfeld, omdat daarin de naam van Rebekka, de aanstaande vrouw van Izaak, voorkomt. Izaak is Abraham als uit de doden

teruggegeven. God heeft zijn belofte bevestigd, maar ook de vrouw doen geboren worden, uit wie het zaad van de belofte zal voortkomen..

De geschiedenis in dit hoofdstuk vermeld, vestigt onze aandacht op des Heren gerechtigheid, goedertierenheid en trouw..

HOOFDSTUK 23.

SARA'S DOOD EN BEGRAFENIS.

III. Vs.1-20. Nadat Abraham geruime tijd met vrouw en kind te Berséba gewoond heeft (hoofdstuk. 21:34), en Izaak intussen tot een man is opgegroeid; vestigt hij zich weer te Hebron, misschien omdat, na Abimelech's dood, de Filistijnen zich vijandig tegen hem betoonden. Hier, te Hebron, sterft Sara in het 127ste jaar van haar leven. Abraham houdt de gewone rouwklacht en koopt voor zijn familie een spelonk van Efron, de Hethiet, waarin de gestorvene begraven wordt.

1. En het leven van Sara was honderd zevenentwintig jaar: dit waren de jaren van het leven¹⁾ van Sara.

1) Zo nauwkeurig als het einde van Sara, verhaalt het Oude Testament het leven van geen andere vrouw. Zij is ook de meest betekenende vrouw in de geschiedenis van het Oude Verbond; zij is de moeder van het zaad van de belofte en in Hem van alle gelovigen (1 Petrus. 3:6); zij is de oudtestamentische Maria. Maria staat in onwankelbaar geloof ver boven Sara; en toch noemt de Heilige Schrift haar ouderdom niet, noch vermeldt zij haar dood. De reden daarvan is, dat hij, die uit Sara geboren is, niet groter is, dan zij zelf maar Maria baart een Zoon, bij wiens heerlijkheid haar eigen grootheid verdwijnt..

2. En Sara stierf te Kiriath-Arba 1) (vierstad), dat is Hebron, in het land van Kanaän. In het daar gelegen bos van Mamre had Abraham, na zijn scheiden van Lot, zijn tenten opgeslagen (hoofdstuk. 13:18) en daar tot Sodom's ondergang (hoofdstuk. 20:1), gewoond. Thans was hij daarheen teruggetrokken, misschien om de in onze inleiding aangegeven reden, en Abraham ging in het vertrek, waar zij gestorven was, en kwam, om Sara te beklagen en haar te bewenen. 2) Hij hield de gebruikelijke klacht over haar, terwijl hij zich tegenover het lijk op de aarde legde en hier geruime tijd aan zijn smart de vrije loop liet (Deuteronomium. 34:8).

1)Kiriath-Arba of "stad Arba." Luther denkt bij Arba aan het Hebreeuwse telwoord "Arba", dat is "vier", en zegt: "de grote hoofdsteden waren oudtijds allen Arba, dat is, in vier delen verdeeld, gelijk Rome, Jeruzalem, Babylon, enz." Daarom vertaalt hij hier en in hoofdstuk. 35:27 "hoofdstad". Nieuwe uitleggers daarentegen denken aan de reus Arba (Jozua 14:15), die de stad vergroot heeft..

2) Het is niet alleen dan, dat een groot verlies wordt geleden, als de jonge moeder van haar kindertjes wordt weggenomen; ook de grijsaard mist veel, als hij haar niet meer bezit, die een geheel leven zijn gezellin is geweest. Abraham had Sara oprecht lief gehad. Ook de Vader van de gelovigen beweent haar; neen, godsvrucht maakt niet ongevoelig voor het aardse leed..

3. Daarna stond Abraham op 1) van het aangezicht van zijn dode; hij ging in de poort van de stad, en hij sprak tot de zonen van Heth, de Hethieten, die de stad en het omliggende land in bezit hadden en die hij daar vergaderd vond (hoofdstuk. 19:11), zeggende, op een wijze, gelijk hem voor een volksvergadering betaamde;

1) Ook in zijn droefheid is Abraham de kalme, bedaarde man..

4. Ik ben een vreemdeling en inwoner bij u, die hier geen eigen bezitting heb, maar alleen vriendelijke toestemming van u op mijn bede hopen mag; a) geeft mij een erfbegravenis bij u, opdat ik mijn dode 1) van voor mijn aangezicht begrave.

a) Hand.7:5

"Mijn dode", hier en in vs. 8 en 13, mijn dode. Sara blijft de zijne, ook al is zij gestorven. Hij leeft met haar in de herinnering voort niet alleen, maar hij hoopt ook eenmaal weer met haar verenigd te worden..

5. En de zonen Heths antwoordden Abraham, zeggende tot hem:

6. Hoor ons; mijn heer! gij zijt een vorst Gods in het midden van ons, 1) een man, die God een vorstelijke plaats heeft aangewezen en aan de voornaamsten van ons volk heeft gelijk gesteld; begraaf uw dode in de keur van onze²⁾ graven, zoek er één onder de begraafplaatsen van de voornaamsten en aanzienlijksten uit, en leg daar uw dode neer; niemand van ons zal zijn graf voor u weren, dat gij uw dode niet zou begraven, integendeel ieder zal het zich een ere rekenen zijn familiegraf voor u te openen.

1) "Een vorst Gods in het midden van ons." Wel een bewijs, dat Abrahams geloof ook uit zijn wandel sprak..

2) De Hethieten willen wel een graf ter leen geven, in gebruik, maar niet een graf voorgoed afstaan, ten minste niet zonder algemene goedkeuring..

7. Toen stond Abraham op, van de zitplaats, die hij in de vergadering ingenomen had, en boog zich neer, 1) naar Oosterse wijze, voor het volk van het land, voor de zonen van Heth, om hun als eigenaars van het land eer te bewijzen en voor die eervolle aanbieding, die zij gedaan hadden, te danken.

1) Ook hier zien wij, evenals vroeger, dat Abraham terecht, ook wat de uiterlijke vormen betreft, een koninklijk gelovige wordt genoemd. Een Christen behoort ook aan zijn manieren gekend te worden..

8. En hij sprak met hen verder, zeggende: Is het werkelijk met uw wil, is uw aanbieding recht gemeend, dat ik mijn dode begrave van voor mijn aangezicht bij u, zo hoort mij, zo voldoet aan deze mijn begeerte, en spreekt voor mij bij Efron (sterke), de zoon van Zohar (straling van licht).

9. Dat hij mij geve, mij afsta, de spelonk, het land, van Machpéla (verdubbeling), die hij heeft, die in het einde van zijn akker is, dat hij mij dezelfde om het volle geld geve, tot een erfbegravenis 1) in het midden van u; dat hij mij niet slechts toesta daar mijn dode te begraven, maar het land aan mij tot een eigen, een familiegraf verkope.

1) In het land, dat eens zijn nakomelingen bezitten zullen, moet het gebeente van hem en zijn vrouw rusten tot een getuigenis van zijn geloof aan de belofte, tot herinnering van zijn nakomelingen gedurende hun vierhonderdjarige vreemdelingschap.

10. Efron nu zat in het midden van de zonen van Heth, doch Abraham kende hem alleen bij name, niet van aangezicht, en Efron de Hethiet antwoordde Abraham, voor de oren van de zonen van Heth, van al degenen, die in de poort van zijnstad ingingen, 1) al zijn medeburgers, zeggende:

1) Efron zorgt ervoor, dat er getuigen bij de aanstaande koop zijn. In de poort werden ook openbare verkopen gehouden..

11. Neen, mijn heer! hoor mij, ik doe u een ander voorstel: de akker geef 1) ik u, ook de spelonk, die daarin is, die geef ik u ten eigendom; voor de ogen van de zonen van mijn volk geef ik u die; begraaf uw dode.

1)"Geef ik u," in de zin van "verkoop ik u." Het was een meer deftige uitdrukking voor verkopen. Hij wil ook niet alleen de akker, maar dan ook de spelonk, die er bij is, verkopen..

De Hethieten en Efron verschijnen in een gunstig licht, Men ziet, dat hoogachting jegens een Godsvereerder, onbekrompenheid, grootmoedigheid, bescheidenheid en menslievendheid onder hen bijkans volksdeugden geworden zijn.

12. Toen boog zich Abraham neer voor het aangezicht van het volk van het land, als dankbetuiging voor zoveel welwillendheid.

Hiermee toont Abraham dat hij de voorwaarden, om akker en spelonk te kopen, goedkeurt..

13. En hij sprak tot Efron, voor de oren van het volk van het land, zeggende: Trouwens, zijt gij het? lieve, hoor mij: 1) ik zal het geld van de akker geven, zoveel als deze waard is; neem het geld van mij, zo zal ik mijn dode aldaar begraven. 2)

1) Of: "maar zo gij het zijt enz.", of: "zo gij mij waarlijk genegen zijt, hoor mij dan." Of: "wanneer gij mij slechts wildet horen".

2) Abraham wil een eigen bezitting en laat aan Efron over om te bepalen, hoe groot de prijs zal zijn..

Zeer nauwkeurig is de beschrijving, en niet zonder reden wordt hier gedurig op het openbare van de handeling gewezen. Het moet duidelijk zijn, dat Abraham geen verplichtingen had jegens de inwoners van het land, die door God bestemd waren, uit dat land verdreven te worden, noch zich met de Kanaänieten vermengd had, door het gebruik van een heidens graf aan te nemen; deze eerste bezitting is bovendien een onderpand voor het toekomstige bezit van Kanaän..

14. En Efron, bij wie de begeerte, om een aanzienlijke som voor zijn akker te ontvangen, ontwaakte, antwoordde Abraham zeggende tot hem:

15. Mijn heer! hoor mij: een land van vierhonderd sikkels

1) van zilver, wat is dat tussen mij en tussen u? Wij zijn immers vrienden en beiden rijk, begraaf slechts uw dode, zonder de akker te betalen.

1) De Joodse historieschrijver Josephus stelt een sikkkel gelijk met vier Attische drachmen, dan zou hij f.1,20 waard geweest zijn, maar waarschijnlijk bedroeg hij minder. Een hoge prijs voor die tijden!

16. En a) Abraham luisterde naar Efron, wiens bedoeling hij wel begrepen had; en Abraham woog 1) Efron het geld, waarvan hij, als waarde van de akker, gesproken had, voor de oren van de zonen van Heth, vierhonderd sikkels van zilver, onder de koopman gangbaar,

2) goed zuiver, en als zodanig gemerkt.

a) Genesis 50:13

1) Bij de Hebreëen was het geld tot na de ballingschap nog ongemunt; het werd op een kleine weegschaal, die de koopman in zijn gordel droeg, gewogen (hoofdstuk. 43:21, Job 28:18, Jer.32:10). Na de ballingschap sloegen waarschijnlijk de Makkabeeën het eerst een zilveren munt, wegende een sikkkel, gestempeld; "Schekel Jisraël" (1 Mak.15:16)

2) Hier wordt voor de eerste maal van een kopen en verkopen gewag gemaakt; wij hebben hier in Abraham een voorbeeld van verstand en voorzichtigheid, waarvan bedriegerij en kleingeestigheid verre zijn..

17. Alzo werd de akker van Efron, die in Machpéla was, dat tegenover, ten oosten van Mamre lag, de akker en de spelonk die daarin was, en al het geboomte, dat op de akker stond, dat rondom in zijn gehele gebied was gevestigd.

18. Aan Abraham tot een bezitting, 1) voor de ogen van de zonen van Heth, bij allen, die tot zijn stadspoort ingingen.

Een bron en een graf, dat is dan het eerste wat Abraham als eigen vaste bezitting in het aardse land van de belofte heeft en zoekt. Een bron voor de behoeften van het tijdelijke leven; een graf voor de behoeften, die vervulling eisen bij de dood. Meer vraagt hij van de wereld niet, meer kan zij hem eigenlijk ook niet geven. Ja, dat moest Zijn God hem zelfs nog geven..

Zijn vrouw is gestorven, ook hij zal wellicht spoedig afgeroepen worden. Hij heeft de moed, om reeds nu aan zijn eigen graf te denken. Hoe menigmaal zal hij daar heen gewandeld zijn. Wat gedachten zullen daar zijn hart bestormd hebben, als hij daar op zijn eigen grafstede stond?...Op het graf van zijn vrouw dacht hij gewis ook om zijn eigen dood, die nabij kon zijn. Want de dood van de onzen moet een wekstem zijn, om ons aan onze dood te doen denken..

19. En daarna begroef Abraham zijn vrouw, Sara, in de spelonk van de akker van Machpéla, tegenover Mamre, hetwelk is Hebron, 1) in het land Kanaän.

1) Hebron, acht uur zuidwaarts van Jeruzalem, ligt in een nauw diep dal, aan welks beide zijden het op de aangrenzende bergruggen gebouwd is; het grootste gedeelte van de plaats bevindt zich aan de oostzijde. Aan de zuidelijke helling van de oostelijke bergrug is een moskee, die, volgens de moslims, de grafspelonk van de aartsvader bevat; daar zij echter voor niet-moslims ontoegankelijk is, en de hoogte van de muur zelfs van de nabijliggende berg geen blik naar binnen toelaat, zo zijn wij tot nu toe zonder juiste bekendheid daarmee en weten niets van deze spelonk..

Hebron was de sleutel voor dat gedeelte van het land. Wie Hebron in bezit had, was heer en meester over het omliggende land. Daarom beslaat deze stad een grote plaats in de krijgsverrichtingen van Israël's volk. Voordat Jeruzalem de residentie was, woonde ook David te Hebron..

20. Alzo (nog eens wordt de koop met alle zorgvuldigheid bericht) werd die akker, en de spelonk, die daarin was, aan Abraham gevestigd 1) tot een erfbegrafenis van de zonen van Heth.

1) Het eerste grondbezit van de aartsvaders is een graf. Het is het enige goed, dat zij van de wereld kopen en het enig blijvende, dat zij hierbeneden vinden. In deze spelonk werden Abraham en Sara, Izaak en Rebekka begraven; daar droeg Jakob zijn Lea heen; daar wilde Jakob na zijn dood rusten, om ook in zijn dood nog zijn geloof aan Gods beloften te belijden..

De spelonk van Machpéla werd voor de Israëlieten tot het heilige graf van het Oude Verbond, dat zij met de verovering van Kanaän weer wonnen; gelijk de Christelijke volken in de kruistochten het heilige graf van het Nieuwe Verbond en tevens Palestina veroverden. Evenals de Joden hebben de Christenen hun heilig graf en hun heilig land later weer verloren, omdat zij niet genoeg vasthielden aan het geloof van de vaderen, die over de heilige graven uitzagen naar de eeuwige Godsstad, omdat zij teveel "de levenden bij de doden zochten."

HOOFDSTUK 24.

IZAAK HUWT REBEKKA.

I. Vs.1-9. Drie jaren na Sara's dood vordert Abraham van zijn oudste knecht een eed, dat hij voor zijn zoon geen vrouw van de dochters van de Kanaänieten nemen zal, maar uit zijn vaderland en zijn familie. De knecht vraagt in nauwgezetheid van geweten eerst, wat hem te doen stond, in geval de jonge dochter niet naar Kanaän wilde trekken, en legde daarop zijn eed af.

1. Abraham nu was oud en welbedaagd; hij was reeds in het 140ste jaar van zijn leven, en de HEERE had Abraham in alles gezegend; 1) daarom dacht hij er ernstig over na, om zijn zoon met een gewenste vrouw verenigd te zien, die het gehele vrouwelijke bestuur over dat grote gezin kon nemen.

1) Over het geheel genomen, zijn het niet vele edelen en aanzienlijken, die God tot het koninkrijk der hemelen heeft uitverkoren; doch opdat de armen de roem niet zou overblijven, dat het enkel armen zijn, die rijk in God worden gemaakt, zo heeft God in zijn vrijmachtige genade, ook sommigen van de Zijnen met tijdelijke goederen overvloedig gezegend, en tot toonbeelden van Zijn veelvuldige goedertierenheid gesteld. Abraham was rijk, maar de Schrift prijst hem enkel vanwege zijn geloof, en omdat hij aan zijn gehele huis de weg Gods leerde..

IJdele mensen, deels, omdat zij niet eerbaar genoeg omtrent het huwelijk denken, deels, omdat zij niet bedenken, van hoeveel gewicht het huwelijk van Izaak was, verwonderen er zich over, dat Mozes of liever de Geest Gods zich met zulke geringe zaken bezig houdt. Maar indien bij het lezen van de heilige gebeurtenissen een godsdienstig gevoel en dat is noodzakelijk-niet ontbreekt, dan zal het gemakkelijk zijn te begrijpen, dat hier niets overbodigs is. Want omdat de mensen er nauwelijks aan twifelen, dat de Goddelijke Voorzienigheid tot de huwelijken zich uitstrekt, hoe is het dan niet te begrijpen, dat Mozes bij dit gedeelte van Abrahams leven opzettelijk blijft stilstaan! Voornamelijk wil hij toch leren, dat God op bijzondere wijze voor Abrahams huis gezorgd heeft, omdat de Kerk aan dat huis haar oorsprong heeft te danken..

2. Zo sprak Abraham tot zijn knecht, 1) de oudste van zijn huis, regerende over alles Wat hij had, 2) en wie bij het sterven van de aartsvader een gewichtige plaats in het huis toekwam; a) Leg toch uw hand onder mijn heup. 3)

a) Genesis 47:29

1) Het is waarlijk in het gezin een grote en voortreffelijke gave, als men een getrouwe knecht of dienstmaagd hebben mag; want er is een algemene klacht in de wereld over de verkeerdheden van de dienstbaren..

2) Men denkt hier gewoonlijk aan Eliëzer van Damascus, en deze mening heeft veel voor, al zijn er, sedert hij in hoofdstuk. 15:2 genoemd is, zestig jaar verlopen. De getrouwheid, waarmee hij zijn last volbrengt, verschijnt in des te schoner licht, daar de geboorte van Izaak hem het uitzicht ontnomen heeft, zelf erfgenaam van de goederen zijns Heren te worden..

3) De heup van Abraham, die door het woord van de belofte omtrent het gezegende zaad geheiligd was, of in welke, gelijk Luther zich uitdrukt, Christus was, herinnerde Eliëzer ten ernstigste, dat hier niet het een mensenkind voor het andere, maar dat hij voor de zoon en erfgenaam van de belofte een vrouw te zoeken had..

De heup is de zetel van kracht en tevens symbool van de nakomelingschap. Eliëzer-zo deze het is geweest, -moet zweren bij de Heere, maar ondertussen zijn hand leggen op de heup, omdat deze eed in verband staat met de belofte, welke de Heere God omtrent zijn nakomelingschap heeft gegeven.

3. Opdat ik u doe zweren bij de HEERE, de God des hemels, en de God van de aarde, die gij kent als onze God, a) dat gij voor mijn zoon, zo ik nog stierf, vóór ik u nog uitgezonden had, een vrouw nemen zult uit de dochters van de Kanaänieten, in het midden van welke ik woon.
1)

a) Genesis 28:1

1) Izaak, als erfgenaam van de belofte, moet voor elke aanraking met dat geslacht bewaard blijven, in welks land eens zijn nakomelingen zullen komen, en dat altijd meer rijp werd voor het gericht, dat die nakomelingen zouden volvoeren. Om hem voor alle verzoeken te bewaren, die een dergelijke verbintenis zouden teweegbrengen, stelt hem de vader ondanks zijn reeds 40jarige ouderdom, onder zekere voogdijschap van zijn oudste, getrouwe knecht. Izaak, een zoon van de ouderdom, blijkt in alles een godvrezend man te zijn, maar toch een zwak man, van weinig doorzicht, ongeschikt tot grote dingen: een man, voor wie een krachtig leidsman of een schrandere vrouw nodig was..

Bij de Heere (Jehova), niet bij God (Elohiem) alleen; daar de Heere de belofte gegeven heeft..

4. Maar dat gij naar mijn land, en naar mijn familie 1) trekken, en van daar voor mijn zoon Izaak een vrouw nemen zult. 2)

1) In Abraham's familie was de dienst van de ware God, hoewel niet geheel rein, toch het meest bewaard gebleven..

2) Door dit bevel wordt openbaar, op welk een wijze Abraham de tucht over zijn zoon uitoefent. Hij stelt hier zijn zoon onder voogdij van zijn knecht (Galaten. 1:1,2). Wij zien ook, hoe Izaak zijn vader in alles gehoorzaam is geweest, en zich vrijwillig onder voogdijschap van Eliëzer heeft laten stellen, zonder enig tegenspreken. Ook hier is hij een waarachtige type van Hem, die in alles de Vader gehoorzaam is geweest.

5. En die knecht, evenals zijn heer de zaak ernstig ter harte nemende, en daarom vóór het afleggen van de eed zekerheid begerende, hoe hij bij mislukken van zijn poging, zich gedragen moest, zei tot hem: Misschien zal die vrouw mij niet willen volgen in dit land; zal ik dan uw zoon moeten weder brengen in het land, waar gij uitgetogen zijt 1) want dan zou het volbrengen van uw wil alleen op die wijze mogelijk zijn.

1) Dit was een natuurlijke zwaarigheid, welke zich altijd tegen de dingen van het geloof en van de geest stelt, doch die, evenals de steen van Jezus' graf, door hoger hand wordt weggenomen. Doch, ofschoon Abraham, door zijn geloof aan de trouwe van God, zich verzekerd hield, dat God voor zijn zoon een vrouw zou uitverkiezen en deze gewillig maken om Eliëzer te volgen, zo zag hij echter niet uit de hoogte op Eliëzers kleingelovigheid neer, maar hij boog zich tot hem neer en keurde zijn zwaarigheid niet onmogelijk, want de verzekerdheid van de goede uitslag moest Eliëzer, niet van Abraham, maar van God ontvangen..

Eliëzer is hier tevens een voorbeeld, om niet lichtvaardig te zweren. Aler hij die heilige handeling verricht, wil hij eerst de zwaarigheden hebben opgelost..

6. En Abraham zei tot hem: Wacht u, 1) dat gij mijn zoon niet weer daarheen brengt; wij zouden daardoor ongehoorzaam zijn aan God.

1) Abraham drukte zijn knecht door dit woord ten eerste op het hart, om ervoor zorg te dragen, dat door zijn toedoen Izaak niet weer naar Mesopotamië terugkeert. Nooit mag de zorg voor een huwelijk hem verleiden, om Gods bevel niet te gehoorzamen..

7. a) De HEERE, de God des hemels, 1) die mij uit mijns vaders huis en uit het land van mijn familie genomen heeft, en die tot mij gesproken heeft, en die mij gezworen heeft, zeggende:
b) Aan uw zaad zal ik dit land geven! Die zelf zal Zijn engel 2) voor uw aangezicht zenden, dat gij voor mijn zoon van daar een vrouw neemt. 3)

a) Genesis 12:1 b) Genesis 12:7; 13:15; 15:18; 26:4, Exodus. 32:3 Deuteronomium. 34:4 Hand.7:5

1) "De HEERE, God des hemels." De dubbele benaming wederom, omdat Hij weet, dat zijn Verbondsgod ook die God is, die alle dingen bestuurt, die hem uit zijns vaders huis heeft geroepen, maar hem ook Kanaän tot een erfelijke bezitting heeft gegeven..

2) Abraham heeft reeds op onderscheidene wijzen ondervonden, dat God Zijn Engelen, of Zijn Engel gebruikt ten dienste van de gelovigen. Hij spreekt dit ook hier uit, om zijn knecht vertrouwen in te boezemen..

3) O, mijn geliefden, als het ongeloof u bespringt en aan het wankelen dreigt te brengen, sla dan de blik terug en naar boven, naar uw verleden en naar de Heere heen. Ga dan pleiten op des Heren roepstemmen, leidingen, trouw, almacht en voorzienigheid. Dat zal u kracht

schenken. Menigmaal zult gij dit nodig hebben al schijnt uw geloof ook sinds lang beproefd en gestaald..

8. Maar, opdat ik u geruststelle bij het afleggen van uw eed-indien de vrouw u niet volgen wil, zo zult gij rein zijn van deze mijn, aan mij gegeven, eed; alleen, wat er ook moge gebeuren, breng mijn zoon daar niet weer heen.

9. Toen, nadat hij deze nadere opheldering ontvangen had, leide de knecht zijn hand onder de heup van Abraham, zijn heer, en hij zwoer hem over deze zaak. 1)

1) Aangaande Izaak is beloofd, dat hij een vader van een groot volk zal worden; zo was het zeker, dat hij in de echt moest treden en een vrouw hebben. Daarvoor zorgt God ook. Zijn leven en sterven zijn eer en zijn goed en alles, wat hij had, stond in Gods hand; dus ook de vrouw, die hij hebben moest en van wie hij niet wist, vanwaar zij komen zou..

O, dat zijn gelukkige kinderen, die door hun ouders bij hun leven verzorgd worden. Weesjes vinden weinig trouw in de wereld. Hier en daar moge een vriend zijn; het vrome vaderhart, het liefhebbende moederhart is toch de beste vriend..

II. vs.10-28. De knecht vertrekt met tien kamelen en allerlei kostbaarheden naar Mesopotamië, naar de stad van Nachor; hij doet de kamelen neerknielen bij een waterput en bidt, dat de Heere, de God van Abraham, zelf hem het doel van zijn zending tegemoet voere; hij stelt een teken, waaraan hij de voor de zoon van zijn heer bestemde maagd zal kennen. Nauwelijks heeft hij zijn gebed beëindigd, of hij ziet de verhoring. Rebekka, Bethuëls dochter, komt tot de put en vervult door haar dienstvaardigheid het getelde teken; de knecht begiftigt haar; erkent haar, na naar haar afkomst gevraagd te hebben, voor de van God aangewezene, en verheft zijn lof en dankgebed tot de Heere.

10. En die knecht nam tien kamelen van de kamelen van zijn heer, benevens de nodige mannen om ze te leiden (vs.32,54), en toog heen; en al het goed van zijn heer was in zijn hand, allerlei goederen nam hij mee, om die aan de toekomstige bruid en haar bloedverwanten ten geschenke te geven (vs.22,53), en hij maakte zich op en toog naar Mesopotamië, tussen de Eufraat en de Tiger gelegen, naar de stad van Nachor, dat is Haran (hoofdstuk. 11:31), waarheen hij een weg van 120-125 Duitse mijl had af te leggen.

Eliëzer is de verzorger van Abrahams huis. Hij wil nu ook in den vreemde de eer van Abrahams huis ophouden..

11. En hij deed, nadat hij de reis gelukkig volbracht had en in Haran aangekomen was, de kamelen neerknielen 1) buiten de stad, bij een waterput, tegen de avond, ten tijde als de putsters uitkwamen, om water te putten, gelijk dit nog heden in het Oosten gewoonte is. Zo had hij met overleg plaats en tijd gekozen, om de dochters van de stad te leren kennen, zonder opzien te verwekken. Met mannelijk verstand verenigt hij ook kinderlijke vroomheid; want terwijl hij zo wachtte, wendde hij zich in gebed tot Hem, die alleen in een zo gewichtig geval hem kon raden en leiden.

1) Op een door de geleider gegeven teken knielt de kameel neer. De last, die hij draagt is met touwen of riemen op de rug vastgebonden op zodanige wijze, dat, als de kameel geknield ligt, aan beide zijden de last de aarde raakt en het dier dus uitrusten kan..

12. En hij zei: HEERE! God van mijn heer Abraham! 1) doe haar mij toch heden ontmoeten, 2)leid mij tot degene, die Isaak's gewenste vrouw worden mag, en doe weldadigheid bij Abraham, mijn heer, 3) voor wie er zoveel aan gelegen is, dat er voor zijn zoon een goede keus wordt gedaan.

1) Eliëzer spreekt hier de Heere aan als God van Abraham, omdat de zaak, waarvoor hij optreedt, niet zijn zaak is, maar de zaak van zijn heer en met de belofte in het nauwste verband staat. Daarom ook hier weer het woord "HEERE." In het huis van Abraham had deze grijsaard ook ongetwijfeld de Heere leren kennen. Daarom is het voor hem behoefte, om het aangezicht des Heren te zoeken, aler hij verder iets verricht..

2) Abrahams knecht wil hiermee zeggen: Heere, tevergeefs zoek ik hier en derwaarts, tevergeefs is mijn arbeid, mijn ijver, mijn moeite, indien Gij deze zaak niet bestuurt..

3) Eliëzer pleit hier voor zijn heer en smeekt, dat de Heere God van het verbond gedachtig moge zijn, hetwelk hij met Abraham heeft opgericht. Welk een voorbeeld voor alle dienstbaren is deze eenvoudige dienstknecht van de vader van de gelovigen!

13. Zie, ik sta bij de waterfontein, en de dochters van de mannen in deze stad zijn uitgaande om water te putten. Wie moet ik uit haar kiezen? Ik kan de rechte keus niet doen, wijs Gij mij aan, wie ik te kiezen heb, en laat het U welgevallig zijn, mij een teken te geven.

14. 1) Zo geschiede, dat die jonge dochter, tot welke ik zal zeggen: Neig toch uw kruik, dat ik drinke; en zij, niet alleen mij zal geven wat ik vraag, maar mijn wensen voorkomende, zal zeggen: Drink, en ik zal ook uw kamelen drenken, diezelfde zij, die Gij uw knecht Izaak toegewezen hebt, en dat ik daaraan zal herkennen, dat Gij weldadigheid bij mijn heer gedaan hebt; 2) dat toch zal zonder twijfel een goede moeder zijn, die zo dienstvaardig jegens vreemdelingen is.

1) Het teken, dat Eliëzer bepaalde, bewijst, hoeveel waarde men in het huis van Abraham hechtte aan goede werken, aan werken van vriendschap, gastvrijheid en milddadigheid tegenover mensen en dieren..

De gelovigen mogen tekenen begeren, doch altijd alleen zulke tekenen, als in de gewone, natuurlijke loop van de zaak voorkomen, en niet zoals de Joden deden, iets bovennatuurlijks en buitengewoons, als een teken uit de hemel. Wij weten dat de hemelse dingen onder de aardse dingen verborgen zijn, en daarom mogen en moeten wij letten op tekenen en wenken, die God ons door de aardse van de hemelse dingen geeft. Ook zien wij hier de zo noodzakelijke als plichtmatige voorbede van de heiligen voor elkaar. Het gebed van Eliëzer is: "Doe weldadigheid bij Abraham, mijn heer"! En Abraham bad ongetwijfeld te huis: "Doe weldadigheid bij Eliëzer!" En zie, nog gedurende het gebed komt de verhoring..

2) Wij horen hier het heerlijk gelovig gebed van een vrome en godzalige man, die bij zo zware zaak een teken vraagt, gelijk ook enige andere voortreffelijke mensen gedaan hebben. Wij moeten zulke geloofshelden, die uit bijzonder vertrouwen op God voortkomen, niet nadoen, niet nabootsen, daar wij daaromtrent geen bevel hebben, en het dus in het rechte niet geschieden kan. Wij moeten in ons gebed de uitkomst van alle zaken aan Gods genadige wil overgeven.

Eliëzer toont hier een schrander man te zijn. Want het teken, dat hij vraagt, zal bewijzen, of de vrouw, die hij voor Izaak nodig acht, in de eerste plaats een kloeke, maar ook een hulp biedende vrouw is. Een kameel drinkt toch over het algemeen zeer lang, vooral na een reis..

15. En het geschiedde, eer hij geëindigd had 1) te spreken, ziet, zo kwam Rebekka uit, a) welke aan Bethuël geboren was, de zoon van Milka, de vrouw van Nachor, de broeder van Abraham; 2) en zij had haar kruik op haar schouder.

a) Genesis 22:23 Genesis 11:27-29

1) "Eer zij roepen, zo zal ik antwoorden; terwijl zij nog spreken, zo zal Ik horen." Jesaja 65:24). God had het zo beschikt, dat aler Eliëzer zijn mond opende, om te bidden, Rebekka reeds het huis van haar vader had verlaten, opdat deze eenvoudige kinderlijke ziel niet lang behoefde te wachten op de verhoring van het gebed. De Heere kent Zijn kinderen. Ook hier weer als overal, op het gebed schenkt de Heere de verhoring..

2) Welk een nauwkeurigheid spreidt de Schrift hier ten toon in die opsomming van het geslacht van Rebekka. Het is, opdat het duidelijk zou blijken, dat de zoon van de belofte werd verbonden met een vrouw uit het gezegend geslacht van Sem..

16. En die jonge dochter was zeer schoon 1) van aangezicht, een maagd, en geen man had haar bekend; en zij ging af naar de fontein, en vulde haar kruik en ging op.

1) De Heilige Schrift kent ook aan schoonheid waarde toe. Zij vat met het goede het schone samen, gelijk de Griek met het schone het goede. In de schoonheid van de stammoeders van Israël ziet gij een beeld van een heilig schoon zielenleven..

17. Toen liep die knecht, die van haar afkomst nog wel niets wist (vs.15), maar door liefalligheid reeds gunstig voor haar gestemd was (hoofdstuk. 29:9 vv.), haar tegemoet, en hij zei, om nu het door hem genoemde teken (vs.14) te beproeven: Laat mij toch een weinig water uit uw kruik drinken. 1)

1) Van het gebruik, dat zij van haar waterkruik zou maken hing het af, of zij de uitverkoren maagd was, die Eliëzer zocht. Ook de Heere Jezus stelde de ontmoeting van een man met een waterkruik, tot teken van het huis, waar de discipelen moesten ingaan, om het Pascha te bereiden; en wie denkt niet bij de vraag van Eliëzer aan Rebekka, om hem een weinig water te drinken te geven, aan dezelfde vraag van de Heer bij de fontein van Jakob aan de Samaritaanse vrouw?.

18. En zij zei: Drink, mijn heer! en zij haastte zich, en liet haar kruik neer op haar hand, en gaf hem te drinken.

19. Als zij nu voleindigd had van hem te drinken te geven, zei zij: Ik zal ook voor uw kamelen putten, totdat zij voleindigd hebben te drinken.

20. En zij haastte zich, en goot haar kruik uit in de drinkbak, en liep weer naar de put¹⁾ om te putten, en zij putte voor al zijn kamelen. ²⁾

1) Wij vonden op de weg tussen Orpha en Bir verscheidene putten, bij welke de maagden uit de naburige dorpen hun vee drenkten. Zij waren niet gesluierd, als in de steden. Zodra wij haar groetten en van onze paarden stegen, brachten zij ons water en drenkten onze paarden. Dit was mij bijzonder merkwaardig, omdat Rebekka in deze streek zich zo dienstvaardig betoond had; misschien dronken wij uit dezelfde put, waaruit zij geput had.

2) Eliëzer zocht een nederige, uit liefde tot alle dienst bereidvaardige vrouw voor zijn heer, en hij had haar gevonden. Rebekka was niet enkel vriendelijk en beleefd jegens de vreemdeling, maar ook ten hoogste gewillig, om hem niet alleen de gevraagde dienst te bewijzen, maar ook om, ongevraagd, dezelfde dienst aan zijn lastdieren te vervullen; ja, zij deed dit met een ijver en haast, als ware zij bevreesd, dat haar dit werk uit de hand kon genomen worden. Kon zij niet één van de dienstknechten of dienstmaagden van haar vader of broeder geroepen hebben; ja, stonden de mannen van Eliëzers gevolg niet bij de kamelen, die zij haar kruik had kunnen toereiken, opdat deze de lastdieren te drinken gaven. Doch het viel haar niet in, dit te doen..

21. En de man ontzette ¹⁾ zich over haar; hij was geheel in haar beschouwing verdiept, toen zij met zulk een ijver haar dienstvaardigheid bewees; stilzwijgende ²⁾ bleef hij haar aanzien, om nog nauwkeuriger te merken³⁾ of de HEERE zijn weg voorspoedig gemaakt had of niet, of de Heere hem aanstonds de rechte had toegezonden, dan of zij misschien geen uit Abrahams familie was; in dat geval had hij, ondanks deze in het oog vallende overeenkomst met het door hem gevraagde teken, haar niet als de geschikte vrouw voor Izaak kunnen beschouwen.

1) In het Hebreeuws Mishthaeh: in een toestand gerakende van verwondering en verbazing. De verhoring van het gebed heeft, als het ware tweeërlei invloed op hem. Vooreerst maakt zij hem klein onder deze grote weldaden Gods, en aan de andere zijde komt zij hem zo groot voor, dat hij nauwelijks kan geloven, dat zij nu reeds en zo dadelijk heeft plaats gehad..

2) Deze verwondering bij de knecht van Abraham toont, dat er twijfel in zijn ziel was. Zwijgend overdenkt hij, of God zijn reis heeft voorspoedig gemaakt. Is hij dan in het onzekere, omtrent de besturing Gods, Wie hij om een teken en getuigenis heeft gevraagd? Ik antwoord, dat bij de vromen het geloof nooit zo volkomen is, of vele twijfelingen lopen er onderdoor. Er is dus niets ongerijms in, indien de knecht van Abraham, hoewel hij zich aan de Voorzienigheid Gods overgeeft, toch door velerlei gedachten en overdenkingen als geslingerd is en in besluiteloosheid heeft verkeerd. Vervolgens: het geloof, ofschoon het de gemoederen van de vromen rustig en vreedzaam maakt, zodat zij geduldig op God wachten,

ontsluit hen niet van alle zorg; daar het noodzakelijk is, dat het geduld zelf, geoefend wordt, door het in gespannen verwachting afwachten, totdat de Heere vervult, Wat Hij belooft. Overigens, ofschoon deze aarzeling bij Abrahams knecht niet zonder zonde is, daar zij ontspruit uit de onvastheid van het geloof, is zij wel te verontschuldigen, daar hij op niets anders zijn ogen richt, maar slechts van de uitkomst de bevestiging verlangt, opdat hij merke, dat God hem nabij is..

3) Een jong gezel moet niet blindelings op een persoon vallen en denken, dat hij, zo hij haar niet verkrijgt, uit de wereld moet uitgaan; maar hij moet altijd op God, de Heere zien, wat Die hem geven wil. Wat God geeft, is ons ten zegen; wat mensen- en ogenlust geeft, dat wordt tot een heiligend vuur..

22. En het geschiedde, als de kamelen voleindigd hadden te drinken, dat die man van de goederen, die hij meegebracht had, 1) een gouden voorhoofdsiersel nam, waarvan het gewicht was een halve sikkal (ruim twee dukaten) en twee armbanden aan haar handen, waarvan het gewicht was tien sikkels goud (twee en veertig dukaten) om haar haar dienstvaardigheid te belonen.

1) Is dit versieren niet in strijd met 1 Tim.2:9,10 en 2 Tim.3:4,5. Was Sara een vorstin, Rebekka moest een prinses worden, en men gunt gaarne aan voorname personen voorrang in kleding en tooisel. De grote overvloed in goud, edelgesteenten en andere kostbaarheden bij de priesters en in de tempel, was niet tot verhovaardiging..

Met vele gouden sieraden beladen, was Abrahams gezant Eliëzer, aan de waterfontein in Mesopotamië gekomen. "Laat mij drinken," zo vroeg hij aan Nahors dochter, en, als zij het water voor hem en zijn kamelen had geput, was zij met veel goud versierd, als de uitverkoren bruid van Abrahams zoon. Bij Jakob's fontein was meer dan Eliëzer, was de Gezondene van God, aan wie de Vader gegeven had, het eeuwige leven in zichzelf te hebben, en dit te geven, aan wie Hij wilde. De Samaritaanse wendde zich niet af, zij hoorde naar die vraag; zij werd gezegend met giften van de hemel. Hoort Hem, geliefden! als Hij tot u spreekt. Hij komt met Zijn Evangelie in uw huizen, om met Zijn Geest in uw harten te komen.

23. Want hij had gezegd, voordat hij de geschenken overgaf: Wiens dochter zijt gij? geef het mij toch te kennen; is er ook ten huize van uw vader plaats voor ons om te vernachten. 1)

1) Niet aler hij weet, wie zij is, geeft Eliëzer haar zulke kostbare geschenken. Hij verzwijgt haar echter het doel van zijn reis..

24. En zij had tot hem gezegd: Ik ben de dochter van Bethuël, de zoon van Milka, die zij Nachor geboort heeft, also van een wettige zoon van Nachor, niet van zijn bijvrouw, Reüma. (hoofdstuk. 22:20 vv.).

25. Voorts had zij tot hem gezegd, hem op zijn tweede vraag antwoordende, en tegelijk op echt vrouwelijke wijze hem uitnodigende: Ook is er stro en veel voer bij ons, ook plaats om te vernachten. Hierop legde hij het voorhoofdsiersel en de armbanden op haar (vs.22).

26. Toen hij nu genoegzaam wist, dat dit de verkorene des Heren was, neigde die man zijn hoofd ter aarde, en aanbad de HEERE.

27. En hij zei: 1) Geloofd zij de HEERE, de God van mijn heer Abraham, die Zijn weldadigheid en waarheid niet nagelaten heeft van mijn heer, die Zijn reeds zo dikwijls betoonde genade, en Zijn belofte omtrent zijnnakomelingschap ook hierdoor weer zo heerlijk bevestigd heeft; aangaande mij, de HEERE heeft mij op deze weg geleid, ten huize van de broeder van mijn heer. (vs.21).

1) Hij hoorde het wellicht niet meer, dat de jonge dochter hem ook nog sprak van nachtverblijf, want "nog terwijl zij sprak, neigde die man zijn hoofd en aanbad de Heere"...Bracht hij ook hulde aan Rebekka's liefalligheid, aan God zelf behoorde de aanbidding, en "hij zei: geloofd zij de Heere, de God van mijn heer Abraham, die Zijn weldadigheid en waarheid niet nagelaten heeft van mijn heer; aangaande mij, de Heere heeft mij op deze weg geleid, ten huize van de broeder van mijn heer." Zo huldigt hij eerst de goedheid en trouw des Heren, betoont de Heere zijn dank en biedt daarop aan Rebekka de gouden sieraden aan..

Ook hieruit blijkt de echte vroomheid van Eliëzer. Hij heeft gebeden, maar hij moet ook danken. En waar hij dankt, daar blijft hij niet hangen aan de tweede oorzaak, maar verheft zich tot de eerste, tot God, die in de weg van Zijn Voorzienige zorg, het aldus heeft beschikt. Zijn twijfel is verdwenen..

28. En die jonge dochter liep naar de stad, en gaf ten huize van haar moeder 1) alles te kennen, wat haar bij de waterput geschied was, gelijk deze zaken waren.

1)Waarschijnlijk had ook Rebekka's moeder een afzonderlijke tent gelijk Sara, ofschoon het ook mogelijk is, dat hier bedoeld wordt, dat Rebekka het eerst zich tot de moeder wendde, die dan in overleg met haar man, of op eigen gezag, Laban uitzond, om Eliëzer nachtverblijf aan te bieden.

III. Vs.29-61. Als Rebekka haar ontmoeting verhaald heeft, gaat Laban, haar broeder, aanstonds naar buiten en haalt de vreemdeling met zijn kamelen binnen. Deze wil echter geen bete gebruiken, voordat hij zijn last volbracht heeft; hij deelt deze mee, verhaalt de gehele toedracht van de reis, en vraagt om antwoord. Laban erkent met de zijn Gods wonderbare leiding, schenkt zijn goedkeuring tot het huwelijk, en, daar de knecht de volgende morgen reeds afreizen wil, laat men aan de bruid zelf de beslissing over, of zij nu meetrekken of later volgen wil. Zij verklaart zich tot meetrekken bereid en verlaat onder zegenwensen het ouderlijk huis.

29. En Rebekka had een broeder, wiens naam was Laban (de wijze); en Laban liep 1) tot die man naar buiten tot de fontein.

1) In het Hebreeuws Jarats, "rende" in de zin van "haastte zich." Labans begeerte was opgewekt door het gezicht van de sieraden. Hij haast zich, zonder twijfel om ook iets machtig

te worden. Niet Laban had echter Eliëzer moeten uitnodigen, maar Bethuël. Deze schijnt een man geweest te zijn van een zeer zwak karakter, die eigenlijk niet meetelde in het gezin. De moeder en Laban zijn de hoofdpersonen. Rebekka doet zich later ook wel enigszins als haar moeder kennen..

30. En het geschiedde, als hij dat voorhoofdsiersel gezien had, dat Rebekka ontvangen had, en de armringen aan de handen van zijn zuster; en als hij gehoord had de woorden van zijn zuster Rebekka, zeggende: Alzo heeft die man tot mij gesproken; zo kwam hij, begerig naar rijke geschenken, tot die man, en ziet, hij stond bij de kamelen, bij de fontein nog op dezelfde plaats, wachtende, wat de Heere verder doen zou. Dit was aan Laban zeer welkom, die zich gehaast had, opdat de vreemdeling niet misschien elders zijn intrek zou nemen.

31. En hij zei: Kom in, gij gezegende des HEREN, 1) waarom zou gij buiten staan? want ik heb het huis voor u en de uwen bereid, en de plaats voor de kamelen; 2)gij behoeft mij slechts te volgen, om een herbergzaam dak te vinden.

1) In het Hebreeuws Baroech Jahweh. Laban vertoont hier het echte beeld van de listige hebzuchtige. Zo lief en vleiend mogelijk spreekt hij Eliëzer aan, opdat diens hart voor hem zou gewonnen worden. De hebzuchtige wringt zich dikwijls in duizend bochten, om zijn doel te bereiken. Hebzucht en valsheid gaan daarom ook vele malen nevens elkaar.

2) Bethuël, de vader van Rebekka was ongetwijfeld zeer oud en weinig geacht in zijn huis; althans Laban had er het hoogste woord. Welk een tegenstelling met het huis van Abraham. Men ziet het terstond, waar God waarlijk gevreesd wordt en waar niet. Rebekka had, verstandig genoeg, haar moeder de zaak te kennen gegeven; doch de kostbare gouden armringen en het gouden voorhoofdversiersel trokken terstond het oog van Laban, die hebzuchtig van aard was (zoals later overvloedig bleek), zodat hij terstond naar buiten liep, en de rijke gezant met zijn gevolg binnen nodigde met de woorden: Kom in, gij gezegende des Heren! Want ofschoon Laban zelf ongodsdienstig was, zo kende hij nochtans de taal van het geloof en van de godsvrucht, die in de stam en in zijns vaders huis niet vreemd was..

Wat Rebekka uit dienstvaardigheid deed, deed Laban uit hebzucht: wel mogen wij ons zelf onderzoeken, uit welke beginselen onze daden voortkomen..

32. Toen kwam die man naar het huis toe, en men ontgordde de kamelen, maakte de riemen los en nam met hulp van de knechten de last af, en men gaf de kamelen stro en voer, en nam de man met zijn begeleiders in huis en gaf hem water, om zijn voeten te wassen, en de voeten van de mannen, die bij hem waren¹⁾ (hoofdstuk. 18:4).

1) Zonder voetwassing kon Eliëzer zich niet als Bethuëls gast beschouwen..

Deze uitvoerige tekening van Eliëzers ontvangst in Bethuëls huis, moet strekken, om in verband met hetgeen volgt, Eliëzers karakter, nauwgezetheid en ijver te beter in het licht te stellen. Men zag het de lastdieren en ook Eliëzer en zijn gevolg aan, dat zij van de lange tocht vermoeid waren. Zij zagen er misschien moe en afgereisd uit. Men zocht het allen zoveel

mogelijk gemakkelijk en aangenaam te maken. Reeds was de overvloedige dis aangericht, "daarna werd hem het eten voorgezet; maar hij zei: ik zal niet eten totdat ik mijn woorden gesproken heb. En hij (Laban) zei: spreek." Dat wij allen even trouw en nauwgezet als deze dienstknecht van Abraham handelen mochten! Eerst de plicht en dan het genot, eerst de last van de meester en dan de last van het vlees!.

33. Daarna, nadat hij zijn voeten gewassen had, werd hem te eten voorgezet; maar hij zei: Ik zal niet eten, totdat ik mijn woorden gesproken heb, die ik op last van mijn heer moet spreken. En hij, Laban, zei: Spreek! 1)

1) Waar polygamie gewoonte is, kan een vader de kinderen, bijzonder de dochters van die vrouw, die hij minder liefheeft gemakkelijk terugzetten; de broeders treden daarom als voogden voor hun zusters op, om haar rechten te bewaren en haar zaak te besturen. (Genesis 34:5,11,25 Richteren. 21:22 2 Samuel. 13:22)

34. Toen zei hij, terwijl Bethuël het mede hoorde (vs.50): Ik ben een knecht van Abraham, uw bloedverwant, die gij kent;

35. En de HEERE heeft mijn heer, sedert hij uit Haran getrokken is, zeer gezegend, zodat hij groot geworden is in rijkdom en aanzien; en Hij heeft hem gegeven schapen en runderen en zilver en goud en knechten en maagden en kamelen en ezelen. 1)

1) Daar Eliëzer Labans karakter reeds heeft doorzien, zo werpt hij niet de paarden voor de zwijnen, maar spreekt bepaald tot hem over de tijdelijke zegeningen van zijn heer Abraham. En dit alles wordt door hem verenigd met zoveel aanbiddende eerbied voor Jehova, en met zo vele blijken van zijn gehechtheid en trouw aan zijn heer, en met zoveel aandrang, wat de zaak betreft, dat Laban en al de huisgenoten toegaven..

36. En Sara, de vrouw van mijn heer, die onvruchtbaar was, heeft mijn heer een zoon gebaard, nadat zij oud geworden was; 1) en hij heeft hem gegeven alles, wat hij heeft; hij heeft hem tot enige erfgenaam gemaakt.

1) Deze mededeling dient, om Rebekka's ouders te verzekeren, dat, gelijk Rebekka, ook Izaak de spruit is van een wettige vrouw.

37. En mijn heer heeft mij doen zweren, zeggende: Gij zult voor mijn zoon geen vrouw nemen van de dochters van de Kanaänieten, in wiens land ik woon;

38. Maar gij zult trekken naar het huis van mijn vader en naar mijn geslacht, en zult voor mijn zoon een vrouw nemen.

39. Toen zei ik tot mijn heer: Misschien zal mij die vrouw niet volgen. 1)

1) Het verdere: "zal ik dan uw zoon moeten weder brengen in het land, waar hij uitgetogen zijt:" (vs.5) laat hij weg, omdat dit niet geschikt was voor de oren van hen, met wie hij sprak..

40. En hij zei tot mij: de HEERE, voor wiens aangezicht ik gewandeld heb, en volgens wiens wil ik besloten heb, wat ik u nu opdraag, zal Zijn Engel met u zenden, en Hij zal uw weg voorspoedig maken, dat mijn wens vervuld worde, en dat gij voor mijn zoon een vrouw neemt uit mijn geslacht en uit mijns vaders huis.

41. Dan echter zult gij van mijn eed rein zijn, wanneer gij tot mijn geslacht zult gegaan zijn; en indien zij haar u niet geven, zo zult gij rein zijn van mijn eed.

42. En ik kwam, met die last uitgezonden, heden aan de fontein; en ik zei: O HEERE! God van mijn heer Abraham! zo Gij nu mijn weg voorspoedig maken zult, op welke Ik ga!

43. Zie, ik sta bij de waterfontein; zo geschiede, dat de maagd, die uitkomen zal, om te putten, en tot welke ik zeggen zal: Geef mij toch een weinig water te drinken uit uw kruik.

44. En zij tot mij zal zeggen: Drink gij ook, en ik zal ook uw kamelen putten; dat deze die vrouw zij, die de HEERE aan de zoon van mijn heer heeft toegewezen.

45. Eer ik geëindigd had te spreken in mijn hart, ziet, zo kwam Rebekka uit, en had haar kruik op haar schouder, en zij kwam af tot de fontein, en putte, en Ik zei tot haar: Geef mij toch te drinken.

46. Zo haastte zij zich, en liet haar kruik van zich neer, en zei: Drink gij, en ik zal ook uw kamelen drenken; en ik dronk, en zij drenkte ook de kamelen.

47. Toen vroeg ik haar, en zei: Wiens dochter zijt gij? En zij zei: De dochter van Bethuël, de zoon van Nachor, welke Milka hem gebaard heeft. Zo leide ik het voorhoofdsiersel op haar aangezicht, en de armringen aan haar handen.

48. En ik neigde mijn hoofd, en aanbad de HEERE; en ik loofde de HEERE, de God van mijn heer Abraham, die mij op de rechte weg geleid had, om de dochter van de broeder (broederszoon) van mijn heer voor zijn zoon te nemen.

Eliëzer schaamt zich zijn Godsvrucht niet, maar het is hem behoefte, openlijk de eer van zijn God groot te maken..

49. Nu dan, zo gijlieden weldadigheid en trouw aan mijn heer doen zult, gelijk de Heere in deze gehele zaak barmhartigheid en waarheid (vs.27) aan hem gedaan heeft, geeft het mij te kennen, en zo niet, zo gij tegen de goddelijke aanwijzingen in handelen wilt, geeft het mij ook te kennen, opdat ik mij ter rechter- of ter linkerhand, naar enige andere plaats, wende, 1) om bij anderen van Abrahams familie een jonge dochter te zoeken.

1)Christelijke jongelingen moeten het jawoord niet met geweld van de beminde en haar ouders willen afdwingen, maar alles aan de leiding Gods overgeven..

50. Toen antwoordden Laban en Bethuël, 1) als uit één mond, en zeiden: Van de HEERE is deze zaak voortgekomen;

2) wij erkennen duidelijk in de gehele toedracht van de zaak de leiding Gods; wij kunnen kwaad noch goed tot u spreken; wij kunnen noch vóór, noch tegen spreken, daar de Heere reeds beslist heeft.

1)"Laban en Bethuël"; niet Bethuël en Laban. Wederom een bewijs, dat Bethuël niet of weinig werd geteld. Het vermoeden is wel eens uitgesproken, dat hij zinneloos, verbijsterd van verstand is geweest. Uit de rangschikking van de namen hier zou men dit kunnen afleiden, daar de Heilige Schrift altijd ten hoogste opkomt voor de rechten van de ouders..

2) Waar des Heren wil duidelijk is, mag geen "Neen" daartegen opkomen; maar het mag ook niet eens in het hart zijn, of er bovendien nog een "Ja" uit overleg en keus nodig ware. Dan ware het toch ook mogelijk, dat de uitslag van het overleggen een "Neen" ware. Bij de overtuiging: "dat komt van de Heere!" is er geen keus van overleg meer! dan betaamt het, noch kwaad noch goed sprekende, dat is niet overleggende of het "Ja" of "Neen" zal zijn, maar zwijgende, en onvoorwaardelijk zich aan Zijn wil over te geven..

Als ouders zien, dat God het met hun kinderen tamelijk wel maakt, mogen zij er zich niet tegen verzetten. Als God wil, moeten de ongelovigen de gelovigen naspreken, en zich onderwerpen, als is het ook geveinsd. Ja, meermalen legt God de wildste vijanden, even als de wildste dieren een breidel in de mond..

Uit deze bekentenis van Laban en Bethuël is zichtbaar, hoe ook onbekeerde gemoederen ertoe gedwongen kunnen worden, om de Heere de eer te geven. De bewijzen, dat het een besturing Gods is, kunnen zó duidelijk zijn, zó onmiskenbaar, dat ongelovigen, huns ondanks, moeten uitroepen: indien er een Voorzienigheid Gods is, dan is zij hier zichtbaar!.

51. Zie, Rebekka is voor uw aangezicht; neem haar en trek heen; zij zij de vrouw van de zoon van uw heer, gelijk de HEERE gesproken heeft, door zijn wonderlijke leidingen.

52. En het geschiedde, toen Abrahams knecht hun woorden hoorde, zo boog hij zich ter aarde voor de HEERE, 1) om Hem voor zo grote zegen te prijzen.

1) Eliëzer dankte niet Bethuël noch Laban, maar de Heere..

Uit deze vroomheid van de knecht blijkt, dat Abraham werkelijk, gelijk de Heere hem daartoe geroepen had, aan zijn huis had bevolen, om des Heren wegen te houden en te doen wat recht en goed is. (18:19)

53. En de knecht langde voort zilveren kleinoden en gouden kleinoden tot versiering, en klederen, gelijk de bruidegom deze gewoonlijk aan zijn bruid ten geschenke gaf, 1)en hij gaf die in Isaak's naam aan Rebekka; hij gaf ook aan haar broeder, die bij de gehele zaak in de plaats van de vader gesproken had, en aan haar moeder kostelijkheden, kostelijke vruchten en voortbrengselen van het land Kanaän. (hoofdstuk 43:11).

1) Daartoe behoorde ook een kostbare sluier van rode zijde, gelijk nog heden door de bruidegom aan de bruid bij de verloving gegeven wordt. Tot het aankopen van al de hier genoemde kostbaarheden was Abraham in de gelegenheid door de nabijheid van de reeds vroeg handeldrijvende Feniciërs en de door Kanaän naar Egypte doortrekkende karavanen. (hoofdstuk. 37:2)

Tot zover was alles goed gegaan.

54. Toen alzo de gehele zaak beslist was, aten en dronken zij, hij en de mannen, die bij hem waren; en zij vernachten en zij stonden 's morgens vroeg op, en hij zei reisvaardig voor hem komende: Laat mij trekken tot mijn heer, opdat ik zo spoedig mogelijk bij hem zij.

55. Toen zei haar broeder en haar moeder: Laat de jonge dochter enige dagen, of een tiental dagen bij ons blijven, opdat wij eerst haar reis voorbereiden en nog een tijd haar bijzijn en het uw mogen genieten; daarna zult gij gaan.

In die wens lag niets onredelijks. Integendeel, het zou onmoederlijk gehandeld zijn, indien zij het niet gedaan had. De moeder moet echter ook leren haar moederlijke toegenegenheid op te offeren aan de wil des Heren..

56. Maar hij, Laban wellicht reeds doorziende, hoofdstuk 31:7) zei tot hen: Houdt mij niet op, daar de HEERE mijn weg voorspoedig gemaakt heeft! Gij hebt de hand Gods opgemerkt in de ontmoeting en daarom noch kwaad noch goed gezegd, gelijk het u betaamde. God heeft mij haar, de eerste, die ik ontmoette, als Isaak's vrouw aangewezen; die spoed is ook voor ons een aanwijzing, die wij moeten volgen; laat mij trekken, dat ik tot mijn heer ga, 1) en hem zo spoedig mogelijk met de goede tijding verblijde!

1) Welk een goede trouw van het begin tot het einde! Hij roert geen bete aan, voordat hij zijn last volbracht heeft; en als hij die volbracht heeft, kan niemand hem houden, hij moet tot zijn heer terugkeren en de genade bekend maken, die de Heere hem op zijn reis gegeven heeft. Welk een onbaatzuchtigheid, welk een zelfverloochening, welk een opoffering voor zijn heer!.

Hij zou vrolijke dagen in de familie hebben kunnen doorbrengen; maar hij weet, dat zijn heer met gespannen verlangen de uitslag van deze reis tegemoet ziet, en hij wil zo spoedig mogelijk diens zorg in dankende vreugde verwisselen..

57. Toen zeiden zij: Laat ons de jonge dochter roepen, en haar mond vragen; laat ons aan haar de beslissing overlaten, gelijk dit bij het uithuwen van een jonge dochter betaamt.

Het voorstel werd stellig gedaan, om hun wens vervuld te krijgen. Zij rekenen er echter niet mee, dat de Heere de harten neigt als waterbeken..

58. En zij riepen Rebekka, en zeiden tot haar: Zult gij met deze man, die u nu reeds tot uw bruidegom geleiden wil, trekken 1) of zullen wij u later tot Izaak laten gaan? En zij

antwoordde: aanstonds besloten, wat zij zou doen, gelijk beslistheid en vastheid in het handelen zich ook later als een hoofdtrek van haar karakter vertoont (hoofdstuk. 27:5 vv.), zodat zij bezat wat Izaak miste en daardoor uitnemend voor hem geschikt was (zie "Ge 24.63): Ik zal trekken, 2) nog heden met hem meegaan.

1)"Wilt gij met deze man trekken?" Een gewichtige vraag aan u, zondige en zwakke mens! die wij u doen met de vinger naar die Jezus, die uw leidsman wil zijn naar het huis van de Vader..

2) Van een toestemmen tot het huwelijk is hier geen sprake, dat had zij reeds de vorige dag gedaan door het aannemen van de geschenken; wel van het nu meegaan of later volgen..

In dat korte antwoord ligt iets beslits. Het is een teken van een karakter, dat weet wat het wil, spoedig en vastberaden. Zulk een vrouw had Izaak nodig. Izaak en Rebekka vertegenwoordigen, stille maar ook vastberaden overgegevenheid aan de wil des Heren, opdat zij aldus ons het typisch beeld zouden vertonen van Hem, die gezegd heeft; Zie, Ik kom, om Uw wil te doen! en van de Kerk, die uit een gewillig volk zou bestaan op de dag Zijn legermacht..

59. Toen lieten zij Rebekka, hun zuster, 1) en haar voedster 2) (Debora hoofdstuk. 35:8) trekken, bovendien Abrahams knecht en zijn mannen.

1) Zij wordt hier genoemd naar haar betrekking tot Laban, die in deze gehele zaak de hoofdrol gespeeld heeft..

Ook hier weer met voorbijgang van Bethuël, Laban op de voorgrond..

2) De Hebreeuwse moeders zoogden zelf hun kinderen; waar echter een voedster nodig was, daar bleef zij haar leven lang in het huis en nam er een eervolle plaats in..

60. En zij zegenden 1) Rebekka, en zeiden tot haar: O, onze zuster! word gij, door uw nakomelingschap, tot duizenden miljoenen, en uw zaad bezitte de poort van zijn haters!

1) Door Goddelijke leiding komt hun zegenwens overeen met de zegen, die aan Abraham's zaad door de Heere beloofd was. (hoofdstuk. 22:17).

Of zij erbij nadachten of niet, zij moesten zegenen, evenals later Bilam, het menende of niet menende, zegenen moest; en wat zij zeiden, zou vervuld worden. Abraham zelf zou zoveel niet hebben durven zeggen; juist door de grootste vijanden laat God ons meermalen de grootste zegeningen aankondigen. (Genesis 31:44 vv.).

Aan Rebekka werden twee dingen medegegeven: haar zoogster en de zegen Gods. Goddelijke en moederlijke bescherming.

61. En Rebekka maakte zich op, na alzo gezegend te zijn, en van haar betrekkingen afscheid te hebben genomen, met haar jonge dochters, die men als haar dienstmaagden meegaf, en zij reden op kamelen, die Eliëzer medegebracht had, en volgden de man; en die knecht nam Rebekka onder zijn leiding en bescherming, en toog heen, de bruid met zich voerende, langs dezelfde weg, die eens Abraham op zijn tocht naar Haran bewandeld had (hoofdstuk. 12:5); het was ook in waarheid een Abrahams-tocht) (Psalm. 45:11).

IV. Vs.62-67. Terwijl het reisgezelschap Berséba bereikt, komt Izaak juist van de put Lachai-Róï, waar hij gebeden had; hij ziet in de verte de kamelen. Evenzo ziet Rebekka, dat een man hen op de weg tegemoet komt, en verneemt, op haar vraag, wie hij is; zij maakt zich tot de ontmoeting gereed en wordt door de bruidegom in de tent van zijn moeder geleid, om van nu aan zijn vrouw te zijn.

62. Izaak nu kwam van daar men komt tot de put Lachai-Róï, die sedert Hagar's ontmoeting (hoofdstuk. 16:14) in de familie als een plaats van goddelijke openbaringen beschouwd werd (hoofdstuk. 25:22); en hij woonde in het Zuiderland. 1)

1) In de nabijheid van Berséba, van waar Abraham vertrokken was (hoofdstuk 22:19 vrgl. 23:2), en waarheen hij na Sara's dood niet meer dacht terug te keren, daar hij te Hebron, waar zij begraven lag, wilde blijven, had Izaak een eigen van de vader onafhankelijke huishouding. (hoofdstuk. 25:11).

63. En 1) Izaak was uitgegaan uit zijn tent naar de nabijgelegen waterput, om te bidden²⁾ in het veld 3) om in stil biddend overdenken onder Gods vrije hemel te zijn, en het was tegen het vallen van de avond 4) toen hij zijn bezigheden had verricht; en wat zou anders de hoofdzaak van zijn overdenkingen en gebeden geweest zijn, dan zijn nabijzijnd huwelijk? Had hij weinig werkzaam aandeel in de keuze van zijn vrouw, hij nam er des te meer door gebed deel in, en hij hief, toen hij naar zijn tent te Berséba terugkeerde zijn ogen op over de vlakke streek, waardoor Eliëzer moest komen, en zag toe en ziet, de kamelen kwamen.

1) Terwijl wij in Abraham een geloofsheld aanschouwden, zoals wij geen tweede vinden (hoofdstuk. 22), zien wij in Izaak meer de man van de liefde voor ons; in Jakob zullen wij de drager van de hoop ontmoeten. Izaak heeft weinig persoonlijke zelfstandigheid; zijn roeping is meer, om een overgang van de eerste tot de derde aartsvader te zijn, daarom zijn ook de mededelingen uit zijn leven weinige. Daarentegen bestaat zijn voorrang daarin, dat hij des te meer inwendig leeft, en in diepten indringt. Men kan het hem overal aanzien, dat hij de zoon is van een verstorven lichaam, de zoon van een moeder, die lang toegesloten is geweest, en alzo op bijzondere wijze een gave Gods is; het over hem opgeheven offermes zal wel nooit uit zijn ziel uitgewist zijn. Hij bleef zijn gehele leven lang een aan de Heere gewijd offer. Om de dingen van het aardse leven bekommerde hij zich weinig en in alle zaken liet hij zich leiden; hoe meer echter de buitenwereld hem onverschillig liet, des te meer leefde hij in de dingen van de geest..

2) Alleen deze trek kenschetst Izaak reeds in zijn stille godsvrucht; hij was een biddende ziel, en zou hij thans niet bidden, nu er zulk een gewichtige zending plaats had? En zie, hetgeen

waar hij om bad, was nabij; zo verhoort de Heer ons steeds, terwijl wij bidden; doch het wordt ons soms later, op 's Heren tijd, en naar zijn wijze raad kenbaar gemaakt..

3)Aandoenlijke stilte, waarin ik thans verkeer! Hier woont God! Hij is, ja overal, Zijn oog doorloopt de gehele aarde; Hij woont in het midden van al het gedruis, en de verbijsterende woelingen van de kinderen van de mensen; maar in beminnelijke nadruk woont Hij, waar de afgezonderde Christen zich schikt tot heilige overdenkingen. O! was ik dan enkel eerbied, enkel aandacht, enkel aanbidding! Hier woont God! Alzo zegt de Hoge en de Verhevene, die in de eeuwigheid woont, en wiens naam heilig is: "Ik woon in het hoge en in het heilige, en...daar, daar daalt de Godheid neer!...bij hem die van een verbrijzelde en nederige geest is, opdat Ik levend make de geest van de nederigen en opdat Ik levend make de geest van de verbrijzelden.

4) Geen plechtiger ogenblik dan het stille avonduur in Gods schone schepping! Alles rondom roept ons tot heilige gedachten, alles stemt tot ernst; de stem van het suizen van de avondkoelte is: "aanbidt"; en die van de hemelen dwingt ons uit te roepen: "wie is de mens, dat Gij zijner gedenkt." (Psalm. 8:4 en 5).

64. Rebekka hief ook haar ogen op, zij moest, nu zij haar toekomstige verblijfplaats zo nabij gekomen was, alles met bijzondere opmerkzaamheid beschouwen, en zij zag Izaak, zij zag een man van hoge stand naderen, van wie zij wel nog niet wist, wie hij was, maar die een bijzondere indruk op haar maakte, en van wie haar hart zei, dat hij haar bruidegom was; en zij viel van de kameel af, 1) zij sprong aanstonds op de grond. (Richteren. 1:14 vrgl. Jozua. 15:18.

1) De Oosterse gewoonte eiste, dat een vrouw een man van gelijke of hogere rang te voet voorbijging; ook zal de ontsteltenis hiertoe het hare hebben bijgebracht. Zo had God niet alleen door Zijn bijzondere leiding getoond, dat dit Huwelijk Zijn wil was; Hij voegde ook de harten tezamen, zodat hier het spreekwoord waar is: huwelijken worden in de hemel gesloten..

Geen vrees vervult haar, maar waarachtige eerbied voor haar toekomstige echtgenoot..

65. En zij zei tot de knecht: Wie is die man, die ons in het veld tegemoet wandelt? En de knecht zei: Dat is mijn heer. Toen nam zij de sluier en bedekte zich, daar een bruid slechts gesluierd tot de bruidegom mocht geleid worden, maar meer nog om de blos van der zedigheid en van haar ontroering te verbergen.

66. En de knecht, die zeker reeds te Hebron had stilgehouden en aan Abraham een kort bericht had gegeven, vervolgens de weg naar Berséba, het laatste doel van zijn reis zonder talmen had afgelegd, vertelde aan Izaak al de zaken, die hij gedaan had.

67. En Izaak bracht haar in de tent van zijn moeder Sara; en hij nam Rebekka van de knecht, die hij weer tot zijn vader liet terugkeren, en zij werd hem tot vrouw¹⁾ en hij had haar lief. 2)

Alzo werd Izaak getroost na de dood van zijn moeder, wier lege tent hem voortdurend aan haar verlies herinnerd had.

1) Gij, jonge dochters! Ziet, zo heeft de vrome Rebekka een bruidegom gevonden, niet toen zij aan lediggang zich overgaf, of bij ontuchtige dansen, maar toen zij haar bezigheden verrichtte! (hoofdstuk. 29:9). Volgt haar voorbeeld, vreest God, en werkt vlijtig, God zal die tot u leiden, die Hij u toegedacht heeft..

2) Het huwelijk van Izaak met Rebekka was, zo ver men dat zeggen kan, volmaakt in geloof en liefde. Het was een huwelijk, dat reeds in zijn aanvang, door al de handelende personen, in de vreze Gods werd tot stand gebracht. Abraham en Eliëzer ondernamen de zaak met God; Rebekka werd gekend aan de beoefening van een Christelijke plicht, om meer te doen dan gevraagd is, om twee mijlen te gaan, waar slechts een mijl geëist wordt. En Izaak? Hij bad. Daarom is dat huwelijk een toonbeeld van al zulke huwelijken, op welke Gods zegen is te verwachten..

Deze vader voedt hier, de andere daar zijn kind op; elk wordt op bijzondere wijze geleid en gaat zijn bijzondere weg; maar wanneer de tijd daar is, worden zij door hoger hand tot elkaar gebracht en verenigd..

De Schrift zegt eerst, dat Izaak haar in de tent heeft gebracht, en dat hij daarna haar tot vrouw heeft genomen. Vooreerst om daarmee te doen uitkomen, dat het een wettig huwelijk was, maar ook, dat Izaak haar met volle toestemming nam, dat hij zich dus volkomen met de beschikking van zijn vader verenigde..

Alleen op zulk een wijze moet onder Christenen handel gedreven worden, als in hoofdstuk 23 beschreven is, alleen een dergelijk tot huwelijk vragen en trouwen moet plaats hebben zoals in Genesis 24 verhaalt wordt..

HOOFDSTUK 25.

ABRAHAMS TWEEDE HUWELIJK. ISMAELS EN ISAAK'S ZONEN.

I. Vs.1-11. Abraham neemt Ketûra tot vrouw, verwekt zes zonen bij haar, die hij, als zij groot geworden zijn, met geschenken laat heengaan. Hij bereikt een ouderdom van 175 jaar, en wordt door Izaak en Ismaël in de spelonk van Machpéla begraven.

1. En Abraham voer voort, en nam, nadat hij voor Izaak gezorgd had (hoofdstuk. 24) om zijn dagen niet eenzaam te Hebron te moeten doorbrengen, een vrouw, 1) wier naam was Ketûra (reukwerk).

1) Abraham heeft eerst na Sara's dood Ketûra genomen; dus toen hij 137 jaar oud was; terwijl zij, hoewel de enige vrouw zijnde, nochtans slechts de rechten van een bijvrouw had. (vs.6). Of dit huwelijk is gesloten vóór of na Isaak's huwelijk, is niet zeker. Wellicht wel vóór die tijd, en dat Izaak daarom een eigen huishouden is begonnen. (hoofdstuk. 24:62).

2. a) En zij baarde hem, die met nieuwe levenskracht begaafd was geworden (hoofdstuk 17:17,18), Zimran (beroemde), en Joksan (vogelaar) en Medan (twist) en Midian (strijd) en Jisbak (verlatene), en Suah (treurig).

a) 1 Kronieken 1:32

3. En Joksan gewon Scheba (mens), en Dedan (lage grond); en de zonen van Dedan waren de Assurieten (helden), en Letusieten (gesterkten), en Leümmieten (volken).

4. En de zonen van Midian waren Efa (duister), en Efer (offerkalf), en Henoch (ingewijd), en Abida (vader van de wijsheid); en Eldaä (die God geroepen heeft). Deze allen waren zonen en kleinkinderen van Ketûra, allen vaders van Arabische volksstammen, die voor Israël en zijn geschiedenis van gewicht waren (Job.2:11, Jesaja. 60:6), ons echter merendeels onbekend zijn. De meest bekende zijn de Midianieten (vs.2), ten oosten van de Elamietische Golf. Zij waren een handeldrijvend volk (hoofdstuk. 37:28) Later voerden zij meermalen oorlog met de Israëlieten. (Richteren. 8).

5. Doch a) Abraham gaf aan Izaak al, wat hij had.

a) Genesis 24:36

6. Maar aan de zonen van de bijvrouwen, Hagar en Ketûra, die Abraham had, gaf Abraham geschenken; en zond hen weg

1) van zijn zoon Izaak, terwijl hij nog leefde, oostwaarts naar het land van het Oosten. 2)

1) Abraham leefde na Isaak's huwelijk nog 35 jaar. Daar de nieuwe echt van Abraham met Ketûra en zijn vrucht niet boven het natuurlijke is, zo is hij onderscheiden van de verbintenis

met Hagar, in welke Abraham het zaad Gods zoekt, en van die met Sara, uit welke hem het zaad gegeven werd. Daarom zijn er voor Ketûra's zonen geen beloften..

2) Nog heden heten de Arabieren Saracenen, dat is Oosterlingen.

7. Dit nu zijn de dagen van de levensjaren van Abraham, welke hij geleefd heeft, honderd vijfenzeventig jaar. 1) Van 2008 tot 2183 na de wereldschepping.

1) Daar Abraham in het 100ste jaar van zijn leven Izaak, en Izaak in zijn 60ste Jakob gewon, moet Jakob bij het sterven van Abraham reeds 15 jaar oud geweest zijn..

8. En Abraham gaf de geest en stierf, a) in goede ouderdom, oud, en het leven moe 1) en hij werd tot zijn volken verzameld, 2) in vrede:

a) Genesis 15:15

1) "En het leven moe", dat wil zeggen, dat hij volstrekt niet verlangde nog meer van het aardse leven te genieten. Hij was bereid om te sterven. Hij wenste ontbonden te worden..

2) Dat is een schone en liefelijke beschrijving van de onsterfelijkheid. Wij leven thans onder het ruwe volk van deze wereld, dat weinig naar God vraagt, ja, in het rijk van de duivel. Wanneer wij uit dat armzalig leven trekken, zullen wij zacht heengaan en tot ons volk verzameld worden, waar geen droefheid, geen nood, maar vrede en rust in de Heere zal zijn..

De woorden luiden, als ware Abraham van het ene volk tot het andere getrokken, van de ene stad naar de andere. Een voortreffelijke en merkwaardige getuigenis van de opstanding en van het eeuwige leven..

Wij verwachten dikwijls van bijzonder begenadigden een veel betekenend sterven met krachtige getuigenissen van het geloof. De uitkomst is dikwijls geheel anders. Abrahams sterven was zacht en stil. Wij vernemen niet eens van een aartsvaderlijke zegen. Dit roept iedere godvrezende toe, in de dagen van gezondheid te doen, wat misschien het sterfbed niet zal toelaten..

9. En Izaak en Ismaël, zijn zonen (zie "Ge 21.14) begroeven hem in de spelonk van Machpéla, 1) in de akker van Efron, de zoon van Zohar, de Hethiet, welke tegenover Mamre is.

1) Terwijl Abraham zich ter ruste legt, neemt hij in eigen persoon bezit van het beloofde land.

Ismaëls karakter vertoont zich hier in een gunstig licht, hij is niet verbitterd over zijn uitstoting, maar vervult zijn kinderlijke plicht..

10. In de akker, die Abraham van de zonen van Heth gekocht had (hoofdstuk. 23), daar is Abraham begraven, en Sara, zijn vrouw. a) 1)

a)Genesis 49:29-32; 50:12 vv.

1) In de grafspelonk van Machpéla rust Abraham naast Sara. Die spelonk zal en mag alleen het gebeente bevatten van de vader van de gelovigen en zijn vrouw uit wie het heilig zaad is.

11. En het geschiedde na Abrahams dood, dat God Izaak, zijn zoon, zegende; 1) en Izaak woonde bij de put Lachai-Róï; 2) gelijk vroeger, zo woonde hij hier ook verder, daar stille afzondering zijn begeerte was, en hij daarom niet naar Hebron wilde gaan, omdat hij daar midden onder de Kanaänieten zou gewoond hebben.

1) De belofte wordt terstond na Abrahams dood aan de zoon van de belofte bevestigd..

2)Lachai-Róï, "bron van de levenden en zienden" zie hoofdstuk. 24:62. "Dat toont, dat Izaak naar de bron van het heil verlangd heeft, die ons in geen nood verlaten, maar steeds terechtwijzen, verkwikken en sterken zal.

Lag er in de keuze van deze plek als tijdelijk woonoord wellicht ook de bedoeling, om aldus de aanraking met zijn broeder Ismaël en diens zonen gemakkelijk te maken? Het gebeurt meer, dat men juist aan het graf het pijnlijke, dat er ligt in de verwijdering van broeders, dieper gaat gevoelen en, teruggekeerd van het graf, dit zoekt te veranderen. Twee zaken mogen wij veilig veronderstellen: èn dat Isaak's vredelievend en stil karakter wel naar zo iets uitging, èn dat de bron Lachai-Róï, zo vermaard door Hagar's wonderbare ontmoeting, daartoe een geschikte gelegenheid kon aanbieden. Want Hagar's afstammelingen zouden juist deze bron in ere houden en gewis menigmaal daarheen opkomen..

II. Vs.12-18. Tot besluit van Abrahams geschiedenis, wordt nog de vervulling van de belofte omtrent Ismaël (hoofdstuk. 17:20) aangewezen in de 12 van deze zoon afstammende vorsten.

12. Dit nu zijn de geboorten van Ismaël, de zoon van Abraham, die Hagar, de Egyptische dienstmaagd van Sara, Abraham gebaard heeft.

13. En dit zijn de namen van de zonen van Ismaël, met hun namen naar hun geboorten, met de namen van de volken, die van Ismaël afstammen en naar hun stamhoofden genoemd zijn. De eerstgeborene van Ismaël, Nebajoth (verhevene plaatsen), stamvader van de Nebahaeërs, in steenachtig Arabië, daarna Kedar (zwarte huid), stamvader van de Kedarenen, beroemd als boogschutters, en Adbeël (werk Gods) en Mibsam (liefelijke reuk), beiden onbekend.

14. En Misma (het horen), en Duma (het zwijgen), en Massa (het dragen). 1)

1) Deze drie namen pleegden de Joden bij elkaar als een spreekwoord te bezigen, naar hun betekenis: "Hoor, zwijg en verdraag."

15. Hadar (tent), en Thema (onbebouwde plaats), Jetur 1) (onderzoek), Nafis (herstelling), en Kedma (naar het oosten).

1) Naar Jetur is waarschijnlijk de ten noordoosten van Palestina gelegen bergachtige landstreek Iturea genoemd..

16. Deze zijn de zonen van Ismaël, en dit zijn hun namen, in hun dorpen, vaste woonplaatsen, en paleizen, Emirs-tenten, twaalf vorsten naar hun volken. 1)

1) Twaalf vorsten met even zoveel van hen afstammende volken, die in omsloten plaatsen of dorpen, ook wel in tenten, die in een kring waren opgeslagen, woonden..

17. En dit zijn de levensjaren van Ismaël, honderd zevenendertig jaar: en hij gaf de geest, en stierf, en hij werd verzameld tot zijn volken.

18. En zij woonden van Havila, aan de grens van steenachtig en gelukkig Arabië (hoofdstuk 10:29) tot Sur toe, hetwelk tegenover, ten oosten van Egypte is, daar gij gaat naar Assur; van hier verbreidden zij zich noordoostelijk tot het gebied der Assyrische heerschappij, dat is tot aan de landen van de Eufraat; hij, Ismaël en zijn nakomelingen, heeft zich neergeslagen, hij zette zich neer, en, de voorspelling (hoofdstuk. 16:12) vervullende, hield hij zich met geweld van wapens staande, voor het aangezicht van al zijn broeders.

De twaalf zonen van Ismaël, die naar de voorspelling tot vorsten van gehele volksstammen geworden zijn, komen overeen met de twaalf stammen van Israël; de zegen van Ismaël, die ook Abrahams zaad is en goddelijke beloften ontvangen heeft, is een afschijnsel van Israël's zegen.. Vrgl. hoofdstuk. 21:13,18

III. Vs.19-26. De onvruchtbare Rebekka wordt in het 20ste jaar van haar huwelijk op Isaak's voorbede zwanger; zij verkrijgt, bij een omstandigheid in haar zwangerschap, bekendmaking van het lot van de beide volken, die uit haar zullen voortkomen, en wordt van tweelingen verlost, van welke de een harig, de ander als hielhouder ter wereld komt, waarom men de eerste Ezau, de andere Jakob noemt.

19. Dit nu zijn de geboorten van Izaak, de zoon van Abraham, die van nu aan de hoofdpersoon in de Heilige geschiedenis is; Abraham gewon Izaak uit Sara, zijn wettige vrouw, toen hij 100 jaar oud was. (hoofdstuk. 21:5).

20. En Izaak, in wie God zijn verbond met Abraham verder tot vervulling wilde brengen (hoofdstuk. 17:19 en 21:12), was veertig jaar oud, als hij Rebekka, de dochter van Bethuël, de Syriër, uit Paddan-Aram

a) (hoge vlakte), (Mesopotamië), de zuster van Laban, de Syriër, zich tot vrouw nam. (Hoofdstuk. 24).

a) Genesis 48:7

21. En Izaak, nadat hij negentien jaar lang zonder kinderen gebleven was, bad de HEERE zeer, in de tegenwoordigheid van zijn vrouw, 1) ieder ander middel, om een nakomelingschap te verkrijgen, in kuise en tedere liefde versmadende, en alzo hierin boven zijn vader verheven

(hoofdstuk. 16:1-4), hoezeer hij ook anders geneigd was diens voorbeeld na te volgen (hoofdstuk. 26:7); want zij was onvruchtbaar, 2)gelijk bij zo lange kinderloosheid gebleken was; alleen door goddelijke werking, evenals bij Sara, kon de kinderzegen haar deel worden. En de HEERE, die met wijsheid Rebekka toegesloten had, opdat beiden eerst in geloof en geduld geoefend zouden worden en dan hun kinderen als genadegiften van Hem zouden aannemen, liet zich van hem verbidden, 3) a) zodat Rebekka, zijn vrouw, van twee kinderen zwanger werd.

a) Rom.9:10

1) In het Hebreeuws Linceach Ishtho. Dit betekent niet "in gezelschap van zijn vrouw", maar "ten behoeve van zijn vrouw". Het woord "bidden" betekent hier "vurig bidden". Calvijn en vele anderen vertalen dan ook: met het oog op zijn vrouw. Onze Statenvertalers tekenen aan: "haar hebbende voor de gedachten." Izaak treedt hier op als voorbidder voor Rebekka..

2) Aan de geboorte van vele belangrijke personen gaat een langdurig tijdperk van onvruchtbaarheid vooraf. Dat is b.v. het geval bij de geboorte van Izaak, Simson, Samuel, Johannes. Daardoor moest niet slechts de jonggeborene de ouders bij uitnemendheid dierbaar zijn en al hun oplettendheid op zich vestigen; maar bovenal moesten zij hun kind als een bovennatuurlijk geschenk Gods leren beschouwen, en tevens moest het als een voorteken (type) worden van de Heiland, die van een maagd zou geboren worden..

Volgens vs.26 moest Izaak 20 jaar op nakomelingschap wachten. Een nieuwe beproeving voor hem, niet voor Abraham. Ook de zonen van Rebekka moeten afgebeden zonen zijn, kinderen van het geloof, voornamelijk Jakob. Het voorbeeld van Sara schijnt nog eens weer te keren; gelijke voorbeelden: Rachel, Hanna, Elizabeth. De onvruchtbaarheid was, ook afgezien van de Abrahamitische belofte, een zware beproeving in de Oosterse oudheid; des te meer hier. Onvruchtbaarheid was bij de aartsvaders een moeilijke zaak. Er ontstond soms twist (Genesis 30:12); zij stortten tranen (1 Samuel 1:7); zij achtten het voor een smaad (Luk.1:25); ja, zij hielden het voor een vloek..

Hier kon echter Abraham vertroosten met zijn ondervinding; hij overleefde de geboorte van de kinderen nog 15 jaar..

3) De voorbede van Izaak kon een grond vinden in Gods belofte en Abrahams ondervinding. Jehova verhoorde hem en wel met rijke gebedsverhoring. In plaats van één kind ontving hij er twee..

Dat is het werk van een vader: te bidden in tegenwoordigheid van de zijnen; hij behoort priester in zijn huis te zijn..

22. En de kinderen, nog voor dat zij voldragen waren, stieten zich samen in haar lichaam, hetgeen wel meermalen voorkomt, maar hier zonder twijfel vol van betekenis was. Toen zei zij, daardoor verontrust, daar zij het als een voorteken van smartelijke ondervindingen aanmerkte: Is het zo, dat ik ondervinden zal gelijk ik vrees? Waarom ben ik dus? Wat zal mij

overkomen en waarom ben ik dan ten gevolge van gebedsverhoring bevrucht geworden? En zij ging, om de HEERE te vragen, om te onderzoeken wat die tekenen beduiden, naar een geheiligde plaats, waarschijnlijk naar de nabijgelegen put Lachai-Róï (vs.11), bij welke aan Hagar ook eens geopenbaard was, wat zij ondervinden zou van het kind, dat zij nog onder haar hart droeg. (hoofdstuk. 16:7-14).

1) Op welk een wijze heeft Rebekka de Heere God om raad gevraagd? In het Hebreeuws staat Lidrosh Et-Jahweh). Het werkwoord Dorisch betekent "raadplegen", "nauwlettend onderzoeken" (1 Koningen 14:5) Te verwerpen is het gevoelen, dat zij een profeet des Heren geraadpleegd heeft. Deze waren er toen niet, of het moet Abraham zijn geweest. Het meest voor de hand ligt, dat zij zich van haar huis heeft verwijderd, de eenzaamheid heeft opgezocht, daar zich in het gebed heeft begeven en gevraagd, dat de Heere God haar zou verklaren, wat het betekende hetwelk haar angstig maakte..

23. En de HEERE zei tot haar, door inwendige openbaring van de Geest: 1) Twee volken zijn, in hun stamvaders, in uw buik, 2) en twee natiën, onderscheiden in leefwijze en gezindheid, zullen zich uit uw ingewanden scheiden; de uit u voortkomende kinderen zullen zich verder in u van elkaar scheiden, en de volken, die uit hen zullen voortkomen, zullen daarna altijd meer beslist tegenover elkaar staan; en het ene volk zal sterker zijn dan het andere volk; en, om het u nog meer bepaald te zeggen, de meerdere, de eerstgeborene, zal, in zijn nakomelingschap, de mindere, de later geborene dienen en onderworpen zijn.

1) In de grondtekst hebben de woorden een poëtische vorm. Profetie en poëzie zijn aan elkaar verwant; want de profetie leest de toekomst in het tegenwoordige, en geeft aan hetgeen zij aanschouwd heeft een dichterlijk kleed. De beide volken nu, van welke hier geprofeteerd wordt, zijn de van Ezau en Jakob afstammende Edomieten en Israëlieten. Evenals de stamvaders reeds in het lichaam van de moeder tegen elkaar stieten en daarna hoe langer hoe verder van elkaar zich verwijderden, en de jongste in geestelijk opzicht de voorrang boven de oudste verkreeg, zo bestond er later verschil in het volkskarakter en een onafgebroken strijd tussen Edom en Israël, totdat Edom ten ondergebracht was en zich geheel in Israël oploste (2 Samuel 8:14; 2 Koningen. 8:20; 14:7; 2 Makkabeeën 10:15 vv.

2) De Heere verklaart haar hier de oorzaak en betekenis van dat geheimnisvol verschijnsel, maar onthult haar tevens de toekomst..

Ezau zou het in lichaamskracht verre winnen van Jakob, maar toch zou de jongste de oudste verre overtreffen wat het geestelijke betreft. God had het zwakke (Jakob) uitverkoren, opdat hij het sterke (Ezau) beschamen zou. Ook hier, gelijk als bij Noach en Abraham, toont de Heere het, dat Hij niet aanziet wat voor ogen is. In zijn uitverkiezende liefde, stelt Hij Jakob voor Ezau, opdat geen vlees voor Hem zou roemen. (Rom.9:12).

24. Als nu haar dagen vervuld waren om te baren, ziet, zo waren tweelingen in haar buik, gelijk de moeder reeds tevoren wist (vs.23), maar de bij de geboorte tegenwoordige vrouwen eerst nu opmerkten. (hoofdstuk. 38:27).

Mozes leert hier, dat de inwendige strijd tot de geboorte toe voortgeduurd heeft, daar Jakob, door de hiel van zijn broeder aan te grijpen, beproefd heeft, het eerst uit te komen. Door dit symbool getuigde de Heere, dat, zodra het gevolg van zijn uitverkiezing aanwezig was, de weg reeds, voordat nog het einde bereikt was, vol was van strijd en moeite..

25. En de eerste kwam uit, rossig (1 Samuel 16:12; 17:42), van roodkleurige huidkleur; hij was geheel als een haren kleeft, 1) op een, bij pasgeboren kinderen, ongewone wijze geheel met haar bedekt; daarom noemden zij, de aanwezige vrouwen, in overeenstemming met de moeder, zijn naam Ezau, de harige; en werkelijk zien wij later in hem zinnelijke lusten en een wild karakter.

1) Zulk een bijzondere harigheid noemt men "hypertrichosis", zij komt enkele malen bij pasgeborenen voor. "Wanneer het gemis van een bedeksel, hetwelk het dier heeft, de mens op een bovenzinnige wereld wijst, zo spreekt dat haarbedeksel van een bijzondere zinnelijke neiging."

26. En daarna kwam zijn broeder uit, wiens hand Ezau's hiel vasthield, als wilde hij de broeder terughouden en zelf de eerstgeborene worden; daarom noemde men zijn naam Jakob; dat, is verzen of hielhouder, en werkelijk is later in zijn karakter sluwheid op te merken, die de tegenstander in de strijd gaarne aan het been houdt om hem onverwachts ten val te brengen (hoofdstuk. 27:36; Hosea 12:4). En Izaak was zestig jaar oud, toen hij hen gewon, dat is in het jaar 2168 na de wereldschepping, 1832 voor Christus' geboorte, 15 jaar voor Abrahams dood.

IV. vs.27-34. Met het opgroeien van de knapen gaan zij reeds van elkaar; ieder kiest zich een beroep, overeenkomstig zijn aard. Ezau wordt een ronddwalend jager; Jakob is als herder binnen de tenten bezig. Maar ook in ander opzicht komt de voorspelling reeds tot vervulling; want Jakob weet een gunstig ogenblik zich ten nut te maken, om van zijn broeder het eerstgeboorterecht te kopen.

27. Als nu deze jongeren groot werden, werd Ezau, naar zijn natuur, die meer tot het wild omzwerven dan tot het stille herdersleven geschikt was, een man, verstandig op de jacht, gelijk vroeger Nimrod (hoofdstuk. 10:9) een veldman, 1) die niet veel te huis bleef, maarliever buiten in velden, op bergen en door bossen het wild opzocht; maar Jakob werd een oprecht 2) man, wonende in tenten, zorg dragende voor huishoudelijke zaken en bij het vee van zijn vader een stil leven leidende.

1) In het Hebreeuws Ish Sadéh. Een man van het veld, in de zin van: "het veld, het vrije veld beminnende.".

2) In het Hebreeuws "Een man van zachte manieren." De Septuaginta vertaalt: "van bedrog afkerig." De tegenstelling is duidelijk. Ezau was een meer woest, ruw, onverschillig man. Jakob daarentegen een man van een zacht karakter, die meer van het huiselijke leven hield..

28. En Izaak had Ezau lief; 1) hij gevoelde, daar hij zelf voor uitwendige aangelegenheden minder geschikt was, zich zeer aangetrokken tot de moedige en ondernemende Ezau;

bovendien werd die liefde nog opgewekt; want het wildbraad, dat Ezau voor hem jaagde, was naar zijn mond; maar Rebekka had Jakob lief. Zij trok zich deze aan, die door de vader achter geplaatst werd en meer als stil man zich in de nabijheid van zijn moeder bevond. De goddelijke belofte zal aan die voorliefde het haar hebben toegebracht, en zeker heeft zij door mededeling daarvan zijn hart met de gedachte vervuld, dat hij in het eerstgeboorterecht treden zou.

1) Voorliefde voor het ene of het andere kind kan natuurlijke oorzaken hebben en geheiligd worden; slechts zeldzaam blijft zij binnen de juiste grenzen..

De liefde van Izaak voor Ezau is psychologisch zeer te verklaren naar de bekende stelregel: dat de uitersten elkaar raken. Izaak had een zeer stil, meegaand karakter. Ezau een meer heftig, opbruisend. Bovendien kon Ezau zeer goed door zijn bedrijf voldoen aan het verlangen en aan de smaak van zijn vader. Bij al het zinnelijke en opbruisende had Ezau ook weer iets guls. Hij zag op geen kleinigheid. Straks verkoopt hij in grove onverschilligheid zelfs zijn eerstgeboorterecht voor een schotel linzenmoes..

Rebekka's karakter, zij heeft het van haar moeder geërfd, is niet vrij van heerszucht. Gelijk haar moeder, zo ook wil zij liefst de eerste zijn. En nu heeft Jakob de belofte, dat hij de meerdere zal zijn, dat Ezau, de meerdere, hem de mindere zal dienen. Dat is het vooral, wat haar in Jakob zo aantrekt. Daarom zal zij straks ook zelfs zondige maatregelen nemen, om Jakob in die staat te houden..

29. En Jakob, naar zijn gewoonte, om zich met huishoudelijke zaken te bemoeien, had een kooksel gekookt, van linzen (vs.34), een nog heden in Syrië en Egypte zeer geliefd voedsel; en Ezau kwam uit het veld en was moe van het lange omzwerven.

30. En Ezau zei tot Jakob, toen hij het kooksel gezien had: Laat mij toch drinken van dat rode, dat rode daar, 1) want ik ben te moe, om mij zelf iets gereed te maken; daarom, naar dit voor zijn toekomstig leven zo gewichtig ogenblik, toen hij zulk een begerigheid naar het rode aan de dag legde, heeft men zijn naam genoemd Edom 2) (Rode, hoofdstuk. 36:1,19), terwijl die bijnaam reeds voorbereid was, doordat hij roodachtig ter wereld gekomen was. (vs.25).

1) Daar klinkt iets voornaams en hoogs in die achteloze woorden, die Jakob wel moesten zeer doen. "Laat mij toch drinken van dat rode, dat rode daar." De keuze van de woorden, de aanwijzing van de spijzen, de herhaling van hetzelfde woord, alles duidt aan, dat Ezau wil doen uitkomen, dat hij die spijs zelfs niet kent. Onder andere omstandigheden zou zij hem te gering zijn; maar voor deze enkele maal wil hij er genoeg mee nemen..

De herhaling is bewijs, dat hij zeer begerig was naar die spijs. De naam van de spijs noemt hij niet eens.

2) Nog altijd heeft bij de Arabieren de gewoonte plaats, niet alleen dat bijnamen worden gegeven, maar ook dat die bijnamen gebruikt worden in de plaats van de eigenlijke..

31. Toen zei Jakob, verkoop mij op deze dag uw eerstgeboorte. 1)

1) Ten tweede male houdt hier Jakob zijn broeder bij de hiel. Zeer velen hebben in dat woord van Jakob een bewijs willen zien van een sluw karakter, alsof hij van de moede toestand van Ezau heeft willen gebruik maken, om het eerstgeboorterecht te verkrijgen. Dit is echter niet zo. Hoogstwaarschijnlijk is dit woord enigszins op half schertsende wijze en op half geraakte wijze gesproken. Ezau had toch niet de macht om zijn eerstgeboorterecht te verkopen. Die macht had alleen de vader. Later heeft Jakob zelf Juda gezet in de plaats van de eerstgeborene, Ruben. Al kon Jakob vermoeden, dat Ezau hem dat recht verkopen zou, en al kocht Jakob het, de eindbeslissing lag toch altijd bij Izaak, hun vader. Met die vraag, of met dat woord, heeft Jakob Ezau willen wijzen op zijn gemakkelijk leven dat hij leidde. Hij, de eerstgeborene, zwierf dag aan dag in het veld rond, terwijl Jakob het meer zwaardere leven leidde van in tenten te wonen. Als een eerstgeborene zo mag leven, als gij doet, dan wil ik ook wel eerstgeborene zijn; dit ligt in dit woord. In later tijden ontving de eerstgeborene een dubbel erfdeel. (Deuteronomium. 21:17). Dat Jakob bij deze vraag reeds dacht om de zegeningen van de belofte, aan Abraham gegeven, kan men niet met zekerheid zeggen..

32. En Ezau, een mens, als degenen, die zeggen: Laat ons eten en drinken, want morgen sterven wij 1 Corinthiërs 15:32; Jesaja. 22:13), tot iedere prijs zijn begeerte willende bevredigen, zei: Zie, ik ga sterven, vroeg of laat, en ga mijn vader wellicht nog vooruit; en waartoe mij dan de eerstgeboorte, 1) ik kom dan toch niet in het bezit van die rechten.

1) Hoe hoog de eerstgeboorte bij de oude vaders geacht werd, zo wilde toch Christus, (om aan te tonen, dat Hij de ware eerstgeborene was, die ons het recht van de eerstgeboorte bij God verwerven zou) van geen van de eerstgeborenen afstammen; niet van Kaïn, maar van Seth; niet van Jafeth, maar van Sem; niet van Nachor of Haran, maar van Abraham; niet van Ismaël, maar van Izaak; niet van Ezau, maar van Jakob; niet van een Isaïs oudste zonen, maar van David en van een van diens middelste zonen, Salomo..

Met deze woorden openbaart Ezau zijn onheilige begeerte, die geheel en al uitging naar hetgeen van deze aarde was en met de lusten van het vlees overeenkwam. Ezau wordt daarom dan ook "een onheilige" genoemd, omdat hij de zegen van het eerstgeboorterecht alleen tot deze aarde bepaalde. Dat met die zegen ook hogere voorrechten in verband stonden, zag hij niet in. Het had alleen belang voor hem, voor zover het met de aardse lusten en behoeften in verband stond. En daar hij wellicht op dat ogenblik door gedachten aan de naderende dood benauwd werd, gaf hij de zegen van dat recht prijs. Ezau is hier een waarschuwend voorbeeld voor allen, om de natuur niet als leidsman of gids te volgen..

33. Toen zei Jakob: Zweer 1) mij op deze dag en hier, dat gij uw eerstgeboorterecht op mij overdraagt en het nooit meer u toe-eigenen zult! En hij zwoer hem; en hij verkocht Jakob zijn eerstgeboorte. a)

a)Hebr.12:16

1) Jakob handelt hier niet wreed met zijn broeder, daar hij hem niets ontruikt, maar slechts bevestiging door een eed verlangt, dat hij hem dit recht heeft afgestaan. Ondertussen moet men op de gevoelloosheid van Ezau letten, die niet aarzelt, onder aanroeping van de naam Gods, het eerstgeboorterecht te verkopen..

Maar Jakob, die verbaasd is over zo grote geringschatting van een bepaald voorrecht, bedroefd over zo grote miskenning van eigen verantwoordelijkheid, gaat de zaak nu eerst recht ernstig opnemen. Zo gaat het meer, dat men schertsend begint, om met de hoogsten ernst te eindigen. Toen zei Jakob: "Zweer mij op deze dag!" Welnu, moet het ernst zijn, dan zij het ernst; aldus dacht wellicht Ezau met de voorname lichtzinnigheid van een groot heer, die soms zijn moed zal bewijzen door te tonen, hoe weinig hij gewichtige zaken telt; en hij zwoer hem en hij verkocht aan Jakob zijn eerstgeboorte. De zaak was ernst geworden en men had wederkerig van een zaak van God en een recht van de vader eigenwillig koopmanschap gemaakt..

34. En Jakob, zijn maal, waarnaar Ezau begerig was, overgevend om hetgeen hem liever was dan een ogenblik van genot, gaf aan Ezau brood en het linzenkooksel, en hij, bij wie daarentegen zijn buik zijn God was, at en dronk zonder gewetensbezwaar, en hij stond op, nadat hij zich verzadigd had, en ging heen, alsof er niets bijzonders voorgevallen was; also verachtte Ezau in aardsgezindheid, die niets beters kent dan ogenblikkelijk levensgenot, de eerstgeboorte. 1)

Ofschoon bij de eerste aanblik de beschrijving koud en onverschillig schijnt, toch is zij van grote betekenis. Vooreerst toch meldt zij ons de vroomheid van de heilige Jakob, daar hij zijn zinnen richtende op het hemelse leven, van het gebruik van aardse spijs afstand kon doen. Het was toch niet uit winstbejag. Door de spijs te bereiden, waarmee hij de honger had willen stillen, had hij de maag geprikkeld. Waarom hij, om het vasten uit te houden, zichzelf noodwendig geweld moest aandoen. Om het vlees op die wijze te beheersen, zou voor hem niet mogelijk zijn geweest, indien niet een geestelijk verlangen naar hoger leven in zijn boezem geschild had..

1) Gelijk Ismaël geen deel heeft aan de zegen, omdat hij uit vleselijke lust verwekt is, zo verliest Ezau de zegen, omdat hij vleselijk gezind is. Hij is een beeld van allen, die de goederen van het eeuwige leven prijsgeven voor zingenot; Jakob daarentegen moet voor hetgeen hij tegen zijn broeder deed, daar hij in de raad Gods wilde ingrijpen, voor zijn zondige listen later in de school van het lijden zwaar boeten. "De Heilige Geest wil, dat wij deze twee broeders steeds voor ogen zullen hebben en een dagelijks spreekwoord van hen maken, want te allen tijde zijn wij of Ezauïeten of Jakobieten."

Hoe nauwkeurig wordt hier de rokeloze en onheilge daad van Ezau beschreven. Hij at en dronk. Hij stond op en ging heen. Ontegenzegglijk, om daardoor te doen uitkomen, dat Ezau dit alles met zijn volle bewustzijn heeft gedaan..

Gelijk het in het karakter van Ezau niet aan voordelen een deugden ontbreekt, die hem voor de wereld beminnenswaardig maken (hij was een rechte, ronde wereldburger, vrolijk, hups,

maar zonder zin voor het hogere, zonder verlangen naar het genot van de genade), zo ontbreekt het bij Jakob niet aan zwakheden en lakenswaardige eigenschappen: onopenhartigheid, list, bedrieglijkheid; en nochtans had God hem, in weerwil van al deze gebreken, tot een vat van genade uitverkoren, draagt hem met lankmoedigheid en voedt hem door allerlei proefwegen voor Zijn rijk op. Jakob deed wel daarin *goed*, dat hij de beste gave begeerde, maar *verkeerd*, dat hij partij trok van de nood van zijn broeder..

HOOFDSTUK 26.

IZAAK'S OMZWERVEN EN VERBLIJF TE GERAR. TWIST OVER WATERPUTTEN. VERBOND MET ABIMELECH.

I Vs.1-11. Bij een hongersnood in Kanaän wil Izaak, evenals vroeger zijn vader Abraham deed, naar Egypte trekken, maar de Heere gebiedt hem in het land te blijven en legt plechtig de aan Abraham gegeven belofte op hem. Hij woont te Gerar, en geeft daar zijn vrouw voor zijn zuster uit. Abimelech bemerkt de onwaarheid daarvan, en neemt hem door een openlijk verbod in bescherming tegen zijn onderdanen.

1. En er was, enige jaren na Abraham's dood (vs.18), nog voor het in hoofdstuk. 21:29-34 meegedeelde, waarschijnlijk te Berséba, (vs.23-33), voorviel, hongersnood 1) in dat land Kanaän, waar Izaak tot hiertoe gewoond had, behalve de eerste hongersnood, zwaarder dan de vorige, die in de dagen van Abraham geweest was (hoofdstuk. 12:10); daarom toog Izaak tot Abimelech, 2) de koning van de Filistijnen, naar diens residentiestad, Gerar.

1) De geschiedenis van Izaak begint met dezelfde beproeving als die van Abraham..

Gij moogt wel zeggen, dat het leven van de gelovigen in de grote trekken steeds hetzelfde is; waarom dan ook het leven van de een dikwijls zoveel heeft van het leven van de andere gelovige. En geen wonder. Daar zijn toch twee hoofdbronnen, waaruit de wateren ontspringen, die in de bedding van het menselijk leven in- en voortstromen. De genade van God is een springader van het leven en fontein van alle goeds; de ellende van de mensen en de in diens val mede verzondigde natuur, vormen de andere bron, die niets anders dan bittere wateren opgeeft. Uit beide ontvangt het kind van God te drinken en het is God zelf, "Wiens hand de beker houdt, vol van mengelingen, en Hij schenkt daaruit." (Psalm. 75:9). Zo zullen in het leven van de gelovige dag en nacht, morgen en avond, lief en leed, benauwdheid en verruiming zich, aan de zijde van het graf, ook voortdurend afwisselen of, dikwijls, zelfs elkaar vergezellen, hoe vreemd dit ook schijnt. Enkel licht of enkel duisternis is het leven van het kind van God op aarde nooit..

2) Deze koning is volgens sommigen gevoelen niet dezelfde, als de in hoofdstuk. 20:2 vermelde; er liggen ongeveer 75 of 80 jaar tussen. Abimelech (koningsvader) is een titel even als Pichol (vs.26). Het is echter wel mogelijk, dat hij dezelfde Abimelech is geweest: die nu, daar hij zoveel ouder is geworden, er niet meer aan denkt, om Rebekka in zijn harem op te nemen..

2. En de HEERE verscheen hem, toen hij zich voorgenomen had, evenals zijn vader, naar Egypte te trekken, en Hij zei: Trek niet af naar Egypte; 1) dat heidense land mag niet altijd het toevluchtsoord voor Mijn uitverkorengeslacht zijn; woon in het land, dat Ik u aanzeggen zal; Ik kan u ook zonder Egypte's korenschuren in dit land met de uwen bewaren. (vs.12).

1) Het aftrekken naar Egypte in tijd van hongersnood was gevaarlijk, omdat het de aartsvaders had kunnen verleiden, om zich in de weilanden van Egypte te vestigen en het land van de belofte te vergeten. Voor de zwakkere Izaak was dit gevaar groter dan voor Abraham

(hoofdstuk. 12). Slechts ten gevolge van kennelijke, in het oog lopende bestieringen Gods moest het verblijf in Egypte aan het uitverkoren volk geoorloofd zijn..

3. Woon als vreemdeling, 1) trek rond in dat land, en Ik a) zal ook daar met u zijn, en zal u zegenen; want aan u en uw zaad zal Ik al deze landen, Kanaän in al zijn verschillende delen geven, en zal de eed bevestigen, die Ik Abraham, uw vader gezworen heb.

a) Genesis 13:15; 15:18

1) Ook Izaak moet leren te leven door het geloof in of op de belofte. Ook hij mag de pinnen niet al te diep in de aarde inslaan. Maar opdat ook zijn geloof zou geschraagd worden, bevestigt de Heere hem de belofte aan Abraham gedaan..

4. En a) Ik zal uw zaad vermenigvuldigen, als de sterren aan de hemel, en zal aan uw zaad al deze landen geven; en b) in uw zaad zullen gezegend worden alle volken op aarde.

a)Genesis 13:15,16 b) Genesis 12:3; 18:8; 22:18.

5. Daarom leg Ik alle beloften, die Ik uw vader uit genade gaf, op u, dat Abraham 1) Mijn stem gehoorzaam geweest is, toen Ik hem beval, zijn enige zoon te nemen en aan Mij te offeren (hoofdstuk. 22:18), en bovendien in zijn gehele leven heeft onderhouden, Mijn bevel, Mijn geboden, Mijn inzettingen en Mijn wetten. 2) Weet dus, langs welke weg die belofte verder zal voortgaan op uw eigen kinderen.

1) Abraham wordt zelfs na zijn dood nog door God geëerd en de zoon als voorbeeld van geloofstrouw voorgehouden.

De gehoorzaamheid van Abraham is niet de verdienende oorzaak van de zegen aan Izaak geschonken, maar de Heere bevestigt hier zijn belofte aan de zoon van degene, die zijn geboden heeft onderhouden. Om Zichzelfs wil, om het verbond, dat Hij met Abraham had opgericht, en wat door de vader van de gelovigen was gehouden. Al is dus de gehoorzaamheid niet de verdienende oorzaak, toch staat deze zegen met haar in het nauwste verband..

2) De Heere verzekert hier, wat Hij later in zijn heilige Wet zegt, voornamelijk in het 2de gebod. De wet was nog niet gegeven als afgerond geheel, maar de inhoud van de wet was bekend, ook van Adam tot Mozes..

6. Alzo, naar dit goddelijk gebod (vs.2,3) en een hem daarbij gegeven bijzondere aanwijzing, woonde Izaak, de Heere gehoorzamende, te Gerar en trok niet naar Egypte.

Izaak was een kinderlijke ziel. Mogen met recht Abraham een koninklijk gelovige en Jakob een worstelende gelovige worden genoemd, Izaak is ongetwijfeld een stille gelovige; het beeld van de stille in den lande.

7. En als de mannen van die plaats hem vroegen van zijn vrouw, omtrent Rebekka: Wie is zij? Is zij uw vrouw? Zei hij, daar hij, van de handelwijze van zijn vader wetende (hoofdstuk. 12:11-13; 20:2,11-13) diezelfde maatregel van voorzichtigheid wilde aanwenden: Zij is mijn zuster, 1) hoewel hij daartoe niet, gelijk Abraham, een schijn van recht had; want hij vreesde te zeggen: zij is mijn vrouw; opdat mij misschien, zei hij, de mannen van deze plaats niet doden om Rebekka; want zij was, evenals Sara, nog in haar ouderdom, schoon van aangezicht.2)

1) Hierin is hij vooreerst te beschuldigen, omdat hij, om het leven te behouden, tot huichelarij, welke met bedriegerij gelijk staat, zijn toevlucht nam; vervolgens omdat hij zijn vrouw, door haar de band van het huwelijk los te maken, aan vreemden prijs gaf. Maar voornamelijk staat hij hierin schuldig, dat hij, niet lettende op het huiselijk voorbeeld, deze zonde in het openbaar, uit eigen beweging, bedreef. Daaruit blijkt, hoezeer onze natuur tot het ongeloof geneigd is en hoe gemakkelijk wij in dubbelzinnige zaken in het nemen van onze maatregelen bedrogen uitkomen. Daar wij dus door zoveel gevaren van alle kanten omringd worden, hebben wij de Heere te vragen, dat Hij ons door zijn Geest zal leiden, opdat onze zielen niet door vrees en beving van het goede pad afwijken en schipbreuk lijden..

Izaak's voorgeven was zonder slimheid, daar hij reeds twee zonen had, en dus de waarheid spoedig moest openbaar worden. Hier blijkt zijn ongeschiktheid voor de uitwendige toestanden van het leven, zowel als zijn grote afhankelijkheid van het voorbeeld van de vader; bovendien zien wij in het weinige dat van hem verhaald wordt, een herhaling van Abrahams geschiedenis. Hij is de meest lijdelijke onder de drie aartsvaders; zijn leven gaat in stilheid voorbij. De aartsvaderlijke geschiedenis is alzo in het begin en in het einde rijk aan inhoud, het midden in veel minder rijk aan mededelingen van oefeningen en openbaringen van het geloof..

Ouders mogen wel toezien, dat zij rein voor God wandelen; hun zonden worden makkelijk door hun kinderen nagevolgd..

2) Waar schoonheid is, is mogelijk stof te danken; maar zeker, daar is tot bidden stof..

8. En het geschiedde, als hij een lange tijd daar geweest was, gedurende welke tijd de Heere hem wegens zijn zwakheid had bewaard voor de gevolgen, welke vroeger Abraham ondervonden had (hoofdstuk. 12:14,15; 20:2), 1) dat Abimelech de koning van de Filistijnen, uit het venster 2) van zijn koninklijk paleis naar het tegenoverstaande huis van Izaak uitkeek, en hij zag, 3) dat, ziet, Izaak was jokkende, schertsende, liefkozende, met Rebekka zijn vrouw.

1) De Heere, die een ieder van de Zijnen kent, handelt in alles, ook in het straffen, naar wijsheid met hen. Het zachte woord tot Johannes: "Gij weet niet van hoedanige geest gij zijt," zou de hardere Petrus niet genezen hebben; het: "Ga weg achter mij, satan!" tot Petrus, zou de zachte Johannes hebben verpletterd. Het ene kind, ouders! moet immers zachter, het andere harder behandeld worden, zo doet ook de hemelse Opvoeder met Zijn kinderen..

2) De vensters van de oude tijd waren openingen, door traliewerk afgesloten..

3)Ondertussen mag men uit het oordeel van Abimelech opmaken, hoe heilig en rein Izaak daar verkeerd heeft, dat hij geen aanleiding gaf tot verkeerde vermoedens; maar vervolgens, hoe de reinheid van zeden, toen veel groter was dan in onze eeuw. Want waarom veroordeelt hij deze daad niet in Izaak? Want ogenschijnlijk schuilt er toch een misdaad onder, daar hij, door op listige wijze haar zijn zuster noemende, daarmee stilzwijgend had erkend, dat zij niet zijn vrouw was. Ik nu twijfel er volstrekt niet aan, of zijn godsvrucht en eerbaar leven was voldoende, om zijn goede naam te beschermen..

Deze handeling van Izaak heeft ongetwijfeld bestaan in een dartel spelen met zijn huisvrouw of in een liefkozing..

Het woud heeft oren, en het veld heeft ogen; men doe daarom niets in de hoop, dat niemand het zien of horen zal..

9. Toen riep Abimelech Izaak, liet hem bij zich ontbieden, en zei: Voorwaar, zie, ik heb het duidelijk bemerkt, zij is uw vrouw! hoe hebt gij dan gezegd: Zij is mijn zuster! En Izaak, zijn zwakheid aanstonds bekennde, 1) zei tot hem: Want ik zei: Dat ik niet misschien om harentwil sterve; misschien zouden zij mij gedood hebben, om mijn vrouw voor zich te nemen.

1) Ongeloof openbaart zich ook bij gelovigen, dikwijls sterk. Deze leugen is in Izaak zoveel te minder te vergeven als de belofte Gods: "Ik zal met u zijn" in vs.3 kort te voren hem gegeven was..

Met meer geloof zou ik vele werken volbrengen, die ik nu onafgedaan laat en vele moeilijkheden overwinnen, waardoor ik nu nog overwonnen word. Met sterker geloof zou ik vreugdevol arbeiden onder Uw oog en niet meer tranen storten over blaam van anderen; mijn leven hield op een aaneenschakeling van onuitgevoerde plannen te wezen, en telde niet meer die vele verstoorde voornemens: er zou geen chaos meer, maar volkomen orde heersen. Dan zou ik Uw wil gehoorzamen, terwijl ik nu niets dan struikeling, smart en zonde bij mij vind. Paulus sprak door ondervinding: "Ik vermag alle dingen door Hem, die mij kracht geeft," en ik zou kunnen zeggen: "Ik vermocht niets, want Gij gaaft mij geen kracht, omdat ik niet heb geloofd." Als de duivel Legio, sleep ik mijn ketenen temidden van de graven, in plaats dat ik zweefde door de hemelen gelijk de engel, dragende het evangelie. Heer! heb medelijden.

Ik geloof en geloof niet; ik heb geloof van hart, zonder het in daden te uiten. In mijn gebeden ben ik een gelovige, in de wereld als een ongelovige. Hoe goed versta ik de taal van een zekere vader tot zijn Zoon: "Ik geloof, Heer! kom mijn ongelovigheid te hulp." Wat mij geruststelt is, dat de belijdenis van ongeloof als geloofsuiting door Uw Zoon wordt aangenomen..

Hoe pijnlijk is het te zien, dat de gelovige aan de wereld zo dikwijls rechtmatige reden van billijk verwijt geeft. En nooit is de wereld braver en vromer, dan wanneer zij tegen de zonden

van de gelovigen kan getuigen; nooit is zij gemoedelijker, dan wanneer zij iemand van het volk des Heren op zonde betrapt en nu op de vreselijke gevolgen van die zonde opmerkzaam kan maken. Dan wordt die wereld door de zonde van de gelovigen in eigen oog veel reiner en beter, en heeft een pleitgrond temeer tegen de leerstellingen en ernst van die vrome mensen, die toch ook hun zonden hebben en in het verborgene ook hun uitspanningen. Laat ons toezien, dat wij niet in het verborgene iets doen, waarmee ons openbaar leven in strijd is; laat ons toezien, dat wij de wereld geen gelegenheid geven voor boetepredikaties, die over onze zonde en afdwalingen kunnen handelen. Dikwijls zullen onze geheime zonden de oorzaak worden van onze openbare beschaming..

10. En Abimelech zei: Wat is dit, dat gij ons gedaan hebt? Het is niet recht, dat gij ons zo bedrogen hebt; want lichtelijk had, daar wij uw vrouw voor uw zuster hielden, één van dit volk 1) bij uw huisvrouw gelegd, zonder te vermoeden, dat hij zich aan een gehuwde vrouw vergreep, zodat gij een grote schuld, de zonde van echtbreuk met de goddelijke straffen daarover, over ons zou gebracht hebben. 2)

1) Uit dit woord, "één van dit volk", kan afgeleid worden, dat het dezelfde Abimelech is als van Abrahams dagen. Hij zelf denkt er niet meer aan, maar iemand van zijn volk zou zich aan die zonde hebben kunnen schuldig gemaakt..

2) De echt schijnt bij de Filistijnen voor zó heilig, en haar verbreking voor een zó grote zonde gehouden te zijn, dat een geheel land daarom kon gestraft worden. Uit dit woord van Abimelech blijkt duidelijk, wat de Apostel van het geloof schrijft. (Rom.2:14,15).

11. En Abimelech, nadat hij Izaak zo over zijn verkeerdheid had berispt, gebod door een openbaar bevelschrift, het gehele volk; zeggende, op aanmaning van de Heilige Geest (Psalm. 105:13-15), die de herinnering aan de goddelijke openbaring, welke zijn voorganger gehad had (hoofdstuk. 20:3-7), in hem deed ontwaken: Zo wie deze man of zijn vrouw aanroert, in hun eer, aan hun lichaam of leven, of aan have en goed krenkt, zal voorzeker gedood worden. 1)

1) Bij die betoning van goddelijke liefde in deze bewaring zal Izaak zich diep hebben verootmoedigd en zijn zonde beweend. God helpt de Zijnen uit, ook als zij door hun eigen dwaasheid zich in gevaren hebben gebracht..

II. Vs.12-22. Izaak wordt in Gerar door de Heere, die Zijn belofte aan hem vervult, rijk gezegend, maar door de Filistijnen, die hem benijden, verdrukt en van plaats tot plaats verdrongen, totdat hij te Rehoboth rust vindt.

12. En Izaak, terwijl of Abimelech uit gunst, of de Filistijnen in pacht, hem een stuk grond afstonden, zaaide

1) in hetzelfde land, uit behoefte aan koren in die tijd van honger voor zich en zijn gezin, en hij vond in dat jaar honderd maten, honderdvoudige vruchten, gelijk in het Oosten wel nu en dan meer voorkomt (Luk.8:8); maar hier noch aan de oorspronkelijke vruchtbaarheid, noch aan de overvloed van dat jaar kon toegeschreven worden, doch een geheel andere oorzaak

had; want de HEERE zegende hem naar zijn toezegging (hoofdstuk. 2:3), terwijl de overige velden in Gerar slechts de gewone en in die onvruchtbare tijd karige opbrengst gaven.

1) Abraham was slechts herder, toch plantte hij ook bomen. Izaak begint, behalve de veeteelt, ook de akkerbouw en Jakob schijnt hierin te zijn voortgegaan (hoofdstuk. 37:7). "De grond bij Gerar en Gaza is zeer vruchtbaar, en in Nutta-Abu-Sumar, een streek, noordwestelijk van Elusa gelegen, hebben de Arabieren korenmagazijnen. Nog heden komt in die landen, bijv. in Haran, een zo grote oogst voor."

Hoewel Izaak als vreemdeling in dat land moest verkeren, toch was het zijn roeping te zorgen voor de behoeften van zijn gezin. Zijn leven was een leven van geloof, maar het geloofsleven ontslaat niet, om de middelen waar te nemen, noch op stoffelijk, noch op geestelijk gebied. Afhankelijkheid is een vrucht van genade. Izaak zaaide in afhankelijkheid en de Heere zegende hem..

13. En die man werd groot, welgesteld door verdere zegen ook bij zijn veeteelt, ja hij werd doorgaans groter, altijd vermogender, totdat hij zeer groot, buitengewoon rijk, geworden was. (hoofdstuk. 24:35).

Izaak was deelgenoot van de belofte, niet alleen op geestelijk, maar ook op stoffelijk gebied..

14. En hij had bezitting van schapen, en bezitting van runderen, en groot gezin van dienstknechten en dienstmaagden (Job 1:3, Spreuken. 10:22; Psalm. 127:2) zodat hem de Filistijnen benijden. 1)

1) Geluk wekt altijd nijd op. Dat bevreesde niemand; de wereld heeft nooit anders gedaan..

De afgunst van de vijanden kan toch de zegen des Heren, die Hij Zijn godvrezenden heeft toegedacht niet doen ophouden. (vs.32).

"Nijd is het paard, waar de duivel gaarne op rijdt." "hij vreet aan de ziel, even als de roest." Spreuken. 15:30. 1 Petrus. 2:1.

Wij leren hier, dat de zegeningen van God, die betrekking hebben op het genot van het tegenwoordige en aardse leven, nooit onvermengd en onvoorwaardelijk zijn, maar altijd met moeilijkheden gepaard gaan, opdat de rust en de genoegens niet zorgeloos maken. Waaruit wij allen kunnen leren niet al te begerig te zijn naar grote schatten..

Nijd is juist het tegendeel van het wezen van God, dat liefde is. Hij maakt aan de satan gelijk, die onze stamouders het evenbeeld van God misgunde. Een nijdig mens maakt zich aan een hond gelijk. Hij zinkt steeds dieper, verstompt zich in al betere gevoelens, wordt ongeschikt om het goede te bevorderen, ja komt er eindelijk toe, om anderen te hinderen, verdacht te maken en schade te berokkenen. Niemand is van de nijd geheel vrij.

15. En zij begonnen allerlei vijandelijkheden hem aan te doen: in het bijzonder al de putten, die de knechten van zijn vader, in de dagen van zijn vader Abraham, gegraven hadden, om daaruit zijn vee te drinken, die stopten de Filistijnen, en vulden deze met aarde. 1) Zo deden zij hem niet alleen grote schade, daar waterputten voor een herder van groot belang zijn, maar zij beschimpten ook de nagedachtenis van zijn vader, met wie zij toch vroeger een verbond gemaakt hadden. (hoofdstuk. 21:22 vv.).

1) Wat winst hadden de Filistijnen daarvan? Zeker, de mens is van nature geneigd zijn naaste te haten.

16. Zo geheel werd het vroeger uitgevaardigd verbod (vs.11) vergeten, dat dit plagen straffeloos geschiedde. Ook zei Abimelech tot Izaak: Trek van ons, want gij zijt veel machtiger geworden dan wij, 1) uw vee en uw knechten zijn zó menigvuldig, dat gij het land uitzuigt en ons alzo het voedsel onttrekt.

1) Wellicht is Abimelech tot deze daad aangezet door het volk, hetwelk jaloers was geworden op de rijkdom van Izaak. Izaak had hierdoor te leren, dat hij als vreemdeling in dit land verkeerde, dat dit land dat van de ruste niet was.

17. Toen toog Izaak, die wel wist, dat niet de plaats, maar zijn Heere hem rijk maakte, en deze zegen hem overal volgen zou, van daar, uit de stad Gerar en haar nabijheid, en hij legerde zich in het meer zuidelijk aan de beek Besor of Wady-Scheriah (1 Samuel 30:9,10) gelegen dal van Gerar, 1) en woonde aldaar.

1) In dit dal, Gurf el-Gerar, richtte Constantijn een klooster op.

18. Als nu Izaak wedergekeerd was, groef hij, 1) overal de voetstappen van zijn vader volgende en zijn aandenken vernieuwende, die waterputten op, die zij, de knechten, ten tijde van Abraham, zijn vader, gegraven, en die de Filistijnen na Abrahams dood toegestopt hadden; en hij noemde dezelfde namen naar de namen, waarmee zijn vader 2) die genoemd had.

1) Beter vertaald: "En Izaak groef weer op".

2) Dat noemen met de namen waarmee zijn vader ze genoemd had, deed Izaak, om daarmee te betuigen, dat zij behoorden tot het vaderlijk erfdeel, dat hij derhalve er een wettig recht op had..

19. De knechten van Izaak dan groeven nog verder in dat dal, en zij vonden aldaar een put van levend water, van uit de aarde voortspringend bronwater. Zulk een bron had veel groter waarde dan de waterputten of regenbakken, daar zulk een altijd fris water gaf en bij gebrek aan regen niet uitdroogde.

20. En de herders van Gerar, die met hun kudden tot in dit dal kwamen, en, hoe zeldzamer zodanige bronnen waren, des te meer erop belust waren, twistten met Isaak's herders,

zeggende: Dit water hoort ons toe; want gij hebt het op onze grond gevonden; en zij namen de bron met geweld in bezit. Daarom noemde hij de naam van die put Esek (twist), omdat zij met hem getwist hadden.

21. Toen groeven zij, daar Izaak, wars van twisten, toegaf, een andere put, en daar twisten zij ook over, daar zij hem geheel uit hun nabijheid wilden verdringen. Daarom noemde hij deze Sitna (tegenstand), daar hij overal grote tegenstand bij hen vond.

22. En hij brak op van daar, 1) weer voor hen wijkende, en trok nu meer noordwaarts en hij groef een andere put, en zij twisten over die niet; daarom noemde hij deze Rehoboth (ruimte) en zei: Want nu heeft ons de HEERE voor degenen, die ons verdrongen, ruimte gemaakt, 2) en wij zijn, ondanks hun nijd, gewassen in dit land. 3)

1) Is dit gedurig wijken van Izaak toe te schrijven aan zijn godsvrucht, zijn liefde 1 (Corinthiërs 13:4-7), of aan zijn zwakheid? Wij nemen het eerste aan, zonder het tweede te ontkennen. Welk van onze daden is rein? Ook ons beste handelen is bezoedeld. "Hoe moeilijk is het mij te kennen, mijn voornemens, mijn beweegredenen met juistheid te beoordelen. Ik meen Uw tegenwoordigheid te gevoelen en denk er slechts aan, dat ik tegenwoordig ben. Ik meen te bidden, en ik doe niets dan spreken. Ik wil door U in U handelen en bemerk, dat ook in deze handelwijze een geheime bedoeling van eigenliefde ligt. Zie, Heer! hier ben ik, gelijk ik ben, en zo ik mijzelf mocht leren kennen, het was alleen door uw Heilige Geest..

Het onderscheid tussen Abraham en Izaak is voornamelijk hierin gelegen, dat men Abraham meestal tevens goed en groot ziet handelen, terwijl Izaak daarentegen doorgaans slechts goed, vroom, oprecht, deugdzaam, maar zonder verhevenheid van geest handelt. Aanmerkelijk onderscheidt hij zich van Abraham, bij gelegenheid dat de putten, welke zijn vader bij plechtige geloften en eden tot zijn eigendom verkregen had, uit afgunst en nijd gedempt werden. Abraham durfde Abimelech vrijmoedig in het aangezicht zeggen, dat zijn volk onbillijk handelde. (hoofdstuk 21:25). Geheel anders gaat Izaak te werk. Niettegenstaande het verbond dat zijn vader met de genoemde koning gesloten en dat ook op Abrahams nakomelingen betrekking had, verdraagt en zwicht hij. Zodra men hem dwingt, wijkt hij. En als de Filistijnen de klaarblijkelijke zegen, die op hem rust, eindelijk zien; als zij weer een verbond met hem willen sluiten-doet hij hun slechts een "weinig beduidend, zacht verwijt," vs.27.

2) Dat hij, na zware vervolging, zo rustig God dankt en Zijn goedheid looft, toont ons, hoe hij midden in de strijd een stil en onderworpen gemoed heeft behouden..

3) Beter "opdat wij kunnen wassen in dit land."

III. Vs.23-33. Van Rehoboth vertrekt Izaak naar Berséba, waar hem de Heere voor de tweede maal in zijn leven verschijnt, en hij zich neerzet, met het doel daar langer te vertoeven. Abimelech zoekt hem daar op en begeert een verbond met hem te sluiten.

23. Daarna toog hij, misschien, omdat ook daar nieuwe vijandelijkheden van de zijde van de Filistijnen te wachten waren, van daar naar het zuiden op, naar Berséba, waar ook eens zijn vader gewoond had. (hoofdstuk 22:19).

24. En de HEERE verscheen hem 1) in een droom, in dezelfde nacht, toen hij daar aangekomen was, om zijn ziel, die door zo veelvuldig leed was neergebogen, weer op te richten, en zei: Ik ben de God van Abraham, uw Vader,

2) de God, die met uw vader in verbond heb gestaan en hem zo grote genade heb laten ondervinden. Vrees niet, 3) hoe vijandig de mensen ook mogen zijn, want Ik ben niet minder met u, dan Ik met uw vader geweest ben; en Ik zal u eveneens zegenen, en uw zaad vermenigvuldigen, om Abrahams mijns knechts wil, 4) om de aan hem gegeven beloften te vervullen en zijn geloofsgehoorzaamheid aan zijn nakomelingen te vergelden.

1) Te Berséba, de plaats, reeds bij Abrahams leven merkwaardig geworden, vernieuwde de Heere de verzekering van Zijn genade, gelijk Hij het later deed aan Jakob (Genesis 46:1 vv.). Daardoor, dat Hij enkele plaatsen op buitengewone wijze heiligde, schikte de Heere zich geheel naar het kinderlijk geloof van de aartsvaders..

Dit gezicht was een voorbereiding, opdat hij des te meer naar God zou luisteren en het voor hem meer zeker zou zijn, dat God met hem was; want het woord alleen had minder kracht. God verschijnt derhalve, opdat hij het geloof en het vertrouwen op zijn woord nader zou bevestigen. In hoofdzaak zijn de gezichten als het ware symbolen geweest van de goddelijke tegenwoordigheid, opdat de heilige vaders niet zouden twifelen, dat het God was, die die woorden tot hen sprak..

2) Met deze woorden wil God bij Izaak vertrouwen wekken. "Ik ben dezelfde," wil de Heere zeggen, "die aan Abraham, uw vader verscheen, en hem de heerlijkste beloften gegeven heb."

3) Vrees niet; die bemoediging had Abraham nodig, toen hij, na de overwinning op de Oosterse koningen, voor hun wraak beefde; Izaak behoefde die reeds wegens zijn vreesachtige aard, toen de Filistijnen hem van plaats tot plaats verdreven..

Het "vrees niet" in het leven van de patriarchen, gaat de gehele Schrift door, totdat het in volle kracht is gekomen in de Engelenboodschap bij de geboorte van Christus, en op de paasmorgen..

4) Abraham ontving de belofte van de Messias in de naam van alle gelovigen; wanneer nu Izaak en ieder gelovige om Abrahams wil gezegend wordt, zo wordt hij eindelijk gezegend, omwille van de belofte, die aan Abraham gegeven zijn en alzo om Christus' wil..

25. Toen bouwde hij daar een altaar, vervuld van de indruk: gewis de Heere is aan deze plaats (hoofdstuk. 28:16), en riep de naam des HEREN aan 1) (zie hoofdstuk. 12:7,8; 13:18) en hij sloeg aldaar zijn tent op; 2) zowel huiselijk als godsdienstig schikte hij alles tot een langer verblijf, daar de Heere zijn vrees had weggenomen (vs.24), en Isaak's knechten groeven daar een put, 3) begonnen op zijn bevel naar bronwater te graven, dat zij ook vonden. (vs.32).

1) Openbaringen van God ontvangt hij niet zo dikwijls, als zijn vader. Doch wanneer het hem gebeuren mag, met deze verwaardigd te worden, dan zijn ze hem evenzo eerwaardig en heilig, als ze voor Abraham waren; dan bouwt hij dankaltaren, en de uitbreiding van de kennis van de ware God gaat hem evenzeer ter harte als zijn vader; hij predikt de naam des Heren..

Ook hier wordt weer de openbare verering Gods bedoeld, opdat de omliggende volken zouden weten, dat hij de enige en waarachtige God diende en vereerde..

2) Hij bouwt voor de Heere vroeger een altaar, dan voor zichzelf een tent..

3) Uit deze mededeling blijkt, dat Izaak met allerlei tegenwerkingen van zijn vijanden te kampen heeft gehad. Te Berséba was toch een put. Deze was aan Abraham teruggegeven (21:30)) door Abimelech. En nu is Izaak genoodzaakt een nieuwe te graven, hetzij die put door Abimelech's knechten of teruggenomen of verkocht was. Wel leerde ook Izaak hierdoor, dat het leven van Gods kinderen niet altijd als een zacht kabbelende beek voortvliet..

26. En Abimelech, die vroeger Izaak uit zijn hoofdstad had verdreven (vs.16), maar thans tot andere gedachten gekomen was, trok tot hem van Gerar, 1) om met hem een verbond te sluiten, met Ahuzzat (bezitting) zijn vriend, en Pichol zijn krijgsoverste.

1) Ziet, hoe de Heere werkt! Nu God gezegend heeft, komen de vijanden, die hem vroeger verdrongen, zijn vriendschap zoeken. "Als iemands wegen de Heere behagen, zo zal Hij ook zijn vijanden met hem bevredigen." (Spreuken. 16:7)

27. En Izaak zei tot hen, op geheel andere wijze dan zijn vader Abraham (hoofdstuk. 21:25,26): Waarom zijt gij tot mij gekomen, daar gij mij haat, en hebt mij van u weggezonden; 1) het kan dus met de mij aangebodene vriendschap niet recht gemeend zijn.

Dit was geen teken van lichtgeraaktheid, maar bewijs van helder doorzicht. Izaak gevoelt zeer goed, dat er bij Abimelech nevenbedoelingen zijn, dat de vriendschap, die hij zoekt, en het verbond, dat hij wil sluiten, een staatkundige reden heeft..

Abimelech tegenover Izaak is een helder voorbeeld van de wereld tegenover de gelovige. Abimelech wil indruk maken door vertoon van grootheid, om alzo op het hart van Izaak te werken..

28. En zij zeiden: Wij hebben merkelijk gezien, dat de HEERE met u is, in een zeer bijzondere betrekking tot u staat, en u op al uw wegen zegent; daarom hebben wij gezegd, hebben wij onderling besproken, om u voor te stellen: Laat toch een eed tussen ons zijn, tussen ons en tussen u; en laat ons een verbond met u maken.

Nu Izaak toont, dat hij Abimelech's bedoelingen doorziet, moet deze er wel rond en open voor uit komen, wat zijn bedoeling is. Ook hierdoor hoopt hij het hart van Izaak te winnen. De wereld kan zich in allerlei bochten wringen om de gelovige te verschalken..

29. Zo gij, als uw macht zo toeneemt, bij ons kwaad doet, gelijk als wij u niet aangeroerd hebben, herinner u slechts het verbod, dat ik omtrent u en uw huis gegeven heb (vs.11), en gelijk als wij bij u alleen goed gedaan hebben, 1) herinner u slechts de honderdvoudige oogst, die gij eens op onze akkers geoogst hebt (vs.12), en, hoewel wij u bevolen hebben van ons te gaan, omdat gij ons te machtig waart geworden, toch hebben wij u in vrede laten trekken en geenszins met geweld uitgedreven (vs.27). Gij zijt nu de gezegende des HEREN; 2) zo zweer ons dan, dat gij ons geen schade zult doen.

1) Ik houd het ervoor, dat deze Abimelech listiger was, dan zijn vader, want hij houdt zich, alsof hij er niets van wist, dat zijn knechten de putten genomen hebben..

Zó zou men tot een Abraham niet hebben durven spreken na zoveel onrecht. Licht merkt men in iemand zijn karakter op. Abimelech kent ook Izaak, en steeds zal men zulk een spreken van de wereld tot mannen van zoveel zwakheid, als deze, kunnen opmerken. Toch is Izaak, doordat God met hem is, ondanks zijn zwijgen en verdragen, een schrik voor de Filistijnen. Met Izaak (men lacht) spot de wereld; voor zijn God vreest men. Men drijft hem op een grote afstand, maar wil dan uit eigen belang, dat er vrede zij..

2) Zo handelt de wereld; nu eens is zij overmoedig, dan vleierend. Wie met haar vrede wil houden, moet veel kunnen verdragen..

In de mond van Abimelech betekenen deze woorden niet anders, dan dat hij gelooft, dat Izaak in de rechten van zijn vader Abraham is getreden..

30. Toen maakte hij, zonder zich lang op een weerlegging te bedenken, in de zin van Rom.12:17-21 waarbij tevens zijn natuurlijk karakter in aanmerking moet genomen worden, hun een maaltijd, en zij aten en dronken.

31. En zij stonden, nadat hij hen 's nachts had geherbergd, 's morgens vroeg op, om het voorgenomen verbond te sluiten, en zij zwoeren de een de ander; daarna liet Izaak hen gaan, die wel in waarheid getoond had, wat het was iemand goed te doen, en zij togen van hem, op andere wijze, dan hij van hen gegaan was, daar zij hem met geweld wegdrongen, in vrede.

32. En het geschiedde op dezelfde dag, waarop hij een voorbeeld van verzoenende en vergevende liefde gegeven had, dat Isaak's knechten kwamen, en boodschappen hem van de zaak van de put, die zij gegraven hadden (vs.25) en zij zeiden hem: Wij hebben water gevonden.1)

1) Abraham woont gaarne in bossen (Moré, Mam) en plant gaarne bomen; Izaak houdt zich het liefst bij putten op, zijn lievelingsbezigheid is putten graven..

33. 1) En hij noemde deze, ook hier weer zijn vader navolgende, die eveneens een put alsoz genoemd had, Séba (put van zeven of van de eed), omdat op diezelfde dag dat men water vond, een verbond was bezworen, daarom is de naam van die stad, die in de nabijheid ligt, Berséba tot op deze dag. 2)

1) Izaak had ook zijn lijden, door de honger, te Gerar, door de nijd van de Filistijnen, door de verbanning uit hun land, door de twisten over de putten; maar hij wordt ook van God langzamerhand uitgeholpen; hij komt van Gerar naar het dal van Gerar, van het dal van Gerar naar Rehoboth, van Rehoboth naar Berséba. Er is geen ongeluk op aarde, waarin de vromen niet soms geraken. Het beste is, dat God hun steun en troost is (1 Koningen 17:1; Psalm. 91:1).

2) Izaak's geschiedenis is eerst geheel samengeweven met die van Abraham, later met die van zijn zonen. Dit hoofdstuk is het enige, waarin hijzelf als de hoofdpersoon optreedt. De Heere roept hem tot geen grote daden, noch tot veelbetekenende ondervindingen, Als grondtrek in zijn karakter zien wij het lijdelijke, het verdragende; hij wederstaat het kwade niet, bestrijdt het niet; maar overwint door geduld en toegevendheid. Zien wij dikwijls in hem zwakheid, gebrek aan moed en aan vastheid, wie zal hem veroordelen? Of is er iets goeds, iets goddelijks bij enige mens, dat niet door onze natuur besmet wordt? "Hij is een vroom, godvrezend man, vol van hartelijk vertrouwen op, en geloof aan de Voorzienigheid, verdraagzaam en toegeeflijk omtrent beledigingen; gevoelig over de buitensporigheden van zijn zoon (vs.35) terwijl het hem nochtans aan genoeg moed ontbreekt, om zich met kracht en nadruk tegen deze te verzetten; aan een rustig leven gewend; wat voedsel en gemak betreft, weker dan het voorgeslacht; overigens zonder hevige hartstochten, en reeds vroeg zwak en onbekwaam tot de bezigheden van het leven.".

Deze put is niet dezelfde als die door Abraham was teruggekegen, maar er dichtbij gelegen. Beide bronnen bestaan nog. De herhaling "daarom is de naam van die stad Berséba tot op deze dag", heft de mededeling in hoofdstuk 21 niet op, maar bevestigt deze veeleer..

IV. Vs.34 en 35. Ezau huwt in zijn veertigste levensjaar met twee vrouwen uit het Kanaänitische geslacht en verbittert daardoor zijn ouders in hun ouderdom.

34. Toen nu Ezau veertig jaar 1) oud was (hoofdstuk. 25:20; Jozua 14:7; Hand.7:23), nam hij, buiten weten en tegen de wil van zijn ouders, tot een vrouw Judith (zij die God looft), de dochter van Beëri (mijn bron), de Hethiet, en Basmath 2) (liefelijke), de dochter van Elon (eik), de Hethiet; dus twee vrouwen opeens uit de Kanaänieten.

1) Ook Izaak was veertig jaar oud toen hij Rebekka huwde. Wellicht dat Ezau dit deed uit navolging. Hij volgde zijn vader echter niet na in het zoeken van een godvrezende vrouw. Bovendien is hij de eerste na Lamech, die de polygamie invoert. Hij vertoont dan ook in vele gevallen de Lamech's gestalte..

2) Behalve deze vrouwen, neemt hij (hoofdstuk. 28:9) nog een derde, Mahlath. Deze namen luiden (hoofdstuk. 36:2 vv.) meestal anders. Overéénkomen: het drietal, de naam Basmath, en de een als dochter van Elon, de andere als dochter van Ismaël. Of Ezau moet aan twee van zijn vrouwen andere namen hebben gegeven, óf hij heeft een vijftal gehad, misschien reeds twee voor zijn veertigste jaar. Ezau legde hier zijn vleselijke gezindheid aan de dag, die aan de geest van de familie (hoofdstuk. 11:29; 24:2,3) en de roeping van het uitverkoren geslacht geheel vreemd was, evenals vroeger in de keus van zijn beroep (hoofdstuk. 25:27) en bij de geschiedenis van het linzengerecht (hoofdstuk. 25:29-34). Daardoor is zijn uitsluiting van het

erven van de belofte (hoofdstuk. 27), die 37 jaren later, onder Gods toelating, volgde, gerechtvaardigd..

35. En a) deze waren voor Izaak en Rebekka, reeds om haar afkomst, maar nog meer om haar afgodendienst en losbandigheid, een bitterheid van de geest. 1)

a) Genesis 27:46

1) Geen groter leed, dan ouders ondervinden, als hun kinderen verkeerde wegen bewandelen. Nu Izaak oud is en hoopt, dat de beproevingen een einde zullen nemen, komt enkel jammer en hartenleed..

HOOFDSTUK 27.

JACOB WORDT DOOR ZIJN VADER GEZEGEND EN DAAROM DOOR EZAU GEHAAT.

I. Vs.1-29. Izaak, door vroege ouderdom gedrukt, wil zijn eerstgeborene de aartsvaderlijke zegen geven, en vraagt hem, tot zijn versterking voor de plechtige handeling, een spijsje te bereiden, gelijk hij die gaarne heeft. Rebekka, die het plan vernomen heeft, weet dit te voorkomen en haar lieveling Jakob in Ezau's plaats onder Isaak's handen te brengen, zodat hij de jongere zegent, menende de oudste voor zich te hebben.

1. En het geschiedde, als Izaak oud geworden was, niet zozeer in jaren, want hij was eerst in het 137ste jaar 1) van zijn leven, en had nog sterk kunnen zijn, maar, naar zijn lichamelijke gesteldheid, zodat hij reeds bedlegerig was, en zijn ogen donker 2) geworden waren dat hij niet zien kon; 3) toen riep hij Ezau, zijn grootste zoon, voor welke hij steeds een voorliefde had gevoeld (hoofdstuk. 25:28). Nu gedachten aan de dood hem vervulden, wilde hij deze het eerstgeboorterecht verzekeren, daar hij wel wist, hoe Jacob hem dit zocht te ontnemen (hoofdstuk. 25:29 vv.), en hij zei tot hem: Mijn zoon! En hij, zich in de tent van zijn vader bevindende, zei tot hem: Zie hier ben ik; wat wilt gij, mijn vader?

1) Dit getal steunt op de volgende berekening van Luther: Jozef was, toen hij voor Farao gesteld werd, 30 jaar oud (hoofdstuk. 41:46), en bij Jakob's komen in Egypte, 39, terwijl toen reeds 7 jaar van overvloed en twee van gebrek, dus 9 jaar na Jozefs verheffing voorbijgegaan waren (hoofdstuk. 45:6). Jakob was toen 130 jaar oud (hoofdstuk. 47:9). Alzo is Jozef geboren toen Jakob 91 jaar oud was, en, daar deze geboorte in het 14de jaar van Jakob's oponthoud in Mesopotamië geschiedde (hoofdstuk. 30:25, vrgl. Genesis 29:18,21,27) zo is Jakob in zijn 77ste jaar naar Laban gevlucht, dat is, in het 137ste van Izaak. Eerst 43 jaar later is hij overleden..

2) Zijn ogen waren donker, zegt hier de Heilige Schrift. Is het niet om daar mede te wijzen ook op zijn geestelijke duisternis, waarin hij voor dit ogenblik verkeerde? Want toch, Izaak weet het dat niet Ezau, maar Jakob de van God uitverkorene is, om de meerdere te zijn. Alles, wat dan nu ook volgt, alle de rampen en tegenheden, welke hem en Rebekka en Ezau en Jakob treffen, hebben hun oorzaak hierin, dat zijn geestelijke ogen op dit ogenblik gesloten zijn voor het licht van Gods woord en belofte. Ongeloof of een niet denken aan het woord tot Rebekka gesproken vóór de geboorte van de tweeling, is de grote oorzaak van wat verder geschiedt..

3) Wordt gij ook van uw lichamelijke ogen beroofd, waakt, dat gij ook de ogen van het geloof niet verliest! (Psalm. 39:5,6).

2. En hij zei: Zie nu, ik ben oud geworden, ik weet de dag van mijn dood niet; 1) ik ben op dezelfde leeftijd, waarop veertien jaar geleden mijn broeder Ismaël stierf. (hoofdstuk. 25:17).

1) Ik weet de dag van mijn dood niet! Die tijd is in de raad van mijn Vader bepaald. Zou het goed zijn, dat ik die wist? Oneindige goedheid en oneindige wijsheid verbergen die voor mij.

Licht zou de voorwetenschap daarvan mij wegens mijn inwonend bederf schadelijk zijn. Heb dank, mijn Vader! die in de verzwijging mijn heil bedoelt! O, Geest van Christus! doe mij horen, wat die onzekerheid mij al predikt. Weet ik de dag van mijn dood niet, zo moet ik waken. Waak, mijn ziel! gij weet niet in welke uur uw Heer komen zal. Kom! de lendenen omgord, de lamp brandende! Hoor uw meester: "Tot allen zeg Ik: "Waakt!"

Het schijnt wel, dat Izaak, die voor zo iets met zijn stil karakter toch reeds zeer vroeg veel aanleg toonde, zich, oud geworden, steeds meer in de eenzaamheid van zijn binnenkamer had teruggetrokken, om aldus langzamerhand zich voor zijn dood voor te bereiden..

Met deze woorden wil Izaak zeggen, dat, nu hij oud is geworden, hij geen uur zeker van zijn dood meer is..

3. Nu dan, neem toch uw jacht-gereedschap, uw pijlkoker en uw boog, en ga uit in het veld, en jaag mij een wildbraad.

4. En maak mij smakelijke 1) spijzen, zo als ik die gaarne heb (Genesis 25:28), en breng ze mij, dat ik ete, en mij vooraf versterke (Hand.9:19) opdat mijn ziel u zegene 2) plechtig de rechten van uw eerstgeboorte op u legge, eer ik sterve.

1) Gelijk God de liefelijke geur van het offer ruikt, gelijk Hij de zin van kinderlijk geloof en kinderlijke liefde in zodanige gaven opmerkt (hoofdstuk. 8:1), zo wil de aartsvader door de gave van de liefde, die hij begeert, zich als het ware tot het zegenen opwekken. Op zichzelf past deze trek volkomen bij de kinderlijke eenvoudigheid van de aartsvader, en alleen daardoor werd zij verkeerd en zondig, dat zich daaraan een zondige voorliefde voor Ezau paarde..

2) Rebekka heeft zonder twijfel het woord Gods, dat de meerdere de mindere zou dienen (hoofdstuk. 25:23), aan Izaak bekend gemaakt. Ezau had door zijn huwelijk met de dochters van Heth (hoofdstuk. 25:34) en het verkopen van zijn eerstgeboorterecht (hoofdstuk. 25:29-34) zich de zegen onwaardig gemaakt. Izaak let hier niet op; hij stelt tegenover de godsspraak de eerstgeboorte, tegenover Jakob's list de openhartigheid van Ezau, tegenover Jakob's stille leven de moed en sterkte van Ezau, terwijl de liefde en de zorg van de eerstgeborene en het wildbraad, bij de oude en zwakke vader niet zonder invloed gebleven zijn. Nog meer zien wij echter Isaak's verkeerdheid in de wijze, waarop hij hem zegenen wil. Hij wil dit doen buiten weten van Rebekka of Jakob, en waarschijnlijk is het wildbraad, ten minste in hoofdzaak, een voorwendsel, om deze plechtige zegen onbemerkt en in het geheim te doen geschieden. Er is nog iets, waarom Izaak meer van Ezau hield. Ja ook, om dat verschil van aard en aanleg, waarover wij reeds vroeger spraken; maar ook omdat Ezau hem in die vele kleine geriefelijkheden van het leven van dienst kon zijn. Ja, ook de ouders verkopen wel eens hun liefde voor een schotel linzen, in overdrachtelijke zin genomen. Dat was bij Izaak ook nu weer het geval. Hoor zijn opdracht aan Ezau: "Nu dan, neem toch uw gereedschap, uw pijlkoker en uw boog en ga uit in het veld en jaag mij een wildbraad! En maak mij smakelijke spijzen, zoals ik die gaarne heb, en breng ze mij, dat ik ete, opdat mijn ziel u zegene, eer ik

sterve." Met deze woorden ontdekt Izaak, wat doel hij eigenlijk beoogde, wat middel hij daartoe geschikt achtte, terwijl ook de oorzaak daarvan door dit alles heen schemert..

Aan de verbondszegen zal Izaak wel niet gedacht hebben, maar aan beschikkingen over het vaderlijk erfdeel. Onder zegen wordt door de Heilige Schrift zeer dikwijls een geschenk verstaan. (Genesis 33:11; Jozua. 15:19; 1 Samuel. 25:27; 2 Koningen. 5:15.

5. Rebekka nu, door beiden onopgemerkt, in de nabijheid zich bevond, hoorde toe, als Izaak tot zijn zoon Ezau sprak; en Ezau, de eed, die hij aan Jacob (Genesis 25:33), gezworen had, niet achtende, antwoordde de vader niet: ik heb mijn eerstgeboorterecht reeds verkocht, maar ging aanstonds van boog en pijlkoker voorzien, in het veld om een wildbraad te jagen, dat hij het inbracht tot zijn vader, en zo in het bezit zou komen van hetgeen hij als weggegooid had.

Rebekka is niet tevreden met het plan van Izaak. Zij weet tevens, dat niet Ezau, maar Jakob door God was uitverkoren. Helaas, door haar bedrieglijk handelen bederft zij voor Jakob de zegen van de Goddelijke belofte.

6. Toen sprak Rebekka, gedachtig aan de goddelijke beloften, en in voorliefde voor haar jongste zoon, tot Jakob, haar zoon zeggende, nadat zij hem buiten voor de deur had opgezocht: Zie ik heb uw vader tot Ezau, uw broeder, horen spreken, zeggende:

7. Breng mij een wildbraad, en maak mij smakelijke spijzen toe, dat ik ete; en ik zal u zegenen voor het aangezicht des HEREN, 1) voor mijn dood.

1)"Voor het aangezicht des HEREN" dat is: in opzien tot Hem en in Zijn naam, zodat het zo goed is, alsof Hij zelf gezegend had. Dit is een bijvoeging van Rebekka aan Isaak's woord, om Jakob op het gewicht van het ogenblik opmerkzaam te maken; toch is de bijvoeging volkomen overeenkomstig de waarheid. De aartsvaders waren bij zulk een handeling werkelijk werktuigen of plaatsbekleders des Heren, die Zijn woorden hun in de mond legde, gelijk later de profeet Jeremia. (Jeremia 1:9 vv.).

8. Nu dan, mijn zoon! hoor mijn stem in hetgeen ik u gebiede. Gij moet het doen, want Ezau is reeds naar het veld en keert hij eerst terug, zo is de zegen voor altijd voor u verloren; en gij kunt het doen zonder vrees, dat het zonde zij, daar uw moeder het beveelt.

9. Ga nu heen tot de kudde, en haal mij van daar twee goede geitenbokjes; 1) en ik zal die voor uw vader maken tot smakelijke spijzen, gelijk als hij gaarne heeft, en van Ezau gevraagd heeft.

1) Men kan geitenbokken zo toebereiden, dat zij als wildbraad smaken.

10. En gij zult ze tot uw vader brengen, en hij zal eten, opdat hij u daarna zegene, en het van God u toegekende en door uw broeder aan u afgestane geboorterecht, al is het ook tegen zijn wil, op u legge, vóór zijn dood. 1)

1) Haar man tegen zich te vertoornen, de dodelijke haat van zijn broeder tegen Jakob te doen ontstaan, haar geliefde zoon in levensgevaar te brengen, dat alles schroomde zij niet, omdat het erfdeel, door God beloofd, haar voor de geest stond, en zij wist, dat God het aan Jakob had toegezegd..

Aan dit geloof paart Rebekka veel ongeloof en zonde; zij meent, nu zij Isaak's bevel aan Ezau vernomen heeft, dat de goddelijke belofte niet vervuld zal worden en denkt er niet aan, dat de aartsvader alleen zal kunnen spreken wat de Heere hem te spreken geven zal, (vergelijk Hoofdstuk 48:13,17-20). Zij neemt haar toevlucht tot ongeoorloofde middelen, tot leugen en bedrog, en leert ze haar eigen zoon; zij vangt Izaak door haar vrouwelijke list in zijn eigen netten (zie Ge 27.4 opm 2b) "Wanneer men Gods woord voor zich heeft, moet men daarvan geenszins afwijken, maar toch ook niet beproeven, om zijn voornemen door onrechtvaardige middelen te bereiken, maar op God zien, die wel middelen weet, hoe en wanneer Hij Zijn woord vervullen zal.

11. Toen zei Jakob, die bij zulk een voorstel het hart klopte, en die tevens het gevaar en de moeilijkheden van een mogelijke ontdekking overwoog, tot Rebekka, zijn moeder: Zie, mijn broeder Ezau is een harig man (hoofdstuk. 25:25), en ik ben daarentegen een glad man.

Wel het gevaarlijke van dat voorstel duidt Jakob aan, maar niet het zondige. En zondig was het voorstel, daar zij list tegen list stelde, in plaats van te wachten op de wegen des Heren.

12. Misschien zal mij mijn vader, wie toch zeker niet alleen mijn haastig komen, maar ook mijn eigenaardigheid in gang en spraak bevreemden zal, mij aan handen en gezicht betasten, om zich te overtuigen of ik werkelijk degene ben, voor wie ik mij uitgeef, en ik zal, daar hij op die wijze gemakkelijk achter de waarheid komen zal, in zijn ogen zijn, als een bedrieger, zo zou ik zonder twijfel een vloek over mij halen, en niet een zegen.

13. En zijn moeder zei tot hem: Uw vloek, de vloek, die uw vader mocht uitspreken, zij op mij, mijn zoon! alle kwade gevolgen, die hieruit mochten ontstaan, alle verontwaardiging zal ik op mij nemen, daar ik het u geboden heb. Ik ben echter zeker, dat het niet komen zal tot hetgeen gij vreest; hoor alleen naar mijn stem en ga, haal ze (de geitenbokken) mij.

Hier zondigt Rebekka wederom, omdat zij zo van overdreven ijver brandt, dat zij er niet om denkt, dat het Gods goedkeuring niet wegdraagt, wat zij denkt te doen. Zelf wil zij de vloek dragen. Vanwaar echter zo overgroot vertrouwen? Het plan toch was uit haar eigen brein voortgekomen en steunde volstrekt niet op een goddelijk bevel. Niemand zal ontkennen, dat deze ijver, ofschoon hij voorbarig was, toch zowel uit vroomheid voortkwam, als in betrekking stond tot het woord Gods. Want toen haar door de godsspraak was bekend gemaakt, dat Jakob door God was uitverkoren, heeft zij ten behoeve van de goddelijke verkiezing alles achter gesteld, wat in de wereld zichtbaar was, en wat haar natuurlijk gevoel haar zei. Derhalve leren wij door dit voorbeeld, dat, wie bedaard en gelaten wandelt in de weg van zijn roeping, niet iets durft bestaan, dan wat God in Zijn woord toelaat..

14. Toen ging hij, aan de drang van zijn moeder toegevend, en zijn geweten tot zwijgen brengende met de gedachte, dat hij zijn moeder gehoorzaamde (Hand.5:29), en hij haalde ze, en bracht ze zijn moeder; en zijn moeder maakte smakelijke spijzen, gelijk als zijn vader gaarne had.

15. Daarna nam Rebekka, om Izaak te kunnen misleiden, de kostelijke klederen 1) van Ezau, haar grootste zoon, die zij bij zich in huis had, en zij trok ze Jakob, haar kleinste zoon aan.

1) Ezau schijnt, wegens zijn eerstgeboorte, ten opzichte van zijn kleding, een meer voorname plaats in het huisgezin ingenomen te hebben. Zijn kostelijke klederen herinneren aan de rol van Jozef, die, in het bloed van een geitenbok gedoopt, aan Jakob getoond werd. (hoofdstuk. 37:31-35).

16. En de vellen van de geitenbokjes 1) trok zij, om een ontdekking, als Jakob vreesde (vs.11,12), te voorkomen, over zijn handen, en over de gladdigheid van zijn hals.

1) Hier zijn de geiten van de Oosterse kameelgeiten (Angora-geiten) gemeend, "wier zwart zijdeachtig, kort haar, ook door de Romeinen, in plaats van mensenhaar gebezigd werd.

17. En Zij gaf, nadat de kleding alzo voltooid was, de smakelijke spijzen, en het brood, welke zij toegemaakt had, in de hand van Jakob, haar zoon, opdat deze het tot Izaak zou brengen.

Op drie dingen rekende zij, waarop zij eigenlijk haar gehele aanslag tegen haar man had gegrond. Zij ging te rade met de zinnelijke lust, het zedelijk zwak van haar echtgenoot; bouwde op zijn blindheid, zijn lichamelijk gebrek; zij verwachtte het welslagen van haar zondige poging, mede van het zelfzuchtig karakter van haar zoon. Listige mensen pogen steeds van de zonden en zwakken bij anderen gebruik te maken, om hun eigen zin en zonde door te drijven..

18. En hij kwam tot zijn vader, en zei: zoveel mogelijk Ezau's stem nabootsende, Mijn vader! En hij zei: Zie hier ben ik; (vs.1) wie Zijt gij mijn zoon; aan uw stem kan ik u niet recht herkennen; zijt gij Ezau of Jakob?

19. En Jakob, nu enigszins moediger geworden, want, waar men eens de grenzen van zijn plicht is overgesprongen, is er geen grens voor de vermetelheid meer, zei tot zijn vader: Ik ben Ezau, 1) uw eerstgeborene; ik heb gedaan, gelijk als gij tot mij gesproken had; en u een maal bereid, gelijk gij gaarne hebt; Sta toch op van uw legerstede, zit, en eet van mijn wildbraad, opdat uw ziel, gelijk gij mij belooft hebt (vs.4), mij zegene. 2)

1) "Ik ben Ezau." Toen zijn moeder met haar voorstel tot hem kwam, was hij schroomvallig en angstig, maar nu is hij reeds stoutmoedig. Als eenmaal de voet op de weg van de zonde is gezet, valt de tweede schrede gemakkelijk. En toch is Jakob bestemd om de heilige linie voort te zetten. Hoe schittert dan ook hier Gods oneindige wijsheid en vrijmacht!.

2) Jakob weet, dat hij, overeenkomstig de wil Gods, tot het bezit van dit groot en heerlijk recht geroepen is; hij haakt ernaar in het bezit daarvan gesteld te worden. Hij, zowel als zijn moeder, zijn bij dat verlangen met zondig ongeduld beziel, en tegelijkertijd, toegevend aan verwachtingen van aardse eer en wereldse macht, grijpen zij ongeoorloofde middelen aan, tot het bereiken van hun doel. Omtrent allen echter, die zich in meerdere of mindere mate hierbij bezondigen toont de uitkomst van deze geschiedenis, hoe zij niet anders dan machteloze werktuigen waren in de hand van de Voorzienigheid, die aan een ieder iets anders verschaft of ten deel laat vallen, dan hij begeert of verwacht, en die juist daardoor elke verkeerdheid straft. Izaak ziet zich in zijn verwachtingen ten aanzien van Ezau teleurgesteld; hij, die de geboden Gods weerstreeft, moet blindelings en tegen wil en dank datgene volbrengen, wat hij niet wil. Ezau kon zijn wensen naar aardse macht, waarvoor hij alleen hart heeft, waarop hij als gevolg van het recht van eerstgeboorte had gehoopt, niet bevredigen; Rebekka moet twintig jaar lang haar lieveling missen, en Jakob, die ondermeer ook wel de begeerte heeft gekoesterd, om te heersen in zijns vaders huis, moet ijlings vluchten naar den vreemde, waar het hem veelvoudig wordt vergolden, wat hij jegens zijn vader en zijn broeder heeft misdaan. Zo wil ons dit geschiedverhaal voornamelijk doen zien, hoe God in Zijn genadige verkiezing, in de vervulling van Zijn oogmerken, op verborgen, maar onfeilbare wegen voorwaarts gaat, en Zichzelf openbaart in al Zijn wonderbare heerlijkheid door de bescherming van Zijn kinderen, ook waar deze nog niet vrij zijn van zonde..

20. Toen zei Izaak, die wel Ezau met verlangen tegemoet zag, maar niet begrijpen kon, dat hij thans reeds van de jacht kon teruggekeerd zijn, en het eten kon bereid hebben, tot zijn zoon: Hoe is dit, dat gij het zo haast gevonden hebt, mijn zoon? En hij zei, nu reeds zozeer in zijn rol thuis, dat die vraag hem niet meer in verlegenheid bracht: Omdat de HEERE, uw God 1) dat heeft doen ontmoeten voor mijn aangezicht; Hij heeft mij bijzondere voorspoed gegeven, opdat gij mij zegenen zou.

1) De zonde van Jakob is groot; zijn bedrog vreselijk; maar dat hij hier nog van de "HEERE God" durft spreken, is het zwaarste in zijn zonde. Hij noemt de naam van de Alwetende, en hij steelt, en liegt, en bedriegt; hij noemt de rechtvaardige Vergelder; en toch hij denkt niet aan terugkeren. "Hij misbruikt de naam des Heren tot ijdelheid, het heiligste, om aan woorden van bedrog ingang te verschaffen."

21. En Izaak zei tot Jakob, die hij nog niet voor Ezau kon houden, daar de stem hem vreemd was: Nader toch, dat ik u betaste, mijn zoon! of gij mijn zoon Ezau zelf zijt, of niet? 1)

1) Hier zou ik de schotel hebben laten vallen, en ware ik weggelopen als een gejaagde..

Het schijnt wel, dat Izaak kwade vermoedens heeft gehad. Izaak, later ook zijn weg overdenkende zal, zonder twijfel, ook toen de weg Gods hebben verheerlijkt, die hem, ondanks zich zelf, gebruikte om Zijn goddelijke raad, ten opzichte van Jakob, uit te voeren..

22. Toen kwam Jakob bij, wegens het overgetrokken geitenvel voor een onderzoek niet vrezende, tot zijn vader Izaak, die hem betastte; en hij zei: De stem is Jakob's stem, maar de handen zijn Ezau's handen. 1)

1) De uitdrukking: "de stem is Jakob's stem, maar de handen zijn Ezau's handen," is tot een spreekwoord geworden voor zodanige gevallen, wanneer woorden en handelingen niet overeenstemmen..

23. Doch hij kende hem niet, herkende hem niet voor degene, die hij eigenlijk was, omdat zijn handen harig waren, gelijk de handen van zijn broeder Ezau, en deze zaak besliste bij Izaak, daar hij wegens zijn goedig karakter aan zulk een bedrog niet denken kon; en hij zegende hem, maakte zich gereed om de plechtige zegen, die hij zich voorgenomen had, uit te spreken.

24. En hij zei, om voordat hij aanving, ook het laatste overblijfsel van twijfel uit zijn ziel te verbannen: Zijt gij mijn zoon Ezau zelf? En hij zei: Ik ben het!1)

1) God liet de list gelukken, omdat Isaak's voornemen, om Ezau te zegenen, tegen Zijn raadsbesluiten was (hoofdstuk. 26:23). Ezau kon niet tot het hoofd worden van een godsdienstige stam, waar de huisvader tevens priester was. Uit Ezau's stam mocht een Herodes, geen Emmanuel voortkomen..

Of was de man, wiens gehele levensgeschiedenis niet één godsdienstige gedachte oplevert, geschikt, om voortplanter van de belofte van het Godsrijk te zijn? De goedhartigheid, die doorstraalt in de kleine diensten, welke hij bereidwillig aan zijn vader bewijst, in het uitstellen van de wraak tot de dood van zijn vader, in het huwelijk met een dochter van Ismaël, en later in de verzoening met Jakob, wordt zij niet juist het meest gevonden bij karakters, die geheel onder de macht van het zinnelijke staan, en, in alle dingen even zwak, evenmin de zonde als de drang van hun natuurlijk gevoel kunnen weerstaan?.

Wie zich eenmaal aan leugen en veinzerij heeft overgegeven kan nooit weten, hoe ver de leugenketen zich zal uitstrekken, voordat zijn gehuichelde rol is uitgespeeld.

Eerst was Jakob angstig en bevreesd; nu, nadat hij de vrees heeft laten varen, wordt hij in zijn bedriegen stoutmoediger en standvastiger. Waardoor wij leren, dat, waar iemand eenmaal de wettige grenzen van zijn plicht heeft overschreden, straks gemakkelijk verder gaat. Waarom niets beter is, dan dat iemand zich houdt binnen de perken, hem van Godswege gesteld, opdat hij niet door meer te beproeven dan recht is, de deur voor satan openzet..

25. Toen zei hij: Stel het nabij mij, dat ik van het wildbraad van mijn zoon 1) ete, opdat mijn ziel u zegene. En hij stelde het nabij hem, en hij at; hij bracht hem ook wijn en hij dronk.

1) "Van mijn zoon." niet van u, omdat Izaak nog altijd twijfelt, of hij wel werkelijk Ezau voor zich heeft..

26. En zijn vader Izaak, nadat hij zich tot de plechtige handeling gesterkt had, en tegelijk met de zoon, van wiens spijs hij genoot, in liefde zich verenigd had, zei tot hem: Kom toch bij, en kus mij, 1) mijn zoon!

1) Ook dat doen naderen en dat bevel, om hem te kussen, kwam uit twijfel voort. Izaak vermoedde wel, dat er bedrog gepleegd werd..

27. En hij kwam bij, en hij kuste 1) hem; toen rook hij de reuk van zijn kleren, die door specerijen of welriekende vochten een aangename geur hadden (Psalm. 45:9; Spreuken. 7:17; Hoogl.3:6) en uit deze aangename geur aanleiding nemende, zegende hij hem, en hij zei: Zie, de reuk van mijn zoon 2) is als de reuk van het veld, hetwelk de HEERE met kruiden en welriekende bloemen en fris groen rijkelijk gezegend heeft.

1) Dat Jakob ten einde toe zijn bedrieglijke handelwijze volhield, moest wel dienen, om de raad Gods te volbrengen; om zijn besluit te volvoeren. Vergeten wij het echter niet, dat het wel Gods besluitende wil was, dat Jakob werd gezegend, maar geenszins zijn bevelende, dat die zegen op bedrieglijke wijze werd verkregen..

De Christelijke broederkus en de Judaskus zijn hier verenigd..

2) De reuk van Ezau's klederen was die van de velden, die hij als jager doorkruiste. Beroemd was de geur van de Libanon (Hos.1:7; Hoogl.4:11) De geur van kruiden en bloemrijke velden van Kanaän welke aan de erfgenaam van de belofte waren toegezegd, hing in Ezau's klederen..

Jakob, de jongste, wordt gezegend in de persoon van Ezau; de kleren, welke hij aan zijn broeder ontleend had, ademen de vader een aangename en liefelijke geur tegen; waar wij nu, in de naam van Christus, ons stellen voor het aangezicht van de Hemelse Vader, bekleed met het kleed van Zijn gerechtigheid, daar zal de liefelijke geur, welke van dat kleed uitgaat, ons Zijn gunst aldus verwerven, dat wij in diens plaats worden gesteld..

28. Zo geve u dan God, dat het gehele land, dat uw zaad eens bezitten zal, zulk een geurig veld, zulk een schone vruchtbare streek zij; hij geve u van de dauw van de hemel

1) en de vettigheid van de aarde en menigte van tarwe en most 2) (Deuteronomium. 8:7 vv. 11:11 vv. 33:28.

1) De dauw is in Palestina van groot gewicht voor de vruchtbaarheid gedurende de zomertijd, waarin het niet regent (hoofdstuk. 49:25; Deuteronomium. 33:13, 28; Hos.14:6; Zacheria 8:12)

2) Gelijk Abrahams lievelingsbeeld voor Gods belofte de sterrenhemel was, zo was Isaak's lievelingsbeeld de bloeiende en geurende grond. Daarin onderscheidde zich de eerste, die in de ruisende bossen woonde en de andere, die aan de opborrelende bronnen zat. Het beeld van de belofte daalde neer van de hemel tot de aarde..

Izaak schijnt hier zijn zoon slechts aardse goederen te beloven; rijke ambten, goede vrede, ere bij anderen; van het Hemelrijk wordt geen gewag gemaakt. Dit komt daar vandaan, dat God de vader de hoop op de toekomstige erfenis eenvoudig en zonder meer als hun doel voor ogen stelde, maar hen daardoor, als langs omwegen, tot het hogere voerde. Zo wilde Hij, dat hun

het land Kanaän als tot een afbeeldsel en onderpand van het Hemelse erfdeel zou wezen. In al Zijn weldaden gaf Hij hun tekens van Zijn vaderlijke liefde, niet opdat zij, met hun aardse goederen tevreden, de hemel zouden vergeten, maar opdat zij, naar de geest van hun tijd zulke steunsels behoevende, trapsgewijs zich tot het hemelse mochten verheffen. Want, omdat Christus, de eersteling van de verrezenen, de hoop op het eeuwige onvergankelijke leven, nog niet was verschenen, bleef Zijn rijk in voorbeelden, als in afschaduwing, afgeschetst tot de volheid van de tijd daar was..

29. Nadat hij hem zo tot erfgenaam van het aan Abraham beloofde (hoofdstuk. 12:7) en hem zelf bevestigde (hoofdstuk. 26:3) land Kanaän, gesteld had, maakte hij hem tot erfgenaam van de overige beloften, terwijl hij hem de voorrang boven alle volken toezegde: Volken zullen u dienen, en natiën zullen zich voor u neerbuigen Jesaja 60:1 vv.); wees heer over uw broeders, en de zonen van uw moeder zullen zich voor u neerbuigen! 1) Vervloekt moet hij zijn, wie u vervloekt; en wie u zegent, zij gezegend! 2) (hoofdstuk. 12:3; Numeri. 24:9).

1) Ofschoon Izaak de tijdelijke zegeningen Gods op de voorgrond stelt, toch leeft niet minder de hoop in zijn ziel, dat zijn zoon de wereld zal vervullen. Zelfs heft hij hem liever op tot dezelfde hoogte, welke hij verwachtte. Van welke zaak het bewijs uit de woorden kan geleverd worden. Want dit is toch de hoofdzaak, dat hij hem de heerschappij over de volken toewijst. Doch vanwaar de hoop op zo grote waardigheid indien hij niet overtuigd was, dat zijn geslacht daartoe door de Heere was uitverkoren en wel volgens deze wet, dat het recht van te heersen bij één berustte? Ondertussen is er grond genoeg voor om dit beginsel vast te houden, dat deze heilige man, waar hij zijn zoon een gelukkige levensloop toebidde, hij wenste dat hem God genegen zij, in Wiens vaderlijke gunst het waar en enig geluk ons alleen mogelijk is..

Het middelpunt van de zegen ligt in het woord: "Wees heer over uw broeders;" want in dit woord lag het opgesloten, dat de zegen eigenlijk zijn deel zou wezen, en anderen slechts deel zouden hebben aan hetgeen hem behoorde. Daarin lag het wezen van de heerschappij over die hun verwante stammen, (broeders," gelijk Jakob er slechts één had in de eigenlijke zin, noemde men dikwijls alle bloedverwanten, hoofdstuk. 29:12), die Israël naar het uitwendig maatschappelijk leven grotendeels uitoefende en later in geestelijke zin door de Messias voor eeuwig verwierf..

2) Izaak bond hiermee zich zelf de handen, zodat hij ook na de verschijning van de ware Ezau, Jakob niet meer vloeken kon. Deze was en bleef de gezegende des Heren, omdat zijn vader, als priester en plaatsvervanger van God, hem gezegend had, (Hebr.11:20). Door het geloof heeft hij gezegend, met het oog op de toekomstige goederen. Zo was dan Jakob de uitverkorene Gods, op wiens schouders hij de lichamelijke zegen, het wereldlijk bestuur en het geestelijk priesterdom gelegd heeft, de nu eenmaal gezalfde Gods, die niet zonder gevaar kon aangerand worden, die zegen bracht, waar hij gezegend werd.

In herinnering is het te houden, dat het niet slechts blote wensen zijn, die de vaders gewoonlijk hun kinderen toebidden, maar zulke, die de belofte Gods tegelijk insluiten. Want Izaak was de wettige tolk van God en het orgaan van de Heilige Geest. En zo was het van

kracht, waar hij hen, die het heil van zijn zoon in de weg zouden staan vervloekte, alsof God het zelf gedaan had. Aldus is dit de bevestiging van de belofte, waardoor God zijn gelovigen in zijn bescherming nemende, zich openbaart als de vijand te zullen zijn van hun vijanden. De hoofdsom van de zegeningen komt dan hierop neer, dat God aan zijn knecht Jakob kenbaar maakt, dat hij de vader, het gezegend hoofd over allen zal zijn; dat Hij hem tot vorst stelt en tevens tot hoofd van het heilig en uitverkoren volk; dat Hij hem door zijn kracht zal beschermen en verdedigen en zijn heil bewaken tegen allerlei soort van vijanden..

Een van de moeilijkste en meest ingewikkelde geschiedenissen is ons hier verhaald, die ons op het levendigst toont, hoe een hogere hand de draden van de geschiedenis leidt; zodat zij door alle zonden en dwaling van de mensen niet in verwarring gebracht kan worden. Ieder weeft de draden, die hij in de hand heeft naar zijn inzicht en naar willekeur, en ten laatste vertonen zich in het afgewerkte weefsel de overeenstemmende en in elkaar sluitende trekken van het door het verstand en de wijsheid van de meester bedachte beeld..

De zegening van Jakob is de prediking van Christus onder alle volken. De wet en de profetie is in Izaak..

II. vs.30-40. Nauwelijks heeft Izaak zijn zegen over Jakob uitgesproken, of Ezau keert van de jacht terug en brengt de vader de verlangde spijs. Daar bemerkt hij, dat hij, als onwillig werktuig in 's Heren hand, aan een ander de zegen heeft moeten geven, dan aan wie hij die toegedacht heeft, en dat hij die niet terugnemen kan. Ezau is zeer bedroefd en vraagt nog om een zegen; hem wordt ten minste nog een vruchtbare woonplaats toegezegd en het uitzicht gegeven, zich eens van zijn broeders juk te bevrijden.

30. En het geschiedde, als Izaak voleindigd had Jakob te zegenen, zo geschiedde het, toen Jakob, wie het beloofde land en de wereldlijke regering en het geestelijk priesterschap was toegezegd, maar even van het aangezicht van zijn vader Izaak uitgegaan was, 1) dat Ezau zijn broeder van zijn jacht kwam. Hij kwam, volgens Gods bijzondere leiding, geen ogenblik vroeger, opdat de zegening niet zou gestoord worden, maar ook geen ogenblik later, opdat Rebekka en Jakob zouden weten, hoe makkelijk hun list zou hebben kunnen mislukken (Rom.9:16)

1) God is een meester van de tijd en heeft het grote uurwerk in handen, zodat hij die kan verlengen en verkorten, gelijk Hij wil; in al zijn regeren weet Hij tijd en uur zó te regelen, en de mensen die in de tijd leven, zó te besturen, dat zij niet vroeger noch later komen dan Hij wil, Mijn Christen! beveel aan hem uw zaak. (Psalm. 31:16; Galaten. 5:4; Rom.3:20)

31. Hij nu ook maakte het gevangen wild tot smakelijke spijzen toe, en bracht die tot zijn vader, opdat hij door middel van een aangenaam gerecht de zegen zou verkrijgen, waarvan hij eens (hoofdstuk. 25:29 vv.) om een spijs afstand had gedaan, en hij zei tot zijn vader, evenals eerder (vs 18,19) zijn broeder, alleen met dit onderscheid, dat Jakob bij zijn binnentreden zo weinig mogelijk sprak, totdat hij daarna moediger werd: Mijn vader sta op en ete van het wildbraad van mijn zoon, opdat uw ziel mij zegene.

32. En Izaak, zijn vader, zeer verwonderd, dat weer iemand met dezelfde nodiging tot hem naderde, zei tot hem: 1) Wie zijt gij? En hij Zei: Hoe kunt gij dat vragen, mijnvader? Ik ben uw zoon, uw eerstgeborene, Ezau, die gij naar het veld hebt gezonden, om een wildbraad te vangen en te bereiden, gelijk gij gaarne hebt.

1) Uit de vraag: "Wie zijt gij?" blijkt, dat Izaak nog voor een ogenblik geloofd heeft; dat hij niet bedrogen was.

33. Toen verschrikte 1) Izaak met zeer grote verschrikking, zeer, want het werd hem duidelijk, dat Jakob, waaraan hij eerst getwijfeld had (vs.24), en niet Ezau degene was, die tot hem was ingekomen, en hij zei: Wie is hij dan, die het wildbraad gejaagd en tot mij gebracht heeft? en ik heb van alles gegeten, eer gij kwaamt, en heb hem gezegend. Ik kan het niet meer veranderen; ik weet het aan de heiligegeestverrukking, die over mij kwam, toen ik de zegen uitsprak, dat de Heere zelf hem door mij gezegend heeft: ook zal hij gezegend wezen.2)

1)"Waardoor verschrikte Izaak dan zozeer? Door de ontdekking van Jakob's bedrog, dat hij van zijn eigen vlees en bloed nooit had kunnen geloven, of wel door de ontdekking van eigen tot dusver volgehouden en zorgvuldig verborgen zelfbedrog? Schrikte hij misschien af voor de jammerlijke gevolgen, die dit alles noodzakelijk na zich moest slepen? Kwam het hem nu mogelijk voor de geest. Nu Ezau zoveel nadruk erop legt, dat hij de eerstgeborene is, dat deze toch even oneerlijk is, daar hij toch vroeger zijn eerstgeboorterecht verkocht heeft, en nu evenwel zijn aanspraak daarop laat gelden? Ezau is dan waarlijk niet beter dan Jakob en ook hij gaat, schoon minder behendig, met bedrog om. Gaat er misschien nu voor Isaak's blinde ogen het licht op, dat hij nodig heeft en begint hij in te zien, dat hoe ook de mensen beraadslagen en zorgvuldig wikken, het toch God is, wiens raad zal bestaan en die ten laatste beschikt?".

2) Wie zou hier niet veel eerder verwacht hebben, een vervloeking van een vertoond iemand, indien dit alles volgens aardse manier en niet door inblazing van Boven had plaats gehad? O, de zaken hadden plaats gehad, maar op profetische wijze! Weliswaar op de aarde, maar volgens openbaring uit de hemel. Geschied door mensen, maar volgens de openbaring uit de hemel..

34. Toen a) Ezau de woorden van zijn vader hoorde, zo schreeuwde hij met een grote en bittere schreeuw, zeer, daar nu alles onherroepelijk voor hem verloren was; en hij zei tot zijn vader: Zegen mij, ook mij, mijn vader!

a)Hebr.12:17

Ezau is hier het beeld van de wanhoop. Als een onheilige en spotter heeft hij zijn eerstgeboorterecht verkocht. Het geloof in de zegeningen Gods had hij daarmee verworpen, en daarom, waar hij nu ziet, dat Jakob hem voor is geweest, weet hij er niet van om in berouw en boete God te voet te vallen, maar zoekt zijn troost in een ongelovig schreeuwen, hetwelk in een wanhopig schreeuwen zich oplost. En de ervaring, dat zijn zonde hem bezocht wordt, doet hem straks wel op wraak zinnen, maar niet, omdat hij de goddelijke beloften, welke met

het eerstgeboorterecht in verband stonden, moest missen, maar omdat hij tijdelijke zegeningen moest derven. Ezau is de Kaïnsgehalte in het huisgezin van de Patriarchen. Zijn smart was geen smart over de zonde op zichzelf, maar over de gevolgen en daarom een droefheid tot de dood..

35. En hij zei: Ik kan u deze zegen niet meer geven, hoeveel leed ik ook over die vergissing draag. Uw broeder is gekomen met bedrog; de Heere heeft het toegelaten en heeft mij gehouden, dat ik hem niet kende, en zo heeft hij uw, de u toegedachte, zegen weggenomen. 1)

1) Wat de Heer eeuwen daarna in een gelijkenis uitsprak, wordt hier duidelijk getoond: "Wie niet heeft, van die zal ook worden genomen wat hij heeft." Ezau is gelijk aan de boze dienstknecht uit de gelijkenis, die met de talenten, met de gaven, hem geschonken, niet heeft gewoekerd, maar die veeleer heeft veracht..

36. Toen zei hij, in boosheid tegen zijn broeder uitvarende, in plaats van Gods hand hierin te zien en zijn misdadige verachting van de eerstgeboorte te betreuren: Is het niet, omdat men zijn naam noemt Jakob (hoofdstuk. 25:26), dat hij mij nu twee reizen de hiel heeft gehouden, de voet heeft gelicht, heeft bedrogen? Mijn eerstgeboorte heeft hij genomen! 1) (hoofdstuk. 25:33), en zie, nu heeft hij mijn zegen genomen!

2) Voorts zei hij: Hebt gij dan geen zegen voor mij uitbehouden? 3) Hebt gij dan alle zegeningen aan hem beloofd?

1) Hieruit blijkt, dat Ezau's gemoed door geen berouw gefolterd werd, omdat hij, door zijn broeder te beschuldigen, zichzelf van alle schuld vrijpleit. Want het berouw begint hiermee, dat men smart over de zonde krijgt en zichzelf mishaat. Ezau had tot in zichzelf moeten afdalen, opdat hij zijn eigen rechter zou zijn. Na het eerstgeboorterecht verkocht te hebben, was hij als een hongerige hond op de spijs aangevlogen. Nu, als had hij geen enkele zonde op zijn geweten, toornst hij tegen zijn broeder. Vervolgens, indien de zegening van enig gewicht was, waarom schrijft hij dan niet toe, niet alleen aan werkelijk bedrog, maar ook aan de Voorzienigheid Gods, dat die zegen voor hem verloren was?.

Ezau onderscheidt twee zaken. Hij dacht, dat na het verkopen van zijn recht, hem de tijdelijke, de aardse zegen, die in zijn ogen de voornaamste was, gebleven zou zijn, en juist daarom had hij die moeten verliezen. Wie het hogere minder acht, moet het mindere met het hogere verliezen. Wie het hoogste het hoogste acht, ontvangt dit en het mindere tevens. (Luk.12:31).

2) Zo denkt de wereld nog heden! De genade van de wedergeboorte, van het kinschap van God, van rechtvaardiging en heiligmaking, waardoor men een eersteling van de schepselen van God wordt en het recht op de hemelse zegen verkrijgt, verkoopt zij, en wil toch daarna deze zegen erven; zij wil zalig, maar niet vroom zijn; zij wil in de hemel komen, maar de weg daartoe niet bewandelen..

3) In het Hebreeuws azalta, bespaarde, reserveerde. Ezau vraagt hiermee aan zijn vader, of deze niet nog een stuk van de erfelijke bezitting voor hem heeft gereserveerd, zodat Jakob

niet van alles heer en meester is geworden. Wederom een kennelijk bewijs, dat Ezau's zinnen alleen op tijdelijk goed gevestigd zijn..

37. Toen antwoordde Izaak en zei tot Ezau: Zie, ik heb hem tot een heer over u gezet, 1) en al zijn broeders, u en al uw nakomelingen, heb ik hem tot knechten gegeven; en ik heb hem met koren en most ondersteund; ik heb hem dat alles toegezegd; gij ziet dus, de gehele zegen van de eerstgeboorte is weg; wat zal ik u dan nu doen, mijn zoon? Ik weet niets meer te bedenken, waarmee ik u zou kunnen zegenen, hoe graag ik ook wilde.

1) Met deze woorden zegt Izaak, dat hij van zijn souverainrecht heeft gebruik gemaakt, maar ook, dat hij Jakob tot soeverein heeft aangesteld. En hiermee wil hij Ezau doen gevoelen, dat er voor hem niets is gereserveerd. Een souverainrecht kan niet met een ander gedeeld worden, wel op een ander overgedragen, maar niet met een ander gedeeld. Uit de volgende woorden in dit vers blijkt, dat Izaak nu wel degelijk de belofte Gods aan Abraham en hem geschonken, op het oog heeft gehad..

38. En Ezau zei tot zijn vader: Hebt gij maar deze éne zegen, mijn vader? Zo ik de eerstgeboorte verloren heb, is er nog niet een mindere zegen? Zegen mij, ook mij, mijnvader! En Ezau hief, na het uitspreken van deze woorden zijn stem op, en weende, 1) zodat het hart van de vader brak.

1) De tranen, die uit wraakgierigheid, wangunst, vleselijke begeerten en wereldse zorgen voortkomen, veroorzaken de dood. 2 Corinthiërs 7:10).

Zijn fiere en vrije geest kan de gedachte aan onafhankelijkheid en onderdanigheid niet dragen. Hij, die slechts zijn eigen hartstochten tot dusverre als meesters gehoorzaamde, hij kan en wil geen andere erkennen. Daarom wordt het hem bij Isaak's besliste uitspraak zo naamloos wee om het hart, dat hij, de sterke en forse man, hij, de kloeke en wilde jager, uitbarst in tranen, en, in de spijt over grievende terugstelling, luid en heftig, als het dwingend en onstuimig kind, gaat wenen. Snikkend vraagt hij nog eenmaal: "hebt gij maar deze een zegen, mijn vader? zegen mij, ook mij; mijn vader! en Ezau hief zijn stem op en weende.".

Wel is Ezau hier het beeld van de zondaar die, als Judas later, berouw heeft, maar geen berouw, hetwelk een onberouwelijke bekering werkt..

39. Toen antwoordde zijn vader Izaak, daar opnieuw de profetische geest over hem kwam, en hij door die geest de toekomst van deze zoon zag, en hij zei tot hem: Zie, een zegen, verwant met de aardse zegen van uw broeder, is nog overgebleven: de vettigheden van de aarde, aan de zuidoostelijke zijde van het beloofde land, in het wel rotsachtige, maar op de bergruggen liggende vruchtbare land van Seïr, zullen uw woningen zijn, 1) en van de dauw van de hemel van boven af zult gij gezegend zijn.

1) Deze landstreek, die zich van het zuiden van de Dode zee Jozua 11:17; 12:7) tot aan de Elamitische golf uitstreckte, was in het noordelijk deel meestal eenzaam en met rotsen bezaaid, maar voor het grootste gedeelte een bergland, nog altijd uitmuntend in vruchtbaarheid. Daar

lagen bloeiende plaatsen, met name de hoofdstad Sela (d.i. rots 2 Koningen. 14:7, later Petra geheten, een grote stad, waaraan Arabië Petrea, steenachtig Arabië, zijn naam ontleende). Nog bij de reizigers van latere tijd hebben de prachtige bouwvallen van die stad, die van de tijd van de Romeinen dagtekenen, de grootste verbazing opgewekt. In haar nabijheid zijn nog tegenwoordig "de hellingen van de bergen met graanvelden en boomgaarden bedekt." Het noordelijke deel van het land heet tegenwoordig Dschebel (bij de ouden Gibalene), het zuidelijk deel Dschebel Schera. Dit bergachtig land strekt zich, met talrijke beken doorsneden, naar het westen afhellend, van de Dode zee zuidwaarts uit, langs de gehele woestijn Wady-el Arabah, het vervolg van dat brede en diepe dal, waarin de noordelijke meren van Palestina, de Jordaan en de Dode zee gelegen zijn; naar de oostzijde verenigt zich dit bergland langzamerhand met de woestijn van Arabië; waar zij de Rode zee naderen, worden de hoogten lager..

De aard van deze bergen verschilt zeer van die ten westen van de Wady-el Arabah gelegen zijn. Laatstgenoemde, die slechts tweederde deel van de hoogte van de anderen schijnen te hebben, zijn geheel en al woest en onvruchtbaar, terwijl de andere een rijkdom van regen genieten, en met een menigte kruiden, ja hier en daar met bomen overdekt zijn. De wadys, rivierbeddingen, dalen, zijn ook vol bomen en struikgewas, terwijl de oostelijke en hoger gelegen delen van het land ten dele bebouwd worden en een goede oogst opleveren. Wat het uiterlijk aanzien van de grond betreft, heeft deze enige gelijkheid met de streek rondom Hebron, ofschoon de gedaante van het land geheel anders is.

Wat hier tot Ezau gezegd wordt, is geen zegen, maar een voorspelling. En die voorspelling is voor Ezau bevestiging van de zegen aan Jakob geschonken. Geen erfdeel in het land Kanaän wordt hem geprofeteerd, maar het leven in het vrije veld..

40. En op uw zwaard, niet zozeer van akkerbouw en handel, maar veelmeer van oorlog en door, zult gij leven, want dit komt overeen met uw wilde en ondernemende geest, die in uw nakomelingen zal toenemen en tot een krijgsmachtige aard worden; en gij zult nu wel uw broeder een tijd lang dienen, opdat de belofte (vs.29) vervuld worde, doch het zal geschieden, als gij heersen, met kracht opstaan zult, 1) dan zult gij zijn juk van uw hals afrukken, 2) want zijn zegen is bevlekt door de onheilige wijze, waarop hij die verkregen heeft.

1) Of: "dat gij ook een heer zult worden en zijn juk enz."

2) Na lange onafhankelijkheid werden de Edomieten door Saul overwonnen (1 Samuel 14:47), door David onderworpen (2 Samuel 8:14); en bleven, ondanks hun opstand onder Salomo (1 Koningen 11:14 vv.), onderdanen van het rijk van Juda tot op Joram, toen zij afvielen; door Amazia werden zij weer onderworpen (2 Koningen. 14:7, 2 Kron.25:11 vv.) en moesten ook van Uzia en Jotham afhankelijk blijven (2 Koningen. 14:22. 2 Kron.26:2); eerst onder Achaz, schudden zij het juk geheel af (2 Koningen. 16:6, 2 Kron.28:17). Omtrent het jaar 129 voor Christus werden zij door Johannes Hyrkanus op nieuw overweldigd, tot de besnijdenis gedwongen, en bij de Joodse staat ingelijfd; toch stichtten zij eerst later door Antipater en Herodes een Idumesche Dynastie over Judea, die tot de ondergang van de Joodse staat zich heeft staande gehouden..

III. vs. 41-hoofdstuk. 28:5. Omdat Ezau vervuld is met de gedachte, om zijn broeder te doden, spoort Rebekka Jakob aan naar haar broeder Laban te vluchten; zij weet het bij Izaak zo te leiden, dat hij zelf Jakob naar Mesopotamië zendt, om zich van daar een vrouw te halen en dat hij hem met zijn zegen laat heengaan.

41. En Ezau, in plaats van in dit alles Gods hand te zien, en zich te verootmoedigen, haatte Jakob om die zegen, waarmee zijn vader hem gezegend had; en Ezau zei in zijn hart, en anderen bemerkten welk voornemen hij had: De dagen van de rouw van mijn vader naderen, en ik zal mijn broeder Jakob doden; 1)mijn vader wil ik niet bedroeven; ik zal wachten totdat die gestorven is, dan zal mijn moeder dubbele rouw dragen.

1) Of "nu zullen de dagen van de rouw van mijn vader naderen, want enz." Zo treedt Ezau in Kaïns voetspoor, dat hem zeker ook tot hetzelfde einde zou hebben gebracht, hadden niet de slimheid van Rebekka en de volgzzaamheid van Jakob dit verhinderd..

Gelijk Kaïn in woede ontstak tegen Abel, also hier Ezau tegen Jakob. Beeld van de vijandschap tussen licht en duisternis, tussen het vrouwenzaad en het slangenzaad. Die haat en vijandschap is alle eeuwen doorgegaan, totdat zij haar hoogtepunt bereikte in de Idumeër Herodes, die het heilig kind Jezus wilde doden, maar evenzeer teleurgesteld werd als nu Ezau. God zorgt te allen tijde voor Zijn volk, voor Zijn Kerk. Jakob was de Kerk en daarom, welke raadslagen Ezau ook beraamde, welke listen hij ook bedacht, zijn raadslagen zouden vernietigd, zijn listen vrijdeld worden..

42. Toen aan Rebekka deze woorden van Ezau, haar grootste zoon, geboodschapt werden, zo zond zij, gelijk altijd, spoedig besloten, heen, en ontbood Jakob, haar kleinste zoon, en zei tot hem: Zie, uw broeder Ezau troost zich, gelijk ik zo even heb vernomen, over u, die de vaderlijke zegen hebt verkregen, dat hij u doden zal, en alzo de goddelijke woorden zal teniet maken.

43. Nu dan, mijn zoon! hoor naar mijn stem, en maak u op, vlucht gij naar Haran, tot Laban, mijn broeder.

Rebekka verkiest een vrijwillige ballingschap voor haar zoon, boven de niet-vervulling van de belofte. En al is het aan te nemen, dat hier moederlijke toegenegenheid en zorgvuldigheid niet te miskennen zijn, toch toont Rebekka hier een heldin van het geloof te zijn, die door het geloof Jakob heeft weggezonden, opdat hij de belofte Gods zou behouden. Dat geloof gaf haar kracht, om de scheiding tussen haar en haar lieveling te dragen. Zij hoopt tevens, dat die scheiding niet al te lang zal zijn..

44. Bij het hevig karakter van uw broeder, ware het licht mogelijk, dat hij niet wachtte tot de dood van uw vader, maar in hevige drift u doodsloeg; gij moogt dus hier niet blijven; ga heen tot Laban, en blijf bij hem enige dagen, totdat de driftige boosheid van uw broeder kere; ik ken zijn karakter; nu is hij te vrezen, maar spoedig is die toorn weer voorbij.

45. Blijf daar, totdat de toorn van uw broeder van u af kere, en hij vergeten zal hebben hetgeen gij hem gedaan hebt; dan, als alles weer wel is, zal ik zenden, en u vandaar nemen; waarom zou ik ook van u beiden 1) beroofd worden op één dag? Wanneer Ezau u doodde zou de wraak niet uitblijven, men zou tegen de broedermoorder opstaan en u wreken (2 Samuel 14:6,7), of hij zou als Kaïn vluchten en nergens rust kunnen vinden. Zo ware ik geheel kinderloos.

1) Dacht Rebekka wellicht aan de geschiedenis van Kaïn en Abel, waardoor de eerste moeder tegelijk van beide zonen beroofd werd? Of leefde zo sterk het geloof in haar hart, dat de Heere God onmiddellijk de beraamde broedermoord zou wreken, door ook Ezau op die dag te doden? Beide zaken zijn te verenigen..

Rebekka werd teleurgesteld. Ezau's toorn bleef langer dan zij verwacht had. Rebekka zag haar geliefde zoon Jakob nimmermeer; dit was haar straf..

46. En Rebekka, nadat zij Jakob door deze voorstelling tot de reis had doen besluiten, begaf zich tot Izaak. Die wilde zij de meest dringende reden, die zij voor haar voornemen had, niet bekend maken, of, omdat zij vreesde, dat hij haarwegens zijn voorliefde voor Ezau niet zou geloven, of om het leed over de tweedracht in zijn huis te besparen; zij sprak daarom slechts van een tweede doel, dat zij met Jakob's reis had, en deed dit met echt vrouwelijke slimheid, waarbij tevens bleek, hoe zij Ezau uit de liefde van de vader wilde verdringen; zij zei tot Izaak: Ik heb verdriet aan mijn leven vanwege de dochters van Heth, 1) die Ezau zich tot vrouwen genomen heeft, die reeds 37 jaar mij leed hebben aangedaan, en het gedurig erger maken. (hoofdstuk. 26:34,35). Indien Jakob, die nu reeds 77 jaar oud is, en die niet lang meer ongehuwd zal kunnen blijven, een vrouw neemt uit de dochters van Heth, gelijk deze zijn, van de dochters uit dit land, waartoe zal mij het leven zijn? 2) Het zal beter zijn te sterven dan in zulk een verdriet te leven.

1) Hier sloeg Rebekka een snaar aan, die ook in Isaak's hart trilde; deze toch had niet minder verdriet dan zij, van Ezau's vrouwen; zo herinnerde zij hem tevens aan het voorbeeld van zijn vader, dat hij zo graag volgde, en die ook voor hem geen vrouw van de dochters van de Kanaänieten had willen nemen. (hoofdstuk. 24:1-4).

Zij had met smart het onheilig huwelijk van haar zoon met de inlandse dochters gezien, dit misschien niet kunnen weren; maar toch daaruit begrepen, hoe waar de voorspelling Gods was, die, eenmaal tot haar gekomen, ook door deze echtverbintenis Ezau's werd bevestigd. Evenmin als er een zondige gemeenschap kan zijn tussen God en de wereld, tussen Christus en de Belial, evenmin mag het uitverkoren volk, dat een afgezonderde stelling en erfgoed heeft, zich met de kinderen-hoort het, gij Christenen! die het huwelijk met rijke wereldlingen voor uw zonen en dochters zoekt-van de wereld vermengen. Dat is een heilige eis voor het nageslacht van Abraham, die door God uit het land van zijn vaders was afgezonderd, en die door het huwelijk van zijn zoon duidelijk had getoond, hoe zeer hij die eis had begrepen en opgevolgd..

"Ik heb verdriet," in de zin van "ik heb een walg aan mijn leven."

2) Rebekka vervalt soms tot die fout, welke aan levendige en vurige gestellen altoos eigen is. Zij zijn in de omgang, in de vriendschap, en de liefde, zij zijn in alles voortreffelijk, zij zijn getrouw in hun beroep. Maar laat er iets gebeuren, hetwelk zij niet verwacht hadden; laat hun een plotseling ongeluk overkomen; laat hen op enigerlei wijze gevoelig worden aangegrepen-menigmaal barsten zij dan in al te luide klachten uit; dan worden zij ontevreden met hun lot, dan kunnen zij zelfs het leven als een last beschouwen..

HOOFDSTUK 28

BETHEL.

1. 1) En Izaak riep Jakob, en zegende 2) hem, om nu de zegen te bevestigen, die hij hem vroeger tegen zijn wil gegeven had; en daar hij hem nu uitdrukkelijk als de stamhouder van de lijn van de belofte erkende, gebod hij hem, en zei tot hem: Neem geen vrouw uit de dochters van Kanaän.

1) Het ware beter geweest, indien men dit hoofdstuk had laten beginnen met vs.42 van het vorige.

2) Izaak zegent Jakob opnieuw, niet omdat de vorige van geen kracht was, maar tot bevestiging ervan. Daaraan had Jakob grote behoefte. Als de mond Gods handelt Izaak hier. Gelijk de Heere vroeger aan Abraham telkens zijn zegeningen bevestigd had op onmiddellijke wijze, also doet Hij hier door de mond van Izaak..

2. Maak u op, 1)ga naar Paddan Aram, ten huize van Bethuël, 2) de vader van uw moeder, en neem u van daar een vrouw, van de dochters van Laban, de broeder van uw moeder.

1) Hoe wordt het hier nu duidelijk, dat Gods raad wordt uitgevoerd en dat menselijke zonden en dwaasheden ook daartoe moeten dienen! Want het bleek duidelijk, dat het Gods wil was, dat Jakob van Ezau zou worden afgescheiden, een tijdlang afgezonderd, opdat hij zou leren een vreemdeling en bijwoner te zijn, maar ook opdat hij als vrije gift van God het land zou ontvangen. En nu moeten menselijke middelen meewerken, opdat dit doel zal bereikt worden. De zorgen voor een vrouw uit het geslacht van Sem en de vrees voor Ezau's wraak, moeten meewerken, opdat Gods wil, die altijd heilig is en goed, worde vervuld..

2) Daar Bethuël nog leeft, wordt hij genoemd, omdat, zolang de oudste van het gezin nog in leven was, deze het oppergezag bekleedde. Daarom dat niet zelden zelfs vaders nog jongelingen genoemd worden.

3. En God almachtig zegene u, en make u vruchtbaar, en vermenigvuldige u, dat gij in uw nakomelingschap tot een hoop volken wordt.

Nu volgt de zegening, welke in woorden enigszins van de eerste verschilt, maar waarvan het doel hetzelfde is. Vooreerst wenst hij, dat Jakob door God gezegend wordt, dat is, vermeerdere, zich uitbreide in zijn geslacht; dat hij worde tot een menigte van volken, d.i. dat hij vele volken verwekke, die in één lichaam, onder hetzelfde hoofd, verenigd zijn. Alsof hij gezegd heeft: Verschillende volken mogen uit u ontstaan, die één volk uitmaken. En dit is gedeeltelijk wel vervuld, toen Mozes het volk in dertien klassen verdeelde..

4. En Hij geve u ook in al het overige de zegen van Abraham

a) aan u, en uw zaad met u, opdat gij erfelijk bezit het land van uw vreemdelingschappen, hetwelk God aan Abraham gegeven heeft.

a)Genesis 12:2,3; 13:15; 15:18; 24:7; 26:3, Deuteronomium. 34:4 Hand.7:5

Hoe blijkt uit deze woorden het vast onwrikbaar geloof in de beloften van God, God heeft dit land beloofd aan zijn knecht Abraham. God zal zijn belofte vervullen. De grijze Izaak wordt hier profeet van de allerhoogste..

5. Alzo zond Izaak Jakob weg, 1) dat hij wel zonder geleide, maar toch met de zegen van de vader toog naar Paddan-Aram, tot Laban, de zoon van Bethuël, de Syriër, of Arameër (hoofdstuk. 25:20) de broeder van Rebekka, 2) Jakob's en Ezau's moeder.

1) Jakob wordt uit Izaak's huis weggezonden, om hem, naar Gods bestel, af te zonderen van Ezau. Ismaël daarentegen werd uit Abraham's huis weggezonden. Hoe blijkt hier de wijsheid van God! De stille Izaak kan niet verdragen, wat de meer sterke Jakob wel kan. God handelt altijd met zijn volk naar toestand en behoeften..

2) Deze was, toen Jakob na twintig jaar terugkeerde, reeds gestorven. (Genesis 35:27 vv.)

Zij zag dus haar zoon nimmermeer. Dit was de goddelijke straf voor haar zonde. God de Heere rekent hier op aarde met zijn kinderen af..

Ouders kunnen hun kinderen niets beters op hun reis meegeven, dan de Christelijke zegenwens..

IV. Vs.6-9. Ezau neemt nog een derde vrouw uit het geslacht van Ismaël, om zijn vader genoeg te doen, die ontevreden is over de twee Kanaänitische vrouwen.

6. Als nu Ezau zag, dat Izaak Jakob gezegend had, hem de zegen, die hij door bedrog verkregen had, niet had ontnomen, maar integendeel bevestigd (vs.3,4), en dat hij hem naar Paddan-Aram weggezonden had; om zich van daar een vrouw te nemen; en als hij hem zegende dat hij hem geboden had zeggende: Neem geen vrouw uit de dochters van Kanaän.

7. En dat Jakob zijn vader en zijn moeder gehoorzaam geweest was, en naar Mesopotamië, naar Paddan-Aram getrokken was; 1)

1) Zeker heeft Ezau dit uit de mond van Izaak zelf vernomen, die hem daarbij ook zijn ongenoegen over die Kanaänitische vrouwen zal te kennen gegeven hebben. (vs.8).

8. En dat Ezau zag, daar de ouders zich steeds op een meer verwijderd standpunt van zijn vrouwen plaatsten, dat de dochters van Kanaän kwaad waren in de ogen van Izaak, zijn vader, om zijn moeder bekommerde hij zich niet (hoofdstuk. 27:41); zijn vader had hij gaarne gunstiger voor zich gestemd gezien.

9. Zo ging Ezau, zo geheel het beeld van een onbekeerde, natuurlijke mens die zijn misslagen op zijn wijze en in eigen kracht weer wil goedmaken, maar daarbij opnieuw een verkeerde weg inslaat, tot het geslacht van Ismaël (Ismaël zelf was reeds 14 jaar geleden gestorven,

hoofdstuk. 25:17) en nam zich tot een vrouw boven zijn vrouwen (Judith en Basma in hoofdstuk. 26:34 of, gelijk zij in hoofdstuk. 36:2 genoemd worden, Aholibama en Ada), Mahalath (zij heeft gezongen), in hoofdstuk. 36:3 Basmath genoemd, de dochter van Ismaël, de zoon van Abraham, de zuster van Nebajoth (hoofdstuk. 25:13) (verhevene plaatsen). 1) Ezau meende wellicht, dat hij nu veel meer dan zijn broeder voor zich had; nu had hij een vrouw uit de familie van zijn vader, terwijl Jakob een van zijn moeders betrekkingen wilde nemen. Hij bedacht echter niet, dat hij zich hierdoor des te verder van de belofte verwijderde, daar Ismaël reeds uitgesloten was. (hoofdstuk. 21:10).

1) Menig mens wil, wanneer hij in angst of doodsgevaar verkeert, op een gelijke wijze zijn ziel door uitwendige werken, die hij van vrome Christenen afgezien heeft, bijv. door bidden, lezen, kerkgang, avondmaal, erflatingen enz. redden en helpen; maar, zolang het hart niet veranderd is, zolang men geen genade in het bloed van Jezus door het geloof verkregen heeft, blijft men onder de vloek liggen, en gaat men onder deze het eeuwig verderf tegemoet.

Zo treffen natuurlijke mensen, als zij God en mensen beledigd hebben, nooit de rechte middelen, om hen met zich te verzoenen.

Ezau meende hiermee de gunst van de vader te zullen herwinnen, maar berekent niet, dat hij daardoor nog meer dan hij gedaan heeft, tegen de goddelijke wetten zondigt. De polygamie was een schending van het huwelijk en zonde tegen Gods wet..

V. Vs.10-22. Op zijn reis naar Haran, nog midden in Kanaän zich bevindende, overnacht Jakob in het open veld, en heeft hier het veelbetekenend droomgezicht van de ladder. God Zelf geeft hem de zegen van Abraham en belooft hem nog, hem te zullen behoeden op al zijn wegen, en ter rechter tijd in het land terug te brengen, dat hij nu gaat verlaten. Jakob gevoelt bij zijn ontwaken, ontzetting over de ondervonden nabijheid Gods; heiligt de steen, waarop zijn hoofd heeft gelegen; geeft aan de plaats, waar de openbaring hem ten deel geworden is, een veelbetekenende naam en verbindt zich tot de dienst des Heren.

10. Jakob dan, nadat zijn vader hem gezegend had, toog uit

1) van Berséba, waar Izaak toen woonde (hoofdstuk. 26:33 vv.), en ging naar Haran. 2)

1) In het verband van deze geschiedenis is dit voornamelijk op te merken, hoe in de persoon van één mens, God Zijn Kerk heeft beveiligd. Want Izaak, wegens zijn ouderdom, lag daar als een dode tronk. En ofschoon in zijn binnenste nog een levende wortel school, zo bleef echter ten opzichte van hem, wegens zijn verzwakte en vergrijsde leeftijd, geen hoop op meer nakomelingschap over. Ezau was wel gelijk aan een bloeiende en krachtige tak en had de meeste vertoning en sierlijkheid, maar die kracht was slechts tijdelijk, voor deze aarde. Jakob werd als een afgesneden tak naar een ver verwijderd land gevoerd, niet opdat hij daar als een ingeënte en geplante kracht, grootheid zou zoeken, maar besproeid met goddelijke besproeiing niet anders dan in vermogen zou uitspruiten. Op verwonderlijke wijze beschermt hem de Heere en zendt hem kracht toe, totdat Hij hem weer naar het huis van zijn vader terugbrengt. Ondertussen zullen de lezers kunnen opmerken, dat, terwijl hij zelf als de gezegende van God in ballingschap wordt gezonden, de verworpen Ezau stof wordt gegeven

om te roemen, daar aan hem de onbeheerde bezitting wordt overgelaten, opdat hij, zonder mededinger, ongedeerd zou kunnen regeren. Opdat wij er ons niet over verbazen, indien soms de goddelozen, als het ware, hun wensen vervuld krijgen, op hun overwinningen, stoffen, terwijl zij ons verdrukken..

2) De plaats, waar Abraham een tijd lang gewoond had, en waar nu Laban woonde..

11. Zo had Jakob het vaderhuis met de openbaringen en de verering van de enige ware God achter zich, de eenzaamheid om zich, de gedachte, die hem beschuldigde, in zich, en een donkere toekomst voor zich. En hij geraakte, na ongeveer drie of vier dagreizen (hfd.22:4), op een plaats, in de nabijheid van de stad Luz (vs.19), enige mijlen noordelijk van Jeruzalem, waar hij vernachtte, gelijk de reizigers in het Oosten dit zelden op het open veld doen, want de zon was ondergegaan, en alzo kon hij de stad niet meer bereiken, en hij nam een van de stenen van die plaats, en maakte zijn hoofdkussen,

1) en legde zich te slapen2) op dezelfde plaats.

1) Met weinige woorden meldt de Schrift de lange reis van Jakob van Berséba naar Haran. Die korte mededeling is wederom bewijs voor de waarheid van hetgeen ons hier gemeld wordt. Overigens, welk een verschil voor de zoon van de rijke herdersvorst tussen het verblijf in de vaderlijke tent en nu in het vrije veld! Een steen zijn hoofdkussen en de blote hemel boven hem, zonder enige beschutting!.

2) Uit de grondtekst blijkt, vooral door de keuze van de woorden, dat de aartsvader zich ook nu volkomen veilig voelde in het eenzame veld. In het vertrouwen op de Heere, zijn God, legt hij zich rustig neer om te slapen. De droom, die hij droomt, getuigt ervan..

Niet elke slaap is een teken van rust en vrede. Jona, vluchtend voor Gods aangezicht, sliep temidden van de storm (Jona 1:5); de discipelen des Heren waren in slaap gevallen van droefheid. (Luk. 22:45).

12. En hij droomde 1) door bijzondere besturing van God, nadat hij onder veel vrees en ontroering ingeslapen was; en ziet; dit was de droom, die hij had; hij zag, als teken van het goddelijk verbond, dat een brug stelt tussen het arme, hulpeloze menskind hier beneden en de zalige hemel daarboven, dat een ladder 2) was gesteld op de aarde, waarvan de top aan de hemel raakte; en ziet, de a) engelen Gods, als tekenen van trouw, onafgebroken zorg van de Verbondsgod voor zijn uitverkoren knecht, klommen daarbij op en neer, 3) zijn zuchten en benauwdheden naar boven dragende, en van boven hulp en sterkte hem brengende.

a) Joh.1:52

1) Hier leert Mozes, hoe de Heere Zijn knecht ter gelegener tijd, ja, op (zoals men zegt) het juiste, beslissende tijdstip te hulp komt. Want wie zou niet gezegd hebben, dat de heilige Jakob door God verlaten was, blootgesteld aan de aanvallen van wilde dieren en overgegeven aan alle ongenegen van de hemel en de aarde, nergens hulp en troost kunnende vinden? Maar toen hij in de uiterste nood was gebracht, greep de Heere hem plotseling bij de hand en hief

op wonderbaarlijke wijze zijn bezwaren op, door een duidelijke Godsspraak. Zoals dus vroeger zijn onverwinnelijke volharding uitblonk, zo gaf de Heere nu ook een merkwaardig voorbeeld van Zijn Vaderlijke zorg jegens Zijn gelovigen. Doch drie zaken zijn hier op te merken. Vooreerst, dat de Heere zelf Jakob in de droom verscheen. Vervolgens, het soort van gezicht, wat door Mozes wordt beschreven, en ten derde, de woorden van de Godsspraak..

Wij worden hier voor het eerst bekend gemaakt met "de droom" als vorm van Godsopenbaring (Numeri. 12:6), welk niet op een en dezelfde lijn staat met het nachtgezicht van Abraham. De droom staat niet buiten het gebied van het zielenleven, maar staat er zielkundig mee in verband. Het droomgezicht, hetwelk aan Jakob, later aan Jozef, Farao en anderen geschonken werd, is echter op bijzondere wijze gewrocht door God, om daarmee of de persoon van de gelovige, zoals hier, te sterken, of de persoon, aan wie het geschonken werd, de toekomst te ontsluiten. Of zulk een droomgezicht ook zodanig met het zielenleven van de persoon in verband staat, dat een Farao, als zorgend koning, juist daarom die dromen droomt, valt te betwijfelen. Wij keren de orde liever om..

2) Wat betekende die "ladder, gesteld op de aarde, waarvan de top aan de hemel reikte?" Ontegenzeglijk was zij een beeld van Gods onafgebroken gemeenschap met de gelovige hier op aarde, maar daarom ook symbool van de Middelaar van God en van de mensen, die hemel en aarde verbindt, door Wie de volheid van Gods genade tot Zijn gelovigen afvloeit en de gelovige met zijn God wordt verenigd. Een dubbele bedoeling dus: zowel om de aartsvader te sterken en te bemoedigen in de strijd van het leven, die hem wachtte, als ook om aan hem het eeuwig verbond van de genade te bezegelen. Door Christus is het verworven, dat de Engelen van God ten dienste worden uitgezonden diegenen, die de zaligheid beërven zullen. Tot Nathanaël zegt de Heere het zelf, hoe Hij zelf de ladder is, de weg van de gemeenschap tussen hemel en aarde. (Johannes 1:51).

3) Op en neer." Het is, opdat Jakob zou weten, dat zij als dienstknechten van God zijn behoeften en noden uit de volheid van God zouden vervullen, dat zij hem altijd zouden omringen met hun bescherming..

De Engelen dalen niet voor het eerst neer; zij zijn reeds op aarde; zij waren bij Jakob reeds gedurende zijn gehele leven geweest; zij hadden zijn zonden gezien en brachten, ondanks deze hem de zegeningen van de vrije genade van God..

De regenboog sprak in een vluchtige kleurenglans uit, dat de heerlijkheid en de goedheid van God uit de hemel over de aarde zich uitstrekt; de hemel-ladder spreekt meer bepaald van de vereniging en het levendig verkeer tussen hemel en aarde. De hemel-ladder van boven naar beneden betekent de openbaringen, woorden en beloften van God; de hemel-ladder van beneden naar boven het geloof, de zuchten, de schuldbelijdenis en de gebeden. De op en neer bewegende Engelen zijn de boden en de tekenen van een persoonlijk verkeer tussen Jehova en de Zijnen..

"Wie is gelijk de Heere, onze God? die zeer hoog woont, die zeer laag ziet, in de hemel en op de aarde." (Psalm. 113:5,6). Treffende gedachte, veelbetekenende voorstelling. Gods alom

tegenwoordigheid, Gods voorzienigheid, Zijn grootheid en Zijn goedheid in één adem genoemd. Zo kent hij, die door de heilige mannen Gods onderwezen is, de God van de hemel en de aarde, aan wie niemand gelijk is. Gezeteld boven de sterren, die Hij allen bij name oproept, zodat geen van haar gemist wordt, en tegelijk Zijn milde hand openende om al wat op aarde leeft, te verzadigen. Met majesteit en heerlijkheid bekleed, het ontoegankelijk licht bewonende, en de wind verzachtende voor het geschoren lam. Niets zo machtig, dat het Zijn macht weerstaat, niets zo gering, dat het aan Zijn aandacht ontsnappen zou. Niets zo luisterrijk in alle hemelen, dat bij Zijn luister niet in het duister wegzinkt; niets zo onaanzienlijk, dat Hij het niet zou willen aanzien, ja kweken, ja koesteren.

13. En ziet de HEERE stond 1) op dezelfde ladder, en zei, Zijn verbond met Abraham en Izaak en de aan deze gegeven beloften nu plechtig aan hem bevestigende: Ik a) ben de HEERE, de God van uw vader Abraham, en de God van Izaak; 2) dit land, waarop gij ligt te slapen, b) zal Ik aan u geven en aan uw zaad. 3)

a)Genesis 35:1,3; 48:3 b) Deuteronomium. 12:20; 19:8

Het droomgezicht is van zo grote betekenis, dat de verhaler het met een driemaal herhaald: "en ziet" inleidt..

1) In het Hebreeuws Nidzaav. "Stond recht op" in de zin van: stond ten dienste als vrijwilliger. Jakob zag hier de Heere staan, gelijk Stefanus, eeuwen daarna, de Zoon des mensen zag staan tot zijn hulp gereed. De Hebreeuwse uitdrukking wil dan ook niets minder zeggen, dan dat Jakob de Heere zag staan in een gestalte, die hem duidelijk toonde, dat Hij zijn helper en beschermer zou zijn..

2) Niet zonder reden, noemt de Heere zich hier de God van Abraham en Izaak. In dat: "Ik ben de Heere" lag voor Jakob iets majestueus, maar door de bijvoeging moet Jakob weten, dat die Majestueuze God de God is, welke zijn vaderen Abraham en Izaak omringd heeft met Zijn gunst en goedertierenheid..

3) Wij merken op, dat het zaad van Jakob hier aan de overige kinderen van Abraham wordt tegenovergesteld, die naar het vlees uit hem hun geslacht afleiden, maar afgesneden waren van het heilig geslacht..

14. En uw zaad zal wezen als het stof der aarde, en gij zult uitbreken in menigte, westwaarts en oostwaarts en noordwaarts en zuidwaarts; 1) en a) in u en in uw zaad zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden.2)

a) Genesis 12:3; 18:18; 22:18; 26:4.

1) Aan Jakob wordt hier dezelfde belofte gedaan als aan Abraham, en al zijn de omstandigheden niet volkomen dezelfde; toch in wezen wel. Want ook Jakob is een eenzame, is zelfs een balling en voor het oog van de wereld is terugkeer tot het vaderhuis niet zonder gevaar. En toch doet God hem deze belofte, opdat ook hij zou leren te leven door het geloof

in de beloften. Zo staat Jakob ook daar voor de Kerk als een opgericht teken, dat de gelovige door het geloof deel heeft aan alle de weldaden Gods en door het geloof alleen..

2) Hiermee wordt Jakob de verpersoonlijking van de belofte van het heil..

15. Vervolgens Jakob voor zijn tegenwoordige toestand en de tijd van de beproeving moed en kracht instortende, opdat hij de man van de hoop worden zou (zie "Ge 24.63), ging de Heere voort: En zie, Ik ben met u, en Ik zal u behoeden overal waarheen gij trekken zult, en Ik zal u terugbrengen in dit land; want Ik zal u niet verlaten, totdat ik zal gedaan hebben hetgeen Ik tot u gesproken heb. 2)

1) Zo werkt God op hem, die eens Israël zal zijn, met Zijn voorbereidende genade. Jakob, alleen met zijn staf, het ouderlijk huis ontvlucht voor een moordlustige broeder; Jakob, met de sprake van het geweten over zijn liegen en bedriegen, waarom hij nu de ellende ondervindt, zou hier door strenge bestraffing van God verpletterd zijn geworden, o! zich geheel hebben afgekeerd. "De Heere zoekt hem met Zijn liefdekoorden te trekken en voor altijd aan zich te verbinden, opdat hij later in zijn straffen de kastijdende roede van de Vader erkennen mocht. Het drietal is nu vol, en in het verbond van God ingewijd."

Deze belofte heeft een tweeledig doel. Vooreerst om Jakob staande te houden temidden van de beproevingen die hem wachtten, en in de tweede plaats om Jakob vast te doen houden aan het verbond, dat Hij met hem ook nu heeft opgericht. Zo werd hij versterkt door woord en teken beide..

16. Toen nu Jakob van zijn slaap ontwaakte, zei hij, vervuld van de indrukken van de ontvangen openbaring: Gewis is de HEERE met zijn neerbuigende genade aan deze door enkel ongelovigen bewoonde plaats, en ik heb het niet geweten,¹⁾ ik meende, toen ik mij tot de slaap neerlegde, dat ik van allen verlaten was, en zie, de Heere is met mij.

1) Dat God alomtegenwoordig was wist Jakob; maar hij had daaraan niet gedacht; dat Jehova, als Verbondsgod, zich, niet alleen bij de gewijde altaren van zijn Vader, maar ook hier openbaren zou, is hem nieuw. Zijn verwondering is daarover, dat God (Elohiem) zich hier aan hem openbaart als Jehova.

Duidelijk spreekt Jakob het hier uit, dat zijn droom geen gewone droom geweest is, maar ook, dat hij ongedachte en onverwachte genade heeft ontvangen. Ik heb het niet geweten, zo spreekt nog dikwijls de gelovige, als de Heere op het onverwachtst uitkomsten gaf, waar de toekomst zo duister scheen..

17. En hij vreesde, 1) hij gevoelde een eerbiedig vrezen op de plaats, waar hij voor het eerst met een verschijning des Heren verwaardigd was geworden, en zei: Hoe vreselijk, 2) hoe heilig, is deze plaats. Dit is niets, dan een huis van God, en dit is de poort van de hemel;³⁾ hier heeft God bij mij gewoond, tot mij gesproken en mij gezegend; hier heeft zich de hemel boven mij geopend, mij een blik in het goddelijke laten doen en de krachten van de toekomstige eeuw laten smaken.

1) "En hij vreesde." Deze vrees is niet op één lijn te stellen met die van de goddelozen voor God, maar drukt uit: een heilig ontzag voor de Heere, die Hem verschenen was, welke straks er toe leidt, om de steen te zalven. Het is een vrezen, welke leidt tot ootmoedige en nederige Godsverering. Ook is het niet onwaarschijnlijk, dat hier de naam van "God" is weggelaten, zodat wij zouden kunnen lezen, "Hij vreesde God". Ook in Jeremia 44:10 geschiedt dit..

2) De aloude Christelijke kerk noemde het Heilig Avondmaal een *vreselijk* geheim. Al was het hier meegedeelde gezicht een vriendelijke, vertroostende aard, zo gaat niettemin met zodanige openbaringen Gode een heilige huivering voor Zijn grootheid gepaard, die de zondaar met diepe eerbied voor Hem vervult en hem de gaven en beloften van Zijn genade des te dierbaarder maakt..

In het Hebreeuws Nora: prachtig, verheven. De vertaling "vreselijk", is minder juist, tenzij in de zin van "te vrezen", omdat de heilige God daar Zijn tegenwoordigheid openbaarde. In de zin van "verheven" komt dit woord ook voor in Psalm. 99:3 en Job 37:22.

3) Hier heeft God een kansel opgericht, en gepredikt, dat de kerk altijd bestaan zal. Jakob is toevoorder met de Engelen. Gij moogt echter niet tot St. Jakob lopen, maar zie met geloof op de plaats, waar het Woord en de Sacramenten zijn, daar is de poort tot God en tot de hemel..

18. Toen stond Jakob, onder het uitspreken de zo-even genoemde woorden, 's morgens vroeg op, en hij nam die steen, die hij tot zijn hoofdkussen gelegd had, en a)zette hem tot een opgericht teken, 1) om de plaats nauwkeurig aan te wijzen, waar de verschijning hem te beurt gevallen was; en goot daar olie 2) boven op, om hem voorlopig tot een heiligdom te wijden, terwijl hij, teruggekeerd, daar een altaar bouwen zou.

a)Genesis 31:13; 35:14

1) Het was in oude tijden gebruikelijk stenen op te richten tot herinnering aan buitengewone gebeurtenissen. (Exodus. 24:4; Jozua. 4:4-9; 19-24, 1 Samuel. 7:12 enz. Zie Psalm. 118:22 en 23, Jesaja. 8:13-15.

2) De olie, die in de hete luchtstreken het lichaam lenig, gezond en schoon doet worden, die ook aan de spijsen voedende, versterkende kracht meedeelt, boter of ander vet bezigde men tot haar bereiding niet, (hoofdstuk. 18:8) de noodzakelijke grondstof, waardoor de mens het licht in de duisternis kan ontsteken, is van oudsher het zinnebeeld van de levenwekkende en vernieuwende gaven van de Heilige Geest; zij is daarom ook het middel, waardoor alles God gewijd en met Zijn Geest en met Zijn leven vervuld wordt; waarom dan ook later zowel mensen als gereedschappen daarmee werden gewijd..

In het oosten ging men niet op reis, dan voorzien van olie, om daarmee de leden lenig te houden. Door de drang van het gemoed en van de liefde giet Jakob nu de olie, die hij overigens nodig had om de vermoeide leden te kunnen sterken, uit op de steen en offerde daarmee wat het zijne was aan de Heere. Wel een bewijs, dat in zijn hart de waarachtige, zelfverloochenende liefde tot zijn Verbondsgod was ontvlamd.

19. En hij noemde de naam van die plaats, naar hetgeen hij (vs.17) van haar gezegd had, Beth-el (huis Gods); daar toch de naam van die stad, in wier nabijheid Jakob de nacht had doorgebracht, met haar omtrek, tevoren was Luz 1) (amandelboom).

1) Zij behield deze naam ook bij de Kanaänieten, totdat de kinderen van Israël het land innamen, en de nieuwe naam in de plaats stelden. Jozua 16:2; 18:13)

20. En Jakob beloofde een gelofte 1) zeggende: Wanneer God met mij geweest zal zijn, waaraan ik niet twijfel, en mij behoed zal hebben op deze weg, die ik reis, en mij gegeven zal hebben brood om te eten, en kleren om aan te trekken. 2) (1 Tim.6:8).

1) In het Hebreeuws Jiedar neder: Hij beloofde een gelofte. In de Mozaïsche wetgeving wordt dezelfde uitdrukking of hetzelfde woord gebruikt voor "vrijwillig offer." (Leviticus. 7:16; 22:18,21). Wat Jakob hier dus doet is later bij de wet door Mozes geregeld op goddelijk bevel..

2) Jakob heeft niet veel behoeften, maar spreekt hier uit, wat altijd de eis van God is, om tevreden te zijn met voedsel en deksel..

21. En ik in het huis van mijn vader in vrede zal weergekeerd zijn, gelijk Hij mij dit alles heeft toegezegd, zo zal de HEERE in mij tot een God zijn, 1)die ik mijn gehele leven wil dienen.

1) Wanneer mij God tot Jehova is, zo zal Jehova mij God zijn. Wanneer de Heer van de Engelen en van de wereld zich aan mij als Verbondsgod betoont, zo zal ik mijn Verbondsgod als de Heer van de gehele wereld verheerlijken..

22. En deze steen, die ik tot een opgericht teken gezet heb, zal een huis Gods wezen, 1) een altaar, een plaats om te offeren en de naam des Heren aan te roepen (hoofdstuk. 12:7,8; 13:18) en van alles, wat Gij mij geven zult, zal ik U voorzeker de tienden 2) geven, deels tot brandoffers en dankoffers (Deuteronomium. 14:28 vv.), deels tot oprichting van het altaar, en tot andere aan God welgevallige werken. (hoofdstuk. 35:7).

1) Het getal tien, waarmee de reeks van de grondgetallen sluit drukt het denkbeeld van de volledigheid, van het geheel uit. Terwijl bij bijna alle volkeren in de oudheid de tienden van alle goed werden uitgekeerd, en wel zeer dikwijls als opbrengst ten behoeve van de Godsverering, wilde men daarmee te kennen geven, dat alle eigendom God behoorde, en zocht men, door deze uitkering dit erkennende, het bezit en het genot van het overige te heiligen (hoofdstuk. 14:20) Omdat Jakob wel geen priesters, noch instellingen van godsdienstige strekking had, waaraan hij het tiende deel van zijn eigendom kon geven, zo moet hier zeker worden gedacht aan een soortgelijk gebruik, als er elke drie jaar, bij gelegenheid van de maaltijden van de tienden, onder de Israëlieten plaats had (Deuteronomium. 14:28,29); men nodigde de Leviet, de vreemdeling, de weduwen en wezen uit, om offermaaltijden te houden..

2) Sommigen gaan in hun schroomvalligheid te ver, die liever alle geloften veroordelen, om de deur voor het bijgeloof niet open te zetten. En is ook de vermetelheid te berispen van hen, die geloften doen, onverschillig wat zij bevatten, zo hebben wij ons niettemin te wachten, dat wij niet aan de andere zijde hun gelijkvormig worden, die elke gelofte, welke ook, verwerpen. Zal een gelofte zijn, wat zij behoort te wezen, dan moet haar bedoeling God welgevallig zijn; ten tweede mag men niets beloven, dan wat God, op zichzelf beschouwd, goed noemt, en eindelijk, wat Hij zelf ons aanwijst. Zo wilde Jakob hier niets anders doen, dan een getuigenis afleggen, een bewijs leveren van zijn dankbaarheid; ten andere beloofde hij niets anders dan God te dienen, gelijk het betaamt, en eindelijk belooft hij geenszins in vermetelheid meer, dan hij bezit, maar slechts de tienden van zijn goed tot een heilige offergave..

Dit is een metonymische spreekwijze. Niet toch de steen zelf zou een huis van God zijn, maar op die plaats zou hij later de Heere dienen en verheerlijken..

Hoe menig Bethel was er op mijn weg! Mijn God! hoe kon Gij zo dikwijls mij leren en waarschuwen; mij redden uit de nood, mij door mijn eigen zonden berokkend; mij bewaren in gevaar, waarin ik mij moedwillig stortte; en dat, terwijl ik voortging en steeds ook na Uw zegeningen opnieuw voortging met U te vergeten, te beledigen, te bedroeven! Ik leefde zonder U, en voortdurend klopte U aan mijn hart, dat zich weer gedurig voor u sloot. Jarenlang wilde ik niet. Jarenlang wilde Gij wel. O God! heb dank, dat no zo menig Bethel, ook een Pniël werd gevonden!.

HOOFDSTUK 29.

JACOB VERKRIJGT VOOR EEN DIENST VAN VEERTIEN JAAR TWEE VROUWEN.

I Vs.1-14. Jakob, gelukkig in Mesopotamië aangekomen, treft bij een put bij Haran enige herders en daarna Labans dochter, Rachel, aan, die haar vaders schapen weidt. Hij maakt zich aan haar bekend; zij geeft haar vader van hem bericht, en Laban gaat naar buiten om de neef te verwelkomen en in zijn huis te leiden.

1. Toen hief Jakob, door zijn ondervinding te Bethel van alle vrees verlost, en met een hart vol vrolijk vertrouwen, zijn voeten op, 1) en ging naar het land Mesopotamië, het land van de kinderen van het Oosten. Nadat hij het land Kanaän ver achter zich had, na een reis van meer dan 120 mijl, kwam hij daar aan.

1) Door de verschijning van de Heere gesterkt en in het geloof, dat de Heere zijn weg zou besturen, vervolgt Jakob zijn weg. En zijn Verbondsgod maakt hem niet beschaamd, maar bestuurt zijn schreden alzo, dat hij de herders van zijn oom Laban ontmoet..

2. En hij zag toe, of hij niet ergens iets gewaar kon worden, dat hem enige aanwijzing kon geven, om de weg naar Haran te vinden, en ziet, er was een put in het veld; en ziet, er waren drie kudde schapen daarnaast neerliggende,

1) want uit die put drenkten zij (de in die streek wonende herders) de kudden; en (gelijk dit meer het geval is, waar men geen levend water heeft, maar het regenwater in putten moet verzameld worden) er was een grote steen op de mond, de opening, van die put; die steen was zo zwaar, dat een enkel man die niet kon wegwentelen, zodat een vreemde herder, die daar zijn kudde voorbijdreef, het water niet kon wegnemen.

1)Dergelijke tonelen waren in het Oosten gewoon (hoofdstuk. 24:11 vv.; Exodus. 2:16 vv. en zijn het nog heden Bij die putten zijn stenen drinkbakken, en de gewoonte is, dat de eerst aangekomene het eerst zijn vee drenkt. Bij de Arabische Bedoeïenen behoren de putten aan enkele stammen of families, en vreemden mogen niet anders dan voor geschenken, dat is, tegen betaling, daaruit putten. Daarom is er dikwijls strijd over (hoofdstuk. 26:19). De Arabieren weten ze zeer goed te bedekken, zodat zij voor vreemden verborgen zijn Het bedekken met een steen komt nog heden voor. "Over de meeste putten is een grote, dikke, platte steen gelegd, in het midden waarvan een gat gehouwen is, dat de opening van de put vormt. Dit gat vonden wij op vele plaatsen met een zware steen bedekt, voor de wegwenteling waarvan twee of drie man nodig waren."

3. En derwaarts werden telkens al de kudden verzameld van al de herders, aan wie die put toekwam, volgens een onder hen bestaande overeenkomst, en zij wentelden de steen van de mond van de put, en drenkten de schapen uit de drinkbakken, en opdat van het voorhanden water niets nutteloos zou verloren gaan, en opdat niemand van de medebezitters bij de anderen tekort zou komen; en zij legden de steen weer op de mond van die put, op zijn plaats, 1)opdat de wind het zand niet daarin zou waaïen en om het gebruik door vreemden te beletten.

1) Uit het verhaal schijnt men te moeten afleiden, dat de bron niet zeer dicht bij Haran lag (Jakob ziet geen stad); waarom hier de bron, in hoofdstuk 24 bedoeld, niet gemeend kan zijn..

4. Toen zei Jakob tot hen, tot de herders, die zich bij de put gelegd hadden: Mijn broeders!1) gij; van waar zijt gij? En zij zeiden: Wij zijn van Haran, dat niet ver van hier verwijderd ligt.

1) Uit deze ontmoeting blijkt, hoe groot de eenvoudigheid van zeden in die tijd was. Want ofschoon de broedernaam dikwijls aan goddelozen en slechten bij vergissing werd gegeven, toch is er geen twijfel aan of toen was de menselijke samenleving op vertrouwelijker wijze geschoeid. Vandaar dan ook, dat Jakob hem onbekende mensen, broeders noemt, zonder twijfel volgens het toen heersend gebruik..

5. En hij zei tot hen: Kent gij Laban, de zoon van Bethuël, en kleinzoon van Nachor? En zij zeiden: Wij kennen hem.

6. Voorts zei hij tot hen: Is het wél met hem? En zij zeiden: Het is wél, en zie, Rachel (oailam) zijn dochter,

1) komt straks met de schapen, 2) om ze uit deze put te drinken.

1) Men leert hieruit het huishoudelijke van die dagen kennen, dat ook Rachel haar arbeid ten koste legt aan de kudde. Want, wanneer Laban overvloed hebbende van dienstbaren, toch zijn dochter voor heel gewone en geringe diensten gebruikt, is dit niet, omdat het schandelijk was, kinderen in rust, wekelijksheid en vermaak groot te brengen?.

2) Een zeer voorzichtig antwoord geven de herders hier. Laban-zijn doen en laten geven recht tot de veronderstelling -zal wellicht niet bemind bij zijn onderhorigen geweest zijn. Zij willen echter geen kwaad van hem zeggen en verwijzen nu de vreemdeling naar zijn dochter..

7. Toen Jakob, die was uitgegaan, om een vrouw voor zich te zoeken, hoorde dat Rachel kwam, had hij gaarne de herders verwijderd gezien, om haar alleen te ontmoeten; en hij zei tot die mannen: Ziet, het is nog hoog dag, het is geen tijd, dat het vee verzameld wordt, waarom zou het zolang van het grazen worden afgehouden? drinkt de schapen en gaat heen; weidt hen opnieuw.

8. Toen zeiden zij: Wij kunnen niet, wegens de onder ons bestaande overeenkomst (vs.5), totdat al de kudden samen zullen verzameld zijn, en dat men de steen van de mond van de put afwentelt, opdat wij de schapen drinken.

De herders hebben een wettige reden voor hun tijdverzuim. Ongetwijfeld zullen zij in Jakob een meerdere hebben gezien. Anders toch zouden zij niet zulk een antwoord hebben gegeven.

9. Als hij nog met hen sprak, zo kwam Rachel met de schapen, die haar vader toebehoorden, bij de put, want zij was een herderin, gelijk nog heden bij de Arabieren de dochters, zelfs van de rijkste Emirs, met de schapen uitgaan

10. En het geschiedde, als Jakob Rachel zag, de dochter van Laban, de broeder van zijn moeder, en de schapen van Laban, de broeder van zijn moeder, 1) dat Jakob in liefde ontbrandde voor het schone meisje, zich dankbaar gevoelde jegens God, die hem zo kennelijk tot zijn doel had geleid, en toetrad; en hij wentelde 2) alleen de steen van de mond van de put, daar liefde en dankgevoel hem dubbele kracht verleenden, en hij drenkte de schapen van Laban, de broeder van zijn moeder. Reeds hierdoor maakte zich Jakob bekend als iemand, die in nadere betrekking tot haar stond; de herders nu werden hem niet, omdat zij de vreemdeling met een zekere eerbied beschouwden, en zich bij hem, als een gast, een uitzondering lieten welgevallen.

1) Tot driemaal toe in dit vers: "De broeder van zijn moeder." Zonder twijfel, om daarmee te doen uitkomen, én dat de Heere Jakob op bijzondere wijze de weg voorspoedig gemaakt had, én dat Rachel wel degelijk uit de familie van Abraham en van zijn moeder was. Ook kan in die herhaling tevens liggen, dat Rachel Jakob herinnerde aan zijn eigen moeder..

2) Jezus is de bron des levens; de steen is de menselijke onmacht, die het geloof wegwentelt..

Jakob wentelt alleen de steen af. God geeft hem er de kracht toe, opdat hij terstond bij zijn eerste kennismaking een goede indruk maakt..

11. En Jakob kuste Rachel, volgens het recht van zijn verwantschap met haar; want bij een kuis leven was toen de vrijheid ook groter. Terwijl hij haar nu wilde zeggen, wie hij was, opdat zij zich niet voor de herders beschaamd zou moeten voelen, verhinderde hem zijn gevoel, en hij hief zijn stem op en weende; 1) daarna herstelde hij zich.

1) "Hij weende." Welk een tegenstelling met dat moedig afwentelen van de steen van de mond van de put! Dat wenen had een dubbele oorzaak. De eerste was, dankbare blijdschap over de leiding van God, en de tweede, weemoedige herinnering aan zijn moeder, die hij verlaten had. Ook de gelovige blijft mens..

12. En Jakob gaf Rachel te kennen, dat hij een broeder, een bloedverwant, van haar vader, en dat hij de zoon van Rebekka was. Toen liep zij aanstonds van de kudde heen, en gaf het aan haar vader, die zich niet ver van daar bevond, te kennen, dat zij een zoon van Rebekka bij de put ontmoet had.

13. En het geschiedde, als Laban die tijding hoorde van Jakob, zijn zusters zoon, zo liep hij hem tegemoet, verheugd, dat hij een zoon ontmoette van haar, die hij 97jaar geleden uit zijn vaders huis had zien trekken (hoofdstuk. 24:59 vv.) en, toen hij bij hem gekomen was, omhelsde hij hem, en kuste hem, en bracht hem naar zijn huis te Haran, dat waarschijnlijk weinig uren van de put gelegen was. En hij vertelde Laban al deze dingen, 1) hoe zijn vader en zijn moeder hem tot de reis hadden gedwongen, en hoe zij hem met zegenbeden hadden laten gaan, en hoe het hem tot hiertoe vergaan was.

1) Daar Laban vroeger een van de dienaren van Abraham, beladen met buitengewone schatten, gezien had, kon een verkeerde gedachte, omtrent diens kleinzoon, bij hem post

vatten. Derhalve was het noodzakelijk voor de heilige Jakob, de redenen van zijn tocht bloot te leggen, en waarom hij in die verachtelijke toestand was weggezonden. En men kan geloven, dat zijn moeder hem bekend heeft gemaakt, door welke aanwijzingen en kentekenen hij haar verwantschap moest bewijzen. Daarom roept Laban uit: "Waarlijk, gij zijt mijn gebeente en mijn vlees," hiermee tonende, dat hij hem genoeg overtuigd heeft, maar ook, dat hij zich door geen twijfelachtige bewijzen heeft laten overreden, om Jakob als zijn neef te erkennen..

14. Toen zei Laban, tot hem: Voorwaar! gij zijt ons welkom, want gij zijt mijn gebeente en mijn vlees, mijn bloedverwant; rust nu uit van uw reis, en blijf bij ons. En hij bleef bij hem een volle maand. 1) Gedurende deze tijd toonde Jakob een bijzondere vlijt, en zijn ervarenheid in alles, wat op het vee betrekking heeft.

1) Ofschoon Laban niet twijfelt, dat Jakob zijn zusters zoon is, wil hij toch, in de loop van een maand, diens zeden leren kennen. Daarop onderhandelt hij met hem over het loon. Hieruit kan men de vroomheid van de heilige man leren kennen, dat hij niet werkeloos bij zijn oom is geweest, maar zich met eervolle arbeid heeft bezig gehouden, opdat hij niet het brood van een ander zou eten, zonder er iets voor te doen, zodat hij Laban dwingt te bekennen, dat hij hem, behalve de leeftocht, ook nog enig loon verschuldigd is..

Zo ondervindt Jakob al aanstonds de vervulling van de belofte hem bij Bethel gedaan..

II. Vs.15-30. Jakob dient Laban voor Rachel zeven jaar; op de dag van de bruiloft verkrijgt hij echter niet deze, maar Lea, haar oudere zuster, en moet nu, daar Laban na zeven dagen hem ook de verkorene geeft, nog zeven jaar dienen.

15. Daarna zei Laban, die wij reeds in hoofdstuk. 24:30 vv. als een zelfzuchtig en inhalig man leerden kennen, tot Jakob, schijnbaar uit belangstelling in hem, maar eigenlijk alleen om eigen voordeel, om de kundige en vlijtige arbeider voor langere tijd aan zich te verbinden, en zeker wel vermoedende wat zijn begeerte was: Omdat gij mijn broeder (vs.11) zijt, en zelf er niet aan hebt gedacht voor uw diensten een loon te eisen, zou gij mij derhalve om niet dienen? Verklaar mij wat zal uw loon zijn? Het is beter, dat wij een vaste verbintenis omtrent uw beloning aangaan.

Labans zelfzucht komt in deze woorden treffend uit. Het komt hem zijn eer te na, dat Jakob hem zonder loon dient, maar tegelijk berekent hij reeds op welk een wijze hij voor weinig geld of voor geen geld van zijn diensten zal gebruik maken. Het is zeker zijn aandacht niet ontgaan, dat Jakob zijn dochter Rachel bemint..

16. En Laban had, behalve zonen (hoofdstuk. 31:1), twee dochters: de naam van de grootste (oudste) was Lea (smachtende, verlangende); en de naam van de kleinste (jongste) was Rachel (vs.6).

17. Doch Lea had tedere, 1) (zwakke) ogen, zodat zij minder aantrekkelijk door haar uiterlijk was, maar Rachel

2) was schoon van gedaante en bovendien schoon van aangezicht, geheel een vrouwelijke schoonheid.

1) In het Hebreeuws Raccoth, "zwakke", "doffe" of "matte." De Vulgata vertaalt: "lippus, druipend, leep." De vertaling van "zwak", in de zin van, dof of mat is het nauwkeurigst. Tot de vrouwelijke schoonheid behoorde toch voor een oosterlinge levendige en heldere ogen, de z.g. gazelle-ogen..

2) Rachel is de derde schoonheid in de familie van de patriarchen, die de Schrift ons noemt. Zo wij de geschiedenis niet kenden, zouden wij menen, dat Lea, als moeder van Juda en de Davidische Messiaanse geslachtslijn, na Sara en Rebekka de prijs van de schoonheid had moeten hebben..

Ook hier weer blijkt, dat de Heere het verachte uit het slijk opheft; want niet de schone Rachel, maar de wegens haar doffe ogen verachte Lea is bestemd, om de vóórmoeder van de Christus Gods te zijn..

Ook naar haar karakter waren de zusters zeer onderscheiden. "Over het algemeen stel ik mij Lea voor, als gewoon zich te onderwerpen, en als geen onderdrukking kennende. Zij boezemt ons belangstelling en deelneming in, daar zij door de baatzuchtigheid van haar vader tot een huwelijk gedwongen wordt waarin zij weinig genoeglijke dagen te verwachten heeft. Men verblijdt zich, dat de Voorzienigheid, die niet aanziet, wat voor ogen is, gelijk de mensen, de zijde van Lea kiest, en haar vruchtbaar maakt boven haar zuster; te meer, wanneer men acht geeft op haar godsvrucht, welke zij bij de geboorte van haar zonen aan de dag legt (zie hun namen vs.32 enz.). Rachel is niet geheel zo goedhartig. Men ziet meer vuur, meer leven in alles, wat zij doet; doch niet zoveel goedaardigheid. Zij is driftig, opvliegend, ongeduldig en onbezonnen."

18. En Jakob had Rachel lief; reeds de eerste ontmoeting had een diepe indruk op hem gemaakt; na de vier weken, die hij in Labans huis vertoefd had, was zij het doel van al zijn wensen; in zijn bijzondere toestand, waarin hij, geheel van het vaderhuis verwijderd, op zichzelf en op de zegen des Heren vertrouwen moest, nam hij aanstonds het voorstel aan, en hij zei: a)Ik zal u zeven 1) jaar dienen, om Rachel, uw kleinste, jongste dochter; zeven jaar dienst zal mijn gave (hoofdstuk. 34:12; Exodus 22:16,17 aan u zijn voor Rachel.

a) Hos.12:13

1) In Kerek dient de onbemiddelde man vijf tot zes jaar en in Haran vond BURKHARDT (Syrië 464) een jonge man, die, alleen voor voedsel, acht jaar gediend had, vervolgens de dochter van zijn meester verkreeg, maar nog altijd dienen moest..

De zevenjarige dienst herinnert wellicht aan het later recht van de Israëlieten, volgens welke de lijfeigene steeds in het zevende jaar weer vrij werd (Exodus. 21:2). Zo zou dan Jakob ter vergoeding voor Labans dochter een volledige dienstbaarheid als knecht zich getroost hebben.

Dat hij de koopprijs niet van zijn vaders huis laat halen, laat zich daaruit verklaren, dat hij alle mogelijke aanraking daarmee vermeed, om de toorn van zijn broeder niet gaande te maken..

Wellicht, dat er nog enige hoop bij Jakob levend was, dat de toorn van zijn broeder eerder gestild zou zijn. Dan zou hij een geschenk kunnen geven..

Ook hier blijkt weer, dat "zeven" het getal van het Verbond is. Aleer het verbond van het huwelijk gesloten zou worden, zou Jakob een zevental jaar dienen..

19. Toen zei Laban: Het is beter, dat ik haar aan u, mijn bloedverwant, geef, 1) dan dat ik haar aan een andere man, een vreemde geef; blijf bij mij, om mij voor deze prijs zeven jaar te dienen.

1) Bij alle Bedoeïenen heeft de neef de voorrang boven de vreemden en de Druzen in Syrië trekken altijd de bloedverwant boven een rijke vreemdeling. Het is bovendien in het Oosten gewoonte, dat de man zijn naaste nicht huwt; hij behoeft dit niet, maar hij heeft er het recht toe, terwijl zij zonder zijn toestemming, geen ander nemen mag..

Hier wordt de hebzucht van Laban recht duidelijk. Want het was daar volstrekt geen gewoonte, om zijn vrouw te kopen. Men kwam eenvoudig met een bruidsschat. En nu wordt het loon van zeven jaar de bruidsschat van Jakob aan Laban voor zijn dochter. Ook hier geldt het, dat de barmhartigheden van de goddelozen wreed zijn. Wij moeten echter niet voorbij zien, dat Jakob hier, als de Kerk vertegenwoordigende, ook daardoor het beeld van die Kerk vertoont..

20. Alzo diende Jakob om Rachel zeven jaar, en die waren, ondanks de moeitevolle dienst, in zijn ogen, daar hij de man van de hoop was (Rom.8:18; 2 Cor.4:17), als enige dagen, 1) omdat hij haar liefhad, en hij zich in haar nabijheid zo gelukkig voelde, dat die dienst hem gemakkelijk en zoet was.

1) Ook hier blijkt wederom de waarheid van de spreuk: gewillige arbeid valt niet zwaar. Het werken is licht, waarvan liefde de prikkel en drangreden is. Zolang als derhalve uw werk u nog zo bijzonder zwaar valt, bewijst dit bij u gemis aan liefde en ware belangstelling of voor het werk dat, of voor de persoon ten wiens wille gij het verricht. Hoe snel vliegt de tijd heen, wanneer de liefde hem vleugels geeft; niet de tijd die besteed wordt aan het wachten op, maar aan het werken voor het beminde voorwerp. Maar hoe kort moet dan ook zelfs de eeuwigheid ons schijnen, waar, naar het woord van de Ziener op Patmos, de gezaligden de Heere, die zij liefhebben, omdat Hij hen eerst heeft liefgehad, dag en nacht in Zijn tempel dienen (Openbaring. 7:15).

21. Toen de zeven jaar voorbij waren, zei Jakob tot Laban: Geef mij uw dochter, die ik door mijn arbeid tot mijn rouw verkregen heb; geef mijn verloofde (Deuteronomium. 22:24) mij nu tot vrouw, want mijn dagen van dienen zijn volgens ons verbond vervuld, dat ik tot haar inga.

1)

1) Hoe wordt het ons hier duidelijk bericht, dat de liefde van Jakob een kuise liefde was. Hoewel hij zeven jaar lang met haar was uit- en ingegaan, toch had hij zich door de genade van God van alle onkuise daden weten te onthouden. Hij is hier een beschamend voorbeeld van velen. Vele huwelijken zijn daarom dan ook zo ongelukkig, omdat men tegen Gods heilige verordeningen in is begonnen..

22. Zo verzamelde Laban al de mannen van die plaats, die met hem verwant of zijn vrienden waren, en maakte een maaltijd als bruiloftsmaal.

Mozes bedoelt niet, dat hij een maaltijd aan het gehele volk heeft bereid, maar dat hij zeer vele gasten heeft genodigd, gelijk dat bij aanzienlijke huwelijken pleegt te geschieden. Het is niet twijfelachtig, of hij heeft zich met des te meer ijver toegelegd op het bereiden van een gastmaal, opdat hij Jakob zou verstrikken, zodat hij het huwelijk, waarmee hij bedrogen werd, niet voor nietig zou durven verklaren. Hieruit merken wij, hoe groot toen de heiligheid van het huwelijksbed was. Want de gelegenheid om Jakob te bedriegen was er, omdat daar de zedigheid van de bruid eiste, dat zij gesluiert naar het slaapvertrek werd geleid..

23. En het geschiedde 's avonds, wanneer men gewoonlijk de bruid gesluiert tot de bruidegom leidde, dat hij niet Rachel, maar zijn dochter Lea nam; en hij bracht haar tot hem 1) in het slaapvertrek, en hij, het bedrog niet bemerkende, daar waarschijnlijk Laban met opzet de maaltijd had aangelegd, om Jakob door wijn te bedwelmen, ging tot haar in.

1) Jakob had zijn half blinde vader bedrogen, hier wordt hij door de vader van zijn bruid bedrogen. "Gij zult uw zonde kennen als zij u zal vinden."

24. En Laban, hetgeen hier reeds met het oog op het meegedeelde in hoofdstuk. 30:9 aangemerkt wordt, gaf haar Zilpa (bedauwende), zijn dienstmaagd, aan Lea, zijn dochter, tot een dienstmaagd. 1) (hoofdstuk. 24:61).

1) Dat Laban haar Zilpa tot dienstmaagd gaf, was weer uit berekening. Zilpa verving hier de geschenken, welke de vader gewoonlijk ook aan zijn dochter gaf..

25. En het geschiedde de volgende morgen, dat Jakob van zijn bed opstond, en ziet, het was Lea, 1) bij wie hij gelegen had. Daarom zei hij tot Laban: Wat is dit, dat gij mij gedaan hebt; heb ik niet bij u gediend om Rachel? Waarom hebt gij mij dan bedrogen?

1) Ook nu nog ziet in verscheidene Oosterse landen de bruidegom zijn bruid niet anders dan gesluiert, tot op de morgen na de bruiloft, en men zegt, dat dergelijke bedriegerijen ook nu nog wel plaats hebben..

In deze geschiedenis vertoont zich zo duidelijk de goddelijke vergelding (Luk.6:38). "Jakob kende Lea niet, toen hij met haar in de echt trad, evenmin als zijn vader hem kende, toen die hem zegende. Lea volbracht het bedrog op aansporen van haar vader; Jakob had het gedaan op aandringen van zijn moeder. Hij verkreeg echter in zijn onwetendheid in Lea zijn van God hem bestemde vrouw, die de moeder van de Messias zou worden (vs.35; MATTHEUS. 1:2),

evenals Izaak onwetend hem als de rechte erfgenaam van de belofte zegende. O, in hoeveel misslagen en dwaasheden van de mensen is hier en overal de onveranderlijke genade en trouw van God ingevlochten."

26. En Laban zei: Men doet also niet in deze plaats, dat men de kleinste uitgeeft vóór de eerstgeborene. Om echter aan alle verwijten van Jakob, als deze: Waarom hebt gij mij dat niet vroeger gezegd, tegemoet te komen ging hij aanstonds voort:

27. Vervul de week van deze, beloof ook nog zeven andere jaren voor Rachel, dan zullen wij u ook die geven, Rachel zal de uwe zijn, voor de dienst, die gij nog zeven andere jaren bij mij dienen zult. 1)

1) Hier openbaart Laban zo geheel zijn hebzucht; hij wilde Jakob, wiens dienst hem zo onontbeerlijk geworden was, zo lang mogelijk behouden; daarom bedroog hij hem eerst en stelde hem vervolgens de dubbele echt voor, daar hij wel wist, dat Jakob Rachel niet zou laten varen, maar liever nogmaals een dienst van zeven jaar om harentwille zou aannemen..

Op deze manier wordt Laban tevens een tweede bruiloftsmaal bespaard. Welk een fijne, maar ook sluwe berekening! Laban is het beeld van de volmaakte gierigheid..

28. En Jakob deed also, en hij vervulde deze week. Toen die zeven dagen voorbij waren, gaf hij hem ook Rachel, zijn dochter, hem tot een vrouw. 1)

1) Gekomen in Haran, om de vrouw van zijn keuze te zoeken, wordt hij door Laban gedwongen, tegen Gods verordeningen in, meer dan één vrouw te nemen, hoewel Jakob hierin niet geheel en al te verontschuldigen is, daar hij, naar recht en billijkheid, Laban had kunnen vragen, om Lea terug te nemen. Door de liefde voor Rachel is hij echter zó verblind, dat hij, om harentwille, niet schroomt in de zonde van polygamie te vervallen.

29. En Laban gaf aan zijn dochter Rachel, evenals hij vroeger aan Lea Zilpa gegeven had, zijn dienstmaagd Bilha, haar tot een dienstmaagd (hoofdstuk. 30:3,4).

30. En hij ging ook in tot Rachel, 1) en had ook Rachel liever dan Lea; 2) en hij diende bij hem nog zeven andere jaren.

1) Dit dubbel huwelijk, later door de wet (Leviticus 18:18) verboden, was door bedrog tot stand gekomen, en daaraan heeft het volk van de wet zijn ontstaan te danken. Met onbuigzame waarheidsliefde verhaalt dit de Heilige Schrift; haar beschrijving van de geschiedenis is waar, omdat zij heilig is, en is heilig, omdat zij waar is..

Ach, ouders! gij weet het niet, hoe uw wel overlegde huwelijksplannen voor uw kinderen zelf, wier geluk gij toch bedoelde, een onuitputtelijke bron van jammer en huiselijk leed doen ontspringen. Terwijl gij anderen tot slachtoffers van uw sluwe berekening meent te maken, doet gij dit het meest uw eigen vlees en bloed. Arme dochters! die als verkocht wordt en gelijk een Lea, feestelijk getooid ter feestzaal, ten echaltaar gaat, om straks een leven lang te

schreien over de eierzucht en onbarmhartigheid van uw ouders. Het is niet alleen een Lea, die reeds vóór het huwelijk de rood gekleurde ogen heeft! wier ogen, ook na de huwelijksdag, niet van tranen droog zijn..

2) Welk een bron van jammer ligt in die weinige woorden opgesloten! Jakob kon slechts aan één vrouw zijn hart geven..

III. Vs.31-30:24. Spoedig op elkaar worden Jakob gedurende het tweede zevental jaar van zijn dienen, elf zonen en een dochter geboren, waarschijnlijk in deze volgorde: van Lea: 1. Ruben, 2. Simeon, 3. Levi, 5. Juda, 8. Issaschar, 10. Zebulon, 12. Dina; van Bilha: 4. Dan, 6. Nafthali; van Rachel: 11. Jozef; van Zilpa: 7. Gad, 9. Aser. Zodat nu tot vervulling komt wat aan Abraham beloofd was: "Ik zal u tot een groot volk maken."

31. Toen nu de HEERE zag, dat Lea gehaat 1) was bij haar man, opende Hij haar baarmoeder; maar Rachel was onvruchtbaar, 2) gelijk de Heere gewoonlijk het onedele van de wereld en het verachte verkiest, en datgene, wat niets is, opdat Hij het sterke teniet zou doen. 1 Corinthiërs. 1:28; Luk.1:62).

1)"Gehaat" in de zin van "minder bemind." Jakob verwaarloosde Lea en onthield haar, wat haar toekwam. Hij volbracht aan haar niet, wat hij schuldig was te doen..

2) Hier toont Mozes aan, dat de voorliefde van Jakob door de Heere is getuchtigd, zoals Hij de hartstochten van de gelovigen, wanneer deze al te zeer uitkomen, beteugelt. Rachel wordt voorgetrokken, niet zonder belediging voor haar zuster, aan wie hij de verschuldigde eer niet bewijst. Doch de Heere openbaart zich aan haar als een beschermer en betuigt Jakob's gemoed, door het rechte middel, naar die zijde, waarvan hij al te afkerig was geweest. Deze plaats leert, dat kinderen een bijzonder geschenk van God zijn, daar Hem in het bijzonder de macht wordt toegekend, dat Hij de een vruchtbaar maakt en de baarmoeder van de andere toesluit. Bovendien is hier op te merken, dat het verwekken van kroost, de man met de vrouw nauw verbindt. Vandaar, dat de ouders de kinderen in het algemeen panden noemen, omdat zij niet weinig er toe bijdragen, de wederkerige liefde te vermeerderen en te koesteren..

32. En Lea werd bevrucht, en baarde nog in het eerste jaar van haar huwelijk een zoon, en zij noemde in vreugde, dat haar eerste kind reeds een zoon was, zijn naam Ruben (zie, een zoon!), want zij zei: Omdat de HEERE mijn verdrukking heeft aangezien, daarom zal mijn man mij nu lief hebben.

Uit de naamgeving van Ruben blijkt, dat Jakob Lea veronachtzaamde, maar ook, dat zij een dankbaar gemoed bezat en er behoefte aan had, dit in de naam van haar zoon te openbaren..

33. En zij werd na enige tijd (Leviticus. 12:1-4) wederom bevrucht en baarde een tweede zoon en zei: Daar de HEERE mijn zuchten gehoord heeft, dat ik nog altijd gehaat was, zo heeft Hij mij ook deze gegeven; en zij noemde zijn naam Simeon (verhoring).

Men mag uit deze haar woorden opmaken, dat Lea nog niet had verkregen, wat zij gehoopt had..

Lea was, toen ze Simeon droeg, geprikkeld door nijd in haar nieren. Jaloersheid was in haar gevaren. En ze had Rachel niet kunnen zetten en niet kunnen uitstaan, niet omdat ze Jakob voor zonde wilde vrijwaren, maar omdat ze zichzelf gekrenkt voelde, en omdat haar ik gekrenkt was; omdat zij het onderspit dolf. En dit wekte wraakzucht in haar hartstochtelijk hart. Toen ontving en baarde ze Simeon, en haar uitroep is: Simeon zal mij troosten, want ik word gehaat, en er is een hoop voor mijn dorst naar voldoening. De Heere heeft gehoord." Hartstocht dus in Lea, deels goede, deels zondige hartstocht; wonderbare vereniging van geloof en geprikkelde hovaarding. En dat alles gedekt door het roepen: De Heere heeft gehoord. En die gedachte in haar dracht droeg ze dan ook op Simeon over.

34. En zij werd, spoedig na de geboorte van haar tweede zoon nog bevrucht en baarde een derde zoon, en zei: Nu zal zich ditmaal mijn man bij mij voegen, zich aan mij aansluiten, daar ik hem drie zonen gebaard heb (Prediker. 4:12); daarom noemde zij zijn naam Levi (aansluiting, samenvoeging).

35. En zij werd wederom, voor de vierde maal, bevrucht en baarde een zoon, en zei: Ditmaal zal ik de HEERE loven, 1) want nu heeft Hij zeker mij voor mijn man dierbaar gemaakt; daarom noemde zij zijn naam Juda (zal geprezen worden). En zij hield voor enige tijd op met baren, totdat zij later opnieuw zwanger werd. (hoofdstuk. 30:17 vv.).

1) De namen van haar zoons drukken haar voortdurende smartelijke ondervinding uit. Na de geboorte van de eerste hoopt zij de liefde van Jakob te veroveren; na de geboorte van de derde hoopt zij ten minste nog op enige gehechtheid; bij de geboorte van de vierde, ziet zij geheel van zichzelf af op Jehova..

HOOFDSTUK 30.

JAKOB'S KINDEREN EN RIJKDOM.

1. Als nu Rachel, waarschijnlijk tegen het einde van het tweede jaar van haar huwelijk, zag, dat zij Jakob niet baarde, zo benijdde Rachel haar zuster, 1) die spoedig op elkaar, binnen twintig maanden, twee zonen gebaard had, en nu voor de derde maal zwanger was (hoofdstuk. 29:32-34); en zij zei in hevige hartstocht tot Jakob: Geef mij kinderen, of indien niet, zo ben ik dood,

2) van smart zal ik sterven.

1) Niet nog, dat zij zelf geen kinderen had, maar dat zij onvruchtbaar was en Lea haar man reeds vier kinderen had geschonken, was de oorzaak van Rachels hartstochtelijke nijd. Een nijd zo hevig, dat zij onbillijk wordt tegenover haar man..

2) Ongeduld is de moeder van vele zonden.

Als Rachel straks haar tweede gebaard heeft, zal zij werkelijk sterven..

2. Toen ontstak Jakob's toorn over die zondige woorden tegen Rachel, en hij zei: Ben ik dan in de plaats van God, 1) dat ik u kinderen zou kunnen geven naar mijn welgevallen? (2 Koningen. 5:7). De Heere is het, die de vrucht van de buik van u geweerd heeft; wend u daarom tot Hem; misschien zal de Heere zich laten verbidden, om u de zegen van de echt te verlenen.

1) Kinderen zijn een gave van God. Dat moeten alle ouders bedenken, en met de gaven van God alsoo handelen, dat zij eens aan God, die hun dit goed heeft toevertrouwd, rekenschap kunnen geven.

Jakob ondervindt hier reeds, dat God dikwijls een tak tot roede gebruikt van de boom, die wij ons zelf geplant hebben.

3. En zij zei, niet verder op deze vermaning antwoordende: Zie, daar is mijn dienstmaagd Bilha, 1)deze zal ik u tot een bijvrouw geven; ga tot haar in, dat zij op mijnknieën bare, 2) dat ik, als de wettige meesteres, haar kinderen op mijn schoot kan leggen (hoofdstuk. 50:23), en ik, zo God mij de vrucht van de liefde onthoudt, ook uit haar gebouwd worde3) (hoofdstuk. 16:2).

1) Hier is het leugenachtige van het vrouwelijk vernuft doorzichtig. Want Rachel wordt er niet toe geleid, om tot de Heere de toevlucht te nemen, maar door ongeoorloofde middelen wil zij tot de overwinning voortschrijden. Zij dwingt Jakob zelfs tot een derde huwelijk. Waardoor wij zien, dat aan de zonde geen einde komt, wanneer men eenmaal de instellingen van God veronachtzaamt..

2) "Op de knieën baren" is een figuurlijke uitdrukking en betekent: het kind van een ander als eigen kind aannemen en op de schoot nemen..

3) Omdat men een gezin "een huis" noemde, heette het ontvangen van kinderen "gebouwd worden".

4. Zo gaf zij hem, in ongeduld, dat het einde van Gods wegen niet kon afwachten (vs.22 vv.) haar dienstmaagd Bilha (hoofdstuk. 29:29) tot een vrouw; 1) en Jakob, in zijn voorliefde voor Rachel op haar aandringen toegevend, ging tot haar (Bilha) in.

1) De zegen van God moet men niet door ongeoorloofde middelen zoeken te verkrijgen..

5. En Bilha werd zwanger en baarde Jakob een zoon, ten tijde, dat Lea van haar vierde kind zwanger was (hoofdstuk. 29:35).

6. Toen zei Rachel, nu ook in het bezit van een zoon, die, hoewel uit haar dienstmaagd geboren, toch als haar kind werd aangemerkt: God heeft mij gericht, 1) mij tegenover mijn zuster geholpen, dat ik niet meer wegens kinderloosheid bij haar behoefte achter te staan, en Hij heeft ook mijn stem, mijn verlangen naar een kind, verhoord en heeft mij een zoon gegeven; daarom noemde zij zijn naam Dan (rechter).

1) Rachel doet gelijk de huichelaars plegen te doen; gaat het hun niet naar wens, zo morren zij tegen God en berispen Zijn leiding (vs.5); gaat het hun echter naar wens dan roemen zij veel, en schrijven aan Gods zegen toe, wat zij door ongeoorloofde middelen verkregen hebben..

Dan is niet uit Lea, maar, onder Rachels hoede, uit Rachels vertrouwde slavin, uit Bilha geboren. Hij en Naftali. Niet als Levi voor de dienst geheiligd, en niet als Juda tot de troon geroepen. Van nederiger staat en daardoor ook van nederiger stand in Israël. En toch heeft én Dan én Naftali een eer van God ontvangen, want in Naftali was het volk, dat in duisternis zat en een groot licht zou zien (Jesaja 8:23 en 10:1), en van Dan sprak de patriarch het uit: Ook Dan zal richten (Genesis 49:16). En Dan heeft gericht. D.w.z. ook Dan heeft evenals Juda en zo menige andere hoofdstam, de macht bezeten, om richtend onder de stammen Israël's op te treden.

7. En Bilha, Rachels dienstmaagd, werd, nadat Lea Juda geboort had en deze nu een tijd lang ophield (hoofdstuk. 29:35), wederom bevrucht en baarde Jakob de tweede zoon.

8. Toen zei Rachel, nu zegevierend ziende op haar zuster, die, gelijk men meende, nu opgehouden had te baren: Ik heb worstelingen van God met mijn zuster geworsteld; God heeft het omgekeerd tussen mij en Lea, ook heb ik de overhand gehad, want haar vruchtbaarheid is ten einde, terwijl de mijne nu aanvangt; en zij noemde zijn naam Naftali (mijn strijd).

9. Toen nu Lea, die in de eerste tijd van haar huwelijk zo spoedig na elkaar vier kinderen gebaard had, zag, dat zij ophield van baren, nam zij, om te verhinderen, waarop Rachel zich beroemd had, ook haar dienstmaagd Zilpa, en gaf die aan Jakob tot een vrouw. 1)

1) De zonde van de polygamie heeft aan Jakob veel verdriet veroorzaakt. Bij die huiselijke onenigheden kan hij zich niet gelukkig gevoeld hebben. Zo strafte deze zonde zichzelf. Bovendien werd hij hoe langer hoe meer in dat kwaad ingewikkeld. Zo gaat iedere zonde met haar verwoestingen voort..

10. En Zilpa, Lea's dienstmaagd (hoofdstuk 29:24), baarde Jakob, ongeveer in het midden van zijn vijfde dienstjaar voor Rachel, een zoon.

Dat Lea aan Jakob haar dienstmaagd gaf, was voor haar een grotere zonde, dan wat Rachel had verricht. Bij Lea kwam deze daad voort én uit zondige hoogmoed, om boven haar zuster in kinderen uit te blinken, én uit wantrouwen jegens de Heere. Hij toch had haar reeds kinderen geschonken, daar Rachel zelf de moedervreugde nog niet had mogen smaken.

11. Toen zei Lea, als zij het kind op haar schoot had, dat voor het haar werd gehouden: Er komt een hoop! 1) en zij noemde zijn naam Gad 2) (geluk).

1) Een betere vertaling is: "met geluk!" Uit deze woorden van Lea blijkt wel, hoe vruchtbaarheid toen als een grote zegen werd beschouwd. En het is zeker een zeldzame eer, wanneer God sterfelijke mensen de naam van "ouders" vereert en door hen het menselijk geslacht, naar Zijn beeld geschapen, uitbreidt..

2) Volgens de Statenvertaling "hoop", "bende".

12. Daarna, baarde Zilpa, Lea's dienstmaagd, Jakob de tweede zoon.

13. Toen zei Lea, die nu weer begonnen was te baren: Tot mijn geluk! want de dochters zullen mij, als een moeder, die rijk in kinderen is, gelukkig achten; de jonge vrouwen (Hoogl.6:8) zullen een gelijke vruchtbaarheid voor zich begeren; en zij noemde zijn naam Aser (gelukzaligheid).

14. En Ruben, reeds een knaap van vier jaar (hoofdstuk. 29:32), ging wellicht onder geleide van de herders van zijn vader, die hem mee naar het veld namen, in de dagen van de tarweoogst, het einde van mei of het begin van juni, en hij vond, daar hij spelend bloemen en bessen zocht, dudaïm 1) in het veld, en hij bracht die tot zijn moeder Lea. Toen zei Rachel, die dit opmerkte, tot Lea: Geef mij toch van uw zoons dudaïm.

1) Dudaïm houden de oude overzetters voor de Mandragora. Deze plant heeft een sterke, witachtige wortel, bladeren van langwerpige ronde vorm ter lengte van een voet bij een breedte van vier of vijf duim, die verder gerimpeld, getand en gewelfd zijn. De stengels van die plant schieten onmiddellijk uit de wortel uit en dragen lichtgroene vijfvoudige bloesems. In de tijd van de tarweoogst draagt zij ronde, gladde appels van vaalgele kleur, die geheel vol zijn met

zaadkorrels met een enigszins bedwelmende, maar niet onaangename geur. Deze appels werden van de vroegste tijden tot nu toe in het Oosten gebruikt, om er minnedranken van te maken, en het was zonder twijfel het doel van Rachel, om zich door dit middel kinderen te verschaffen. Nog een bewijs temeer voor haar verkeerde, zondige aard, die met geweld wilde bezitten, wat God haar onthield. Ter straffe daarvoor moest zij het zien, dat Lea vóór haar een zoon baarde.

15. En zij zei tot haar: Is het weinig, dat gij mijn man genomen hebt, hem zo tot u hebt weten te trekken, dat ik bij u in zijn oog altijd achtersta, terwijl ik toch de eerste zijn moest (hoofdstuk. 19:16,23); zal ik nog toelaten, dat gij ook mijn zoons dudaïm nemen zult?

1) Toen zei Rachel, veel van die minnedranken voor zich wachtende: Zijt gij daarop ijverzuchtig, dat Jakob meer bij mij is, dan bij u, daarom zal hij deze nacht voor uw zoons dudaïm bij u liggen, 2) ik doe voor ditmaal daarvan afstand.

1) Lea zoekt hier meer achter Rachels vraag, dan recht is. Bij Rachel is de wens naar eigen kroost wellicht weer meer opgewekt door het aanschouwen van de kleine Ruben, en nu wil zij bijgelovige middelen aanwenden, om haar doel te bereiken..

2) Uit deze woorden wordt duidelijk, dat het Rachels bedoeling niet zo zeer geweest is, om door die vruchten Jakob geheel van Lea af te trekken, als wel, om door aanwending van een minnedrank de onvruchtbaarheid te doen verdwijnen..

16. Als nu Jakob 's avonds uit het veld kwam, ging Lea uit hem tegemoet, opdat hij niet eerst Rachel zou ontmoeten en misschien tot haar afgetrokken worden, en zij zei: Gij zult tot mij inkomen: want ik heb u om loon zeker gehuurd voormijn zoons dudaïm, en hij lag die nacht bij haar.

Sedert het kopen van het eerstgeboorterecht is Jakob's leven tot nu toe haast één kopen en verkopen geweest. Ook nu is hij door Lea voor haar zoons dudaïm gekocht..

17. En God verhoorde Lea, 1) die niet op de dudaïm, maar op Hem haar vertrouwen had gesteld; en zij werd bevrucht en baarde Jakob de vijfde zoon.

1) "God verhoorde Lea." Wel een bewijs, dat in de verachte Lea een ander beginsel schulde, dan in Rachel. Lea verwachtte het alleen van God. Rachel van tovermiddelen, van heidense, bijgelovige minnedranken. Lea was meer een stille in den lande, die echter in alle delen Rachel beschaamd maakt..

18. Toen zei Lea: God heeft mijn loon gegeven, nadat 1) ik mijn dienstmaagd aan mijn man gegeven heb. De Heere heeft mij nu de kinderzegen weer geschonken; en zij noemde zijn naam Issaschar (loon).

1)"Nadat" niet in de zin van omdat, zoals sommigen menen. Dat zij haar dienstmaagd aan Jakob had gegeven, was tegen de wil des Heren, en kon daarom ook niet met Zijn gunst achtervolgd worden..

19. En Lea werd wederom bevrucht, en Zij baarde Jakob de zesde zoon.

20. En Lea zei: God heeft mij, mij heeft Hij begiftigd met een goede gift; 1) ditmaal zal mijn man mij bijwonen.

2) (hoofdstuk. 29:34), mij meer liefhebben en meer in mijn nabijheid zich bevinden; want ik heb hem zes zonen gebaard; en zij noemde zijn naam Zebulon (bijwoning).

1) Hier openbaart Lea haar godsvrucht op de rechte wijze. De Heere, en Hem alleen, brengt zij de eer en de dank toe. Een goede gift noemt zij deze, haar zesde zoon. (Psalm. 127:3).

2) Eigenaardig is hier, dat Lea tot tweemaal toe haar verwachting uitspreekt, dat haar man bij haar zal wonen. Zowel bij de derde van het eerste drietal als bij de derde van het tweede drietal. Het getal drie beslaat dus ook hier bij de kinderen van Lea een bijzondere plaats..

Was aan Rachel meer de gave van de schoonheid en de liefde van haar man ten deel, Lea had de kinderzegen. God deelt met wijsheid zijn gaven uit, en geeft aan ieder *zijn* deel..

21. En zij baarde daarna, waarschijnlijk kort na het eindigen van Jakob's diensttijd, een dochter; en zij noemde haar naam Dina (gericht).

Men weet niet of Jakob ook nog andere dochters gehad heeft. Want het is in de Heilige Schrift niet iets ongewoons, om, wanneer geslachtsregisters genoemd worden, de namen van vrouwen weg te laten, die geen eigen naam hebben, maar onder de bescherming van de mannen staan. Indien echter iets vermeldenswaardigs met vrouwen plaats heeft, wordt er van haar melding gemaakt, zoals dit met Dina, vanwege haar verkrachting, plaats heeft..

22. God dacht ook, waarschijnlijk, toen Lea reeds van haar zesde zoon zwanger was (vs.19) aan Rachel (hoofdstuk. 8:1); en God verhoorde 1) haar, daar zij, nadat de dudaïm niets gebaat had, haar toevlucht tot het gebed had genomen (vs.1-3) en opende haar baarmoeder.

1) Ook Rachel heeft tot God Almachtig geroepen, om haar een kind te geven. Van haar dwaasheid bekeerd, heeft zij het op de Heere geworpen. En Hij gedacht ook haar, de onvruchtbare, maakte haar tot een voorwerp van Zijn bijzondere zorg en deed haar een blijde moeder worden..

23. En zij werd bevrucht, en baarde (in het 2259ste jaar na de wereldschepping) een zoon; en zij zei: God heeft mijn smaadheid 1) van onvruchtbaarheid weggenomen!

1) Smaadheid was in die tijd in de onvruchtbaarheid gelegen (1 Samuel 1:6; Jesaja. 4:1; Luk.1:25 en dit om de volgende redenen. 1. omdat de onvruchtbaren van de belofte aan Abraham gedaan, aangaande de vermenigvuldiging van zijn zaad schenen uitgesloten te zijn. 2. omdat zij buiten de hoop waren, dat de Messias een van haar nakomelingen zou worden.

24. En zij noemde zijn naam Jozef, Hij (de Heere) neemt weg, zeggende, daar het woord naar een andere afleiding tevens: Hij voege toe betekent: De HEERE voege mij een andere zoon

daartoe. Dat heeft de Heere werkelijk later gedaan, maar Rachel stierf bij de geboorte van haar tweede zoon (hoofdstuk. 35:16-20).

Hoe komt ook hier het verschil in geestelijk opzicht tussen beide zusters kennelijk uit! Lea achtte zich de zegen onwaardig; Rachel acht deze niet vroeg genoeg gekomen en ook is zij er niet door voldaan. Zij is noch recht dankbaar, noch recht voldaan. Zij heeft zichzelf al te lief en dacht te veel om zichzelf, te weinig om anderen..

IV. Vs.25-43. Als Jakob na verloop van veertien jaar met vrouw en kinderen naar zijn huis terug wil keren, weet Laban door een nieuwe overeenkomst hem weer aan zich te verbinden. Jakob weet de door hemzelf voorgestelde schijnbaar dwaze overeenkomst zó tot zijn voordeel te leiden, dat hij in de volgende zes dienstjaren zeer rijk wordt.

25. En het geschiedde als Rachel Jozef gebaard had, en het tweede zevental jaren (hoofdstuk. 29:27) verlopen was, dat Jakob tot Laban zei: Laat mij nu vertrekken, dat ik ga tot mijn plaats, en naar mijn land, daar ik zeer naar mijn betrekkingen verlang.

Daar Jakob, nadat hij loon voor zijn arbeid had bedongen, weer gebleven is, zou het kunnen schijnen, dat hij hierdoor op een listige wijze te werk is gegaan, door van zijn schoonvader verlof om te vertrekken te vragen. Ik twijfel echter niet of reeds toen was hij van plan naar huis terug te keren, en dat hij daarom zijn plannen eerlijk heeft beleden. Vooreerst, daar hij op velerlei wijze ondervonden had, hoe onbillijk, hoe trouweloos en hoe wreed Laban was, is het niet te verwonderen, dat hij, zo spoedig de gelegenheid zich aanbood, van hem begeerde te scheiden. Vervolgens, daar een geruime tijd verlopen was, en hij hoopte, dat het gemoed van zijn broeder bedaard was, kon het niet anders, of hij begeerde zeer tot zijn ouders terug te keren, terwijl hij toch over zo veel narigheden verdriet had, dat hij nauwelijks ergens anders een slechtere conditie kon vrezen. Maar de belofte van God was bovenal een zeer sterke prikkel voor zijn verlangen, om terug te keren. Want hij had de zegening, welke hem dierbaar was, door zijn eigen leven niet verworpen. Hierop ziet het dan ook, als hij zegt: "Laat mij gaan tot mijn plaats en mijn land." Want niet anders kon hij het land Kanaän noemen, niet alleen omdat hij daar geboren was, maar vooral, omdat het hem van Gods wege was gegeven..

26. Geef mijn vrouwen en mijn bij haar verwekte kinderen, om welke ik u gediend heb, dat ik met deze vertrek; 1) want gij weet mijn dienst, die ik bij u gediend heb, welke deze veertien jaar geweest is overeenkomstig onze afspraak, en dat ik in deze steeds naar geweten en trouw heb gehandeld

1) Jakob's besluit, om terug te gaan naar zijn land is een vooruitlopen, dat uit zijn buitengewone vreugde bij de geboorte van Jozef, uit zijn verlangen naar zijn huis en zijn begeerte om verlost te zijn van het juk dat hij bij Laban droeg, kan verklaard worden. Hij schijnt bovendien de zoon van Rachel, (geboren na jarenlang wachten evenals Izaak en hij zelf,) voor de erfgenaam van de Messiaanse belofte te houden; hij wil deze spoedig en zelfs met levensgevaar naar het beloofde land terugvoeren. Hij voelt, dat hij nu ook voor zijn huis moet zorgen, en bij Labans hebzucht is weinig uitzicht, dat hem dit gelukken zal.

27. Toen zei Laban tot hem: Zo ik nu genade gevonden heb in uw ogen, verlaat mij niet; want ik heb waargenomen, 1) dat de HEERE mij om uwentwil gezegend heeft, laat met u die zegen nog op mij rusten.

1) Hebr.: "ik weet door waarzegging" (hoofdstuk. 31:30 vv.). De baatzuchtige Laban wilde in zijn bijgeloof zich stoffelijke zegen verschaffen, door middel van de dienst van de uitverkorene van God; maar hij moest ondervinden, dat God zich niet laat bespotten. Tot zijn straf werd Jakob veel rijker in zijn dienst, dan hij zelf was..

In het Hebreeuws Naachasthi. "Ik heb door raadpleging van de voortekenen waargenomen." Gewoonlijk had dit plaats door te letten op de vogelvlucht. Wellicht dat Laban de Terafiem geraadpleegd had en nu verklaart, dat hij door deze erop gewezen was, dat hij, om Jakob's wil, gezegend werd. Wij vinden hier dan bij Laban een vermenging van bijgeloof en geloof aan de enige, ware God. Calvijn zegt, dat het verkieselijkst is te vertalen, alsof er geschreven stond, dat hij, n.l. Laban, zou gezegd hebben, dat de zegen van God hem zo duidelijk was, alsof hij dit door een Godsspraak of orakel had vernomen..

28. Hij zei dan: 1) Ik wil niet, dat gij dit voor mij doet. Noem mij, bepaal gij zelf uitdrukkelijk uw loon, die ik u geven zal; 2) iedere billijke eis sta ik gaarne toe.

1) Op de lofuiting van Laban neemt Jakob een diep stilzwijgen in acht. Hij wil nu eerst afwachten, welk loon Laban zal aanbieden. Daarom staat er: "Hij n.l. Laban, zei dan..

2)"Uitdrukkelijk" zegt Laban. Om twee redenen. Vooreerst, omdat hij hoopt, dat Jakob zijn diensten gratis zal aanbieden, en ten tweede, indien dit niet het geval is, Laban zal kunnen afdingen..

29. Toen zei hij tot hem: Gij weet: hoe ik u gediend heb, en hoe uw vee bij mij geweest is.

Dit antwoord geeft Jakob hem niet, om daarmee de prijs van zijn loon te verhogen, maar daarmee beklagt hij zich bij Laban, dat hij hem onbillijk en onmenslievend behandelt, door zijn best te doen nog de bestemde tijd te verlengen. Want het is niet twijfelachtig, of alle wensen van zijn ziel lossen zich op in een smartvol heimwee naar het land Kanaän. Terugkeer daarheen is hem liever, dan alle mogelijke rijkdommen..

30. Want het weinige, dat gij vóór mij gehad hebt, dat gij bezat, al eer ik bij u kwam, dat is tot een menigte uitgebroken, dat heeft zich op bijzondere wijze vermenigvuldigd, en de HEERE heeft u gezegend bij mijn voet, in alles, waarin ik u diende, nu dan, wanneer zal ik ook werken voor mijn huis? Na uw dood erven uw zonen alles, daar de dochters buitengesloten zijn; zo ik langer zal dienen, zo mag ik dit niet anders doen, dan voor een loon.

1)

1) Tot nu toe, wil Jakob zeggen, heb ik altijd voor een ander gewerkt, en het is ook noodzakelijk, daar ik een groot gezin heb, dat ik voor mijn eigen huis begin te verdienen.

Wellicht dat Jakob in die tijd bericht heeft ontvangen, door Deborah, Rebekka's voedster, dat zijn moeder gestorven was, waardoor hij nu minder begerig is, naar Kanaän te trekken..

31. En hij, Laban, zei: Wat zal ik u geven? Toen zei Jakob: Gij zult mij niet met al, geen vast loon geven, 1) indien gij mij deze zaak doen zult, die ik u nader zal voorstellen; ik zal wederom uw kudde weiden en bewaren.

1) Op te merken valt hier de tegenstelling tussen dit vers en het vorige. Want Jakob eist voor zich niet een vaste en bepaalde prijs voor loon, maar op deze voorwaarden onderhandelt hij met Laban, dat hij voor zich eist, wat uit de witte schapen en de geiten, bont en geplekt, geboren wordt. Verder is er in deze woorden iets duisters. Want Jakob schijnt de gevlekte schapen reeds terstond als loon voor zich te eisen. Maar uit het derde vers, dat hier op volgt, kan men iets anders lezen, dat, namelijk Jakob, toegelaten heeft, dat, wat gevlekt was, van de kudde werd afgezonderd en aan de zonen van Laban werd gegeven, om te hoeden, terwijl hij zelf behield de schapen en geiten, welke niet gevlekt waren. En zeker zou het ongerijmd zijn geweest, dat Jakob een gedeelte van de kudde voor zich had bedongen, daar hij nog pas beleden had, dat hij tot hertoe geen enkele winst had verkregen, en nu gevraagd zou hebben, wat meer dan recht was. Ook was er geen hoop, dat dit door Laban toegelaten zou zijn. De vraag is echter, door welke hoop of met welk plan Jakob was beziel, toen hij deze voorwaarde aanbood. Kort hierop zal Mozes verhalen, dat hij zelf van zijn slimheid gebruik gemaakt heeft, dat uit de witte kudde jongen werden geboren, die geplekt en bont waren, maar in een volgend hoofdstuk duidt hij meer aan, dat Jakob door goddelijke wijze is vermaand geweest. Ofschoon het derhalve gelofelijk was, dat dit verdrag voor de heilige man niet gunstig was, heeft hij echter hierin het goddelijk bevel gehoorzaamd, en begeerde niet anders rijk te worden, dan volgens Gods wil..

32. Ik zal heden in gemeenschap met u, door uw gehele kudde gaan, daarvan voor uw ogen, zodat gij uzelf van de eerlijkheid van mijn handelwijze overtuigen kunt, afzonderende al het gespikkelde en geplekte vee, zowel degene, die bij wit haar een donkere vlek, als die, welke bij zwart haar een witte vlek hebben, en al het bruine, zwarte vee onder de lammeren, en het geplekte en gespikkelde onder de geiten. Deze zo afgezonderde bonte of zwarte schapen, evenals de bonte geiten, moogt gij aan andere herders overgeven; en op een afgezonderde plaats laten weiden; ik zal het vee van één kleur, de witteschapen en zwarte geiten alleen nemen en hoeden; en, wat nu in het vervolg onder de aan mij toevertrouwde kudde geplekt of gespikkeld zal geboren worden, zulks zal mijn loon zijn.

33. Zo zal mijn gerechtigheid op de dag van morgen met mij betuigen, als gij komen zult over mijn loon, voor uw aangezicht; het zal zo te allen tijde, wanneer gij komt om na te zien, duidelijk kunnen blijken of ik eerlijk tegenover u handel, dan of ik mij ten koste van u op onrechtvaardige wijze bevoordeel: al wat niet gespikkeld en geplekt is onder de geiten en niet bruin is onder de lammeren, dat zij bij mij gestolen; 1) dat worde door u als uw wettig eigendom teruggenomen.

1) In het Oosten zijn bijna alle schapen wit, en de geiten zwart; zwarte of bonte schapen en gevlekte geiten zijn zeer zeldzaam. Daar Jakob nu een scheiding in de kudde van Laban

maakt, en alle dieren van bonte kleur niet meer onder de hem toevertrouwde kudden hebben wil, laat hij alles, wat Gods zegen heeft geschonken, alleen aan zijn schoonvader over. Als zijn loon vraagt hij wat in het vervolg bont en gespikkeld geboren wordt, terwijl hij geheel en alleen van God verwacht, wat Die hem zal willen geven, en van Laban niets verlangt. Laban denkt slechts aan de natuurlijke loop, en ziet, baatzuchtig als hij is, groot voordeel in zulk een voorstel; hij meent dat aan Jakob nu als het ware niets ten deel zal vallen; alleen bij een inheligheid als die van Laban kon een schoonvader besluiten, zo karig een loon te geven. Met verborgen vreugde gaat hij nog dezelfde dag heen, en zorgt dat een nauwkeurige afzondering plaats heeft. Hij deelt de afgezonderden onder zijn eigen zonen en laat deze driemaal zeven uur van Jakob verwijderd, dat vee weiden, opdat geen aanraking mogelijk zij. Jakob daarentegen heeft tegenover de machtiger Laban zijn listen gesteld en hem in een net gelokt. Hij is nog niet veranderd sinds hij zijn vader en zijn broeder bedroog en godslasterlijk zei: "De Heere, uw God heeft mij dat doen ontmoeten." Ook hier veinst hij van God te verwachten, wat hij van zijn bedrog verwacht, terwijl hij zijn eigen nauwgezetheid en eerlijkheid roemt. Bethel heeft weinig in zijn hart achtergelaten. Toch laat de Heere Jakob's list gelukken, daar al de zegen in Labans huis om Jakob's wil gegeven is, en de Heere die rijkdom werkelijk tot hem wil doen komen; dat bedrog zelf zal worden beboet en beweend; de straffende gerechtigheid van God zal niet uitblijven; terwijl tevens de schraapzuchtige vader een verdiend loon zal ontvangen..

"In Laban zien wij, hoe alle gierige mensen onredelijk met hun naaste handelen; zij kunnen huichelen en bekennen, dat zij geluk en zegen hebben van de diensten van hun naaste, maar zijn verre af van de verschuldigde vergelding te doen. Zo handelt Laban; niets biedt hij zijn schoonzoon dan het loon van een knecht. Zij zoeken voordelige wegen, om het water op hun molen alleen te brengen. Wel doet hier Jakob en niet Laban het voorstel; maar, zo hij recht had willen handelen, zo had hij moeten zeggen: "Mijn lieve schoonzoon, dat is voor u een verkeerde handel; wij willen zulk een verbintenis maken, dat het u aan het nodige niet ontbreekt; want gij zijt mijn vlees en bloed." Maar daarvan zwijgt hij; zo spot menig gierigaard met zijn naaste, dat die niet beter heeft bedacht en toegezien, maar eindelijk gaat het hem gelijk in Joh.8:13 vv. geschreven staat."

34. Toen zei Laban: Zie, och ja, het zij naar uw woord!

35. En hij zonderde af op dezelfde dag de gespreikkelde en geplekte bokken, en al de gespreikkelde en geplekte geiten, al waar wit aan was, en al het bruine onder de lammeren; en hij gaf deze in de hand van zijn zonen.

36. En hij stelde een weg van drie dagen tussen hem, tussen elk van zijn zonen, die hij een kudde van dat afgezonderde vee had toevertrouwd, en tussen Jakob; en Jakob weidde de overige kudde van Laban.

37. Toen nam zich Jakob roeden van groen populierhout, en van hazelaar, en van kastanjes, (storax, hazelnoten, en ahornbomen), die alle onder de bast een bijzonder wit hout hebben; en hij schildte daarin witte strepen, ontblotende het wit, hetwelk aan die roeden was.

Bij de eerste indruk zou het verhaal van Mozes iets ongerijms kunnen schijnen. Want, of hij wil de heilige Jakob om zijn bedrog veroordelen, of zijn slimheid prijzen. Maar uit het verband zal blijken dat deze slimheid niet tot misdaad wordt gerekend. Mozes verhaalt hier toch eerst de zaak en vervolgens dat Jakob niets gedaan heeft dan wat God hem bevolen heeft..

Over deze daad van Jakob wordt door de uitleggers verschillend gedacht. Men heeft haar zowel verdedigd als gelaakt; wij scharen ons aan de zijde van de eersten, om deze reden, dat wij nergens lezen dat God haar bestraft of bezocht heeft en volgens de stelregel, dat waar God de daden van zijn kinderen in de Heilige Schrift niet middellijk of onmiddellijk straft en afkeurt, het ook ons niet geoorloofd is..

38. En hij legde deze roeden, die hij geschild had in de goten, namelijk in de drinkbakken van het water, waar de kudde kwam drinken, tegenover de kudde; en zij werden gelijk gewoonlijk in de tijden van rust, verhit, als zij kwamen om te drinken.

39. Als dan de kudde verhit werd bij de bont geschilde roeden, zo lammerde de kudde gesprenkde, gespikkelde en geplekte. 1)

1) Het is, voornamelijk bij de schapen, opgemerkt, dat wanneer zij voor iets schrikken, gedurende het verhit zijn of de zwangerschap, dit invloed heeft op de vorming van de vrucht. Nog heden bedient men zich van een dergelijk middel tot een tegenovergesteld doel; men legt de schapen iets wits in de drinkbakken, hangt witte doeken in de stalling of maakt de drinkbakken van witte steen, om witte lammeren te verkrijgen.

Dat Jakob tegenover Labans list, deze list stelt, heeft God hem niet geboden; dat hij de toezegging van goddelijke hulp reeds had en toch tot kunstgrepen zijn toevlucht neemt, openbaart weer zijn ongeduld en zijn zwakheid, daar hij meent die toezegging te hulp te moeten komen door middelen, die zondig zijn (Galaten. 3:3; vrgl. Genesis 16:2). "Wij moeten ons echter wachten, zulke voorbeelden te misbruiken tot bedrieglijk bevoordelen van ons zelf ten koste van de naasten, ook waar deze ons onrecht deed. Wij hebben in het Nieuwe Testament een ander gebod van onze Heere Christus, dat wij niet tegenstreven, die ons kwaad doen! veel minder kwaad met kwaad vergelden, maar alles Hem overgeven, die een rechtvaardig, oordeel oordeelt, en de rechtvaardigen niet eeuwig in onrust zal laten; vóór alle dingen moeten wij trachten naar het rijk van God en Zijn gerechtigheid, zo zullen ons alle andere dingen worden toegeworpen.

40. Toen enig gespikkeld en geplekt vee gewonnen was, scheidde Jakob de lammeren van de kudde, opdat er niet bij verder voorttellen weer van één kleur zouden geboren worden, en hij wendde het gezicht van de kudde op het gesprenkde, en al het bruine onder Labans kudde; hij liet de laatsten, hoewel zij samen weidden en tezamen tot de drinkbakken gingen, steeds vóórgaan, zodat de overigen altijd deze voor de ogen hadden, en hij hierdoor hetzelfde verkreeg, wat hij vroeger door de geschilde roeden had bewerkt; en hij stelde, toen het bonte vee meer en meer was vermenigvuldigd, zijn kudde alleen, en hij zette ze niet bij de kudde van Laban. Hij gaf zijn eigen vee aan knechten over, die hij zich aanschafte (vs.43), om des te

beter zijn eigendom te overzien. Ook liep hij zo des te minder gevaar, dat zijn vee zich zou vermengen met het éénkleurige van Laban.

41. En het geschiedde, telkens als de kudde van de vroegelingen 1) verhit werd, in de tijd van verhitting, waardoor de lentelammeren voortkwamen, dat is in de herfst, zo stelde Jakob de roeden, die (vs.37) vermeld zijn, voor de ogen van de kudde, in de goten, opdat zij hittig werden bij de roeden.

1) In de grondtekst staat letterlijk: de sterkere, of de krachtige..

42. Maar als de kudde spade, in de lentetijd, hittig werd, zo stelde hij ze niet; zodat de spadelingen, de in de herfst geworpen lammeren, Laban, en de vroegelingen, de in de lente geworpenen, Jakob toekwamen. 1)

1) De schapen dragen slechts vijf maanden, en kunnen dus tweemaal ieder jaar lammeren. In de herfst is de kudde het sterkst, wanneer zij de goede weide in de zomer genoten hebben; de van haar voortkomende lentelammeren in februari zijn de beste. Daarentegen is de kudde zwakker, wanneer zij de winter heeft doorgestaan, deels uit gebrek aan een goede weide, deels omdat het schaap niets moeilijker kan verdragen dan vochtigheid, aan welke de kudde, die ook gedurende de winter rondtrekt onder de bloten hemel is blootgesteld. Wanneer daarom de schapen in de lente bij elkaar kwamen, liet Jakob gaarne de daarvan komende late lammeren aan Laban over.

43. En die man brak, ten gevolge van deze kunstmiddelen, zeer uit in menigte, en hij had, na verloop van zes jaar (hoofdstuk. 31:41), vele kudden, en dienstmaagden, en dienstknechten, en kamelen, en ezels.

HOOFDSTUK 31.

JAKOB VLUCHT MET VROUWEN EN KINDEREN VAN ZIJN SCHOONVADER LABAN.

I Vs.1-22. Jakob's geluk wekt de nijd van Laban en diens zonen op; de bittere redenen van de laatsten, doen hem wensen de bestaande overeenkomst te verbreken; daarbij ontvangt hij een bevel van God, om weer naar zijn land terug te keren. Nadat hij zich van de toestemming van zijn vrouwen verzekerd heeft, maakt hij zich de tijd van het scheren van de schapen tot nut, en gaat met de zijnen in het geheim uit Mesopotamië.

1. Toen hoorde hij, waarschijnlijk doordat anderen het hem meedeelde, de woorden van de zonen van Laban (hoofdstuk. 30:35), die nijdig waren over het toenemen van zijn rijkdom (hoofdstuk. 30:43), zeggende: Jakob heeft genomen alles, wat van onze vader was; en van hetgeen, dat van onze vader was, heeft hij al deze heerlijkheid gemaakt. 1)

1) Aler Jakob tot Laban kwam waren diens bezittingen weinig. In die twintig jaar zijn zij zeer toegenomen, maar dit wordt niet erkend door Labans zonen. Ook vragen zij niet of terecht of ten onrechte Jakob zo rijk is geworden. Zij beschuldigen hem hier eigenlijk van door en diefstal, maar verzwijgen dat hij met hun vader een wettig verdrag heeft gesloten..

2. Jakob zag ook het aangezicht van Laban aan, en bemerkte, dat zijn zwagers eigenlijk slechts uitspraken, wat zijn schoonvader bij zichzelf dacht, en dat argwaan en wangunst in plaats van het vroegere vertrouwen bij hem waren; want ziet het aangezicht van Laban was jegens hem niet als gisteren en eergisteren, niet als in vorige dagen.

Deze laatste uitdrukking is een in de heilige Schrift zeer gewone, om een zeker verloop van de dagelijkse omgang en voortdurend verkeer in haar laatste tijdperk aan te geven. Vooral in de laatste tijd scheen Laban, die zich ten behoeve van eigen belang lang had ingehouden, zijn norse stemming tegenover Jakob weer bot te vieren, in onvriendelijke bejegening en stugge houding. Zo gaat het als men, door hebzucht gedreven, met het loon van de dienende zich zoekt te verrijken. Er rust geen zegen op het ingehouden loon, en dat zelf maakt onze schat niet, maar wel ons verdriet en onze wrevel groter. Eindelijk moet het uitbreken en dan verbittert men zowel zijn eigen leven als dat van degene, die in onze omgeving verkeren. Er was dus genoeg in Jakob's ondervindingen, om hem een verhaast vertrek aan te raden..

3. Maar God veranderde tegenover hem niet, maar was lankmoedig over Zijn uitverkoren vat; en de HEERE zei tot Jakob: 1) Keer weer 2) tot het land van uw vaders 3) en tot uw familie; en Ik zal met u zijn 4) op uw terugreis, gelijk Ik tot hiertoe Mijn belofte gehouden heb en met u geweest ben (hoofdstuk. 28:15).

1) Hier straalt duidelijker dan ooit de godsvrucht van de heilige man door, omdat hij, ziende dat het kwade bij zijn schoonvader tegenover hem besloten was, niet eerder durft vertrekken, dan wanneer hij door een nieuwe Godsspraak daartoe wordt aangemaand. Doch de Heere, die door de zaak zelf hem reeds getoond had, dat hij niet langer moest toeven, openbaart hem dit nu ook door woorden..

2) Ook hier heeft men, het verhaal noopt er ons toe, wel te onderscheiden, tussen wat God eigenlijk beveelt, en wat Jakob doet. Dat hij heimelijk vluchtte, iets dat Laban hem in vs.27 verwijt, had God hem niet bevolen.

3) "Het land van onze vaders," niet omdat Jakob aldaar was geboren, maar omdat het aan Abraham en Izaak tot een erfelijke bezitting beloofd was..

4) Zo bevoordeelt de Heere dikwijls de Zijnen meer door de afgunst van de goddelozen, dan wanneer Hij hen in vreugde trekken liet..

Het was goed, dat Jakob, zes jaar tevoren, zijn voornemen om weg te gaan niet had doorgezet; want toen had hij het uitdrukkelijk bevel en de wenk des Heren daartoe niet; ook zou hij toen ledig weggegaan zijn en zou hij zich in de verzoeken van de armoede gestort hebben. Wanneer men geen uitdrukkelijk bevel van God tot het doen of laten, tot gaan of blijven heeft, maar als op een kruisweg staat, is het goed, wanneer men langzaam beproeft; maar zich ook weer anders leiden laat, wanneer die eerste kleine proef niet gelukt. Waar Gods wil zich duidelijk openbaart, is er geen tijd, om aan moeilijkheden te denken, maar moet men getroost voortgaan, want die de roeping gaf, die zal ook het volbrengen geven..

4. Toen zond Jakob heen, in het huis van Laban, waar zijn familie zich bevond, en riep Rachel en Lea, op het veld tot zijn kudde, om daar met hen alleen te kunnen spreken.

Dat Jakob zijn beide vrouwen tot zich roept is, om met hen te overleggen, om hen voor de keuze te plaatsen, met hem te gaan of hier te blijven. Hij, voor zichzelf, is beslist. Hij zal heengaan, maar hij heeft ook graag, dat zijn vrouwen hem vrijwillig volgen..

5. En hij zei tot haar: Ik zie het aangezicht van uw vader, dat het jegens mij niet is als gisteren en eergisteren, niet zoals de beide malen, toen hij mij dwong om te blijven (hoofdstuk. 29:14,27; 30:27 vv.); doch, wat zal ik mij daar veel over bekommeren, daar ik een hoger helper heb; de God van mijn vader 1) is bij mij geweest; Hij, die mij vroeger gezegend heeft, is nog dezelfde voor mij; Hij heeft mij weer gezegend.

"De God van mijn vader," in tegenoverstelling van de God van Laban. Jakob spreekt hieruit: dat zijn God is een ander God, de God van het Verbond. Hij spreekt daarmee tevens uit, dat de God van zijn vader ook zijn God is..

6. En gijlieden weet en zult mij zelf moeten getuigen, dat ik met al mijn macht uw vader gediend heb.

7. Maar uw vader heeft daarentegen bedrieglijk met mij gehandeld; en heeft mijn loon tien maal 1) veranderd; doch God heeft hem niet toegelaten om aan mij kwaad te doen. 2)

1) Het getal tien is hier niet in meetkundige, maar in zinnebeeldige zin te nemen, (vgl. Numeri. 14:22), als getal van volledigheid: alles, wat slechts bij mogelijkheid beproefd kon worden, om de overeenkomst te zijnen gunste te veranderen, had hij aangewend. De

veranderingen, die Laban beproefde, hadden betrekking op de verschillende soorten van bont vee; nu zou slechts deze, dan alleen die soort Jakob toekomen, terwijl zij volgens de overeenkomst hem alle toebehoorden. Jakob liet zich die veranderingen welgevallen en de Heere behoedde hem voor schade..

2) Jakob wil zijn vrouwen de verzekering geven, dat zijn God de Almachtige is, die hem, de zwakke in bescherming heeft genomen.

8. Wanneer hij aldus zei: De gespikkelde, die bij zwart haar witte plekken hebben (hoofdstuk. 30:32) zullen uw loon zijn, zo lammerden al de kudden gespikkelde; en wanneer hij alzo zei: De gesprenkelde; die bij wit haar donkere vlekken hebben, zullen uw loon zijn, zo lammerden al de kudden gesprenkelde. 1)

1) Uit deze mededeling van Jakob volgt, dat in de opgaaf van het verdrag, die in vs.32 en 33 van het vorig hoofdstuk voorkomt, veel is bekort; met name duiden de verschillende bepalingen, ten aanzien van de schapen en geiten, op de bedrieglijke verwisseling van de voorwaarden door Laban.

9. Alzo heeft God uw vader het vee ontrukkt, en aan mij gegeven, en het is niet, gelijk uw broeders mij beschuldigen, dat ik uw vaders goed aan mij zou gebracht hebben.

10. Dat Gods hand dit werkelijk gedaan en alles te mijnen gunste bestuurd heeft, weet ik uit hetgeen Hij zelf uitdrukkelijk mij getoond heeft. De Heere kwam tot mij, en het geschiedde, ten tijde, als de kudde hittig werd, dat ik mijn ogen ophief, en ik zag in de droom; 1) en ziet de bokken, die de kudde beklommen, waren gesprenkeld, gespikkeld en hagelvlakkig, hoewel toch de gehele kudde werkelijk van één kleur was (hoofdstuk. 30:35).

1) Zie "Ge 30.36"

11. En de Engel Gods a) zei tot mij in de droom: Jakob! En ik zei: Zie, hier en ik!

a) Genesis 16:7; 21:17; 22:11; 48:16.

Waar God roept is Jakob terstond bereid gehoor te schenken. Het zal hem vertroostend zijn geweest, om waar hij door Laban slecht werd behandeld, door God bij name genoemd te worden..

12. En hij zei: Hef toch uw ogen op, en zie! alle bokken, die de kudde beklommen, zijn gesprenkeld, gespikkeld en hagelvlakkig, 1) waaruit gij kunt besluiten, dat wat geboren wordt, eveneens zal zijn als het uw zal wezen: want Ik heb gezien, alles wat Laban u doet, hoe hij u van de ene tijd tot de andere uit eigenbaat in zijn dienst heeft gehouden, en hoe hij nu zoekt zichzelf ten koste van u te verrijken. Ik zal dat niet toelaten, Ik zal u een loon geven, en hem doen voelen, dat gij hem niet meer tot zegenzult zijn, wanneer hij u langer tegen mijn wil terughoudt.

1) De kleur van de lammeren richt zich niet naar de schapen, maar naar de bokken hierop berust dit droomgezicht. Jakob verkreeg daardoor de toezegging; dat de zegen van God, die tot hiertoe Laban ten deel geworden was, zich tot hem zou keren; hij had alzo de listige middelen (hoofdstuk. 30:37 vv.) niet nodig gehad. Evenals hij echter tot verkrijging van de eerstgeboorte en van de vaderlijke zegen, de list, hem van nature eigen, aanwendde, zo deed hij het ook ten opzichte van Laban. Dat hij daaraan niet wel deed, voelde hij zelf wel; hij had dus tegenover de beschuldigingen van zijn zwagers geen geheel gerust geweten en zwijgt daarom voor zijn vrouwen geheel van de wijze, waarop hij tot verkrijging van de door God hem gegeven toezegging, meegewerkt heeft..

13. Diezelfde Engel Gods is mij nu weer verschenen in de droom, en heeft tot mij gezegd: Ik ben die God van Bethel,

1) alwaar gij het opgerichte teken gezalft hebt, waar gij Mij een gelofte beloofd hebt2) (hoofdstuk. 18:10 vv.); nu, maak u op, want de tijd, die gij, naar mijn raad en wil, in den vreemde moest doorbrengen, is voorbij; vertrek uit dit land en keer weer in het land van uw familie. Dat Godsbevel wil ik volgen en nu terugkeren. Wat is uw mening Zult gij met mij trekken?

1) Het behoeft geen verwondering te wekken, dat een Engel de Persoon van God voorstelt. Zowel, omdat in Zijn woord God, de Vader, aan de heilige Patriarchen, als in een levend beeld verschijnt, en dat onder de gedaante van een Engel, als, omdat de Engelen op last van God sprekende, eigenlijk als uit Diens mond de woorden nemen. Want ook bij de Profeten is deze manier van spreken gebruikelijk, niet opdat zij zich in de plaats van God zouden stellen, maar in zoverre, dat de Majesteits Gods in zijn woord, wiens dienaren zij zijn, zou uitblinken. Nu, wat de kracht is van deze spreekwijze, zal ik nader uiteenzetten. Niet zozeer noemt Hij zich de God van Bethel, omdat hij zich binnen de grenzen van één plaats beperkt, maar omdat Hij Zijn belofte daardoor aan Zijn knecht vernieuwt. Want zo was de heilige Jakob nog niet tot volmaking gekomen, of hij had nog wel degelijker onderricht nodig. Toen was het licht van de kennis nog van weinig betekenis en omhuld nog door vele duistere schaduwen. Bijna de gehele wereld had zich gekeerd tot de afgoden. Die landstreek, zelfs het huis van zijn schoonvader was overgegeven aan verfoeilijk bijgeloof. Derhalve was voor hem temidden van zoveel hinderpalen niets moeilijker, dan zijn geloof aan de enige ware God ongehinderd en volkomen te houden. Waarom een zuivere Godsverering hem allereerst wordt ingeprint, opdat hij temidden van de ongebonden dwalingen van de wereld zich zou houden bij de gehoorzaamheid aan en de verering van zijn God, Welke hij eenmaal had leren kennen. Vervolgens wordt de belofte, welke hij vroeger ontvangen had, hem volkomen bevestigd, opdat hij altijd bij dat bijzonder Verbond zou bepaald blijven, hetwelk God met Abraham en zijn nakomelingen had gesloten..

2) Het herinneren aan de belofte, welke Jakob te Bethel heeft afgelegd, dient om de aartsvader niet alleen aan te manen, naar Kanaän terug te keren, maar ook, om hem moed en vertrouwen in te boezemen. God openbaart zich hier als de Getrouwe, opdat zijn knecht Hem zijn volle vertrouwen zou schenken..

14. Toen antwoordden 1) Rachel en Lea, en zeiden tot hem: Wij trekken mee! Is er nog voor ons een deel of erfenis in het huis van onze vader? Wij hebben niets te verwachten van hem, die also tegenover ons gehandeld heeft.

1) Hier zien wij vervuld, Wat Paulus leert (Rom.8:28), dat de kinderen van God aan alle dingen moeten meewerken ten goede. Want, omdat de vrouwen van Jakob door haar vader onbillijk zijn behandeld, zijn zij gewillig om te volgen, hoewel de vrouwelijke teergevoeligheid dit niet meebracht, daar hun man hen wilde brengen naar een ver verwijderde en onbekende landstreek. Indien Jakob dus zeer veel en zeer bittere smarten heeft moeten verdragen, ontvangt hij nu een uitnemende vergoeding hierin, dat de liefde voor het vaderlijk huis, hen niet al te zeer terughoudt, of liever, dat zij door verdriet over de rampen verwonnen met hem begerig zijn de vlucht te ondernemen. Niets is er, zeggen zij, wat ons bij de vader zou houden..

15. Zijn wij niet, in plaats van als dochters door hem behandeld te worden, vreemden van hem geacht; als dienstmaagden, van welke men zoveel mogelijk winst zoekt te trekken? Want hij heeft ons voor een dienst van veertien jaar, die gij hem geven moest, verkocht, en hij heeft ook steeds ons geld, de door uw dienst hem ten deel geworden winst, verteerd, terwijl hij ons niet eens een bruidsschat geschonken heeft.

16. God heeft hem nu voor zulk een hardheid en schraapzucht gestraft; want al de rijkdom, welke God onze vader heeft ontruikt, daar in deze laatste zes jaren het vee tot zijn schade geworpen heeft, die is van ons geworden en van onze zonen; nu dan, doe alles, wat God tot u gezegd heeft; 1) wij houden u niet terug; wij zullen u gaarne volgen (Col.3:21; Efez.6:4).

1) Een gehuwd man moet niet alles naar zijn eigen mening doen, maar ook met zijn vrouw raadplegen.

Laban had het er wel naar gemaakt, dat zijn dochters over hem klagen en toch is deze daad te veroordelen, daar immers de kinderen het vijfde gebod hebben te gehoorzamen, niet alleen jegens de goeden, maar ook jegens de slechten..

17. Toen maakte zich Jakob op, 1) volgens het bevel van God en met toestemming van zijn vrouwen, en laadde zijn zonen en zijn vrouwen op kamelen.

1) Jakob volgde wel het bevel van God op, maar niet op de wijze, waarop God het had willen hebben. Het doel was goed, was zelfs volgens Gods uitdrukkelijk bevel, maar de wijze van uitvoering was tegen Gods verordeningen. Van waar de oorzaak? Deze lag nergens anders in, dan in kleingeloof, welke zich openbaarde in een vrezen voor Laban..

18. En hij voerde al zijn vee weg, en al zijn have, die hij geworven had, het vee, dat hij bezat, hetwelk hij in Paddan-Aram geworven had, om te komen tot Izaak, 1) zijnvader, naar het land Kanaän.

1) "Tot Izaak, zijn vader." Hoe heerlijk doet de Schrift hier uitkomen, dat waarachtige, kinderlijke liefde in het hart van Jakob woonde! Let er ook op, hoe hier als het ware het kleingeloof van Jakob enigszins verontschuldigd wordt door de voorstelling, dat Jakob zijn hebzuchtige schoonvader ontvluchtte, om zich te kunnen werpen in de armen van zijn liefdevolle vader. De kinderlijke liefde voor Izaak, zijn vader, wordt hier uitdrukkelijk als hoofdreden voor zijn overhaast vertrek aangegeven. Niet om daarmee de zonde van kleingeloof te vergoelijken, maar om haar in een enigszins verschonend licht te plaatsen..

19. Laban nu was gegaan om zijn schapen te scheren; 1) Jakob's en Labans kudden waren juist van elkaar afgezonderd; Laban was van huis afwezig, zodat nu de vlucht het geschiktst geschieden kon; zo stal Rachel, 2) die door het bijgeloof van haar vader besmet was (hoofdstuk. 30:14-16), de terafiem, 3) de huisgoden, die haar vader had.

1) Het scheren van de schapen was een landelijk vreugdefeest, waarbij gasten werden uitgenodigd en feestmalen aangericht (Genesis 38:12; 1 Samuel. 25:4; 2 Samuel. 13:23). Daardoor duurde Labans afwezigheid verscheidene dagen.

2) Rachels hart was niet los van de afgoden. Daarom zal zij ook straks sterven, voordat Jakob zich voorgoed met zijn gezin in Kanaän vestigt.

3) Terafiem waren huis- of familiegoden van menselijke gedaante; men beschouwde ze als uitdelers van huiselijk geluk en vroegde hen in moeilijke gevallen om raad (Richteren. 18:2; 1 Samuel. 19:13 Zacheria 10:2) Rachel nam ze mee, om het, naar haar mening, Laban onmogelijk te maken de weg te vernemen, langs welke zij gevlucht waren; deels om zich van de bijstand van de huisgoden van haar familie te verzekeren. Men ziet, het was hoog tijd, dat Jakob naar Kanaän terugkeerde, zo niet bijgeloof en afgodendienst zijn zonen, die reeds groter werden, zouden besmetten; in Kanaän reinigde hij vervolgens zijn huis van alle dergelijke bijgelovigheden. (hoofdstuk. 35:1-4).

20. En Jakob ontstalt zich aan het hart 1) van Laban, de Syriër; hij was de anders zo sluw man, die over alles zijn oog liet gaan, te listig, mits hij hem niet te kennen gaf, en alles zó goed wist te verbergen, dat Laban volstrekt niet bemerkte, dat hij vluchtte. 2)

1) In het Hebreeuws Wajiegnov EtLeb eig.: Hij bedroog. Laban meende, dat Jakob nog altijd in zijn dienst was en nu neemt deze heimelijk de vlucht..

Aan het hart ontstelen is "iemand verschalken", dit wordt gezegd in tegenstelling tot vs.19 het stelen van de terafiem, waaraan Jakob vreemd was..

2)Vluchtende voor Ezau, was Jakob naar Haran gekomen; vluchtende voor Laban, keerde hij naar Kanaän terug..

21. En hij vlood, (gelijk in vs.18) meegedeeld is, en al wat het zijne was, en hij maakte zich op, en voer over de rivier, de Eufraat, die Mesopotamië ten westen begrenst, en hij zette zijn

aangezicht, sloeg de weg in naar het gebergte Gilead (heuvel van de getuigenis), dat aan de oostzijde van de Jordaan boven Jabbok gelegen is, en naderhand die naam (vs.44-48) ontving.

II. Vs.22-Genesis 32:2. Op de derde dag daarna verkreeg Laban bericht van Jakob's vlucht; hij zette hem na en haalde hem na zeven dagreizen in op het gebergte van Gilead. 's Nachts te voren had God hem ernstig gewaarschuwd, geen geweld aan te wenden; daarom stelt hij zich tevreden met verwijten over de geheime vlucht en met een onderzoek naar zijn goden. Toen hij deze niet gevonden had, en Jakob eveneens hem zijn onrecht verweten had, kwam tussen hen een wederkerig verbond tot stand, waarop beide verder trokken.

22. En op de derde dag, toen Jakob reeds lang over de Eufraat getrokken was, werd aan Laban geboodschapt, dat Jakob gevlucht was.

Een tijdsruimte van drie dagen geeft de Heere aan zijn knecht, totdat hij, na de overtocht over de Eufraat, de grenzen van het beloofde land, bereikt heeft. En ondertussen breekt de toorn van Laban, wiens woede bij de eerste aanval van toorn veel heviger zou geweest zijn. Doch, dat Hij vervolgens toelaat, dat hij midden op de reis verhinderd wordt verder te gaan, daarmee wil Hij zijn hulp hem des te heerlijker openbaren. Want wel was het wenselijk, dat zijn tocht niet vertraagd werd, noch dat hij door de komst van zijn hem vijandige schoonvader, door de vrees voor de dood werd getroffen; maar daar Laban, als een verscheurend dier niets dan moord blazende, plotseling door de Heere werd getemd, dit was nuttig en geschikt om het geloof van de heilige man te schragen. Want evenals de macht Gods duidelijk had uitgeblonken, in het helpen van hem, zo ook zou het vertrouwen op Zijn bescherming door de andere beproevingen bevestigd worden..

23. Toen nam hij, ontstoken in toorn en menende naar recht die slechtheid te mogen straffen, zijn broeders, zijn verwanten en vrienden, die bij hem op het feest genodigd waren, met zich en jaagde hem achterna, een weg van zeven dagen, en hij kreeg hem, die wegens zijn kudde slechts langzaam kon voorttrekken, op het gebergte van Gilead. 1)

1) Jakob was ogenschijnlijk in gevaar, om, geplunderd, geslagen of met de zijnen tot slaven gemaakt, weggevoerd te worden naar Mesopotamië. Maar die het beloofd had (hoofdstuk. 28:15) vervulde Zijn belofte aan hem. Zo moet, wat voor een tijd ons drukt, eindelijk tot onze zegen uitlopen..

"Hij kreeg hem op het gebergte Gilead," wil zeggen, hij haalde hem in op of bij dat gebergte, zodat er nog slechts een kleine ruimte tussen hen was. Het gebergte van Gilead strekte zich over een grote oppervlakte uit. Oostelijk grensde het aan Haran en de Arabische woestijn, westelijk aan de Jordaan, noordelijk aan Hieromix en zuidelijk aan de vlakten van Hebron. Vandaar dat de Heere Laban nog kon ophouden en dat straks toch nog weer (in vs.25) van "achterhalen" sprake kan zijn.

24. Doch God kwam tot Laban, de Syriër, in een droom 's nachts, 1) en Hij zei tot hem: 2) Wacht u, dat gij met Jakob spreekt, noch goed, noch kwaad, 3) niet anders, dan vriendelijk. (Psalm. 105:4).

1) Als God aan niet-Israëlitische personen of aan heidenen verschijnt, ook in een droom, is het altijd omwille van Gods volk..

2) De vervolging zelf weert God niet af; Laban mag Jakob nog inhalen, want dat zal de laatste voordeel aanbrengen en hem een nieuwe les zijn; maar vernietigd mag hij niet worden..

3) Aldus voorkwam en vrijdelde God de boze overweging van Laban en was het gevaar afgewend, eer het nog nabij was gekomen. Zo ondervangt de God van majesteit menigmaal de dreigenden bliksemflits in zijn vaart, eer hij uw huis of hoofd heeft bereikt; zo laat Hij het zwaard van de dood boven uw hoofd flikkeren, maar slaat het terug, juist als het dodend op u zou neervallen; opdat gij zou leren u te verheugen met beving; opdat gij, de grootte van het gevaar ziende en onderkende, van de verrassende uitkomst van de genade Gods alleen de eer zou geven. Laat Laban komen; het gevaar is geweken en het scherp geslepen zwaard is stomp gemaakt, gedoemd om in de schede terug te blijven..

25. En Laban achterhaalde Jakob; Jakob nu had, om aan zijn vee enige rust te geven, zijn tent opgeslagen op dat gebergte; ook sloeg Laban met zijn broeders de zijne op het gebergte van Gilead, dat dicht tegenover die van Jakob, die hem nu niet meer ontgaan kon.

26. Toen zei Laban tot Jakob, naar wiens tent hij zich begeven had: Wat hebt gij gedaan, dat gij u aan mijn hart ontstolen hebt, en mijn dochters ontvoerd hebt, haar als gevangenen met het zwaard, tegen haar wil, met geweld, uit hun vaders huis hebt gesleept?

27. Waarom zijt gij heimelijk gevlucht, en hebt u aan mij ontstolen? en hebt het mij niet aangezegd, dat ik u geleid had, u als mijn schoonzoon een eregeleide, met vreugde en met gezangen, met trommel en met harp gegeven had?

28. Ook hebt gij mij niet toegelaten mijn zonen en mijn dochters te kussen tot afscheid; nu, gij hebt dwaas gedaan zo doende; gij hebt uzelf van een afscheidsfeest beroofd, u mijn ongenoegen op de hals gehaald, en mij en mijn huis smaadheid aangedaan.

29. Het ware in de macht van mijn hand 1) aan ulieden kwaad te doen; 2) maar de God van uw 3) vaders, Abraham en Izaak (vs.42) heeft tot mij gisteren nacht gesproken, zeggende: Wacht u, van met Jakob te spreken of goed, of kwaad (vs.24).

1) Een gewone spreekwijze bij de Oosterlingen, waarmee zij te kennen willen geven, dat het hun aan geen middelen ontbreekt om hun doel te bereiken..

2) Het dreigen kan hij niet laten. Hij kon hem veel kwaad doen, maar hij durfde niet.

3) "Uw," niet "mijn God." Tegen wil en dank moet Laban het erkennen; dat de God van het Verbond hem te machtig is geweest en daardoor dat die God, de God van alle Goden is..

30. En nu, gij hebt immers willen vertrekken, omdat gij zozeer begerig waart naar uw vaders huis, gelijk gij mij zeker zult voorgeven; waarom hebt gij, want dit kunt gij onmogelijk verontschuldigen, mijn goden gestolen? 1)

1) In deze welsprekende strafprediking is veel huichelarij verborgen, alsof Labans verhouding tot zijn dochters en die van zijn dochters tot hem zeer teder was, alsof zijn gezindheid jegens de schoonzoon slechts welwillendheid en hoogachting geweest waren; ten laatste treedt hij openlijk te voorschijn. Om wat hem, de in Mammons dienst geheel en al weggezonden man, het liefste en beste is-zijn huisgoden- weer te verkrijgen, laat hij al het andere gemakkelijk varen. In Labans woord ligt een bespotting van zijn eigen afgoderij, gelijk wij in 2 Samuel 44 lezen. Wat is een God, die gestolen kan worden?.

In dit laatste gedeelte van Laban's strafrede treft vooral de tegenstelling tussen "uw vaders huis" en "mijn goden." Laban doet daarmee uitkomen het verschil tussen de godsdienst van Jakob's geslacht en van de zijnen, maar bedoelt daarmee ook, Jakob als een "schijnheilige" voor te stellen, die de tocht naar zijn vaders huis slechts heeft voorgewend. Daarom verdedigt Jakob, omdat hij dit laatste voelde, zich ook met zulke krasse woorden tegen de laatste woorden. In de verdediging van zijn heimelijk heengaan is hij flauw, maar in die tegenover de laatste beschuldiging zeer sterk..

31. Toen antwoordde Jakob, en zei tot Laban: Omdat ik vreesde, want ik zei: opdat gij niet misschien uw dochters mij ontweldigde, haar niet met mij naar mijn land zou laten trekken; maar met geweld terughouden; daarom besloot ik in het geheim te vluchten.

32. Bij wie gij nu onder ons uw goden vinden zult, van welke gij beweert, dat wij die gestolen hebben, laat hem niet leven; 1) hij boete voor die misdaad en afgoderij met de dood. Onderken, onderzoek gij voor het aangezicht van onze broeders, wat bij mij is van het uwe. Ik vrees niet, dat het in het openbaar onderzocht worde, want ik zal voor hen niet beschaamd worden; wat zou ik belang stellen in een ijdel afgodsbeeld? Zoek het en zo gij het vindt, neem het tot u; want Jakob wist niet, dat Rachel deze terafiem gestolen had, anders had hij dit wel verhinderd tenminste niet zo stout gesproken.

1) De beschuldiging van afgodendienaar mag niet op Jakob of op een van de zijnen kleven..

Rachel heeft niet lang meer geleefd..

33. Toen ging Laban, om onderzoek te doen, in de tent van Jakob, en in de tent van Lea, en in de tent van de beide dienstmaagden, en hij vond niets; en toen hij uit de tent van Lea gegaan was, kwam hij in de tent van Rachel.

34. Maar Rachel had de terafiem genomen, en zij had die in een kameelszadeltuig gelegd, dat haar op de reis gediend had, en dat als een soort van draagstoel, ruim en geschikt genoeg was, om in de tent als een rustbed te gebruiken, en zij zat hierop. En Laban betastte die gehele tent, en alle voorwerpen, die daarin waren, en hij vond niets.

35. En zij zei tot haar vader, toen deze tot haar kwam, en ook het zadeltuig wilde onderzoeken: Dat de toorn niet ontsteke in de ogen van mijn heer, omdat ik voor uw aangezicht niet kan opstaan, want het gaat mij naar der vrouwen wijze¹⁾ Laban liet nu het zadeltuig ondoorzocht, daar hij het voor onmogelijk hield, dat een menstruerende vrouw (Leviticus. 15:18 vv.) op zijn goden zou zitten, en hij doorzocht al het overige, maar hij vond de terafiem niet, en stond nu beschaamd voor Jakob, die meende thans het recht te hebben, om verwijten te doen.

1) Zij was dus onrein en moest zich afgezonderd houden, waardoor hij zich dan ook wachtte, datgene aan te raken waarop zij gezeten was.

Rachel spreekt Laban niet aan met de vadersnaam, maar met die van heer. Door haar zonde van diefstal, gevolgd door die van leugen, tegenover Laban, is de kinderlijke betrekking verbroken, en heeft de liefde voor vrees plaats gemaakt.

36. Toen ontstak Jakob en twistte 1) met Laban; en Jakob antwoordde en zei tot Laban: Wat is mijn overtreding, wat is mijn zonde, dat gij mij zo vurig hebt nagejaagd, als een dief of misdadiger?

1) In dit twisten met Laban zondigt Jakob. Hij meent, dat al zijn huisgenoten onschuldig zijn, en toch is dit niet het geval. Had hij, voordat hij de vlucht nam, zelf onderzoek gedaan, of ook iemand van de zijnen iets van hun vader zich wederrechtelijk had toegeëigend, dan zou hij in deze toestand niet gekomen zijn. Wel had Laban aan Jakob overvloedige reden gegeven, om de liefde te doen verkoelen, maar toch hierin is Jakob onbillijk. Dat hij dan ook straks ongedeedd mag voorttrekken, heeft hij alleen te danken aan de trouwe zorg van God, die Laban weerhoudt om hem kwaad te doen..

37. Als gij al mijn huisraad betast hebt, wat hebt gij gevonden van al het huisraad uit uw huis? Leg hetgeen gij gevonden hebt, hier voor mijn broeders en uw broeders, en laat hen richten tussen ons beiden, wie de schuldige is.

38. Gij kunt niets aanwijzen, maar, evenals nu, is steeds uw handelwijze tegenover mij vol van argwaan, eigenbaat en hardheid geweest. Deze twintig jaar ben ik bij u, als herder en verzorger van uw kudden, geweest, en hoe heb ik u gediend? Uw ooien en uw geiten hebben niet misdragen; er kwamen geen misgeboorten, omdat ik gedurende de tijd van hun dracht alle zorgvuldigheid aanwendde, en de rammen van uw kudde heb ik niet gegeten, gelijk vele knechten doen en dan hun heren voorliegen, dat de roofdieren ze hebben verteerd (Ezechiël.34:2 vv.).

39. En hoe hebt gij mij daarentegen behandeld? Het werkelijk verscheurde heb ik tot u niet gebracht; ik moest het vergoeden; ik heb het geboet: gij hebt, hoewel ik tot getuigenis van de waarheid u het dier in de verscheurde toestand nog tonen kon (Exodus. 22:13), het van mijn hand geëist; gij vorderde zelfs van mij, wat dieven ontvreemd hadden (Exodus. 22:12), zonder enige billijkheid in acht te nemen, het ware overdag gestolen, of 's nachts gestolen.

40. Dat alles deed gij, hoewel gij wist, welk een harde dienst ik bij u had, en met welk een zelfverloochening ik die volbracht; want ik ben geweest, dat mij bij dag de hitte verteerde, en bij nacht de vorst, 1) en dat mijn slaap van mijn ogen week, 2) uit zorg voor het vee.

1) In Mesopotamië is het zó warm, dat de dieren op het open veld dikwijls dood terneer vallen, en, hoe warmer de dagen zijn, des te kouder zijn de nachten, gelijk overal in het Oosten. (Jeremia. 36:30; Joh. 18:18).

2) Hiermee wil Jakob zeggen, dat hij niet alleen vele nachten de wacht bij de kudde had gehouden, maar dat hij daarom ook met de slaap had moeten worstelen, zodat het hem grote opofferingen had gekost..

41. Ik ben nu twintig jaar in uw huis geweest; ik heb u veertien jaar gediend om uw beide dochters, en zes jaar om een loon, dat van uw kudde mij toekomen zou; en gij hebt mij eerst de ene dochter voor de andere gegeven; en in die laatste zes jaar hebt gij mijn loon tienmaal veranderd (vs.7).

De aangeklaagde wordt op zijn beurt aanklager.

42. Ten ware de God van mijn vader, 1) de God van Abraham 2) en de vrees van Izaak, 3) die, welke mijn vader Izaak vreest en dient, bij mij geweest was, zeker gij zou mij nu ledig weggezonden hebben, zonder vrouwen of kinderen, of enige andere bezitting. God heeft mijn ellende, die ik in uw dienst geleden heb (vs.40), en de arbeid van mijn handen (vs.38) aangezien, en heeft u gisterennacht in de droom (vs.24; 29) bestraft; 4) dat is de enige reden, waarom gij mij ook niet nog heden van alles berooft.

1) Hier schrijft Jakob aan de gunst van God toe, dat hij niet met lege handen naar huis terugkeert; waardoor hij niet alleen de zonde van Laban als groot voorstelt, maar ook de tegenwerpingen beantwoordt, welke hij tegenover die klachten kon aanvoeren. Hij ontkent, dat hij door de goedheid van zijn schoonvader is rijk geworden, en getuigt, dat hij het alleen aan de Heere toeschrijft, alsof hij gezegd zou hebben: Aan U heeft het niet gelegen, om mij geen meer schade te doen, maar God, Die ik tot een bezitting heb, heeft U dat verhinderd. Daar God nu, niet de beschermer is van het slechte vertrouwen, noch goddelozen pleegt te helpen, kan daaruit de vroomheid van Jakob gekend worden, dat God zich hem tot een beschermer heeft gesteld..

2) Door zijn God, de God van Abraham te noemen, onderscheidt Jakob Hem van alle andere goden..

3) In het Hebreeuws Pachad Jitschak. "Izaak vreesde. (ook: Izaak had angst)" Het woord "vrees" staat hier en in vs.53, voor het voorwerp van vrees en verering..

4) Jakob spreekt tengevolge van zijn opgewondenheid in een zekere maat en in poëtische vorm. Laban wordt door die woorden getroffen; toch neemt hij vervolgens noch de schijn aan, of hij tegenover Jakob in zijn recht was, en slechts uit liefde tot zijn dochters en haar kinderen

van dat recht afstand deed. Dat hij vervolgens op het sluiten van een verbond aandringt, toont zijn argwaan en zijn laag karakter. Mensen van die soort meten steeds anderen naar zichzelf af, vrezen overal iets kwaads en vertrouwen niemand; het moet alles eerst geschreven en verzegeld zijn..

Niets stuit eerder en beter de wilde stroom van de toornige woorden dan de gedachte aan God en diens ondervonden genade. O, als de ziel daarbij bepaald wordt, zinkt alle zelfverheffing in het niet, dan wordt men stil en klein. Zo ging het ook Jakob, die zolang hij eigen verdienste breed uitmeet, zeer uitvoerig is, maar zodra hij aan Gods hulp denkt, eensklaps tot zichzelf en eigen ellende, eigen onwaardigheid en eigen onvermogen inkeert. Dan komt er een eerbiedig zwijgen; eergevoel van schaamte over ons zelf, wie het niet past ons zelf te beroemen, maakt zich van ons meester; een overweldigend besef grijpt ons aan, dat wij de bestraffing van anderen aan God moeten overlaten..

43. Toen antwoordde Laban en zei tot Jakob: Deze dochters zijn mijn dochters, en deze zonen zijn mijn zonen, en deze kudde is mijn kudde, ja, al wat gij ziet en het uwe noemt, dat is van mij; het is alles van mij afkomstig; ik zou dus tegen mijn eigen vlees en tegen mijn eigen goed strijden, zo ik u deed, wat ik wel kon doen (vs.29), en wat zou ik aan mijn dochters heden doen? of aan hun zonen, die zij gebaard hebben. 1) Het vaderhart bindt mij de handen.

1) Laban veinst hier vriendschap. Hij belijdt geen schuld, maar dringt ook op geen verder onderzoek aan, maar biedt zijn hand aan ter verzoening, door het voorstel, om een verbond op te richten..

Dat is de manier van de huichelaars, dat, als zij menen de overhand te zullen behouden, zij steeds stouter worden (vs.23-30), maar als hun list mislukken en zij beschaamd staan worden zij vriendelijk. De Christen daarentegen staat in de kracht van zijn God en zoekt de overwonnen tegenstander door liefde en weldoen te winnen..

44. Nu dan, aldus vervolgt hij, kom, laat ons een verbond maken, ik en gij; en het gedenkteken, dat wij daarvan oprichten, dat het tot een getuigenis zij tussen mij en tussen u, van hetgeen wij elkaar beloven (vs.48-53).

Wellicht, dat Laban het wel aan Jakob gezien heeft, dat zijn gezicht ophelderde en hij nu daardoor wordt aangemoedigd, om met vredesvoorstellen te komen. Bovendien spreekt Laban met dit voorstel uit, dat hij in de grond van de zaak Jakob vreest of liever de God van Jakob; dat hij bevreesd is, dat Jakob hem geheel en al zal overweldigen. Daarom moet dat verbond dienen, opdat er volkomen scheiding tussen beiden zijn zal..

45. Toen nam Jakob, aanstonds in het voorstel tredende, en de hand aan het werk slaande, een steen, en hij verhoogde die, stelde die in de hoogte, tot een opgericht teken. 1)

1) Wel bewijst Jakob hier, dat hij werkelijk verzoening wil. Niet Laban, maar hij is de eerste, die een steen tot een opgericht teken stelt..

46. En Jakob zei tot zijn broeders, de aan Labans zijde staande zwagers en overige bloedverwanten (vs.32-37): Vergadert stenen en draagt zo van uw zijde ook tot oprichting van een verbondsteken bij. En zij namen stenen, en maakten een hoop; en zij aten aldaar op die hoop, bij het verbondsmaal.

Nu wordt het duidelijk, waarom Jakob die stenen verzamelt. Het is, opdat zij zullen dienen tot een tafel, waarbij de vredesmaaltijd zal gebruikt worden..

47. En Laban noemde hem in zijn, dat is, in de Aramese of Chaldeeuwse taal na het sluiten van het verbond (vs.48-54) en het eindigen van het maal: Jegar-Sahadûtha 1) (hoop van de getuigenis); maar Jakob noemde deze, die naam in zijn taal overzettende, Gal-En.

1) Beiden geven een naam, in hun eigen taal, maar van dezelfde betekenis, aan de steenhoop. Daaruit blijkt, dat Laban de Syrische taal heeft gebruikt, om dat hij onder Syriërs wonende, zowel hun taal als zeden had aangenomen. Kort tevoren is hij ook de Syriër genoemd, alsof Mozes hem ontaard en vervreemd van de Hebreëen wil voorstellen. Maar uit de volgende geschiedenis schijnt dit niet afgeleid te kunnen worden, waar wij lezen, dat Laban aan zijn dochters Hebreeuwse namen gegeven heeft. De oplossing is echter niet moeilijk. Want, daar de verwantschap van die talen onder elkaar groot is, was de insluiting van één woord in de andere taal gemakkelijk. Vervolgens, indien Jakob's vrouwen hem ter wille waren, dan is het niet te verwonderen, dat zij zijn taal gebruiken..

48. Toen de heuvel opgericht was, gelijk in vs.45 vv. verhaald is, zei Laban, omdat hij de oudste was en tot het verbond aanleiding had gegeven, het eerst het woord nemende: Deze hoop zij heden een getuige tussen mij en tussen u! Daarom noemde men zijn naam Jegar-Sahadutha of Gal-En (vs.47).

49. En ook noemde men hem Mizpa (wachttorens, Jozua. 13:26; Richteren. 11:11, 29; omdat hij, Laban, zei: Dat de HEERE opzicht neme tussen mij en tussen u, wanneer wij uit elkanders gezicht gekomen zijn, en de een van de ander zullen verborgen zijn. 1) De Heere zij als een wachter, die van deze zuil naar beide zijden, naar u en naar mij, heen ziet.

1) Laban doet hier een beroep op Gods alwetendheid, waar het zijn eigen belang geldt. Toen hij Jakob bedroog en verdrukte, heeft hij gewis de gedachte aan de alwetendheid Gods zo ver mogelijk verbannen..

50. Hij wreke het aan u, zo gij mijn dochters beledigt, en zo gij vrouwen neemt boven mijn dochters; 1) niemand is bij ons, die, nadat hij het als getuige heeft aangehoord, er op letten kan, of gij houdt, wat gij nu belooft, maar zie toe; God zal getuige zijn tussen mij en tussen u, 2) en Hij hoort niet alleen de belofte, maar zal ook rechter en wreker zijn, zo gij die niet vervult.

1) De zonde, waarvan hij zelf de bewerker was geweest, door zijn hebzucht verblind, veroordeelt hij nu, tengevolge van een onpartijdig natuurlijk inzicht. En zeker, waar de

huwelijksband verbroken wordt, daar lijdt de gehele menselijke samenleving schipbreuk, daar niets zo heilig is onder de mensen..

Laban noemt hier, en terecht, de polygamie een belediging voor de eerste echtgenote..

2) Goddeloze mensen kunnen het soms zeer ernstig en plechtig maken, als zij aan anderen hun verplichtingen voorhouden, of hun onrecht hun onder het oog brengen; maar om zichzelf naar dezelfde maatstaf te richten en zich aan Gods woord streng te houden, daaraan denken zij niet. Aan henzelf is alles goed en recht, hoe het ook zij. Jakob neemt alles geduldig aan, wat Laban hem op het hart drukt, omdat hem niets opgelegd wordt, waartoe hij zelf niet reeds besloten was..

51. Laban, toen hij voor zijn dochters een goede behandeling bedongen had, dacht nu ook aan zijn eigen veiligheid, en zei voorts tot Jakob; Zie, daar is dezelfde hoop, en zie, daar is dit opgericht teken, hetwelk ik opgeworpen heb, 1) tussen mij en tussen u.

1) Wel had Jakob het teken opgericht en de stenen laten aandragen; maar Laban houdt zich als de hoofdpersoon, die alles doet en alleen iets te zeggen heeft..

52. Dezelfde hoop zij getuige en dit opgericht teken zij getuige tegen mij, dat ik tot u voorbij deze hoop niet komen zal en tegen u, dat gij tot mij voorbij deze hoop en dit opgericht teken niet komen zult, namelijk niet ten kwade!

53. De God van Abraham en de God van Nachor, de Gods hun vader 1) van Terah van wie wij beide, ik door Nachor, gij door Abraham afstammen, richte tussen ons, en houde alle vijandige bedoelingen jegens elkaar van ons af. En Jakob zwoer bij de vrees van zijn vader Izaak (vs.42).

1) Laban doet zich hier kennen als polytheïst, als iemand, die meer dan één God aanbidt. Hij stelt de God van Terah en Nachor op een en dezelfde lijn met de God van Abraham. Daarom zweert Jakob niet bij de God van Abraham, maar bij de vrees van zijn vader Izaak, d.i. bij de God van Izaak, de God, welke door Izaak met de diepste eerbied werd vereerd..

54. Toen slachtte Jakob, na het afleggen van de eden, tot bevestiging, een slachting op dat gebergte, en hij nodigde zijn broeders (vs.46), om brood te eten, om zich also mede als met hem verbonden te betonen; en zij aten brood, en vernachten op dat gebergte (vs.25).

Ongetwijfeld heeft Jakob hier een slachtoffer aan de Heere gebracht en zijn broeders genodigd tot de offermaaltijd, om daarmee te kennen te geven, dat bij hem alles vergeven en vergeten is. Eerst de verbondsluiting, d.i. de verzoening, daarna het offer en eindelijk de offermaaltijd tot bezegeling. Echt evangelisch, wat het innerlijke wezen aangaat.

55. En Laban stond 's morgens vroeg op en kuste zijn zonen en zijn dochters, en zegende hen; en Laban trok heen, en keerde weer tot zijn plaats, 1) tot Haran.

1) Het familiehuus in Mesopotamië, nadat het zijn bestemming bereikt had, om aan de Patriarchen vrouwen te geven, wordt nu voor ons gesloten. Jakob's harde dienst in Mesopotamië, zijn uittrekken met rijkdom nu onder vervolging, zijn een beeld van Israël's toekomst in Egypte.

HOOFDSTUK 32

JAKOB'S VREES, GEBED EN STRIJD.

1. Jakob toog ook zijns weegs, van het gebergte Gilead verder heen, en stond nu dicht aan de grenzen van het heilige land. Nauwelijks aan de vervolgingen van zijn harde schoonvader door Gods tussenkomst ontkomen, gaat hij nu een vijand tegemoet, die nog meer te vrezen is, de nog niet verzoende Ezau, Jakob verbergt het gevaar voor zichzelf niet, maar dezelfde God, die hem eens bij zijn vlucht uit Kanaän door een gezicht van Engelen gesterkt had (hoofdstuk. 28:10 vv.), liet hem ook nu een dergelijk gezicht waarnemen; doch nu niet in een droom, maar in wakende toestand; en de Engelen Gods ontmoetten hem; 1) evenals de jongeling van Eliza in gelijke toestand (2 Koningen 6:17), werden hem de ogen geopend, en hij zag boven zijn hoofd twee legers van ten strijd toegeruste hemelingen; of het een vóór en het andere achter hem, of het ene ter rechter en het andere ter linkerzijde.

1) Uit het een gevaar gered, dreigt het andere hem weer. Maar God is geen ledig toeschouwer van de toestanden van de zijnen. Daarom doet Hij hier Jakob twee legers Engelen ontmoeten. Eén ter rechter- en één ter linkerzijde, om hem moed en vertrouwen in te boezemen, om hem te zeggen, dat dezelfde God, die hem gered heeft uit de hand van Laban, hem ook zal redden uit de hand van zijn broeder Ezau..

2. En Jakob zei, met dat hij hen zag, en erkende, dat God hem wilde tonen, wie hem ter zijde zouden staan (Psalm. 34:8): Dit is een leger van God¹⁾ en hij noemde de naam van deze plaats, welke later tot een stad van gelijke naam geworden is (Jozua 13:26-30; 21:38 vv.; 2 Samuel. 17:24-27; 1 Koningen 4:14 Mahanaïm (twee legers). 2)

1) Het ene leger zag op de geschonken verlossing uit Labans hand, het tweede op de te schenken verlossing uit Ezau's macht. Het is tevens een blijk van goedkeuring van Gods zijde, dat hij op de rechte weg is..

2) Deze beide verzen behoren meer tot het vorige hoofdstuk. De verdeling in hoofdstukken is gemaakt door de Kardinaal Hugo van St. Caro (gestorven 1262) doch is niet in alle delen juist; meermalen ware het beter geweest, indien het hoofdstuk vroeger eindigde, op andere plaatsen weer, wanneer enkele verzen waren bijgevoegd. De verdeling in verzen is in het Oude Testament van de Joodse Rabbijnen, in het Nieuwe Testament van Rob Stefanus (1551)

I. Vs.3-12. Van Mahanaïm zendt Jakob boden naar het land Seïr, om Ezau op beleefde wijze zijn terugkomst te melden. Zij brengen geen antwoord van hem, maar melden, dat hij met 400 man nadert; Jakob bereidt zich op het ergste voor, en neemt zijn toevlucht tot het gebed.

3. En Jakob, door de verschijning te Mahanaïm wel verzekerd van de goddelijke bijstand, maar ook aan de andere zijde daaruit afleidende, dat hem een zware strijd wachtte, zond boden uit voor zijn aangezicht tot Ezau, zijn broeder, naar het land Seïr, 1) de landstreek van Edom.

1) Naar dit land had zich Ezau gedurende Jakob's afwezigheid begeven, om daar, geheel onafhankelijk van het vaderhuis, op de woeste bergen te jagen en met hulp van een leger, dat hij uit zijn knechten, uit de bloedverwanten van zijn vrouwen en anderen gevormd had, de oorspronkelijke bewoners (Deuteronomium. 2:12,22) te bevechten. Ezau had zich in dat gebied van het land begeven, dat hij, volgens de voorspelling (hoofdstuk. 27:39 vv.), hierna werkelijk in bezit nam (hoofdstuk. 36:6 vv.), en dat, naar zijn tweede naam, het veld van Edom werd genoemd..

Toen Jakob van huis trok, woonde Ezau daar nog niet. Hoe of hij het dan te weten is gekomen? Wij weten, dat Deborah, de voedster van Rebekka, bij hem in Haran kwam. Van deze zal hij het gehoord hebben, waar Ezau zich met zijn gezin had gevestigd..

4. En hij gebood hun, zeggende; Toont aanstonds in uw groet, dat ik hem voor het hoofd van mijn familie, voor mijn heer erken; zó zult gij zeggen tot mijn heer, 1) tot Ezau: Zó zegt Jakob, uw knecht: Ik heb als vreemdeling gewoond bij Laban, en heb er tot nu toe vertoefd.

1) Mozes verhaalt hier, hoe Jakob alles met angstige nauwkeurigheid gedaan heeft, om zijn broeder te verzoenen. Want deze smeekbede was voor hem niet minder dan een zware en harde marteling. Maar deze vernedering, waarmee hij afstand doet van de heerschappij, waarvoor hij tot hiertoe zijn leven in de waagschaal gesteld heeft, schijnt iets ongerijmds. Want indien Ezau werkelijk de eerstgeborene is, wat heeft Jakob dan wel gedaan? Waartoe had het dan gediend, dat hij zich zoveel afgunst op de hals had gehaald, zoveel vernedering had ondergaan, en eindelijk een ballingschap van twintig jaar had verduurd, indien hij nu ten langen leste zich toch aan zijn broeder onderwerpt. Ik antwoord, waar hij al een tijdelijke heerschappij toestaat, geeft hij daarom niets prijs van zijn recht op de verborgen zegen. Hij weet, dat de vrucht van de goddelijke belofte tot nog toe on vervuld is. Derhalve tevreden met de hoop op de toekomstige erfenis, aarzelt hij niet, voor het tegenwoordige, zijn broeder de eer te geven en zich als zijn knecht aan te bieden. In deze woorden is dan ook niets huichelachtigs, daar hij bereid is zijn broeder te dienen, indien hij maar niet het recht op het toekomstige, wat nog verborgen was, verloor..

Jakob begint nu te voelen, dat hij de zegen van het eerstgeboorterecht zich op wederrechtelijke wijze heeft toegeëigend. God begint in zijn hart de overtuiging te werken, dat hij de zegen alleen als verbeurde genade zal en mag genieten..

5. En ik heb ossen en ezels, schapen en knechten en maagden verworven; ik keer dus niet terug, om het vaderlijk erfgoed met u te delen, maar uit verlangen naar mijn betrekkingen; en ik heb nu de boden, die gij voor u ziet, gezonden, om mijn heer, wiens aangezicht ik verlang te zien, aan te zeggen, dat ik wedergekeerd ben, opdat ik genade zal vinden in uw ogen.

Jakob somt zijn rijkdommen niet op, om daarmee te pralen, maar om het hart van zijn broeder te vertederen. Jakob getuigt daarmee, dat hij niet komt, om het vermogen van de vader zich toe te eigenen, of dat hij rijk wil zijn, zo het hem op het verlies van zijn broeder komt te staan. Alsof hij zeggen wil: behoud voor u de stoffelijke erfenis. Op uw recht daarop wil ik niets afdingen; sta mij slechts toe te leven. Hierdoor worden wij vermaand, hoe het onze wens moet

zijn, met de ongelovigen in vrede te leven. De Heere verhindert ons wel niet, om ons recht te beschermen, in zoverre de tegenstanders het toelaten, maar ook, dat wij liever ons recht moeten prijsgeven, dan dat door onze schuld een strijd ontsta..

6. En de boden kwamen na enig tijd weer tot Jakob zeggende: Wij zijn gekomen tot uw broeder, tot Ezau, en hebben alles gedaan, wat gij ons gezegd hebt maar hij heeft ons een antwoord gegeven, en nu, bereid u op een vijandige aanval voor, want ook trekt hij u tegemoet, en vierhonderd mannen met hem.

Aangaande de bedoeling, waarmee Ezau Jakob tegemoet kwam, lopen de gevoelens uiteen. Calvijn zegt, dat hij hem uit welwillendheid, om zijn goede gezindheid daarmee te kennen te geven, tegemoet kwam. Anderen zijn van oordeel, dat het gezelschap van 400 man een vijandelijke bedoeling in zich sluit. De woorden zelf laten het in het midden, kunnen zowel ten goede als ten kwade worden uitgelegd. Wat Jakob's gedachten zijn, is niet twijfelachtig. Hij is er van overtuigd, dat de toorn van zijn broeder niet is geweken, en dat deze met het zwaard zal terug eisen, wat Jakob hem, zoals hij meent, op listige wijze heeft ontnomen..

7. Toen vreesde Jakob zeer en hij was bang, 1) daar Ezau's bedreiging (hoofdstuk. 27:41) hem thans nog meer voor de geest kwam; toch werd hij niet moedeloos, en hij verdeelde het volk, 2) dat met hem was, knechten en maagden, vrouwen en kinderen, en de schapen en de runderen en de kamelen, in twee legers; evenals hij de engelen Gods in twee legers gezien had, dat hij nu voor een vingerwijzing des Heren aanmerkte, hoe hij in deze gevaarlijke toestand handelen moest.

1) Hieruit blijkt, dat Jakob de boodschap ten kwade opnam. Hij denkt niet anders, of Ezau is nog altijd de vertoornde broeder, die, hoewel twintig jaar zijn verlopen, nog niet het woord heeft vergeten: Ik zal mijn broeder doden. En God laat hem voor het ogenblik in die toestand. Neemt niet terstond door woord of gezicht of door beiden de vrees weg, maar laat hem voor een ogenblik vrezen, opdat bij de aartsvader het gebed zou worden geboren en hij het alleen op zijn Verbondsgod zou werpen..

Jakob heeft reden voor zijn vrees. Rebekka heeft hem niet laten terugroepen. Ezau heeft geen teken van verzoening gegeven. De boden hebben geen wedergroet gebracht. Ezau trekt hem tegemoet met 400 man. De belofte te Bethel had betrekking op de heen- en terugreis. Het gezicht te Mahanaïm kon slechts een herinnering zijn aan zijn redding uit Labans hand, zonder een vernieuwde belofte te wezen. Wat echter de hoofdzaak was, zijn geweten sprak luid; hij had zijn schuld nog niet voor God beleden; hij was met de Heere nog niet verzoend. Zijn vrees is te zien in de verdeling van zijn leger. Deze maatregel gaat zijn gebed vooraf, en schijnt na zijn gebed en zijn strijd niet geheel doorgevoerd te zijn. De zonden van de jeugd worden nog na jaren gezocht..

2) Wel vreesde Jakob, maar de vrees had hem nog niet zo bevangen, dat hij geen orde op zaken kon stellen. Echter wordt hier duidelijk, dat hij het nog op dit ogenblik van eigen kracht en eigen inzichten verwacht; dat het geloof in de belofte, welke de Heere hem gegeven had, niet helder was, de geloofslamp niet helder brandde. Bovendien merken wij hier op, dat het

gezicht van de Engelen Jakob nog niet zó van de hulp en bijstand van de Almachtige had overtuigd, als noodzakelijk was, om hem zonder vrees te doen zijn. Waaraan Jakob behoefte had, was een eigen woord des Heren zelf..

8. Want hij zei: Indien Ezau op het ene leger komt, en slaat het, zo zal het achterste, het overgebleven leger ontkomen, 1) waarbij ik mij zelf met vrouwen en kinderen voegen zal.

1) Nog altijd wordt deze tactiek gevolgd bij de karavanen, indien men overlast verwacht van wilde horden.

9. Voorts zei Jakob, daar alle maatregelen van voorzichtigheid hem niet konden gerust stellen, en hem niets anders overbleef dan God, die volkomen redden kan, (Spreuken 3.5,6 en hij bad: O God van mijn vader Abraham en God van mijn vader Izaak, o HEERE! 1) die tot mij gezegd hebt (hoofdstuk. 31:3,13): Keer weer tot uw land, en tot uw familie, en Ik zal wèl bij u doen!

1) In het gebed mag het "Jehova" niet ontbreken.

Het gevaar is te groot, dan dat het geloof aan een algemene voorzienigheid Gods hem zou kunnen steunen..

Evenmin kan de overtuiging, dat Christus gestorven is voor de zonden van de hele wereld u rust geven in de dood; gij hebt nodig te weten, dat Hij stierf voor u..

Nadat Jakob op zijn zaken, zoals het ogenblik het eiste, orde had gesteld, begeeft hij zich in het gebed. Dit gebed is een bewijs, dat de heilige man niet zó door vrees is terneergeslagen, of het geloof treedt weer als overwinnaar op. Want hij beveelt zich en de zijnen, volstrekt niet twijfelende, aan God. Zich verlatende, zowel op de belofte van God, als gesteund door de ontvangen weldaden, dringt hij zijn zorgen en bezwaren in zijn boezem terug..

Jakob roept God aan als God van Abraham en God van zijn vader Izaak om de Heere als het ware te herinneren, dat hij als kleinzoon van Abraham en als zoon van Izaak aan het Verbond deelachtig was, hetwelk God met deze patriarchen had gesloten; en waar hij nu de Heere herinnert aan het woord tot hem gesproken, daar maakt hij de belofte of het bevel tot een pleitgrond voor zijn zuchten en roepen.

10. Ik ben geringer dan al deze weldadigheden, en dan al deze trouw, die Gij aan Uw knecht gedaan hebt; 1) want ik ben met mijn staf 2) twintig jaar geleden, over deze Jordaan gegaan, en nu ik weer aan deze plaats sta, ben ik tot twee legers geworden.

1) Twee woorden gebruikt hij. Weldadigheden en trouw, opdat hij erop zou wijzen, dat God enkel door Zijn eigen goedheid wordt gedwongen, om ons te zegenen, en om hiermee zijn vertrouwen te tonen. Deze verbinding van weldadigheid en trouw ontmoet men wijd en zijn in de Schrift, opdat wij zouden weten, dat alle goeds ons uit de overvloeiende bron van Gods

gunst toevloeit, en dat wij deze alleen deelachtig worden, indien wij Zijn beloften door het geloof omhelzen..

Jakob erkent hiermee, dat hij van God, de *Heere, grotere weldaden heeft ontvangen, dan hij ooit heeft durven hopen, dan hij zich heeft waardig gemaakt bovenal..

2)Opmerkelijk is de tegenstelling tussen "staf" en "twee heren." Met het eerste woord geeft hij zijn vroegere armoede aan, met het tweede zijn tegenwoordige rijkdom..

11. Ruk mij toch uit mijn broeders hand, uit Ezau's hand; 1) want anders zal die onverzoenlijke (Psalm. 140:5) mij alles ontrukken en misschien mijn vrouwen en kinderen en mijzelf doden. Red mij; want ik vrees hem, dat hij niet misschien kome, en mij sla, de moeder met de zonen.2)

1)Herinnering aan de weldadigheid en trouw hem bewezen, heeft hij vooraf laten gaan, om de Heere erop te wijzen, dat al die weldadigheden tevergeefs zijn geweest, indien de Heere hem niet met Zijn gunst blijft omringen..

2) "De moeder met de zonen." Een echt oosterse uitdrukking, om daarmee geheel de bezitting, alles wat men bezit, aan te duiden. Jakob wil hiermee zeggen, dat mij niets, niets over blijft..

12. Gij hebt immers gezegd (hoofdstuk. 28:13,14): Ik zal gewis bij u weldoen en Ik zal uw zaad stellen als het zand van de zee, dat vanwege de menigte niet geteld kan worden; 1) daarom kunt Gij onmogelijk mij en de mijnen zo laten omkomen!

1) Dit zijn drie eigenschappen van een goed gebed, die maken, dat het God zeer aangenaam en voor Hem een welriekende reuk is, en zulk een gebed moet verhoord worden. De eerste eigenschap is, dat gij de belofte Gods aangrijpt; de tweede, dat gij in uw angst gedood wordt; de derde; dat gij God dankt en erkent, hoe gij niet één weldaad waardig zijt; maar bidt en hoopt, dat gij alleen uit genade en barmhartigheid moogt geholpen worden..

Als pleitgronden van het gebed, die bij de oprechte en biddend gemaakte ziel altijd in het voorwerp van het gebed, in God zelf en dus buiten de bidder, moeten liggen noemt Jakob er mede drie zaken, die hij van God ontvangen heeft: het bevel, de weldaden en de belofte Gods. Immers vermeld hij het ontvangen bevel des Heren, zich in vs.9 beroepende op het eigen woord Gods, die tot hem gezegd heeft: keer weer tot uw land en tot uw familie (Genesis 31:3). Hij stelt dit eigen woord Gods de Heere voor, als de reden, waarom hij op deze weg is..

II. Vs.13-32. Nadat Jakob aanzienlijke geschenken voor zijn broeder heeft afgezonderd, en nog in die nacht al zijn have en zijn betrekkingen over de Jabbok gevoerd heeft, blijft hij alleen aan de tegenovergestelde oever, en heeft daar de wondervolle strijd met de Heere, waaruit hij als overwinnaar, maar met een verwrongen heup, wederkeert.

13. En hij vernachtte aldaar diezelfde nacht; hij bracht alles in gereedheid, om op diezelfde plaats, waar hij gebeden had, de nacht door te brengen; en hij nam van hetgeen, dat hem in zijn hand 1) kwam, dat hij het eerste ontmoette, een geschenk 2) voor Ezau, zijn broeder.

1) "Dat hem in zijn hand kwam". Jakob neemt dus wat hem voor de hand komt. Hij zoekt niet uit, noch behoudt het beste voor zich. Waar hij zelf zich klein en gering gevoelt bij en onder de vele weldaden des Heren, daar kan hij zelf ook niet karig zijn, waar hij zijn broeder iets van het zijn wil geven..

2) Dat Jakob zich beijvert, om zijn broeder te behagen, deed hij niet uit kleinmoedigheid, alsof hij eraan twijfelde, dat hij onder de bescherming Gods veilig was. Dit is wel onder de mensen een al te algemene zonde, dat zij, nadat zij tot God hebben gebeden, zich nog heen en weer laten slingeren en voor zich ijdele hulpmiddelen verzinnen, daar dit toch de eerste vrucht van het gebed moet zijn, dat men in stilheid en rust het van de Heere verwacht. Maar het plan kwam bij de heilige man uit een andere beweegreden voort, dan uit angst en beving, alsof hij niet tevreden was met de enige hulp Gods: Want, ofschoon hij volkomen overtuigd was, dat dit ene voor hem voldoende was, dat hij God tot zijn bescherming had, liet hij echter niet na, wat in de weg van de middelen in zijn macht was, de uitkomst in de hand Gods overgevend. Hoewel wij toch in het gebed onze zorgen op de Heere mogen wentelen, zodat wij bedaard en rustig van gemoed mogen zijn, mag toch deze zekerheid ons niet werkeloos maken..

14. Tweehonderd geiten, en gelijk men gewoonlijk voor elke tien vrouwelijke één mannelijke rekende: twintig bokken, tweehonderd ooien (schapen), en twintig rammen.

15. Dertig zogende kamelinnen 1) met hun veulens, veertig koeien en tien varren, jonge stieren meer dan één jaar oud, twintig ezinnen en tien jonge ezels, tezamen 580 stuks, als een schatting voor Ezau van zijn gehele bezitting, om zich daardoor zijn onderdaan te betonen (vs.3-5).

1) Jakob zou zich straks vorstelijk met God gedragen; hier toont hij, dat hij in zijn geschenken vorstelijk wil en kan handelen..

16. En hij gaf die in de hand van zijn knechten, elke kudde bijzonder; hij vormde uit de vijf verschillende soorten van dieren, aan welke hij elk een eigen herder gaf, even zoveel kleinere kudden, en hij zei tot zijn knechten: Gaat gijlieden door, voor mijn aangezicht en stelt ruimte tussen kudde en tussen kudde. 1)

1) Zó moet de grootte van het geschenk Ezau des te meer in het oog vallen; ook was hem daardoor meer tijd gegeven, om zijn toornige gedachten langzamerhand te laten varen..

17. En hij gebod de eerste, zeggende: Wanneer u Ezau, mijn broeder, 1) ontmoeten zal en u vragen, zeggende: Van wie zijt gij? en waarheen gaat gij? en wiens (voor wie) zijn deze voor uw aangezicht?

1)"Ezau mijn broeder." Jakob heeft zich niet alleen voor God vernederd maar erkent hiermee ook voor de mensen, dat Ezau zijn meerdere is. Welk een nederige gestalte vertoont hij hier. Ezau is zijn broeder. Hij wil Ezau's knecht zijn.

18. Zo zult gij zeggen: Dat is een geschenk a) van uw knecht Jakob, gezonden tot mijn heer, tot Ezau; en zie hij zelf is ook achter ons.

a) 1 Samuel. 25:18,19

19. En hij gebod ook de tweede, ook de derde, ook allen, die de kudden nagingen, zeggende: Naar ditzelfde woord zult gij spreken tot Ezau, als gij hem vinden zult.

20. En gij zult vooral dit punt niet vergeten, maar ook zeggen: Zie, uw knecht Jakob is achter ons. Hij vlucht niet voor u, maar volgt ons na; hij gelooft van u het goede, en hoopt genade en vrede bij u te vinden! want hij zei: Ik zal zijn aangezicht verzoenen met dit geschenk, dat voor mijn aangezicht gaat, en daarna zal ik zijn aangezicht zien; misschien 1) zal hij mijn aangezicht aannemen. 2)

1) Uit dit "misschien" treedt aan het licht, dat het nog niet rustig is van binnen. Hij heeft gebeden. Hij heeft de nodige schikkingen gemaakt. Hij is bereid de uitkomst aan God over te laten, maar er zijn nog twijfels, het is nog een dobberen tussen hopen en vrezen. Dit kan niet anders. Jakob had leren pleiten op de belofte, op het bevel, maar één ding ontbreekt hem nog, en dat ene was het bewustzijn, dat God hem zijn zonden vergeven had. Eén ding was nog niet geschied. Wel een belijden, dat hij geringer was, dan Gods weldadigheid en trouw, maar nog niet een belijden, dat hij waardig was, dat God hem liet omkomen door Ezau's hand. De Heere zelf zou hem straks die belijdenis op de lippen leggen..

2) Als een Christen gebeden heeft, mag hij daarop niet zorgeloos worden, maar moet hij verder nadenken, hoe hij zijn zaak zal aanvatten.

Er is geen beter middel, om het hart van de vijanden te winnen dan weldoen.

21. Alzo ging dat geschenk heen voor zijn aangezicht; doch hij zelf trok niet mee de Jabbok over, maar overnachtte diezelfde nacht in het leger.

22. En, daar hij te zeer bewogen was, dan dat de slaap in zijn ogen kon komen, stond hij op in diezelfde nacht en hij nam zijn twee vrouwen en zijn twee dienstmaagden, en zijn elf kinderen, en hij toog over het veer van de Jabbok, 1) over de voor hem liggende doorwaadbare plaats.

1) De rivier, thans Wady-Serka of "blauwe rivier" genoemd, is een nevenrivier van de Jordaan en stort zich in deze midden tussen het meer Gennesaret en de Dode zee. Vroeger was deze rivier de grensscheiding tussen Ammonieten en Amorieten, later tussen de stam van Gad en de eerstgenoemden..

"Elf kinderen." Niet omdat dit het juiste getal was, want hij had minstens één dochter nog bovendien, maar omdat de zonen alleen een gewichtige plaats beslaan in het Koninkrijk Gods. Omdat die elf zonen; waarbij straks nog Benjamin komt, de stamvaders zijn geworden van het volk van de belofte..

23. En hij nam deze, en deed hen over die beek trekken; en hij deed overtrekken hetgeen hij had, zijn familie en al zijn have.

24. Doch Jakob keerde over de Jabbok terug, daar noch zijn gebed, waarop de Heere hem nog niet geantwoord had, noch zijn vooruit gezonden geschenken hem konden doenvertrouwen, en hij bleef alleen over. 1) Toen begon hij zijn van angst en vrees vervuld hart weer voor God in het gebed uit te storten, en om hulp te vragen (vs.9-12); en een man, de Heere, die hij aangeroepen had, kwam hem in de gedaante van een mens tegemoet, en, zonder dat Jakob erkend had, wie hij eigenlijk voor zich had, begon deze een tweestrijd, en worstelde met hem. 2) Dit worstelen, daar de onbekende hem zocht neer te werpen, of tenminste van zijn plaats te verdrijven, hetgeen Jakob met alle krachten weerstond, duurde een geruime tijd, totdat de dageraad opging. 3)

1) Midden in een gezelschap, onder onze bezigheden, op de straat zelfs kan men bidden, maar worstelen met de Heere kan men slechts in de eenzaamheid.

"Jakob bleef alleen over." Hij kiest de eenzaamheid. Afgezonderd van vrouwen en kinderen, moet hij met zijn God alleen zijn. Maar God beschikt het ook also, dat hij alleen is, omdat de Heere hem, in de eenzaamheid, veel had te zeggen. Onmiskenbaar is hier het verband tussen zijn heenreizen en zijn terugkomst. Ook toen was hij alleen, eenzaam. En in die eenzaamheid verschijnt God hem in een droom en bemoedigt hem met een gezicht..

Nu is hij weer alleen, afgezonderd van zijn vrouwen en kinderen, die reeds over de rivier zijn. Is het niet, opdat Jakob in dit uur het zou voelen, dat diezelfde God, welke hem met een staf over de rivier had doen gaan en hem tot twee legers had gemaakt, hem nu evenzeer als een arme en ellendige naar zijn vaderhuis kon doen terugkeren. Dat alleen zijn moest Jakob zich geheel en al in zijn algenoegzame Verbondsgod doen verliezen..

2) De strijd van Jakob is geen strijd in de droom, maar een geestelijk lichamelijke strijd, een arbeid van de geest onder inspanning van de krachten van het lichaam. Die, met wie hij strijdt, heeft hij niet *in* zich, maar *buiten* en *tegenover* zich. Toch had Jehova, die hem in mensengedaante verscheen, geen vlees of been; Hij stelde geweld tegen geweld, krachtens de macht, welke de geest over het lichamelijke heeft, even als ook onze geest, hoewel die geen vlees en bloed heeft, deze naar willekeur in beweging brengt. Dat echter Jakob Jehova overwint, is daarom mogelijk, omdat God niet Zijn almacht tegenover hem stelt, maar overwonnen wil worden. En waarom dringt hij zo op Jakob in? Opdat thans, bij de ontmoeting van Ezau, openbaar worde, dat hij de zegen van de eerstgeboorte niet zonder de vloek van de zonde bezit. Daarover wordt hij aangevochten; aangevochten, niet slechts door zijn eigen geweten, dat tegen de zonde getuigt; maar door Jehova zelf, die ze hem gevoelen doet. Maar het geloof breekt door zonde en zwakheid en aanvechting heen, overweldigt het

verwijt, dat in de geheimzinnige man een gedaante verkregen heeft, valt op hem aan, grijpt door de vijandige gebaren van zijn tegenstander heen, Zijn erbarmen aan, en dwingt Hem de met vernietiging bedreigde zegen opnieuw af. Die zegen ontvangt hij nu ontzondigd en rein als een goddelijke gave, en wel als genadegift, maar niet, zonder dat hij in de strijd, waarin het geloof overwon, tevens in de verwringing van zijn heup de onmacht van zijn natuur heeft leren voelen..

Ofschoon deze verschijning in het bijzonder voor Jakob zelf zeer nuttig was, opdat hij vooruit zou weten, dat hem nog veel strijd wachtte en zich toch als overwinnaar in alles zou kennen, toch is het volstrekt niet twijfelachtig, of de Heere heeft in zijn persoon aan al de zijnen een algemeen voorbeeld daar gesteld voor de beproevingen, welke hen wachten waaraan zij gedurende dit vergankelijk leven onderworpen zijn. Waarom het past om vast te houden aan dit doel van de verschijning, dat alle dienstknechten van God is deze wereld worstelaars zijn, daar God hen in allerlei soort van worstelstrijd oefent..

3) Het woord "nacht" wordt hier niet genoemd. Wel wordt door de woorden zelf duidelijk, dat die worsteling in de nacht plaatsvond. Hebben wij hier niet een duidelijke aanwijzing, dat het voor Jakob, in de eigenlijke zin, geen nacht was?.

De Heere wordt hier een "man" genoemd, om de zwakheid van de mensen. Voor Jakob trad Hij op in een menselijk gedaante, in de gedaante bovendien van een worstelaar, omdat Jakob's zonden nog niet waren beleden. (Psalm. 18:27b).

25. En toen hij, de geheimzinnige strijder, zag, dat Hij hem niet kon overwinnen, 1) terwijl Hij bij het aanbreken van de morgen de strijd wilde opgeven, roerde Hij het gewricht van zijn heup aan, zodat het gewricht van Jakob's heup verwrongen werd, als Hij met hem worstelde. 2) Jakob zag nu, met wie hij te doen had, welk een macht tegenover hem was, daar een aanraking alleen reeds zijn heup ontwrichtte, terwijl dit een zeer zeldzaam geval, en slechts door bijzonder kracht mogelijk is. Toen klemde hij zich, daar hij niet meer staan of gaan kon, met alle macht aan zijn tegenstander en omvatte Hem met zijn armen, zodat hij zich als van Hem dragen liet.

1) Deze uitdrukking is een menselijke uitdrukking. Eén wenk toch en Jakob was ter aarde neergeworpen. De Heere wilde zich door hem laten overwinnen. Dit had Hij reeds tevoren vastgesteld..

2) Dat aanroeren van de heup en het gevolg daarvan moest Jakob tonen, met Wie hij te doen had, maar niet minder, dat het zich laten overwinnen een daad was van vrije genade en ongehouden goedertierenheid en tevens, dat de kracht van God in zijn zwakheid was volbracht. De verwrongen heup moest Jakob altijd klein en nederig houden..

De aartsvader is hier in zijn worsteling, overwinning en verwonding, beeld van de gelovige, in zijn worstelingen van de ziel met zijn God. Gelijk Jakob, toen hem de heup verwrongen werd zich, hoewel hij had overwonnen, toch geheel aan de genade van zijn Bestrijder moest overgeven, om in Zijn armen steun en sterkte te vinden, zo ook de gelovige. Hij is dan ook de

rechte bidder en worstelaar, die in zijn overwinningen aan God en Hem alleen de eer geeft en in Zijn wil volkomen berust..

26. En Hij zei: Laat mij gaan, laat mij uit deze omklemming los, dat ik verder kan gaan, want de dageraad is opgegaan.

1) Maar hij zei: a) Ik zal u niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent. 2)

a) Hos.12:4; MATTHEUS.15:23-28.

1) God vergunt aan Zijn knecht de eer van de overwinning en is bereid te wijken ofschoon de krachten niet gelijk staan; niet, omdat Hij nodig heeft een wapenstilstand te verzoeken, Hij, wie toekomt, een wapenstilstand of vrede te geven, zo dikwijls het hem behaagt, maar opdat Jakob roem zou kunnen dragen over de hem geschonken genade. Een wonderlijke manier van overwinning, waar de Heere, aan wiens knecht alle lof met het volste recht wordt toegebracht, een nietig wezen als overwinnaar wil doen uitblinken en met een eervolle vermelding in de hoogte heft..

2) Jakob gevoelt het, dat waar de Heere zich laat overwinnen, Hij zelf inderdaad de overwinnaar is. Maar waar de Heere Jakob de eer geeft, om als overwinnaar te staan daar neemt deze vrijmoedigheid, om van hem een zegen te vragen. Waar Hij zichzelf heeft gegeven, daar zal Hij, wat van Hem is, niet inhouden. Dit gevoelt Jakob. Het licht begint op te gaan, en waar de ontwrichte heup hem pijn doet, daar wordt het hem te meer behoefte, om uit de volheid van God genade voor genade te ontvangen. Echter, zal de Heere zich in Zijn volheid openbaren in Zijn rijkdom, dan moet Jakob eerst geheel en al, klein, nietig en ellendig in zichzelf worden. De ontwrichte heup, waardoor hem alle kracht om te worstelen was ontnomen, moet een beeld zijn en worden van de innerlijke, geestelijke toestand. Daarom ook de vraag, die Jakob zo aanstonds zal horen..

27. En Hij zei tot hem: Hoe is uw naam? 1) niet als wist hij Jakob's naam niet, maar opdat deze, bij het uitspreken, van de betekenis daarvan, (hoofdstuk. 25:26; 27:36) en van zijn zondig karakter bewust zou worden. En hij zei: Jakob. 2)

1) Met deze vraag wil de Heere er hem toe brengen, dat het recht op een zegen verbeurd, diep verbeurd is, omdat Jakob's naam hem zegt wat zijn wezen is..

Het was bij Jakob nog nooit gekomen tot een vallen in de schuld voor God. Dit moet eerst geschieden. Eerst richten en dan begenadigd worden..

2)"Jakob," d.i. hiellichter, bedrieger. Met het noemen van zijn naam belijdt Jakob zijn schuld voor God. Zo gaat het altijd. Wie geen zondaar wil zijn, wordt ook geen begenadigde. Wie inderdaad en in de waarheid zondaar wordt voor God, ontvangt ook de nieuwe naam van verlostee..

28. Toen zei Hij: Uw naam zal voortaan niet Jakob 1) (hielhouder, lagenlegger) heten; dit gedeelte van uw leven is met deze nacht geëindigd; maar Israël 2) (strijder van God) zal van

nu af uw naam zijn, want gij hebt u vorstelijk gedragen met God en met de mensen, 3) en hebt overwonnen. (Openbaring. 2:17).

1) De naam "Jakob" had hij bij de geboorte ontvangen, omdat hij beproefd had zijn broeder bij de hiel terug te houden. Nu schenkt God hem een nieuwe en een heerlijker naam, niet opdat hij die eerste geheel en al zou verachten, daar deze toch een merkwaardig teken was van de genade, maar opdat hij de tweede van de verdere ontwikkeling van de genade tot getuige zou hebben. Van de twee namen wordt de tweede als een meer eervolle boven de eerste gesteld..

Daarop klonk het plechtig en beslissend van de lippen van de Bestrijder, op de toon van het gezag en van de majesteit: Uw naam zal voortaan niet Jakob zijn, maar Israël; want gij hebt u vorstelijk gedragen met God en met de mensen en hebt overwonnen." Zo wordt het Jakob dan van Gods zijde verzekerd, wat hij zozeer nodig had te weten, namelijk dat hij in de strijd, die hij geheel zijn leven lang tegen de mensen in zijn omgeving, en de strijd die hij te strijden had in zijn binnenste tegen eigen ik, of tegen God, die met hem worstelde in zijn hart, overwinnaar was gebleven. Indien God het hem niet had gezegd, hij zou het niet hebben kunnen geloven, want hij gevoelt zich zo zwak en moe, en zie hij hinkt..

2) larvy (Israël) van het Hebreeuwse woord rv (Sar) prins, vorst, en la (El.) God. Het woord betekent dus: "prins, vorst van God."

3) "Met God en met de mensen." Wat betekent dit laatste "met de mensen"? Ziet dit op zijn strijd met Ezau en met Laban? O.i. niet. In die strijd had Jakob zich minder vorstelijk gedragen. Deze bijvoeging ziet o.i. op de toekomst. Nu de zaak tussen God en Jakob in het reine is, om het zo eens uit te drukken, zal hij ook geen overlast van de mensen meer hebben, maar zich ook vorstelijk tegen hen gedragen. In deze nacht, bij het veer Jabbok is, in zijn worstelen met God, voor geheel zijn volgend leven beslist..

29. En Jakob vroeg ook van zijn zijde; want daar God hem op heerlijker wijze verschenen was dan vroeger, wilde hij ook een meer betekende naam voor zijn God kennen, en hij zei: Geef mij toch Uw naam te kennen. 1) En Hij zei: Waarom is het, dat gij naar mijn naam vraagt? 2) waarom wilt gij het verborgene en hoge tot het tastbare neertrekken; verstaat gij zelf niet reeds, wie Hij is, die met u geworsteld heeft (Richteren. 13:17,18) en Hij van deze vraag tot de vorige bede (vs.26) terugkerende, zegende hem aldaar, 3) en bevestigde also de vroeger gegevene (hoofdstuk. 28:13-15) beloften.

1) Jakob stelt zich niet tevreden met een duistere naam. Hij zag op dit ogenblik gaarne de volle openbaring van Gods Wezen. Daarvoor is de tijd echter nog niet rijp..

2) Had de Heere willen antwoorden, zo zou hij gezegd hebben: "Ik zal zijn, die Ik zijn zal"; het antwoord wordt echter teruggehouden, tot het enige eeuwen later Mozes ten deel wordt. (Exodus. 3:13 vv.).

Trapsgewijze heeft God, de Heere, zich aan zijn oude volk geopenbaard. Hoe langer hoe meer wordt het Wezen Gods verklaard totdat Johannes kon schrijven: "De Eengeborene, die in de schoot van de Vader was, die heeft Hem ons verklaard."

3) Jakob ontvangt niet en ontvangt toch wel wat hij begeert, ja ontvangt meer dan hij begeert. Naar de naam vraagt hij, en hij ontvangt de uitstraling van die naam, van het Goddelijke Wezen. Zo doet God altijd. Waar hij schijnbaar de beden van zijn kinderen niet verhoort, daar ligt dit in de meeste gevallen aan ons, omdat wij het niet opmerken, dat wij de verhoring op een andere en naar onze behoeften en toestanden beter berekende wijze, ontvangen..

30. En Jakob noemde de naam van die plaats, waar hij deze wonderbare gebeurtenis ondervonden had: Pniël, 1) (aangezicht van God); Want zei hij: ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht 2) en ik ben door Zijn Majesteit niet vernietigd, maar integendeel mijn ziel is gered geweest. 3)

1) Hij laat een monument voor de nakomelingen achter, waardoor zij zouden weten dat God hem verschenen was. Zodat dan ook dit gezicht niet voor hem alleen was, maar voor de gehele Kerk. Verder vermeldt Jakob niet slechts dat hij Gods aangezicht heeft gezien, maar tegelijk spreekt hij zijn dank uit, dat hij van de dood is gered. Deze spreekwijze ontmoet men veelvuldig in de Heilige Schrift en was zeer gewoon bij de oude volken..

2) Een dergelijke uitroep van verbazing lezen wij ook later van Gideon (Richteren. 6:22) en Manoach (Richteren. 13:22)

3)"Mijn ziel" staat hier voor "mijn leven."

Meermalen had de Heere reeds op Jakob's hart gewerkt, maar telkens zonk hij weer in zijn natuurlijke leven terug, en vergat hij de Heere. Pniël is de plaats van zijn redding. God laat de vrees van de dood over zijn ziel komen en dwingt hem tot de worsteling. Jakob overwint alleen, omdat God hem zich laat overwinnen, en in de grond van de zaak heeft God Jakob overwonnen en gedood, en een nieuwe mens Israël verwekt. Die nacht was Israël's Kerstnacht. Verminkt het leven ingegaan (MATTHEUS.18:8), leeft hij van nu aan voor God, de God van de waarheid. Die plaats zal hij evenmin vergeten, als Johannes het tiende uur vergat. (Johannes 1:40).

31. En de zon rees hem op, 1) als hij door Pniël gegaan was, niet alleen in het natuurlijke, maar ook in het geestelijke en als een teken, hoe van nu aan een dag van vreugde voor hem aanving; en hij was hinkende aan zijn heup

2) (vs.25), en droeg alzo in zijn lichaam een herinneringsteken aan deze strijd mede.

1) De opgaande zon was voor Jakob een beeld van zijn verlossing uit tijdelijke, maar ook uit geestelijke ellende. De oude naam Jakob bleef aan deze zijde, met de nieuwe naam ging hij Kanaän binnen. Heerlijk beeld van de gelovige, die hier aan deze zijde van het graf zijn oude naam laat, om aan de overzijde de nieuwe naam geschreven te vinden op de witte keursteen..

2) In deze strijd hebben wij een voorbeeld van de geestelijke strijd, die wij niet met vlees en bloed, of de boze geesten in de lucht, maar met God zelf in kruis en tegenspoed te strijden hebben. Dan plaatst Hij zich dikwijls tegenover ons als een vreemde, ja als een tegenstander, die ons neerstoten wil, gelijk Hij hier Jakob ontmoette, of gelijk Hij Mozes zocht te doden (Exodus. 4:14). Hij geeft ons een harde stoot, zodat wij met David krom en neergebogen gaan (Psalm. 38:7); Hij wil zich aan ons met de naam van Zijn genade, dat is met Zijn liefde en barmhartigheid niet openbaren; Hij grijpt ons aan, zodat wij vol angst en schrik in de duistere nacht van het kruis ons bevinden. Wij hebben echter ook deze heerlijke troost, dat God de Heere hier in deze lichamelijke strijd zich door Jakob liet overwinnen die Hij anders als een verterend vuur had kunnen vernietigen; zelfs kon Jakob een zegen van Hem afdwingen. Zo wil Hij in zulk een geestelijke strijd zich graag aan ons met al Zijn genade en barmhartigheid overgeven, Zich door ons laten overwinnen, en ons niet zwaarder beproeven, dan wij verdragen kunnen. Zo wil Hij ons doen kennen, dat de macht van het geloof niet slechts duivel en wereld, maar ook de sterke God overwinnen kan. Daarom moeten wij met ons gebed Hem vast aangrijpen, in het bijzonder in de duistere nacht van de dood, wanneer zulk een strijd gewoonlijk het grootste is. Welaan, om door deze nacht tot het schone morgenrood van het eeuwige leven te komen, helpe ons de Heilige Drie-eenheid, die hoog geprezen zij in alle eeuwigheid.

Merkwaardig is het, en het is uit de woorden van Mozes af te leiden, dat dat hinken zonder gevoel van smart heeft plaats gehad, zodat het een wonder bleek te zijn. Want God heeft in het vlees van zijn knecht voor alle eeuwen een schouwspel willen geven, waardoor de gelovigen zouden zien, dat niemand zo sterk en machtig is, of uit de geestelijke worstelstrijd voert hij nog enig litteken mee, daar bij allen nog de een of andere zwakheid voorhanden is, opdat niemand zichzelf zou behagen..

De verwrongen heup diende om Jakob altijd klein en nederig te houden. De verwrikte heup is voor Jakob de doorn in het vlees..

32. Daarom eten de kinderen van Israël, tot een aandenken aan deze gebeurtenis, volgens een oude gewoonte, de verrukte zenuw niet, die op het gewricht van de heup is, tot op deze dag, omdat Hij het gewricht van Jakob's heup aangeroerd had aan de verrukte zenuw, en alzo dit door God voor onrein verklaard was.

In de tweemaal zeven jaar lange diensttijd van Jakob in Aramea werd Israël lichamenlijk geboren in de nacht van Jakob's strijd met Jehova, aan de overzijde van de Jabbok, is Israël geestelijk geboren. De vrucht van deze strijd was niet alleen de naam van het oudtestamentische volk van God, maar tevens werd met de naam Israël's inwendig wezen vastgesteld en de goddelijke wet van zijn geschiedenis. Het wezen van Israël is geheiligde natuurlijkheid, geheiligd daardoor, dat Israël midden in de toorn Gods over de zonde, waarmee deze natuurlijkheid besmet is; door de kracht van het gebed van het geloof, zich aan Jehova's zegenende genade vasthoudt. De wet van Israël's geschiedenis is deze, dat Jehova altijd weer als straffend rechter over Israël komt, en dit uitgezocht en gelouterd uit Zijn gerichten te voorschijn doet treden, maar zo, dat altijd de zelfmacht van zijn heup verwrongen wordt. Israël overwint niet, als andere volken; het overwint altijd eerst, nadat het wenend en

smekend Jehova overwonnen heeft; altijd ligt het duidelijk voor de hand, dat het niet door zichzelf, maar door Gods genade overwonnen heeft. Van welk een geheel andere aard is de strijd, in welke de strijd aan de Jabbok zijn nieuwtestamentisch tegenbeeld heeft, de strijd in Gethsémané! Daar worstelt Hij, die het volmaakste zaad van Abraham is, met geroep en tranen (Hebr.5:7) met God; Hem wordt echter niet alleen de heup verwrongen; Hij moet en Hij betoont zich daartoe gewillig, de doodskelk te drinken, om stervend over Gods toorn te zegenvieren en als eerstgeborene uit de dood te voorschijn te treden. Hier was het niet een heiliging van een natuurlijke mens, maar een wedergeboorte van de mensheid door de dood; hier gold het niet slechts de verkrijging van een zegen van de eerstgeborene, waarop een geheiligd volk zou kunnen zien, maar om de door de zonde verloren eerste zegen als begin van zegen voor een wedergeborene nieuwe mensheid weer te winnen, en de goddelijke gerechtigheid niet eerder los te laten, voordat het morgenrood van de genade aanbrak en de zon van de liefde opging. Het is volbracht. De zon, die Jakob achter Pniël tegen straalde, heeft tot zijn tegenbeeld de zon van de dag van de opstanding..

De bange nacht van de worsteling gaat over in de dageraad van de hoop, en deze maakt plaats voor de morgen van de overwinning..

Bethel, Mahanaïm en Pniël zijn en blijven voor Jakob onvergetelijke plaatsen, omdat God zich daar aan hem openbaarde. Ieder gelovige heeft ze in meer of mindere mate. Gelukkig degene, die ze liefheeft, omdat God hem daar verscheen..

Ieder land heeft zijn Pniëls, plaatsen van herinnering aan Gods grootmachtige daden. De Olijfberg, Jeruzalem, Gethsémané zijn de verheven Pniëls van deze wereld, oorden waar de mens God heeft gezien van aangezicht tot aangezicht, en behouden is geweest. Doch er zijn ook op de levensweg van elke Christen zulke helder schijnende plaatsen, waar God zich heeft laten zien. Welk Christen vergeet de eerste prediking, die een diepe indruk op hem maakte, of het kerkgebouw, waar het woord van het Evangelie hem tot een levensreuk ten leven werd? Wie onder de kinderen van God bewaart niet die herinnering aan die dienstknecht van Christus, wiens prediking God zegende, om hem te doen ontwaken en leven, zijn hart op te heffen en te verkwikken? Er zijn plaatsen op aarde, waar de sneeuw in de winter niet blijft liggen; en er zijn plaatsen in het leven van menig mens, waar de vergetelheid niet kan vertoeven, en waaraan het hart niet kan terugdenken zonder bewogen en plechtig gestemd te worden. Komen er niet in het meest eentonige en alledaagse leven, hoe nederig en verholen ook, zulke Pniëls voor als deze? Waren er geen draaikolken in de vloed, waar God ons voor het eerst ontmoette? Geen krommingen of bochten in de stroom, waar God ons voorbijging, of uit de wolk op ons neerkeek, en wij veranderd en bekrachtigd oprezen? Zijn daar geen jaren, tonelen, personen, ontmoetingen geweest, die nog met bezielende kracht op ons werken, ons dwingen tot de beoefening van het goede en heilige, en als onwaardeerbare verschijningen, onverwoestbaar, gebalsemd in de bewaarplaats van onze geheugens verborgen, een gezegend licht uitstralen? Gelukkig zij die vele dagelijkse Pniëls konden tellen; gelukkiger zij, die hun glans bij voortduring genieten, en God het meest daarin gewaar worden. Dit gehele toneel biedt ons een schilderij van ernstige gebedswerkzaamheid aan, in al haar eenvoudigheid en vereiste bestanddelen, afgescheiden van alles wat sleur, navolging van anderen, woordverkwisting of gebruikelijke termen genoemd zou kunnen worden. Jakob's

bidbank bij deze gelegenheid was de groene aarde; zijn bidkamer de hemel, die boven zijn hoofd welfde; zijn liturgie de eenvoudigste taal, gevloeid uit een ernstig, geheel onderworpen, benauwd en toch gelovend liefhebbend hart. Het is niet de plaats die aan het gebed kracht bijzet, maar het gebed dat de plaats heiligt. Het is niet de bidkamer, die het gebed te voorschijn brengt of roept; het is het gebed dat van onze omgeving een bidkamer maakt, in de kolenmijn, of op de bergtop met de herder van de Alpen, op het dek van het schip, dat door de golven heen en weer wordt geslingerd, op het slagveld vóór het aangaan van de strijd. Het hart deelt aan het gebed zijn eigenaardigheid en wezenlijkheid mee; en het gebed heiligt een plaats, bouwt overal een bidzaal, en wijdt een samenkomst tot kerk, een kerk in waarheid van Jezus Christus, de Heer. Gebogen knieën en schone woorden stellen het gebed niet daar; maar de ernstige zucht van een gebroken hart, bearbeid door de Heilige Geest en dorstende naar de levende God, stijgt opwaarts naar de hemel, als wierook van het zuiverste altaar.

HOOFDSTUK 33.

VERZOENING VAN JAKOB MET EZAU.

I. Vs.1-16, Jakob ziet Ezau met de vierhonderd mannen nader komen; hij plaatst zijn vrouwen en kinderen naar volgorde en stelt zichzelf vooraan; hij nadert zijn broeder met een zevenmaal herhaalde diepe buiging. Ezau, in plaats van hem als een vijand te ontmoeten, is geheel veranderd, valt hem om de hals, kust hem, en nadat hij aan zijn borst heeft uitgeweend, vraagt hij deelnemend naar de zijnen, en neemt, eerst na veel afwijzen, het geschenk aan, en biedt zich aan tot geleider, wat Jakob echter met behoedzaamheid afwijst.

1. En Jakob, als hij weer bij de zijnen gekomen was, (hoofdstuk. 32:21-24) hief zijn ogen op en zag; en ziet, Ezau kwam en vierhonderd mannen met hem, zoals hem de vorige dag geboodschapt was (hoofdstuk. 32:6). Toen verdeelde hij, hoewel nu niet in de angst, als waarmee hij de vorige dag dit gedaan had (hoofdstuk. 32:7), en ook met een ander doel, de kinderen onder Lea (Ruben, Simeon, Levi, Juda, Issaschar, Zebulon en Dina), en onder Rachel (Jozef), en onder de twee dienstmaagden (onder Bilha, Dan en Naftali, onder Zilpa, Gad en Aser).

2. En hij stelde, de orde, die zij in zijn hart hadden, omkerende, de dienstmaagden en haar kinderen vooraan, en Lea en haar kinderen meer achterwaarts; maar Rachel en Jozef de achterste. 1)

1) Rachel wordt hier weer kennelijk voorgetrokken boven Lea. En toch was Juda, Lea's zoon, de door God uitverkorene, uit wie de Christus zou worden geboren voor zoveel het vlees aangaat. Jakob wist dat toen nog niet. Later zou hij dit verstaan. Maar toch, hoe bewijst deze geschiedenis ook weer, dat, indien mensen de eer en de zaak van God moesten beschermen, het een afgesneden zaak op aarde was, en tevens, dat God zelf altijd zorgt, dat ook, niettegenstaande de dwaasheid van Zijn kinderen, Zijn Raad bestaat en Zijn plannen ten uitvoer worden gebracht.

3. En hij ging, als het hoofd van zijn familie, voorbij hun aangezicht heen, plaatste zich vooraan, en hij boog zich, toen Ezau genaderd was, zeven maal ter aarde, 1) totdat hij bij zijn broeder kwam.

1) Om iemand zijn eerbied te betuigen, of hem als zijn heer hulde te brengen, boog men zich in het Oosten zevenmaal ter aarde (1 Samuel 20:41), zó diep, dat het voorhoofd bijna de grond raakte; de zevende maal wierp men zich dicht voor hem neer. Zo huldigt Jakob zijn broeder als heer, en boet hij zijn misdaad door het ontvangen loon weer te geven. Zijn beleefdheid is echter tevens een middel, om zich te bewaren voor vermenging met de geest van Edom..

Door dat zich zevenmaal buigen toont Jakob, dat hij metterdaad wil bewijzen, wat hij vroeger in woorden geuit heeft..

4. Toen liep Ezau, door de vooruit gezonden geschenken en deze begroetingen, als zo vele tekenen van verootmoediging, overwonnen, hem tegemoet, 1) en nam hem in de arm, (omarmde hem), en viel hem aan de hals en kuste hem; a) en zij weenden 2) van vreugde, Ezau, omdat hij zijn broeder na zo lange afwezigheid wederzag; Jakob, omdat de Heere het hart van zijn broeder zo had veranderd.

a) Genesis 45:14 vv. Spreuken. 21:1,14; 16:7

1) Dat Ezau buiten verwachting zijn broeder welwillend en vriendelijk tegemoet komt, is gewrocht van de bijzondere genade van God. Hierdoor heeft God getoond, dat Hij de harten van de mensen in Zijn hand heeft, om ze te vertederen en de woestheid te breidelen. Vervolgens, dat Hij hen niet anders tam maakt, dan zoals men de wilde beesten pleegt te beheersen en eindelijk, dat Hij de gebeden van zijn knecht Jakob verhoord heeft. Waarom wij hieruit leren, tot hetzelfde plechtanker de toevlucht te nemen, indien de vijanden ons door hun bedreigingen verschrikken. Want wel verschillend gaat God te werk. Niet altijd stemt Hij de wrede gemoederen tot menslievendheid, maar wanneer zij voor de dag komen, beteugelt Hij ze zo door zijn kracht, zodat zij in niets schaden. Indien Hij echter aldus de zaak in orde brengt, dan zal Hij hen niet anders met ons verzoenen, dan wij hier zien, zoals Ezau met zijn broeder Jakob verzoend wordt..

2) In het gemeenschappelijk wenen zijn de oude mannen nog eens een tweeling geworden.

De verzoening tussen Jakob en Ezau rust op de verzoening van Jakob met God. De oude wijze van Jakob om Ezau te overwinnen, maakt hij thans weer goed door de nieuwe wijze, waarop hij hem overwint. De verootmoediging van Jakob veronderstelt zijn verootmoediging voor God; zijn voldoening voor Ezau, zijn verzoening met God, en uit Jehova's genade en trouw put hij de krachten van de liefde en het vertrouwen, waardoor hij Ezau overwint.

De vorige dingen worden niet meer besproken; zo behoort het bij een verzoening te zijn. De Heilige Schrift is waarlijk de Heilige. Gelijk in haar de donkere schaduwen van de uitverkorenen, zonder die te verhelen, ontdekt worden, zo gaat zij evenmin de goede zijde voorbij van hen die daar buiten zijn. In ieder mens vindt men nog iets, dat niet te verwerpen is; ja, maar al te dikwijls moet de wereld aan de gelovigen moraal prediken.

5. Nadat Ezau zich enigszins van zijn aandoeningen hersteld had, liet hij zijn broeder los; daarna hief hij zijn ogen op, en zag die vrouwen en die kinderen, die achter Jakob stonden, en zei, in een vriendschappelijk gesprek met hem gaande: Wie zijn deze bij u? 1) In welke betrekking staan zij tot u? En hij zei: a) De kinderen, die God aan uw knecht genadiglijk verleend heeft, 2) gedurende de tijd die ik bij Laban geweest ben.

a) Psalm. 127:3

1) Die vraag wordt niet gedaan, om daarmee een gesprek te beginnen, maar drukt veeleer verwondering en verbazing uit. Ezau heeft in het eerste ogenblik slechts om zijn broeder

gedacht. Wellicht dat hij ook volstrekt niet vermoed heeft, dat Jakob zó rijk zou terugkeren. Ontroering is tevens uit de keuze van woorden merkbaar. Het is een kort uitgestoten volzin..

2) Het antwoord van Jakob ademt zowel vroomheid als bescheidenheid. Want als hij antwoordt, dat God hem zulk een talrijk kroost geven heeft, dan erkent en bekent Hij daarmee, dat de kinderen niet zó op bloot natuurlijke wijze gegenereerd worden, of dit blijft altijd waar, dat de vrucht uit de buik loon of geschenk van God is. En zeker, wanneer de vruchtbaarheid van de stomme dieren een geschenk van God is, hoeveel te meer dan, wanneer dit bij de mensen plaats heeft, die naar Zijn beeld geschapen werden. De bescheidenheid blijkt hieruit, dat Jakob zich de knecht van zijn broeder noemt..

6. Toen traden op Jakob's wenk, de dienstmaagden toe, zij en haar kinderen, en zij bogen zich neer voor Ezau.

7. En Lea trad ook toe met haar kinderen, en zij bogen zich neer; en daarna trad Jozef toe en Rachel, en zij bogen zich neer.

Jakob's vrouwen waren hem vrijwillig gevolgd, hadden het huis van hun vader verlaten en nu bij de aankomst in Kanaän wacht deze terstond een beproeving. Een beproeving, die door God wel ten goede wordt beschikt, maar welke toch voor het vlees zeer onaangenaam was. Jakob en de zijnen zullen, zoals het schijnt, voortaan leven bij de gratie van hun broeder Ezau. Zo moest echter ook hij leren te hebben als niet hebbende; zo werd ook bij hem en de zijnen het geloof beproefd, maar zo is hij ook weer een beeld van de Kerk van Christus, die hier aan deze zijde van het graf in de grond van de zaak slechts geduld wordt door hen, die buiten zijn..

8. En hij zei, het gesprek op de geschenken leidende, die Jakob hem had toegezonden, maar die hij nog niet aangenomen had: Voor wie is u al dit heer, de vijf kudde vee, dat ik ontmoet heb. 1) En hij zei: Om genade te vinden in de ogen van mijn heer, 2) heb ik die uit mijn kudde uitgelezen en voor mij heengezonden.

1) Deze vraag doet Ezau, om te kunnen komen tot de weigering. Ezau wil geen geschenk van zijn broeder ontvangen..

2) Jakob begrijpt de vraag niet, maar geeft een antwoord, alsof Ezau haar uit onbekendheid met de toestand van zaken had gedaan. Het is hem werkelijk om verzoening te doen. Dat geschenk was bestemd om van zijn kant een blijk te geven, dat hij werkelijk vrede en eensgezindheid wil. Zijn geschenk is dan ook niet karig, maar rijk en vorstelijk..

9. Maar Ezau zei: Ik heb veel, 1) mijn broeder! beroof u dus om mijnentwil van het uwe niet, maar het zij het uwe, wat gij hebt! 2)

1) "Ik heb veel." Dit wordt niet gezegd, om er zich op te beroemen, maar om Jakob te doen verstaan, dat voor hem een geschenk van weinig waarde is. Aan de andere zijde doet Ezau

zich ook hier als een natuurlijk mens kennen. Hij zegt niet, dat God hem veel heeft gegeven, gelijk Jakob zo-even aan de gunst van God toeschreef, dat hij zo rijk terugkeerde..

2) Duidelijk straalt hierin door, dat Ezau hier zinspeelt op de moeite, welke Jakob doorstaan heeft. Hij wil niets hebben van hetgeen Jakob zo zuur verdiend heeft. Jakob mag en moet het zelf houden..

10. Toen zei Jakob: Och neen! weiger het mij niet! Indien ik nu genade in uw ogen gevonden heb, zo neem mijn geschenk van mijn hand; daarom, omdat ik uw aangezicht gezien heb, als had ik Gods aangezicht gezien, 1) en gij welgevallen aan mij genomen hebt; in uw aangezicht heeft zich voor mij de vriendelijkheid Gods afgespiegeld.

1) Deze uitdrukking klinkt zeer vleidend, maar heeft deze goede zin, dat Jakob in de vriendelijkheid van zijn broeder weer een volkomen bewijs van de vriendelijkheid Gods jegens zich gezien heeft. (Job.33:26; Psalm. 11:7).

De kanttekenaar geeft de zin aldus weer: "Alsof hij zei, gelijk de Geest Gods de mens zeer verkwikt, also ben ik door deze uw minnelijke en vreedzame ontmoeting zeer vermaakt; houdende deze voor één zeker teken van Gods genade te mijwaarts, alsof God zelf mij zo vriendelijk verschenen ware." Jakob spreekt hier uit, dat de vriendelijke ontmoeting van Ezau voor hem de bevestiging is van de belofte, in de vorige nacht, hem gedaan..

11. Neem toch mijn zegen, 1) die u toegebracht is, het geschenk, dat tot gelukwensing (1 Samuel 25:27) u gegeven is; daar het God mij genadiglijk verleend heeft, 2) en daar ik alles³) heb; God heeft mij zoveel gegeven, dat ik dit wel ontberen kan; en hij hield bij hem aan, zodat hij het nam. 4)

1) In de middeleeuwen heten de geschenken van de priesters "benedictiones" (zegeningen). In het aannemen van dit geschenk wil Jakob de zekerheid zien, dat Ezau met hem verzoend is.

In het Hebreeuws Bracht, mijn zegen. In gelijke zin wordt het gebruikt in Jozua. 15:19; 1 Samuel. 25:27; 30:26; 2 Kor.5:15; 9:5,6. Het kan hier zowel actief als passief opgevat worden. Actief betekent het dan een zegen, welke van mijn hand u wordt gegeven, en passief: waarin ik gezegend ben (door God). Hoogstwaarschijnlijk moet het in de eerste zin worden opgevat, daar Jakob dadelijk daarop zegt, dat God het hem verleend heeft..

2) Jakob brengt hier in toepassing, wat eeuwen daarna de Apostel van de hoop van de Gemeente op het hart drukt, om uitdelers te zijn van menigerlei genade van God..

3) Maar nog een andere reden heeft Jakob, om Ezau over te halen tot het aannemen van een geschenk, dat met zoveel vreugde wordt gegeven. Wat hij geeft is betrekkelijk gering, vergeleken bij hetgeen hij overhoudt en waarvan Ezau zelfs geen begrip heeft. Jakob is na de worsteling bij Pniël rijker dan de gehele wereld met al haar schatten te samen op één hoop gebracht. Hij bezit, wat de wereld niemand geven kan, hij bezit alles, "daar ik alles heb." Ja, hij bezat God, hij bezat Christus en "Christus is alles" (Col.3:11). Dat kan alleen een kind van

God zeggen. Het is een woord als van Paulus, die zegt: ik vermag alle dingen door Jezus Christus, die mij kracht geeft (Phil.4:13). Hoe rijk maakt toch het geloof in Christus de erfgenamen van Christus, die in en door Hem erfgenamen God zijn!.

4) Nu Ezau ziet, dat het geschenk hem niet alleen wordt aangeboden uit vrees, maar uit ware broederlijke liefde en gulheid, geeft hij toe en neemt het aan. Hij weet nu, dat hij Jakob zou bedroeven, indien hij het geschenk weigerde..

12. En hij, Jakob een liefdedienst willende bewijzen, zei: Laat ons reizen en voorttrekken; en ik zal voor u trekken;

1) om u een veilig geleide te geven, opdat niemand u en de uw op de weg leed doe.

1) Waarom deed Ezau dit voorstel? De gevoelens zijn verschillend. Meent de een, dat het bij Ezau voortkwam uit een soort van wantrouwen jegens zijn broeder, de andere is van gevoelen, dat het voorstel voortkwam uit een gul en vriendelijk gemoed, om n.l. Jakob, tot gids en beschermer te dienen. Wij sluiten ons bij de laatsten aan. Indien toch Ezau hem wantrouwde, had hij niet voorgesteld vooruit te trekken, maar was achteraan gebleven, om voor een onverhoedse aanval van de zijde van Jakob gewaarborgd te zijn..

13. Maar hij, met wijsheid zoekende te verhinderen, dat Ezau met hem in Kanaän kwam, en toch voor zijn broeder de eigenlijke reden bedekkende, zei tot hem; 1) Mijn heer weet, dat deze kinderen teder zijn, en dat ik zogende 2) schapen en koeien bij mij heb, met welke ik zo spoedig niet volgen kan. Voor de kinderen ware wel raad, maar indien men deze zogende maar een dag afdrijft, zo zal de gehele kudde, zo zullen de zogenden en ten gevolge daarvan ook de jongen, sterven.

1) Jakob voelt zeer goed, dat dit niet kan en mag. Niet Ezau, maar de Heere God is zijn geleider en beschermer. Hij moet dus een afwijzend antwoord geven, maar doet dit zo hoffelijk mogelijk, en voert een reden aan, die waar is en door Ezau kan verstaan worden en gebillijkt..

2) Jakob is hier het beeld van de goede Herder. Jesaja 40:11).

14. Mijn heer trekke toch voorbij voor het aangezicht van zijn knecht; en ik zal mij op mijn gemak, in korte dagreizen, als leidsman voegen naar de gang van het werk, hetwelk voor mijn aangezicht is, en naar de gang van deze kinderen, totdat ik aan het doel van mijn reis gekomen ben, en van daar bij mijn heer te Seir kome, 1) om hem te bezoeken.

1) Merk op, dat de rechtgelovigen en werkheiligen niet tezamen kunnen gaan; want de rechtgelovigen gaan in reinheid met stille geest, maar de werkheiligen gaan, vermetel op hun werken, in de werken van God in..

15. En Ezau zei: Laat mij toch tenminste van dit volk, dat met mij is, u bijstellen; deze zullen zich geheel naar uw begeerte richten, zo dat gij niet steeds vooruit behoeft te trekken. En hij

zei: Waartoe dat? 1) ik heb geen geleide nodig; de weg is veilig genoeg. Welke gevaren zouden mij kunnen dreigen (hoofdstuk. 32:1,2):

2) laat mij genade vinden in de ogen van mijn heer, 3) blijf mij slechts vriendelijk gezind, zo is het mij genoeg.

1) Het bewijst de vastheid van de aartsvader, dat hij na de verzoening met Ezau, zich nog door vrees noch door vreugde verleiden laat, om zich met hem te vermengen.

2) Heb ik mijn eeuwig belang in Jezus hand gegeven, zal ik dan ook het mindere Hem niet aanbevelen, en ook ten opzichte van mijn nu nog ongebooren lot bij voorraad roepen: Christus, Christus heeft alles welgedaan! Zo is mijn lot in de beste handen! Was het in mijn hand of in die van mijn vijanden, of in die van mijn beste vrienden onder de eindige wezens, hoe zorgelijk stond dan alles! Aan geen van hen durf ik het één ogenblik toevertrouwen. Mijn Verlosser heeft de bestelling! Nu ben ik gerust!.

3) Het is Jakob niet te doen, om de bescherming van Ezau, maar enkel en alleen, om zijn vriendschap en liefde..

16. Alzo keerde Ezau die dag wederom zijns weegs naar Seir toe. 1)

1) Of Jakob hem werkelijk daar bezocht heeft, wordt niet gemeld; eerst bij de begrafenis van Izaak vinden wij de beide broeders weer in goede verstandhouding tezamen. (hoofdstuk. 35:29).

Twee zo van elkaar verschillende mensen als Jakob en Ezau, blijven het best vrienden, wanneer zij niet in te veel aanraking met elkaar komen.

Jakob's handelwijze herinnert ons aan het woord; "zoveel in u is, houdt vrede met alle mensen"; dus ook met de ongelovigen. Ook voor hen moet beleden worden, hetgeen wij tegen hen misdeden; ook hun komt eer toe, waar zij boven ons gesteld zijn. Verre is van Jakob dat hovaardig zijn op de genade, die aan hem geschied is; integendeel die ontvangen genade vernedert hem ook voor mensen..

Och, Heere! ontruk mijn voet aan de strik van satan, geef mij geduld om te verdragen, liefde om de verkeerdheden van anderen te overwinnen, opdat ik over hen zegeviere, niet door toorn, maar door zachtmoedigheid, niet door verwijt, maar door onderwerping, niet door vleselijke wapens, maar door het gebed.

II. vs.17-20. Na van Ezau afscheid genomen te hebben, trekt Jakob naar Sukkoth en blijft daar een geruime tijd, waarschijnlijk om van de vermoeienissen van de reis zijn kudde te laten bekomen; vervolgens zet hij zich te Sichem neer, en koopt hij daar van de kinderen van Hemor het stuk land; waarop later het gebeente van Jozef begraven is (Jozua 24:32)

17. Maar Jakob van zijn zijde (vs.16) reisde aan de oostzijde van de Jordaan in noordelijke richting, naar Sukkoth, naar die streek, van de vlakte Abu-Obeida, waar later de stad Sukkoth

Jozua 13:27; Richteren. 8:4 vv.) lag en hij bouwde een huis voor zich, 1) en maakte hutten voor zijn vee, omtuiningen, met overdekte plaatsen, waar het kon schuilen voor de zonnestralen; daarom noemde hij de naam van die plaats Sukkoth (tenten, hutten).

1) In plaats van een gewone tent, richtte Jakob hier een vaste woonplaats voor zich op. Men heeft het onwaarschijnlijk gevonden, dat hij dit zou gedaan hebben, daar hij naar Kanaän wilde. Men denke echter aan Jakob's harde lot gedurende twintig jaar, aan zijn lange reis die hem heeft afgemat, aan zijn geestelijke strijd. Nu eerst komt hij, na zo lange inspanning, tot het gevoel van behoefte aan rust. Evenals een lang gejaagd wild eindelijk ter aarde neerzinkt, zo laat hij zich te Sukkoth voor enigen tijd neer. Daar schijnt hij ook zijn genezing te hebben afgewacht, waarom het waarschijnlijk, vs.18, heet, dat Jakob "behouden" te Sichem aankwam.

Van hier heeft hij zijn vader zeker meermaal bezocht. Zich geheel met diens gezin te verenigen kon hij niet, wegens de menigte van vee en knechten, evenmin daar hij nu tot patriarchale zelfstandigheid gekomen was..

In verband met vs.19 kan men ook veronderstellen, dat wat hier in vs.17 "huis" genoemd is, slechts een tent was. Een ogenblik geeft de Heere aan Jakob verademing en daar te Sukkoth mag hij enige tijd vertoeven; maar wat Jakob nu gaat doen te Sichem, vaste voet zoeken te verkrijgen, draagt, zoals duidelijk het vervolg van de geschiedenis aanwijst, de goedkeuring van de Heere niet weg..

18. En Jakob kwam, na enige tijd te Sukkoth vertoeft te hebben, behouden 1) tot de stad Sichem (hoofdstuk. 34), welke is in het land Kanaän, als hij kwam van Paddan-Aram; en hij legerde zich in het gezicht van de stad.

1) Of "met vrede." Zó is de wens van Jakob (Genesis 28:21) vervuld..

19. En hij kocht, daar hij zich hier, evenals Abraham een vaste voet in het land verworven had (hoofdstuk. 12:6 vv.)), een vaste woonplaats wenste, een deel van het veld, waarop hij zijn tent gespannen had 1) (waarop hij later zijn tent spande), van de hand van de zonen van Hemor (ezel lastdrager) de vader van Sichem, voor honderd stukken geld. 2)

1) Liever: "waarop hij daarna zijn tent spande." Volgens de overlevering was het gekochte stuk grond de aan de zuidoostelijke zijde van Sichem gelegen vlakte, waar nu nog de Jakobsbron (Johannes 4:6), en, 200 tot 300 schreden noordelijk daarvan, een Islamitische grafheuvel, als graf van Jozef, getoond worden.

2) In het Hebreeuws Kesitah. Een woord, dat ook gebruikt wordt in Jozua. 24:32 en Job 42:11. Een kesitah was een zeker stuk geld, ter waarde van 4 sikkels. De oude uitleggers vertalen het woord door "lam," Vandaar dat sommigen gemeend hebben, dat op dit stuk zilver lammeren waren afgebeeld, of, dat het land betaald werd met lammeren. Ten onrechte echter, omdat dit niet met de gewoonte van de patriarchen overeenkwam (Genesis 23:16, 47:16).

Had Abraham zich een graf of spelonk gekocht, Jakob kocht zich een stuk grond, om er op te werken en te leven..

20. En hij richtte aldaar een altaar 1) op a) en noemde het: El-Elohe-Israël, dat is: de God van Israël is God. 2)

a) Genesis 12:8; 13:4

1) Daarmee heeft Jakob reeds voorlopig zijn belofte (hoofdstuk. 28:20 vv.) vervuld; later volbrengt hij die op de plaats zelf, waar de Heere hem toen verschenen was (hoofdstuk. 35:6 vv.). "Vrede en rust duurt echter niet lang; want nu neigt de dag naar de avond en de duistere nacht daalt neer."

Toch is er tussen de aankomst in Sichem en de volgende geschiedenis een tussenruimte van ongeveer acht jaar!.

2) Te midden van de heidenen richt Jakob dit altaar op, zowel om zijn dankbaarheid de Heere bekend te maken, van zijn dankbaarheid te getuigen, als om aan de heidenen te verkondigen, dat de Heere alleen de ware God is. Evenwel, de Heere zou hem spoedig doen verstaan, dat, hoewel de bedoeling van zijn knecht goed was, het toch niet overeenkomstig Zijn wil was, dat hij daar bleef..

Of: "de sterke God van Israël". Israël heeft de macht van zijn God ondervonden, die hem te Bethel rouw had beloofd, en die hij te Pniël door gebed had overwonnen..

HOOFDSTUK 34.

HET ONTEREN VAN DINA GEEFT AANLEIDING TOT EEN BLOEDBAD.

I. Vs.1-23. Dina, Jakob's dochter, vermengt zich met de dochters van het land; wordt door Sichem, de zoon van de koning, onteerd en ten huwelijk begeerd. Haar broeders houden zich, alsof zij met de Sichemitische zich door huwelijken willen verenigen, wanneer deze zich laten besnijden. Sichem overreedt zijn volksgenoten, dat zij dit werkelijk doen.

1. En Dina, de dochter van Lea, die zij Jakob gebaard had (hoofdstuk. 30:21), en die nu de ouderdom van 15 of 16 jaar bereikt had, ging uit, 1) zonder de bescherming van een uit het vaderlijk huis, om de dochters van dat land te bezien 2) en met hen in kennis te komen.

1) Hiermee doet de Schrift duidelijk uitkomen, dat Dina zelf de grote oorzaak is van al het leed, dat straks geschiedt. Het was toch volstrekt geen gewoonte, het streed met alle eerbaarheid, dat een jonge dochter "uitging", tenzij bij hoge plechtigheden en in de uiterste noodzakelijkheid. Overigens was haar plaats in de tent, onder onmiddellijk opzicht van de moeder. Vandaar dat een jonge dochter ook genoemd werd met een woord, hetwelk eigenlijk een verborgene of bedekte betekende, terwijl bij de Chaldeeën een lichte vrouw een uitgaanster werd genoemd..

2) Dina, niet tevreden met het stille leven in het vaderlijk huis, begeert naar de vreemden; onbedachtzaam verlaat zij de tent, verlangende de vrouwen te zien, die de afgoden dienen..

Zij had thuis moeten blijven, gelijk de Apostel (Tit.2:5) beveelt; want ook de maagden moeten, gelijk de gehuwde vrouwen, bewaasters van het huis zijn..

Nieuwsgierigheid is bij de vrouwen een groot kwaad, dat menigeen ten val gebracht heeft.

Wie niet nat wil worden moet de drup mijden.

"Te bezien," in de zin van: te bezoeken. Het was Dina te doen, om onder de dochters des lands speelgenoten te vinden, niet in aanmerking nemende, dat dit tegen de wil des *heren was. Zij zal toen hoogstens zestien jaren oud geweest zijn. Wellicht ook slechts even twaalf.

2. Sichem nu, de zoon van Hemor, de Heviet, de landvorst, van wie Jakob het stuk grond gekocht had (hoofdstuk. 33:19), zag haar, en hij nam ze, voerde haar weg, en lag bij haar, en verkrachtte ze. 1)

1) Welk een schande, wanneer grote en machtige heren daar zij aan hun medeburgers een voorbeeld van een kuise en eerbare wandel moesten geven, hen in goddeloosheid voorgaan!

In de betekenis van het woord ligt het uitgedrukt, dat hij haar geweld aandeed.

Dina is een ernstig waarschuwend voorbeeld voor alle jonge lieden, die tot die leeftijd zijn gekomen; dat zij door onervarenheid, zowel als door de ontwakende macht van de zinnelijkheid aan de verleiding blootgesteld zijn. Bijzonder gevaarlijk is het, wanneer jeugdigen, die in het huis van vrome ouders aan Christelijke tucht en ingetogenheid gewoon zijn, opeens, zonder opzicht, in de grote wereld komen, en alzo onder invloed van de geest, die in deze wereld heerst, en te midden van de verleidingen, die bijzonder bij feestelijke gelegenheden bestaan. De mening, dat de zodanige, door de tucht, onder welke zij tot hiertoe stonden, en door het gevoel voor het goede, en de afschuw van het schandelijke, waaraan zij vroeg gewoon zijn geworden, voor verleiding zouden beveiligd zijn, is geheel onjuist. Integendeel, vooral wanneer zij van nature goedaardig zijn, is de schone schijn van de verborgen lust van deze wereld des te meer meeslepend, en, gelijk de ervaring leert, worden zulke in ingetogenheid opgevoede jongelingen en jonge dochters des te vreselijker in al de ijdelheden en boze lusten in gesleept; des te meer drinken zij met volle teugen uit de beker van de lusten, die de wereld hun biedt, even alsof zij, wat tot hiertoe verzuimd en hun onthouden werd, opeens willen inhalen.

3. En zijn ziel kleefde aan Dina, Jakob's dochter: en hij had de jonge dochter lief, en sprak naar het hart van de jonge dochter, belovende haar tot vrouw te zullen nemen.

Mozes duidt hier aan, dat Sichem niet zo tot hoererij was vervoerd, dat hij, haar eenmaal misbruikt hebbende, haar nu ook verachtte, wat bij gemene, wellustelingen het geval is. Want hij verkoos haar tot echtgenote en weigert zelfs niet zich te laten besnijden, opdat hij haar als vrouw zou bezitten. Ofschoon hij dus Dina vrijwillig en waarachtig liefhad, had hij toch tegen haar, wegens gebrek aan matiging zwaar gezondigd. Dat van Sichem gezegd wordt, dat hij naar het hart van de jonge maagd sprak, betekent, dat hij haar vriendelijk toesprak, opdat zij door zijn liefkozingen zich tot hem voelde aangetrokken, waarop volgt, dat hij geweld gebruikt heeft, toen zij weigerde en tegenstribbelde..

4. Sichem, die zijn trouwbelofte werkelijk meende, sprak ook tot zijn vader Hemor, zeggende: Neem mij deze dochter tot een vrouw; 1) en daar deze toestemming gaf (vs.6,8) behield hij Dina aanstonds in zijn huis (vs.26).

1) De zonde, door Sichem bedreven, is niet van die aard, als die wij van Ammon in 2 Samuel. 13:1 vv. lezen; "maar, hoewel het goed gedaan is, wanneer men de jonge dochters, die men onteerd heeft, weer door een huwelijk met toestemming van de ouders tot eer zoekt te brengen," zo is de daad toch een daad van hoererij, waarop Gods toorn rust, gelijk zo gemakkelijk bij al die uit noodzakelijkheid gesloten huwelijken op te merken is; "het is toch altijd de paarden achter de wagen spannen."

5. Toen Jakob hoorde, dat hij zijn dochter Dina, die niet terugkeerde van haar heimelijke tocht naar Sichem, verontreinigd 1) had, zo waren zijn zonen met het vee in het veld; en Jakob zweeg, 2) hij wilde niets verrichten, noch het aan iemand meedelen, totdat zij kwamen; hij wilde eerst met hen, die, volgens de toenmalige zeden, mede een woord in de zaak van hun zuster spreken mochten (hoofdstuk. 24:29 vv.), raadplegen wat hier moest gedaan worden.

1) "Verontreinigd." Ditzelfde woord wordt ook gebruikt (Psalm. 79:1) voor de tempel, welke door de heidenen was betreden en geschonden. Jakob ziet dus niet alleen op de lichamelijke zonde, maar ook op de geestelijke; dat zijn dochter door een heiden zich was toegeëigend en geschonden. Daarom is zijn ziel ontroerd, daar hier als het ware een dubbele zonde heeft plaatsgehad..

2)"Jakob zweeg." Om tweeërlei reden. En uit bedachtzaamheid, om na te denken, wat hen in deze te doen stond, en omdat hij zijn eigen zonde kende. Bovendien waren zijn zonen, die naar de wetten van het oosten in de eerste plaats geroepen waren, om de hoon te wreken, ver van huis..

6. En Hemor, de vader van Sichem, ging uit tot Jakob, naar diens buiten de stad gelegen tent (hoofdstuk. 33:18,19), om met hem over de begeerte van zijn zoon te spreken.

7. En de zonen van Jakob kwamen van het veld, als zij dit hoorden, en waren tegenwoordig, toen Hemor zich bij hun vader bevond, en het smartte deze mannen. De smart ging bij deze jongelingen, die van 19 tot 21 jaar oud waren, spoedig in hevige toorn over, en zij ontstaken zeer, niet alleen, omdat de rechten van de gastvrijheid smadelijk geschonden waren, maar ook, omdat hij een dwaasheid, 1) een misdaad in Israël, 2) aan de geheiligde persoon van de in verbond met God staande Patriarch gedaan had, Jakob's dochter beslapende, hetwelk also niet zou, niet mocht gedaan worden. 3)

1) In het Hebreeuws Neballah, afgeleid van een werkwoord Nabal, dat wel "slap zijn" betekent, maar ook "dwaas doen", "goddeloos handelen." Vandaar de betekenis dwaasheid in de zin van goddeloze daad, ongerechte daad. Meermalen komt in het Oude Testament dat woord in die betekenis voor, o.a. Richteren 19:23, 24 en 2 Samuel. 13:12.

Nog tegenwoordig geldt bij de Arabieren de stelregel, dat een man door de ontering van zijn vrouw niet zozeer gekrenkt wordt, als de broeders door die van hun zuster; want van zijn vrouw kan de man scheiden, en dan is zij zijn vrouw niet meer, maar de vader en de broeder kunnen het niet van hun dochter en zuster..

2) De zonen van Jakob noemen voor het eerst met deze geestelijke naam, die van hun vader, zijn huis. Zij voelen dus de heiligheid van hun familie. De grote tegenstelling van Israël en Kanaän is voor hen duidelijk geworden..

3) Beter vertaald: "wat niet had mogen geschieden." Calvijn laat deze woorden slaan op de gezindheid van de zonen van Jakob, die bij zichzelf besloten hadden, om deze hoon niet te dulden en zegt dan: waarom laten zij de zaak niet liever over aan God, die deze belediging niet ongewroken zal laten. Ons past het te zwijgen en de straf, die niet in onze macht gesteld is, aan Zijn oordeel over te laten. Het komt ons voor, dat deze uitdrukking met de zondige daad zelf in verband staat..

8. Toen sprak Hemor met hen, zeggende; om hun toorn te stillen: De ziel van mijn zoon Sichem is verliefd op uw dochter, 1) de dochter van uw huis, geeft hem haar tot een vrouw.

1) Met tedere kiesheid verzwijgt de grijze vader de zonde van zijn zoon en treedt met het voorstel voor de dag, om haar zijn zoon tot een vrouw te geven. Alles wil hij doen, om het begane onrecht weer goed te maken. Daarom treedt hij op als smekeling, hij, de vorst van het land, tegenover een vreemdeling als Jakob..

9. En verzwagert u met ons; geeft ons uw dochters, en neemt voor u onze dochters.

Hemor komt hier met het voorstel, om een verdrag van staatkundige aard te sluiten, door burgerlijke verhoudingen nodig geworden..

10. En woont met ons, niet meer als vreemdelingen, maar als de onzen, en het land zal voor uw aangezicht zijn; woont en handelt daarin en stelt u tot bezitters daarin. Wij willen u graag als de onzen beschouwen en u gelijke rechten met ons geven.

Voor zichzelf somt hij geen enkel voordeel op, of bedingt iets, wat op burgerlijke wijze tot schade van Jakob of zijn zonen zou kunnen strekken. Alle voordelen komen aan de zijde van de aartsvader. En toch, indien het verdrag wettig gesloten was, indien die burgerlijke verhoudingen van kracht waren geworden, dan waren Jakob en de zijnen van de lijn afgeweken; dan hadden zij zich vermengd met de heidenen en het plan van God in Abrahams roeping te voorschijn getreden, was vrijdeld..

11. En Sichem, die tegelijk met zijn vader, of spoedig daarna mede was binnengekomen, zei tot haar vader en tot haar broeders: Laat mij genade vinden in uw ogen, en geeft mij uw dochter tot vrouw; en wat gij tot mij zeggen zult, wat gij noemen zult als voorwaarde, zal ik geven.

12. Vergroot zeer over mij de gewone eis omtrent de bruidsschat en het geschenk 1) voor u (hoofdstuk. 24:53), en ik zal geven, gelijk als gij tot mij zult zeggen; geeft mij slechts de jonge dochter tot een vrouw.2)

1) De bruidsschat was voor de jongedochters en het geschenk voor de moeder en de broeders. Van kopen is ook hier volstrekt geen sprake..

2) Alles wijst erop, dat Sichem hartstochtelijk Dina tot vrouw begeert..

13. Toen antwoordden Jakob's zonen aan Sichem en Hemor, zijn vader, bedrieglijk, 1) evenals wilden zij het voorstel aannemen, terwijl hun hart op wraak bedacht was, en spraken, (omdat hij Dina, hun zuster, onteerd had).

1)Nauwelijks is Jakob Israël geworden, of de Jakobsaard treedt bij zijn zonen te voorschijn, en dit is des te erger, omdat zij roemen op Israël.

Het begin van de trouweloze daad wordt hier verhaald. Want, daar zij, meer van wraakzucht dan van toorn brandende, tegen de gehele stad willen woeden en zij tegen het gehele volk niet opgewassen zijn, bedenken zij een nieuwe list, opdat zij hen, door hun wonden verzwakt, in

één slag kunnen vernietigen. Daar er toen bij de arme Schemieten geen kracht tot verweer was, was het meer een slachting dan een moord, hetwelk voor de zonen van Jakob de grootte van de misdaad nog vermeerderd, omdat zij aan niets denkende, slechts hun wraakzucht willen koelen. Zij verontschuldigen zich, dat omdat zij van de overige volken zijn afgescheiden, zij hun vrouwen niet aan onbesnedenen mogen geven. Hetwelk nu wel waar was, indien zij dit werkelijk bedoelden, maar met de heilige naam van God bedekken zij hun valsheid; ja de dubbele ontheiliging toont dat zij schelmen zijn. Want de besnijdenis woog hen niet zo zwaar, maar op dit ene is al hun aandacht gespannen, hoe zij die arme mensen op laffe wijze zullen te pakken krijgen. Vervolgens alsof iemand, nadat hij van de voorhuid was bevrijd, nu ook terstond tot de Kerk was overgegaan. En hiermee verontreinigen zij het symbool van het geestelijk leven, door zonder onderscheid en zonder wettige termen hen, die buiten staan tot hun gemeenschap toe te laten. Daar echter hun veinzerij een goede kleur heeft, moet men goed nagaan wat zij zeggen. Dit n.l., dat zij voor zich schandelijk zouden handelen, indien zij hun zuster aan een onbesneden man gaven. Ook dit is waar, indien maar de waarborgen voldoende waren. Want omdat zij het teken van God in hun vlees dragen, was het hun niet geoorloofd met ongelovigen zich te vermengen. Zo ook scheidt onze Doop ons van de ongelovigen, opdat het voor een ieder, die zich met hen vermengt, tot een teken van schande zou zijn..

14. En zij zeiden tot hen: Wij zullen deze zaak niet kunnen doen; dat wij onze zuster aan een man geven zouden, a) die de voorhuid heeft, want dat ware ons een schande.

a) Genesis 17

15. Doch hierin zullen wij u ter wille zijn, zo gij wordt gelijk als wij, dat onder u besneden worde al wat mannelijk is.

16. Dan zullen wij u onze dochters geven, en uw dochters zullen wij ons nemen, en wij zullen, gelijk gij voorstelt, met u wonen, en wij zullen tot één volk met u zijn.

17. Maar zo gij naar ons niet zult horen, om besneden te worden, zo zullen wij onze dochter, desnoods met geweld, nemen, en wegtrekken 1) uit dit oord, waar men ons zulk een schande heeft aangedaan.

1) Hier blijkt weer, met hoeveel waarheidsliefde, en hoe onpartijdig de Heilige Schrift de zaken voorstelt. Hemor en zijn zoon tonen een bijzondere goedaardigheid en beminnelijkheid; Jakob's zonen daarentegen handelen met list en wreedheid. Dit is hetzelfde verschil, als wij vroeger tussen Ezau en Jakob opmerkten (hoofdstuk. 33:4-15). Maar daar, evenals hier, blijkt het, dat God noch door de natuurlijke beminnelijkheid van de wereldse mensen zich laat misleiden, noch zich door de verkeerdheden van Zijn begenadigden van de weg, die Hij eenmaal met hen ingeslagen heeft, laat afbrengen..

Dina vertoefde, zoals hier blijkt, nog altijd in het huis van Hemor..

18. En hun woorden waren goed in de ogen van Hemor, en in de ogen van Sichem, Hemors zoon. Wegens hun godsdienstige lauwheid (Openbaring. 3:15 vv.) was het hun geheel onverschillig zulk een gewoonte te volgen, daarom stonden zij aanstonds de eis toe, niet vermoedende, hoe die onverschilligheid zou gestraft worden.

19. En de jongeling vertoogde (vertoefde) niet, deze zaak te doen, en zich te laten besnijden; want hij had lust in Jakob's dochter; en hij was geëerd boven allen uit zijn vaders huis; hij was de bijzondere lieveling, daarom volgden alle mannelijke leden van het gezin zijn voorbeeld. Nog ontbrak echter dit, dat ook de overige Schemieten de vorstelijke familie navolgden.

20. Zo kwam Hemor en Sichem, zijn zoon, tot hun stadspoort (hoofdstuk. 23:3; 19:1) en zij spraken tot de mannen van hun stad, zeggende:

21. Deze mannen, Jakob en zijn zonen, zijn vreedzaam met ons; daarom laat hen in dit land wonen en daarin handelen, en laat het land (ziet, het is wijd van begrip, van omvang voor hen en hun kudden) voor hun aangezicht zijn tot gebruik; wij zullen ons hun dochters tot vrouwen nemen, en wij zullen onze dochters aan hen geven, opdat wij tot één volk worden, hetwelk ons groot voordeel aanbrengen zal (vs.23).

22. Doch hierin zullen deze mannen ons ter wille zijn, dat zij met ons wonen, om tot één volk te zijn: als al wat mannelijk is, onder ons besneden wordt, gelijk als zij besneden zijn. 1)

1) Het zondigst was, dat Jakob's zonen het heilig verbondsteken tot een zo schandelijk middel voor hun wraak verlaagden. En toch was het een edele kern, die zich zo zondig ontwikkelde.

23. Waarom zouden wij die voorwaarde niet vervullen? Hun vee, en hun bezitting, en al hun beesten, zullen die niet van onze zijn? Zullen die niet onze jeugdige staat, 1) die nog zoveel uitbreiding behoeft, ten goede komen alleenlaat ons hun ter wille zijn, en zij zullen met ons wonen,

2) en een volk met ons worden.

1) Ten tijde van Abraham bestond de stad Sichem nog niet; in hoofdstuk 12:6 is alleen van een plaats Sichem sprake; misschien was Hemor de stichter van de kleine staat, en noemde hij die (hoofdstuk. 4:17) naar zijn lievelingszoon..

2) Hemor is een treurig voorbeeld van een ontrouwe en zelfzuchtige bestuurder, die, onder voorwendsel van algemeen nut, zijn eigen voordeel en belang zoekt, en alzo zijn onderdanen en burgers wil bedriegen.

Onder het vooruitzicht van groot tijdelijk voordeel stellen de landvorsten hun stam de samensmelting voor met de hun vreemde volksstam van Abraham. Schijnbaar geschiedt dit tot nut van het volk en in het algemeen belang, dat, naar de rede van Hemor te oordelen, daardoor zeer gebaat zou worden. Zo gaat het, wanneer zinnelijkheid en hartstocht en zedelijkheid en volksbelang het roer van staat moeten besturen. Persoonlijke belangen en

familieaangelegenheden treden dan in de plaats van het algemeen belang, en voor de zedelijke beginselen van een gezond en rechtvaardig regeringsbeleid komen dan handigheid en zorgvuldig bedekte eigenbaat. De begeerte en zonde van de vorst is dan de drijfveer en de spil van het volksleven..

24. En zij hoorden naar Hemor, en naar Sichem, zijn zoon, die hun de zaak in zulk een voordelig licht wisten voor te stellen, allen, die door zijn stadspoort uitgingen; en zij werden besneden, al wat mannelijk was, allen, die door zijn stadspoort uitgingen.

II. vs.25-31. Op de derde dag, toen de Sichemieten aan de wondkoortsen nederlagen, overvielen hen Simeon en Levi en doodden alle mannen; vervolgens kwamen hun broeders, plunderden de stad en maakten vrouwen en kinderen tot hun gevangenen. Jakob ontstelde over die gruwelijke daad van zijn zonen en vreesde daarvan kwade gevolgen; zij beriepen zich op hun vermeend goed recht.

25. En het geschiedde op de derde dag 1) toen zij in de smart waren en daardoor onbekwaam, om zich te verdedigen, zo namen de twee zonen van Jakob, Simeon en Levi, broeders van Dina, die op deze tijd gewacht hadden, en, alleen om dit plan ten uitvoer te brengen; dit voorstel hadden gedaan; een ieder zijn zwaard, en zij kwamen, vergezeld van hun gewapende knechten, stoutelijk in de stad, 2) daar zij wisten, dat de Sichemieten voor geen aanval bezorgd en tot verdediging niet in staat waren, en zij doodden al wat mannelijk was, allen, die door zijn stadspoort uitgingen.

3)

1) De dag van de wondkoorts. Volwassenen moeten na de besnijdenis in bed liggen en drie dagen rustig gelaten worden; de genezing volgt dikwijls eerst na 35 of 40 dagen..

2)"Stoutelijk," in de zin van: "Onbeschaamd," driest..

Of: "zij overvielen de zorgeloze stad.."

3) Op merkwaardige wijze komt deze Sichemitische "bloedbruiloft" van het Joodse fanatisme, in alle trekken met de Parijse bloedbruiloft overeen..

Niemand van de lezers zal er zijn, of hij verbaast zich er over, hoe onmenselijk en vloekwaardig deze daad is. Eén had er gezondigd en deze had zich beijverd, de belediging door zeer vele weldaden weer goed te maken. De wreedheid van Simeon en Levi is echter niet eerder voldaan, dan wanneer zij de gehele stad hebben uitgemoord. En onder voorwendsel van een verbond, zetten zij zich tegen vrienden en gastheer in volle vrede tewerk, als in volle oorlog tegen vijanden niet gehandeld wordt. Hieruit zien wij, hoe meedogend God met dat volk heeft gehandeld, omdat hij uit de nakomelingen van deze bloeddorstige man en misdadige vrijbouter zich de Priesters heeft gekozen. Hieruit zien wij ook, dat Mozes niet spreekt als uit vlees en bloed, maar als orgaan van de Heilige Geest en als Heraut van de Hemelse Rechter. Want hoewel hij een Leviet was, heeft hij zijn eigen geslacht niet gespaard, maar niet geaarzeld om zijn stamvader met een eeuwigdurende eerloosheid te merken. Het is

niet twijfelachtig of de Heere heeft hierdoor opzettelijk goddeloze en ongewijde mensen de mond willen snoeren..

26. Zij sloegen ook Hemor, en zijn zoon Sichem, op wie zij, als de schender van hun familie-eer, in het bijzonder gedoeld hadden, dood met de scherpste van het zwaard; 1) en zij namen Dina uit Sichems huis; want deze had hij, na de schending (vs.2) bij zich gehouden, en zij gingen van daar, na also aan hun wraakzucht voldaan te hebben.

1) Het listig karakter van Jakob is bij Simeon en Levi in sluwheid, en de ijver voor de hoge roeping van het uitverkoren geslacht in kwaadaardigheid ontaard. "De gebeurtenis toont ons in een voorbeeld al de dwalingen, tot welke het geloof aan de hoge voorrang van Israël, wanneer het door vleeselijk gezinde mensen ruw opgevat wordt, in de loop der geschiedenis gehad heeft."

27. De zonen van Jakob, kwamen over de verslagenen, en plunderden de stad, 1) zodat zij volkomen wraak oefenden, omdat zij hun zuster verontreinigd hadden.2)

1) Niet tevreden met de moord vierden zij hun wraakzucht bot, door ook de stad te plunderen. "Zij kwamen over de verslagenen" lezen wij, d.w.z.: Gelijk in oorlogstijd soms de doden en gewonden naakt werden uitgeschud, zo doen nu ook deze bloeddorstige mannen..

2) De zonen van Jakob gaan van de stelling uit, dat, omdat de inwoners van Sichem de belediging, hun zuster aangedaan, niet hebben verhinderd, zij er evenzeer schuldig aan staan als de eigenlijke bedrijver ervan..

28. Hun schapen en hun runderen, en hun ezelen, en hetgeen dat in de stad, en hetgeen dat in het veld was, namen zij.

29. En al hun vermogen, en al hun kleine kinderen, en hun vrouwen, voerden zij als gevangenen weg, en plunderden deze, en al wat binnenshuis was.

Wat was er, naar bovenstaande geschiedenis te oordelen, van Jakob's nakomelingen geworden, indien de goddelijke genade hen op deze weg aan zichzelf had overgelaten?.

Ongetwijfeld hebben zij ook toen de afgoden of afgodsbeelden van de Schemieten meegenomen. Hiermee wordt dan tevens verklaard, waarom Jakob straks het bevel geeft, om de vreemde goden weg te doen..

30. Toen zei 1) Jakob tot Simeon en tot Levi, die, naar huis gekomen, hem hun vermeende grote daden verhaalden: Gij hebt mij beroerd, door mij stinkende te maken, door mij in een kwade reuk te brengen, onder de inwoners van dit land, onder de Kanaänieten en onder de Ferezieten; en ik ben, in vergelijking met hen, weinig volk in getal, zo zij zich tegen mij verzamelen, om wraak over de vermoorde Schemieten te nemen, zo zullen zij mij slaan, en ik zal verdelgd worden, ik en mijn huis.

1) Mozes verklaart, dat deze daad door de heilige man is veroordeeld, opdat niemand zou menen, dat hij enig deel in het plan heeft gehad. Hij verwijt zijn zonen, dat zij hem bij de inwoners van het lands stinkende hebben gemaakt, dat is, zo hatelijk hebben gemaakt, dat niemand hem langer kan uitstaan. Ingeval de naburige volken samenspannen, zal hij onmachtig zijn, om hen te weerstaan, daar hij slechts een kleine macht tegenover hun groot getal kan stellen. Bij name noemt hij de Kanaänieten en Feresieten, die door geen belediging behoeften aangezet te worden, maar uit hun eigen reeds meer dan genoeg gezind waren, om hem schade te berokkenen..

Het schijnt vreemd, dat Jakob, hier alleen spreekt over de gevolgen van hun misdaad en hen niet een ernstige berisping geeft over hun handeling. Jakob is echter zo door de daad getroffen, zo verward, dat hij voor het ogenblik door de angst voor de gevolgen zijn zonen niet bestraft. Straks op zijn sterfbed zal hij hen doen voelen, hoe diep hij hun daad heeft verafschuwde..

31. En zij zeiden: Zou hij dan met onze zuster als met een hoer doen? 1)

1) Zij behouden het laatste woord, maar Jakob spreekt het allerlaatste op zijn sterfbed..

2) Deze geschiedenis kan als bewijs strekken, hoe wonderbaar God dit hoopje volk bewaarde voor vermenging met de heidenen. Ook dit hoofdstuk heeft alzo een ruime mate van onderwijzing..

Uit deze vraag wordt duidelijk, dat de broeders geroepen waren, volgens de gewoonte in het oosten, om de eer van hun zuster te wreken..

HOOFDSTUK 35.

STERFGEVALLEN IN JAKOB'S GEZIN.

Vs.1-15. Terwijl Jakob bezorgt is over de gevolgen van de moord, door zijn zonen aan de Sichemieten gepleegd, ontvangt hij bevel van God, om naar Beth-El te gaan, en daar zijn vroegere belofte (hoofdstuk. 28:19 vv.) te vervullen. Hij doet uit zijn huis alle overblijfsels van het heidendom weg, en komt behouden met de zijnen te Beth-El aan. Daar volbrengt hij zijn belofte; begraaft Debora, de voedster van Rebekka, en ontvangt weer een openbaring van God, die zijn naam Israël vernieuwt, en de drievoudige belofte van de patriarchale zegen bevestigt.

1. 1) Daarna, 2) na de moord te Sichem (hoofdstuk. 34), zei God tot Jakob, om hem en zijn huis te beschermen tegen het gevreesde gevaar (hoofdstuk. 34:30), maar ook om hem zijn belofte (hoofdstuk. 28:20 vv.) te herinneren: Maak u op, trek op naar Beth-El, 3) en woon aldaar; en maak daar een altaar die God, a) die u verscheen b) toen gij vluchtte voor het aangezicht van uw broeder Ezau. 4) Ik heb alles getrouw gedaan, wat Ik u beloofde, daarom wordt het tijd, dat gij doet, wat gij toegezegd hebt, en Ik zal u weer veilig geleiden, evenals Ik u voor Ezau in bescherming heb genomen.

a) Genesis 28:12,13 b) Genesis 27:43

1) Men zou als opschrift boven dit hoofdstuk kunnen schrijven: De bekering van de bekeerde..

2) Mozes verhaalt, dat, toen Jakob in de uiterste moeilijkheden verkeerde, God hem op het rechte ogenblik verscheen. Maar zo toont hij ook in de persoon van één man aan, dat God Zijn Kerk, die Hij eenmaal omvat heeft, nooit laat varen, maar voor haar heil zorg draagt. Zo dikwijls wij deze en dergelijke plaatsen lezen, treft het ons, dat de Voorzienigheid Gods ook, wanneer zij het meest schijnt te slapen, voor ons heil werkzaam is..

Jakob had wel degelijk een opwekking van Gods zijde nodig om uit zijn toestand te komen. Alles wat hij tot hiertoe ondervonden had, was reeds opwekking geweest, had moeten dienen, om het hem duidelijk te maken, dat niet Sichem de plaats van rust was. Maar Jakob had nodig een eigen woord van de Heere. Duidelijk beeld van de gelovige. De omstandigheden, de wederwaardigheden, de onheilen, kunnen boden van God zijn zonder dat men het merkt, maar als de Heere het Woord op de geweten bindt door zijn Geest en Hij door dit Woord het licht voor de ziel doet opgaan, over hetgeen te beurt valt, dan zal door de gelovige gezien en gekend worden, wat Gods heilig doel is. Jakob had wel in Sichem een altaar opgericht, maar toch, niet Sichem, maar Beth-El moest de plaats van de bestemming zijn. Sichem was gekochte grond. Beth-El was beloofde grond..

3) Het heen wijzen van Jakob naar Beth-El is een bewijs, dat de gelovige gemeente zich moet scheiden van de toestand, waarin het fanatisme haar gebracht heeft. Jakob moet, hetgeen hij in Sichem verworven heeft, prijsgeven. De goddelijke Voorzienigheid weet verschillende

bedoelingen te verenigen, die dan aan één hoofddoel ondergeschikt zijn. Het hoofddoel is hier de vervulling van Jakob's oude belofte, daarmee wordt zijn verwijdering uit Sichem verbonden; evenzo de reiniging van zijn huis van de schuld van het fanatisme en van de afgoderij. Hiermee is tevens gezegd, dat Jakob voor veel leed zich zou gevrijwaard hebben, wanneer hij ijveriger ware geweest in de vervulling van zijn belofte..

4) Hiermee wil God Jakob wijzen op de belofte, door Hem te Beth-El gedaan, maar ook op de gelofte door Jakob zelf gedaan..

2. Toen zei 1) Jakob, die, in plaats van aanstonds na zijn terugkomst naar Beth-El te gaan, tien jaar te Sukkoth en Sichem vertoefd had, tot zijn gezin, en tot allen, die bij hem waren, niet slechts tot zijn vrouwen en kinderen, maar ook tot zijn dienstknechten en dienstmaagden: Doet weg de vreemde goden, 2) die in het midden van u zijn, die gij uit Mesopotamië medegebracht (hoofdstuk. 31:19) en tot hiertoe onder u geduld hebt, en reinigt u, door heilige wassingen, en verandert uw kleren;

3) verwisselt de, deels met het bloed van de Sichemieten bezoedelde, deels uit hun huizen geplunderde goederen, tegen andere.

1) Hier wordt beschreven, hoe stipt Jakob heeft gehoorzaamd. Want hij aarzelt niet na Gods stem gehoord te hebben, of overlegt eerst bij zichzelf, waarvoor dit alles nodig is, maar terstond maakt hij zich tot de reis gereed, nadat hij het bevel heeft ontvangen. En om te tonen, dat hij God gehoorzaamde, verzamelde hij niet alleen zijn bezittingen bij elkaar, maar zuivert ook zijn huis van de afgoden. Indien wij toch God tot ons deel willen hebben, moeten wij alle hinderpalen uit de weg ruimen, welke Hem, op welke wijze dan ook, van ons verwijderen..

2) Niet alleen waren de vreemde goden uit Haran meegenomen, maar door de plundering van Sichem waren er vele in het bezit van Jakob's gezin gekomen..

3) De vermaning geschiedt tot uitwendige belijdenis van berouw. Jakob wil, dat zijn huisgenoten die zich vroeger verontreinigd hebben, door verandering van klederen, hun nieuwe reinheid zullen tonen. Met hetzelfde plan en doel, is na het maken van het gouden kalf, het volk door Mozes bevolen, hun sierlijke klederen uit te trekken. Met dit onderscheid echter, dat het volk, na de sierlijke kleren afgelegd te hebben, als smekeling zijn schuld in een vuile en onaanzienlijke kleding moest belijden. Hier liet Jakob echter de kleren veranderen, opdat wie bezoedeld waren geweest, als nieuwe mensen voor de dag zouden komen. Het doel was echter hetzelfde: opdat zij door deze uiterlijke daad zouden leren, hoe groot de zonde van afgoderij was. Ofschoon dus het berouw een innerlijke deugd is en in het hart zetelt; was deze uitwendige handeling volstrekt niet overbodig. Wij weten toch, hoe de mensen als het ware onvatbaar zijn voor het zich over de zonde te mishagen, indien niet door vele prikkels zij daartoe gebracht worden. Vervolgens heeft de eer van God er belang bij: dat de mensen hun schuld niet alleen inwendig verfoeien, maar integendeel daarvan in het openbaar getuigen. De gehele zaak komt hier dus op neer: ofschoon God hem niets bepaalds bevolen had, omtrent het doen reinigen van zijn huis, maar alleen hij een altaar op te richten zo heeft hij toch een zuivere gehoorzaamheid aan God voorgestaan, door alle mogelijke hinderpalen op te heffen;

en dat hij dit gedaan heeft, daar de noodzakelijkheid zelf om Gods hulp te zoeken hem daartoe heeft gedwongen..

Door al te grote toegeeflijkheid jegens Rachel, heeft Jakob het afgodische in zijn huis geduld; het is daarom ook niet te verwonderen, dat hij zoveel leed van kinderen ondervinden moest. Dina's heengaan naar Sichem, de moord door Simeon en Levi, Rubens zonde, waren zij misschien niet voorgekomen, zo Jakob meer getrouw was geweest en vroeger dit bevel had gegeven? Nu, na zoveel ondervinding, wordt hij sterker ook tegenover Rachel; temeer moet hij nu daartoe overgaan, omdat God hem bevolen heeft naar Beth-El te gaan. Een dankfeest voor zijn behoud kan hij niet houden, zonder dat er boete gedaan is. Zonder heiliging komt men tot het offer niet. Indien wij God willen loven, zo moet verootmoediging en verwijdering van het kwade voorafgaan. Daarom ging bij Israël aan het Loofhuttenfeest, de grote Verzoendag vooraf, en bereidt zich de Christen voor het Avondmaal door schuldbelijdenis, gelijk de Goede Vrijdag aan het Paasfeest voorafgaat..

De Christelijke kerk kan dwalen, en makkelijk tot bijgeloof gebracht worden; maar godzalige opzieners moeten de dwalingen erkennen en afschaffen, en kerken en huizen daarvan reinigen, en de gemeente tot Gods Woord terugbrengen..

Inwendige hartsvernieuwing moet altijd zichtbaar zijn, door uitwendige verandering van leven. De uitwendige verandering moet beeld zijn van de inwendige. Jakob maant hier tot beide, zowel tot afstand van de uitwendige zonde als tot het aandoen van het nieuwe leven..

3. En laat ons, 1) wanneer wij ons zo van al dat zondige hebben geheiligd, ons opmaken, en optrekken naar Beth-El; en ik zal daar een altaar maken die God, die mij antwoordt ten dage van mijn benauwdheid, en met mij geweest is op de weg, die ik gewandeld heb. 2)

1) Het geloof in zijn koninklijke verhevenheid zien wij in Abraham, het geloof in zijn diepte, stilte, verborgenheid, zien wij in Izaak, maar het geloof in zijn worsteling en zijn strijd, zien wij in Jakob. Jakob was een geplaagd en gedrukt man al zijn dagen. Doch wie Gods rechte wegen krom maakt, die ziet al zijn wegen krom gemaakt; want God laat zijn tuchtroede het meest voelen aan zulke kinderen, die zich op schadelijke wegen begeven hebben. Trouwens de Abrahams zijn te allen tijde zeldzaam geweest; de Jakob's vele. Onder de aartsvaders moest ook een Jakob zijn, een arm zondaar, de slechtste, de meest tegenspoedige, gedrukte en verdrukte, maar ook de gezegendste, de meest begenadigde, opdat arme zondaren, als wij, troost zouden hebben uit de Schrift, ook door Jakob. Nauwelijks toch is er een nieuwe ellende over Jakob gekomen, of hij ontvangt een nieuwe openbaring van Gods heerlijkheid..

Er komen in het leven van de natiën, van de gemeenten en ook van de bijzondere gezinnen tijdstippen, waarop het een heilige plicht voor de leiders en hoofden wordt de hun toevertrouwde zielen te bepalen bij de hoge ernst van de tijd en van hun roeping in en tegenover die tijd. Dan zijn er de boet- en bededagen, waarop allen worden op- en samengeroepen, om met elkaar Gods aangezicht te zoeken en Hem te naderen met verbreking van de harten. Gelukkig het volk, gelukkig het gezin, waar de leidslieden ook in die zin hun roeping en verantwoordelijkheid begrijpen. Dan en daar zullen deze, hoewel anders meer

gelijk Jakob stille en zwijgende karakters, ook als Jakob openlijk uitkomen voor hetgeen zij wensen en nodig achten voor het heil van allen..

2) Op drieërlei wijze predikt Jakob hun zijn God. In de eerste plaats als de Grote Hoorder van het gebed, ten tweede, als de Grote Beschermmer en Uitredder van de zijnen; en ten derde, als de Getrouwe God..

4. Toen gaven zij Jakob al die vreemde goden, die in hun hand waren, en de met spreuken en toverformules beschreven oorsierselen, 1) die aan hun oren waren, en Jakob verborg ze onder de eikenboom, 2) de Terebint, die in het Terebintenbos bij Sichem is.

1)Oorspansels werden tot allerlei bijgelovige gebruiken gebezigd. Men schreef daarop tovertekens en toverspreuken, om de schadelijke invloed van de klanken van de boze geesten af te wenden..

2) Misschien dezelfde, in wiens schaduw eens Abraham zijn tent opgeslagen had (hoofdstuk. 12:6), bij welke onder Jozua de Ark van het Verbond stond, (Jozua 24:26)), en die, nog ten tijde van de Richteren, de hoge eik, of de eik Meonenim heet (Richteren. 9:6,37). De Terebint is een hoge, altijd groene boom met sterke stam en vele takken, met een ruwe bast en glinsterend groene bladeren; zij draagt noten in de vorm van druiven, die de echte terpentijn opleveren. Zij bereikt evenals onze eiken, een zeer hoge ouderdom..

Ongerijmd schijnt het dat Jakob de afgodsbeelden begroef onder de eik en ze niet weer vernietigde of verbrandde, zoals wij lezen van Mozes, ten opzichte van het gouden kalf en van Hiskia ten opzichte van de koperen slang..

Wellicht dat Jakob van plan is geweest, deze afgoden later weer op te graven, om het goud of zilver tot andere doeleinden te gebruiken..

5. En zij reisden, nadat de reiniging volbracht was, naar Beth-El heen; en Gods verschrikking, a)een van God gewerkte schrik, was over de steden, die rondom hen waren, zodat zij de zonen van Jakob niet achterna jaagden, hoewel zij de overmacht hadden, en alzo gemakkelijk de moord van de Sichemieten hadden kunnen wreken.

a) Exodus 23:27; 2 Kronieken 14:14

Het was alsof een plotselinge en onverklaarbare vervaardheid de inwoners van het land had aangegrepen; zodat zij, hetgeen niet uit natuurlijke oorzaken verklaard kon worden, door een bovennatuurlijke vrees met werkeloosheid geslagen, Israël en diens zonen veilig lieten gaan. Van een dergelijke "verschrikking" door God tot middel van behoud beloofd of verwekt, lezen wij ook nog in Exodus. 23:27; 2 Kron.14:14; 17:10. Steeds staat zij in verband met een, bepaald aldus bedoelde, uitredding van de Heere, die Zijn volk wonderbaarlijk uitkomsten geeft..

Twee zaken zijn hier overal op te merken. Vooreerst, dat de Heere, als zijn kinderen Zijn wil volbrengen en in zijn geboden wandelen, hen begenadigt met zijn Goddelijke genade; en ten tweede, dat Hij dan zelfs hun vijanden met hen verzoent of voor hen in toom houdt. Jakob werd hierdoor verzekerd van de gunst van God..

6. Alzo kwam Jakob met zijn gezin behouden te Luz, hetwelk is in het land Kanaän (dat is Beth-El), hij en al het volk, dat bij hem was, de knechten en maagden en al het vee.

Hier wordt ons meegedeeld, wat het gevolg was van hetgeen in het vorige vers wordt meegedeeld. Door de bijzondere genade van God behield Jakob alles, wat hij bezat. Zo leerde hij bij voortdurend uit de hand van God te leven en door de kracht van God te blijven leven!.

7. En hij bouwde aldaar, in plaats van de daar dertig jaar geleden opgerichte steen (hoofdstuk. 28:18), een altaar, 1) en noemde die plaats El-Beth-El (God van Beth-El): want God was 2) hem aldaar geopenbaard, toen hij voor zijn broeders aangezicht vluchtte.

1) Het bouwen van een altaar was gevolg van Jakob's ootmoedige dankbaarheid en opvolging van het bevel van God. (Psalm. 116:14).

2) In het Hebreeuws Nigloe, waren geopenbaard. Het meervoud staat hier in plaats van het enkelvoud. Hoogstwaarschijnlijk, omdat de Heere God hem daar was verschenen als aan het hoofd van de engelen..

8. En Debora, 1)de voedster van Rebekka, stierf, spoedig na de aankomst te Beth-El, en zij werd, onder veel rouw van de familie, begraven onder aan Beth-El, onder die eik die hij noemde Allon Bachuth, of Klaageik (Richteren. 2:1-4,5; 1 Samuel. 10:3) naar de aldaar gemaakte klacht bij haar begrafenis (hoofdstuk. 23:2; 50:10 vv.)

1) Debora (dat is "honingbij", een schone naam voor een oude dienstbode) was vroeger met Rebekka naar Kanaän getrokken (hoofdstuk. 24:59), na de dood van haar meesteres, waarschijnlijk naar Haran tot Jakob gekomen en sedert die tijd in zijn huis gebleven. "Ik houd het er voor, dat deze Debora een wijze en godzalige Matrone geweest is, en door het gezin als een grootmoeder beschouwd is, die Jakob gediend en geraden heeft, en dat deze in groot gevaar en in bezwaren zich menigmaal door haar heeft laten toespreken en vertroosten; want de vrouwen, wanneer zij de godzaligheid liefhebben, hebben gewoonlijk ook bijzondere genade, om kinderen te vertroosten en hun smarten te verzachten; het gesprek van vrouwen beweegt dikwijls de mensen meer, dan dat van mannen..

De vermelding van de dood van Debora is niet zonder gewichtige reden, evenmin als haar dood zelf zonder grote oorzaak, toentertijd plaatsvond. Debora staat hier als een beeld van trouwe zorg en grote liefde voor het huisgezin, waaraan zij verbonden is. Maar met haar dood wordt ook voor Jakob een band verbroken, die hem nog bond aan het heidense Syrië. Ook straks sterft Rachel, zij, die in haar hart nog vasthield aan de goden van haar vaderland..

De oude Debora is in Jakob's huis in ere gehouden, gelijk het aan oude getrouwe dienstboden toekomt. Zeker was zij een godzalige vrouw, daar zij waarschijnlijk, omdat zij niet tot Ezau, maar tot het volk van God wilde behoren, tot Jakob gekomen was..

Op de meester rust nog een andere verplichting tegenover zijn dienstboden, dan het tellen van het bedongen loon; van de dienstbare wordt nog iets anders gevorderd dan het werktuiglijk verrichten van haar arbeid; en naarmate het Christelijk beginsel in onze familie doordringt, zullen billijkheid en hoogachting in woord en gedrag onder ons heersen. Schoon is het deze koninklijke familie te zien, die het niet beneden zich acht, haar menselijk gevoel in het storten van tranen over het verlies van een trouwe dienstmaagd te tonen..

9. En God verscheen 1) Jakob wederom, als hij van Paddan-Aram gekomen was, evenals Hij hem dertig jaar geleden op zijn reis daarheen verschenen was (hoofdstuk. 28:10), nu ook weer in zichtbare gedaante bij dag (vs.13), en Hij zegende hem, 2)stelde hem, nu al het afgodische uit zijn huis verbannen was, op plechtige wijze tot de drager van de goddelijke belofte.

1) Dit is een tweede verschijning na zijn komst in Kanaän. De eerste had te Sichem plaats gehad, te tweede te Beth-El..

2) Te Sichem had Jakob niets dan ellende doorleefd en nauwelijks is hij te Beth-El, of wij lezen, dat de Heere hem zegende. Het is niet onverschillig waar de gelovige zich bevindt. Alleen in de gedoden weg en op de door God gewilde plaats wordt hij door Hem gezegend. De zegen is drieërlei. Eerst geeft of bevestigt Hij hem de nieuwe naam, ten tweede belooft Hij hem een talrijke nakomelingschap en ten derde bevestigt de Heere hem de belofte omtrent Kanaän..

10. En God zei tot hem: Uw naam is van nature Jakob (Genesis 25:26; 27:36, en gij zijt het weer geworden door het behouden van die afgoderij, terwijl ook uw zonen uw gezin hebben bezoedeld (hoofdstuk. 34:13 vv.)); maar nu gij uw huis hebt gereinigd en Mij uw belofte hebt betaald, is dat alles voorbij, a) uw naam zal voortaan niet meer Jakob genoemd worden, maar, gelijk Ik u reeds vroeger gezegd heb, Israël zal uw naam zijn, omdat gij door boete en geloof het ingedrongen verderf van u hebt gedaan, en vernieuwd zijt geworden in de geest van uw gemoed; en hij noemde hem Israël. 1)

a) Genesis 32:28; 2 Koningen. 17:34.

1) In die twee namen, Jakob en Israël, zou niet alleen de gehele geschiedenis van Jakob's nakroost, maar ook die van de kerk, ja van ieder gelovige liggen; Jakob in de strijd; Israël in de overwinning; zondaar van nature; overwinnaar van God door de genade. Evenwel Israël bleef zich ook nog "Jakob", en God zich nog altijd "de God van Jakob" noemen, ten blijk dat Jakob nog altijd een zondaar, en God nog altijd de God van zondaren bleef..

Hier hebben wij de bevestiging van de belofte bij het veer Jabbok gedaan. De Heere geeft niet alleen beloften, maar bevestigt deze ook door woord en daad beide..

11. Voorts zei God, aan de vernieuwde naam ook vernieuwde zegen, en de aan Abraham gegeven beloften tot hem: a) Ik ben God, de Almachtige! 1) wees vruchtbaar en vermenigvuldig! Een b) volk, ja een hoop volken zal uit u worden, en c) koningen zullen uit uw lendenen voortkomen.2)

a) Genesis 17:1; 28:3; 48:3 b) Genesis 17:6, 16 c) MATTHEUS. 1:6

1) Eerst noemt God zijn naam en dan schenkt Hij de belofte van zijn nakomelingschap. Altijd gaat de Heere opvoedend met Zijn volk te werk..

2) Hiermee worden niet alleen aardse koningen bedoeld, maar ook geestelijke. De Costa zegt dan ook daaromtrent, dat "God hem hiermee wees op die geestelijke rij van koningen, die uit Israël zouden geboren worden, met de Koning der koningen, Christus aan het hoofd."

12. En dit land, dat Ik aan Abraham en Izaak gegeven heb, dat zal Ik u geven; en aan uw zaad na u zal Ik dit land geven. 1)

1) Als God aan Jakob verschijnt, is dit om hem te zegenen: nooit vernemen wij een verwijt. Als Jakob in zijn zonde is, verbergt de Heere Zich voor hem, of straft hem door veel aards lijden. Zo is de vraag beantwoord, waarom Jakob niet eerder deze bezegeling van de belofte ontvangen heeft, en tevens de vraag omtrent onszelf, waarom er zo weinig gemeenschap met God, zo weinig toenemen in genade is. Broeders! wij willen huis en hart doorzoeken, en alle afgoden nemen, en ze diep, zeer diep begraven.

13. Toen voer God van hem op, in die plaats, 1) waar Hij met hem gesproken had.

1) Beter vertaald: "Op dezelfde plaats". Op deze verschijning vestigt Jakob aan de avond van zijn leven nog eens de aandacht..

14. En Jakob, die, in plaats van de opgerichte steen (hoofdstuk. 28:18), een altaar gebouwd had, stelde weer een opgericht teken op in die plaats, waar Hij met hem gesproken had, een opgericht stenen teken; 1)en hij stortte daarop een drankoffer van wijn, en goot olie daarover.2)

1) Dit opgericht teken was blijk zowel van zijn vroomheid als van zijn dankbaarheid en moest dienen om zijn nakomelingschap aan deze bijzondere verschijning te herinneren..

2) In Numeri 15:5 wordt wijn als drankoffer voorgeschreven. Hier giet Jakob olie over de steen tot drankoffer. Jakob vervult hierdoor zijn gelofte, welke hij vroeger de Heere had gedaan..

15. En Jakob noemde die plaats, alwaar God met hem gesproken had, bij vernieuwing Beth-El, daar die naam als opnieuw uit zijn gemoed voortkwam, dat geheel vol van deze goddelijke openbaring was.

Voor de derde maal noemt Jakob deze plaats met die naam, om door die herhaalde naamgeving van zijn zijde het verbond en de verbondszegeningen te aanvaarden..

II. Vs. 16-29. Jakob reist van Beth-El naar Efratha; op weg daarheen sterft Rachel, bij de geboorte van haar tweede zoon Benjamin. Hij richt zijn tent op aan de overzijde van de toren van Eder; daar bevlekt Ruben het vaderlijk bed. Jakob komt met zijn twaalf zonen te Mam bij Hebron; daar begraaft hij met Ezau zijn vader Izaak.

16. En zij reisden na enige tijd van Beth-El waaraan God volgens Zijn bevel hen niet voor altijd had willen binden, maar slechts totdat hij zijn belofte volbracht had; en er was nog een kleine streek land, ongeveer een uur, om tot Efratha, (het vruchtbare), of Bethlehem, te komen; en Rachel, die na 16 jaar voor de tweede maal zwanger was geworden, baarde, 1) en zij had het hard in haar baren.

1) De wens, die zij bij de geboorte van Jozef had uitgesproken, dat God haar nog een zoon zou schenken, kwam nu, na 16 jaar, in vervulling, maar bracht haar de dood.

Wie kan haar woorden tot Jakob vergeten, toen Lea meer dan eenmaal moeder geworden was: "Geef mij kinderen, of ik sterf! Haar wens werd haar toegestaan; zij baarde een zoon en later nog een zoon; maar aan de voldoening van het eerste deel van haar gezegde; verbond zich nu ook de vervulling van het tweede deel. "Uw wil geschiede" is het voegzaamst gebed.

17. En het geschiedde, als zij het hard had in haar baren, zo zei de vroedvrouw tot haar, 1) om haar moed in te spreken: Vrees niet, want deze zoon zult gij ook hebben! uw kind is weer een zoon!

1) Wij weten, dat de ouders zeer begerig waren naar nakomelingschap en voornamelijk naar mannelijk zaad. Dat daarom Rachel voor deze troost geen oren heeft, daaruit kunnen wij opmaken, dat zij zeer door smart werd terneergedrukt. Zij is dus onder de pijnen bezwaken, niet anders dan een smartelijke baring en de smarten die ermee samengingen, ten deel hebbende. Waardoor zij er toekomt, om haar zoon die naam te geven, hetgeen Jakob echter later veranderd heeft. En de verandering van naam toonde genoeg aan, dat volgens zijn oordeel, de dood bij zijn vrouw die treurige gemoedsgesteldheid heeft verwekt, waardoor zij haar zoon een verkeerd en schandelijk merkteken heeft toegevoegd. Maar de treurigheid, welke onze zinnen zo bepaalt bij de ongunstige omstandigheid, mag ons niet zo ondankbaar maken, dat de weldaden God ons niet opvrolijken of ten minste iets er toe bijbrengen, om de smart te matigen..

18. En het geschiedde, als haar ziel uitging (want zij stierf), dat zij zijn naam de naam van het pasgeboren jongske, noemde Ben-Oni 1) (zoon van mijn smart); maar zijn vader noemde hem, opdat de naam van het kind hem niet een altijd nieuwe herinnering aan het verlies van zijn moeder zijn zou, Benjamin, 2) dat is zoon van mijn rechterhand, want de man van de hoop beloofde zich, nog geluk en vreugde aan dit kind te zullen beleven, hoe diep hem ook de dood van zijn liefste vrouw terneedrukte.

1) In deze naamgeving ligt iets, dat ons herinnert aan het woord van de wijze koning van Israël, dat de uitgestelde hoop het hart krenkt. Jarenlang had zij gewacht op de eerste zoon, en nu waren er weer vele jaren voorbijgegaan. Lea, de door haar benijdde, had haar verre overtroffen in het getal zonen, en nu zij weer moeder zal worden, kost de geboorte van het kind haar het leven. Rachel is een vrouw, wier hoop eigenlijk alleen op dit leven is gesteld, en nu haar dit leven ontvlucht, in de naamgeving van haar kind de gedachte van opstand tegen de Heere uitspreekt.

2) De naam Ben-oni was niet de naam van de wanhoop, maar van een smartelijk gevoel van overwinning. Uit haar doodslijden komt deze verlangde lichaamsvrucht voort. Daarom noemt Jakob hem: "Zoon van mijn rechterhand;" "steun en vreugde van mijn ouderdom. Ieder de Heere geheiligd kind is een Ben-oni en Benjamin tevens; Ben-oni in Adam, Benjamin in Christus.

Zwangere vrouwen mogen zich, haar dood wel voor ogen stellen, en dit tot haar overgave aan God laten dienen.

19. Alzo stierf Rachel, 1) onder het kruis, dat aan de vrouwen opgelegd is; en zij werd begraven aan de weg naar Efratha, hetwelk is Bethlehem 2) (huis van het brood).

1) Rachel sterft na Benjamin's geboorte (met wie het twaalfstal van Jakob's zonen vol is); even als het Oude Verbond de ogen moet toedoen en in het graf nederdalen, zodra het Christus gebaard heeft.

Dat God Jakob zijn meest geliefde vrouw ontnemt, is zeker om hem zijn al te grote gehechtheid te ontnemen; gelijk de Heere meermalen de zijnen gaven ontnemt, die zij misbruiken..

Met Rachels dood wordt wederom een tijdvak uit Jakob's leven afgesloten. Met haar werd ten grave gedragen al wat hij als jongeling en man met de eerste en reine hartstocht van de oprechte en onbaatzuchtige liefde had liefgehad. Zij was de geliefde van zijn beste jaren, haar behoorde zijn hart, aan haar dienst had hij de beste van zijn levensjaren gewijd, voor haar had hij met blijdschap smaad en vernedering gedragen; onder de zwaarste arbeid was de gedachte aan haar zijn zoetste vertroosting geweest. Om harentwille, voor haar en met haar zou hij alles hebben willen lijden, had hij ook veel geleden, en nu was zij niet meer. Nu stond hij met zijn kind in de arm, de laatste rest van hun innige en ongeveinsde liefde, bij het stoffelijk overschot van de beminde zijner jeugd..

2) Bethlehem is een zeer merkwaardige plaats in de Heilige Schrift. Vreugde en smart. Lijden en verlossing predikt het ons. Hier, en straks door David's geschiedenis. Niet het minst echter door de geboorte van de Christus, welke gevolgd werd door de gruwelijke kindermoord..

20. En Jakob richtte een gedenkteken op boven haar graf:

1) dit is het gedenkteken van Rachels graf tot op deze dag.

2) (1 Samuel 10:2 Jer.31:15)

1) Van Abraham lezen wij, dat hij Sara beweende, van Jakob lezen wij niet, dat hij dit deed ten opzichte van Rachel. Niet alleen, dat hij de Heere zweeg, maar ook had hij geen tijd, om de dagen van rouw in stille en eenzame droefheid door te brengen. Daarom vergeet hij haar niet, maar stelt een opgericht teken boven haar graf, opdat de nakomelingschap altijd zou weten, waar zijn meest geliefde vrouw begraven lag..

2) De gestorven lichamen van de vromen zal men niet wegwerpen, als die van de redeloze dieren, maar ze eerlijk ter aarde bestellen, opdat wij daardoor onze hoop betuigen, die wij op de opstanding van de doden hebben.

Op de langzaam opklimmende hoogte, welke zich naar het noordoosten van Wady Ahmed verheft, staat in het midden te Kubbet Rahil (Rachels graf) een klein vierkant stenen gebouw met een koepel; daarin is een graf in de gewone Islamitische vorm. Dit gebouw is niet oud en thans zeer verwaarloosd en vervallen; maar de juistheid van de overlevering, welke op deze plaats Rachels graf stelt, kan niet in twijfel getrokken worden, daar zij door het Bijbels geschiedverhaal genoegzaam ondersteund wordt.

"Tot op deze dag," d.w.z. tot op de dag, waarop deze geschiedenis werd te boek gesteld, of ten tijde van de hernieuwde samenbrengen en vergelijking van de oudtestamentische boeken onder Ezra..

21. Toen vertrok Israël 1) van de plaats, waar hij Rachel begraven had, en hij spande zijn tent op de overzijde van de, tot bescherming van het vee dienende en zuidelijk van Bethlehem gelegen, Migdal-eder of toren van de kudde.

1) Voor het eerst wordt hier Jakob door de Schrijver "Israël" genoemd. Dit is niet zonder betekenis en bedoeling. Israël is de nieuwe naam, is de naam van de wedergeboren Jakob. Voor Jakob begint er een nieuw tijdvak. Door de dood van Rachel is de laatste band met zijn leven in eigen kracht en sterkte doorgesneden..

Hij kan niet op de plaats blijven, waar de schat van zijn hart hem door de dood is ontvallen; zo dikwijls hij het graf zou aanzien, zouden hem de ogen van tranen overvloeien en hem een bloeddruppel van het hart vallen. Om het leed te kunnen vergeten en zijn hart des te beter te overwinnen, verandert hij van woonplaats.

22. En het geschiedde, als Israël in dat land een tijdlang woonde, dat Ruben, de eerstgeborene, een man van een lichtzinnig, maar aan de andere zijde van een goedaardigkarakter (hoofdstuk. 37:21,29; 42:37) heenging, en lag bij Bilha, zijn vaders bijvrouw 1) (hoofdstuk. 30:1-7), en Israël hoorde het, 2) en zweeg, maar sloot hem van het eerstgeboorterecht uit (hoofdstuk. 49; 1 Koningen 6:1,2). En de zonen van Jakob, 3) die slechts van een staf voorzien (hoofdstuk. 28), uit het vaderlijke huis te Berséba was gegaan, waren, nu hij zich bij Hebron bevond, twaalf, (hoofdstuk. 29:30-31; 24; 35:16-18; 1 Cor.2:1)

1) Evenals (hoofdstuk. 34:2 vv.) door een vreemde een dwaasheid aan Israël gedaan was, zo hier door een eigen zoon. Mozes noemt Jakob in deze geschiedenis Israël, en toont hierdoor,

dat de duivel aan niemand meer vijandig is dan aan de telgen van God; kan hij henzelf niet ten val brengen, zo schandvlekt hij hun kinderen.

Eerst is hem Rachel ontnomen door de dood, nu wordt hem Bilha, Rachels dienstmaagd, ontnomen door de goddeloze daad van Ruben. Zo moest hem elke herinnering aan zijn huwelijk met Rachel ontnomen worden en moesten alle aardse banden van de zonde losgemaakt, opdat Jakob ook naar buiten werkelijk Israël zou zijn..

2) Mozes doet hier als die schilder, die bij het opofferen van Iphigenia het aangezicht van haar vader bedekte, omdat hij zulk een smart niet uitdrukken kon..

3) Jakob's zonen moeten nog eerst door goddelijke opvoeding Israël's zonen worden.

Het is of Mozes. bewogen door zoveel smart van Jakob, in zijn geest hem wil troosten door op dit twaalfstal te wijzen..

23. a) De zonen van Lea waren Ruben, Jakob's eerstgeborene, daarna Simeon, en Levi en Juda, en Issaschar en Zebulon.

a) Genesis 46:8; Exodus. 1:2)

24. De zonen van Rachel: Jozef en Benjamin.

25. En de zonen van Bilha, Rachels dienstmaagd: Dan en Nafthali.

26. En de zonen van Zilpa, Lea's dienstmaagd: Gad en Aser. Deze zijn de zonen van Jakob, die hem geboren zijn in Paddan-Aram, 1) of, evenals Benjamin, nog vóór dat hij van daar in het vaderlijke huis met de zijnen teruggekeerd was.

1) Van de boom van het Semitische geslacht, aan hetwelk de belofte gegeven was (hoofdstuk. 9:26), wordt een enkele tak (Abram) afgesneden en in een andere grond (Kanaän) geplant; daar slaat hij onder de verzorging van de hovenier van zijn wortel (Izaak) in de grond, wordt van de wilde loten (Ismaël en Ezau) gereinigd; wast zo tot een enkele stam (Jakob) op en vertakt zich dan in twaalf sterke takken.

Niet zonder diepe betekenis zijn voorzeker de in de bijbel meermalen terugkerende getallen. Reeds komen in de Scheppingsgeschiedenis de getallen drie, zeven en tien (hoofdstuk. 1:26; 2:2) en het 10 maal herhaalde: "God sprak" voor; zij zijn de eeuwig geldende grondgetallen van de in de wereld gelegde en in haar levende goddelijke wiskunde (bij de vorming van de kristallen, bijv. In de geschiedenis van het Godsrijk is drie het teken van het goddelijke wezen 1 Johannes 5:7), en vier het getal van de wereld (4 elementen, luchtstreken, jaargetijden enz.) Hiernaar is 7 (3 + 4) het teken van de verbinding van God met de wereld, het verbondsgetal (hfst.9:2; 21:28) daarentegen 12 (3x4) het teken van het verbondsvolk als één geheel, waarvan het midden God is..

Niet zonder bedoeling is de laatste bijvoeging. Het is om duidelijk te doen uitkomen, dat het Jakob's eigen schuld was, dat zijn zonen niet op de beloofde erfgrond waren geboren.

27. En Jakob, nadat sedert zijn wegtrekken uit Sichem ongeveer een jaar verlopen was, kwam tot Izaak, zijn vader, in Mam, te Kirjath-Arba, de hoofdstad (hoofdstuk. 23:2)), hetwelk is Hebron, waar Abraham als vreemdeling had verkeerd, en Izaak; 1) waar zij na verschillende tochten door het beloofde land ten laatste aangekomen waren. a)

a)Genesis 12:1-13,18; 20:1 vv.; 23:2; 25:8-10; 24:62 vv.; 26:1-33; 27:1 vv.

1) Wanneer Izaak naar Hebron getrokken is, wordt niet meegedeeld; misschien toen Ezau van het vaderlijk huis gescheiden was en zich naar het gebergte Seir gewend had (hoofdstuk. 32:3) Rebekka gestorven en haar voedster Debora naar Haran tot Jakob gekomen was. Tussen dit en hetgeen in de volgende verzen bericht wordt, zijn, volgens de tijdsorde, de gebeurtenissen, in de hoofdstukken 37, 39 en 40 vermeld, in te lassen. Jakob toch was bij zijn aankomst te Hebron 108 jaar oud en leefde met zijn vader 12 jaar te samen. Jozef had bij zijn aankomst zeker reeds zijn 17de levensjaar bereikt, waarin hij door zijn broeders verkocht werd, om vervolgens 13 jaar deels in Potifar's huis, deels in de gevangenis door te brengen..

28. En de dagen van Izaak, wiens betekenis voor het Godsrijk met het terugkeren van Jakob naar het vaderhuis haar einde bereikt had, en wiens levenseinde daarom hier meegedeeld wordt, waren honderd en tachtig jaar; van de drie aartsvaders was hij de oudste, hoofdstuk 25:7; 47:28; 1 Kor.13:13.

De dood van Izaak wordt niet verhaald, omdat hij toen ook werkelijk gestorven is, zoals dadelijk zal blijken uit het verband, maar elders hebben wij gezien, dat het Mozes eigen is, om veeleer het latere als het vroegere te vermelden..

Dat hier de dood van Izaak vermeld wordt, hoewel hij nog de smart van Jakob, omtrent het verlies van zijn zoon Jozef heeft beleefd, is, omdat met de komst van Jakob in het beloofde land en diens optreden, Izaak's levensdoel is bereikt.

29. En Izaak gaf de geest en stierf, 1) en werd verzameld tot zijn volken (hoofdstuk. 25:8) oud en zat van dagen; en zijn beide zonen, die toen 120 jaar oud waren, Ezau, die op het bericht van het nabij zijnde einde van zijn vader van het gebergte Seir gekomen was, en Jakob, die reeds (vs.27) in het bezit van het vaderlijk erfgoed getreden was, begroeven hem in de spelonk van Machpela bij Hebron, waar vroeger Sara en daarna Abraham (hoofdstuk. 23:19; 25:9), evenals nog later Rebekka (hoofdstuk. 49:29-31) begraven waren.

1) Izaak stierf in het jaar 2288 na de schepping, dat is 1712 voor Christus..

HOOFDSTUK 36.

GESLACHTSREGISTER VAN EZAU.

I. Vs.1-8, Over het lijk van hun vader hebben Ezau en Jakob elkaar nog eens de hand gereikt; vervolgens gaan hun wegen uit elkaar. Eer de heilige geschiedenis Ezau uit het oog verliest, zien wij de goddelijke belofte (hoofdstuk. 25:23) daardoor vervuld, dat zijn nakomelingen zich tot een volk ontwikkelen. Vooraf gaat een kort bericht over zijn vrouwen en kinderen en van zijn vertrek naar Seir.

1. Dit a) nu zijn de geboorten van Ezau (harige), welke is Edom (rode).

a) 1 Kronieken 1:35

Wat ons hier omtrent Ezau en zijn nakomelingschap wordt meegedeeld, dient om ons de zekerheid van Jakob's uitverkiezing duidelijk voor ogen te stellen..

2. Ezau nam, toen hij 40 jaar oud en nog in zijn vaders huis te Berséba was (hoofdstuk. 26:34), zijn vrouwen uit de dochters van Kanaän, namelijk Basmath, of, gelijk zij na haar huwelijk genoemd werd, Ada 1) (sieraad), de dochter van Elon (eik), de Hethiet, en Aholibama 2) (tent van de heilige hoogten), vroeger Judith geheten, de dochter van Channa (genade) de dochter van Zibeon (veelkleurige), de Heviet, (dorpsbewoner).

1) De Oosterlingen hebben vaak verschillende namen, of omdat zij aanstonds meer dan een ontvingen, of omdat zij bij bijzondere gebeurtenissen in hun leven een nieuwe naam aannamen of verkregen. In het bijzonder doen dit de vrouwen bij haar huwelijk, ook wanneer zij voor de tweede maal huwen; zelfs wanneer zij uit de ene dienst in de andere overgaan..

2) Zij verkreeg, later dan Ada, de hierna genoemde zonen, waarom zij eerst in de tweede plaats genoemd wordt, hoewel zij zonder twijfel Ezau's eerste vrouw was..

3. En later, toen hij zag, dat deze dochters van Heth zijn vader en zijn moeder een kwelling van de geest waren (hoofdstuk. 26:35), nam hij (hoofdstuk. 28:9) als derde vrouw Basmath (welriekende) of Mahalath, de dochter van Ismaël, zuster van Nebajoth (verhevene plaatsen).

4. Ada nu baarde aan Ezau Elifaz (wiens sterkte God is), en Basmath baarde Rehuël (vreugde van God).

5. En Aholibama baarde Jehus (verzamelaar), en Jaëlam (bergbeklimmer), en Korah (stoutmoedige). Dit zijn de zonen van Ezau, die hem geboren zijn, toen hij nog in het land Kanaän bij zijn vader woonde (1 Kronieken 1:35).

6. Ezau nu had genomen zijn vrouwen, en zijn zonen, en zijn dochters en al de mensen in zijn huis, knechten en maagden, en zijn vee en al zijn beesten, en al zijn bezitting, die hij in het land Kanaän geworven had, en was, terwijl Jakob nog bij Laban in Mesopotamië diende,

vertrokken naar een ander land, van het aangezicht van zijn broeder Jakob, van Kanaän, dat voor Jakob bestemd was.

7. God bestuurde dit zo, want hun a) have was te veel om samen te wonen; en het land van hun vreemdelingschappen kon ze, als Jakob eens zou teruggekeerd zijn, niet dragen vanwege hun vee.

a) Genesis 13:6

Zij verklaren ons bovendien het groot gewicht van Ezau's vrijwillige scheiding uit het land van de belofte, om te Seir, te midden van de Kanaänitische inwoners te gaan wonen. Want zie, het drietal verzen (vs.6-8), dat ons van dit merkwaardig feit het bericht geeft, is als de vaste kern van dit gehele hoofdstuk. Hierin komt juist de tegenstelling tussen de beide broeders uit, hierin wordt ons de grondtoon van de volgende geschiedenis van Israël en Edom aangegeven. De vrijwillige scheiding van Ezau, van het land van zijn geboorte en uit de nabijheid en gemeenschap met Jakob, komt de Raad van de verkiezing van God openlijk bevestigen en werkt aldus voor Jakob en de zijnen de heiliging van Gods roeping..

Mozes meent niet dat Ezau uit eigen beweging ertoe overgegaan is, om voor zijn broeder te wijken, want hij was een vals en woest mens, die nooit geduld zou hebben, om voor zijn broeder de minste te zijn. Maar Mozes wil hier al de aandacht erbij bepalen, dat het de Goddelijke Voorzienigheid is geweest, waardoor hij tot die ballingschap werd gedwongen, opdat de bezitting open zou blijven voor Zijn knecht alleen..

8. Derhalve woonde a) Ezau op het gebergte Seir, en nam daar de velden van Edom in bezit, waarheen, gelijk wij in Genesis 32:3 vv. zagen, Jakob bij zijn terugkeer boden zond. Ezau is Edom. 1)

a) Jozua. 24:4

1) Dit wordt hier zo dikwijls herhaald, omdat Edom de gewone naam was van het volk, dat aan Kanaäns zuidelijke grenzen woonde en voor Israël zo hoogst gewichtig was.

II. Vs.9-30. Uit Ezau's familie komt in Seir een rij van vorsten of hoofden van stammen voort, die in de plaats van de vorsten van de Horieten treden.

9. Dit nu zijn de geboorten van Ezau, de vader van de Edomieten, die na de Horieten, op het gebergte Seir, de bergachtige landstreek tussen de Dode Zee en de Elamietische golf woonden.

10. Dit zijn de namen van de zonen van Ezau, die hij mee naar Seir bracht: Elifaz, de zoon van Ada, Ezau's tweede vrouw; Rehuël de zoon van Basmath, Ezau's derde vrouw.

11. En de zonen van Elifaz, de eerstgeborene, waren: Teman (zuidlander), Omar (aanzienlijkste), Zefo (uitzicht), en Gaëtam (grote vermoeienis), en Kenaz (jager).

12. En Timna (vs.22), (ingeslotene) was een bijvrouw van Elifaz, de zoon van Ezau, en zij baarde aan Elifaz: Amalek (buitmaker), de stamvader van de Amalekieten: 1) dit zijn de zonen en kleinzonen van Ada, Ezau's vrouw.

1) De Amalekieten worden reeds in hoofdstuk. 14:7 vermeld; zij bestonden echter ten tijde van Abraham nog niet, maar de landstreek is daar vermeld, gelijk Mozes die met zijn latere bewoners voor zich had. Terwijl zij zich vroegtijdig van de overige Edomieten afzonderden en zich tot zelfstandige volken vormden, namen zij hun hoofdzetel in het zuiden van het gebergte van Juda tegen Kades, breiden zich vervolgens over geheel steenachtig Arabië uit, en kwamen de kinderen van Israël na hun uittrekken uit Egypte vijandig tegemoet. (Exodus. 17:8 vv.).

13. En dit zijn de zonen van Rehuël, Ezau's tweede zoon: Nahath (avondrood) en Zerah (morgenrood), Samma (verwoesting) en Mizza (vrees): dat zijn geweest de zonen, kleinzonen, van Basmath, Ezau's Ismaëlitische vrouw (1 Kronieken 1:36,37).

14. En dit zijn geweest de zonen van Aholibama, dochter van Ana, dochter van Zibeon, Ezau's vrouw, en zij baarde, nadat zijn beide andere vrouwen elk haar zoon gebaard hadden, aan Ezau: Jehus, en Jaëlam en Korah. Van deze worden ons geen zonen genoemd, omdat zij volgens vs.18 zelf reeds vorsten werden en ieder van hen zijn eigen stam stichtte.

15. Dit zijn de vorsten van de zonen van Ezau, degenen, die tot hoofden van stammen geworden zijn, deels zonen, deels kleinzonen van Ezau: de zonen van Elifaz, de eerstgeborene van Ezau waren, in zoverre zij eigen stammen stichten: de vorst Teman, de vorst Omar, de vorst Zefo, de vorst Kenaz.

16. De vorst Korah, 1) de vorst Gaëtam, de vorst Amalek: dat zijn de vorsten van Elifaz, in het land Edom, dat zijn de zonen van Ada.

1) Te onderscheiden van Aholibama's zoon.

17. En dit zijn de, eveneens hoofden van stammen geworden, zonen van Rehuël de tweede zoon van Ezau: de vorst Nahath, de vorst Zerah, de vorst Samma, de vorst Mizza: dat zijn de vorsten van Rehuël in het land Edom; dat zijn de zonen van Basmath, de vrouw van Ezau.

18. En dit zijn de zonen van Aholibama, de eerste vrouw van Ezau, die in onderscheiding van de beide zonen van de tweede en derde vrouw aanstonds zelf hoofden van stammen werden, daar zij, later geboren, in een tijd opgroeiden, toen hun vaders macht en aanzien op het toppunt was: de vorst Jehus, de vorst Jaëlam, de vorst Korah: dat zijn de vorsten van Aholibama, de dochter van Ana, de vrouw van Ezau.

19. Dat zijn, van vs.9 af, de zonen van Ezau, tezamen 5 zonen en 10 kleinzonen, en dat zijn, van vs.15 af, degenen, die van hen tot hoofden van stammen geworden zijn, hun vorsten, tezamen veertien; hij is Edom; Ezau met alle deze stammen wordt Edom genoemd.

20. a) Dit zijn de zonen van Seïr, de Horiet 1) (holbewoner), die met deze zijn nakomelingen vóór de Edomieten inwoners van dat land waren, en aan het gebergte de naam gaven (hoofdstuk. 14:6), totdat Ezau de oorspronkelijke bevolking deels uitroeide, deels in zijn volk inlijfde 2) (Deuteronomium. 2:12,22). Zij zijn deze: Lotan (gesluisde) en Zabal (wandelaar, en Zibeon (vs.2) en Ana (vs.2).

a) 1 Kronieken 1:38

1) Het gebergte van de Edomieten is rijk aan hollen, die met enige hulp gemakkelijk tot woningen kunnen ingericht worden. De bewoners van zodanige hollen noemt men met een vreemd woord "troglodieten"; ook Lot, toen hij later naar het Moabitische gebergte vluchtte, leidde met zijn beide dochters zulk een troglodieten-leven. (hoofdstuk. 19:30).

2) Het bericht van de overwinningen, die Edom reeds zo vroeg over de talrijke stammen van de uit de Kanaänieten afstammende Horieten behaalde, moest Israël, als het op het punt was in Kanaän te dringen, tot een gelijke strijd met de inwoners van het land bemoedigen..

21. En Dison (gazelle, wilde geit) en Ezer (hulp en Disan= Dison): dat zijn de vorsten van de Horieten, zonen, nakomelingen van Seïr, die vroeger in het land van Edom de heerschappij hadden, totdat zij door de Edomieten werden verdrongen.

22. En de zonen van Lotan waren Hori (holbewoner) en Hemam (verderf); en Lotans zuster was Timna, welke Elifaz, Ezau's eerstgeboren zoon, zich tot een bijvrouw nam (vs.12).

23. En dit zijn de zonen van Sobal: Alvan (onrechtvaardige), en Manahath (rustplaats), en Ebal (kale berg, en Zefo (kaalheid) en Onam (krachtige).

24. En dit zijn de zonen van Zibeon: Aja (steenvalk) en Ana (zangvogel); hij is die Ana, die de muilen¹) in de woestijn gevonden heeft, daar hij een mannelijke ezel meteen vrouwelijk paard tezamen had laten komen, toen hij de ezels van zijn vader Zibeon weidde.

1) Het Hebreeuwse woord Jemim is een "hapax legumenon" een woord dat slechts eenmaal voorkomt, waardoor de juiste betekenis moeilijk met zekerheid te zeggen is. Later verbood de wet van Mozes (Leviticus. 19:19) zeer bepaald dieren van verschillende soort te laten samenkomen. Waarschijnlijk betekent echter het woord: "warme bronnen" en hebben wij te denken aan de warme bronnen van Callirhoë, aan de oostelijke kust van de Dode zee; deze zal dan Ana het eerst gevonden hebben, en daarvan de naam Beëri, dat is, "put van water" of "man van bronnen" (Genesis 26:34), verkregen hebben..

De Staten-vertaling geeft "muilen" "muildieren."

25. En dit zijn de zonen van Ana: Dison; en Aholibama, die reeds meermalen als de vrouw van Ezau genoemd is, was de dochter van Ana; misschien leerde hij haar kennen op zijn tochten in het gebergte, die hij van Kanaän ondernam.

26. En dit zijn de zonen van Dison: Hemdan, (zachte), en Esban (inzicht) en Ithran (voortreffelijke) en Cheran (citer).

27. Dit zijn de zonen van Ezer: Bilhan (ingetogene) en Zaävan (onrustige) en Akan (worsteling).

28. Dit zijn de zonen van Disan: Uz (bosman) en Aran (sterke). 1)

1) Wanneer in de hiermee overeenkomende plaats, (1 Kronieken 1:38-42, enig verschil gevonden wordt, zo zijn dit slechts andere vormen, maar dezelfde namen,.

29. Dit zijn, om nog eens hen allen tezamen te noemen, de vorsten van de Horieten: de vorst Lotan, de vorst Sobal, de vorst Zibeon, de vorst Ana.

30. De vorst Dison, de vorst Ezer, de vorst Disan; dit zijn de vorsten van de Horieten, naar hun vorsten in het land Seir, en aan wier heerschappij de Edomitische vorsten (vs.15-18) een einde maakten.

III. Vs.31-43. De Edomitische vorsten voelden vroegtijdig de behoefte aan een gemeenschappelijk opperhoofd, om de nadelen van de verdeling van hun volk in zoveel stammen te verhoeden. Zo ontwikkelde zich, reeds lang, voordat er in Israël koningen waren, het koninkrijk Idumea. Nu worden de acht eerste koningen opgeteld, waarnaast de verschillende stamhoofden een zekere macht hadden, welke woonplaats zij ten tijde van Mozes hadden, wordt tenslotte nog genoemd.

31. a) En dit zijn de koningen, die geregeerd hebben in het land van Edom, eer een koning regeerde over de kinderen van Israël. 1)

a) 1 Kronieken 1:43

1) Mozes bericht hier met zekerheid, dat er nog een koninkrijk in Israël zou opstaan, en dit is wel om de aan Abraham en Jakob gegeven belofte (hoofdstuk. 16:6,16; 35:11), als ook, omdat hij in de geest voorzag, dat tot de ontwikkeling van de gemeente van Israël ook het koningschap behoorde, waarom hij (Deuteronomium. 17:14 vv.) ook reeds een bijzondere bepaling gaf, die op de koning betrekking heeft. Verscheidene door de Heilige Geest verlichte mannen in Israël hebben voor het koningschap de toekomstige Gezalfde van Jehova, de Koning van het eeuwige rijk, en vervolgens ook diens voorloper, de tijdelijke koning op het oog gehad (1Sam.2:10). Het kan dus zo bevreemdend niet zijn, wanneer op deze plaats van de nog toekomstige koninklijke heerschappij zo beslist gesproken wordt. Wanneer nu Ezau's nakomelingen zoveel vroeger een koning gehad hebben, dan het uitverkoren geslacht, zo is dit slechts naar de gewone ervaring, dat het onkruid veel spoediger opwast dan de tarwe, dat een beschaving of ontwikkeling, op natuurlijke aanleg gegrond, veel spoediger voortgaat, dan die, welke een onder de tucht des Heren en onder Zijn leiding staande gemeente uit de in haar gelegde geesteskrachten te ontwikkelen heeft. De gelovigen behoeven echter aan de kinderen van deze wereld hun snelle, vreugdevolle voortgang niet te benijden: "Israël's geluk groeide

te midden van doornen langzaam, maar was vastgegrond en eeuwig; Ismaëls en Ezau's daarentegen ging snel op, maar verdween spoedig als een bloem."

Wij hebben hierbij te bedenken, dat zij, die van het verbond van God zijn uitgesloten, spoedig bloeien, maar om weldra te verwelken, gelijk het gras op de daken wel spoedig opschiet, maar uit gebrek aan diepgaande wortels spoedig verdort. Aan beide zonen van Izaak was de luister beloofd, dat van hen koningen zouden afstammen; nu worden zij eerst onder de Edomieten aangetroffen, en Israël schijnt bij hen achter te staan. Maar de voortzetting van de geschiedenis leert het, hoeveel beter het is, laag bij de grond, diep in de aarde te wortelen, dan terstond van begin af aan voor een ogenblik een spoedig voorbijsnellende heerlijkheid te verkrijgen. Daarom behoeven de gelovigen, waar het met hen langzaam voorwaarts gaat, de snelle, de schitterende vooruitgang niet te benijden, die zij bij anderen ontwaren, want dat bestendig geluk, dat de Heere hun belooft, is van oneindig hogere waarde..

32. Bela (verderf) dan, de zoon van Beor, (fakkel), regeerde in Edom; en de naam van zijn stad was Dinhaba (roofoord of gericht).

33. En Bela stierf, en Jobab 1) (woestijn) de zoon van Zerah (morgenrood), van Bozra a) (vesting), regeerde in zijn plaats.

a) Jesaja. 34:6; 63:1 Jer.49:13 Amos 1:12

1) Deze allen zijn waarschijnlijk koningen geworden tengevolge van een keuze door de stamhoofden; daarom volgt nooit de zoon de vader op, maar altijd een ander, Saul (vs.37) is zelfs een buitenlander; daarom heeft ook iedere nieuwe koning zijn eigen residentie; waarschijnlijk de stad, waar hij geboren was. Later waren er ook erfelijke koningen in Edom. (1 Koningen 11:14)

34. En Jobab stierf, en Husam (de snelle), uit het land van de Temanieten (vs.11), dat in noordelijk Idumea ligt, regeerde in zijn plaats.

35. En Husam stierf, en in zijn plaats regeerde Hadad (de geweldige), de zoon van Bedad (eenzame), die Midian versloeg in het veld van Moab; en de naam van zijn stad was Avith (puinhopen).

36. En Hadad stierf, en Samla (verberging) van Masreka (wijngaard) regeerde in zijn plaats.

37. En Samla stierf, en Saul (gewenste) van Rehoboth (ruimte) aan de rivier Eufraat (?) aan de mond van de Chaboras regeerde in zijn plaats.

38. En Saul stierf, en Baäl-Hanan (genadige heer), de zoon van Achbor (muis) regeerde in zijn plaats.

39. En Baäl-Hanan, de zoon van Achbor, stierf, en Hadar 1) (tooisel) regeerde in zijn plaats; en de naam van zijn stad was Pahu (geblaas); en de naam van zijn vrouw was Mehetabeël

(God doet wel), een dochter van Matred (verdrijving), de dochter van Mee-zahab (goudrivier).

1) Hadar, van wie hier meer dan van de andere koningen gezegd wordt, is zeker die koning van de Edomieten, aan welke Mozes (Numeri. 20:14 vv.) een boodschap zond, om met hem te onderhandelen over het doortrekken van de kinderen van Israël door zijn land. In de hiermee overeenkomende aanwijzing (1 Kronieken 1:43-50) wordt hij Hadad (niet te verwisselen met Hadad, die tegen Salomo opstond, (1Kon.11:14), evenmin als Saul (vs.37) te verwisselen is met de eerste koning van Israël) genoemd, waar ook zijn dood bericht wordt; dat dit niet hier geschiedt bewijst duidelijk, dat het gehele gedeelte, dus ook vs.31, van de hand van Mozes afkomstig is..

40. a) En dit zijn de namen van de vorsten, sjeiks of stamhoofden van Ezau, die, toen Mozes schreef, tegelijk met de koning Hadar leefden, naar hun geslachten, naar hun plaatsen, met hun namen, van welke ieder zijn bijzondere stammen zijn woonplaats had en daarnaar genoemd is: de vorst van Timna, een stad die naar Timna (vs.12,22) haar naam had; de vorst van Alva (ongerechtigheid), de vorst van Jetheth (nagel).

a) 1 Kronieken 1:51

41. De vorst van Aholibama, naar Ezau's vrouw (vs. 5,25) genoemd, de vorst van Ela (eikenboom), de vorst van Pinon (duisternis).

42. De vorst van Kenaz, naar de zoon van Elifaz (vs.11) geheten; de vorst van Teman, naar een andere zoon van Elifaz (vs.11), de vorst van Mibzar (vesting).

43. De vorst van Magdiël (roem van God), de vorst van Iram (stadsgebied); dit zijn de vorsten van Edom, naar hun woningen, in het land van hun bezitting genoemd. De stichter van dit volk van de Edomieten, de stamvader van deze vorsten en koningen, hij is Ezau, de vader van Edom.

1)

1) Waartoe Ezau geroepen is, dat is met hetgeen in dit hoofdstuk verhaald is, bereikt; het geschiedverhaal heeft nu verder uitsluitend met Jakob en zijn zonen te doen. Van Edom wordt nog slechts daar gesproken, waar deze in Israël's geschiedenis voorkomt..

Dit verhaal omtrent Ezau heeft zeker een groot nut, opdat men zou zien, hoe rijkelijk God Zijn belofte aan hem vervuld heeft (hoofdstuk. 25:23; 27:39,40); deels, opdat Jakob's nakomelingen mochten weten, hoever de grenzen van Ezau's nakomelingen zich uitstrekten, gelijk Mozes (Deuteronomium. 2:4,5) het volk van Israël ernstig verbood zich niet aan hen te vergrijpen, behalve wat de Amalekieten betrof (Exodus. 17:14).

"Hij is Ezau, de vader van Edom", dient zowel om de geschiedenis van Ezau's geslacht te sluiten, als om de geschiedenis van Jakob, welke nu volgt, in te leiden.

HOOFDSTUK 37.

JOZEF WORDT UIT NIJD DOOR ZIJN BROEDERS VERKOCHT.

I. vs.1-11. De voorspelling, aan Abraham gedaan, (hoofdstuk. 15:13 vv.), dat het uitverkoren geslacht in een ander land vreemd zou zijn, begint met Jozef vervuld te worden. Hij is een jongeman van 17 jaar vol van voortreffelijke aanleg, met een open oog voor de hogere, onzichtbare wereld; maar hij heeft loutering nodig, daarom baant God hem een weg door de school van lijden en vernedering.

1. En Jakob, nadat hij reeds in hoofdstuk. 35:27 in het land van zijn erfgoed gekomen was, woonde, afgezonderd van zijn broeder, die het gebergte van Edom bezet had (hoofdstuk. 36:6-8), in het land van de a) vreemdelingschap van zijn vader, in het land Kanaän, 1) en wel te Mam bij Hebron.

a) Hebr.11:9

1) Mozes bevestigt wat hij vroeger reeds vermeld heeft: dat, na het weggaan van Ezau, het overgebleven land was voor de heilige Jakob, zodat hij de enige bezitter was. Ofschoon ogenschijnlijk hem geen stukje land toekwam, maar hij tevreden moest zijn met de blote aanblik van het land, zo heeft hij zijn geloof geoefend. En Mozes vergelijkt hem bij name met zijn vader, die heel zijn leven lang in dat land als een vreemdeling had geleefd. Ofschoon nu, nadat zijn broeder naar een ander verblijf was verhuisd, Jakob niet weinig had verkregen, wilde de Heere toch, dat die vooruitgang voor zijn ogen verborgen zou zijn, opdat hij geheel op de belofte zou hopen..

2. Dit zijn Jakob's geschiedenissen, 1) de geschiedenissen van zijn eigenlijk Patriarchenleven, terwijl de vroeger verhaalde gebeurtenissen (hoofdstuk. 28-35) nog tot Isaak's Patriarchenleven behoren, terwijl diens naam daarbij nauwelijks genoemd is. Jozef, 2) zijnde een zoon van zeventien jaar, weidde de kudde met zijn broeders (en hij was een jongeling, onschuldig en open) met de zonen van Bilha, en de zonen van Zilpa, van zijn vaders vrouwen. 3) Daar Dan en Naftali, Gad en Aser de jongsten waren, wordt Jozef bij hen als gezel gevoegd, om onder hun opzicht het veehoeden te leren. Hier begon hij in ijver voor de eer van het vaderlijk huis reeds het ambt van wachter uit te oefenen; hij nam waar, wat er van zijn broeders gezegd werd; en Jozef bracht hun kwaad gerucht tot hun vader. 4)

1) Men had hier ook een geslachtsregister van Jakob en zijn zonen mogen verwachten, gelijk als zo-even van Ezau. Omdat echter Jakob's geschiedenis ten nauwste met die van Jozef samenhangt, verhaalt Mozes, de man Gods nu, wat er met Jozef is voorgevallen, om daaruit duidelijk te maken, hoe God, de Heere, én de daden én de gedachten van de mensen aanwendt, om Zijn heilig doel te bereiken. De Costa zegt dan ook zo terecht, dat de geschiedenis van Jozef "de geschiedenis van God is met Jozef." In al de geschiedenissen van de Bijbelheiligen, is voor het door de Geest verlicht en geoefend oog, de gulden draad zichtbaar, welke de Heere God in handen heeft..

2) Jozef is een voorbeeld van Christus; de geliefde van zijn vader, gezonden door de vader tot zijn broeders; de onschuldige verkocht voor twintig zilverlingen, en daardoor hun heer geworden, hun redder en de redder van vreemden, hetgeen hij niet zou geworden zijn, wanneer zij niet, met het doel om hem te verderven, hem verkocht en verworpen hadden. In de gevangenis is Jozef de onschuldige, tussen twee kwaaddoeners, Jezus aan het kruis tussen twee misdadigers; Jozef voorspelt de één geluk, de ander zijn dood bij gelijke toestand. Jezus redt de één en laat de ander in zijn oordeel bij gelijke misdaad. Jozef doet echter niets meer dan voorzeggend, Christus brengt het teweeg. Jozef vraagt degene, die gered zal worden, dat hij hem gedenken zal, als hij in ere gekomen zal zijn; en hij, die Jezus redt, bidt dat Hij van zijn gedenke, als Hij in Zijn paradijs zal gekomen zijn.

3) Men vraagt, waarom Mozes hier zowel, de kinderen van Bilha als Zilpa beschuldigt, daar hij later de zonen van Lea van dezelfde misdaad niet uitzondert. Eén van de zonen, en wel Ruben, was zachter dan alle overigen. Het dichtst hem nabij kwam Juda, die ook zijn eigen vleselijke broeder was. Maar wie was Simeon, wie Levi? Zeker toen zij ouder werden, is het zeer waarschijnlijk, dat zij de aanvoerders zijn geweest. Het vermoeden ligt voor de hand, dat, daar deze uit de bijvrouwen en niet uit de eigenlijke echtgenoten zijn geboren, hun zielen eerder met nijd werden vervuld, alsof de slaafse aard van de moeder op hen was overgegaan..

4) Dit was geen "verklikken", dat steeds uit laaghartig leedvermaak of zucht tot zelfverheffing voortkomt, want Jozef was een edele, godvrezende jongeman, maar de vrucht van een teder geweten, van ijver voor Gods eer en liefde jegens zijn broeders.

Jozef is als een morgenster in Jakob's huis, waarmee zijn broeders niet te vergelijken zijn. Hij heeft rechtvaardigheid en eerbaarheid bemind, is vol liefde en gehoorzaamheid, jegens zijn vader geweest, zodat hij voor hem niets heeft kunnen verzwijgen, wanneer zijn broeders iets misdreven hadden, waardoor anderen leed was aangedaan, of waardoor op van zijn vaders huis een smaadheid zou kunnen komen.

3. En Israël had Jozef lief, boven al zijn zonen: 1) want hij was hem een zoon uit de ouderdom; hij had hem verkregen, nadat hij lang op een zoon van zijn geliefde Rachel had moeten wachten. Deze voorliefde voor hem nam toe, hoe meer Jozefs edele geest zich ontwikkelde en de godsvrucht zich in hem openbaarde, Jakob toonde ook die voorliefde, en hij maakte hem een veelvervige rok; 2) of, volgens sommige uitleggers, een lang tot aan de handen en voeten reikend opperkleed (2Sam.13:18).

1) Jakob had wel redenen voor zijn voorliefde voor Jozef, en toch was het zeer onvoorzichtig, om die op zulk een in het oog lopende wijze te openbaren. Dit moest noodzakelijk tot wrok en haat leiden bij zijn broeders, in wie de vrees voor God niet woonde..

2) In het Hebreeuws Kethoneth Passiem, een lang afhangend kleed. Luther en onze Statenvertalers hebben het vertaald door veelvervig, bont. Een lang afhangend kleed was het echter, zoals alleen door aanzienlijke werd gedragen. Het hing tot op de enkels van de voeten en bedekte ook nog de polsen van de handen. In dat kleed gehuld stak Jozef boven al zijn broeders in voornaam voorkomen uit. Met dat kleed werd Jozef tot de voornaamste verklaard.

Hij, de oudste van Rachel, was voor Jakob de eerstgeborene, totdat God, de Heere, het hem op Zijn wijze zou duidelijk maken, dat Jakob's gedachten Gods gedachten niet waren.

4. Als nu zijn broeders zagen, dat hun vader hem boven al zijn broeders liefhad, a) haatten zij hem, en konden hem niet vol vrede toespreken. 1)

a) Genesis 49:23

1) Jakob had zeker zelf wel gevoeld, wat het was, minder bij de vader geacht te zijn; toch heeft hij nog niet uit eigen ondervinding geleerd. Het is een karakteristiek teken, dat hatenden de gehate niet vriendelijk groeten, noch in vrede met hem spreken kunnen.

Zij konden hem de gewone vredegroet van Shalom Legaa, vrede zij u, niet toespreken..

5. Ook droomde Jozef een droom, 1) die hij aan zijn broeders vertelde 2) daar deze hem vol van betekenis voorkwam; daardoor wierp Jozef als olie in het vuur, en daarom haatten zij, die in die droom niet zozeer een ingeving van een eerezuchtig hart zagen, maar nu voor een verheffing boven hen (vs.11) vreesden, hem nog des te meer. 3)

1) Door die dromen openbaart hem God nu wat geschieden zou, opdat hij later zou weten, dat niets bij toeval was gebeurd, maar wat door Goddelijk besluit vast stond, door allerlei wisselingen op Zijn tijd zou vervuld worden. Aan Abraham was voorspeld, dat zijn geslacht buiten Kanaän als vreemdeling zou verkeren. Dat Jakob naar Egypte zou gaan, dit stond bij de Heere vast. Dat Jozef als heerser over Egypte, ten tijde van de hongersnood, zijn vader met geheel zijn huis tot hulp zou zijn en hem van voedsel voorzien evenzeer. Uit hetgeen hier verhaald wordt, zou niemand iets zodanigs vermoeden. Jakob's zonen spannen samen, om hem te vermoorden, zonder wie zij niet kunnen behouden blijven. Ja, hij, die geroepen was, om hun geluk te verschaffen, wordt geworpen in een kuil en ternauwernood uit de kaken van de dood gered. Tengevolge van verschillende lotgevallen schijnt hij van het vaderlijke huis voor altijd verdreven, daarna wordt hij in de gevangenis als in een tweede graf geworpen, waar hij gedurende een aangeven tijd bijna ten ondergaat. Niets kon dan ook minder geloofd worden, dan dat het gezin van Jakob door zijn hand zou gered worden, daar hij, daarvan afgesneden en ver weggevoerd, zelfs onder de levenden niet meer werd geteld. Want geen hoop op bevrijding restte hem meer. Voornamelijk sedert hij door de schenken werd vergeten, en hij daardoor schijnbaar moest ten ondergaan, tot een altijddurende gevangenschap veroordeeld. Maar God heeft volbracht, ook door zoveel omwegen, wat Hij had vastgesteld..

2) Waarom vertelde Jozef die droom aan zijn broeders. Ongetwijfeld liep daar een weinig ijdelheid onder, al zal hij door de droom en de uitlegging zijn broeders en zijn vader hebben willen overtuigen, dat God met hem iets groots voor had..

3) Door die droom gaat de haat in woede over..

6. En hij zei tot hen, en gaf het door de toon van zijn spreken te kennen, dat zijn hart van zelfverheffing vrij was (vs.8): Hoort toch deze droom, die ik gedroomd heb.

7. En ziet, wij waren schoven bindende in het midden van het veld; 1) en ziet, mijn schoof stond op, en bleef ook staan; en ziet, uw schoven kwamen rondom, en bogen zich neer voor mijn schoof. 2)

1) Dat de Patriarchen nevens de veeteelt ook de akkerbouw uitoefenden, bewijst hoofdstuk. 26:12; toch verbouwden zij slechts zoveel, als zij voor hun eigen huishouden nodig hadden..

2) Men merke op, dat de jeugdige Jozef in zijn dromen slechts zijn verhoging, niet de voorafgaande vernedering zag..

Evenals aan het leven van Abraham, vervolgens aan dat van Jakob, een goddelijke belofte, als een thema, voorafgaat (hoofdstuk. 12:1-3; 25:23; 28:13-15) zo ook aan het leven van Jozef. Evenals echter Abrahams hoop lang on vervuld bleef, zo schijnt ook bij Jozef het tegendeel van zijn profetische droom plaats te hebben.

Ik ben niet geschikt om dromen te hebben of deze uit te leggen; ik begeer ook zulk een kennis niet, en heb met God, mijn Heer, een verbond gemaakt, dat Hij mij geen gezichten of dromen zou toezenden. Want ik ben met deze gave tevreden, dat ik de Heilige Schrift heb, die mij overvloedig leert, en alles bericht, wat ik voor dit en het toekomstig leven nodig heb. Ik geloof deze Heilige Schrift, en ik ben ermee tevreden; ik ben er ook zeker van, dat ik daarbij niet bedrogen zal uitkomen; ik wil echter aan de gaven van anderen niets afdoen..

8. Toen zeiden zijn broeders tot hem: Zult gij dan geheel over ons regeren? zult gij dan geheel over ons heersen? Is die hoogmoedige mening de uwe, dat gij zulke dromen droomt? Zo haatten zij hem nog des te meer, om zijn dromen en om zijn woorden, 1) om zijn vermetelheid, dat hij deze nog had durven verhalen.

1) "Om zijn woorden." Hoogst waarschijnlijk was de tijd, waarop Jozef de droom mededeelde, niet vrij van hooghartigheid. Ook Jozef moest nog diepe wegen door, om te leren, dat het God en God alleen is, die verhoogt..

9. Na deze goddelijke droom is Jozefs verbeeldingskracht opgewekt en hij droomde nog een andere droom, 1) tengevolge van zijn door de eerste opgewekte hoogmoedige gedachten, en hij verhaalde die aan zijn broeders, hoewel hij gezien had, hoe kwalijk de eerste opgenomen was; en hij zei: Ziet, Ik heb nog een droom gedroomd, en ziet, de zon, en de maan en elf sterren bogen zich voor mij neer.

1) Ook deze droom heeft hetzelfde doel. Met dit enkel onderscheid, dat God, om het geloof aan de godsspraak te versterken, hemellichamen gebruikt. De broeders van Jozef hadden veracht, hetgeen omtrent de schoven gezegd was. Nu roept de Heere hen, om de hemel te beschouwen, waar Zijn majesteit zo heerlijk schittert. Er wordt echter gevraagd, hoe het komt, dat zijn moeder zou komen, om zich voor hem neer te buigen, daar deze reeds gestorven was. Dat sommige Joodse uitleggers dit tot Bilha in betrekking brengen is mat, en zonder zodanige uitvluchten is de zin ook wel te vatten. Zon en maan beide betekenen het hoofd van de familie. Zo ziet Jozef in dat beeld, dat hij door geheel het vaderlijk huis zal vereerd worden..

De grondgedachte in de droom van Jozef is, dat hij naar het uitwendige de meerdere van zijn broeders zou zijn en in dit opzicht ook zijn ouders zou overtreffen. Deze hoofdstrekking wordt in beide dromen even duidelijk aangegeven. Dat deze hoogheid van de wereld langs de weg van behartiging van de landbouwbelangen zou komen, wordt door "het binden van de schoven in het veld" aangeduid. Zon, maan en sterren waren in Egypte het beeld van de koninklijke glans, waaraan zelfs de koningsnaam Farao (Ph'ra = de zon) is ontleend. De verscheidenheid en het aantal van de in de droom aanschouwde hemellichamen gaven zeer juist de verhouding en grootte van Jakob's gezin aan..

Dat Jozef tot tweemaal toe, onder andere vorm, hetzelfde droomde, was voor hem wel een bewijs, dat het zeker zou geschieden. Gelijk het later ook met Farao het geval was. Hem werd zeker beduid, dat hij heerschappij zou oefenen. Immers, zon en maan zijn tekenen van heerschappij. De Ziener op Patmos zag ook een groot teken in de hemel, namelijk een vrouw, bekleed met de zon en de maan was aan haar voeten, en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren. (Openbaring. 12:1) Jozef zag elf sterren; Johannes twaalf, omdat ook Jozef zelf ten slotte moest buigen.

Goddelijke zegeningen in plaats van ootmoedige dankbaarheid op te wekken, worden door de menselijke zonde dikwijls oorzaken van zelfverheffing; waarom de mens, gelijk Jozef op moeilijke en vernederende wegen moet worden geleid. Dat deze droom geen goddelijke wens was, wordt wel daardoor bewezen, dat Jozefs moeder reeds gestorven was en Jakob zich nooit voor Jozef neergebogen heeft. Uitleggers, die ook deze voor een goddelijke droom houden, verklaren Jakob's toegeven tot het meegaan van Benjamin voor het neerbuigen van de zon; terwijl het buigen van de maan iets dergelijks zouden zijn als Rachels wenen over het ongeluk van haar kinderen op Rama's hoogten. (MATTHEUS.2:8; Jer.31:15)

10. En als hij het aan zijn vader en aan zijn broeders verhaalde, bestrafte 1) hem zijn vader, en zei tot hem: Wat is dit voor een droom, die gij gedroomd hebt? Ziet gij zelf de dwaasheid daarvan niet in? Zullen wij dan allemaal komen, ik, en uw moeder, die reeds gestorven is (daaruit blijkt immers genoeg, dat de vervulling onmogelijk is), en uw broeders, om ons voor u ter aarde te buigen?

1) Indien Jakob vermoed heeft, dat zijn zoon uit ijdele eerezucht die droom had gedroomd, bestrafte hij hem terecht. Maar indien hij wist, dat God de Gever van die dromen was, dan had hij geen reden, om zijn zoon terecht te zetten. Dat hij echter tot die kennis gekomen is, dat mag hieruit afgeleid worden, daar van hem gezegd wordt, dat hij later die zaak zeer ernstig overwogen heeft. Want Mozes, hem van zijn zonen onderscheidend, zegt, dat deze niet anders dan haat en nijd tegen hem gekoesterd hebben, maar dat hij bij zichzelf overwogen heeft, wat toch dit betekende. Wat niet kon geschieden, tenzij hij door een eerbiedige vrees is aangegrepen. Want dit moest Jakob zelf in de gedachte komen, dat, ofschoon Jozef aan zijn gezag was onderworpen, hij toch een profetisch persoon was. Het is dan ook aan te nemen, dat hij ziende, dat zijn zonen zo kwalijk gezind waren, geveinsd heeft, wat hij niet was. Dat hij dus zelf door de droom niet beledigd was, maar hun gemoederen niet meer heeft willen verbitteren, daar wegens hun trotsheid, de onderwerping onverdraaglijk

was. Ik althans twijfel er niet aan, dat hij, zich erop toeliggende, om hen te verzoenen, zijn zoon met opzet onvriendelijk heeft behandeld..

11. Zijn broeders dan a) benijdden hem; 1) hun vorige haat werd nu tot nijd, die over de ondergang van Jozef dacht, daar zij de indruk hadden, alsof werkelijk achter deze dromen een voorspelling omtrent de toekomst van de familie verborgen lag, doch zijn vader bewaarde deze zaak 2) in zijn hart.

a) Hand.7:9

1) In het Hebreeuws Wajeknaz. "Met een kwaad oog," "met schele blikken aanzien." Jozef is hier type van de Heere Christus, die ook zijn broeders vreemd was. Gelijk Jozef straks type is van de Heere in de uitwendige openbaring van Zijn macht, zo is hij nu en later type van Hem in zijn verdrukking..

2) Hoewel Jakob Jozef een verwijt doet en diens gedachten van de droom zoekt af te brengen, overlegt hij deze toch in zijn ziel, temeer, daar hij, in zijn voorliefde voor Jozef wel wenst, dat deze tot het opperhoofd over zijn broeders en tot drager van de belofte zou verkoren zijn..

Dit kan ook vertaald worden: Hij bepaalde zijn aandacht bij dit woord..

II. Vs.12-36. De nijd van de broeders, door de voorliefde van de vader opgewekt, en door de beide dromen tot een dodelijke haat geworden, vindt spoedig gelegenheid tot bevrediging. Terwijl Jozef, volgens zijn vaders bevel tot hen komt, besluiten zij hem te doden; Ruben beweegt hen, dat zij hem niet doden, maar in een kuil werpen. Zij verkopen hem aan Ismaëlitische kooplieden en zenden nu zijn in het bloed van een geitenbokje gedoopte rok tot de vader, met de boodschap, dat zij deze in zulk een toestand gevonden hadden; een wild dier moest Jozef verscheurd hebben. Jakob is troosteloos over het vermeende verlies van zijn lievelingszoon; deze wordt naar Egypte gevoerd, om daar als slaaf verkocht te worden.

12. En zijn broeders gingen uit de omtrek van Hebron heen, om de kudde van hun vader te weiden bij Sichem, waar deze een grondbezitting had (hoofdstuk. 39:19).

13. Zo zei Israël tot Jozef, die hij geenszins vertroetelde, maar nu misschien nog strenger dan tevoren behandelde, om de in hem ontwakende hoogmoedige gedachten te onderdrukken (vs.9,10): Weiden uw broeders niet bij Sichem? Gij zijt daar van uw achtste tot uw zestiende jaar geweest en alzo met de landstreek bekend. Kom, dat ik u tot hen zende. En hij zei tot hem: Zie hier ben ik.

Uit dit vers blijken twee dingen; ten eerste dat Jakob niet alleen zijn zoon Jozef liefhad, maar ook zijn andere kinderen, ja, dat hij nu niet aarzelt, om zijn Jozef onvergezeld en alleen te laten gaan, opdat hij moge weten, hoe of het met zijn andere zonen gesteld is. Ten tweede de grote gehoorzaamheid van Jozef. Zonder nog precies te weten, wat zijn vader hem zal zeggen, verklaart hij zich aanstonds bereid om te gehoorzamen..

Het "Zie hier ben ik" van Jozef, hoe herinnert het aan het woord van de Meerdere dan deze: "Zie, ik kom, o God! om uw wil te doen!.

14. En hij zei tot hem: Ga toch heen, zie naar de welstand van uw broeders, en naar de welstand van de kudde, en breng mij een woord wederom. 1) Zo zond hij hem uit het dal Hebron, en hij kwam te Sichem.

1) Jakob vreesde wegens het een jaar geleden door zijn zonen aangerichte bloedbad (hoofdstuk. 34:30), nu zij zich weer daarheen gewaagd hadden, voor hun leven en voor zijn vee..

Aan de ene kant merken wij op, de grote onvoorzichtigheid van Jakob, om Jozef tot hen te zenden, die hem haatten, maar ook aan de andere zijde, dat de Heere God ook de misslagen van mensen wil gebruiken, om Zijn plannen te volvoeren.

15. En een man vond hem, toen hij Sichem gelukkig achter zich had, maar nog niets van zijn broeders kon ontdekken (want ziet, hij was dwalende in het veld); zo vroeg hem deze man, die hem zag zoeken, zeggende: Wat zoekt gij?

De dwalende Jozef, door iemand, die hem ontmoette, terecht geholpen, tekent wel een moedig en een vastberaden karakter. Hij laat zich door de teleurstellingen van de taak, hem opgedragen, niet afbrengen..

Terecht is opgemerkt, dat de mededeling, dat niet de 17-jarige jongeman de vreemdeling aansprak maar, de vreemdeling hem, een innerlijk bewijs is voor de waarheid van het verhaal, daar hij ongetwijfeld uit bedeesdheid het vragen naliet..

16. En hij zei: Ik zoek mijn broeders; geef mij toch te kennen, waar zij weiden.

17. Zo zei die man: Zij zijn zeker van hier gereisd en niet meer in deze landstreek, want ik hoorde hen zeggen: Laat ons naar Dothan (twee putten) gaan. Jozef dan ging zijn broeder achterna, 1) en vond hen ongeveer 5 uur meer noordwaarts, te Dothan, een in het bovengedeelte van Samaria bij de vlakte van Jizreël gelegen plaats, later zeer bekend uit Eliza's leven

1) Jozef zoekt zijn broeders en vindt zijn vijanden, zijn bloeddorstige moordenaars. Zo geschiedt het dikwijls, dat een zieke de geneesheer zoekt en hij vindt de dood; gerechtigheid voor de rechter, en hij vindt onrecht; waarheid, en hij vindt leugen; vrienden, en hij vindt vijanden.

18. En zij zagen hem van ver; En eer hij tot hen naderde, sloegen zij tegen hem een listige raad om hem te doden.

1)

1) Zo gaat het in de wereld, wanneer vromen aan het welzijn van de goddelozen denken, beraadslagen deze over hun verderf. (1 Samuel 19:5)

Verschrikkelijk, ja duivels was de woede van de kinderen van Jakob, daar zij, na alle natuurlijk gevoel uitgeschud te hebben, bereid zijn om tegen hun eigen vlees en bloed te woeden..

19. En zij zeiden de een tot de ander: Ziet daar komt die meester dromer aan!

Met deze woorden toonden Jozefs broeders duidelijk twee dingen. Ten eerste, dat het hun aan alle geloof en vrees voor God nog ontbrak, zodat zij niet willen erkennen, dat die dromen van Goddelijke oorsprong zijn, en ten tweede, dat niet zozeer de voorliefde van Jakob voor Jozef hen tot zulk een schandelijke daad aanzet, maar jaloersheid en ijverzucht, daar zij volstrekt niet zich aan Jozef willen onderwerpen. In die woorden ligt toch opgesloten, dat zij hem willen tonen, dat zij er voor zullen zorgen, dat die dromen niet vervuld worden..

Ongetwijfeld zijn zij hier onder de invloed van de vorst van de duisternis, van het slangenzaad, dat op deze wijze wil trachten Gods plan in betrekking tot de Kerk in duigen te doen vallen..

20. Nu komt dan, en laat ons hem doodslaan, en hem (zijn lijk) in een van deze kuilen werpen; en wij zullen thuis zeggen; Een boos dier heeft hem opgegeten; zo zullen wij zien, wat van zijn dromen worden zal. 1)

1) Vóór de moord zoeken zij reeds naar een middel, om voor de mensen hun misdaad te bedekken. Maar het komt niet bij hen op, dat zij de ogen van God niet kunnen ontvluchten, ook al blijft het voor de mensen verborgen. En zo onnozel is hun huichelarij, dat zij de smaad van de wereld vrezende, om het oordeel van God zich niet bekommeren..

Een vreselijke afgrond van zonde! Het is niet slechts de natuurlijke broederhand, die de zonen van Jakob verenigt, niet slechts de eenheid van het bloed, welke hen verbindt; zij hebben ook een gemeenschap als zonen van de belofte en erfgenamen van de goddelijke zegen; zij vormen tezamen het met Gods genade gezegende huis van Israël. Hetzelfde geldt omtrent hun vader; hij is dit niet alleen volgens de natuur, maar ook ten opzichte van de goddelijke belofte. Daarbij zijn de zonen van Jakob niet opgewassen in de nacht van het heidendom, want zij weten van Abrahams geloof en gehoorzaamheid; zij hebben Izaak gezien en uit hun vaders mond de openbaringen van God in zijn leven gehoord, en zijn geheiligde wandel als een voorbeeld aanschouwd. Toch heeft de nijd hen zo ontvlamd, dat zij die in het bloed van de knaap moeten koelen; toch heeft de haat hen zo vervuld, dat zij ertoe kunnen komen, hun vaders grijze haar ten grave te brengen.

21. Ruben, die van nature weker van gemoed, en zich van zijn bijzondere verantwoording als eerstgeborene bewust was, hoorde dat, en verlostte hem uit hun hand; a)en hij zei: Laat ons hem niet aan het leven slaan.

a) Genesis 42:21

22. Ook zei Ruben tot hen, om hen tenminste van het voornemen van een dadelijke doodslag af te brengen, daar hij vreesde de haat ook tegen zichzelf op te wekken: Vergiet geen bloed; werpt hem in deze kuil, 1) die nabij deze plaats, in de woestijn is, en legt de hand niet aan hem; in die kuil moet hij toch omkomen, en zo bezoedelt gij u tenminste niet met het broederbloed. Hij wilde hem in die kuil niet laten omkomen, maar zei dit, opdat hij hem uit hun hand verlost, om hem, als zij waren weggetrokken, op te halen, en tot zijn vader terug te brengen. 2) Daardoor meende hij tevens zijn vorige misdaad (hoofdstuk. 35:22) weer enigszins te herstellen.

1) Een put, die op de bodem wijd, en aan de monding nauw was, om regenwater te bewaren; dergelijke putten zijn dikwijls, wanneer het in aangeven tijd niet heeft geregend, zonder water maar meestal vol modder; en hij, die daarin gevallen is, is geheel hulpeloos. Soms werden zij wel tot gevangenen gebruikt. (Jeremia. 38:6; 40:15).

2) Het is de moeite waard op te merken, door wiens toedoen, terwijl al de anderen zich haasten om zijn bloed te vergieten, Jozef gered is. In één zaak was Ruben voorzeker de slechtste van allen, in de zaak nl. dat hij zijn vaders bed had bezoedeld. En deze zonde, zedelijk verbonden met andere ondeugden, is teken van een verkeerde natuur. Nu plotseling alleen tot vroomheid geneigd en gedachtig aan zijn broederlijke plicht, verijdt hij de goddeloze samenzwering. Onzeker is het of hij een middel tot verzoening gezocht heeft, waardoor hij weer bij de vader in gunst kon aangenomen worden. Wel getuigt Mozes, dat het zijn plan is geweest, hem ongedeerd tot de vader te brengen. Daardoor is het vermoeden te verdedigen, dat hij gemeend heeft, dat het leven van de broeder een waardig loon was, waarmee hij het gemoed van zijn vader kon verzoenen. Hoe het echter ook zij, deze menslievendheid waardoor hij beproefd heeft om zijn broeder te bevrijden, getuigt, dat hij niet aan alle ondeugden was overgegeven. En God heeft wellicht door dit bewijs van zijn berouw zijn vroegere misdaad een weinig willen opheffen. Waardoor wij leren, dat wij niet om één zonde, al is die ook nog zo erg, de mensen zó moeten beschouwen, dat wij aan hun heil wanhopen..

Wij lezen niet, dat Ruben hun om hun snode bedoelingen bestrafte. Door zijn zonde met Bilha had deze zich van zijn overwegende invloed beroofd. De zonde laat altijd in meerdere of mindere mate een litteken achter..

23. En het geschiedde, als Jozef tot zijn broeders kwam, zo trokken zij Jozef zijn rok uit, namelijk de veelkleurige rok, die hij aanhad, en die hun zoveel ergernis gegeven had.

Konden zij vroeger hem de vredegroet niet meer toespreken, dit zullen zij ook nu niet hebben gedaan, zodat Jozef niet bij machte is om hen de boodschap van hun vader over te brengen..

24. En zij namen hem, onder bittere verwijten en scheldwoorden, en wierpen hem, hoe hij ook om genade bad (hoofdstuk. 41:21) in de kuil; 1) doch de kuil was ledig, er was geen water in;

zo beschermde God hem voor verdrinken; hoe Hij hem voor de hongerdood bewaarde, wordt later (vs.25 vv.) gemeld.

1) Op de weg naar Damascus vond Robinson Khan Jubb. Jusuf, (een soort van halve) de Khan van Jozefs graf, zo genoemd naar een daarmee verbonden put, die door Christenen en Islamiëten voor de kuil gehouden wordt, waarin Jozef door zijn broeders geworpen werd..

Uit Genesis 42:21 blijkt duidelijk dat dit niet plaats had zonder degelijk verzet van Jozefs zijde, zonder smeekbeden om het niet te doen. Hoogstwaarschijnlijk is Simeon de hoofdleider geweest, waarom Jozef later hem dan ook als gijzelaar houdt. (Genesis 42:24).

25. Daarna, na hun vreselijk werk verricht te hebben, zaten zij neer, om brood te eten, 1)zonder zich aan Jozefs klachten te storen (Amos 6:6));alleen Ruben nam aan de maaltijd geen deel; hij verwijderde zich, totdat hij zijn voornemen zou hebben volvoerd. Zo aten zij en hieven hun ogen op, en zagen, en ziet, een reisgezelschap van Ismaëliëten, 2) een karavaan Arabische kooplieden, kwam uit Gilead, 3) uit die landstreek die zo rijk is in weiden en geurige kruiden, in de nabijheid waarvan een gedeelte van Ismaëls nakomelingen woonde (hoofdstuk. 25:15); en hun kamelen droegen specerijen, gomdragant, en balsem, opobalsamun, thans balsem van Mekka genoemd, die in Gilead veel bereid werd (Jeremia. 8:22; 46:11) en mirre, laudanum, een kostbaar tot reukwerk gebruikt hars, dat van de cistusroos gewonnen werd (hoofdstuk. 43:11); deze waren reizende, om dat weg te brengen naar Egypte. 4)

1) De zonde van de broeders komt in haar gehele afschuwelijkheid met daden te voorschijn. De broederhand zal zich zonder oorzaak bevleken met broederbloed; de lippen van een zoon zullen zich lenen tot woorden uit de hel, die het liefhebbend hart van hun eigen vader moeten doorboren, bij de wanhoop wekkende gedachte: een wild dier heeft mijn kind verscheurd. En nochtans, ook aan deze goddelozen heeft God zich niet onbetuigd gelaten. De geschiedenis van hun overgrootvader Abraham en zijn godsvrucht kennen zij. De vrome Izaak woont nog in hun tenten en geeft dagelijks het voorbeeld van een stille wandel met God, van geduld en zachtmoedigheid. Hoe verschilt hun hart van het zijne. Eindelijk hebben zij de vrije toegang tot de rijke schat van Jakob's aardse en bovenaardse levenservaringen, en dagelijks zijn godvruchtig leven voor ogen. Dat zijn genademiddelen, waardoor God ook hun harten tot zich trekken wilde, gelijk dat van Jozef. Maar zij worden steeds meer in hun boosheid verhard, en het hart, dat voor Gods roepstemmen gesloten, voor de inblazingen van nijd en haat wijd geopend is, deinst op het laatst voor de grootste zonden niet meer terug. Zij hebben alle menselijke gevoel uitgeschud bij hun besluit, om Jozef de hongerdood te laten sterven. En nu-het is bijna ongelooflijk-zetten zij zich neer om te eten en te drinken, en horen niet naar het geroep, dat ruim 21 jaar later nog in hun oren weerklonk, en nimmer in hun geweten tot zwijgen is te brengen (hoofdstuk. 42:12). "Wij zagen de benauwdheid van zijn ziel, toen hij ons om genade bad, maar wij hoorden niet." Dat is het toppunt van de zonde! Zij kunnen zich vergasten, terwijl hun broeder honger lijdt; zien de benauwdheid van zijn ziel en willen niet naar hem horen! Twee zijn er slechts, die enigszins meer menselijk denken. Het zijn de ruwe, maar goedhartige Ruben, die zijn broeder redden wil (vs.29,30), hoewel hij de moed en de

zelfstandigheid niet bezit, om de woede van de anderen te trotseren, en Juda, die zijn broeder althans nog op dezelfde wijde wereld kan dulden.

2) De hier genoemde Ismaëlieten worden in vs.28 en 36 Midianieten genoemd. Waarschijnlijk waren Ismaëlieten aanvoerders van de karavaan, die grotendeels uit Midianieten bestond. De eersten zijn nakomelingen van Hagar, de anderen van Ketûra (hoofdstuk. 25:1-6; 12-16) Zij verenigden zich met elkaar en werden "kinderen van het Oosten" (1 Koningen 4:30 Jer.49:28 Ezech.25:4) genoemd..

Ook kan het zijn, dat de zonen van Jakob hen voor Ismaëlieten hielden, terwijl het eigenlijk Midianieten waren..

3) Deze landstreek viel later aan de stammen Gad, Ruben en half Manasse ten deel (Deuteronomium. 3:12 vv.), en werd na de ballingschap Perea genoemd..

4) Zij kwamen over de weg, die beneden het meer van Gennesareth over de Jordaan eerst westelijk naar de vlakte van Jizrëel leidde en dan aan de overzijde van Dothan op de grote karavaan-weg uitkwam, die van Damascus over Megiddo, Ramleh en Gaza naar Egypte ging..

26. Toen zei Juda, 1) in wie het gevoel van afkeer van de broedermoord niet geheel verstorven was, en bij wie op het zien van de kooplieden eerst de gedachte ontwaakte, dat men zich van Jozef kon ontdoen, zonder hem te doden, tot zijn broeders: Wat gewin zal het zijn, dat wij onze broeder doodslaan en zijn bloed verbergen? Het is toch eigenlijk een moord, wanneer wij hem in de kuil laten omkomen, en zijn bloed zal toch ten hemel stijgen, hoe goed wij de zaak ook verbergen. (vs.20).

1) Ruben en Juda herinneren aan Jozef van Arimathea en Nicodémus, die niet mede bewilligden in het oordeel van de hoge raad; zij stonden echter minder dan deze op de rechte plaats, en hun halve maatregelen herinneren aan de zwakheid van een Pilatus.

Mensen, gelijk Ruben (Genesis 35:22) en Juda (Genesis 38:15 vv.) van wellustige aard, zijn gewoonlijk weekhartiger. Al, wat goed schijnt, komt nog niet uit een goed beginsel voort..

Op een drietal omstandigheden wijst Juda, om de moord van Jozef te voorkomen. Hij beroept zich op het gemis van alle ogenblikkelijk voordeel voor zo hebzuchtige mensen; op het onschendbaar recht van de nauwe bloedverwantschap, dat toch ook bij de dodelijkste haat moet spreken; en ten laatste op het moeilijke, om een zodanige gruweldaad, waarvan zo velen wisten, op den duur verborgen te houden..

27. Komt, en laat ons hem aan deze Ismaëlieten verkopen, die daar met hun kamelen doortrekken, en onze hand zij niet aan hem: want hij is onze broeder, ons vlees; en zijn broeders hoorden 1) hem; zij namen door de leiding van God (Psalm. 33:13-15) zijn voorstel aan.

1) God is hier, waar zijn weg nog in het duister ligt, reeds werkzaam, om alles te schikken en te leiden naar Zijn heilige raad. De man, die Jozef ontmoette (vs.15), was een werktuig in Gods hand. Dat Ruben, die sedert zijn schandelijke daad met een beschuldigend geweten rondging, het verschrikkelijke voornemen van de broeders voelt en het arme kind zoekt te redden; dat de broeders hem gehoor geven en de kuil zonder water is; dat Juda, toen hij de kooplieden zag naderen, de verkoop van Jozef aanraadt; dat de karavaan juist op dat uur voorbij trekt, dat is alles Gods almachtige, getrouwe, maar onbegrijpelijke hand. Dat besturen van God geeft ons de zoete troost van het geloof dat te midden van de meest duistere uren, zelfs te midden van de werken en overwegingen van de vijanden, Gods sterke arm leidt en bestuurt, en wel tot het doel, dat Hij gesteld heeft. Dat is- geloofd zij Zijn heerlijke Naam-enkel licht en helder licht.

Juda tracht hier de ene zonde door een andere te voorkomen. Hij tracht op hun hebzucht en vrees te werken. Hem ontbreekt echter de moed om de zonde te beletten en vergeet daardoor dat zijn voorstel in betrekkelijke zin niet minder wreed was dan dat van zijn broeders. Voor Jozef was harde slavernij toch erger dan de dood..

28. Als nu de Midianitische kooplieden de plaats waar zij gezeten waren en het plan beraamd hadden, voorbij gingen, zo trokken en hieven zij Jozef op uit de kuil, en

a) verkochten Jozef aan deze Ismaëlieten voor twintig zilverstukken; 1) die brachten Jozef naar Egypte, 2) om hem daar weer te verkopen.

a) Psalm. 105:17 Hand.7:19

1) Een zilverstuk heeft de waarde van omstreeks 30 gulden. Het getal twintig komt overeen met de schatting (Leviticus. 27:1-7). De middelbare prijs van een slaaf bedroeg 30 sikkels. (Exodus. 21:32 Zacharia 11:12 MATTHEUS.26:15), maar de Ismaëlieten wilden natuurlijk door de handel winnen..

2) De weg naar Egypte liep niet ver van Hebron, waar zijn vader Jakob woonde.

29. Als nu Ruben tot de kuil wederkeerde, van welke intussen de broeders zich verwijderd hadden, zodat hij meende zijn reddingsplan nu te kunnen volvoeren, ziet, zo was Jozef niet 1) in de kuil; toen scheurde hij zijn kleren²⁾ van smart (vs.34 hoofdstuk. 44:13 Numeri. 14:6 2Kon.19:1).

1) De mens wikt, maar God beschikt. Ruben leerde ook hier, dat iets met de beste bedoelingen kan gedaan worden en dit toch niet de goedkeuring van de Heere wegdraagt..

2) Er was tweeërlei manier van scheuren van de kleren. Men scheurde of de gehele zoom van zijn kleeid. Dit geschiedde bij zware rouw of grote droefheid of men scheurde slechts een gedeelte van de zoom, dit geschiedde bij lichte rouw..

30. En hij keerde weer tot zijn broeders en zei: De jongeman 1) is er niet, en ik, waar zal ik heengaan, 2) om mij te verbergen voor mijn vader.

1) In deze benaming ligt opgesloten, dat Ruben aan het bitter zelfverwijt ten prooi is, dat hij beter op Jozef, daar deze nog slechts een knaap was, had moeten passen..

2) De broeders gaven hem geen antwoord, maar zullen hem op de mond hebben geslagen en gezegd hebben: "Zwijg, help het verbergen, of het ongeluk zal u treffen."

31. Toen namen zij Jozefs rok, en zij slachtten een geitenbok, en zij doopten de rok in het bloed.

Eens had Jakob zijn vader Izaak proberen te bedriegen, door het slachten van een geitenbok, door het aannemen van een vreemd kleeid en door het bekleden van polsen en hals met het dierenvel; en zie hoe nu Jakob's zonen hem, hun vader, op bijna gelijke wijze bedriegen..

32. En zij zonden door een knecht de veelkleurige rok naar Hebron, en deden hem tot hun vader brengen, en zeiden: Deze hebben wij gevonden, beken toch of deze uw zoons rok zij, of niet.

1) De tweede misdaad wordt gepleegd, om de eerste te bedekken. De rok, het voorwerp van hun jaloersheid, moet de bode zijn van hetgeen het hart van de vader verscheuren zal. De Schrift houdt geen zonde terug van de stamvaders van dat volk, voor welke deze Schrift heilig was. Ook dit getuigt voor haar bovenaardse oorsprong.

33. En hij bekende hem, en zei: Het is mijn zoons rok! 1)

a) een boos dier heeft hem opgegeten! Voorzeker is Jozef verscheurd!

a) Genesis 44:28

1) De bonte rok, in bloed gedoopt, zal Jakob nog eens aan de bedriegerijen herinneren, welke hij in het gewaad van Ezau tegen zijn vader bedreef. Toch mag men niet voorbij zien, dat Jakob te Pniël verzoening gevonden had. Ware hij echter even zo geheiligd geweest, als verzoend, zo had hij niet na zo bittere ondervindingen de misslag van zijn vader door het voortrekken van een zoon herhaald. In zoverre boette hij ook nu nog een schuld, die hem reeds vergeven was.

Hier was een kastijding van God; had Jakob zijn vader Izaak daarmee bedrogen, dat hij zich het vel van een geitenbokje om hals en handen gebonden had, zo werd hij thans weer bedrogen, daar men de rok van Jozef met geitenbloed beveelt had.

34. Toen scheurde Jakob zijn kleren, en legde een zak 1) om zijn lenden, en hij bedreef rouw over zijn zoon, gedurende vele dagen.

1) Een opperkleed van grove stof, dat zonder enige snede als een zak aan het lijf hing en met een touw in plaats van met een gordel vastgebonden werd, als teken van diepe droefheid. (2 Samuel 3:31; 1 Kon.20:32).

Met het voor een tijd verdwijnen van Jozef, geboren uit Rachel, in Haran, werd weer voor Jakob een band losgemaakt, die hem bond aan het land van de afgoden..

35. En al zijn zonen, die, hoelang zij het terugkeren ook mochten uitstellen, eindelijk bij hun vader moesten komen, en al zijn dochters 1) maakten zich op om hem te troosten; 2) maar hij weigerde zich te laten troostenen zei: a) want ik zal, rouw bedrijvende, tot mijn zoon in het graf nederdalen. 3) Vermoeit u niet te vergeefs om mij te troosten, ik zal treuren totdat ik sterf en weer met mijn zoon verenigd word. Alzo beweende hem zijn vader.

a)Genesis 42:38; 44:29,31

1) "Al zijn dochters." Hieronder kunnen verstaan worden: de vrouwen van zijn zonen; hoewel dit niet waarschijnlijk is, daar in de Heilige Schrift dan meer de laatstgenoemde uitdrukking gebruikt wordt. Het is zeer wel mogelijk dat Jakob meer dochters gehad heeft, hoewel Dina slechts bij name genoemd is, om de zonde met haar gepleegd..

2) Zij waren allen slechte vertroosters, (Job 16:2) die, in plaats van het hart te verlichten, de smart groter maakten, omdat deze zonen "de gehele tijd niet eens met een goed geweten tot God konden bidden."

Hieruit blijkt hoe veelvuldig de huichelarij de mensen is aangeboren. Jakob's zonen helpen met wat naar de toestand van de persoon volstrekt niet past. Uit piëteit toch, waarvan zij overigens zeer vreemd zijn, volbrengen zij hun plicht. Indien zij op God het oog hadden gevestigd, na hun schuld erkend te hebben, ook al hadden zij geen middel tegen het kwaad gevonden, dan zou het berouw toch enige vrucht getoond hebben. Nu echter laten zij het met een ijdele plichtpleging als met een sisser aflopen. Hieruit leren wij, hoezeer wij de huichelarij moeten ontvluchten, welke de mensen onophoudelijk in nieuwe strikken doet verward raken..

3) In het Hebreeuws Scheoel graf, ook de plaats, waar de zielen van de gestorvenen zich bevinden.

Tot aan het graf is de godvrezende een kruisdrager, dan draagt hij een kroon..

36. a) En de Midianieten verkochten hem in Egypte aan Pótifar (priester van de stier Apis), een hoveling van Farao (koning of zoon van de zon), overste van de trawanten, van de koninklijke lijfwacht, die ook de doodvonnissen, wanneer deze gevelde waren, voltrekken moest (2 Koningen. 25:8).

a) Psalm. 39:1; 105:17

1) De mond van God zwijgt; maar de Gods hand grijpt des te krachtiger in. (Johannes 14:7)..

Welaan, Jozef is weg; daar laten wij hem in het graf rusten. Hij is nu begraven-in de groeve, gelijk zijn vader zegt, neen! in zijn school..

De kunst van de verhaler toont zich ook daarin, dat hij de geschiedenis van Jozef hier afbreekt; hij doet ons mede de troosteloze duisternis voelen, waarin zich het huis van Jakob gebracht heeft; de smart, die gedurende 20 jaar aan het hart van de grijze vader knaagde, en de geheimen ban van de door leugens verborgen doodzonde, die op de zielen van zijn kinderen lag..

HOOFDSTUK 38.

JUDA'S BLOEDSCHANDE MET THAMAR

I. Vs.1-11. Nu Jozef niet meer in het vaderhuis tegenwoordig is, worden wij in andere geschiedenissen van dit huis ingeleid, die voor de ontwikkeling van het rijk van God van bijzondere betekenis zijn. Juda, de vierde zoon van Jakob uit Lea, uit wie het beloofde zaad voortkomen zou (hoofdstuk. 49:8 vv. Openbaring. 5:5), vestigt zich te Adullam), huwt daar een Kanaänitische, die hem drie zonen baart. Aan de eerste van deze geeft hij, toen hij opgegroeid was, Thamar tot een vrouw; evenzo aan de tweede, toen de eerste zonder kinderen gestorven was; toen de tweede eveneens door een vroege dood weggenomen was, wilde hij de derde haar niet geven en liet hij haar heengaan naar haar vaders huis.

1. En het geschiedde omstreeks de tijd, dat Jozef door zijn broeders verkocht werd, dat Juda, toen ongeveer 20 of 21 jaar oud, van zijn broeders wegging 1) en zich van het vaderlijk huis te Hebron verwijderde, misschien om het troosteloos klagen van Jakob over het verlies van Jozef (hoofdstuk. 37:35) en Rubens verwijten over de raad, die hij (hoofdstuk. 37:26 vv.) de broeders gegeven had, te ontgaan; of omdat hem het verzwijgen van de misdaad te zwaar was, en hij keerde in tot een man van Adullam (verborgen verblijfplaats), een plaats ongeveer zes uur noordwestelijk in de vlakte van het gebergte van Juda Jozua 12:15; 15:35; 1 Samuel. 22:1) gelegen, wiens naam was Hira 2) (adel). Aan deze sloot hij zich in vriendschap aan (vs.12,20).

1) Hiermee reeds wil de Schrift wijzen op de eerste van veel zondige daden van Juda. Zijn heengaan, zijn weggaan van zijn broeders is of wordt de bron van vele zedelijke rampen..

2) Alvorens de geschiedenis van Jozef verder te verhalen, vlecht Mozes hier de geschiedenis van Juda in, welke van meer belang is dan men zou denken, daar zij met de afkomst van de Verlosser in verband staat..

HOOFDSTUK 38.

JUDA'S BLOEDSCHANDE MET THAMAR

I. Vs.1-11. Nu Jozef niet meer in het vaderhuis tegenwoordig is, worden wij in andere geschiedenissen van dit huis ingeleid, die voor de ontwikkeling van het rijk van God van bijzondere betekenis zijn. Juda, de vierde zoon van Jakob uit Lea, uit wie het beloofde zaad voortkomen zou (hoofdstuk. 49:8 vv. Openbaring. 5:5), vestigt zich te Adullam), huwt daar een Kanaänitische, die hem drie zonen baart. Aan de eerste van deze geeft hij, toen hij opgegroeid was, Thamar tot een vrouw; evenzo aan de tweede, toen de eerste zonder kinderen gestorven was; toen de tweede eveneens door een vroege dood weggenomen was, wilde hij de derde haar niet geven en liet hij haar heengaan naar haar vaders huis.

1. En het geschiedde omstreeks de tijd, dat Jozef door zijn broeders verkocht werd, dat Juda, toen ongeveer 20 of 21 jaar oud, van zijn broeders wegging 1) en zich van het vaderlijk huis te Hebron verwijderde, misschien om het troosteloos klagen van Jakob over het verlies van Jozef (hoofdstuk. 37:35) en Rubens verwijten over de raad, die hij (hoofdstuk. 37:26 vv.) de broeders gegeven had, te ontgaan; of omdat hem het verzwijgen van de misdaad te zwaar was, en hij keerde in tot een man van Adullam (verborgen verblijfplaats), een plaats ongeveer zes uur noordwestelijk in de vlakte van het gebergte van Juda Jozua 12:15; 15:35; 1 Samuel. 22:1) gelegen, wiens naam was Hira 2) (adel). Aan deze sloot hij zich in vriendschap aan (vs.12,20).

1) Hiermee reeds wil de Schrift wijzen op de eerste van veel zondige daden van Juda. Zijn heengaan, zijn weggaan van zijn broeders is of wordt de bron van vele zedelijke rampen..

2) Alvorens de geschiedenis van Jozef verder te verhalen, vlecht Mozes hier de geschiedenis van Juda in, welke van meer belang is dan men zou denken, daar zij met de afkomst van de Verlosser in verband staat..

2. En a) Juda zag aldaar de dochter van een Kanaänitisch man, wiens naam was Sua (rijkdom); en hij nam haar tot vrouw, en ging tot haar in.

a) 1 Kor.2:3

3. En zij werd bevrucht en baarde een zoon, en hij noemde hem Er (wachter).

4. Daarna werd zij weer bevrucht en baarde een zoon, en zij noemde hem Onan (kracht).

5. En zij voer nog voort, en baarde een zoon, en noemde zijn naam a) Sela (vrede); doch hij was te Chezib (misleiding), of Achsib, eveneens in de vlakte van Juda gelegen Jozua 15:44; 19:29) toen zij hem baarde.

a) Numeri. 26:20

6. Juda nu nam een vrouw voor Er, zijn eerstgeborene, die waarschijnlijk toen nog zeer jong was; en haar naam was Tamar (palm).

7. Maar Er, de eerstgeborene van Juda, was kwaad in de ogen des HEREN, daarom doodde hem de HEERE, 1) nam hem door een vroegtijdige dood weg, welke onmiskenbaar een goddelijk gericht was (Psalm. 55:23 Spreuken. 10:27).

1) Juda's losrukken van zijn vaderhuis, dat aanleiding tot zijn huwelijk gegeven had, liet verwachten, dat hij geen zegen kon hebben. Het volgende bevestigt dan ook, hoe groot een gevaar er voor Jakob's zonen in lag, om door huwelijken met Kanaänitische vrouwen (hoofdstuk. 46:10) de roeping van hun stam te vergeten, en in de zonde van Kanaän weg te zinken. De in dit hoofdstuk vermelde gruwelen bewijzen genoegzaam, dat de door Jozefs wegvoering reeds voorbereide verplaatsing van het uitverkoren geslacht naar Egypte noodzakelijk was, wanneer het voor verderfelijken invloed van de Kanaänieten beveiligd zou worden..

8. Toen zei Juda tot Onan, zijn iets jongere zoon: Ga in tot uw broeders vrouw, en trouw haar in uw broeders naam, en verwek uw broeder nakomelingen. 1)

1) De hier voor de eerste maal vermelde Leviraats-echt, die ook bij de Indianen, Perzen en andere volken van Azië en Afrika gevonden wordt, is niet gegrond op een goddelijk bevel, maar op een oude, misschien uit Chaldea afkomstige gewoonte; zij bestond daarin, dat wanneer een gehuwd man zonder mannelijke nakomelingen stierf, diens broeder, of, zo er geen broeder was, de naastvolgende bloedverwant, verplicht was de weduwe te huwen, en de bij haar verwekten eerstgeborene als de zoon van de gestorvene in de geslachtsregisters te laten opnemen. De Mozaïsche wet heeft deze gewoonte niet opgeheven, maar in Deuteronomium. 25:5 vv. slechts in zoverre beperkt, dat zij meer een plicht van liefde dan een wettige dwang was. Wie die plicht niet wilde vervullen, was van de wettige dwang vrij, wanneer hij de smaad van het niet vervullen van een liefdeplicht aan de gestorvene wilde dragen..

Ofschoon omtrent deze huwelijken met de broeder, opdat de overgebleven broeder aan de gestorvene nakomelingen zou verwekken, geen wet iets had voorgeschreven, behoeft het toch geen verwondering te wekken, dat de mensen daartoe alleen door een natuurlijk instinct geneigd zijn. Want daar enkele mensen geboren worden om het gehele menselijke geslacht in stand te houden, schijnt de natuur geweld aangedaan te zijn, indien iemand zonder kinderen sterft. Zij hebben het voor menselijk gehouden, enige naam voor de gestorvene te verwerven, waaruit bleek, dat zij hadden bestaan. Doch één reden was er bovenal dat de kinderen van de overgebleven broeder aan de gestorvene werden toegerekend, opdat er niet één dorre tak in de familie zou zijn. En op deze wijze hebben zij de smaad van de kinderloosheid opgeheven..

9. Doch Onan wetende, dat dit zaad voor hem niet zou zijn,

1) zo geschiedde het, als hij tot zijn broeders vrouw inging, dat hij het verspilde op de aarde, om zijn broeder geen nakomelingen te geven.

1) Dit was niet slechts liefdeloosheid jegens de gestorven broeder gepaard met lage hebzucht naar diens bezitting en erfenis, maar tevens een misdaad tegen de goddelijke instelling van de echt en haar doel. Naar deze Onan en zijn gruweldaad heeft de afschuwelijke zonde van de zelfbevlekking de naam van Onanie verkregen. Die zonde is een vermoordster van de kracht van de voortplanting, een duivelse misdaad, tegen zijn nakomelingen en tegen zijn eigen leven. Die onnatuurlijke gruwel is zelfmoordend, als een pest, die in het duistere voortsliuift en ziel en lichaam verderft..

Door zijn huwelijk met de weduwe van Er bleef Onan nog immer de tweede. Hem viel niet de erfenis van zijn broeder ten deel, maar de zoon, welke hij bij Thamar gewinnen zou. De zonde hier beschreven en veroordeeld, wordt in onze dagen openlijk verkondigd, aangeprezen en verdedigd. Zo diep is ons geslacht verbasterd..

10. En het was kwaad in de ogen van de HEERE wat hij deed, daarom doodde Hij hem ook.
1)

1) Ziet gij die jongeman met dat bleke gelaat, met die ingevallen ogen, met die wankelende tred. Het liefst is hij in de eenzaamheid; zijn lichtgeraaktheid en ontevredenheid stoten de makers van hem af; tot inspanning van lichaam en geest is hij ongeschikt; laat neerliggen in de morgenstond, vroeg zich neerleggen in de avond, gedurig als in een halve slaap; zo sleept hij het leven voort. Dat is een Onanist. Ontvlucht hem, reine van deze zonde! opdat hij u niet lere, wat de oorzaak van zijn ellende is! Wat zal ervan hem worden? Bezoekt na weinig tijd die ziekenkamer; daar ligt die zelfmoordenaar verlamd terneer, om spoedig te sterven, of wellicht kunt ge hem in het gesticht van de krankzinnigen vinden. Wordt hij daarvoor nog bewaard, in de maatschappij betekent hij nimmer veel; hij is gespaard om een verbleekt, ziekelijk kroost te aanschouwen. Mijdt, jongelingen! die zonde; zij is een uitvinding van de hel. Zij is erger dan de pest..

11. Toen zei1) Juda tot Thamar zijn schoondochter: Blijf weduwe in uw vaders huis, totdat mijn zoon Sela groot wordt. Hij was echter geenszins voornemens haar ook deze man te geven, maar zocht slechts van de eerder gemelde gewoonte vrij te worden; want hij zei, daar hij volgens het gewone bijgeloof, Thamar voor een haar mannen verderf aanbrengeende vrouw aanzag: Dat niet misschien deze ook sterve, gelijk zijn broeders! Zo, met zulk een hoop op de toekomst, ging Thamar heen naar Enaïm of Enam Jozua 15:34) van waar zij afstamde (vs.14) en zij bleef in haar vaders huis, gelijk verstoten vrouwen of weduwen pleegden te doen (Leviticus. 22:13).

1) Mozes doet uitkomen, dat Thamar niet vrij was, om met een ander gezin zich door een huwelijk te verbinden, zolang Juda haar onder zijn macht wilde houden. Wel is het mogelijk, dat zij zich uit eigen beweging aan de macht van haar schoonvader heeft onderworpen, hoewel zij had kunnen weggaan. Deze woorden schijnen echter te betekenen, dat het èn gewoonte was èn tot de zeden behoorde, dat Thamar niet in een andere familie mocht overgaan, tenzij met toestemming van haar schoonvader, totdat er een opvolger was, die bij haar zaad kon verwekken. Hoe het ook zij, Juda handelde zeer onbillijk, door haar geheel aan zich verbonden te houden hoewel hij besloten had, haar te bedriegen. Er was geen enkele

reden voor, waarom hij weigerde, haar uit zijn huis als een vrije te laten gaan, tenzij dat hij bezorgd geweest is, dat men hem van onbestendigheid zou beschuldigen. Maar deze nauwgezetheid moest niet zo erg zijn dat hij jegens zijn dochter trouweloos en wreed werd. Voeg er nog bij, dat dit onrecht uit een verkeerde mening was ontstaan, daar hij, de oorzaak van de dood van zijn zonen niet overwegende, vals en onrechtvaardig de schuld overbrengt op een onschuldige vrouw. Hij gelooft, dat een huwelijk met Thamar ongelukkig is, waarom laat hij dan niet toe, dat zij voor zichzelf zorg draagt en elders een man zoekt? Maar ook hier handelt hij verkeerd, dat, terwijl de oorzaak van hun dood bij de zonen zelf schuilt, hij, omtrent Thamar zelf, wie hij niets kan toerekenen, een verkeerd oordeel velt. Waaruit wij leren, dat, zo dikwijls ons iets ongunstigs te beurt valt, wij niet op een ander de schuld moeten werpen, noch vermoedens koesteren, maar zelf onze zonden onderzoeken. En dat wij er ons voor wachten, om zulk een dwaze schaamte te hebben, dat, terwijl wij ons beijveren, om onze naam bij de mensen zuiver te houden, wij meer zorg besteden, om voor God een goed geweten te hebben..

II. Vs.12-26. Als Thamar ziet, dat haar schoonvader haar zijn derde zoon onthoudt, plaatst zij zich gesluiert aan de weg. Juda komt tot haar; zij wordt zwanger en zal nu, als echtbreekster verbrand worden; bij haar wegvoering zendt zij hem drie panden die zij van hem geëist had, waarop deze zijn zonde erkent en haar vrijspreekt.

12. Als nu vele dagen verlopen waren, en Sela volkomen de leeftijd bereikt had, waarop zijn beide gestorven broeders haar gegeven waren, stierf de dochter van Sua, 1)de vrouw van Juda! daarna troostte zich Juda 2) (hoofdstuk. 50:10) en hij ging op tot zijn schaapscheerders, 3)om het gebruikelijke feest met hen te houden (hoofdstuk. 31:19), naar Timna toe, op het gebergte (Jozua 15:10,57; 19:43) hij, en Hira, zijn vriend, de Adullamiet.

1) "De dochter van Sua." Het is wel opmerkelijk, dat nimmer de naam van Juda's vrouw genoemd wordt. Ongetwijfeld, daar dit huwelijk niet naar de wil van de Heere was..

2) D.w.z. Hij hield op met treuren, ook omdat de dagen van rouwbedrijven voorbij waren..

3) Het schaapscheren was een grote gebeurtenis in het herderlijke leven, en werd gevolgd door grote feesten, waarop vrienden en burens genodigd werden. Daarom nam Juda ook Hira, de Adullamiet, mee..

13. En men gaf Thamar te kennen, zeggende: Zie uw schoonvader gaat op naar Timna, om zijn schapen te scheren.

Mozes verhaalt, hoe Thamar zich over de aangedane belediging gewroken heeft. In het begin heeft zij de list niet bemerkt, wel in het vervolg van tijd. Nadat Sela groot was geworden, ziende dat hij haar onthouden werd, heeft zij op wraak gezind. Er is volstrekt geen twijfel aan, of lang heeft zij bij zichzelf gearzeld en als het ware over dit plan nagedacht. Want de boodschap, omtrent de reis van Juda, is haar niet als bij toeval geworden, maar daar zij op een gelegenheid zinde, heeft zij wachters aangesteld, die bijzonder op zijn daden zouden letten. Ofschoon nu het plan schandelijk was en een eerbare vrouw onwaardig, vermindert echter de

omstandigheid iets van de misdaad, omdat zij de omgang met Juda niet gezocht heeft, dan toen hij zonder vrouw was. Maar ondertussen wordt zij, door verblindheid van het verstand, door echtbreuk tot een niet minder afschuwelijke misdaad vervoerd. Door de echtbreuk zou de huwelijksrouw geweld aangedaan worden. Door zulk een bloedschendige daad wordt de natuurlijke eerbaarheid geheel vernietigd. Hierop moet terdege gelet worden, opdat nooit degenen, die beledigd zijn, tot ongeoorloofde middelen de toevlucht nemen. Wellust drijft Thamar niet, om zich aan die zonde over te geven. Wel smart haar het verbod, om te huwen, om thuis zonder kroost te blijven..

Calvijn is dus van oordeel, dat Thamar met de bedoeling is heengegaan, om zich te geven aan Juda, om hem daarmee tevens zijn onrechtvaardigheid tegenover haar voor ogen te houden. Men zou ook kunnen veronderstellen, dat zij dit niet terstond van plan is geweest, maar bedoeld heeft, om door haar vertoning aan die plaats, Juda te laten zien, welke onbillijkheid hij beging, om haar aan zijn zoon te weigeren. Dat zij dus eerst na de vraag van Juda zich tot die zonde geleend heeft..

Ook dr. Van Ronkel is deze mening toegedaan. Immers wij lezen (bladz.407) van zijn "Bijbellezingen." Hij (n.l. Juda) week tot haar naar de weg en zei: Kom toch, laat mij tot u ingaan;" temeer bewijs voor hetgeen volgt: "want zij wist niet, dat het zijn schoondochter was." Iets dergelijks had Thamar niet verwacht, ook niet bedoeld; maar zij wist, dat Juda weduwnaar was. Zij had recht op de zoon, die de vader haar echter onthield. Toch wilde zij zo gaarne van het geslacht van het verbond kroost hebben. "Zal het nu wellicht de vader zelf in plaats van de zoon moeten zijn? Mocht zij wellicht daartoe met Er, en Onan niet in nauwer gemeenschap van het vlees treden?" Want dit, dunkt ons, doet de Schrift wel zeer duidelijk uitkomen, dat er eigenlijk geen echtelijke omgang nog tussen Thamar en Juda's zonen had plaats gevonden. Daarom blijft het vermoeden van gepleegde bloedschande hier dan ook verre..

14. Toen legde zij de kleren van haar weduwschap van zich af, en trok meer prachtige klederen aan; zij bedekte zich met een sluier (hoofdstuk. 24:65), en bedekte zich met deze, om niet gekend te worden; en zette zich aan de ingang, aan de poort van Enaïm, van de twee fonteinen,

1) die op de weg naar Thimna is; zodat Juda wanneer hij van het feest terugkeerde, voorbij haar komen moest: want zij zag, dat Sela groot geworden was en zij hem, evenwel niet tot vrouw was gegeven, gelijk men haar beloofd had (vs.11). Zij wilde zich daarom aan Juda houden, om zaad uit zijn familie te verkrijgen. 2)

1) "De twee fonteinen." Alzo hebben onze Statenvertalers het Hebreeuwse woord Mynye (Enajim) overgezet. Onze Kanttekenaren tekenen aan: Dit kan ook een stad zijn. Dit is, o.i. ook een betere vertaling. De zin is dan, dat zij zat aan of bij de poort van Enajim of Enam. Jozua 15:34)

2) Om nakomelingen te verkrijgen zagen wij vroeger (hoofdstuk. 19:30 vv.) Lots dochters zich bij hun vader leggen; om zaad uit het uitverkoren geslacht te ontvangen, zien wij later Ruth, op raad van haar schoonmoeder, zich bij Boaz neerleggen (Ruth 3). Onze geschiedenis

staat in het midden tussen deze beide: evenals Ruth heeft Thamar het verlangen naar vereniging met het volk van God; met Lots dochters heeft zij de grote dwaling gemeen, dat zij tot het bereiken van haar doel zelfs de bloedschande niet schuwde. Zij handelt dus niet, om bevrediging van vleeselijke lust te verkrijgen; integendeel, wat in zulk een geval, ware het mogelijk, zou vermeden geworden zijn, wordt hier gezocht, namelijk de werkelijke ontvangenis, of, om de smaad van de kinderloosheid te ontgaan, of, om een bepaald geslacht te helpen voortplanten..

15. Als Juda haar zag, zo hield hij haar voor een hoer 1) omdat zij haar aangezicht bedekt had, zodat hij zijn schoondochter niet kon herkennen, en de wijze, waarop zij daar tegen de avond terneer zat, hem aan geen andere kon doen denken.

1) Er waren onder de Kanaänieten veel hoeren, voornamelijk, die zich openlijk ter ere van Astarte, de godin van de liefde, prijsgaven, en dan het ontvangen loon haar ten geschenke brachten (Deuteronomium. 23:17 vv.). De geitenbok was een aan Astarte geheiligd dier en werd het liefst haar ten geschenke gebracht..

In het Hebreeuws Zonah. Hieruit blijkt, dat zij niet alleen niet een priesteres van Astarte was, maar ook daarvoor niet door Juda gehouden werd. Dan toch moest het woord Kedéscha gebruikt zijn..

16. En hij week tot haar naar de weg, en zei: kom toch, laat mij tot u ingaan: want hij wist niet, dat zij zijn schoondochter was. En zij zei, sprekende als een hoer, gelijk hij meende dat zij was: Wat zult gij mij geven, dat gij tot mij ingaat? 1)

1) Thamar wil een zeker onderpand hebben, dat zij zich op de genomen wraak over het onrecht kan beroemen. Het is niet twijfelachtig, of God heeft Juda verblind, zoals hij waardig was. Daarvan kwam het dan ook, dat hij de stem van zijn eigen schoondochter niet herkende, met wie hij een bepaalde tijd familiair had omgegaan. Vervolgens indien een onderpand van de beloofde bok moest gegeven worden, hoe dwaas dan, dat hij zijn ring aan een lichtekooi gaf? Daargelaten dat het ongerijmd was, om nog wel een dubbel onderpand te geven. Het staat derhalve vast, dat hij toen van alle oordeel is beroofd geweest en dat dus dit alles om geen andere oorzaak door Mozes is beschreven, dan opdat wij zouden weten, dat het verstand van deze ongelukkige door een rechtvaardig oordeel van God is verduisterd geweest, die zonde met zonde bedekkende, het licht van de Geest heeft uitgedoofd..

17. En hij zei: Ik zal u een geitenbok van de kudde zenden, En zij zei: Zo gij pand zult geven, tot gij hem zendt. 1)

1) Uit deze voorwaarde blijkt genoegzaam, dat het Thamar niet te doen was om bevrediging van zinnelijke begeerten, maar om Juda later op zijn onbillijkheid te wijzen, op zijn ongerechte handelingen tegenover haar. Het is haar nu te doen, om bij Juda nakomelingschap te verkrijgen, kinderen van het Verbond.

18. Toen zei hij: Wat pand is het, dat ik u geven zal? En zij zei: Uw zegelring en uw snoer, waaraan gij de ring op de borst draagt, en uw staf, die in uw hand is:1) hetwelk hij haar gaf, en ging tot haar in, en zij ontving bij hem.

1) Zulke panden moesten zodra mogelijk gelost worden, omdat geen man van stand zich gaarne zonder deze tooisels in het openbaar liet zien..

"Ieder van de Babyloniërs," zegt Herodotus (I, 195) draagt een zegelring door mensenhanden gesneden, en boven op iedere staf is iets gemaakt, een appel of een roos. Dezelfde gewoonte bestond ook in Kanaän, gelijk wij in Juda zien. Deze onderpanden waren bewijzen van aanzien en vertrouwen. Wie iemands zegelring bezat, had het bewijs van zijn ongeschokt vertrouwen. Daarom zegt de Heere van Zerubbabel: En Ik zal u stellen als een zegelring, want Ik heb u verkoren, spreekt de Heere der Heerscharen (Hagg.2:24), om daarmee te betuigen, dat deze door Hem was uitverkoren en Zijn ongeschokt vertrouwen genoot. Zie Jer.22:24.

19. En zij maakte zich op van de plaats op de weg, en ging heen naar haar vaders huis, en legde haar sluier van zich af, en zij trok weer de kleren van haar weduwschap aan. 1)

1) Dat Tamar de kleren van haar weduwschap aantrekt, is weer niet zonder bedoeling en bevestigt de mening, dat zij het vorige niet met slechte bedoelingen gedaan heeft. Met dat aantrekken van die kleren verklaart zij, dat zij de schoondochter van Juda is, de weduwe van zijn zoon Onan..

20. En Juda, toen hij tot zijn huis gekomen was, zond de geitenbok door de hand van zijn vriend, de Adullamiet, om het pand uit de hand van de vrouw te nemen, maar hij vond haar niet.

21. En hij vroeg de lieden van haar plaats, van Enaïn, zeggende: Waar is de hoer, die bij deze twee fonteinen aan de weg was? En zij zeiden: Hier is geen hoer geweest; want Tamar was door niemand daar opgemerkt.

22. En hij keerde weer tot Juda, en zei: Ik heb haar niet gevonden; en ook zeiden de lieden van die plaats: Hier is geen hoer geweest. Wat wilt gij dan doen?

23. Toen zei Juda: Zij neme het voor zich, zij behouden de panden, opdat wij misschien niet, door verder navragen, tot verachting worden; wij hebben gedaan wat wij konden en moesten doen; zie, ik heb deze bok gezonden; maar gij hebt haar niet gevonden. 1)

1) Juda wil veel liever de ring verliezen, dan de zaak verder ruchtbaar maken en stof geven voor de algemene gesprekken. Hij wil liever zijn geld dan zijn goede naam verliezen. Anders had hij er ook voor moeten vrezen, om zo wreed te zijn. Maar hij heeft voornamelijk de schande van de hoererij gevreesd. Waaruit wij zien, dat de mensen, die niet door Gods Geest bestuurd worden, gewoonlijk meer geven om de mening van de wereld, dan wel om het oordeel van God. Want waarom kwam hem, toen hij geprikkeld werd door de lusten van het vlees, niet in de gedachte: ziedaar nu ben ik onteerd bij God en Engelen. Waarom, toen de

wellust had uitgewoed, werd hij tenminste niet schaamrood bij de stille overdenking van zijn zonde? Hij achtte het voldoende, zich voor publieke eerloosheid te vrijwaren..

24. En het geschiedde omtrent na drie maanden, dat men Juda te kennen gaf, zeggende: Tamar uw schoondochter heeft gehoereerd, en ook zie, zij is zwanger van hoererij. Zult gij dat ongestraft laten voorbijgaan? Toen zei Juda, als opperhoofd van de familie, en daardoor ook haar rechter: Breng ze hiervoor, dat zij, die als verloofde van mijn zoon zich aan echtbreuk schuldig gemaakt heeft, verbrand worde!

1)

1) Volgens de Mozaïsche wet werden echtbreeksters of bruiden, die haar belofte verbroken hadden, gestenigd (Deuteronomium. 22:20 vv.); op vleselijke omgang met de moeder en de dochter, zowel als op hoererij van dochters van de priesters, stond daarentegen de straf van de verbranding (Leviticus. 20:14; 21:9). Deze laatste straf schijnt in de patriarchale tijd ook voor het eerste geval bepaald geweest te zijn en wel het levend verbranden zonder steniging vooraf..

Hoe weinig verstaat toch de mens van nature de ware gerechtigheid; voor anderen is hij scherp; voor zichzelf echter zacht. Het binnenste van de harten moet in gerechtigheid veranderd worden, opdat men in gerechtigheid zal kunnen handelen..

25. Als zij uit haar vaders huis, voorgebracht werd, om verbrand te worden, schikte zij tot haar zweer, zond zij tot haar schoonvader het drievoudige pand en een bode, om te zeggen: Bij de man, van wie deze dingen zijn, ben ik zwanger; en zij zei, door middel van die bode: Beken toch van wie deze zegelring, en deze snoeren, en deze staf zijn.

Hoe kies handelt Tamar hier! Zij beschuldigt niemand, ook Juda niet, in het openbaar. Zij geeft zelfs de panden uit haar hand en stelt zich daarom geheel vrijwillig ter beschikking van haar schoonvader. Maar ook, hoe weet zij daardoor het gemoed van Juda te vertederen en hem tot openlijke schuldbelijdenis te brengen. Niet alleen tot belijdenis van de laatste zonde, maar ook van de eerste, dat hij haar wederrechtelijk aan Sela heeft onthouden.

26. En Juda kende ze, en zei: Zij is rechtvaardiger dan ik;

1) haar schuld is niet zo groot als de mijne, daarom, omdat ik haar, gelijk ik toch verplicht was, aan mijn zoon Sela niet gegeven heb. Hij liet vervolgens haar, die nochtans reeds zijn vrouw geworden was, in zijn eigen huis brengen. En hij bekende haar voortaan niet meer, om niet het schandelijke, dat in deze omgang gelegen was, voort te zetten.

1) Hier schijnt een keerpunt in Juda's leven gekomen te zijn. Spoedig vinden wij hem weer met het vaderhuis verenigd (hoofdstuk. 42:1-4); bij zijn vader in bijzondere achting staande (hoofdstuk. 43:1-5; 46:28). Bij Jozef voert hij op welsprekende wijze het woord (hoofdstuk. 44:14-34). Meermalen worden bij hen, die een goede grond van de godvruchtige opvoeding van hun ouders in het hart dragen, zware afdwalingen, wanneer zij bij hen tot bewustzijn komen, middelen en aanleiding tot een des te meer besliste bekering..

Juda verootmoedigde zich hier op een voor God aangename wijze, zodat wij dan ook veilig kunnen aannemen, dat sedert dit uur er een gehele ommekeer in zijn in- en uitwendig leven heeft plaats gehad. God geeft dan ook later nog een zegen op deze vrucht..

III. Vs.27-30. Tamar baart een tweeling, onder bijzondere omstandigheden, doch die, volgens gemaakte ervaringen, niet onmogelijk zijn. Daardoor komt niet het kind, van hetwelk men dit eerst dacht, maar het andere tot de eerstgeboorte. Het een wordt Perez, het andere Zera genoemd.

27. En het geschiedde ten tijde, als zij baren zou, zes maanden, nadat het aan Juda bekend was geworden (vs.24), ziet a) zo waren, evenals vroeger bij Rebekka (hoofdstuk. 25:24) tweelingen in haar buik. 1)

a) 1 Kronieken 2:4

1) Dit was duidelijk een beschikking van God, om Tamar te reinigen van Juda's bijgelovige verdenking (vs.11) en om de eigenlijke oorzaak aan te wijzen, waarom zijn beide zonen zo spoedig na elkaar hadden moeten sterven; want God, haar zonde niet aanzien, gaf haar met één ontvangenis zaad voor beide mannen..

28. En het geschiedde als zij baarde, dat een de hand uitgaf, dat van het kind, in plaats van het hoofd, een hand te voorschijn kwam; en de vroedvrouw, die aanstonds de verkeerde ligging en de noodzakelijkheid om het om te kerenkende, nam deze, en zij bond een scharlaken draad om zijn hand, eer zij die terugschoof, om nauwkeurig het kind aan te wijzen, dat het eerst in de geboorte gekomen was, zeggende: Deze komt het eerst uit. Daar toch aan de eerstgeboorte grote rechten verbonden waren, was het van belang nauwkeurige aanwijzing te kunnen geven.

Hoewel Juda voor zijn dwaling en Tamar voor haar ongeoorloofde manoeuvres vergiffenis heeft ontvangen, wil de Heere toch bij de baring zelf een teken geven, om hen beide te vernederen. Want wel was het vroeger geschied bij Jakob en Ezau, maar de reden is verschillend. Wij weten toch, dat voortekenen nu eens ten goede en dan ten kwade kunnen uitgelegd worden. Hier nu is het niet twijfelachtig, of de tweelingen waren bij de baring zelf tekenen van de eerloosheid van de ouders. Want zowel voor hen zelf was het nuttig de herinnering aan hun schande te vernieuwen, als ook was het tot een publiek voorbeeld, opdat deze schanddaad tot in eeuwigheid bekend zou zijn..

29. Maar het geschiedde, als hij, ten gevolge van de hulp van de vroedvrouw, zijn hand, weer introk, ziet, zo kwam zijn broeder uit, die daardoor van de verhindering, die hem belette uit te komen, vrij geworden was, en zij zei: Hoe zijt gij doorgebroken? op u is de breuke! 1) gij hebt U met geweld de eerstgeboorte genomen! En men noemde hem a) Perez (doorbreker).

a) MATTHEUS.1:3

1) De Joden willen de eersten zijn in de hemel; maar zij trekken de handen van Christus af: de heidenen treden met groot geweld toe, en komen in de vriendschap van Jezus Christus. (MATTHEUS.20:16).

30. En daarna kwam zijn broeder uit, om wiens hand de scharlaken draad was; en men noemde hem Zera (opgang) omdat hij zich het eerst vertoond had.

Van Perez stamt vooreerst Nahezzon af, de vorst van Israël gedurende de tocht door de woestijn (Numeri. 2:5vv.), vervolgens David (Ruth 4:18-22), en eindelijk onze Heiland Jezus Christus. (MATTHEUS.1:1-16). Waarom, zo vragen wij aan het einde van dit hoofdstuk, met Luther, heeft God en de Heilige Geest zulke schandelijke dingen laten optekenen en voor ons bewaren, zodat zij in de Kerk verhaald en gelezen worden? Antwoord. "Opdat niemand op zijn gerechtigheid en wijsheid trots en vermetel zijn, en niemand om zijn zonden wanhopig worde. Ten tweede, opdat blijke, dat Christus geboren is uit vlees, dat zondig en bevlekt was. De Heilige Geest heeft Hem zo diep mogelijk in de zonde willen leggen. Ten derde is ook op te merken, dat God alzo het zaad van Abraham aangenomen en verkoren heeft, dat Hij ook de arme heidenen naar het vlees niet heeft willen verwerpen en zij naar de natuurlijke rechten ook moeders, broeders, vaders en zusters van Christus zijn moesten." Hetzelfde geldt van de Moabietische Ruth en de hoer Rachab, die beiden als de stammoeders van Christus genoemd worden..

Ja, Tamar is gewis een van die Bijbelheiligen, gelijk het gereformeerde hart die erkent en eert; wel overtuigd dat zij mensen bleven en daarom ook hun zonden hadden; vastelijk gelovende, dat al wat er goeds en innigs uit hen sprak en werkte, alleen een gave van Gods genade was; Tamar neemt een eervolle plaats in onder dat viertal vrouwen, die ons in het geslachtsregister van de Heere genoemd worden: Tamar, Rachab, Ruth en Bathseba. Al deze vrouwen, op wier hoofse vroomheid veel af te dingen zou hebben, munten toch evenwel gelijk door één gemeenschappelijken karaktertrek uit: door de toewijding van een alleswagende en alles opofferende liefde, die niet de lusten van het vlees, maar die, in en door de vleselijke vereniging, de persoon zelf en, in deze, wederom een hoger doel najagen. Dat is het hoogste en reinste in de echt vrouwelijke liefde, die ach zo schaars gevonden wordt. Deze liefde geeft zichzelf, en denkt niet om en ducht niets voor zichzelf..

HOOFDSTUK 39.

JOZEFS DIENST, KUISHEID EN GEVANGENIS.

I. Vs.1-6. Jozef, door de Ismaëlieten aan Pótifar in Egypte verkocht, wordt door Gods zegen verheven van slaaf tot de rang van huisbestuurder. Dit is de voorschool voor zijn latere roeping tot grootvizier van geheel Egypte, welke de Heere hem toegedacht heeft.

1. Jozef 1) nu werd, gelijk reeds in hoofdstuk 37:28,36 meegedeeld is, naar Egypte afgevoerd; en Pótifar, 2) een hoveling van Farao, een overste van de lijfwacht, een Egyptisch man³⁾ kocht hem uit de hand van de Ismaëlieten, die hem daarheen afgevoerd hadden.

1) Thans zou de grote stap tot bevordering van de goddelijke raad van het heil gedaan worden. Jakob's geslacht mocht, gelijk het reeds jaren te voren aan Abraham voorspeld was (hoofdstuk. 15:13), uit het land van de belofte naar een vreemd land heentrekken. Onder de Kanaänieten kon Jakob's huis niet langer vertoeven, zonder, of zich te verstrooien en eenheid of zelfstandigheid te verliezen, of in twist te geraken met de bewoners van het land. Zij moesten een volk worden in het meest beschaafde land van de toenmalige wereld, en toch zo scherp mogelijk afgescheiden van de inwoners..

Met dit Hoofdstuk begint de eigenlijke geschiedenis van Jozef als hoofdpersoon. In hoofdstuk 37 was hij nog in het huis van zijn vader, nu is hij daar buiten en wordt door de Heere langs diepe wegen, tot die hoogte gebracht, welke voor hem bestemd was..

2) "Pótifar." Deze naam herinnert aan de vroegere tijden van Egypte, waarin Phra als zonnegod werd vereerd. Potifar = Peti fra, aan de zonnegod gewijd..

3) In dit eerste vers staat niet zonder betekenis, dat Pótifar een hoveling van Farao was; een overste van de lijfwacht en een Egyptisch man. Want, én met Farao zou Jozef in betrekking komen én met Pótifar als overste van de lijfwacht, als opperscherprechter én met Egypte. Dit alles heeft de Heilige Schrijver hier duidelijk willen doen uitkomen..

2. En de HEERE¹⁾ was met Jozef, a) regeerde hem door zijn Geest, zodat hij met stille overgave in zijn lot en in godzalige trouw zijn dienstwerk verrichtte. Hij zegende hem nu ook op in het oog vallende wijze, zodat hij een voorspoedig man was, gelukkig in alles wat hij deed (Psalm. 1:1-3); en, wel bestuurde de Heere het zó, dat hij niet op het veld in een slavenhuis was, maar in het huis van zijn heer, de Egyptenaar.

a) Vs.21 Hand.7:9

1) Jehova was met Jozef. De Verbondsgod gaat, met Zijn raadsbesluiten en met de zaak van Zijn rijk, overwinnend door de gehele wereld, door alle onrecht en smaad van de Zijnen. Jozef is thans de drager van de gehele ontwikkeling van de oudtestamentische Theocratie, en aan de draad van zijn zwaar bedreigd leven, waarover steeds het zwaard van de scherprechter zweeft, hangt, voor zover mensenogen reiken, het lot van Israël en het lot van de wereld.

Gods almacht mag en kan Zijn zaak aan zulke daden hangen: aan Jozef in de gevangenis, aan Mozes in het kistje tussen het Nijl-riet, aan David in de spelonk van Adullam. De Voorzienigheid is zeker van Haar zaak.

3. Als nu zijn heer zag, dat de HEERE met hem was, en dat de HEERE al wat hij deed, door zijn hand voorspoedig maakte.

Hieruit blijkt wel duidelijk dat de gunst van God ten opzichte van Jozef niet op algemene of gewone wijze aan het licht trad, wanneer zij door een profaan mens, en voor die zaken geheel blind, kon opgemerkt worden. Hoe schandelijk is dan onze ondankbaarheid, indien wij niet alle voorspoed tot God als Bewerker terugbrengen, daar de Schrift ons zo dikwijls vermaant dat bij de mensen niets gedijt, noch plannen, noch arbeid, noch welke middelen men ook bedenkt, dan datgene, hetwelk God zegent. Dat nu Pótifar daarom er groot belang in zag, om hem tot heer over zijn huis aan te stellen, daaruit zien wij dat ook profane mensen door de ware Godsvrucht zo kunnen getroffen worden, dat zij God de eer ervan moeten geven..

4. Zo vond Jozef genade in zijn ogen, en hij klom spoedig op van de laagste trap van de dienstbaarheid en hij diende hem, werd zijn kamerdienaar; en hij stelde hem vervolgens over zijn huis en al wat hij had, gaf hij in zijn hand; 1)hij maakte hem tot zijn huisverzorger, en vertrouwde hem niet slechts het oppertoezicht over zijn huishouding toe, maar ook de besturing van al zijn goederen.

1) Waar Jozef door zijn broeders als slaaf verkocht was, daar gaf God hem dit voorrecht, om hem enigszins in zijn lot te troosten, maar ook om hem voor te bereiden op datgene, wat hem wachtte, om hem vertrouwen op Zijn vaderlijke gunst en liefde in te storten, opdat als straks nieuwe beproevingen kwamen, hij niet moedeloos zou worden..

5. En het geschiedde van toen af, dat hij hem over zijn huis, en over al wat het zijne was, gesteld had, dat de HEERE het huis van de Egyptenaar zegende om Jozefs wil; a) ja de zegen van de HEERE was in alles wat hij had, in het huis en in het veld. 1)

a) Hoofdstuk 30:27

1) God was met Jozef, en zo komt hij, gelijk later de Heere Jezus Christus in de hoogste mate, als een gezegende, nergens dan met een zegen. Trouwens overal, waar de kerk, waar slechts één gelovige is, daar is ook zegen. Op het schip, waar Paulus is, worden tweehonderd zesenzeventig zielen behouden, en, waar Jozef is, daar gaat het Pótifar bij uitnemendheid wél; zodat niet de hoofdlieden Julius en Pótifar, maar Paulus en Jozef eigenlijk op die plaatsen de eersten waren..

Ter wille van Jozef werd het huis van Pótifar gezegend. Zo doet God altijd. Indien er tien rechtvaardigen in Sodom zouden geweest zijn, zou Hij deze stad hebben gespaard. Trouwe en vrome dienstknechten bidden ook voor hun meesters en vrouwen. De Heere hoort de zuchten van zijn kinderen..

6. En hij liet alles wat hij had in Jozefs hand; gelijk de trage Oosterlingen, wanneer zij een vertrouwde bediende hebben, aan deze graag onvoorwaardelijk volmacht geven en zich om niets bekommeren. Pótifar vertrouwde hem geheel, zodat hij met hem van geen ding kennis had, 1) behalve van het brood dat hij at; 2) ten opzichte van de spijzen nam hij de Egyptische regels waar en de strenge afzondering van de Hebreeuwse knecht (hoofdstuk. 43:32; 46:34). En Jozef was, evenals zijn gestorven moeder, schoon van gedaante, en schoon van aangezicht. 3)

1) Onder de voorwerpen van de akkerbouw, welke in de Egyptische graven afgebeeld zijn, vindt men dikwijls een huisverzorger, die boek over de oogst houdt. In een graf te Kum el Ahmar ziet men de schrijftafel van de huisverzorger met al haar toebehoren.

2) Volgens Herodotus, bediende zich geen Egyptenaar van mes, vork of braadspit van een Griek of andere vreemdeling; hij at zelfs nooit van het vlees van een reine stier, zo deze met het mes van een Griek gedood was..

3) Daar voor de heilige Jozef de schoonheid van gedaante een oorzaak van veel verdriet is geweest, zo laten wij daaruit leren, om niet zo zeer de gaven van het lichaam te zoeken, welke bij de mens in ere zijn, dan wel tevreden met ons lot te zijn. Wij zien, hoe zij, die in schoonheid uitmunten, aan vele gevaren zijn blootgesteld. Want het is zeldzaam en moeilijk, om zich van alle ellenden vrij te houden. Ofschoon in Jozef de vrees voor God zo heerste, dat hij alle onkuisheid verafschuwde, zo heeft echter aan de andere zijde satan hem zóveel ellende veroorzaakt, dat hij uit de gave van God strikken zocht te bereiden om zijn ziel te vangen. Waarom wij God ijverig moeten smeken, dat hij onder zoveel gevaar ons door zijn Geest bestuurt en de gave, waarmee Hij ons begunstigt, van alle smet zuiver houdt..

II. Vs.7-12. Nadat Jozef verscheidene jaren zijn aardse heer getrouw gediend heeft, moet hij nog een zware beproeving doorstaan. Pótifars vrouw in boze lust tot hem ontstoken, beproeft eerst alle listige middelen tot verleiding, openbaart hem vervolgens, onverholen en steeds opnieuw, haar begeerte, en wil hem eindelijk dwingen; maar Jozef volhardt in zijn godsvrucht en blijft haar tegenstaan.

7. En het geschiedde na deze dingen, toen Jozef ongeveer tien jaar Pótifar gediend had, en nu een ouderdom van omtrent zevenentwintig jaar bereikt had, a) dat de vrouw van zijn heer haar ogen op Jozef wierp 1) en, nadat zij haar gunstbetoningen lange tijd tevergeefs aan hem beproefd had, openbaarde zij hem openlijk haar begeerte, zei: Lig bij mij! 2)

a) Spreuken. 7:13

1) De liefde van Pótifars vrouw was voor Jozef gevaarlijker dan de haat van zijn broeders.

Nu bedreigt hem een zwaardere dienstbaarheid: die van de zonde..

Uit de getuigenissen van de ouden weten wij, dat Egypte, tenminste in later tijd, een hoogst zedeloos land was, waarin allerlei wellust heerste, en waar in het bijzonder de echtbreuk zeer

gewoon was. Herodotus verhaalt, dat Farao, de zoon van Sesostris, het verloren gezicht moettende herwinnen door de aanraking van een vrouw, die haar man nimmer ontrouw was geweest, er slechts één enkele gevonden heeft, die hij dan ook terstond tot de zijne nam. Voor het overige leefden de Egyptische vrouwen niet zó afgezonderd van de mannen, als dit anders in het oosten gewoonlijk geschiedde; zij kwamen integendeel in verschillende levensomstandigheden met hen in aanraking..

2) Hier wordt alleen de eerste openbare daad verhaald. Uit tedere kiesheid laat de schrijver na te verhalen, welke lagen en listjes zij al aangewend heeft, om Jozef in haar netten te vangen. De Heilige Schrift treedt altijd met de naakte waarheid op, maar in dat optreden komt het immer uit dat heilige mannen van God door de Heilige Geest gedreven, de Schrijvers zijn geweest. Er is dan ook nooit iemand, door het lezen van zulke geschiedenissen, als hier beschreven worden, bedorven. Waar van ongelovige zijde zulks beweerd wordt, daar toont men ook hierdoor, dat met de zonde niet gerekend wordt..

8. Maar hij weigerde het, en zei tot de vrouw van zijn heer Zie mijn heer heeft geen kennis met mij, 1) wat er in het huis is, en al wat hij heeft dat heeft hij in mijn hand gegeven.

1)"Geen kennis met mij". d.w.z. heeft mij de zorg voor alles overgelaten en eist geen rekenschap van mij, van enig ding.

9. Niemand is groter in dit huis dan ik, mijn heer heeft mij in alles gehele volmacht gegeven, en hij heeft voor mij niets onthouden, dan u, daarin dat gij zijn vrouw zijt; 1) hoe zou ik dan zijn vertrouwen geheel misbruikende, dit zo grote kwaad doen, a) en daardoor op zo zware wijze zondigen tegen God. 2)

a) Spreuken. 8:13

1) Op welk een verstandige en kiese manier tracht Jozef haar haar zondige wens onder de ogen te brengen, door de deugden van haar man tegenover hem en haar breed uit te meten, maar ook door haar voor ogen te houden, welk een misbruik van vertrouwen hij zou maken, indien hij aan haar wens toegaf!.

2) Jozef stelt hier de zonde in het ware licht. De zonde tegen zijn heer was in de grond van de zaak zonde tegen God, vergrijp tegen Zijn heilige wil..

10. En het geschiedde, als zij Jozef dag op dag aansprak (vs.7) en hij naar haar niet hoorde, om bij haar te liggen, en, anders dan in tegenwoordigheid van derden, bij haar te zijn.

Wel blijkt hieruit Jozefs standvastigheid en zijn vroomheid van wandel. Op een leeftijd als hij was, in een ondergeschikte betrekking, waarin hij zich bevond, zou het volstrekt geen onmogelijkheid zijn geweest, dat hij had toegegeven. God, de Heere, zorgde er echter voor, dat hij zegevierend uit de strijd te voorschijn kwam. De strijd tussen Jozef en Pótifars vrouw is de strijd tussen het vrouwen- en het slangenzaad. Hij overwint, maar hem worden de

verzenen vermorzeld, doordat hij tijdelijk te ondergaat, maar om straks weer heerlijk te voorschijn te treden. Ook daarin type van de Christus..

11. Zo gebeurde het op zulk een dag, 1) dat haar man niet thuis was (vs.16), en hij in het huis kwam, om zijn werk te doen, en niemand van de lieden van het huis was toen daar binnenshuis.

1) "Op zulk een dag," d.i. een volgende maal. Eerst wordt de verleiding door woorden beschreven, en nu die door daden, en wel door daden van geweld..

12. En zij greep hem bij zijn kleeid, om hem tot zich te trekken, zeggende: Lig bij mij! 1)En hij liet zijn kleeid in haar hand 2) en vluchtte, en ging uit naar buiten.

1) De vrouw van Pótifar, verlost door Jozefs schoonheid, wil hem tot overspel bewegen. Dit is in zijn omstandigheden een zeer zware beproeving. Hij bestuurt de gehele huishouding, en geniet het volkomen vertrouwen van zijn heer; nu biedt hem ook zijn gebiederes haar liefde aan. Hij is ver van huis, in een land, vanouds berucht om zijn onkuisheid; wie zal het ontdekken; wie zal het bestraffen? Dag op dag wordt hij aangesproken, en gedurende aangeven tijd, op allerlei wijzen verzocht. Onder zulke omstandigheden zouden duizenden gevallen zijn. Eindelijk grijpt zij hem op de onbeschaamdste wijze aan, in de eenzaamheid. Men kan tien verzoeken overwonnen hebben, en toch bij de elfde vallen; Jozef blijft onbeweeglijk. Ofschoon slaaf, staat hij in de vrijheid, want hij heerst over zijn hartstochten; ofschoon vluchtende, bewijst hij mannenmoed, want iedere ontvluchting is een eervolle overwinning..

Jozefs gedrag staat, als toonbeeld van kuisheid, in een glinsterend licht naast de geschiedenis van Juda in het vorig hoofdstuk..

Dat de jongelingen Jozef navolgen, die zo rein en schoon was naar het lichaam, maar nog schoner was van ziel..

2) Jozef laat de mantel los, maar het goed geweten houdt hij vast; God zal hem daarvoor een zijden kleeid schenken (hoofdstuk. 41:42)

Door zijn kleeid in haar hand te laten, zette hij tevens zijn leven op het spel. Hij is echter eerder bereid goed en leven over te geven, dan tegen de wil van God te zondigen..

III. Vs.13-23. Door Pótifars vrouw van een aanslag op haar trouw beschuldigd, wordt Jozef door haar gemaal in de gevangenis geworpen; daar verwerft hij zich, door de zegen van de Heere, een zo volkomen vertrouwen, dat de overste van het gevangenhuis al zijn gevangenen in zijn hand stelt.

13. En het geschiedde, als zij zag, dat hij zijn kleeid in haar hand gelaten had, en naar buiten gevlucht was, en alzo met haar bedoelingen niets te doen wilde hebben.

14. Zo riep zij de mensen van haar huis, om een bekendmaking van zijn zijde te voorkomen, en tevens om zich voor zijn weigering te wreken, en zij sprak tot hen, in gehuichelde toorn tegen haar man, die haar eer a) aan zo groot een gevaar had blootgesteld, zeggende: Ziet, hij heeft bij ons de Hebreeuwse man binnengebracht, 1) om met ons, de vrouw des huizes te spotten en tot schande te maken; hij, die lage mens, is tot mij gekomen, terwijl ik alleen was, om bij mij te liggen, en ik heb geroepen met luider stem;

1) Hier zien wij, wat wanhoop doet. Want wegens misdadige hartstocht is de vrouw in een furie veranderd. Waaruit duidelijk blijkt, hoe de wellust, wanneer zij niet gebreideld wordt, de dierlijke driften te voorschijn brengt. Zeker, waar satan eenmaal over de ongelukkige mensen zijn heerschappij heeft uitgeoefend, daar zal hij niet ophouden, hen voort te slepen, totdat hij hen door een geest van zinneloosheid en duizeling hals over hoofd in het verderf heeft gestort. Wij zien ook, hoe hij de goddelozen, welke hij onder zijn heerschappij houdt; tot volharden aanzet. Wel werpt God dikwijls Zijn schrik onder de goddelozen, opdat zij hun eigen misdaad, door angstige vrees voortgedreven, aan de dag brengen. En het is mogelijk, dat in gelaat en woorden de tekenen van een verontrust geweten bij deze onreine vrouw zichtbaar waren, maar satan zet haar zo tot volharden aan, dat zij brutaalweg het plan opvat, om de vrome jongeman in het verderf te storten, en op hetzelfde ogenblik zulk een list bedenkt, waarmee zij hem onschadelijk maakt, alsof zij reeds lang in kalme ogenblikken zijn verderf had gezocht..

Versmade hartstocht wordt niet zelden in dodelijke haat overgezet. In de uiting daarvan, spreekt zij zelfs met minachting "hij" van haar man..

15. En het geschiedde, als hij hoorde, dat ik mijn stem verhief, en riep zo verliet hij zijn kleed bij mij, en vluchtte en ging uit naar buiten. 1)

1) De aanklacht van Pótifars vrouw is een toonbeeld van de kabalen, waarin zich die van alle tijden, ook van de laatsten, afspiegelen kunnen. Dit is het eerste voorbeeld van een vreselijk beliegen in de Heilige Schrift, uitgegaan van een ontuchtige vrouw; een omkering van Jozefs deugd in het tegendeel door de misdadigste en listigste leugen van wraakzucht! Zo werd ook Christus belogen op een wijze, die men als het toppunt van beliegen, als een meesterstuk van een aartsleugenaar kan aanmerken..

16. En zij legde, om enig leugenachtig bewijs voor haar verhaal te hebben, zijn kleed bij zich, 1) totdat zijn heer in zijn huis kwam.

1) Jozef heeft ten tweeden male zijn kleed moeten achterlaten, dat tot misleiding van anderen dienen moest..

17. Toen sprak zij tot hem naar diezelfde woorden, zeggende: De Hebreeuwse knecht 1) die gij 2) bij ons hebt binnengebracht, is tot mij gekomen, om met mij te spotten.

1) Zij noemt ook hier Jozef de Hebreeuwse knecht, om hem in een verachtelijk daglicht te stellen, maar bovenal, om te doen uitkomen dat hij, de slaaf, en nog wel de vreemde slaaf, tot

haar de ogen heeft durven opheffen. Hiermee wil zij de toorn van Pótifar ten zeerste opwekken, en van hem verkrijgen, dat hij ogenblikkelijk die knecht laat doden. De standen of kasten waren in Egypte zeer streng gescheiden, zodat, indien niet zij, maar Jozef de verleider was geweest, deze stellig zijn daad met het leven had moeten boeten. Echt satanisch van deze vrouw. Dan was voor immer de getuige van haar zonde, of liever haar aanklager, weg. Pótifars vrouw is de Herodias van het Oude Testament..

2)Zijdelings werpt zij de schuld op Pótifar. Ook dit was berekening..

18. En het is geschied, als ik mijn stem verhief, en riep, dat hij zijn kleed bij mij liet, gelijk gij dit hier kunt zien, en vluchtte naar buiten.

19. En het geschiedde, als zijn heer de woorden van zijn vrouw hoorde, die zij tot hem sprak, zeggende: Naar deze woorden heeft mij uw knecht gedaan, zo ontstak zijn toorn.

1)

1) Tegen wie? Er staat hier niet tegen Jozef. Wel wordt deze straks in de gevangenis geworpen, maar daaruit blijkt nog niet, dat Pótifar het verhaal van zijn vrouw geloofde. Indien hij dit gedaan had, had hij ongetwijfeld Jozef laten doden. Dit brachten de wetten van het land met zich mee. Om echter de eer van zijn huis te redden, laat hij Jozef in de gevangenis werpen, maar maakt het hem daar zo gemakkelijk mogelijk. Hoogstwaarschijnlijk zal hij ook bewerkt hebben, dat hij daar onderopzichter werd, in alle geval er zich niet tegen verzet. Opmerkelijk is het, dat hier niet bijgevoegd is: "tegen Jozef." Hoewel de wetten tegen de echtbreuk

21) in Egypte bijzonder streng waren, stelt Pótifar hem slechts in de gevangenis, waar, waarschijnlijk niet tegen zijn wil, Jozef verhoogd wordt, terwijl hij zelf hem later ter verzorging van de schenken en de bakker aanwijst. (hoofdstuk. 40:4). Hieruit blijkt, dat Pótifar zijn vrouw niet ten volle heeft vertrouwd, noch aan Jozefs zonde geloof heeft geslagen, maar slechts de eer van zijn huis heeft willen redden..

20. En Jozefs heer die, als overste van de koninklijke lijfwacht, tevens de staatsgevangenis onder zijn oppertoezicht had, nam hem, en leverde hem in het gevangenhuis1) a) ter plaatse, waar de gevangenen van de koning gevangen waren; 2)alzo was hij daar in het gevangenhuis, dat een gedeelte van Pótifars huis uitmaakte. (hoofdstuk. 40:3).

a) Psalm. 105:18

1) Jozefs overwinning in zijn verzoeking toont, hoe de mens, voornamelijk de jongeman, de verzoeking moet overwinnen. De eerste voorwaarde is: "Wandel steeds als in de tegenwoordigheid van God"; de tweede: "strijd met de wapenen van het woord in het licht van recht en plicht"; de derde: "Mijd de gelegenheid", de vierde: "Wees beslist en neem, wanneer het zijn moet de vlucht met verlies van uw kleed, van uw goede naam, van uw vrijheid, van uw leven zelfs."

Jozef laat zich gewillig wegvoeren. Hij zwijgt tegenover de valse beschuldiging. Onmiskenbaar is hier ook weer de typische betekenis zichtbaar en vertoont hij hier het beeld van Hem, die, als Hij gescholden werd niet weer schold, en als Hij leed niet dreigde, maar gaf het over aan Die, die rechtvaardig oordeelt. Jozef heeft ook hier een voorbeeld gegeven, om te allen tijde op valse beschuldigingen het stilzwijgen te bewaren..

2)"Waar de gevangenen van de koning waren" wil zeggen, waar de staatsgevangenen werden opgesloten. Deze gevangenen waren met een ringmuur omsloten..

21. Doch de HEERE was met Jozef, 1) en wendde Zijn goedertierenheid tot hem; en gaf hem genade in de ogen van de overste van het gevangenhuis, een onder-bediende van Pótifar.

1) Waar mensen hem verlaten of schijnbaar hard behandelen, daar blijft de Heere hem nabij. Met deze uitdrukking wordt de bron aangegeven van de zegen, welke Jozef ook nog in het gevangenhuis ten deel valt..

Laat de liefde van de mensen in haat verkeren, gelijk de liefde van de goddelozen zo makkelijk verkeert, Gods goedertierenheid zal ter vertroosting zich meer openbaren, en Hij, die de harten als waterbekken leidt, zal u, waar gij de zonde overwint, betere vrienden geven, dan gij verloren hebt..

22. En de overste van het gevangenhuis gaf al de gevangenen, die in het gevangenhuis waren, in Jozefs hand; hij gaf alles aan hem ter besturing over; en al wat zij daar deden tot bewaring en bediening van de gevangenen, dat deed hij, 1) dat geschiedde onder zijn leiding en op zijn bevel.

1) Daar Jozef in het huis van de overste van de koninklijke lijfwachten tot bestuurder werd gesteld, zo leerde hij daar reeds in het klein, wat hij als onderkoning in het groot zou te doen hebben; hij werd er voorbereid op zijn aanstaande bediening. Hij was getrouw in het kleine; hij zou over het grote gezet worden; doch een nog diepere vernedering moest deze hoogste verhoging voorafgaan. Wij zien Jozef in banden en in het gevangenhuis, doch ook hier was hij spoedig weer dezelfde, die hij naast Farao zijn zou: de opperbestuurder. Het was een doorgaande lijn in het leven van Jozef van hetgeen God met hem voor had. Hij was geboren om te regeren. Daarom was hij altijd de tweede-Jozef was, gelijk ieder Christen nog is, de kurk gelijk, die, hoe dikwijls ook in het water naar beneden gedrukt, nochtans telkens, zodra de drukking ophoudt, vanzelf weer boven komt drijven. Daarbij is het opmerkelijk, dat Jozef niet door zijn vrienden, maar door zijn vijanden tot zijn hoogte geklommen is. Trouwens vrienden zijn meestal te flauw; maar vijanden zijn scherp en dringen en drijven ons voort, zodat wij komen, waar wij anders niet zouden gekomen zijn..

23. De overste van het gevangenhuis zag op geen ding, dat in zijn hand was; hij vertrouwde Jozef zo geheel, dat hij niets meer nazag, daar hij wist, dat deze in allesnauwlettend en getrouw was. Zo was Jozef ook in het gevangenhuis gezegend, omdat de HEERE met hem was; en wat hij deed, dat deed de HEERE wel gedijen. 1)

1) God heeft ook op de gevangenis, op de banden en op de allerschandelijkste dood Zijn ogen, evenals op de schone heldere zon. Men kan in Jozef niets anders zien, dan de dood, en dat hij zijn goede naam, en al zijn deugden zal moeten verliezen. Daar komt nu Christus en laat het licht van Zijn genadige ogen in die hel schijnen, Jozef moest heer worden, al ging het ook door de hel heen..

HOOFDSTUK 40.

JOZEF LEGT DE GEVANGENEN HUN DROMEN UIT.

I. Vs.1-23. In de koninklijke staatsgevangenis, waarin Jozef gevangen is, worden na verloop van enige tijd ook de overste van de schenkers en de overste van de bakkers, die bij Farao in ongenade geraakt waren, geworpen, en aan Jozef wordt opgedragen hen te dienen. Zij hebben in één nacht ieder een bijzondere droom, en Jozef, in wie de Heere de wijsheid van een profetische geest gelegd had, verklaart hun die dromen. Gelijk hij het voorspeld heeft, zo geschiedt het: de overste van de schenkers wordt in zijn ambt hersteld, de overste van de bakkers opgehangen; de eerste vergeet Jozef en doet niets voor hem bij Farao.

1. En het geschiedde na deze dingen, die in hoofdstuk. 39:7-20 verhaald zijn, dat de schenken, 1) de opperschenker (Nehemiah. 1:11; 2:1) van de koning van Egypte en de bakker, overste van de bakkers, zondigden 2) tegen hun heer, tegen de koning van Egypte.

1) De Oosterse koningen hadden gewoonlijk een menigte schenkers en bakkers: bijv. die van de Perzen (Xenophon, Hellen 7:1,38). Het ambt van opperschenker bij de koning van de Perzen was zeer geëerd. (Herod.3:34. Cyrop.1:3,8)

2)"Zondigden." Welke de misdaad was, waarvan deze beide mannen verdacht werden, wordt niet gemeld. Wellicht dat er vergiftiging had plaats gehad, omdat juist de schenken en de bakker verdacht werden. Daarom is het echter niet meegedeeld, omdat niet de aard van het vergrijp in betrekking staat tot de leidingen van de Voorzienigheid met Jozef, maar wel hun komen in dezelfde gevangenis, waarin hij vertoefde.

Er is ongetwijfeld een geruime tijd verlopen na de geschiedenis in het vorige hoofdstuk vermeld, toen deze beide mannen in de gevangenis werden opgesloten..

2. Zodat Farao1) zeer toornig werd op zijn twee hovelingen op de overste van de schenkers, en op de overste van de bakkers.

1) Farao was de gewone koningstitel bij de Egyptenaren.

3. En hij leverde hen in bewaring in het huis van Pótifar, de overste van de lijfwacht 1) (hoofdstuk. 37:36; 39:1) in het gevangenhuis, ter plaatse waar de gevangenen van de koning zaten, en ook Jozef gevangen was. (hoofdstuk. 39:20).

1) Deze mededeling verklaart, waarom Pótifar Jozef in de staatsgevangenis kon opsluiten. Deze was aan zijn huis verbonden. De gevangenbewaarder zal dan ook wel iets geweten hebben van het hartstochtelijk karakter van Pótifars vrouw en gemeend, dat de gevangenzetting van Jozef alleen door de overste van de lijfwachten was gedaan om de eer van zijn huis voor de wereld te redden..

4. En Pótifar, de overste van de trawanten bestelde 1) Jozef, aan wiens schuld hij waarschijnlijk nooit volkomen geloof geslagen had, bij hen, hij gaf aan Jozef last, dat hij hen, die voorname staatsdienaars, diende, en zij waren sommige dagen in bewaring.

1) In het Hebreeuws Pakad "Benoemde, taakhebber, de bedoeling was, dat, daar het voorname mannen waren, de onderopzichter aangewezen werd om hen te bedienen. Hoe is hier de leiding van de Goddelijke Voorzienigheid merkbaar! Was dat ambt aan een ander opgedragen, dan was Jozef niet straks bij hen gekomen, om hun de dromen uit te leggen. Als gewoon opzichter had hij dan eenvoudig de ronde gedaan, maar nu hij tot hun bediende was aangesteld, kwam hij veel nauwer met hen in aanraking.

5. Zij droomden nu beiden een droom, elk zijn droom 1) in één nacht, elk naar de uitlegging van zijn droom, 2) de schenken en de bakker, die van de koning van Egypte waren, die gevangenen waren in het gevangenhuis. Deze dromen verhaalden zij 's morgens aan elkaar, en door de wonderbare overeenkomst werden zij ontsteld.

1) De dromen, waarin God op buitengewone wijze Zijn raad aan mensen openbaart, zijn van tweeërlei aard. Het zijn, óf van God gewerkte verschijningen, als de hemelladder, die Jakob in zijn droom zag; óf het zijn buitengewone uitingen van menselijk vóórgevoel, waarbij hun, met beelden, genomen uit de kring van hun eigen gedachten, getoond wordt, wat hen overkomen zal; van deze laatste soort waren de dromen van de beide hovelingen. Overigens is de droom slechts een spel van gedachten en beelden, die tevoren reeds in de ziel aanwezig waren; zodanige dromen hebben even zo min betekenis als de fantasieën van koortslidders.

Bij geen volk van de oude wereld was het droomleven zó opgewekt, zó krachtig en ontwikkeld, als bij de Egyptenaren; de gehele geschiedenis van dit wonderbare volk heeft iets nachtelijks, waarbij de gedaanten van het goddelijke en aardse wonderbaar en verward in elkaar vloeien, en waaruit de Piramiden, Obelisk en Sphynxen, onmetelijke tempels, als droomgestalten te voorschijn treden. Men zou het het volk van dromen, voorgevoelens en raadsels kunnen noemen; ook Jozef's bestemming voor dit land werd door dromen ingeleid en door dromen bereikt.

2) "Elk naar de uitlegging van zijn droom," d.w.z. elk een droom, die duidelijk in verband stond met hun vroegere betrekking en voor ieder een bijzondere uitlegging of betekenis had..

6. En Jozef kwam 's morgens tot hen, om hen te bedienen, en hij zag hen aan, en ziet, zij waren ontsteld. 1)

1) Niet ieder kan het schrift van het menselijk aangezicht lezen; dit vermogen is slechts aan de liefde gegeven..

De wijze, waarop de goddelijke Voorzienigheid stille en verborgen, schijnbaar niets betekende zaken tot aanleiding en uitgangspunt van grote omkeringen maakt, is in onze geschiedenis duidelijk op te merken. Toevallig schijnt de zaak, dat Farao twee hovelingen in de staatsgevangenis werpt, wegens misslagen, die misschien van weinig betekenis waren; nog

toevalliger, dat Jozef gesteld wordt, om hen te dienen; wederom nog toevalliger, dat zij beiden een verontrustende droom hebben; en eindelijk bijzonder toevallig, dat Jozef bij zijn intreden de ontsteltenis op hun aangezichten leest. Maar al deze schijnbare toevalligheden heeft Gods Voorzienigheid tot middelen gemaakt voor Jozefs verhoging en Israël's redding. De Heere kan duizend wegen vinden, waar het verstand niet één weg ziet..

In het Hebreeuws Zoaphiem, boos, treurig, verward.

7. Toen vroeg hij de hovelingen van Farao, die bij hem waren in hechtenis van het huis van zijn heer, zeggende: Waarom zijn uw aangezichten heden kwalijk gesteld?1)

1) De Vulgata vertaalt: Waarom staan uw aangezichten heden treuriger dan gewoonlijk? Deze vertaling drukt zeer juist de betekenis van deze vraag uit.

8. En zij zeiden tot hem: Wij hebben een droom gedroomd 1) en er is hier, in deze gevangenis, niemand van de waarzeggers en wijzen (hoofdstuk. 41:8), die hem uitlegge; onze dromen zijn zeker gewichtig en kondigen ons ons toekomstig lot aan. En Jozef zei tot hen: Zijn de uitleggingen van de dromen, wanneer zij werkelijk door de Allerhoogste zijn ingegeven, niet van God, die ze gaf? Al is hier geen waarzegger of droomuitlegger, tot Hem staat ook hier de toegang open. Misschien zal die God, die ik dien, mij geven uw dromen uit te leggen. Vertel ze mij toch. 2)

1) Er zijn verschillende dromen: goddelijke (hoofdstuk. 28:12; 41:17 Daniël. 2:28), duivelse (Deuteronomium. 13:1 Jer.23:16; 27:9, natuurlijke (Prediker. 5:2), men lere also goed te onderscheiden en alle dromen niet gelijk te achten..

2) Jozefs goedhartigheid en zijn zucht om het lijden van anderen te verzachten, maakt hem geen enkel ogenblik ontrouw aan zijn beginsel of doet hem een verdrag aangaan met zijn overtuiging. Aan de mogelijkheid van de zaak en haar betekenis twijfelt hij niet. Trouwens dat had hem de ervaring van zijn eigen jeugd ook wel later geleerd. Maar hij zoekt de zaak in het rechte spoor te leiden, tot de rechte bron terug te brengen en tot het rechte doel te sturen. Daartoe zijn vriendelijke aandrang en zijn redegevende vraag..

Jozef zegt hun, dat de uitlegging van God is, en erkent daarmee, dat er dromen zijn, die van God zijn. Hij verwerpt de uitlegging van de Egyptische waarzeggers en veroordeelt daarmee alle bijgelovige dromen en droomuitleggingen..

9. Toen vertelde de overste van de schenkers Jozef zijn droom, en zei tot hem: In mijn droom, zie, zo was een wijnstok voor mijn aangezicht.

10. En aan de wijnstok waren drie ranken; en hij was als bottende; zijn bloeisel ging op; zijn trossen brachten rijpe druiven voort.

11. En Farao's beker was in mijn hand; en ik nam die druiven, en drukte ze uit in Farao's beker, en ik gaf de beker in Farao's hand. 1)

1) Bij de Arabieren was het reeds in de hoge oudheid, evenals later bij de Islamieten, verboden, gegiste wijn te drinken; men drukte de druiven uit en dronk het sap. Wanneer nu diezelfde gewoonte aan Farao's hof heerste, terwijl toch bij de eigenlijke Egyptenaren het wijndrinken in gebruik was, zo geeft ons dit aanleiding, om te menen, dat deze Farao tot de dynastie van de uit Arabië afstammende Hyksos behoorde. Nadat toch het Egyptische rijk, sedert Menes, 1070 jaar bestaan had, viel, onder de laatste koning van de dertiende Dynastie, van het noordoosten een volksmenigte in Egypte, aan welke men de naam Hyksos, dat is herderskoningen, gaf. Zij onderwierpen het land, breidden hun heerschappij over Beneden- en Midden-Egypte uit, en legden de koning van Thebe in Opper-Egypte het betalen van schatting op. Nadat zij ruim 500 jaar geheerst hadden, verhief zich de koning van Thebe, Amenofis II tegen hen en begon hen te verdringen; hun verdrijving gelukte eerst volkomen aan diens opvolger Thutmes (Thutmosis) IV. Deze is waarschijnlijk de in Exodus 1:8 vermelde nieuwe koning; hij behoorde tot de 18de Dynastie; en verenigde het Nijldal, van de grenzen van Nubië af tot aan de uitwateringen van de Nijl, onder zijn heerschappij..

Niet alleen de droom was van God, maar ook de wijsheid, om die uit te leggen was van Hem; maar toch de droom zelf bewees Jozef reeds aanvankelijk, dat de schenken onschuldig was. Dat zijn geweten hem vrijsprak van enige misdaad tegen de koning. De droom staat in nauw verband met het zielenleven..

12. Toen zei Jozef tot hem: Dit is zijn uitlegging: de drie ranken zijn drie dagen.

Jozef spreekt hier niet uit, wat hij voor waarschijnlijk houdt, alsof hij een twijfelachtig vermoeden uitsprak, maar hij spreekt door openbaring van de Geest uit, wat de droom betekende. Want waarom verklaart hij de drie ranken eerder voor drie dagen dan voor drie jaren, indien de Geest Gods hem dit niet geopenbaard had? Door een buitengewone ingeving verheft Jozef zich boven de natuur, als hij de droom uitlegt. En als zo aanstonds hij zich de schenken aanbeveelt, alsof deze reeds in zijn ambt hersteld was, daarmee toont hij wel zijn vertrouwen, dat de uitlegging zeker en ondubbelzinnig is..

13. Binnen drie dagen zal Farao u uit de kerker doen komen (2 Koningen. 25:27) en uw hoofd verheffen 1) en hij zal u in uw staat van opperschenker herstellen, en gij zult Farao's beker in zijn hand geven, naar de vorige wijze, toen gij zijn schenken waart.

1) "Uw hoofd verheffen" wil zeggen: u uitvoeren uit de duistere kerker. (2 Koningen. 25:27) 2 Samuel.

14. Doch gedenk mij bij uzelf, 1) wanneer het u wel gaan zal, en doe toch weldadigheid aan mij, en doe van mij melding bij Farao, en maak, dat ik uit dit huis kome. 2)

1) Jozef beveelt zich hier aan de welwillendheid van de schenken aan. Hoe herinnert deze uitdrukking aan die van de boetvaardige moordenaar op Golgotha. Werd deze laatste terstond geholpen, Jozef werd vergeten, en zou vergeten gebleven zijn, indien de Heere niet op verwonderlijke wijze tussenbeide gekomen was. Al was het dus geen zonde voor Jozef, om de schenken te vragen zich hem te gedenken, toch wil de Heere hem leren, dat Hij, en Hij alleen

het is, die redt en uithelpt op zijn tijd. Later zou Jozef ook het Godsbestuur prijzen, en moeten erkennen, dat, indien God nu schijnbaar niet verhoord had of geholpen, Hij wat beters voor hem had bestemd. Had de schenken terstond om Jozef gedacht, hij ware geen onderkoning van Egypte geworden..

2) Men zou God verzoeken, indien men de middelen niet beproefde, maar verachtte, die God schenkt en waardoor men zou kunnen geholpen worden..

15. Want ik ben in het geheim, ontstolen uit het land van de Hebreëen, en ook heb ik hier niets gedaan, 1) dat zij mij in deze kuil, 2) deze gevangenis gezet hebben.

1) Zijn gevoel verhindert hem uit te spreken, hoe hij van zijn vader is weg geroofd; genoeg, dat hij noch als misdadiger, noch als naar recht verkochte slaaf naar Egypte gekomen is. Even zo voorzichtig spreekt hij over zijn gevangen zetten, zonder het huis van Pótifar tot schande te maken; genoeg, dat hij onschuldig is..

Dat Jozef hier zijn geschiedenis in het kort aan de schenken meedeelt, was, volgens besluit van de Heere, opdat de schenken overtuigd zou worden van Jozefs onschuld en hem straks bij Farao aanbevelen. De ware ziel en geestesadel komt hier zo treffend uit. Noch zijn broeders, noch zijn meesteres, noch zijn meester beschuldigt hij..

2)"Kuil". De gevangenis wordt hier "kuil" genoemd, omdat dikwijls kuilen, waarin geen water was, tot gevangenis gebruikt werden..

16. Toen de overste van de bakkers zag, dat hij een goede uitlegging gedaan had, 1) zo zei hij tot Jozef; wegens de gelijkheid van de dromen voor zich eveneens een voor hem gunstige uitlegging verwachtende: Ik was ook in mijn droom, ik heb ook gedroomd; en zie, drie getraliede korven waren op mijn hoofd. 2)

1) De bakker lette er niet op, dat Jozef een goede uitlegger was, maar zag alleen op de goede boodschap. Hij is hierin een treffend beeld van zo velen, die niet letten op het Woord van God als zodanig, maar op de beloften alleen; die wel naar de hemel willen, maar enkel en alleen om van de smarten van de hel bevrijd te worden..

2) In Egypte droegen de mannen op het hoofd, de vrouwen op de schouder. Tegenwoordig dragen ook de vrouwen op het hoofd..

17. En in de bovenste korf was van alle spijs van Farao, die bakkerswerk is; en het gevogelte¹⁾ at deze uit de korf van boven mijn hoofd.

1) Nog heden komt het in Egypte voor, dat vrouwen en kleine gieren de levensmiddelen weg roven, welke mensen op het hoofd dragen..

De bakker droomt niet, dat hij in de tegenwoordigheid van Farao is. Zijn geweten beschuldigt hem wel, dat hij dit recht had verbeurd..

18. Toen antwoordde Jozef en zei: Dit is zijn uitlegging: de drie korven zijn drie dagen.

19. Binnen nog drie dagen zal Farao uw hoofd verheffen van boven u, 1) uw hoofd van u wegnemen, en hij zal u uw onthoofd lijk aan een hout hangen, en het gevogelte zal uw vlees van boven u eten. 2)

1) In het Hebreeuws Jise et-rosch Méalegaa. Uw hoofd van u wegnemen, d.i. onthoofden..

2) Toch is hierbij de goddelijke inwerking niet voorbij te zien; de voorafgaande gedachten, de gesprekken met elkaar aan de ene-zowel als het geweten en het voorgevoel aan de andere zijde, zijn aanknopingspunten en hulpmiddelen, waarvan God zich bedient. Het is geen aangename boodschap, aan een aanzienlijke man in zijn aangezicht de galg te profeteren, en hem nog bepaald aan te tonen, hoe spoedig en op welke wijze hij gevonnist zal worden. De anti-Simson, een Delila ontvlucht, Jozef, die van geen gunst ten koste van zijn geweten wil weten, kan en mag de moed hebben, ook nog in zijn banden te profeteren.

Het uitgangspunt voor de dromen van de beide gevangenen laat zich hier met grote waarschijnlijkheid aanwijzen. Zij wisten dat het na drie dagen Farao's geboortedag was, en volgens vroegere ervaringen konden zij vermoeden, dat die dag voor hun lot beslissend zou zijn. Wanneer zij onder zulke gedachten, onder hoop en vrees, insliepen, waren die dromen een voortzetting van hun denken, terwijl ook hun geweten, gelijk Krummacher opmerkt, een niet geringe invloed zal hebben gehad..

20. En het geschiedde op de derde dag, de dag van Farao's geboorte (Mark.6:21), dat hij voor al zijn knechten een maaltijd maakte; en hij verhief, gelijk Jozef voorzegd had, het hoofd van de overste van de schenkers, en het hoofd van de overste van de bakkers, in het midden van zijn knechten. 1)

1) De koningen van de oude wereld pleegden hun geboortedagen te vieren. Volgens Herodotus was dit de enige dag in het jaar, waarop de Perzische koningen zich zelfden en aan hun onderdanen geschenken gaven. Evenzo schonken de Hebreeuwse koningen bij vreugdevolle gebeurtenissen genade..

21. En hij deed de overste van de schenkers, terugkeren tot zijn schenkambt, zodat hij de beker in Farao's hand gaf;

22. Maar de overste van de bakkers, tegen wie de verdenking, misschien van een aanslag op het leven van de koning te hebben willen doen, zich bevestigde, hing hij op; gelijk Jozef hun uitgelegd had. 1)

1) Ook de gebeurtenissen, diep in de heidenwereld, ook de geschiedenissen van de vorstelijke hoven, met hun misdaden, kabalen, intriges en geweldenarijen staan onder de hoge heerlijkheid van het goddelijk bestuur; de landstreek, waarin de wijsheid van de wereld zich het meest schijnt losgemaakt te hebben van het bestuur van de goddelijke Voorzienigheid, is daarom het meest aan haar vervallen, en moet de meeste verijdelingen van haar bedoelingen

beleven. Ook de gevangenen met haar donkere kamers en kelders, met haar lijden en haar verborgenheden staan onder de opperleiding van God, en deze kerkers hebben niet alleen misdadigers ontsloten, maar dikwijls ook onschuldigen, meermalen zelfs de beste en heiligste. Christus zelf zegt: "Ik ben in de gevangenis geweest en gij hebt Mij bezocht." Ook het nachtelijke leven met zijn dromen behoort in het weefsel van de goddelijke Voorzienigheid.

23. Doch de overste van de schenkers dacht niet aan Jozef, die hem om hulp bij Farao gebeden had (vs.14); maar vergat hem. 1)

1) Het was een straal van hoop, die voor Jozef in de gevangenis tot zijn bevrijding lichtte, dat hij zich aan de voorspraak van de vader kon aanbevelen. Toen ook deze straal uitgeblust was, stond hem, naar gewone berekening, niets anders meer te wachten, dan dat hij zijn leven in deze gevangenis zou moeten doorbrengen en daarin omkomen; toch had de vervulling van de dromen van de beide hovelingen hem in zijn hoop op de vervulling van zijn eigen dromen, die hij thuis had gehad, kunnen versterken.

Ten laatste bleek het, waarom de schenken hem vergeten moest. Ware hij door diens voorbede uit de gevangenis verlost, zo had hij toch in zijn vrijheid, als arm vreemdeling, niet geweten, waarheen hij zou gaan, en het doel van God met hem had niet bereikt. Daarom ging het juist goed, dat de schenken hem vergat, hoewel het Jozef smartelijk viel..

Dit was een zeer zware beproeving voor het geduld van Jozef. Want daar hij een voorspraak had verkregen, die hem gemakkelijk uit de gevangenis zou kunnen verlossen, vooral omdat de gelegenheid hem van Godswege was beschikt, zag hij er iedere dag naar uit, nu de vaste hoop op redding in zijn hart had post gevat. Maar terwijl hij twee jaar lang in onzekerheid bleef, verdween die hoop niet alleen, maar verviel hij meer dan vroeger tot wantrouwen. Wij leren dus van deze persoon, dat wij in niets God de tijd van hulp moeten voorschrijven, daar Hij het is, die de Zijnen lang in onzekerheid laat, opdat zij bij eigen ondervinding zullen weten, wat het betekent te hopen..

Niet de schenken, maar God, de Heere, zou op Zijn tijd Jozef verlossen..

HOOFDSTUK 41.

JOZEF WORDT, NA HET UITLEGGEN VAN FARAO'S DROMEN, VERHEVEN.

I. Vs.1-36. Twee jaar later heeft Farao zelf tot tweemaal toe een veelbetekenende droom. Daar de Egyptische wijzen die niet kunnen verklaren, herinnert de overste van de schenkers zich de Hebreeuwse jongeman in de gevangenis. Farao laat Jozef halen, en deze legt nu niet alleen de dromen uit, maar geeft ook de koning goede raad, hoe hij in de tijd van de overvloed voor de tijd van hongersnood voorzorgen kon nemen.

1. En het geschiedde ten einde van twee volle jaren, in welke de Heere het hart van de overste van de gevangenis tot Jozef keerde, zodat deze opziener over de gevangenen was (hoofdstuk. 39:21-23), dat Farao, de toenmalige vorst van Egypte; waarschijnlijk Osirtase II, de derde in de dynastie van Hyksos, ten gevolge van goddelijke besturing (Spreuken. 21:1) droomde, 1) en ziet, hij stond aan de rivier, 2) aan de oever van de voor Egypte's welvaart zo gewichtige Nijl.

1) Een tweetal dromen hadden de eerste aanleiding van de ellende voor Jozef doen komen; een ander tweetal dromen, die van de oversten van de schenkers en bakkers, waren voor hem de eerste aanleiding tot bevrijding uit de ellende; en een derde tweetal dromen, die van de koning, baanden hem de weg tot grootheid en aanzien. Ook hier bespeurt gij wederom iets van die heilige evenredigheden en aangrijpende samentreffingen van de overeenkomst, die de heilsgeschiedenis boven elke andere als het bijzonder werk van Gods eigen hand kenmerken..

2) Hebr.: "aan de Jeur," dat is de Nijl..

2. En ziet, uit de rivier kwamen op zeven koeien 1) schoon van aanzien, en vet van vlees, en zij weidden in het gras, aan de oever van de rivier.

1) Het mannelijk rund was een zinnebeeld van de Nijl (Diod. Sio 1, 51) en in het bijzonder aan de God Osiris geheiligd, die de akkerbouw uitgevonden had (Diod.1:21); de naam van Osiris gaven de Egyptische priesters ook aan de Nijl (Plut.de Iside 33,39,43). Het vrouwelijk rund was in de Egyptische beeldspraak een teken van de aarde, de akkerbouw en de voeding (Clemens Alex. Strom 5 p.567). Daarmee komt de voorstelling van Isis overeen. Isis werd als de godin van de alles voedende aarde (Macrobian. Saturn. 1:20) of van de door de Nijl bevruchtte aarde (Plut. de Isid. 38) vereerd; zij werd met koehoornen afgebeeld (Herod.2:41 v.v). Zeven schone koeien, opkomende uit de Nijl, waren dus beelden van een zevenvoudige verschijning van de door de Nijl vruchtbaar gemaakte aardbodem..

3. En ziet, zeven andere koeien kwamen na die op uit de rivier, lelijk van aanzien, en dun van vlees; en zij stonden bij de andere vette koeien, die aan de oever van de rivier weidden.

4. En die koeien, lelijk van aanzien en dun van vlees, weiden niet, gelijk de eersten, maar aten op die zeven koeien 1) schoon van aanzien en vet, en bleven toch lelijk en mager als tevoren

(vs.21). Toen ontwaakte Farao, en bemerkte dat het een droom was, die hem als zeer bijzondere voorkwam.

1) De Nijl, Egypte's hoofdrivier, verdeelt het land in twee helften, en was door de zegen van de vruchtbaarheid, die hij over het land verbreidde, in de gehele oude wereld beroemd; door de inwoners werd hij als een God vereerd, en, evenals de alles voedende aarde benevens de maan onder Isis werd verstaan, zo deze benevens de alles verlichtende zon onder Osiris. Na zijn ontstaan uit de blauwe en witte rivier trekt hij, door een nu eens enger, dan een breder dal tot aan de Noordelijke grenzen van Ethiopië, breekt door het voorliggend granietgebergte en vormt de laatste van zijn watervallen bij Sijene of Assuan. Nu begint hij zijn loop door Egypte; terwijl de in zijn gehele lengte hem vergezellende oostelijke bergrug bijna loodrecht opstijgt, is de aan de westzijde gelegene Libische wal slechts een middelmatige rotsdam, die het dal voor het zand van de Libische woestijn beschut. Deze hoogten verwijderen zich hoe langer hoe verder van de rivier en het in de beginne slechts smalle Nijldal wordt breder; ten laatste zijn zij geheel toegetreden; de stroom verdeelt zich door een van hemzelf aangebrachte zandbank in twee hoofdarmen en vormt zo met de kusten van de Middellandse zee, waarin hij zich ontlast, een grote driehoek, die wegens zijn gelijkheid met de Griekse letter D de naam van Delta voert. Wat de jaarlijkse overstromingen betreft, zo hebben deze hun oorsprong in de menigvuldige regens, die van mei tot september in Ethiopië en in al de landen neervallen, welke hun water naar de Nijl voeren. In de tweede helft van juni begint gewoonlijk de rivier te wassen, en het water wordt soms groen of geelachtig, ook wel rood en ondrinkbaar; in augustus vloeit het buiten de oevers en bereikt tot in het begin van september zijn grootste hoogte, zodat het Nijldal aan een zee gelijk, waaruit steden en dorpen als eilanden zich verheffen. Langzamerhand valt het, 60 of 70 dagen na de hoogste waterstand, en keert in het einde van oktober terug. Deze overstroming, welke in het vlakke Beneden-Egypte, van oude tijden af, door kanalen en werktuigen, naar alle richtingen heen verbreid werd, bewerkt alleen de vruchtbaarheid van het land; een bijzondere vruchtbaarheid is er, als het water tot 18 ellen stijgt, een toereikende, wanneer het 16 ellen bereikt. Door het achterblijvende slib ontstaan echter dikwijls ziekten, in het bijzonder melaatsheid en pest..

5. Daarna sliep hij en droomde andermaal, en ziet, zeven aren rezen op, in één halm, 1) vet en goed.

1) Welk een bewijs van vruchtbaarheid, zeven aren in één halm..

6. En ziet, zeven dunne en van de oostenwind, de uit de woestijn komende Chamsin, verzengde aren, schoten na deze uit.

7. En de dunne aren verslonden, terwijl zij opschoten de zeven vette en volle aren, zodat van deze niets meer te zien was. Toen ontwaakte Farao, en ziet, het was een droom.

8. En het geschiedde in de morgenstond, dat zijn geest verslagen was, daar hij tweemaal op zo merkwaardig overeenkomende wijze gedroomd had, dat hij hier een profetie moest vermoeden; en hij zond heen en a) riep al de tovenaars, waarzeggers van Egypte, en al de wijzen,

1) die daar in Egypteland waren, en Farao vertelde hun zijn droom, maar er was niemand, die ze aan Farao uitlegde, hoewel de betekenis zo voor de hand lag. Het is toch het lot van de wijsheid van deze wereld, dat zij verstommen moet, juist daar, waar de grootste behoefte is aan raad, en het behoort tot de wereldregering van God, de welsprekenden de lippen te sluiten en de ouden het verstand te ontnemen. (Job.12:20).

a) Daniël. 2:2

1) Hier zijn bedoeld de met de priesters tot één kaste behorende heilige schrijvers of schriftgeleerden, die zich met sterrenkunde en andere wetenschappen, en ook met waarzeggerij, droomuitlegging en tovenarij bezighielden en voor bezitters van buitengewone wijsheid aangezien werden..

9. Toen sprak de overste van de schenkers, die ook in die vergadering tegenwoordig was, tot Farao zeggende: Ik denk heden aan mijn zonden, 1) die ik twee jaar geleden tegen de koning bedreef.

1) Deze plaats was voor graaf Leopold van Stolberg (1750-1819) een middel tot zijn bekering, daar hij op de dag, waarop ook hij schenken werd, bij het opslaan van zijn Bijbel, deze woorden las..

Dit was geen oprechte schuldbelijdenis, maar middel, om weer diep zich in de gunst van de koning te dringen. Het was niet om het belang van Jozef, maar om dat van zichzelf. God, de Heere, wil zich echter ook hiervan bedienen, om Jozef te verlossen en om door de verlossing en verhoging van Jozef straks de Kerk van het Oude Verbond te redden. De wereld meent niet anders, dan dat zij altijd de kerk bestrijdt, maar zij ziet het niet, dat God haar onzichtbaar gebruikt en haar wegen alzo leidt, dat zij de welstand van de Kerk moet bevorderen.

10. Farao namelijk was zeer vertoornd op zijn dienaars (hoofdstuk. 40:2 vv.), en leverde mij in bewaring ten huize van de overste van de lijfwacht, mij en de overste van de bakkers.

11. En in een nacht droomden wij een droom, ik en hij: wij droomden, elk naar de uitlegging van zijn droom ieder van ons, gelijk later duidelijk is bewaarheid.

12. En aldaar was bij ons een Hebreeuwse jongeman, een knecht van de overste van de lijfwacht, die eveneens in de gevangenis was en gesteld was om ons te dienen. Deze vroeg ons 's morgens naar reden van onze treurigheid; wij antwoordden, dat wij opmerkelijke dromen hadden gehad, en wij vertelden ze hem; en hij legde ons onze dromen uit, een ieder legde hij ze in het bijzonder uit, naar zijn droom.

13. En zoals hij ons uitlegde, alzo is het geschied: mij heeft hij gezegd, dat ik zou hersteld worden in mijn staat, en hem, de bakker, heeft hij gezegd, dat hij zou gehangen worden.

14. Toen zond Farao, a) door dit verhaal van de schenken getroffen, en riep Jozef, 1) en zij, die gezonden waren, deden hem haastelijk uit de kuil, uit de gevangenis komen; en men

schoor hem, en men veranderde zijn klederen, 2) opdat hij waardig voor de koning zou verschijnen; en hij kwam tot Farao. Waarschijnlijk woonde de koning te Memphis (Hebr. Moff zie Hos.9:6 of Nof zie Jesaja. 19:13, in het enge dal van de Nijl, zie "Ge 41.4", en wel aan de westzijde daarvan gelegen); daar was ook zeker Pótifar woonachtig, in wiens huis zich de gevangenis bevond.

a) Psalm. 105:20 Daniël. 2:25

1) Op deze wijze verwekt God Jozef een verlosser. Dat mag wel heten: een genadige God te hebben. Weent gij, Hij heeft een gouden schotel, en Hij bewaart uw tranen daarop..

2) Wie ongeschoren was of in een slordig, vuil kleed zich vertoonde, was onrein. En geen onreine mocht voor de koning verschijnen of in zijn huis komen. Daarom geschiedde dit met Jozef. De jongste ontdekkingen in Egypte hebben dit volkomen bevestigd..

15. En Farao sprak tot Jozef: Ik heb een droom gedroomd, en er is niemand, die hem uitlegt; maar ik heb van u horen zeggen, als gij een droom hoort, dat gij hem uitlegt.1)

1) Farao maakt sterke gevolgtrekkingen uit het woord van de schenken, maar geheel in de zin van een despoot, die verlangt, dat aan zijn verwachting voldaan zal worden. Het vlelend woord van de vorst brengt Jozef niet van de rechte weg. Hij geeft God de eer (hoofdstuk. 40:8); maar hij hoopt ook op Gods verlichting en nodigt de koning, op beleefde wijze, hem de droom te verhalen..

16. En Jozef, tegen zulk een heidense verheffing van zijn persoon zich stellende en de koning, evenals vroeger beide kamerlingen, op God als de enige onbedriegelijke uitlegger wijzende, antwoordde Farao, zeggende: Het is buiten mij!1) God zal Farao's welstand aanzeggen. 2) Ik ben het niet, die dromen uitgelegd heb, of uitleggen kan; God is het, die het door mij gedaan heeft en het doen kan. Met dit laatste woord stelt zich Jozef ten dienste van de koning.

1) Jozef tegenover de Egyptische droomuitleggers; Mozes tegenover de Egyptische tovenaars; Christus tegenover de Farizeeën en schriftgeleerden; Paulus tegenover de dwaalleraars, enz. Ziet daar de tegenstelling tussen de goddelijke wijsheid en de wijsheid van deze wereld, gelijk zij door de gehele wereldgeschiedenis zichtbaar is..

2) Dit voegt Jozef uit aandrang van zijn gemoed erbij. Want hij weet nog niet, hoedanig de godsspraak zal zijn. Derhalve kan hij als profeet niets gelukkigs en wenselijks beloven, maar hij moet spreken net zoals hij het van God ontvangt, hoedanig het ook zij, ja, ook als het treurig en smartelijk is. Zo echter is hij niet gebonden, dat hij niet een blijde uitkomst voor de koning kan wensen..

17. Toen sprak Farao tot Jozef: Zie in mijn droom stond ik aan de oever van de rivier.

18. En zie, uit de rivier kwamen op zeven koeien, vet van vlees en schoon van gedaante, en zij weidden in het gras.

19. En zie, zeven andere koeien kwamen op na deze, mager en zeer lelijk van gedaante, rank van vlees: ik heb dergelijke van lelijkheid niet gezien in het gehele Egypteland.

20. En die ranke en lelijke koeien aten die eerste zeven vette koeien op.

21. Dewelke in haar buik inkwamen, maar men merkte niet, dat ze in haar buik ingekomen waren; want haar aanzien was lelijk, gelijk als in het begin. Toen ontwaakte ik.

22. Daarna zag ik in mijn droom, en zie, zeven aren rezen op in één halm, vol en goed.

23. En zie, zeven dorre, dunne en van de oostenwind verzengde aren, schoten na deze uit.

24. En die zeven dunne aren verslonden die zeven goede aren. 1) En ik heb het de tovenaars gezegd, maar er was niemand, die het mij verklaarde. 2)

1) Nu Farao de dromen aan Jozef meedeelt, staan zij hem nog levendig voor de geest. Voor zijn verbeelding ziet hij ze, die koeien en die aren, nog eens opkomen. Vandaar dat de beschrijving levendiger is en de koning nog enkele dingen voegt bij de dromen, zoals hij ze gedroomd heeft..

2) Farao wijst hier op de machteloosheid van de wetenschap tegenover het bovennatuurlijke; waar de Heilige schrijver dit opzettelijk vermeldt, daar bedoelt hij de wijsheid van de wereld tegenover de wijsheid Gods te plaatsen.

25. Toen zei Jozef tot Farao, voor wie hij daar stond in de stille majesteit van een knecht van God, die van zichzelf niets is, maar alles vermag door de levende God: De droom van Farao is één: hetgeen God is doende, wat Hij voorgenomen heeft te doen, heeft Hij Farao in deze dromen te kennen gegeven.

Jozef plaatst Farao terstond op het rechte standpunt. Hij doet terstond uitkomen, dat God de koning die dromen heeft toegezonden, met de bedoeling om Farao te waarschuwen, wat Hij doen zal in de volgende jaren. Zo moest God alleen de eer van Zijn werk ontvangen..

26. Die zeven schone koeien, die in de eerste droom uit het water opkwamen, zijn zeven jaren: die zeven schone aren, die in de andere droom uit een halm voortkwamen, zijn ook zeven jaren; de droom is één.

27. En die zeven ranke en lelijke koeien, die in de eerste droom, na deze schone en vette koeien opkwamen, zijn zeven jaren, overeenkomende met het beeld van de andere koeien; en die zeven ranke, van de oostenwind verzengde aren, die in de tweede droom voorkwamen, zullen zeven jaren van honger wezen.

28. Dit is nu, wanneer ik alles in het kort tezamen vat, het woord, hetwelk ik reeds tot Farao gesproken, heb (vs.25); hetgeen God is doende, heeft hij Farao vertoond.

De zaaitijd was toen reeds aangebroken..

29. Zie, de zeven aankomende jaren zal de Nijl het land zeer hoog overstromen, en uit die wateren zal er grote overvloed in het gehele land van Egypte zijn.

30. Maar na deze zullen er opstaan zeven jaren van honger; dan zal in het gehele land van Egypte al die overvloed vergeten worden; en de honger zal hoe langer hoe meer het land, de opbrengst van het land gedurende zeven jaren van overvloed verteren.

31. Ook zal de overvloed, die tevoren in het land geweest is, ten laatste niet meer gemerkt worden, vanwege dezelfde honger, die daarna wezen zal: want hij zal zeer zwaar zijn.

32. En aangaande, dat die droom aan Farao aanstonds ten tweede maal is herhaald, is, omdat de zaak van God vastbesloten is, en dat God zich haast, om deze te doen, haar te volbrengen.

Hiermee wil Jozef niet zeggen, dat als Farao slechts eenmaal de droom had gedroomd, het dan nog twijfelachtig kon zijn, maar dat God Farao twee maal hetzelfde, onder andere beelden, heeft laten dromen, om voor Farao zelf tot een zeker teken te zijn, dat de zaak geschieden zou..

33. Zo zie nu Farao naar een verstandige en wijze man, en stel hem aan over het land van Egypte.

Jozef geeft meer dan gevraagd was. Want niet slechts is hij uitlegger van de droom, maar opdat hij het ambt van profeet vervulle, verbindt hij wetenschap en raadgeving. Wij weten nu, dat de ware en wettige profeten van God niet enkel verkondigden, wat geschieden zou, maar ook het middel tegen boven het hoofd hangende rampen aangaven. Nadat Jozef voorspeld heeft, wat in de volgende veertien jaar bij afwisseling gebeuren zou, geeft hij vervolgens aan, wat nodig gedaan moest worden en vermaant Farao, dat hij, zoveel hij kan, daarvoor zorg. En dit nu is één van de kenmerken, waardoor God zijn profeten altijd van de valse waarzeggers onderscheidt, omdat Hij hun de genade schenkt van te leren en te vermanen, opdat zij de toekomstige dingen niet nutteloos verkondigen..

34. Farao doe zo, en bestelle onder deze opzieners over het land; en neme door deze het vijfde deel 1) van de opbrengst van het land van Egypte. Farao doe dit in al de zeven jaren van overvloed.

1) De koning had recht op het vijfde deel van de inkomsten van het land. Jozef komt dus niet aan hetgeen van het volk was, maar aan datgene, waarop de koning en niet het volk recht had. Zijn vroeger verblijf aan Pótifars huis had hem ongetwijfeld hiermee in kennis gebracht..

35. En dat zij alle door die vaste opbrengst verkregene spijs van deze aankomende goede jaren verzamelen, en koren opleggen, onder de hand, in de korenschuren van Farao, tot spijs in de steden, en bewaren het.

36. Zo zal de spijze opgelegd zijn tot voorraad voor het land, 1) voor zeven jaren van honger, die in Egypteland wezen zullen; opdat het land van honger niet verga. 2)

1)"Voor het land." De bedoeling is niet alleen voor Egypte, maar voor de gehele aarde. Egypte was toentertijd vooral de voorraadschuur van vele volken..

2) De vrijmoedige raad van Jozef bewijst, dat hem zijn gave, om de droom uit te leggen niet in bedwelming heeft gebracht; dat hem veeleer de bedoeling van de dromen diep heeft aangegrepen. Hij voelt het gewicht van de tijd en begeert de redding uit het nabij zijnde en grote gevaar. Men kan niet zeggen, dat Jozef Farao de raad gegeven heeft, een geschikte man te zoeken (vs.33), met het doel, om zichzelf aan te bevelen. Veelmeer schijnt hij zo geheel vervuld te zijn met het vooruitzicht van de nood, dat hij aan zichzelf niet denkt. Ook is het ambt, dat hij aanraadt, veel geringer, dan hetgeen Farao hem later verleent. Tussen een overste van hen, die belastingen innen en een stadhouder is een groot onderscheid..

Jozef treedt hier op als voorbeeld van een echte staathuishoudkundige. Maar niet om de mens in hem te verheerlijken, maar God, die hem deze wijsheid verleend had. Ook door Jozefs leven wordt het woord bevestigd, dat de vrees voor de Heere het beginsel van wijsheid is. Welk een koninklijke geest, welk een veelomvattende blik, welk een diepe kennis van zaken spreidt hij hier ten toon!.

II. Vs.37-46. Farao, die een diepe indruk ontvangen heeft van Jozefs verlichting door de Geest van God, verheft hem tot Grootvizier. Hij laat hem op plechtige wijze door de hoofdstad voeren en neemt hem geheel onder het Egyptische volk op. Hij geeft hem een Egyptische naam, en de dochter van een opperpriester tot vrouw. Jozef treedt, dertig jaar oud, in zijn verheven ambt.

37. a) En dit woord was goed 1) in de ogen van Farao, en in de ogen van al zijn knechten, van al zijn hovelingen en raadslieden.

a) Hand.7:10

1) Niet slechts kwam de uitlegging van de dromen hun zo eenvoudig en natuurlijk, als treffend en waar voor (en dit des te meer, daar de koe bij de Egyptenaren het zinnebeeld van de alles vruchtbaarmakende aarde was, en de Nijl de bron van alle vruchtbaarheid van hun land; terwijl bovendien het tweede droomgezicht reëel bevestigde wat het eerste slechts symbolisch voorstelde), maar ook erkenden zij de bijgevoegde raad, die van veruitziende wijsheid getuigde, als zeer heilzaam. Daarbij kwam de persoonlijkheid van Jozef, zijn open en verheven wezen, dat aan zijn woorden een zo grote indruk verschafte..

38. a) Zo zei Farao tot zijn knechten: Zouden wij wel een man vinden als deze, in welke Gods Geest 1) op zo buitengewone wijze aanwezig is, om zo verstandig te maken?

a) Psalm. 105:22

1) Merkwaardig is het, dat Farao, ofschoon hij door zijn waarzeggers was beschaamd, toch in Jozef de gaven van de Geest prijst..

39. Daarna zei 1) Farao tot Jozef: Omdat God u dit alles (vs.29-32) heeft verkondigd, zo is het ons duidelijk, dat er niemand zo verstandig en wijs is als gij; in u hebben wij de rechte man gevonden, naar wie gij ons geraden hebt (vs.33) om te zien.

1) Farao wordt gedwongen, om te midden van zijn heidense omgeving, God de eer van zijn Naam te geven. Waar de heidense waarzeggers machteloos stonden en Jozef hem heeft beleden, dat de uitleggingen van God zijn, daar moet Farao openlijk betuigen, dat de God van Jozef de God van wijsheid en van verstand is..

40. Gij zult over mijn huis zijn 1) a) en op uw bevel zal al mijn volk u de hand kussen, 2) het zal u gehoorzaam zijn; alleen op deze troon zal ik groter zijn dan gij; 3) alleen het zitten op deze troon zal ik in hoogheid en ere boven u hebben.

a) Psalm. 105:21

1) De grootvizier in de Oosterse rijken is de werkelijke verschijning van de vorst, die zelf meer in het verborgen blijft. In een land met geheel despotische regeringsvorm, waar de koning alleen door de zeden en gewoonten van de godsdienst beperkt was, kan de plotselinge verheffing van een slaaf tot de hoogste eer, voornamelijk, wanneer men iets goddelijks in hem meent te zien, niet zo geheel bevreemdend wezen; nog heden geschiedt dit in Oosterse landen, zelfs in Rusland..

Jozef wordt hiermee de rechterhand van Farao. Een dergelijk ambt wordt ook later bij de koningen van Israël gevonden. (1 Kon.18:3; 2 Koningen. 18:18).

2) "Op uw bevel zal al mijn volk u de hand kussen." Zo leest onze Statenvertaling. Deze vertaling is echter niet juist. Wil men de vertaling "kussen" behouden, dan dient ook van "op uw bevel" gelezen te worden "op uw mond." In het Hebreeuws Al-Phigaa. Voor het woord "kussen" staat in de grondtekst neshek, dat "kussen" betekent, maar ook in verband met het verwante Arabisch "inrichten." De vertaling is deze: "op uw bevel zal al mijn volk zich inrichten," d.i. doen wat gij beveelt. Een mondkus was als teken van huldiging niet in gebruik bij de Egyptenaren..

3) Hiermee verklaart Farao, dat hij Soeverein blijft en de Soevereine rechten blijft behouden..

41. Voorts sprak Farao tot Jozef: Zie ik heb u hiermee, van dit ogenblik aan, over geheel Egypte gesteld.

42. En Farao nam, terwijl hij dit zei, zijn ring, waarop de koninklijke naam gegraveerd was, van zijn hand af, en deed hem aan Jozefs hand, hem daardoor macht gevende, om in naam van de koning bevelen uit te vaardigen (Esther 3:10;8:2); en hij liet hem fijne linnen kleren aantrekken, klederen van witten fijnen byssus (zie "Ex 25.4), gelijk de priesters in Egypte

droegen, waardoor hij de priesters in rang werd gelijk gesteld; en bovendien legde hij een gouden keten, als waarmee mensen van aanzien zich gewoonlijk versierden, aanzijn hals. 1)

1) Het eerste kenteken van die hoge waardigheid van de grootvizier is de zegelring "om daarmee koninklijke bevelen uit te vaardigen"

Dit zegel draagt ook bij de Turken de grootvizier..

Het tweede teken is het witte Byssus-kleed, dat de priesterkaste droeg, waardoor zijn verheffing tot die stand werd aangewezen; het derde ereteken is de gouden keten om de hals, in Egypte als onderscheiding gewoon, zonder twijfel een teken van koninklijke gunst en van hoge waardigheid tevens. In deze waardigheid moet Jozef nu ook aan het volk voorgesteld worden; daarom laat de koning hem op zijn tweede wagen door de stad trekken..

Men vraagt of het de heilige man geoorloofd was, in zulk een schitterende glans te voorschijn te treden. Ik antwoord: ofschoon de pracht nooit vrij is van zonde en het daarom in de uitwendige levenswijze nederigheid het beste is, zo is toch enige glans bij koningen en andere vorsten van de wereld niet te veroordelen, indien zij deze maar niet al te begerig zoeken, noch er zich hoogmoedig over betonen. De middelmaat is altijd te betrachten, maar omdat het niet in de macht van Jozef lag, om de maat voor te schrijven, het hogere gezag hem niet zonder het gebruikelijke ornaat kon geschonken worden, stond het hem vrij, meer te ontvangen dan wenselijk was..

Waar Job na zijn lijden alles dubbel ontving uit de hand van God, daar geschiedt dit in betrekkelijke zin ook met Jozef. God, de Heere, plaatst hem zo hoog mogelijk..

Die door zijn broeders werd gehaat, is de gunsteling van de koning; die als "meesterdromer" bespot was, is door dromen de hooggeëerde geworden. De gevangene is verhoogd tot de troon; de slaaf draagt de zegelring; die van de veelkleurige rok werd beroofd, draagt het witte kleed; ijzeren boeien hebben plaatsgemaakt voor een gouden ketting enzovoorts. Zo vergoedt de Heere vroeger ongeluk!.

43. En hij deed hem rijden op de tweede wagen, die hij had, de statiewagen, die onmiddellijk op de koninklijke volgde, door de hoofdstad Memphis (vs.4) heen; en zij (herauten) riepen voor zijn aangezicht: Abrek,

1) dat is: Knielt! Alzo stelde hij hem, als machthebbende, over geheel Egypte. 2)

1) Dit is waarschijnlijk een Egyptisch (Koptisch) woord, eigenlijk: aperek; d.i. "buigt het hoofd". Daarvan is het Hebreeuwse gevormd, dat "buigt de knie", "knielt" of "zegt" betekent. De herauten moesten alzo aan het gehele volk herinneren of bekend maken, dat men, na de koning, aan Jozef alom de diepste eerbied behoorde te betonen..

Abrek, in het Koptisch Abork: werpt u neer..

2) Dat had Jozef in de kerker niet begeerd, slechts dat hij mocht bevrijd worden (hoofdstuk. 40:14 vv.) Onze Heere in de hemel laat hem daar een tijdlang reukwerk aansteken, maar antwoordt hem: Gij weet niet, wat gij bidt. Ik pleeg veel meer te doen, dan gij bidden of begrijpen kunt. Daarom moet gij nog enige tijd langer wachten. Ik begeer nog meer van de ware wierook (Hoogl.3:6), die ten hemel opstijgt (hoofdstuk. 40:23). Overeenkomstig heeft Jozef ontvangen, wat hij tevoren niet had kunnen verstaan, noch hopen of bidden..

44. En Farao zei, nadat de plechtige tocht door de stad geëindigd was, tot Jozef: Ik ben Farao, en krachtens mijn koninklijke macht heb ik u tot grootvizier in mijn rijk aangesteld; ik ben Farao, doch zonder u zal niemand zijn hand of zijn voet opheffen, in geheel Egypte; alles zal geschieden naar uw wil.

45. En Farao noemde Jozefs naam, Zafnath Paänéah 1) (levensbehouder), om hem door deze Egyptische naam geheel het Egyptische volk in te lijven, en bovendien gaf Farao, om hem tegelijk in de zozeer vereerde priesterkaste in te leiden 2) Asnath (geweide aan Neith, d.i. Egyptische Minerva), de dochter van Potiféra (priester van de zon), overste 3) van On (zon, zonnestad, Heliopolis), hem tot een vrouw, en Jozef toog als groot vizier, uit door het gehele land van Egypte, om overal zijn beschikkingen te maken.

1) De zuivere betekenis van deze naam is moeilijk uit te maken. Flavius Josefus vertaalt hem door "openbaarmaker van de verborgenheden." De Septuaginta vertaalt dit woord door een Grieks, dat in verband met het Koptisch "Redder der Wereld" betekent. Zo vertaalt ook Hieronymus..

Van de Egyptische kasten of standen was die van de priesters de eerste en voornaamste; zij droegen geschoren hoofden en witlinnen kleding, namen de grootste reinheid in acht, en hadden, ten opzichte van spijs en drank, een strenge levenswijze. Hun behoorden de tempelgoederen toe, van wier inkomsten zij leefden; toch hielden zij zich niet alléén bezig met godsdienstige verrichtingen, maar voornamelijk ook met wetenschappen en kunsten (hoofdstuk. 41:8). Uit hen werden, reeds van de vroegste tijden af, de koningen genomen, die in de bijbel bijna overal "Farao" genoemd zijn; dat is: Pi-ouro, de koning, of Pe-ra, plaatsbekleder van de zonnegod (Ra = zon). Later behoorden de koningen tot de tweede stand, die van de krijgslieden, welke deels uit eigenlijke, ondergeschikte krijgslieden bestond, deels uit jonge mannen, die de koning tot wacht dienden; ieder van deze ontving 12 akkers land als soldatenleen. De derde kaste was die van de landbouwers of herders; zij bestond voornamelijk uit degenen, die de landerijen van de priesters en krijgslieden pachtten. Verdere kasten zijn die van de handwerkslieden, de schippers, de tolken, de zwijnenhoeders (die, evenals hun dieren voor onrein werden gehouden en geen tempel mochten betreden enz.) Men heeft meermalen gevraagd, hoe Jozef met zijn geloof in Jehova zich een priesterkaste als die van de afgodische Egyptenaren kon laten inwijden. Men bedenke, dat Jozef niet werd opgenomen onder de werkelijk dienstdoende priesters, maar dat hij tot een van de Egyptische standen moest behoren en nu onder de meest geëerde werd opgenomen. Dat Jozef zich niet bezoedeld heeft met de Egyptische natuurdienst is duidelijk genoeg; hij bleef getrouw aan zijn God..

3) Het Hebreeuwse woord betekent "priester". In Heliopolis, dat noordoostelijk van Memphis gelegen is, was sedert oude tijd een beroemde tempel, aan de Zonnegod gewijd; de daar wonende priesters waren de voornaamste onder de Egyptische priesters..

46. Jozef nu was dertig jaar oud, 1) also op mannelijke leeftijd (Numeri. 4:30), als hij stond voor het aangezicht van Farao, koning van Egypte, om hem zijn dromen uit te leggen, hetgeen deze verhoging ten gevolge had; en Jozef ging uit van Farao's aangezicht, en hij toog, gelijk boven in vs.45 reeds opgemerkt is, door geheel Egypte.

1) Om twee redenen deelt Mozes mee, hoe oud Jozef was, toen hij de regering van Egypte aanvaarde. Het is toch zeldzaam, dat ouderen zich door jongeren laten regeren. Daarom moet men aannemen, dat het door de bijzondere gunst van God geschied is, dat Jozef zonder benijd te worden, regeerde, en hem het ontzag en de eerbied onveranderd bleef na tal van jaren. De tweede reden is, dat de lezer bij zichzelf moge bedenken, de langdurige moeiten, waarmee hij op verschillende wijze gekweld is geweest. En ofschoon hij niet slecht behandeld is, toch kon een ballingschap van 13 jaar een zeer zware beproeving voor hem zijn, omdat zijn terugkeren naar zijn vaderhuis niet slechts door de slavernij, maar ook door de gevangenisstraf belemmerd werd..

III. Vs.47-57. In de zeven jaren van overvloed vult Jozef Farao's korenschuren; maar de Heere vult ook zijn huis, daar Hij hem twee zonen laat geboren worden. Daarna komen de zeven jaren van misoogst met hun nood.

47. En het land bracht voort, gelijk Jozef voorzegt had, in de zeven jaren van overvloed met handenvol; iedere zaadkorrel gaf een handvol aren.

48. En hij (Jozef) vergaderde, door de aangestelde opzieners (vs.34), alle spijs van de zeven jaren, die in Egypte was, en hij deed de spijs in de steden, hij bracht ze daarin ter bewaring; de spijs van het veld van elke stad, hetwelk rondom haar was, deed hij daarbinnen, in opgerichte korenschuren, opdat het later gemakkelijker zou zijn voor allen, om te halen.

Wel hem, die een goede Jozef in de hof van zijn hart heeft, die voorraad weet te verschaffen, wanneer de honger van het goddelijk woord op handen is..

49. Alzo bracht Jozef zeer veel koren bijeen, als het zand van de zee (hoofdstuk. 32:12; Psalm. 139:18) totdat men ophield te tellen, hetwelk men vroeger gedaan had, want daarvan was geen getal; men kon het niet meer tellen.

50. a) En Jozef werden twee zonen geboren, eer er een jaar van honger aankwam, die Asnath, de dochter van Potiféra, overste van On, hem baarde.

a)Genesis 46:20; 48:5

51. En Jozef noemde 1) zijn eerstgeborene Manasse (die vergeten doet); want, zei hij, tevreden met de wegen, langs welke de Heere hem geleid had, en het verdere, ook ten

opzichte van het vaderlijk huis, aan diezelfde trouwe Bestuurder overgevend: God heeft mij doen vergeten al mijn moeite, en het gehele huis van mijn vader, 2) waaruit ik verstoten ben (hoofdstuk. 45:5; 50:20). God heeft het zó met mij gemaakt, dat ik Hem nu in al zijn wijze wegen, die Hij met mij gehouden heeft, hoe smartelijk zij ook waren, prijs en aanbid.

1) Jozef geeft zelf namen aan zijn kinderen en wel Hebreeuwse namen. Een sprekend bewijs, dat hij de huiselijke roeping niet verwaarloosde, en dat hij zijn vaderhuis evenmin vergeten had..

2)"Hoe?" vraagt hier Luther: "is het dan Christelijk, dat hij zich beroemt zijn vader en zijn moeder vergeten te hebben?" Dit doet hij niet, want, wanneer hij zegt, het gehele huis van zijn vader vergeten te hebben, zo denkt hij zeker bijzonder aan het leed, door zijn broeders hem aangedaan. Het is opmerkelijk, zegt Knobel, dat Jozef de hem innig liefhebbende vader niet tijdig van zijn verheffing heeft kennis gegeven, maar zo vele jaren voorbij liet gaan, en nog eerst door het komen van zijn broeders daartoe gebracht werd. De rechte verklaring van deze, reeds door Theodoretus gemaakte bedenking, vindt men bij Baumgarten: "Vast in het geloof, verwachtte hij niets van zelf ingrijpen in de raad van God, die naar een verder en heerlijker doel wees. Bovendien moet zijn voorspelling nog door het gevolg bevestigd worden, opdat zijn macht zou bevestigd worden." Daarbij komt, dat Jozef zich niet kon bekend maken, zonder dat de schuld van zijn broeders ontdekt zou worden en dat hij een roeping had, die buitengewone inspanning vereiste..

Over deze uitdrukking wordt verschillend gedacht. De getuigenissen hierboven pleiten Jozef van alle schuld vrij. Calvijn echter is van mening, dat het niet goed van hem was en zegt o.m.: Hoewel hij onderkoning van Egypte was, zo was toch zijn toestand ongelukkig, nadat hij van de Kerk gescheiden leefde..

52. En de tweede noemde hij Efraïm (dubbele vruchtbaarheid): want, zei hij, God heeft mij doen groeien, tweemaal vruchtbaar doen worden in het land van mijn verdrukking, 1) waarin ik voorheen 13 jaar lang zo veelellende heb moeten doorstaan.

1)"Toch twijfel ik er niet aan, of de tegenwoordige eer en heerlijkheid zal Jozef meer geplaagd hebben, dan de gevangenis en overigens al zijn jammer en ellende," zegt Luther. Uit deze woorden blijkt een weemoedig verlangen naar Kanaän in tegenoverstelling van de onverschilligheid, die in de woorden (vs.51) "en het gehele huis van mijn vader" schijnt te liggen..

53. Toen eindigden de zeven jaren van overvloed, die in Egypte geweest waren.

54. a) En de zeven jaren van honger begonnen aan te komen, gelijk als Jozef gezegd had, en er was honger in alle landen, die om Egypte lagen, in Kanaän, Arabië en Syrië; want de tropische regen heeft met de Abyssinische een gelijke oorsprong, zij bleven ook daar uit; maar in geheel Egypte was voor de eerste tijd nog brood, zolang namelijk de voorraad toereikend was, die men hier en daar naar het voorbeeld van Jozef verzameld had.

a) Genesis 45:6 Psalm. 105:16

55. Als nu geheel Egypte, bij de aanhoudende misoogsten, ook hongerde, riep het volk tot Farao om brood, daar het wist, dat deze een grote voorraad bezat (2 Koningen. 6:25 vv.); en Farao zei tot al de Egyptenaren: Gaat tot Jozef, die ik u als vader van het land heb voorgesteld (vs.43); doet wat hij u zegt. 1)

1) Farao spreekt also niet, om de last van het verzorgen van zich af te schuiven, maar omdat hij een ongeschokt vertrouwen in Jozef heeft, zodat hij deze in niets wil belemmeren, om alles zo goed mogelijk te verzorgen..

56. Als dan honger over het gehele land was, en de mensen op Farao's aanwijzing naar Jozef kwamen, zo opende Jozef alles, al de korenschuren in de steden, waarin iets was, en verkocht aan de Egyptenaren; want de honger was sterk in Egypteland.

57. En alle landen; de inwoners van alle omliggende landen, kwamen eveneens in Egypte tot Jozef, 1)om te kopen; want de honger was sterk in alle landen.

1) Zij werden nog vroeger door de misoogsten gedrukt, dan de Egyptenaars (vs.53) en hadden daarom ook reeds vroeger hun toevlucht tot Jozef genomen. Er is nauwelijks een land op aarde, waar hongersnood zo dikwijls en zo vreselijk gewoed heeft, als juist in Egypte; geen land, dat zozeer de maatregelen behoefde, als die, welke Jozef tot redding van het volk aanwendde. Het overstromen van de Nijl, een paar voeten hoger of lager, dan de behoefte is, werkt reeds zeer schadelijk. In het jaar 1199 had de vloed een zeer lage stand. Het gevolg was een vreselijke hongersnood, vergezeld van ontzaglijke gruwelen. Ouders verteerden hun kinderen, mensenvlees was een gewone spijs geworden; men vond verschillende wijzen uit, om dit te bereiden; men sprak ervan en hoorde daarvan als van een gewone zaak. Het mensenvangen was tot een gewoon werk geworden. Het grootste gedeelte van de bevolking stierf weg. Ook het volgende jaar bereikte de overstroming de gewone hoogte niet en slechts het lager land werd onder water gezet. Ook van de overstroomde landen konden velen uit gebrek aan arbeiders en zaadkoren niet bezaaid worden; vele stukken land werden bovendien door wormen verwoest, die het uitgezaaide verteerden. In een andere hongersnood was de Kalief zelf bijna van honger gestorven..

HOOFDSTUK 42.

DE EERSTE REIS VAN JAKOB'S ZONEN NAAR EGYPTEN.

I. Vs.1-26. De honger drukt, reeds aanstonds in het eerste jaar, ook het land Kanaän. Jakob zendt zijn zonen, met uitzondering van de jongste, naar Egypte, om daar spijs te kopen. Jozef herkent zijn broeders; zij echter kennen hem niet. Jozef brengt hen in een lange en moeilijke school, waarin hij hen deels straft, deels beproeft. Hij brengt hen geheel in dezelfde toestand, als waarin hij zich bevonden heeft, toen hij door hen als spion gegrepen en in de kuil geworpen werd.

1. Toen Jakob aan andere inwoners van het land, die naar Egypte reisden, om spijs te kopen, zag, dat er koren in Egypte was, zo zei Jakob tot zijn zonen, die wel niet zonder reden zich verwijderd gehouden hadden van het land, dat hen aan hun zonde herinnerde (hoofdstuk. 37:25): Waarom ziet gij op elkaar, 1) alsof gij buiten raad zijt?

1) Waarom zien Jakob's zonen elkaar in verlegenheid aan, en spreken zij er niet van, om naar Egypte te gaan, waar koren te koop is, hoewel een karavaan van reizigers zich gereed maakt, daarheen te vertrekken? Egypte is voor hun kwaad geweten een naam, die ongeluk voorspelt. Daar zij moeten vertrekken, gaan zij het liefst met hun tieners, opdat de een de ander sterke; daarbij vermengen zij zich met de menigte. Zij moeten tegenover Jozefs beschuldigingen verklaren, waarom zij, tien man sterk, verschijnen, en worden daardoor gedwongen de naam van Jozef te vermelden; maar hoe spoedig gaan zij die voorbij! Nadat zij door de gevangenschap verschrinkt, en met de dood bedreigd zijn, kunnen zij, zelfs in Jozefs tegenwoordigheid en voor de oren van de tolk, de aanklacht van zichzelf niet onderdrukken: "dat hebben wij aan onze broeder verdiend!" Hoe levendig is bij hen de herinnering aan de smekende broeder, die om erbarmen bad! Zo getrouw is de herinnering van het geweten. Nu wordt ook het teruggevonden geld in de zak van een tot een teken, dat eindelijk de gerichten van God over hen aanvangen; en nog wordt hun angst groter, als het geld in alle zakken gevonden wordt. Ieder gunstig teken schijnt thans nog voor hen verloren; noch de herhaalde verzachtingen van Jozefs bevelen, noch zijn verzekering: "Ik vrees God", noch zijn verklaring, dat hij met de voorstelling van Benjamin tevreden zal zijn, noch de geschenken teerkost voor de reis, noch het terugvinden van hun geld, doen hen moed scheppen. Ook Ruben, die een beter geweten heeft, deelt in het schuldgevoel, en ziet dat God hun bloedschuld begint te zoeken; zelfs de vrome vader vermoedt, dat er over zijn huis een donker lot hangt wegens de schuld van zijn zonen!.

Zij zagen de een op de ander, terwijl niemand met enig plan voor de dag durfde te komen..

2. Voorts zei hij: Ziet, a) ik heb gehoord, dat er koren in Egypte is; trekt daarheen, en koopt ons koren van daar, opdat wij leven en niet in deze grote nood van honger sterven.

a) Hand.7:12

3. Toen vertrokken Jozefs tien 1) broeders, om koren uit Egypte te kopen.

1) Zij vertrokken met hun tien en maakten daarom hetzelfde getal uit, dat aanwezig was, toen Jozef verkocht werd. Dit was volgens Goddelijk bestel, hoewel wij mogen aannemen, dat van hun zijde zowel vrees als berekening in het spel waren. Vrees voor onheilen en berekening, omdat zij dan meer graan konden verkrijgen..

4. Doch Benjamin, Jozefs broeder uit dezelfde moeder, zond Jakob niet met zijn broeders, 1) want hij zei: Opdat hem niet misschien het verderf ontmoete!

1) Zonder twijfel had hij zich menigmaal verweten, dat hij Jozef had laten gaan, en Benjamin was nog zo jong. Maar bovendien schijnt Jakob vermoed te hebben, dat die tien broeders schuld hadden aan Jozefs ondergang, al wist hij ook niet, op welke wijze (vs.36) Nu wil hij zijn lievelingszoon aan hun handen niet toevertrouwen..

Daarom wordt dit reeds nu meegedeeld, omdat Benjamin zeer nauw betrokken is bij de verzoening tussen Jozef en zijn broeders. Ook het gezegde van Jakob wordt vermeld, opdat blijken zou, dat niet Jakob's plannen, maar Gods plannen werden volvoerd. Nog eenmaal moest Jakob door de diepte van de beproeving heen, om dan straks in Gosen het einde van zijn pelgrimsreis rustig te doorleven..

5. Alzo kwamen Israël's zonen, 1) om te kopen, onder degenen, die daar kwamen 2) want de honger was, ondanks de vruchtbaarheid van de landstreek, ook in het land Kanaän.

1) Het is alsof de Heilige Geest met deze woorden als met de vinger wil aanwijzen, hoe de Heere als nu het plan in betrekking tot het als vreemdeling verkeren in een vreemd land aanvankelijk in vervulling doet treden, maar ook, hoe als nu tegen hun wil en nog zonder hun weten de dromen in vervulling treden..

2) In het Hebreeuws Bethog Habaïem. In het midden van de komenden. Zij kwamen of tegelijk met een karavaan aan, of zij kwamen in gezelschap van een karavaan..

6. Jozef nu was Regent 1) over dat land; hij verkocht, met behulp van bedienden, in een daartoe ingerichte plaats, aan al het volk van het land; waarschijnlijk had hij beschikt, en wel met het doel, om zijn broeders te ontmoeten, op wier komst hij wachtte, dat alle vreemdelingen voor hem zelf verschijnen moesten; en Jozefs broeders kwamen, en werden tot Jozef gevoerd, en a) zij bogen zich voor hem, naar de gewoonte van de Oosterlingen eerbiedig, met de aangezichten ter aarde.

a) Genesis 37:7

1) Jozef verbindt de eer met trouw en vlijt. Want ofschoon hij het hoogste gezag bekleedt, neemt hij toch van de last op zich, wat hij maar kan, niet minder dan wanneer een koopman zijn moeite aanwendt. Waardoor men leren kan, dat, wie in eer uitsteekt, ook het meest werkzaam moet zijn; dat daarentegen zij, die rust en aanzien zoeken, de heilige verordeningen van God omkeren. Verder verstaan wij het verkopen van het graan door Jozef zo, niet dat hij

met eigen handen het zelf uitmat, of de geldzaken behandelde, daar in vele gedeelten van het rijk verkocht werd, en één pakhuis niet voldoende was, maar dat de gehele last op hem rustte..

Hebr. "Schalith". Deze schijnt zijn titel geweest te zijn bij alle buitenlanders, die de Semitische taal spraken. Misschien is daarvan de naam Salathis gevormd, die in het verhaal (zie Ge 40.11) aan de eerste koning van de Hyksos gegeven wordt..

7. Toen Jozef zijn broederen zag, herkende hij hen; maar hij hield zich vreemd jegens hen, a) deed zich voor, alsof hij een hun geheel onbekende was, en sprak hard met hen, 1) op een harde toon gelijk een onbeperkt gebieder doet, en hij zei tot hen: Van waar komt gij? En zij zeiden uit het land Kanaän, om spijs te kopen.

a) 1 Kon.14:5 en 6

1) De vraag is, met welk voornemen Jozef zijn broeders zo door bedreigingen en verschrikkingen gepijnigd heeft. Want, indien hij is aangezet door de van hen ontvangen belediging, kan zijn begeerte naar wraak niet verontschuldigd worden. Maar het is aannemelijk, dat hij noch door toorn, noch door ijver om zich te wreken, is aangedreven, maar dat hij om twee geldige redenen aldus heeft gehandeld. Want hij begeerde én zijn broeder Benjamin te ontmoeten, én door die vraag in het midden te brengen, wilde hij uitvorsen, of zij andere mensen waren geworden of niet; vervolgens hoedanig, van die tijd af, hun leven was geweest. Want, indien hij bij de eerste ontmoeting zich aan hen bekend gemaakt had, was het te vrezen, dat, daar het voor de vader verborgen was, welk een afschuwelijke misdaad zij begaan hadden, en die willende bedekt houden, zij een nieuwe zouden beginnen. Ook was het vermoeden niet geheel ongegrond, dat zij de een of andere wreedheid of trouweloosheid jegens hem zouden beproefd hebben. Het was daarom de moeite waard, dat zij hem nader onderrichten, totdat Jozef, omtrent de toestand van het vaderlijke huis, zeker ingelicht, uit de omstandigheden zelf maatregelen kon nemen. Vervolgens heeft hij hun, vóór dat hij hun vergiffenis bood, enige kastijding toegediend, opdat zij des te beter over het verschrikkelijke van hun misdaad zouden nadenken. Want dat hij later zo zacht en menslievend tegen hen was, kwam niet daar vandaan, dat hij door verandering van gemoed langzamerhand tot medelijden is gestemd. Wat meer is, daar Mozes, op een andere plaats meedelende, dat hij de afzondering gezocht heeft, daar hij zich niet langer kon inhouden, en daarmee doet uitkomen, dat hij het wenen onderdrukt heeft, zolang als hij met ernstig gelaat voor hen stond, daaruit blijkt, dat hij altijd met een gevoel van medelijden vervuld is geweest..

8. Jozef dan herkende zijn broeders, maar, gelijk hij uit het antwoord op zijn vraag duidelijk gewaar werd, zij kenden hem niet. 1)

1) Jozef sprak door een tolk met hen; hij was in Egyptische kleding en met geschoren hoofd. In de 21 of 22 jaar, dat zij hem niet gezien hadden, was de jongen een man geworden; daarbij kwam de hoge plaats, waarop hij zich bevond, en die in de verste verte niet toeliet, dat zij vermoedden, tegenover wie zij stonden..

Hier wordt kort samengevat, wat in de volgende verzen meer uitvoerig wordt meegedeeld. Geheel naar Oosterse gewoonte..

9. Toen zij in zo ootmoedige houding voor hem lagen, dacht 1) Jozef aan de dromen, die hij van hen gedroomd had (hoofdstuk. 37:5-9), de eerste droom was woordelijk vervuld, daar het werkelijk zijn schoof was, die overeind stond, terwijl de hunne neergebogen waren; want om de vrucht van de schoven waren de broeders bij hem gekomen en wierpen zij zich terneer; en hij zei tot hen, het gewone wantrouwen van de Egyptenaren tegenover vreemdelingen voorgevende, gelijk hij in het geheel zich als een Egyptenaar voordeed (vgl. zijn wijze van zweren vs.15): Gij zijt verspieters; gij zijt gekomen, om te bezichtigen waar het land bloot is, 2) dat gij spijs wilt kopen, is slechts een voorwendsel. Gij zijt gekomen, om na te gaan, waar de zwakste plaatsen van het land zijn, opdat uw volk het zou kunnen innemen.

1) Dit wil niet zeggen, dat Jozef in de jaren, die voorbijgegaan waren, niet aan die dromen had gedacht, maar dat hij nu op bijzondere wijze er aan herinnerd werd, toen hij zijn broeders zich voor hem zag neerbuigen. Al de jaren door zijn die dromen als beloften van God lichtende sterren geweest op zijn duister pad..

2) Het vermoeden hier uitgesproken kon waar zijn, daar toen van de zijde van Arabië er reeds aanvallen geschied waren, en in die dagen het meermalen gebeurde, dat de zwakkere plaatsen werden onderzocht, om van daaruit het land te overweldigen. "Waar het land bloot is," d.i. waar het land het gemakkelijkst kan binnen getrokken worden..

10. En zij zeiden tot hem: Nee, mijnheer! wij zijn geen verspieters; maar uw knechten zijn, gelijk wij reeds gezegd hebben, gekomen, om spijs te kopen.

Tegenover de zware beschuldiging plaatsen zij de naakte waarheid op een wijze, die alle kwaad vermoeden bij Jozef moet verbannen..

11. Wij allen zijn de zonen van één man en zou een vader zoveel zonen opeens aan het gevaar blootstellen van gedood te worden, gelijk toch de verspieter bij ontdekking wacht; wij zijn vroom, 1) uw knechten zijn geen verspieters.

1) In het Hebreeuws Kénim, Vroom, in de zin van: oprecht. Zij verzekeren hiermee, dat Jozef hen geloven kan, dat zij oprecht zijn in hun spreken en met volstrekt eerlijke bedoelingen zijn gekomen. Daarom ook wijzen zij er op, dat zij allen zonen zijn van één vader, en volstrekt geen mannen, die met elkaar een verbond hebben gesloten, om het land van Egypte te verspieten..

12. En hij zei tot hen: Nee, ik geloof u niet, maar houd mij overtuigd, dat gij zijt gekomen, om te bezichtigen, waar het land bloot is.

Jozef neemt een houding aan, alsof hij hen volstrekt niet gelooft, kennelijk met het doel, om hen te beproeven en nog meer van zijn vader te weten te komen..

13. En zij, zo ten onrechte beschuldigd, verklaarden nu nader, wie zij waren en zeiden: Wij, uw knechten, waren twaalf gebroeders, zonen van één man, in het land Kanaän; en zie, de kleinste, de jongste, is heden hij onze vader, die wilde onze vader niet laten meegaan, uit vrees, dat hem een ongeluk zou overkomen; doch de ene is niet meer. 1)

1)"Doch de ene is niet meer" Die een was Jozef, van wie zij vermoedden, dat hij niet meer in het land der levenden was. Dat het hun speet, bleek op dit ogenblik nog niet. Zij tonen in elk geval geen berouw over deze zaak. Is het daarom, dat Jozef hen terstond in de rede valt met de vernieuwde beschuldiging, versterkt door een scherpe bedreiging? Zeer waarschijnlijk. Men houde dan echter in het oog, dat, wat nu volgt, niet voortkwam uit wrevel of wraak, maar uit de begeerte, om hen waarachtig berouw te doen gevoelen over hun zonde..

14. Toen zei Jozef tot hen: Dat is het, wat ik tot u gesproken heb. Reeds wordt het openbaar, hoe weinig gij naar waarheid spreekt, maar u zelf bedekt houdt. Het is zo, gelijk ik sprak, zeggende: Gij zijt verspieders. Gij beweerde twaalf in getal te zijn; nu maakt gij u ervan af, waar de twaalfde zijn zou; van ene zegt gij, dat hij nog bij uw vader is. Waarom zou de vader een thuis houden, en alle overigen aan de gevaren van de reis blootstellen?

15. Hierin, in dit laatste punt, zult gij beproefd worden; zo waarlijk als Farao leeft, 1) indien gij van hier zult uitgaan, tenzij dan, wanneer uw kleinste broeder herwaarts zal gekomen zijn! Kunt gij die mij brengen, ik zal uw woord geloven.

1) De Egyptenaren zwoeren gelijk later de Hebreëen, bij het leven van hun koningen..

Vanwege deze eedzwering, ontstaat er een nieuwe kwestie. Want wat in de wet is voor geschreven, dat wij niet anders dan bij de naam van God mogen zweren, was reeds toen de harten van de vromen ingescherpt, daar de natuur voorschrijft, dat deze eer alleen God mag gegeven worden, dat de mensen Hem het oordeel overgeven, en als de Hoogste scheidsrechter en handhaver van trouw en waarheid aanstellen. Indien wij zeggen, dat het geen eed is geweest, maar slechts een soort van betuiging zal de heilige man reeds een weinig verontschuldigend zijn. Wie bij God zweert, wil Zijn tussenkomst, om het onrecht met Zijn straf te treffen. Wie bij zijn leven of bij zijn hoofd zweert, stelt als het ware als onderpand van zijn trouw, wat hem het meest dierbaar is. Op deze wijze wordt de Majesteit van God niet op een sterfelijk mens overgebracht, omdat het geheel iets anders is, Hem tot getuige te nemen, die recht heeft om te wreken, dan door de meest dierbare zaak de waarheid te bevestigen van wat wij zeggen. Zo ook schrijft Mozes, als hij de hemel en de aarde tot getuige aanroept, deze geen goddelijkheid toe, alsof hij nieuwe goden, schiep; maar opdat het gezag van de Wet des te klemmender zou zijn, verzekert hij, dat er geen stipje op de wereld zou zijn, welke niet om de toorn van God over de ondankbaarheid van het volk zou roepen, indien zij de leer van het heil zouden verwerpen..

16. Zendt dan een uit u, die uw broeder haalt, 1) maar weest gij, al de overigen gevangen, en uw woorden zullen beproefd worden, of de waarheid bij u zij; en indien niet, zo waarlijk als Farao leeft, zo zijt gij verspieders!

1) Hoe onrechtvaardiger de beschuldiging was, dat zij verspieters waren, des te meer reden was er voor hen, om aan de onrechtvaardigheid van hun eigen vroegere handelwijze te denken. Nu volgt de tweede vergelding, zij worden, evenals zij hem in de kuil geworpen hadden, en nameloze angst hadden laten uitstaan, in de gevangenis geworpen, en moesten daar dagenlang in angsten doorbrengen, niet wetende, wat er verder met hen gebeuren zou. Werkelijk begonnen zij daar aan de angst van hun broeder te denken. (vs.21).

Dat telkens wijzen op de achtergebleven broeder moet ongetwijfeld dienen, om hun de zonde tegen hem in herinnering te houden..

17. En hij zette hen samen drie dagen in bewaring, waarschijnlijk, omdat zij tegenbedenkingen maakten, wetende, dat hun vader, op het bericht, dat al de anderen gevangen waren, Benjamin niet zou laten meegaan.

Er is wel eens beweerd, dat Jozef hier onbillijk en onrechtvaardig tegen zijn broeders is geweest, dat de aangenomen rol hem tot die onrechtvaardigheid heeft geleid, Men vergete echter niet, dat op "verspieten" een zeer strenge straf stond, de straf van geseling, en soms (in oorlogstijd altijd) de dood. Hij zet hen in bewaring alleen, maar heeft hen volstrekt niet gepijnigd..

18. En op de derde dag begaf zich Jozef, met een tolk tot zijn broeders; toen zei Jozef tot hen: Doet dit, wat ik u voorstellen zal, zo zult gij leven; want ik wens niet onrechtvaardig te zijn, maar wil mij slechts van de waarheid van uw woorden overtuigen; ik vrees God. 1)

1) Na de strijd van drie dagen is dit het eerste vredesteken van Jozef; de eerste openbaring van het gevoel van zijn hart. Edel en rond is het voorstel, waarmee Jozef thans optreedt. Immers hij doet afstand van willekeur en tracht hij zijn handelwijze te rechtvaardigen door de aanwijzing van het beginsel, dat hem leidt: "En op de derde dag zei Jozef doe dit, zo zult gij leven; ik vrees God." Aldus moet het blijken, dat nee, geen grilligheid, maar de vrees voor God de oorzaak is van zijn veranderde gemoedsstemming tegenover zijn broeders. De vrees voor God is hem het beginsel van al zijn doen en laten; drijft hem tot zijn verrassend voorstel en geeft hem het inzicht van het standpunt van zijn broeders..

Op de vrees voor God, als oorsprong en bron van zijn rechtvaardigheid en billijkheid, beroept Jozef zich. Omdat hij God vreest, kunnen zijn broeders hem vertrouwen, kunnen zij erop rekenen, dat zij straks met hun jongste broeder veilig huiswaarts kunnen keren. Zijn broeders hebben zich op hun oprechtheid zonder meer beroepen. Jozef beroept zich niet in de eerste plaats op het uitvloeisel, maar op het beginsel. Mensen, die God vrezen, wil hij zeggen, kunnen vertrouwd worden..

19. Zo gij, gelijk gij zegt, vroom zijt, en er geen kwaad bij u is, zo ga niet één, gelijk ik eerst heb voorgesteld, om de jongste broeder te halen; maar zo zij een van uw broeders gebonden in het huis van uw bewaring; en gaat gij, de overige negen, heen; brengt het koren voor de honger van uw huizen, opdat zij niet door de nood omkomen.

20. En brengt, wanneer gij weer hierheen komt, uw kleinste broeder tot mij; zo zullen uw woorden waar gemaakt worden; en gij zult niet sterven, En zij deden alzo; zij die in het eerste voorstel niet hadden kunnen treden, (vs.15-17) stemden in deze in.

21. Toen zeiden zij de een tot de ander, 1) door hun gevoel overmeesterd en daardoor vergetende, wat om hen was: Voorwaar wij zijn schuldig²⁾ aan onze broeder, wiens benauwdheid van ziel wij zagen, toen hij ons om genade bad, maar wij hoorden niet! Daarom komt deze benauwdheid over ons. a)

a) Psalm. 50:21 MATTHEUS.7:2

1) Er is geen twijfel aan, of God, om Jakob's zonen tot berouw te brengen, heeft, zowel door aandrijving van de Geest, als door uitwendige kastijding hen gedwongen, om de zonde, reeds al te lang begraven, weer levendig in te zien. De lezer moge opmerken, dat de zonen van Jakob niet slechts hebben aangegrepen, wat voor de hand lag, maar dat het hun ook in de gedachte is gekomen, dat van Gods wege de straffen op verschillende wijze de zondaar treffen..

2) De macht van het geweten is hier duidelijk zichtbaar. De omstandigheid, dat één in Egypte moet achterblijven, is middel in Gods hand, om hen in het geheugen terug te roepen, wat vroeger heeft plaats gehad. Wat nog aan hun schuldbelijdenis ontbreekt, is het besef van zonde tegen God. Niet alleen tegen Jozef, maar bovenal tegen God hadden zij gezondigd, toen zij hun broeder wilden doden..

22. En Ruben¹⁾ antwoordde hun, zeggende: Heb ik het tot u niet gezegd, toen ik zei: zondigt niet aan deze jongeman! maar gij hoorde niet; 2) en ook zijn bloed, 3) ziet, het wordt gezocht.

1) Daar hij beproefd had, Jozef uit de handen van zijn broeders te redden, om hem behouden tot zijn vader terug te brengen, werpt hij op hen de schuld, omdat zij toen geen oor voor zijn plan hadden gehad, en ik vat de woorden zo op, dat hij hun al te laat berouw verwijt..

2) Ruben is zeer onbillijk tegenover zijn broeders. Want al is hij voor Jozef in de bres gesprongen, toch heeft hij geenszins, zoals hem paste, hun overwegingen op koninklijke wijze verijdeld. Langs een omweg niet langs de koninklijke weg had hij Jozef willen redden. Het ontbrak hem aan moed. Dit is altijd een karaktertrek van zijn nakomelingen geweest. (Richteren. 5:16).

3) Zo diep zijn zij in hun geweten getroffen, dat zij niet anders denken, of Jozef is omgekomen, De zwaarste gevolgen van hun misdaad stellen zij zich voor ogen. Dat hij nog in Egypteland als slaaf verkeren kan, deze gedachte komt niet bij hen op..

23. En zij wisten niet, terwijl zij zo spraken, dat het Jozef hoorde, verstond; want daar was een taalman, 1) een tolk, tussen hen, zodat zij meenden, dat hij hun taal niet verstond.

1) De grondtekst geeft aan, dat deze tolk voor deze gelegenheid, met een bepaald doel was gekozen..

24. Toen wende hij zich om van hen af, innerlijk bewogen over de zo-even vernomen berouwvolle belijdenis van de broeders, en hij weende; 1) daarna, na een poos afwezigheid, keerde hij terug tot hen, en sprak tot hen, nogmaals over de voorstel, die hij gedaan had, en, als zij toestemden, nam hij Simeon van hen, als degene, die in de gevangenis zou blijven, en bond hem voor hun ogen, hun daardoor nogmaals hun vroegere handelwijze voor ogen stellende; hij bond Simeon, want deze was waarschijnlijk de hoofdaanlegger van de aanslag tegen Jozef geweest.

1) Ziet gij wel, hoe het Christus, onze Heer, te moe is, wanneer Hij de Zijnen straft, welk een hete vuuroven van grote liefde daar is.. (Vrgl. Jeremia 31:20)

25. En Jozef, terwijl hij de overigen uit de plaats van bewaring liet gaan, gebood aan degene, die over zijn huis was, 1) (hoofdstuk. 43:16,19 vv.; 44:1 vv.), dat men hun zakken met koren vullen zou, en dat men tevens hun geld teruggaf, een ieder in zijn zak, en dat men hun teerkost gaf voor onderweg, opdat zij niet nodig zouden hebben, hun voorraad in de zakken aan te tasten, tenminste niet, voordat zij het grootste gedeelte van hun reis achter zich zouden hebben; en men deed hun alzo. 2)

1) Het schijnt, dat deze een Egyptenaar geweest is, die door Jozef tot de kennis van de ware God gekomen is, en hem bijzonder getrouw was, zodat Jozef hem enigermate in zijn plannen kon inwijden..

2) Hiermee wilde Jozef niet alleen zijn broeders, maar ook zijn vader tot nadenken stemmen. Zulk een kostelijke gave, zakken vol koren, gaf men aan vreemden niet ten geschenke..

26. En zij laadden hun koren op hun ezels en vertrokken, met achterlating van Simeon, van daar.

II. Vs.27-38. Onderweg opent een van de broeders, op een rustplaats, zijn zak, en vindt het heimelijk ingelegde geld; de anderen schrikken met hem over deze ontdekking, maar denken er niet aan, ook hun eigen zakken te openen. Als zij thuis gekomen zijn, verhalen zij hun vader alles, wat er gebeurt is, welke eis er gedaan is, en vinden, bij het legen van hun zakken, ook het overige geld. Jakob breekt los in luide klachten over de zware slagen, die hem treffen, en weigert met beslistheid Benjamin mee te laten gaan.

27. Toen een, daar de meegegeven teerkost verbruikt was, zijn zak opendeed, om zijn ezel voer te geven in de herberg, 1) zo zag hij zijn geld; want ziet, het was in de mond van zijn zak, bovenaan in de zak.

1) Beter vertaald "rustplaats." In die tijden had men op die weg nog geen z.g. karavanserais of verblijfplaatsen voor reizigers. De bedoeling is: de eerste plaats, waar men halt maakte, om een weinig uit te rusten of te vernachten. (Ex.4:24).

28. En hij zei, over deze onverwachte ontdekking getroffen, tot zijn broeders: Mijn geld is teruggekeerd, daartoe ook, ziet het is in mijn zak! Toen ontging hun, 1)als zij het zagen, het hart, en zij verschrikten, de een tot de ander zich angstig wendende en zeggende: Wat is dit, dat ons God gedaan heeft2) en waardoor Hij ons nog verder met Zijn straffende hand vervolgt!

1) Ook: Toen ontzong hun het hart en sidderend spraken zij, de een tot de ander..

2) Zij zijn bevreesd, dat hieruit opnieuw ongelukken voor hen zullen geboren worden. Wanneer het hun al gelukken mocht, bij hun terugkeer naar Egypte, zich van de verdenking van verspieders te zijn te zuiveren, door Benjamin mee te brengen, zo zou men hen van diefstal kunnen beschuldigen, en zo zouden zij wederom aan het geweld van de Regent van het land prijsgegeven zijn. Het geld brandde hun dus in de handen; een ernstige waarschuwing voor het loon van ongerechtigheid, dat zij eens van de Ismaëlitische kooplieden hadden ontvangen, evenals hun behandeling als leugenaars, die zij van Jozef ondervonden hadden, hen aan de leugen moest herinneren, waarmee zij eenmaal hun vader misleid hadden, (hoofdstuk. 37:31 vv.) Wat voor ons gunstige tekenen zijn, zijn dikwijls vanwege ons kwaad geweten of ons ongeloof, tekenen van verschrikking. (vgl. MATTHEUS.14:26).

Zij twisten niet met God, alsof zij meenden, dat het gevaar zonder oorzaak was geschapen, maar ziende, op velerlei wijze, dat Hij vertoornd was, weenden zij om hun ellende. Maar waarom vestigen zij niet liever hun zinnen op Jozef? Want het vermoeden lag voor de hand, dat dit met bedrog gedaan was, omdat hij nieuwe listen en lagen wilde smeden. Hoe kwam het dan, dat zij, om de mens niet denkende, terecht op God, als wreker, het oog vestigden? Ongetwijfeld, omdat eenmaal deze gedachte in hun gemoederen post had gevat, dat zij een rechtvaardig en welverdiend loon voor hun zonden ontvingen, daarom, welke rampen hun nu ook treffen, verhalen zij alles op die zonde..

29. En zij kwamen in het land Kanaän, tot Jakob, hun vader; en zij gaven hem te kennen al hun wedervaren, zeggende:

30. Die man, de heer van dat land, heeft hard met ons gesproken; en hij heeft ons gehouden voor verspieders van het land.

31. Maar wij zeiden tot hem: Wij zijn vroom; wij zijn geen verspieders.

32. Wij waren twaalf gebroeders, zonen van onze vader; de een is niet meer, en de kleinste is heden bij onze vader, in het land Kanaän.

33. En die man, de heer van dat land, zei tot ons: Hieraan zal ik bekennen, dat gij vroom zijt: laat één van uw broeders bij mij, en neemt voor de honger van uw huizen, en gaat heen.

34. En brengt uw kleinste broeder tot mij; zo zal ik weten, dat gij geen verspieders zijt, maar dat gij vroom zijt; uw broeder, die ik als gijzelaar hier houd, zal ik u weergeven, wanneer gij

met die jongste broeder, waarvan gij gesproken hebt, tot mij teruggekeerd zijt, en dan, als gij mij daardoor bewezen hebt, dat gij in deze zaak oprecht zijt, zult gij in dit land mogen handelen, heen en weer mogen trekken, en kopen en verkopen, wat gij wilt.

35. En het geschiedde, als zij hun a) zakken leegden, ziet, zo had een ieder de bundel met zijn geld in zijn zak, en zij zagen de bundelen met hun geld; verwonderd over die vondst, bezagen zij die nogmaals nauwkeurig, zij en hun vader; en zij waren bevreesd, daar zij nu nog om een andere reden in de macht van die man waren, die zo hard met hen gesproken had.

a) Vs.25 Genesis 44:1

Zó waren zij door vrees aangetast, dat, toen onderweg één het geld in zijn zak vond, zij weerhouden werden, om alle zakken te onderzoeken. Hun geweten beschuldigde hen zo, dat zij liever voor dit ogenblik geen redenen voor vrees meer hadden..

36. Toen zei Jakob, hun vader, tot hen: Gij berooft 1) mij van kinderen! Jozef is er niet, en Simeon is er niet; nu zult gij Benjamin wegnemen! al deze dingen zijn tegen mij! U gaat het minder aan, of gij een broeder minder hebt, maar op mijn hoofd komt dat alles neer.

1) Wel niet openlijk, maar toch zijdelings beschuldigt Jakob hier zijn zonen van de moord op Jozef. Wellicht dat hem in al die jaren wel iets ter ore is gekomen van hun daden, maar door vrees weerhouden werd, om het uit te spreken. Nu echter overmant hem de schrik zo, dat hij, als in een onbewaakt ogenblik, van zijn vermoeden of wetenschap blijk geeft..

37. Toen sprak Ruben, de weekhartigste onder hen, (hoofdstuk. 37:21 vv.) gelijk mensen van zijn soort (hoofdstuk. 35:22) in de regel door een zekere goedhartigheid zich onderscheiden, tot zijn vader, zeggende: Dood twee van mijn zonen, (hoofdstuk. 46:9), zo ik hem tot u niet terugbreng, geef hem Benjamin in mijn hand, en ik zal hem weer tot u brengen. 1)

1) Door zijn woorden heen klinkt het bewustzijn, dat hij Jozef eens had willen redden en tot zijn vader had willen terugbrengen; maar "het is zeer ongerijmd wat hij zegt, en niet wijs van hem gesproken."

In zijn woorden merken wij meer heldhaftigheid dan verstand op. Wat baatte het de vader zulk een pand, zijn eigen kleinzonen, te bezitten? En herinnerde dan Ruben zich niet, dat hij vroeger, ondanks zijn goede wil, Jozef toch niet had kunnen terugbrengen? (vgl. hoofdstuk. 43:8 vv.).

Met deze woorden wil Ruben bij Jakob het vertrouwen wekken, dat hij Benjamin weer veilig huiswaarts zal doen keren.

38. Maar hij, Jakob, zei: Mijn zoon zal met u niet vertrekken, 1) want zijn broeder is dood, en hij is van de kinderen van mijn geliefde Rachel alleen overgebleven, zo hem een verderf ontmoette op de weg, die gij zult gaan, en immers het is, alsof altijd mijn kinderen een

ongeluktreffen moet, wanneer ze in uw gezelschap zijn, zo zou gij mijn a) grauwe haar met droefenis ten grave doen neerdalen. 2)

a) 1 Koningen 2:6,9 Genesis 37:35

1) Wij zien, naar het leven geschilderd, hoezeer de heilige Jakob door smart verteerd werd. Hij ziet zijn gehele huis honger lijden, maar wil liever van het leven, dan van zijn zoon scheiden..

2) Dit is een hoofdstuk van de onfeilbare vervulling van de goddelijke raadsbesluiten, van het boze geweten, van de voorgevoelens van ongeluk bij een grijsaard in een met schuld beladen huis; maar ook van de omkering van het gericht, tot verzoening en verlossing, in het leven van de veranderde zonen van de belofte..

HOOFDSTUK 43.

REIS VAN JAKOB'S ZONEN NAAR EGYPTEN MET BENJAMIN.

I. Vs.1-14. Bij het aanhouden van de droogte ziet zich Jakob genoodzaakt, zijn zonen weer naar Egypte te zenden. Juda verklaart, dat zij zonder Benjamin niet mochten komen, en stelt, daar de vader zich altijd nog ongeneigd betoont, zichzelf borg. Eindelijk bewilligt Jakob, voorziet de reizenden van geschenken en ander geld, om te kopen, en laat hen met beden en zegen wensen vertrekken, alles aan God overgevend.

1. De honger nu werd zwaar in dat land, daar, op het eerste jaar van misoogsten, een tweede volgde.

Ongetwijfeld was dit een beproeving voor Jakob op tijdelijk gebied, maar ook niet minder op geestelijk. Want toch, de Heere had zich aan hem geopenbaard als de Almachtige, had hem beloofd te zullen zegenen, en nu scheen het wel alsof de beloften waren ingetrokken. Dit diende wel, om ook te midden van kommer en gebrek het geloof in een Almachtig God en Getrouw Vader bij Jakob te funderen, om hem te doen zien, dat Hij, die het verbond heeft opgericht, het ook houden zal, niettegenstaande de zonde en ongerechtigheden van Zijn volk..

2. Zo geschiedde het, als zij, bij alle spaarzaamheid-en de oosterling weet zich in tijd van nood met geringe kost te behelpen-de leeftocht, die zij uit Egypte gebracht hadden, opgegeten hadden, dat hun vader tot hen zei: Keert wederom, koopt ons een weinig spijs, weinig in de betrekking tot de behoefte van een zo groot gezin.

3. Toen sprak Juda, 1) die, nadat Simeon en Levi, zowel als Ruben, hem zozeer bedroefd hadden (zie Ge 38.26), bij zijn vader nog in het hoogste aanzien stond, tot hem zeggende: Die man heeft ons op het hoogste betuigt, zeggende: Gij zult mijn aangezicht niet zien, tenzij dat uw broeder met u is.

1) Juda schijnt er iets bij te voegen, waardoor hij zijn vader wil afdwingen, wat deze niet vrijwillig zou geven; maar waarschijnlijk is het, dat vele gesprekken voor en na gevoerd zijn, welke Mozes op de aangewezen plaats niet meedeelt. Het is volstrekt niet verwonderlijk, dat, omdat Jozef zo begerig was om het aangezicht van zijn broeder Benjamin te zien, op alle mogelijke wijze daarop heeft aangedrongen. En het is mogelijk, dat hij een bewijs, dat is: een wettige borgtocht, zoals in rechtszaken pleegt te geschieden, heeft afgegeven, ten opzichte van de te doen verschijnen broeder. Het is wel merkwaardig, dat door Mozes het lange twistgesprek meegedeeld wordt, hetwelk Jakob met zijn zonen heeft gehouden, opdat wij zouden weten, hoe moeilijk Jakob van zijn zoon Benjamin heeft kunnen scheiden. Want ofschoon de honger kwelt, gaf hij zich toch zoveel moeite, om hem terug te houden; alsof hij voor het heil van het gehele gezin in de bres sprong..

Juda treedt thans als hoofdpersoon, in vastheid en moed altijd schoner te voorschijn. Hij mocht evenals Ruben enigszins vrijer tot zijn vader spreken dan de overige broeders, omdat hij een vrijer geweten had, daarom zag hij het gevaar ook niet zo groot in. Juda treedt niet

onbezonnen, maar grootmoedig op. Zijn verklaring tegenover het gewonde gemoed van zijn vader is zowel verschonend als vast. Brachten zij Benjamin niet mee, zo scheen Simeon verloren, en zij zelf werden niet voor Jozef gelaten; zelfs dreigde hun de dood, daar zij de verdenking van verspieders te zijn, niet wegnemen konden..

4. Indien gij onze broeder met ons zendt, wij zullen vertrekken, en u spijs kopen.

5. Maar, a)indien gij hem niet zendt, wij zullen niet vertrekken; want die man heeft tot ons gezegd: b) Gij zult mijn aangezicht niet zien, tenzij dat uw broeder met u is.

a) Genesis 42:20 b) Genesis 44:23

6. En Israël zei, in moedeloosheid zich tot het laatste toe verzettende: Waarom hebt gij zo kwalijk aan mij gedaan, dat gij die man te kennen hebt gegeven, of gij nog een broeder had? Waarom hebt gij dat niet liever verzwegen?

7. En zij zeiden: Die man vroeg zeer scherp 1) naar ons, en naar onze familie, zeggende: Leeft uw vader nog? hebt gij nog een broeder? zo gaven wij het hem te kennen; volgens dezelfde woorden, die hij vroeg; wij hebben verder niets meegedeeld; hebben wij juist geweten, konden wij het vermoeden, dat hij zeggen zou: Brengt uw broeder mee?

1) Hebr. de Infinitivus bij de Indicativus: "hij vroeg (met te) vragen." Jozef had wel (hoofdstuk. 42:13) niet zo bepaald deze vragen gedaan, maar door zijn herhaaldelijk uitgesproken verdenking hen zo in het nauw gedreven, dat zij niets anders konden, als nauwkeurig opgaaf van hun familie te doen. Toch zou het kunnen zijn, dat hij na die opgave nog andere vragen als deze, had gedaan, eer hij op de in hoofdstuk 42:14 meegedeelde wijze voortging..

Dat is het onredelijke, dat men het beleid van een zaak gaat veroordelen naar de nadelige uitkomsten, die men nu wel ziet, maar die niet vooraf of te berekenen of te voorzien waren. Gij, die de zaak van achteren bezie, kunt gemakkelijk uit de hoogte neerzien op hem, die er voor stond en gewis toen niet kon weten, wat gij door de afloop zelf nu weet. Datzelfde weet hij nu ook. O, het is gemakkelijk wijs te zijn, als die wijsheid niet meer baat, en elk ander, door dezelfde uitkomsten geleerd, even wijs kan zijn als gij. Als hij, die toen moest handelen, toen ook over de gegevens had kunnen beschikken, die er nu zijn, zou hij misschien ook gehandeld hebben, gelijk gij, het nu wilt, evenals ook gij, zonder die gegevens, wellicht zou gehandeld hebben, gelijk hij deed, wiens beleid gij nu veroordeelt, nu gij, juist door de uitkomsten van zijn beleid, in dit opzicht wijzer zijt geworden..

8. Toen allen die getuigenis (vs.7) gegeven hadden, zei Juda, weer alleen het woord voerende, tot Israël, zijn vader: Zend de jongeling met mij, zo zullen wij ons opmaken en reizen, opdat wij leven en niet sterven, noch wij, noch gij, noch onze kinderen.

Hoe ridderlijk, hoe beslist treedt Juda hier op! Hoe duidelijk spreekt hij het uit, dat hij niet om zichzelf, maar ook om zijn vader gaat!.

9. Ik zal borg voor hem zijn; a) van mijn hand zult gij hem eisen; indien ik hem tot u niet breng, en hem voor uw aangezicht niet levend en in goede welstand stel, zo zal ik alle dagen tegen u gezondigd hebben. 1)

a)Genesis 44:32; 1 Kon.1:21

1) Hij stelt zichzelf als borg en wel zo, dat hij zijn gehele leven als een schuldige voor zijn vader zal staan, en nimmer zijn gunst weer verwerven zal. Hiermee doet Juda wat hij kan doen; want een aanbieding als die van Ruben, was overdreven. Wij leren hem hier als een welsprekend en verstandig man kennen ook in zijn voorstelling hoe allen met de hongerdood bedreigd worden..

Hoe geheel anders spreekt Juda dan Ruben. Ruben wil twee van zijn zonen geven, indien hij hem niet levend terug brengt. Maar wat had Jakob daaraan? Dan was Benjamin toch al dood, en door de dood van Rubens zonen kreeg Jakob zijn Benjamin niet terug. Zulk een voorstel kon de treurende Jakob niet vertroosten. Jakob heeft een borg nodig, die voor het leven van Benjamin instaat, die zelf de dood verkiest eer Benjamin wordt gedood, of liever, die het onheil, dat Benjamin zou kunnen treffen, vrijwillig aanvaardt, om Benjamin te redden. Zo wordt Juda, hier op de voorgrond tredende, als borg voor zijn broeder, type van Hem, die uit zijn geslacht zou te voorschijn treden. De grote Godsgedachte van het volkomen Borgschap van Christus zou dus niet alleen in de offers afgebeeld worden, maar is ook afgebeeld in de geschiedenis van de levende personen van het Oude Verbond..

10. Want hadden wij, vanwege uw weigering, niet gewacht, voorwaar, wij waren alreeds tweemaal teruggekomen; nu is echter de nood ten toppunt geklommen; houd ons nu niet langer op.

11. Toen zei Israël, hun vader, tot hen, overwonnen door de drang van de omstandigheden en door Juda's woord: 1) Is het nu alzo, is de nood zo hoog, zo doet dit: neemt van het loffelijkste, 2) het beste, het meest geprezene, van dit land in uw vaten, 3) en brengt die man een geschenk daarheen mee, om hem gunstig te stemmen; een weinig balsem, 4) en een weinig honing, 5)specerijen 6) en mirre, 7) terpentijnnoten 8) en amandelen. 9)

1) De nood en zijn macht in de hand van de goddelijke voorzienigheid, hoe onverbiddelijk is hij in zijn eisen: Jakob moet Benjamin meegeven; hoe genaderijk in zijn bedoelingen: slechts langs deze wegen kan Jakob's huis van de last een verderfelijke zonde verlost worden..

2)Eigenlijk: "van het gezang" of "het bezongene" van het land. De edelste voortbrengselen van de aarde worden het meest in de poëzie vereerd. Bij grote geschenken aan voornamen kan de gewone waarde niets doen; het kwalitatieve, de poëtische geur moet ze kracht geven..

Jakob heeft vroeger (hoofdstuk. 32:13 vv.; 1 Kon.10:25; MATTHEUS.2:11) uit de kracht van de geschenken ondervonden, nu is het niet meer het vele, maar het uitgezochte van de geschenken, dat vertederen moet..

3) Dit woord betekent allerlei gereedschap, waarmee men iets draagt of vervoert, en kan hier ook "zakken" betekenen..

4) Hier worden enkel voortbrengselen van Palestina genoemd, die door de karavanenhandel naar Egypte gevoerd werden (zie ook hoofdstuk 37:25 waar ook van balsem, specerijen en mirre sprake geweest is)

De balsem, Zori, is Israël's, bijzonder Gilead's trots; hij wordt ingezameld van de zakkumstruiken. "De balsemboom is een boom van middelbare hoogte; zwelt een van de takken op, zo vloeit niettemin het vocht in de aderen en vezelen van de boom terug, zodra men de tak met ijzer aanraakt, maar met een scherpe steen of scherf kan men die openen; de daardoor verkregen vloeistof wordt door de geneesheren gebezigd (Tacitus v.6). Keizer Vespasianus heeft dit struikgewas het eerst te Rome getoond, want verwonderlijk is het, dat men sedert de tijd van Pompeius, zelfs bomen bij het houden van triomftochten meevoerde. Die boom is nu dienstbaar geworden en betaalt cijns, te gelijk met zijn volk. Hij gelijkt meer naar de wijnstok, dan naar de mirteboom. Door het planten van stekken wordt hij gekweekt. De heuvelen bedekt hij als een wijngaard en heeft daarbij geen steun nodig. Het blad heeft het meest overeenkomst met dat van de ruite en blijft steeds groen. De Joden hebben tegen het meevoeren van die boom gewoed, als voor hun eigen leven; de Romeinen hebben hem verdedigd, en men heeft om de wil van een boom gestreden. Thans plant de fiscus die; en nooit was hij talrijker en hoger. Het vocht, dat uit de met steen, glas of been gemaakte openingen vloeit, heet opobalsem, en heeft een zeer aangename geur. Slechts karig vloeien de druppels, die met wol in kleine hoornen kruikjes bijeen vergaard worden."

5) De "Debasch" is hier waarschijnlijk een bijenhoning, die in Egypte mede gevonden werd en geen kostbaar geschenk was; maar de druivehoning of Dips, dat is tot op één derde verkookte most, waarvan nog heden, uit de landstreek van Hebron, jaarlijks ongeveer 300 kameellasten naar Egypte gevoerd worden..

6) Nekot is de gom van de Tragakanth, die aan de voet van de Libanon groeit; een wit hars, dat bij brandoffers en voor geneesmiddel gebruikt werd, bekend onder de naam van storax..

7) Lot of Landanum, een hars van de cistusroos, dat als geneesmiddel gebruikt wordt..

8) Bothnim, vruchten van de Pistacia vera, een boom overeenkomende met de Terebint, die noten draagt als onze hazelnoten. Deze was in de oudheid zeer gezocht, en werd als tegengif tegen de beet van slangen gebezigd.

9) Schkediem, amandelen, de vrucht van de Amijgdalus communis, die in Palestina zeer algemeen is (hoofdstuk. 30:37). Met deze geschenken brengt Jakob de tweede droom in vervulling, en buigt zich voor Jozef, erkent hem als zijn meerdere..

12. En neemt dubbel geld 1) in uw hand, en brengt het geld, hetwelk in de mond van uw zakken teruggekeerd is, weer in uw hand; misschien is het een fout; in ieder geval zal het op

de man een goede indruk maken, wanneer hij ziet, dat gij van een vergissing geen voordeel wilt trekken; voor het andere gedeelte van het geld kunt gij opnieuw kopen.

1) In het Hebreeuws Késéf Mishneh, beter vertaald "vervangend geld."

13. Neemt ook uw broeder mee, en maakt u op, keert terug tot die man;

14. En God, de Almachtige, 1) geve u barmhartigheid voor het aangezicht van die man, dat hij uw andere broeder, Simeon, en Benjamin met u late gaan. En mij aangaande, als ik van kinderen beroofd ben, zo ben ik beroofd.2) Zo ik u niet neerzag, het zij zo! ik buig mij onder de wil van god (Esther. 4:16).

1) Nu de achterdocht is geweken, doemt het geloofsvertrouwen weer op en heeft de grijze patriarch er behoefte aan, om, voordat hij zijn berusting uitspreekt, zijn vertrouwen op de Almachtige God te doen uitkomen..

Niet van de geschenken, niet van Juda's belofte, maar van zijn God, die hij hier "El Shaddai", God de almachtige noemt, is zijn verwachting..

2) Wel is zijn geloofsvertrouwen opgewekt, maar deze uitdrukking toont het duidelijk, over zijn geloofsleven lag nog een donkere schaduw. Wel wenst hij in de wil van de Heere te berusten, maar toch stormt het nog in zijn ziel. Liefde tot vlees en bloed doet haar invloed op overweldigende wijze voelen..

Evenmin als zijn zegenwens een vertrouwend bidden is, zo is dit de uitdrukking van een volwaardig gegeven offer; want Jakob's ziel is, onbewust, gebonden door de ban die op zijn zonen ligt. Hij gaat gebukt onder de zondenlast van zijn huis..

II. Vs.15-34. In Egypte gekomen, worden de broeders vriendelijk door Jozef ontvangen, door de bestuurder van zijn huis in zijn woning geleid en ter tafel genodigd; op de tijd van de tuchtiging moet een uur van verkwikking volgen, eer hij tot de beproeving overgaat. Aan tafel geeft Jozef aan Benjamin bijzondere eer, en neemt nauwkeurig acht, hoe de ouderen dat opnemen.

15. En die mannen namen dat geschenk, gelijk hun vader dit voorgeschreven had, en namen dubbel ander geld in hun hand, en ook Benjamin ging met hen; en zij maakten zich op, en vertrokken naar Egypte, en zij stonden voor Jozefs aangezicht, en zij kwamen op de plaats (hoofdstuk. 42:6), waar hij degenen, die koren kochten, ontving.

16. Als Jozef, in het midden van de menigte Benjamin met hen zag, zo zei hij tot degene, die over zijn huis was: Breng deze mannen naar het huis, naar mijn woonhuis, toe, en slacht slachtvee, en maak het gereed, want deze mannen zullen vanmiddag met mij eten.

De liefde van Jozef komt hier treffend uit. Zonder enige haat te koesteren, nodigt hij hen alle elf aan zijn tafel, opdat alle vrees bij hen zou worden verbannen..

17. De man nu deed, zoals Jozef gezegd had, en de man bracht deze mannen in het huis van Jozef.

18. Toen vreesden deze mannen, omdat zij in het huis van Jozef gebracht werden, daar zij dit, volgens de vorige ontvangst, toen zij zo hard aangesproken waren, niet konden verklaren, en zij zeiden: Te gevolge van het geld, dat in het begin in onze zakken teruggekeerd is, worden wij binnengebracht, opdat hij met zijn mannen ons overrompele en ons overvalle, en ons tot slaven neme met onze ezels. 1)

1) Zo er geen geweten ware, zo had de hel geen vuur noch pijn. Dit wilde die brandt en versterkt de dood en de hel, en rust de gehele schepping ten strijde tegen ons uit. Want dan vertoornt alles, alles is treurig, nors en hatelijk; alles is tegen ons. Dat is niet door het geschapene, want dat is goed; dat dreigt noch schaadt ons, maar het is door onze eigen zonde dat wij zo verschrokken zijn, en voor het schepsel vluchten..

19. Daarom wilden zij aanstonds de aanklacht van diefstal voorkomen, en naderden zij tot die man, die over het huis van Jozef was, en zij spraken tot hem, nog voordat zij het huis binnengingen, waar zij meenden, dat hun het kwaad overkomen zou, aan de deur van het huis.

Maar zij menen voorzichtig te moeten zijn. Argwaan spoort dikwijls aan tot die onvoorzichtige voorzichtigheid, die door haar behoedzaam zelf eigen vrees ontdekt en andere achterdocht opwekt. Zij zullen het huis van Jozef niet betreden, voordat zij zich overtuigd hebben, dat er geen dadelijk gevaar voor hen is. "Daarom naderden zij tot die man, die over het huis van Jozef was, en zij spraken tot hem aan de deur van het huis;" eer zij nog de drempel van de gevreesde woning overschreden en zich, naar hun mening, daardoor weerloos gemaakt hadden..

20. En zij zeiden: Och mijn heer! hoor ons een ogenblik aan, voordat wij binnengaan. a) Wij waren in het begin gewis afgekomen, om spijs te kopen, niet om het land te verspieden, of enig bedrog te plegen.

a) Genesis 42:3

21. Het is nu geschied, als wij in de herberg, in ons nachtleger (hoofdstuk. 42:27) gekomen waren, en wij, tenminste een van ons (hoofdstuk. 42:17), onze zakken opendeden, zie, zo was ieders geld, gelijk wij nader bij het uitschudden thuis gewaar werden (hoofdstuk. 42:35) in de mond van zijn zak, ons geld in zijn gewicht; en wij hebben hetzelfde weer gebracht in onze hand.

22. Wij hebben ook ander geld in onze hand meegebracht, om spijs te kopen; wij weten niet wie ons geld in onze zakken gelegd heeft.

23. En hij, genoegzaam met de voornemens van zijn heer bekend, zei: Vrede zij met u, vreest niet! Uw God en de God van uw vader heeft u een schat in uw zakken gegeven; 1) neemt het teruggevonden geld gerust, als een van God u toegedeelde schat, en weest niet bezorgd hoe

het in uw zakken gekomen is; uw geld is tot mij gekomen; mij zijt gij niets schuldig. En hij bracht, om hen geheel gerust te stellen, Simeon uit zijn gevangenis (hoofdstuk. 42:34) tot hen uit.

1) Ik twijfel niet of Jozef, ofschoon het hem niet vrijstond in het openbaar in de bestaande bijgelovigheden iets te veranderen, thuis wel beproefd heeft de ware dienst van God uit te breiden en altijd dat verbond getrouw heeft gehouden, waarvan hij van zijn vader als knaap gehoord had. Indien iemand nu vraagt, hoe hij weet, dat Jakob een dienaar was van de ware God, dan is het antwoord wel juist, dat Jozef zijn gestrengheid niet zo tot het uiterste heeft doorgedreven, dat hij Simeon niet zacht heeft laten behandelen, ofschoon hij als gijzelaar was achtergelaten. Indien hij voor verspieder was gehouden, zou de opzichter van de gevangenis hem hard behandeld moeten hebben. Daarom moest hij een bevel ontvangen van een menslievende en middelmatige behandeling. Waarom het vermoeden alle recht van bestaan heeft, dat Jozef de bestuurder van zijn huis, die in de plannen ingewijd was, deze zaak heeft geopenbaard..

24. Daarna bracht de man deze elf mannen in het huis van Jozef, en a) hij gaf water, als eerste bewijs van vriendelijke opname; en zij wassen hun voeten; hij gaf ook aan hun ezels voer.

a) Genesis 18:4

Wat zal er omgegaan zijn in het hart van de broeders als zij, alleen gelaten, in de vreemde, daar voor het eerst wederom allen bijeen waren. Ja Simeon is er ook, uit de gevangenis ontslagen, die hem gewis niet te bezwaarlijk zal gemaakt zijn. Dat zal hij hun wel meegedeeld hebben, terwijl hij hartelijk en met blijdschap de jongste broeder Benjamin begroet. Ja, wat zal er omgegaan zijn in hun harten gedurende de tijd, die er moest verlopen tussen hun ontvangst in het huis en hun toelating tot de heer des huizes? Wat mengeling van aandoeningen! Wat wisseling van vrees en hoop! Wat gespannen verwachting en telkens weer doorbrekende angst! O gij kunt het u enigszins voorstellen, als gij denkt om de ogenblikken, die er verlopen tussen uw opkomst in Gods huis en uw nadering tot de avondmaalstafel. Het zijn ogenblikken die soms zo pijnlijk lang kunnen duren en soms zo onbegrijpelijk kort schijnen..

25. En zij bereiden het geschenk, legden de verschillende geschenken gereed, totdat Jozef 's middags kwam; want zij hadden van de huisverzorger gehoord, dat zij aldaar, in Jozefs paleis, brood eten zouden.

26. Als nu Jozef thuis gekomen was, zo brachten zij hem het geschenk, hetwelk in hun hand was, in het huis, in het vertrek, waarin hij zich begeven had, en zij a) bogen zich voor hem ter aarde.

a)Genesis 37:10; 42:6

27. En hij vroeg hen naar hun welstand, 1) en zei: is het wel met uw vader, de oude 2) man, waarvan gij mij vertelde? Leeft hij nog?

1) In het Hebreeuws Shalom, vrede..

2) Dit was geen onbetamelijke uitdrukking, maar Jozef noemt hem zo, omdat zijn broeders hem een grijsaard hebben genoemd..

28. En zij zeiden: elk van zijn vragen nauwkeurig beantwoordende: Het is wel met uw knecht, onze vader; hij leeft nog; en, terwijl zij dit zeiden, neigden zij het hoofd en bogen zij zich neer.

29. En hij hief zijn ogen op; hij zag rond, om hem uit de kring te zoeken naar wiens wederzien hij het meest verlangde, en hij zag Benjamin, zijn broeder, de zoon van zijn moeder en zei: Is dit uw kleinste, uw jongste broeder,

a) waarvan gij mij vertelde? Daarna zei hij, als zij toestemmend geantwoord hadden: Mijn zoon! God zij u genadig!

a) Genesis 42:13

Hoewel Benjamin toen niet jong meer was (hoofdstuk. 46:21), toch noemt Jozef hem: "mijn zoon", om daarmee al de tederheid van zijn ziel uit te drukken. Door de bijgevoegde zegenwens spreekt hij zich echter reeds meer uit, dan hij zich voorgesteld had. Het is daarom ook, dat hij zich haast, om in een andere kamer zijn gevoel lucht te geven..

30. En Jozef haastte zich, om zich van zijn broeders te verwijderen; want zijn ingewand ontstak 1) jegens zijn broeder, zodat hij zijn tranen niet langer kon terughouden, en hij zocht naar een plaats om daar te wenen; en hij ging in een kamer a) en weende aldaar. 2)

a) Genesis 45:2

1) Hebr. "Werden warm", "werden ontroerd"

2) Dat Jozef zich naar een andere kamer begaf, om daar te wenen, kwam niet voort uit een zeker schaamtegevoel, maar omdat hij de tijd nog niet rijp achtte, om zich te openbaren..

Dit is bij Jozef niet alleen gemoedsaandoening geweest over het weerzien, hij heeft waarschijnlijk lang gevreesd, dat zijn broeders in haat jegens Rachels zonen ook Benjamin zouden verdorven hebben; daarom wenste hij deze te zien voor hij zich bekend maakte. Nu werd hij ontroerd, omdat hij zich verheugen mocht, dat deze misdaad tenminste niet gepleegd was, en hij een vreugdevol einde, een verzoening mocht verwachten..

31. Daarna waste hij zijn gezicht, opdat niemand het zou opmerken, dat hij geweend had; en hij kwam uit, en bedwong zichzelf, en zei: Dien het brood, met de overige spijzen op. 1)

1) Hoe trouw is ook hier de Schrift in de voorstelling van zaken. Jozef verkeert in een weemoedige stemming, maar om zich in een andere stemming te brengen, geeft hij bevel, om de spijzen op te zetten, om daarin afleiding te vinden..

32. En zij richtten voor hem aan in het bijzonder, 1) omdat hij de hoogste bestuurder en medelid van de priesterkaste was, en voor hen in het bijzonder, en voor de Egyptenaren, de hovelingen, die met hem aten, in het bijzonder: want de Egyptenaars mogen geen brood eten met buitenlanders en het allerm minst met de Hebreeën, omdat zulks de Egyptenaren een gruwel is, daar de Hebreeën dieren slachten en eten, die de Egyptenaars heilig zijn.

1) Hier wordt de gewoonte van de Egyptische priesterkaste geschetst. De reden van deze afzondering was daarin gelegen, dat, gelijk nu nog bij de Hindoes, de vreemdelingen en de lagere kasten dieren slachten en aten, die bij de Egyptenaars voor heilig gehouden werden. Zo zegt Herodotus: "De godin Isis wordt met koehoornen afgebeeld, en op die wijze vereren alle Egyptenaars de koeien meer dan de schapen. Daarom zou een Egyptenaar nooit een Griek op de mond kussen, of gebruik maken van zijn mes, of van zijn braadspit, of van zijn ketel, noch zou hij ooit proeven van het vlees van een zuivere koe, die met het mes van een Griek was afgehakt". Daarna deelt hij mee, hoe zij de ossen en al het vee zorgvuldig begroeven, en zelfs na de verrotting, de beenderen nog op een afzonderlijke plaats bijeenbrachten. In dat alles blijkt ons, hoezeer de Egyptenaars in blinde kortzichtigheid de natuur verafgoden, hoezeer zij van de levende, persoonlijke God waren afgeweken, en dieren vereerden, als de levende openbaring als de vleesgeworden (incarnatie) krachten van de natuur. Jozef kon zich veel van die aard als onverschillige gewoonte getroosten; maar niettemin zal ons ook later het groot gevaar blijken, waaraan de Israëlieten, midden onder de Egyptenaars levende, bloot stonden..

33. En zij zaten voor zijn aangezicht, zodat hij hen allen voor zijn ogen had, en hun gedrag nauwkeurig kon gadeslaan; zij waren geplaatst naar de opvolging van leeftijd, de eerstgeborene naar zijn eerstgeboorte, en de jongere naar zijn jonkheid; 1) hierover verwonderden zich de mannen onder elkaar, dat men hier zo in bijzonderheden, met hun familiezaken bekend was; toch vermoeden zij de samenhang niet.

1) Hoewel Jozef op allerlei manier de herkenning nog tracht te verhinderen, toch geeft hij zich soms meer dan genoeg bloot. Voor een liefhebbend hart is veinzen zo moeilijk..

34. En hij gaf hun van de gerechten aan, die voor hem waren, om hun ere te geven voor de aanwezige Egyptenaren; maar Benjamins gerecht was, tot nog grotere onderscheiding, vijfmaal groter dan de gerechten van hen allen 1) en Jozef zag daarbij scherp toe of dit eveneens de nijd zou opwekken, zoals vroeger de veelkleurige rok (hoofdstuk. 37:3) hen geërgerd had. Daarvan bemerkte hij niets. Hun vreugde werd daardoor niet gestoord; want zij dronken en zij werden a) dronken met hem. 1) De eervolle en vriendelijke behandeling deed hen spoedig alle zorg vergeten, zodat zij verheugd werden van de wijn.

a) Hagg.1:6

1) Deze beproeving mag niet voorbijgezien worden. Jozef wil weten, of Benjamin een voorwerp van hun nijd worden kan tot zijn verderf, waartoe spoedig de gelegenheid zou aanbreken. "Die overvloed was een bijzonder eerbewijs. Die men bijzonder vereren wilde, gaf men bij de maaltijd de grootste en beste stukken (1 Samuel 9:23 vv. Hom.Ilias 7:321 vv.). Bij de Spartanen verkreeg de koning eens zoveel (Herod. 6:57 vv.); bij de Kretenzers de Archont

viermaal zoveel als anderen (Heraclid. polit. 3). Het getal vijf was de Egyptenaars bijzonder geliefd. (Hoofdstuk 41:34; 45:22; 47:2,24; Jesaja. 19:18). Het gebruik van dit getal is daaruit te verklaren, dat de Egyptenaars vijf planeten aannamen..

2) Dit wil niet zeggen, dat zij beneveld werden door de wijn, maar dat zij volkomen bevredigd werden, van alles genoeg verkregen..

HOOFDSTUK 44.

JOZEFS BROEDERS KOMEN IN GROTE ANGST.

I. Vs.1-13. Vóór de aftocht laat Jozef heimelijk zijn beker in Benjamins zak leggen, en beveelt vervolgens aan zijn huismeester hen na te ijlen, en die terug te halen, in wiens zak de beker zou gevonden worden. Hij wil zien, wat de broeders doen of zij Benjamin prijsgeven, en verder naar huis zullen trekken, of dat zij bereid zullen zijn, met lichaam en leven voor vaders lieveling in te staan.

1. En hij, nadat het middagmaal was afgelopen, en hun nu het koren wilde geven, waarom zij gekomen waren, gebod degene die over zijn huis was, zeggende: Vul de zakken van deze mannen met spijze, zoveel zij zullen kunnen dragen en leg, evenals de eerste maal (hoofdstuk. 42:25), ieders geld in de mond van zijn zak.

Deze beproeving had een dubbel nut. Vooreerst, omdat de wel beproefde vroomheid van zijn broeders hem meer behaagde; vervolgens, omdat, tenminste enigszins, de vroegere eerloosheid, welke zij zich, wegens het misdrijf aan hem gepleegd, hadden op de hals gehaald, bij de nakomelingen zou worden opgeheven..

Schrander was de handelwijze van Jozef maar billijk was zij niet. Hij had reeds gezien, dat zij geheel andere mensen waren geworden. Door geen enkele uitlegger wordt dan ook deze handelwijze verdedigd, al moet men toegeven, dat ook hiermee God, de Heere, gewis Zijn heilige bedoelingen heeft gehad, zoals Calvijn (zie boven) heeft aangemerkt..

2. En mijn beker, de zilveren beker, waaruit ik deze middag gedronken heb, zult gij leggen in de mond van de zak van de kleinste, met het geld van zijn koren. En hij, de huismeester, deed naar Jozefs woord, hetwelk hij gesproken had.¹⁾ Intussen zullen de broeders zich zeer verheugd hebben over de ontvangst, en met blijdschap erover gesproken hebben, hoe zij daarover, thuis gekomen, bij hun vader zouden roemen.

1) Heeft de Heere de Zijnen bijzonder verkwikt, zo wacht hun gewoonlijk een beproeving, om alle hoeken van het hart te doorzoeken, hoe zij jegens de hemelse Vader en de broeders in hun droefheid zullen gezind zijn.

3. ‘s Morgens, als het dag werd, zo liet men deze mannen van Memphis, de toenmalige residentie van Farao (hoofdstuk. 14:14), waar ook Jozef woonde, vertrekken, hen en hun ezels.

Het mag wel bevreemding wekken, dat zij niet eerst onderzochten, hoe het met het geld was, of ook dat weer in hun zakken was. Grote blijdschap echter, dat zij weer voltallig waren, zal hen zorgeloos hebben gemaakt..

4. Zij zijn de stad uitgegaan; zij waren nog niet ver gekomen, als Jozef tot degene, die over zijn huis was, zei: Maak u op, en jaag die mannen achterna; en als gij hen zult achterhaald

hebben, zo zult gij tot hen zeggen: Waarom hebt gij kwaad voor goed vergolden? Waarom hebt gij, die een zo vriendelijke ontvangst ondervonden hebt, die al het koren om niet hebt verkregen, die weldaden met diefstal beantwoord?

5. Is het deze beker, die gij ontvreemd hebt, niet, waaruit mijn heer drinkt? en waarbij hij iets zeker waarnemen zal,

1) waarbij hij voorzeggingen doet? gij hebt kwalijk gedaan, wat gij gedaan hebt; gij hebt een zeer slechte daad begaan.

1) Hebr. "waardoor hij waarzegt, waardoor hij verborgene dingen weet." Nog heden is in Egypte de Kuliko- en Hidro-mantie thuis; het voorspellen uit schotels of bekers, of liever, uit de kringen, figuren en blaasjes, welke in wijn of water ontstaan, bij het inwerpen van kleine stukjes goud- of zilverblik, of uit de verschijningen, welke door de lichtstralen veroorzaakt worden, bij het schudden. Daarbij gebruikt men allerlei toverspreuken. Dit voorspellen heet, nicheesch, divinare, eigenlijk "uit slangen voorspellen" (phiomanteia). Jozef maakt van dit bijgeloof gebruik, om niet slechts de beker als zijn eigendom, maar ook als zijn heiligdom voor te stellen, om daardoor hun daad te strafbaarder te doen schijnen. Wellicht wil hij hiermee in verband gebracht hebben de plaatsing naar de ouderdom (hoofdstuk. 43:33) als zou hij ook die kennis aan die beker te danken gehad hebben..

Verschillend wordt dit gezegde uitgelegd. Zijn er sommigen, die het aldus opvatten, alsof Jozef veinst, dat de waarzeggers door hem waren geraadpleegd, om de dief te kennen, anderen vertalen echter: In welke te beproeven hij u beproefd heeft, of te onderzoeken hij u navorst. Anderen, dat de gestolen drinkbeker, als het ware, voor Jozef zelf een ongunstig voorteken was geweest. Mij echter schijnt dat gevoelen het ware te zijn, dat hij de drinkbeker tot voorspellingen en magische kunsten heeft gebruikt, hetgeen hij echter verduist heeft, om de achterdocht te vermeerderen. Maar nu ontstaat de vraag in hoeverre Jozef zich zodanig een verduistzel mocht veroorloven. Want behalve, dat hij zich van waarzeggingen niet mocht bedienen, was het ook verkeerd en onwaardig, om de lof, die de goddelijke genade toekomt, op demonische machten over te brengen. Vroeger ontkende hij, bekwaam te zijn, om dromen uit te leggen anders dan wanneer de waarheid van God hem bezielde; nu vergeet hij alle vermelding van Gods Geest. En, wat erger is, zich als een magiër in plaats van een profeet van God voorstellende, ontwijft hij op Godonterende wijze de gave van de Heilige Geest. Het is dan ook niet te ontkennen, dat hij in deze huichelarij zwaarlijk heeft gezondigd. Ik nu vat het anders op, dat hij namelijk in het begin op alle mogelijke wijze beproefd heeft, God de eer te geven; dat het aan hem volstrekt niet heeft gestaan, dat niet door geheel Egypte bekend was, dat hij niet door magische kunsten, maar door Goddelijke genade in zo grote schrandtheid uitblonk. Maar daar de Egyptenaren aan de ijdele kunsten van de magiërs gewend waren, bleef de oude dwaling heersende, zodat zij niet geloofden, dat Jozef een ander was. Ik twijfel niet, of dat gerucht was onder het volk verbreid, ofschoon het door hen bestreden en ontkend werd. Nu echter, daar Jozef zich als een buitengewoon man voor stelt, in één verband vele leugens verbindende, verbreidt hij de valse mening nog meer, onder het volk reeds verspreid, dat hij de voortekenen raadpleegt. Waaruit wij zien, dat, waar een man van de rechte wegen wordt afgetrokken, hij ongemerkt in verschillende zonden valt. Waarom

wij ook door dit voorbeeld worden vermaand, om niets toe te laten, dan wat wij weten, dat God goedkeurt..

6. En hij achterhaalde hen, en sprak tot hen deze woorden, die Jozef geboden had.

7. En zij, ten hoogste getroffen door dat verwijt, zeiden tot hem: Waarom spreekt mijnheer zulke woorden? Het zij verre van uw knechten, dat zij zoiets doen zouden. Hebben wij gisteren niet een bewijs van onze eerlijkheid gegeven?

8. Zie het geld, dat wij, na het terugkeren van onze eerste reis, in de mond van onze zakken vonden, hebben wij, uit vrije beweging, tot u uit het land Kanaän teruggebracht, waar wij voor nasporingen geheel veilig waren; hoe zouden wij dan uit het huis van uw heer zilver of goud stelen?

9. Nee! wij kennen ons zo rein van zulk een misdaad, dat wij gerust onze zakken tot onderzoek naar de beker overgeven. Bij wie van uw knechten hij gevonden zal worden, dat hij sterve; en ook zullen wij, de overigen, medeboeten en mijn heer tot slaven zijn!

Bij al hun oprechtheid zijn zij zeer onvoorzichtig. Zij overdrijven zowel in hun verdediging als in hun aanbidding. Niet zozeer willen zij hun recht duidelijk doen uitkomen maar bovenal de ander van zijn onrecht overtuigen..

10. En hij zei: Dit zij nu ook also, naar uw woorden! Wij willen een onderzoek instellen, en de schuldige zal de verdiende straf niet ontgaan; toch zal u om de beker niet meer overkomen dan recht is. Bij wie hij gevonden wordt, die zij mijn slaaf; maar gij, zo velen als gij niet aan de diefstal schuldig zijt, zult onschuldig zijn en zonder straf.

De knecht van Jozef laat de nadruk vallen op "ook," maar verzacht de straf door alleen degene, bij wie de beker zal gevonden worden, tot slaaf te verklaren. Geheel naar de bedoeling van Jozef..

11. En zij, terwijl zij niet konden vermoeden wat geschieden zou, haastten zich, en een ieder zette zijn zak neer op de aarde, en een ieder opende zijn zak, 1)opdat die onderzocht zou worden.

1) Zij zijn allen ervan overtuigd, dat hier een misverstand heerst, en in het bewustzijn van hun volkomen onschuld, openen zij hun zakken..

12. En hij doorzocht, beginnende, om zich niet te verraden, hoewel hij wist, waar de beker zou gevonden worden, met de grootste, de oudste, en voleindigde met de kleinste, de jongste, en die beker werd gevonden in de zak van Benjamin.

13. Toen scheurden zij, van schrik en ontzetting, hun kleren, zoals hun vader gedaan had, toen zij hem Jozefs rok toezonden (hoofdstuk. 37:34); niet alleen moeten zij Jozefs angsten ondervinden (hoofdstuk. 42:21), maar ook ervaren, welk een schrik zij Jakob bereid hadden;

en een ieder man laadde zijn ezel op, en zij keerden weer naar de stad¹⁾ om met Jozef zelf te spreken.

1) Waren zij nog dezelfde geweest als 22 jaar geleden, zo zouden zij zich in hun toestand wel geschikt hebben; zelfs niet zonder vreugde Benjamin hebben achtergelaten en weggetrokken zijn. Tegenover hun vader hadden zij ditmaal een goed geweten gehad; zij konden hem zeggen: "Zie, zo heeft hij, de gij altijd voorgetrokken hebt, gedaan; hij is schuldig aan een lage diefstal geworden, en heeft ons huis geschandvlekt." Wat zou Jozef in zulk een geval gedaan hebben? Hij had hen zonder twijfel laten gaan, en had slechts zijn vader en Benjamin naar Egypte doen komen. Maar de broeders zijn geheel anders dan vroeger. In dit nieuwe, zware lot erkennen zij, juist omdat zij niet schuldig zijn aan hetgeen, waarvan men hen beticht, het Godsgericht, en omdat nu Benjamin om hunnentwille dit gericht treft, en Gods toorn juist over het hoofd van de onschuldige wordt uitgestort, willen zij hem tot geen prijs aan zijn lot overlaten, maar hem vrij bidden, zelfs al ware het, dat al de anderen in zijn plaats slaven zouden moeten worden..

Zo groot is hun droefheid, zo verpletterd zijn zij, dat zij nu geen enkele klacht aanheffen, geen enkel woord van verontschuldiging meer aanbieden. Zij scheuren hun klederen en buigen het hoofd onder de kastijding van God. Zij voelen het, dat de hand van God hierin merkbaar is, en daarom wensen zij niet anders, dan zich onder die slaande hand te buigen.

II. vs.14-34. Als de broeders weer voor Jozef verschijnen, die, in angstige verwachting naar de uitslag, thuis gebleven was, werpen zij zich voor hem neer; zij denken er niet aan, hun onschuld te verdedigen, daar zij in deze gebeurtenis de wraak van God voor hun vorige misdaad erkennen. Jozef verklaart, op hun aanbod, dat zij allen zijn knechten willen zijn, slechts hem terug te kunnen houden, bij wie de beker gevonden was. Juda schildert nu met aangrijpende woorden de liefde van de vader voor de jongeling, en de onuitsprekelijke jammer, die door het verlies van de geliefde zoon hem treffen zou; hij bericht, hoe hij zelf voor de knaap borg geworden is, en smeekt nu ook, hem in Benjamins plaats tot slaaf te willen aannemen.

14. En Juda, 1)die voor Benjamin borg gebleven was (hoofdstuk. 43:9), en de op zich genomen plicht getrouw wilde volbrengen, kwam met zijn broeders, toen zij weer in de stad gekomen waren, in het huis van Jozef, want hij was nog zelf aldaar; hij was nog niet naar de plaats van het verkopen gegaan, maar wachtte hen in zijn eigen woning, te midden van zijn beambten; en zij vielen, als wanhopig, voor zijn aangezicht neer ter aarde. 2)

1)"Juda," niet Ruben, omdat hij toen reeds voor de eerste onder de broeders werd gehouden, of omdat de Heilige Schrijver hiermee nu reeds wil doen uitkomen, dat hij de door God uitverkorene was, om de eerste te zijn..

2) Het was een roerend toneel. Daar zat hij, die gisteravond nog met buitengewone vriendelijkheid hen had ontvangen, een geschenk van hun hand aangenomen, aan zijn dis hen genodigd, en als mild gastheer bejegend. Hoe stroef staat nu zijn gelaat en hoe nors en dreigend ziet zijn blik op hen neer, die thans, als klaarblijkelijk overtuigde misdadigers, aan

zijn voeten in het stof terneer gebogen liggen! Hoe krimpt hun hart bij Jozefs verwijt ineen! En Jozef zei tot hen: "Wat daad is dit, die gij gedaan hebt" Hoe kon gij mij dat doen? Welke onzinnigheid tevens! Weet gij niet, dat een man als ik dat zeker vernemen zou?.

15. En Jozef zei tot hen, terwijl zij daar zo lagen: Wat daad is dit, die gij gedaan hebt? Hoe hebt gij het durven doen? Weet gij niet, dat zulk een man, als ik, dat zeker waarnemen 1) zou? Zou ik, die tot de orde van de wijzen in Egypte behoor, en verborgen dingen zie, gelijk gij gisteren hebt kunnen opmerken (hoofdstuk. 43:33) de dief niet vinden?

1) Wij vinden hier weer hetzelfde woord als in vs. 5 (zie Ge 44.5)

16. Toen zei Juda, aan wie zijn gevoel woorden gaf: Wat zullen wij tot mijn heer zeggen? wat zullen wij spreken? en wat of hoe zullen wij ons rechtvaardigen? 1) Wel konden wij verklaren, dat datgene, waarvan gij ons beschuldigt, door ons niet gedaan is; maar wij zien hierin de hand van God, wie wij niet één uit duizend kunnen antwoorden (Job9:3). God heeft de ongerechtigheid van uw knechten gevonden; 2) hij straft ons heden om een vroegere misdaad en om de zonde van ons hart; onder Zijn hand willen wij ons buigen; zie wij zijn slaven van mijn heer, zowel wij, als hij, in wiens hand de beker gevonden is. 3)

1) Dit is geen verdediging, maar een ontwijkende verontschuldiging. Het enige wat hij kon doen, nu de beker bij hen is gevonden..

2) God, als Rechter, wordt, in de ziel ontdekt in Zijn gestrengte rechtvaardigheid, zodat de ziel hem leert kennen, als die God, die de zonden ordelijk voor ogen zal stellen, die de schuldige geenszins onschuldig zal houden, maar een rechtvaardig vonnis vellen zal over de afwijker en overtreder. Om hem nu geheel te ontbloten, leert hij dat rechtelijke van God zo verstaan, dat hij het moet opgeven, en de billijkheid en betamelijkheid van Gods weg ten volle toestemmen, dat, zal God God blijven, Hij de zonde zonder voldoening niet kan voorbij zien..

Hoewel hij zich nu onschuldig weet, toch zegt zijn geweten hem, dat de Heere hem hiermee vroegere zonde thuis bezoekt. Dit is één van de kenmerken van de ziel, die ontdekt wordt, of ontdekt is aan zichzelf. Door deze woorden leren wij Juda kennen als iemand, die aan zichzelf ontdekt wordt.

3) Vroeger noemden zij zich uit bescheidenheid dienstknechten, nu bieden zij zich hem tot slaven aan. Om de persoon van Benjamin verminderen zij de zaak van de straf. En zo is het een soort van bede om vergiffenis, dat hij hem niet ter doodstraf verwijze, zoals zij in het begin hebben aangeboden..

17. Maar hij, Jozef, zei: het zij verre van mij zulks te doen! Ik handel niet onrechtvaardig, en straf onschuldigen voor de schuldige niet, al zijn zij ook schuldig voor God. De man in wiens hand de beker gevonden is, die zal mijn slaaf zijn; doch trekt gij op in vrede tot uw vader.

18. Toen naderde Juda 1) tot hem, zich van de aarde oprichtende en zei: Och mijn heer! laat toch uw knecht een woord spreken voor de oren van mijn heer; veroorloof mij toch een bede

te doen, en laat uw toorn tegen uw knecht niet ontsteken, zodat gij mij verhinderen zou mijn hart voor u te openen; want gij zijt gelijk aan Farao! elk weet wel, dat het even zo goed is, als stond ik hier voor de koning, maar ik mag niet zwijgen, mijn hart dwingt mij het uiterste te beproeven.

1) Juda heeft reeds het zwaarste vermocht en uitgesproken, dat hij en zijn broeders om hun schuld de zwaarste straf waardig zijn. Ondraaglijk is het hem, zonder Benjamin, tot de vader terug te keren; daarom is hij besloten, het harde lot van Benjamin op zich te nemen, en het geluk van zijn familie en zijn vrijheid op te offeren. Deze edelmoedigheid maakt de band van zijn tong los, en voor de eerste maal wordt de rede voor de gestrengte en wondervolle heer vrij en vloeiend. Juda, daar hij uit sterke aandrang van zijn hart spreekt, is moedig; hij heft zich op, en treedt nader tot Jozef. Deze moed is toch, daar zij uit een natuurlijke grond voortkomt, door schone bescheidenheid geadeld. Hij vergeet niet, met wie hij spreekt, maar is zichzelf bewust, dat degene, tegen wiens beslissing hij nog verder waagt te spreken, de plaatsbekleder van Farao, de koning van Egypte is. Daarom vraagt hij ook vooraf verlof tot spreken. En nu volgt in psychologisch (zielkundig) meesterlijk gehouden rede, die zonder kunst en eenvoudig, maar des te schoner en dringender is, gelijk slechts de eenvoud van het hart bewegen kan, een verhaal van de gehele samenhang van de zaak, van welke Luther opmerkt: "Ik zou er wel veel om willen geven, dat ik voor onze Heere God zo kon bidden, als hier Juda voor Jozef bidt."

19. Mijn heer vroeg, toen wij voor de eerste maal hier waren, zijn knechten, zeggende: Hebt gij een vader of broeder? (zie "Ge 43.7)

20. Zo zeiden wij tot mijn heer: Wij hebben een oude vader, en een jongeman 1) van de ouderdom, een jonge broeder, die, toen onze vader reeds oud was, hem geboren is, de kleinste, wiens broeder dood is, en hij is alleen van zijn moeder, de geliefde vrouw van onze vader, overgebleven, en zijn vader heeft hem lief met een bijzondere liefde.

1)Jongemannen werden in de oude tijd doorgaans genoemd, die hun veertigste jaar nog niet bereikt hadden..

21. Toen zeide gij tot uw knechten: a) Brengt hem mee tot mij, dat ik mijn oog op hem sla! 1)

a) Genesis 42:15

1) "Dat ik mijn oog op hem sla" betekent: dat ik hem gunst bewijze. (Jeremia. 39:12; 40:4).

22. En wij zeiden tot mijn heer: Die jongeman zal zijn vader niet kunnen verlaten, indien hij zijn vader verlaat, zo zal hij sterven. 1)

1) Hierdoor wordt verklaard, waarom Jozef hen drie dagen in de gevangenis gehouden heeft (hoofdstuk. 42:17); zij hadden geweigerd Benjamin te halen. Ook zijn zij slechts door Jozefs uitdrukkelijk verlangen en door de belofte, dat hij hem met welwillendheid zou opnemen (dat ik mijn ogen op hem sla" zie Jer.38:12 enz.), waaraan Juda hem, als aan een belofte

herinnert, en door de hongersnood er eindelijk toe gekomen, de jongste broeder mee te brengen. Dat had een zware strijd bij de vader gekost. Uit het aanhalen van Jakob's woorden, welke hij in vs.27-29 inlast, blijkt, hoe zij thans de bijzondere plaats van Rachel en haar zonen in het hart van Jakob billijken..

23. Toen zeide gij tot uw knechten: a) Indien uw kleinste broeder met u niet meekomt, zo zult gij mijn aangezicht niet meer zien.

a) Genesis 43:3,5

24. En het is geschied, als wij tot uw knecht; mijn vader, opgetrokken zijn, a) en wij hem de woorden van mijn heer verhaald hebben.

a) Genesis 42:29 vv.

25. En dat onze vader, toen de voorraad, die wij uit Egypte gebracht hadden, verteerd was, gezegd heeft: a) Keer terug, koopt ons een weinig spijs.

a) Genesis 43:1 vv.

26. Zo hebben wij gezegd: Wij zullen niet mogen vertrekken, indien onze kleinste broeder bij ons is, zo zullen wij vertrekken, want wij zullen het aangezicht van die man niet mogen zien, zo onze kleinste broeder niet bij ons is.

27. Toen zei uw knecht, mijn vader, tot ons: Gij weet, dat er mij mijn vrouw 1) Rachel twee gebaar heeft.

1) Rachel was eigenlijk voor Jakob zijn vrouw. Dat komt ook hier zo treffend uit..

28. En de een is van mij uitgegaan, a) en ik heb gezegd, beter: Ik moest zeggen: Voorwaar, hij is gewis verscheurd geworden! en, wat er ook met hem moge geschied zijn, ik heb hem niet gezien tot nu toe. 1)

a) Genesis 37:33

1)"Niet gezien tot nu toe." Er is bij Jakob nog altijd geloof en hoop, dat hij Jozef nog eens zal zien, al is dat geloof en die hoop zwak..

29. Indien gij nu deze ook van mijn aangezicht wegneemt, en hem een verderf ontmoette, a) zo zou gij mijn grauwe haar met jammer ten grave doen neerdalen.

a) Genesis 42:38

30. Nu dan, als ik tot uw knecht, mijn vader, kome, en de jongeman is niet bij ons, (alzo zijn ziel aan de ziel van deze gebonden is). 1)

1) Een gewone uitdrukking voor, wat wij zeggen, dat iemands ziel geheel hangt aan die van een ander..

31. Zo zal het geschieden, als hij ziet dat de jongeman er niet is, dat hij sterven zal, en uw knechten zullen het grauwe haar van uw knecht, onze vader, met droefenis ten grave doen neerdalen.

32. Die jammer kan ik het allerminst aanzien; want uw knecht is voor deze jongeman borg bij mijn vader gebleven, zeggende: a) zo ik hem tot u niet terugbreng, zo zal ik tegen mijn vader alle dagen gezondigd hebben.

a) Genesis 43:9

Geheel de adel van dat fier en hoog en toch zo week en teder gemoed, spreekt zich in die weinige woorden uit. Hij kon ook vroeger het lijden van zijn broeder Jozef niet aanzien, hij kon op het gezicht van Thamar's trouwe liefde voor deze de belijdenis van eigen schuld niet terughouden; en nu, bij de voorstelling van hetgeen zijn oude vader door Benjamins gemis zou lijden, krimpt zijn hart ineen, en hoort gij het aan het trillen van zijn stem, dat zijn gevoelvol hart reeds bij de gedachte daaraan schreit..

33. Nu dan, laat toch mij uw knecht, voor deze jongeman slaaf van mijn heer blijven, 1) en laat daarvoor de jongeman met zijn broeders optrekken!

1) Wel is Juda de vader naar het vlees van de grote Borg en Zaligmaker, die zichzelf gegeven heeft, niet om on-, maar om doodschuldigen te redden. De Heilige Geest doet hier in Juda als type zien, wat Christus Jezus eenmaal volkomen zal zijn en doen. Want niet, omdat Juda hier optreedt als borg voor zijn broeder, wordt hij straks door Jakob als de eerstgeborene gezegend, maar, omdat naar Gods eeuwige vredesraad, uit Juda de Christus, zoveel het vlees aangaat, zou voortkomen, geeft de Heere God in hem, aan de Kerk in die dagen, een voorbeeld van de grote Hogepriester en Borg..

Gelijk Benjamin veilig was onder Juda's vleugels, zo is geheel de Gemeente veilig onder de vleugels van de Meerdere van Juda.

34. Want hoe zou ik optrekken tot mijn vader, indien de jongeman niet met mij was? opdat ik de jammer niet zie, welke mijn vader overkomen zou. 1)

1) Gelijk Juda hier Benjamin in de tijd van nood niet verlaat, zo verlaat ook later de stam van Benjamin de stam van Juda niet in de zwaarste tijd, toen alle overige stammen hem verlieten. (1 Kon.12).

HOOFDSTUK 45.

JOZEF MAAKT ZICH AAN ZIJN BROEDERS BEKEND.

I. Vs.1-15. Juda's woord heeft de tederste liefde jegens de vader en de meest opofferende trouw jegens de enig overgebleven zoon van Rachel geopenbaard. Jozef, daardoor diep getroffen, kan zich niet langer inhouden; hij laat de vreemden uitgaan, breekt in tranen los en maakt zich aan zijn broeders bekend. Deze worden door het woord: "Ik ben Jozef" zo getroffen, dat zij geen woord kunnen voortbrengen; eerst, nadat Jozef hun, hetgeen zij gedaan hadden, tot driemaal toe, als een leiding van God heeft voorgesteld, die tot hun eigen welzijn dienen moest, en hen allen gekust heeft, zijn zij in staat een woord met hem te spreken.

1. Toen Juda, uit zijn van liefde en leed, van smart en boete overvloeiend hart, die treffende woorden sprak, en eindelijk zijn stem in tranen stikte, kon zich Jozef niet langer bedwingen 1) voor allen, die bij hem stonden (Hoofdstuk44), en hij riep: Doet allen van mij uitgaan! 2) Aan Jozefs bevel werd gehoorzaamd, en er stond niemand bij hem, als Jozef, gelijk vervolgens gemeld wordt, zich aan zijn broeders bekend maakte. 3)

1) Dat Jozef zich niet langer bedwingen kon, bewijst, dat er volstrekt geen haat of nijd in zijn hart aanwezig was, toen hij zijn broeders beproefde, maar dat hij het heeft gedaan, om én de broeders tot nadenken en berouw te stemmen, én van hen te weten te komen, of zij ook werkelijk veranderd waren..

2) Dit bevel gaf hij niet, omdat hij zich over zijn tranen schaamde, maar om vrijer met zijn broeders te kunnen handelen en spreken.

3) De lange strijd was door Jozef gestreden. De liefde had overwonnen; langzamerhand had zij het "gij hebt mij verkocht" uit zijn ziel verderven; nu openbaart zich de liefde alleen, in haar volle kracht tot vergeving. De broeders hebben getoond, dat een verandering in hun binnenste heeft plaatsgehad; het hart was verbroken. Hoe die liefde zich openbaart, mag geen vreemde aanschouwen. Men kan niet wenen voor allen; de diepe beschaming van Jakob's zonen, en de daad van verzoening mag geen Egyptenaar vernemen..

2. En hij verhief zijn stem met wenen, hij barstte in snikken uit, die lucht gaven aan het gekwelde hart, en het wenen was zo luid, dat het de Egyptenaars die buiten het vertrek zich bevonden hoorden, en dat het Farao's huis hoorde.1)

1) De Egyptenaren haastten zich, om het aan de koninklijke familie bekend te maken..

3. En Jozef zei, nadat hij enigszins tot zichzelf gekomen was, tot zijn broeders: Ik ben Jozef! Leeft mijn vader nog?

1) en zijn broeders konden hem niet antwoorden, want zij waren verschrikt voor zijn aangezicht, 2)zij waren verstomd van ontzetting.

1) Hoewel hij dit reeds meermalen gehoord had, moest hij toch wederom vragen, niet, omdat hij twijfelde, maar omdat hij nogmaals de vreugdevolle verzekering wilde ontvangen, en hun zijn trouw Israëlietenhart wilde tonen. Ook mag men niet vergeten, dat de rede van Juda hem het gevaar, dat Jakob door het verlies van Benjamin sterven kon, levendig geschilderd heeft, en het hem nu eerst recht duidelijk geworden was, ja, hij het nu misschien tot beangstiging had gevoeld, hoe hij, bij de beproeving van zijn broeders, het gevoel en het leven van zijn vader mede op het spel had gezet..

2) Ofschoon Jozef een schitterend bewijs van zijn goedertierenheid en liefde had gegeven, waar hij echter zijn naam noemt, worden zijn broeders niet minder verschrikt, dan indien hij tegen hen was uitgevaren: Want, terwijl zij overdenken, wat zij verdiend hebben, vrezen zij de macht van Jozef zo, dat zij zich niets anders dan de dood voor ogen stellen. Waar hij nu hen door vrees zo ontroerd ziet daar verwijt hij hen niets, maar doet alle moeite, om de ontroering te doen wijken. Ja, zolang gaat hij voort met hen tederlijk te behandelen, totdat hij hen gerust gesteld heeft en verblijd gemaakt..

Jozef rust niet voordat hij zijn broeders bekend gemaakt heeft met de verborgen gedachten van het Verbond. Dit is een zeer schoon voorbeeld, hoe God zich jegens ons pleegt te houden. Hij straft ons genadig en vaderlijk, en, ten laatste, als de straf ophoudt, openbaart Hij zich aan ons en zegt: "Ik ben God, die u bemin; Ik meende het goed met u." Dan worden de zielen opgericht, en zij kunnen zich met de genade en vriendelijkheid Gods vertroosten. Dat is voor de godzaligen troost in dit leven. O, hoe groot zal de vreugde zijn op die dag, wanneer de Zoon van God verschijnen zal en zeggen zal: "Ziet Ik ben uw Heiland en Verlosser, die gij beschuldigd hebt, als zou Hij zich om Zijn kerk en gemeente niet bekommeren en geen acht op haar slaan; alsof Ik geen God ware, en niet voor u zorgde. Ziet, hier ben Ik! Daarom heb Ik u gekastijd, opdat uw zonde weggenomen en teniet gedaan zou worden, en dat gij Mij voor uw God en Heiland erkennen zou." Wat zal het zijn, als onze Heer en Heiland Jezus Christus, komen zal, die ons in dit leven op zo velerlei wijzen beproefd heeft, en ons laat geplaagd, geslagen, ja bijna gedood worden! O, welk een grote vreugde zal het zijn, wanneer Hij zich zo plotseling en onvoorzien veranderen zal, daar wij tevoren soms meenden dat Hij een hard Heer was, die ons allen met elkaar wilde ombrengen. Dan zal Hij zeggen: "Ik ben Jozef" "Ik ben uw Heiland."

4. En Jozef zei tot zijn broeders, met bewogen en vriendelijk nodigende stem: Nadert tot mij! en zij, van de aarde zich opheffende, naderden, maar bleven toch nog altijd angstig en verlegen op enige afstand staan. Toen zei hij: a) Ik ben werkelijk Jozef, uw broeder, dezelfde, b) die gij naar Egypte verkocht hebt.

a) Hand.7:13 b) Genesis 37:28 Psalm. 105:17 Hand.7:9

5. Maar nu a) weest niet bekommerd over hetgeen gij gedaan hebt, en de toorn ontsteke niet in uw ogen, 1) omdat gij mij hierheen verkocht hebt, want alzo behoren wij allen tezamen deze zaak te beschouwen: God heeft mij voor uw aangezicht gezonden tot levensbehoud. 2)

a) Genesis 50:19,20,21

1) Wij hebben hier dezelfde uitdrukking in de grondtekst als in hoofdstuk 31:35. Jozef wil zeggen: Weest niet bedroefd, noch zij het kwaad in uw ogen, dat gij mij hierheen verkocht hebt, toorn er niet meer over..

Jozef wil hen brengen tot deze gedachte, dat, hoewel de zonde altijd zonde blijft, de Almachtige toch uit het kwade het goede kan doen te voorschijn treden..

2) De genade maakt de zonde niet slechts als ongeschied en werpt haar in de zee (Micha 7:19); zij maakt, zonder de zonde als zonde op te heffen, wat bloedrood is, sneeuwwit..

6. Want het zijn nu reeds twee jaar van hongers in het midden van het land, en er zijn nog vijf jaar, in welke geen ploeging nog oogst zijn zal; uit de nood, die nu heerst kunt gij dus afleiden, dat het zonder Gods bijzondere hulp met u en de uw gedaan zou zijn; gij had allen van hongers moeten omkomen.

7. Doch God¹⁾ heeft, juist door dat verkopen van mij, u hulp bereid. Hij heeft mij voor uw aangezicht heengezonden, om u een overblijfsel te stellen op de aarde,

2) dat gij in deze nood niet met anderen zou omkomen, en om u bij het leven te behouden door een grote verlossing, 3) door buitengewone voorzorg voor u, daar gij een uitverkoren geslacht op aarde zijt, op het behoud waarvan Hij bijzonderacht slaan wil.

1) Waar Jozef hun als profeet des Heren de toekomst ontsluit, daar doet hij hen ook een blik slaan in de verborgen raad van God, zoals die bij de uitkomst aan mensenkinderen duidelijk wordt, daar wijst hij hun op de Voorzienigheid Gods, waardoor het alsoo beschikt is, als het beschikt is..

2) "Om u een overblijfsel te stellen op de aarde." Deze uitdrukking komt ook voor in 2 Samuel. 14:7 en betekent daar gelijk hier een overblijfsel verzekeren. Maar hoe spreekt Jozef het dan ook hier duidelijk uit, dat al deze dingen geschied waren, om het overblijfsel, d.i. ook hier om bewaring van de Kerk. Dat God, de Heere, altijd Zijn trouwe zorg en liefde doet gelden om de Kerk te bewaren, te behoeden, te verzorgen, dat de Kerk het bijzonder voorwerp is van Gods Trouw, Liefde en Almacht. Het woord "overblijfsel" bekleedt een grote plaats in de Schrift en predikt ons de onvernietigbaarheid van de Kerk. Zij moge verdrukt, bezwaard worden, altijd blijft er iets over, totdat aan alle strijd en ellende een einde komt en de strijdende in de overwinnende Kerk overgaat..

3) Jozef weet het, dat het Verbond vast en zeker is, en daarom heeft hij er behoefte aan, dat Verbond te prediken en de Verbondstrouw te huldigen..

8. Nu dan, het is zeker, gij hebt mij herwaarts niet gezonden, maar God zelf, die mij tot Farao's vader, 1) zijn vaderlijke raadgever, gesteld heeft, en tot een heer over zijn gehele huis, en regeerder in het gehele land van Egypte.²⁾

1) Een erenaam van de hoogste, koninklijke beampte, die ook bij de Perzen en Syriërs voorkwam. (1 Makk.11:32)

2) Het ten hemel schreiende onrecht, door Jakob's zonen hun onschuldige broeder aangedaan, is niets anders dan de raad en de daad van God, tot redding van Egypte en van het gehele huis van Israël in het bijzonder. Zo heeft zich Israël aan het bloed van de rechtvaardige en heilige Knecht van God, die niet uit de vreemde, maar uit het huis van Israël afstamde, schuldig gemaakt, en juist dit is de raad van God van voor de grondlegging van de wereld geweest, en daarom, het heil van de gehele wereld geworden; zo is het verstokte ongeloof van Israël de deur geweest, waardoor het Evangelie tot de heidenen gekomen is. Gelijk de overgeleverde Jozef eerst een heer over Egypte geworden is, en als zodanig Egypte redde van het verderf, terwijl zijn vader hem voor dood hield, en zijn broeders onder de vloek van hun schuld daarheen gingen, zo is ook Christus, de gekruisigde, eerst een Koning van de heidenen geworden, terwijl Zijn broeders naar het vlees onder de ban van Zijn ten hemel schreiend bloed omdwalen. Wanneer echter de volheid van de heidenen in het rijk van de verlossing van de dood zal ingeleid zijn, dan zal hij zich in de diepste verborgenheid, zonder bijzijn van een vreemde, aan Zijn broeders bekend te maken, en dan zal geheel Egypte vernemen, dat de Heer van Egypte de zoon en de broeder van Israël is..

Dat is de taal van de volkomen vergeving. Heere, leer het ons ook alzo, door ons te leren, dat alles gaat onder Uw bestuur, en niemand macht heeft tegen ons, buiten Uw toelating, terwijl Gij licht uit duisternis schept..

9. Haast u en trekt op tot mijn vader, die zo verlangend naar uw terugkomst uitziert, opdat hij zich niet langer beangstige over Benjamin; brengt hem de vreugdeboodschap, en zegt tot hem: Alzo zegt 1) uw zoon Jozef: God heeft mij tot een heer over geheel Egypte gesteld; kom af tot mij en wacht niet.

1) Met dit bevel toont hij, dat hij zijn macht daarom tentoon spreidt, om zijn vader des te meer vertrouwen in te boezemen. Want wij weten, hoe traag ouden van dagen zijn. Vervolgens was het moeilijk, om de heilige Jakob van de door God beloofde erfgrond te doen scheiden. Daarom, na hem de noodzakelijkheid ervan voorgesteld te hebben, meldt Jozef hem daarop, hoe de Heere de hulp te rechter tijd aanbiedt..

10. En gij zult in het land Gosen (weiden) 1) wonen, en nabij mij wezen, gij en uw zonen, en de zonen van uw zonen, en uw schapen, en uw runderen, en al wat gij hebt.

1) zie Ge 47:4 en zie Ge 47.11

11. En ik zal u aldaar onderhouden, want er zullen nog vijf jaren van honger zijn, gelijk de Heere mij geopenbaard heeft. Komt, opdat gij niet verarmt, 1) gij en uw huis, en alles wat gij hebt. 2)

1) Hebr. "opdat gij niet het bezit van een ander wordt", dat is, door armoede tot slavernij vervalt..

2) De gedachte aan een verhuizen van zijn familie naar Egypte, had zich bij Jozef meer en meer ontwikkeld; het land Gosen moest hem aanstonds als de meest geschikte woonplaats

voorkomen. Toch sprak hij hier meer uit profetische, van God verlichte Geest, dan uit menselijke berekening. Zijn gedachten waren werkelijk Gods gedachten en zijn wegen Gods wegen, terwijl anders omtrent onze plannen, hoe goed ook gemeend, dikwijls het woord geldt, dat wij in Jesaja. 55:8 vv. lezen..

12. Waarom zijt gij nog altijd, alsof gij niet kunt geloven wat ik zeg, en ziet uw ogen zien het, en de ogen van mijn broeder Benjamin, dat ik niet meer door een taalman spreek, maar zelf in uw spraak, dat mijn mond tot u spreekt. Nee, gij bedriegt u niet, gij kunt het als waarheid aan onze vader meedelen, dat zijn zoon Jozef leeft, en Benjamins woord zal hij vertrouwen.

13. En boodschapt mijn vader al mijn heerlijkheid in Egypte, en alles, wat gij gezien hebt; en haast u, en a) brengt mijn vader hierheen, want ik verlang hem te zien.

a) Hand.7:14

14. En hij viel aan de hals van Benjamin, zijn broeder, en weende, en Benjamin weende aan zijn hals.

15. En hij kuste al zijn broeders, en hij weende over hen,

1) terwijl hij hen omarmd hield; en daarna, nadat hij door zulke ondubbelzinnige bewijzen van zijn liefde hen gerustgesteld en bemoedigd had, spraken zijn broeders met hem. 2)

1)"Over hem," d.w.z. terwijl hij hen omarmd hield. Beter is nog de vertaling: aan hen, d.i. aan hun hals..

2) En wat zullen zij met hem gesproken hebben? Zonder twijfel zullen zij bekend hebben: dat hun misdaad hen; als een ban, op hun ziel gelegen heeft; wat angst zij uitgestaan hebben, maar hoe zij graag die angst nogmaals en nogmaals zouden verduren, om tot zulk een verzoening als de tegenwoordige te komen; hoe zij nu de Heere loven vanwege Zijn wonderbare wegen..

II. Vs.16-28. Ook tot Farao's oren dringt het door, wat bij Jozef voorgevallen is; hij neemt zozeer daarin deel, dat hij Jozef beveelt, zijn vader en zijn gehele familie naar Egypte te laten overkomen, en geeft daartoe de nodige wagens. De broeders van Jozef keren hierop naar Kanaän terug; in het begin gelooft Jakob hun woorden niet, totdat hij eindelijk mede door de Egyptische wagens van de waarheid overtuigd wordt: nu vervult hem een brandend verlangen, om zijn zoon, die hij verloren gewaand had, weer te zien.

16. Als dit gerucht in het huis van Farao gehoord werd, 1) dat men zei: Jozefs broeders zijn gekomen, was het goed in de ogen van Farao, wiens vertrouwen op Jozef hoe langer hoe meer tot werkelijke liefde, en vriendschap geworden was, zodat hij hem als een vader beschouwde (vs.8) en evenals voor de koning, was het ook verblijdend in de ogen van zijn knechten, die ook van hun zijde hem toegeneegen waren. Wie zou ook Jozef niet liefhebben?

1) Wat Mozes nu meedeelt, ging in volgorde vooraf. Want voordat Jozef zijn vader ontbood, was het gerucht van de aankomst van de broeders reeds tot het paleis doorgedrongen. En hij zou zeker niet zo stout aan zijn broeders het verblijf in Egypte beloofd hebben, indien de koning het hem niet had veroorloofd..

17. En Farao¹⁾ zei tot Jozef, nadat hij hem tot zich had laten komen, om de zaak nauwkeuriger uit zijn mond te vernemen: zeg tot uw broeders: Doet dit, laadt uw beesten, en gaat heen, gaat naar het land Kanaän.

1) Farao geeft Jozef de uitgebreidste volmacht. Hij voelt zich zo aan Jozef verbonden en stelt de gave in Jozef, hem geschonken, zo op prijs, dat hij zijn dankbaar hart moet tonen in de liefde jegens Jozefs vader en diens broeders. God neigt ook hier het hart van Farao, opdat Israël en zijn geslacht zou behouden blijven, maar ook, opdat als nu in vervulling zou treden, wat God aan Abraham had gezegd, omtrent het als vreemdeling verkeren in een vreemd land van diens nakomelingschap..

18. En neemt uw vader en uw gezinnen, en komt tot mij, en ik zal u het beste ¹⁾ van Egypte geven, en gij zult het vette, de voortbrengselen, van dit land eten.

1) In het Hebreeuws Tov, beter vertaald: het goede.

19. Gij zijt toch gelast, ¹⁾ doet dit, neemt u uit Egypte wagens ²⁾ voor uw kinderen, en voor uw vrouwen, en voert uw vader, en komt.

1) Hebreeuws in het enkelvoud. Aan Jozef is dus gelast, er voor te zorgen, dat zijn broeders wagens nemen, "Farao onthoudt zich gewoonlijk tegenover Jozef van bevelen. Hier is het bevel in zijn persoonlijk belang en alzo een zeer opmerkingswaardige uitdrukking van belangstelling en liefde"

2) In wagens en paarden was Egypte zeer rijk; bij de nomadische Hebreeën vinden wij ze niet vermeld. De kleine wagens met twee raderen waren zeer geschikt voor reizen op de ongebaande woestijnwegen..

20. En uw oog verschone uw huisraad niet, wanneer gij veel daarvan in Kanaän moet achterlaten; het zal u rijkelijk vergoed worden: want het beste van geheel Egypte, dat zal het uwe zijn. ¹⁾

1) Door Gods leiding heeft Farao dezelfde gedachte als Jozef (vs.9-11). Deze overbrenging van Jakob's huis naar Egypte was in Gods raad besloten; daarom moesten alle omstandigheden zo gunstig samenlopen..

21. En de zonen van Israël deden alzo, gelijk Farao en Jozef gezegd hadden, en zij maakten zich voor het vertrek gereed, met het doel om hun gezinnen te halen. Zo gaf Jozef hun wagens naar Farao's bevel; ¹⁾ ook gaf hij hun voedsel voor onderweg.

1) Wat de eenvoudigste burgerman menigmaal vrij kan genieten, moet dikwijls een koning zelf zich onzeggen; met de zijnen stil en genoeglijk op een huislijke feestdag bijeen te zijn, en daarbij een stil, eigen "thuis" te hebben. Weldra was ook naar buiten bekend geworden, wat er met Jozef en zijn broeders was geschied..

22. Hij gaf hun allen, ieder een, wisselkleden, 1) erekleden, gelijk Oosterse vorsten hun gunstelingen schenken; maar Benjamin gaf hij driehonderd zilverstukken en vijf wisselkleden.

1) Hebreeuws "verwisselingen van klederen." Zie Richteren. 14:12 vv.; 2 Koningen.. Het waren sierlijke klederen, zoals alleen bij plechtige gelegenheden gedragen werden..

23. En zijn vader eveneens zond hij tien ezels, dragende van het beste van de voortbrengselen van Egypte, en tien ezelinnen, dragende koren, en brood, en spijs voor zijn vader onderweg.
1)

\1) Hier toont zich Jozef zo weldadig jegens zijn broeders, als zij voorheen zich wreed jegens hem betoond hadden. Zij zonden hem naakt naar de vreemde; hij zendt hen nieuw gekleed naar huis; zij namen een kleine som geld voor hem, hij gaf hun grote schatten en geschenken; zij zonden zijn bonte, verscheurde rok tot de vader, hij zendt door hen zijn vader vele kostbare klederen; zij verkochten hem voor kameeldrijver, hij zendt hen met koets en paarden naar huis..

24. En hij zond zijn broeders heen; en zij vertrokken, en hij zei tot hen, daar hij vreesde dat zij, wegens hun meerder of minder aandeel aan het vroeger bedreven onrecht, dat nu de vader moest beleden worden, onder elkaar in twist konden geraken: Verstoort u niet op de weg; 1) twist niet; doet elkaar geen verwijten; valt in het bijzonder Simeon, die de voornaamste aanleiding geweest is, niet hard; hij heeft daarvoor reeds in lange gevangenschap geboet (hoofdstuk. 42:24). Gedenkt aan hetgeen ik u gezegd heb, dat God het alsoo tot uw zegen heeft geleid.

1) Sommigen leggen uit, dat Jozef zijn broeders gevraagd heeft, om bedaard te zijn, en zich door een overbodige vrees niet te laten verontrusten. Maar, daar het woord *znr* nu eens beven en vrezen, dan weer beroerd worden betekent, komt een later gevoel beter overeen met de toenmalige omstandigheden. Want wij weten, dat de kinderen van God niet slechts verzoeningsgezind zijn, indien hun zelf een belediging is aangedaan, maar dat zij er ook voor zorgen, dat anderen eendrachtig zijn. Jozef was verzoend met zijn broeders, nu vermaant hij hen ook, om zich niet door twisten te laten beroeren. Want het was te vrezen, dat, om zichzelf te zuiveren, de een de schuld op de ander zou werpen, en dat er aldus onderlinge strijd zou ontstaan. Deze menslievendheid van Jozef hebben wij na te volgen, opdat wij, zoveel in ons is, strijd en krakeel tegengaan. Want Christus heeft tot zijn discipelen niet alleen gezegd, dat zij de vrede zouden bewaren, maar ook, dat zij vredemakers zouden zijn..

De Septuaginta vertaalt *mh orgizesye*, wordt niet toornig onder elkaar. Jozef wil voorkomen, dat de een de ander niets meer verwijt, dat het onderweg niet toegaat, gelijk het bij de eerste ontmoeting geschied was, toen Ruben met zijn klachten kwam..

25. En zij trokken op uit Egypte, en zij kwamen in het land Kanaän, tot hun vader Jakob.

26. Toen boodschapten zij hem, zeggende: Jozef leeft nog, ja, ook is hij regeerder in geheel Egypte. Jozef is die regent, van wiens harde woorden wij u boodschapten; hij is degene, die Benjamin wenste zien. Toen bezweek 1) zijn (Jakobs) hart; hij werd bij dat woord ontroerd van droefheid, want hij geloofde hen niet. 2)

1) In het Hebreeuws Wajafag, het was hem koud (om het hart), d.i. zijn hart bleef er koel onder. Deze gemoedstoestand wordt terstond door het volgende verklaard, "want hij geloofde hen niet."

2) Zijn ongeloof kwam voort uit de grootte van de zaak. Hij was een man van ervaring, een man op jaren, en daarom, om zich voor grote teleurstelling te vrijwaren, hield hij zich onverschillig, omtrent deze zaak..

27. Maar als zij hem alles hadden meegedeeld, hoe zij hadden gezondigd, doch God alles ten goede geleid had; en als zij tot hem gesproken hadden al de woorden van Jozef, die hij tot hen gesproken had, en waarin hij duidelijk zijn zoon herkende; en als het geschiedde dat hij de wagens zag, die Jozef gezonden had, om hem te voeren, en hij daaruit duidelijk bemerken kon, dat zijn zoon een heer van geheel Egypte was, zo werd de geest van Jakob, hun vader levendig. 1)

1)"Werd....levendig", d.w.z. hij stond levendig op. Hij ontwaakte uit zijn onverschilligheid. Een ogenblik was hij noch om zijn ongeloof Jakob, maar terstond weer Israël, die door het geloof had overwonnen..

28. En Israël1) zei: Het is genoeg! mijn zoon Jozef leeft nog! Ik heb verkregen boven hetgeen ik bidden of denken kon! Ik zal gaan en hem zien eer ik sterve! Nu weet ik, dat mijn dagen weinige zijn; want ik heb in deze wereld niets meer te wensen.

1) Zo diep bedroefd, als Godzoekende zielen in de strijd van de zonde, in hun duisternis neergezeten zijn, en het verloren goddelijke leven, als een enig kind, bewenen, zozeer verheft zich in hen met vreugde het verdoofde en bijna verstikte leven van God weer, wanneer de hemelse Jozef de geest van het geloof, als een snelle wagen, in het hart zendt, waarop zij tot hun Heiland kunnen opwaarts stijgen..

HOOFDSTUK 46.

JAKOBS REIS NAAR EGYPTE.

I. Vs.1-7. Op de tocht naar Egypte vertoeft Israël te Ber-séba, om aan de God van zijn vaders slachtoffers te offeren. Deze verschijnt hem 's nachts in een gezicht en belooft hem niet alleen Zijn geleide, maar ook, dat Hij zijn nageslacht eens zal doen terugkomen naar Kanaän. Daarop zet Jakob zijn reis voort.

1. En Israël vertrok met al wat hij had, van Hebron, waar hij sedert zijn komst uit Mesopotamië gewoond had, en hij kwam te Ber-séba, 1) de gewijde grensplaats van het beloofde land, waaraan zovele herinneringen uit Abrahams, Izaks en zijn eigen leven verbonden waren, (hoofdstuk 21:22; 24:62; 25:20-34; 29:23; 28:10, en hij offerde offeranden aan de God van zijn vader Izak. 2) Hij bracht die aan de Heere, omdat bij het scheiden uit het beloofde land ernstigegedachten zijn ziel vervulden, en hij, hoewel hij in Jozefs wonderbare leiding duidelijk de hand van de Heere zag, en in de uitnodiging van Jozef een wenk van boven niet miskennen kon, de goddelijke toestemming nodig had.

1) De ongeveer vijf mijl lange weg van Hebron tot Ber-séba gaat over kale en steile heuvels, en is zonder een berijdbare straat; er moest dus eerst een omweg naar de linkerzijde gemaakt worden, om tot de dalen (Wadi el Khalil) te komen..

De tijd, die tussen Abrahams vestiging in Kanaän tot nu toe voorbij gegaan was, bedroeg 215 jaar (2083-2298 na de wereldschepping)

2) Jakobs oponthoud in Ber-séba geeft ons weer een bewijs, dat er onderscheid is tussen de menselijke zekerheid van het menselijk gevoel, en de Goddelijke zekerheid welke de Geest Gods verleent..

Daar de heilige man gedwongen wordt het achtergelaten Kanaän met een ander te verwisselen, biedt hij bij de uitgang zelf de Heere een offerande aan, om zichzelf te overtuigen, dat het Verbond, hetwelk God met de vaders had opgericht, vast en onbewegelijk stond. Want, hoewel hij zich pleegde te oefenen in de uitwendige dienst van God, was er ook nu nog een bijzondere reden voor deze offerande. En buiten alle twijfel had hij toen de grootste behoefte aan steun, opdat zijn geloof nooit zou wankelen. Want hij zou beroofd worden van het hem beloofde erfland en van de beschouwing van dat land, hetwelk een beeld en onderpand was van het hemels vaderland. En kon het dan niet bij hem opkomen, dat tot hiertoe hij met een ijdele hoop zich had verblijd? Daarom de herinnering aan het Goddelijke Verbond vernieuwende, had hij tevens een geschikt middel, om het geloof niet te verliezen. En daarom offerde hij op de grenzen van het land, opdat zij zouden weten, dat het iets buitengewoons was. En deze verering brengt hij de God van zijn vader toe, om te getuigen, dat, ofschoon hij uit het land ging, waarheen Abraham was geroepen, hij echter niet die God verlaat, in Wiens dienst hij was opgevoed. In het oogvallend is wel zijn standvastigheid, dat, hoewel hij door de honger naar een vreemd land als werd uitgeworpen,

zodat hem zelfs niet wordt toegestaan, als vreemdeling te verkeren in een land, waarvan hij de rechtmatige bezitter is, hij echter de hoop op het verborgen recht in zijn gemoed vast houdt..

2. En God sprak 's nachts tot Israël in gezichten, 1) in de nacht die op de dag, van het offer volgde, en zei: Jakob, Jakob! 2) En hij zei: Zie, hier ben ik!

1) Hiermee openbaart God aan Jakob, dat zijn offerande Hem welgevallig was. En opdat Jakob ervan overtuigd zou zijn, dat hij hier in de verordende weg is, verschijnt God hem niet alleen, maar spreekt hem ook toe, om hem te bemoedigen..

2)"Jakob, Jakob." Tot tweemaal toe noemt de Heere zijn naam, en dit, opdat Jakob zeer oplettend zou zijn, op wat de Heere tot hem zou zeggen. Ook hier rekende de Heere weer met de eigenaardige toestand van Jakob. Zijn omgang met God had zich niet door die innige tederheid gekenmerkt, als die van Abraham. Door de omstandigheden van het leven waren er gedurig wolken van donkerheid opgekomen. Maar toch, zulk een heerlijke kennis van God had Jakob wel, dat hij terstond de stem van God herkent en het woord doet horen: "Ziet, hier ben ik."

3. En Hij zei:a) Ik ben die God, die gij hebt aangeroepen, uw vaders God; 1) vrees niet weg te trekken naar Egypte, b) want het is geheel overeenkomstig Mijn wil, dat gij daarheen gaat, Ik zal u daar tot een groot volk maken.3)

a)Genesis 26:24; 28:13; 32:9.

b)Genesis 13:16; 16:10; 17:2; 22:17; 26:24; 35:11; 48:4

1) "Uw vaders God." Zo noemt God zich niet alleen in terugslag op vs.1, maar, omdat Hij zich daardoor aanduidde als de Verbondsgod, als Jehova. Merkwaardig! Als Jakob naar Egypte zal trekken, laat God het hem duidelijk voelen, dat Hij is de Getrouwe, opdat in de dagen van verdrukking, Zijn volk er zich aan vast zal houden, en als de Heere Mozes roept, om Israël uit te leiden, dan ontplooit hij al de heerlijkheid van die naam, en geeft Zichzelf als de God van Abraham en Izak en Jakob de naam van Jehova..

2) Nadat het uitverkoren geslacht zijn bestemming als familie bereikt heeft, moet het zich nu tot een afgesloten en van de wereld afgezonderd volk ontwikkelen. Daartoe was het langer blijven in Kanaän niet geschikt. De kinderen van Israël zouden in het reeds tamelijk bevolkte land geen genoegzame ruimte voor hun uitbreiding gevonden hebben; de daar heersende valse verdraagzaamheid (hfd.34:18,22-24) maakte het gevaarlijk voor hen, dat zij met de inwoners in het godsdienstige zich zouden vermengen, en alzo zouden prijsgeven, wat hun door God toevertrouwd was. Daarentegen bood Egypte, in het land Gosen, een ruim gebied aan, waar zij werkelijk tot een groot, op zichzelf staand volk konden worden. De scherpe afscheidingen van de natiën, bijzonder door de godsdienst van de Egyptenaren, die hen van vreemden afsloot (hoofdstuk 43:32), nam de mogelijkheid van vermenging weg. Bovendien was daar een ontwikkeling en een volksleven, waarvan de kinderen van Israël veel nut en een heilzame invloed op de ontwikkeling van hun eigen volksbestaan mochten verwachten..

4. a) Ik zal met u vertrekken naar Egypte, zodat mijn beloften ook daar niet zullen verbroken worden, al is het ook dat mijn onmiddellijke openbaringen 215 jaar lang niet zullen vernomen worden; en Ik zal u in uw nakomelingen doen teruggaan, mede optrekkende 1) naar dit land, dat gij heden verlaat; en Jozef zal zijn hand op uw ogen leggen, 2) die zal bij uw sterven tegenwoordig zijn, u de ogen toedrukken; hem kunt gij dan bevelen, dat men uw gebeente meeneemt (hoofdstuk 47:29), daar gij voor uw persoon niet weer optrekken zult.

a) Numeri. 20:15 Deuteronomium. 10:22 Jozua 24:4,5,6 Psalm. 105:23,24 vv. Jesaja. 52:4 Hos.11:1

1) Jakob ontvangt nu een belofte, waardoor alle vrees bij hem kan verbannen worden. De Heere geeft hem tevens een blik in de toekomst, zodat hij nu weet, dat het land, hetwelk hij nu verlaat, eens weer door zijn nakomelingschap zal bevolkt worden..

2) Deze liefdedienst was ook bij andere oude volken gebruikelijk.

5. a) Toen 1) maakte zich Jakob op van Ber-séba, gesterkt door zulk een toespraak van zijn God, en nu wetende, dat hij in de weg van God was; en de zonen van Israël voerden Jakob, hun vader, en hun kinderen, en hun vrouwen, op de wagens, die Farao gezonden had, om hem te vervoeren.

a) Hand.7:15

1) Toen, namelijk nadat hij gesterkt was door dit goddelijk gezicht en door deze goddelijke belofte..

6. En zij namen hun vee en hun have, die zij in het land Kanaän verworven, verkregen hadden, en zij kwamen in Egypte, Jakob en al zijn zaad met hem.

Het was een groot voorrecht voor vader Jakob, dat hij zo met al zijn kinderen mocht optrekken en dat hij niets behoefde achter te laten. Zo kon het blijken, dat de kleinzoon van die Abraham, die door geen heidense koning, maar door God alleen wilde rijk gemaakt worden, voorwaar niet als een arme bedelaar, zonder have of goed, in het vreemde land aankwam. Wat Israël later in Egypte bezat en daaruit meenam, dat had hij zelf daarin gebracht, "hun vee en hun have," al wat zij als aanzienlijke en veerijke herdersvorsten in overvloed bezaten, dat hadden zij, door noeste vlijt en onder de zegen van God, "verworven" en bijeengebracht..

7. Zijn elf zonen, en de zonen van zijn zonen met hem (vs.9-25); zijn dochters, Dina (vs.15) en zijn schoondochters, en van zijn zonen dochters, en al zijn zaad bracht hij met zich in Egypte. 1)

1) In een grafteken te Beni Hasein bevindt zich de afbeelding van een dergelijke intocht, die tot verduidelijking van onze geschiedenis kan dienen, de inkomende, boven welke in Hieroglyfen het getal 27 aangebracht is, voeren hun goederen op ezels met zich; twee

kinderen in korven zijn eveneens op een ezel geladen; daarnaast gaan een knaap en vier vrouwen. Vooraan gaan twee mannen, geschenken brengende, vergezeld door een Egyptenaar; een ander Egyptenaar heeft juist het bericht van hun aankomst opgesteld, en reikt dit aan een zittende persoon over, die de opperste rijksbeambte voorstelt. Bovendien bevinden zich, midden in en achter de optocht, meerdere mannen, allen met baarden, ten teken, dat zij tot vreemde, onbeschaafde volken behoren..

II. Vs.8-27. Het huis van Israël, tot hiertoe nog door één opperhoofd aan elkaar verbonden, gaat nu zijn bestemming tegemoet, om tot een, in vele families verdeeld, volgens geslachten en stammen, afgezonderd volk te worden. Vooraf wordt een overzicht over de toestand van de familie gegeven, en daarbij de verdeling van de twaalf stammen (hoofdstuk 35:22-26) in verschillende geslachten, hoewel zij gedeeltelijk in Egypte nog tot stand moest komen, als reeds geschied voorgesteld.

8. a) En dit zijn de namen van de zonen van Israël, die gedeeltelijk persoonlijk, gedeeltelijk in zoverre zij nog niet geboren waren, in de lendenen van hun vaders, in Egypte kwamen, Jakob en zijn zonen vormen de stam van de boom met twaalf sterke takken, die zich nu verder in verschillende geslachten en families zal uitbreiden. De eerstgeborene van Jakob: Ruben. 1)

a) Ex.1:2; 6:13 Numeri. 26:5. 1 Kronieken 5:1 vv. 6:1 vv.; 7:1 vv.; 8:1 vv.

1) Ruben opent de rij van de vertakkingen van de enkele stammen; aan hem sluiten zich de overige zonen van Lea aan, daarna de zonen van Lea's dienstmaagd, Zilpa. Rachels zonen volgen, en de zonen van Rachels dienstmaagd, Bilha, besluiten de rij..

9. En de zonen van Ruben: Hanoch (ingewijde), en Pallu (uitstekende), en Hezron (ommuurde), en Karmi (mijn wijngaard). 1)

1) De twee eersten waren reeds geboren (hoofdstuk 24:37), de twee anderen waren nog in de lendenen van hun vader..

10. a) En de zonen van Simeon: Jemuël (dag van God), en Jamin (rechterhand), en Ohad (samenvoeging), en Jachin (vaststeller), en Zohar (glinsterende), en Saul (begeerde), de zoon van een Kanaänitische vrouw. De overige vrouwen in Jakobs familie, met uitzondering van die van Juda, (hoofdstuk 38:2) stamden uit Mesopotamië, uit de geslachten van Ezau, van Ismaël of Ketûra's zonen (hoofdstuk 25:1 vv.) af.

a) Exodus. 6:14; 1 Kronieken 4:24.

11. a) En de zonen van Levi: Gerson (balling), Kehath (verzameling), en Merari (gestrengde).

a) 1 Kronieken 6:1

12. En de zonen van Juda: Er en Onan, en Sela, van de dochter van Sua (hoofdstuk 38: 3-5), en Perez en Zerah van Thamar (hoofdstuk 38:29,30). Doch Er en Onan waren gestorven in het

land van Kanaän, waarom zij ook (vs.15) niet meegerekend zijn,a) en de zonen van Perez, die in plaats van de genoemde in aanmerking kwamen, hoewel zij eerst in Egypte geboren zijn, waren Hezron (ommuurde) en Hamul (begunstigde).

a) 1 Kronieken 2:5

13. En de zonen van Issaschar: Tola (worm), en Puwa (mond), en Job 1) (omkeerder), en Simron (wachter). 2)

1) De naam "Job" is in het Hebreeuws geheel anders gespeld, dan die van de meer bekende Job..

2) Indien bij vergelijking met Numeri. 26:6 vv. enig verschil is in namen, zo zijn dit deels verschillende vormen van dezelfde naam, deels verschillende namen van dezelfde personen..

14. En de zonen van Zebulon: Sered (vrees), en Elon (eik), en Jahleël (wachten op God).

15. Dit zijn de zonen van Lea, die zij Jakob geboort heeft in Paddan-Aram, met Dina, 1) zijn dochter; al de zielen van zijn zonen en van zijn dochters waren drieëndertig, namelijk 6 zonen, 23 kleinzonen, 2 achterkleinzonen, eendochter, daarbij Jakob zelf gerekend, die tot de eerste rij behoorde.

1) Dina schijnt na de dood van haar moeder (hoofdstuk 41:31), die nog in Kanaän plaatshad, haar plaats ingenomen te hebben. Behalve deze, wordt van de vrouwelijke nakomelingen van Jakob nog Sera (vs.17) genoemd; waarschijnlijk waren er ook geen andere, hetwelk als een bijzondere leiding van goddelijke wijsheid zou moeten beschouwd worden; want vrouwelijke leden van de uitverkoren familie, wanneer zij met Kanaänieten huwden, gingen daardoor uit de verbondsbetrekking met God, en verloren haar van de wereld afgezonderde plaats; de mannelijke leden echter maakten, door huwelijk met Kanaänitische vrouwen (hoofdstuk 38:2; 46:10), deze de zegen van hun geslacht deelachtig. Daarom liet God nog zo weinig dochters bij de kinderen van Israël geboren worden, totdat de familie zich zo uitgebreid had, dat huwelijken met volksgenoten mogelijk waren..

16. a) En de zonen van Gad: Zifjon (verlangende), en Haggi (verblijdde), Schuni (rustende), en Ezbon (schoonheid). Eri (wachter), en Arodi (wilde ezel), en Aréli (dappere).

a) 1 Kronieken 5:11

17. a) En de zonen van Aser: Jimna (hij zal ophouden), en Jisva (hij zal gelijk zijn), en Jisvi (gelijk), en Berija (geschenk), en Sera, (overvloed), hun zuster; en de zonen van Berija, in Egypte geboren; Heber (makker), en Malchiël (mijn koning is God).

a) 1 Kronieken 7:30

18. Dit zijn de zonen van Zilpa, a) de dienstmaagd, a) die Laban aan zijn dochter Lea gegeven had; en zij baarde Jakob, aan wie Lea haar tot bijvrouw gegeven had, b) deze zestien zielen, namelijk twee zonen, elf kleinzonen, één kleindochter en twee achterkleinzonen.

a) Genesis 29:24 b) Genesis 30:9

19. De zonen van Rachel, Jakobs meestgeliefde vrouw, Jozef en Benjamin.

20. En a) Jozef werden geboren in Egypte, Manasse en Efraïm, die hem Asnath, de dochter van Potiféra, de overste te On, baarde.

a) Genesis 41:50 vv.; 48:5

21. a) En de zonen van Benjamin, voor een gedeelte in Egypte geboren: Bela (hoofdstuk 14:2), Becher (jeugdig), en Asbel (verterend vuur), Gera (herkauwer), en Naäman (schoonheid), Echi (mijn broeder), en Ros (hoofd), Muppim (angsten), en Huppim (bedekking), en Ard (vluchteling). 1)

a) 1 Kronieken 7:6; 8:1

1) Volgens Numeri. 26:38-40 waren Naäman en Ard kinderen van Bela, dus kleinzonen van Benjamin en niet zonen; zij worden hier in ruimere zin zijn zonen genoemd, omdat zij hoofden van eigen geslachten geworden zijn, evenals Jakob Manasse en Efraïm als zijn zonen en also als stamhoofden aangenomen heeft..

22. Dit zijn de zonen van Rachel, die Jakob geboren zijn, al tezamen veertien zielen, twee zonen, tien kleinzonen, en twee achterkleinzonen.

23. En de zonen van Dan: Chusim (snel-komende).

24. a) En de zonen van Nafthali: Jßzeël (van God toegedeeld), en Guni (mijn hof), en Jezer (beeld), en Sillem (vergelding).

a) 1 Kronieken 7:13

25. Dit zijn de zonen van Bilha, de dienstmaagd, a) die Laban aan zijn dochter Rachel gegeven had, en zij baarde deze aan Jakob b) die haar als bijvrouw van Rachel ontvangen had; zij waren allen zeven zielen, namelijk twee zonen en vijf kleinzonen.

a) Genesis 29:29 b) Genesis 30:3 vv.

26. Al de zielen, die met Jakob in Egypte kwamen, die reeds uit zijn heup gesproten waren, of nog uit zijn zonen zouden voortkomen, uitgenomen de vrouwen van de zonen van Jakob, waren allen zesenzestig zielen.

27. En de zonen van Jozef, die hem in Egypte geboren zijn, waren twee zielen. Al de zielen dus van het huis van Jakob, die in Egypte kwamen, hij zelf, Jozef en zijn beide zonen meegerekend, waren zeventig. 1)

1) In Hand.7:14 worden vijfenzeventig zielen genoemd; dit heeft zijn oorsprong in de Griekse vertaling (de Septuaginta), welke achter vs.20 van dit hoofdstuk, de zoon en de kleinzoon van Manasse (hoofdstuk 50:23 Numeri. 26:29) met twee zonen en een kleinzoon van Efraïm (1 Kronieken 8:20 vv.) opnoemt, en alzo hier (vs.27), evenals in Exodus. 1:5 Deuteronomium. 10:22, het getal 75 heeft. Het getal 70 is echter van symbolische betekenis. Zeven is het teken van het verbond, waarin de kinderen van Israël met de Heere stonden; tien het getal van volledigheid (zie Ge 31.7 en zie Ge 31.41 en zie Ge 35.26). Het getal 70 (7x10) betekent dus, dat het in verbond met God staande huis van Israël, nu zijn voltalligheid verkregen heeft..

De ware kerk van God is een klein hoopje, niemand ergere zich daaraan; God kent alleen hun namen.

De zo nauwkeurige opsomming van Jakob's geslacht dient, om de onverbreekelijke eenheid van het volk van het Verbond te doen uitkomen..

III. Vs.28-Genesis 47:12. Aan de grenzen van Egypte gekomen, zendt Jakob Juda vooruit, opdat Jozef hem het land Gosen zal aanwijzen. Als hij in dat land binnengetrokken is, komt Jozef, om hem te begroeten en weende lang aan zijn hals; daarop geeft hij de broeders aanwijzing, hoe zij zich tegenover Farao te gedragen hebben; stelt aan deze vijf van zijn broeders en zijn grijzen vader voor, en verzorgt nu, nadat de koning Gosen als woonplaats heeft toegestaan, de zijnen, gedurende de nog overige jaren van de hongersnood.

28. Nadat Jakob de 40-50 mijl lange weg afgelegd had, stond hij aan de grenzen van Egypte, en hij zond Juda 1) voor zijn aangezicht heen tot Jozef, om voor zijn aangezicht aanwijzing te doen naar Gosen, opdat Jozef hem nader zou verklaren, waar hij, volgens zijn uitnodiging (hoofdstuk 45:10) wilde, dat zijn familie haar woonplaats hebben zou; en nadat zij de nodige aanwijzing ontvangen hadden, kwamen zij in het land Gosen. 1)

1) Daar deze landstreek door Jozef was bestemd tot woonplaats voor zijn vader en zijn broeders, daarom vraagt nu Jakob om de hem toegedachte plaats, nu hij aangekomen is, hem aan te wijzen. Dit is de betekenis van de woorden, welke Mozes gebruikt; niet dat hij eist, dat voor hem een huis gebouwd of toebereid wordt, maar slechts, dat hij daar zonder overlast zijn tenten mag opslaan. Want het was dienstig, dat hem een lege plaats werd toegewezen, opdat hij geen aanleiding gaf aan de inwoners, om er leven over te maken, alsof hij hun weiden en akkers in bezit nam..

Juda, de borg voor Benjamin, wordt nu de tussenpersoon tussen Jakob en Jozef..

2) Gosen lag aan de oostzijde van de Nijl in Beneden- Egypte en grensde aan steenachtig Arabië. Jakob behoefde dus de Nijl niet over te steken..

29. Toen spande Jozef zijn wagen in, en toog op van de enige mijlen zuidelijk gelegen residentiestad Memphis, zijn vader Israël tegemoet naar Gosen; en als hij zich aan hem vertoonde als hij hem zag, zo viel hij hem aan zijnhals en hij weende, na een scheiding van 22 jaar, en vol ontroering over de wonderbare leidingen van God, lang aan zijn hals. 1)

1) Is de vreugde van Jozef reeds zo groot geweest, toen hij hier zijn vader wederzag; welk een vreugde zal het zijn voor de kinderen van God, als zij elkaar in gindse heerlijkheid terugvinden!.

30. En Israël zei tot Jozef: Dat ik nu sterve, nadat Ik uw aangezicht gezien heb, dat gij nog leeft! 1) Ik vraag niet naar al de schatten van Egypte. Al waart gij de armste en ellendigste, het zou mij genoeg zijn, dat ik uw aangezicht zie. Nu kan ik vrolijk sterven.

31. Daarna zei Jozef tot zijn broeders, en tot zijn vaders huis, daar de koning van Egypte wel in het algemeen tot overkomen naar Egypte had uitgenodigd, maar over de plaats nog niets naders bepaald had (hoofdstuk 45:17-20): Ik zal, voordat gij u bepaald neerzet, de koninklijke goedkeuring bewerken en daartoe optrekken, en Farao boodschappen, en tot hem zeggen: Mijn broeders en het huis van mijn vader, die in het land Kanaän waren, zijn tot mij gekomen, gelijk gij bevolen hebt.

Door deze woorden worden we herinnerd aan de woorden van Simeon, die niet zijn zoon, maar de Zoon, naar Wiens komst hij zolang had uitgezien, mocht aanschouwen. Beide staan als aan de ingang van een nieuw tijdperk..

32. En die mannen zijn schaapherders, 1) want het zijn mannen, die met vee omgaan, en geen ander bedrijf kennen; en zij hebben hun schapen, en hun runderen, en al, wat zij hebben meegebracht, om in dit land voor enige tijd te blijven. Een streek, geschikt voor het vee, moge hun dangegeven worden!

1) Bij de goede voorzorg komt hier ook Jozefs schranderheid uit. De schaapherder was het minst geacht bij de Egyptenaren, en door deze mededeling hoopt Jozef, dat Farao zal toestaan, dat zij zo ver mogelijk van het hof- en stadsleven mogen verwijderd zijn.

33. Wanneer het nu geschieden zal, dat Farao u zal roepen, en zeggen: Wat is uw handtering?

34. Zo zult gij u door de smaad, die in Egypte op uw bedrijf rust, niet laten verleiden tot enige verberging, maar vrij en open zeggen: Uw knechten zijn mannen, die van onze jeugd af tot nu toe met vee omgegaan hebben, zo wij als onze vaders; opdat gij in het land Gosen moogt wonen, dat Farao u dan zeker geven zal, a) want elke schaapherder is de Egyptenaren een gruwel, om godsdienstige redenen (hoofdstuk 43:32), en daarom zal de koning erop bedacht zijn, om u een afgezonderde landstreek te geven, opdat hij zo min mogelijk ergernis geve. Dat nuis het geval met Gosen, en gij zou wellicht ook door een uitdrukkelijk verzoek, om u daar te mogen vestigen, nog deze zaak kunnen bevorderen. (hoofdstuk 47:4).

a) Exodus. 8:26

In de handelwijze van Jozef wordt de kinderen van God een voorbeeld gegeven, hoe zij te handelen hebben, indien de omstandigheden hen dwingen, te midden van de wereld te verkeren. De aanrakingen met de wereld kunt gij niet altijd vermijden. Uw beroep, nering en handtering dwingen u ieder ogenblik, opdat gij uw gezin met ere moogt onderhouden, u in het maatschappelijk leven en de wereldse omgeving te begeven. Daarin ligt dan ook nog niet zozeer het grote gevaar. Anders zou de Heere ook niet gebeden hebben, dat de Vader de Zijnen mocht bewaren in, maar dat hij hen zou wegnemen uit de wereld (Johannes 17:15). Niet daarin ligt het gevaar, dat gij, van dit gevaar bewust, tot de wereld komt, maar dat die wereld komt tot u, die van dit gevaar onbewust en daardoor gerust zijt..

In Gosen verkeert het volk van God in stille afzondering. Ook in het vreemde land blijft het een afgezonderd volk en is schaduwbeeld van de gehele Kerk van Christus te midden van de wereld..

HOOFDSTUK 47.

JAKOB WOONT IN HET LAND GOSEN. DE HONGER IS ZWAAR IN EGYPTTE.

1. Toen kwam Jozef, gelijk hij zich voorgenomen had, en boodschapte Farao, en zei: Mijn vader en mijn broeders en hun schapen, en hun runderen, met alles wat zij hebben, zijn gekomen uit het land Kanaän; a) en zie, zij zijn in het land Gosen, en wachten daar nader op een bevel, waar zij naar uw wil zich zullen nederzetten. 1)

a) Genesis 45:10

1) Jozef vraagt niet uitdrukkelijk om Gosen, maar laat Farao wel bemerken, wat hij wenst, daarom noemt hij schapen en runderen, en tevens de plaats, waar zij zich reeds bevinden..

2. En hij nam, daar de koning Jozefs betrekkingen wenste te zien, en toch het getal te groot was, om hen allen voor te stellen, een deel van zijn broeders, 1) te weten vijf mannen, omdat het getal vijf in Egypte het bijzonder geliefde was (hoofdstuk 41:34; 43:34; 45:22 Jesaja. 19:18), en hij stelde hen voor Farao's aangezicht.

1) Luther vertaalde "uit zijn jongste broeders." Het Hebreeuws kan betekenen "uit het uiterste van de broeders" maar evenzeer, en dit schijnt meer aannemelijk: "uit de som," dat is "uit al zijn broeders."

Er zijn er die menen, dat Jozef de vijf kleinsten van gestalte heeft uitgekozen, opdat niemand tot de militaire dienst zou bestemd worden. Meer waarschijnlijk is het, dat hij vijf heeft uitgekozen, waardoor hij liet zien, hoe oud zij waren..

3. Toen zei Farao tot zijn broeders: Wat is uw handtering, uw bedrijf? En zij zeiden tot Farao:a) Uw knechten zijn schaapherders, zo wij als onze vaders.

a) Genesis 46:34

4. Voorts zeiden zij tot Farao: Wij zijn gekomen, om een tijdlang als vreemdelingen in dit land te wonen: want er is geen weide voor de schapen, die uw knechten hebben, daar de honger zwaar is in het land Kanaän; en nu laat toch uw knechten in het land Gosen 1) wonen!

1) Gosen, een landstreek, aan de oostelijke grenzen van Egypte, heden "es Scharkiych"; dat is: de oostelijke provincie genoemd, strekte zich ten oosten uit tot aan de naar Palestina leidende woestijn van Steenachtig Arabië; ten westen aan de Tanietischen Nijlarm; ten zuiden tot On of Heliopolis; het bestond deels uit steppen, die slechts voor weiden geschikt waren, deels ook uit vruchtbaar, door de overstromingen van de Nijl bevochtigd, akkerland, en is nog heden de beste en meest geschatte provincie van Egypte..

Of de broeders van Jozef hebben geen inzicht erin gehad, dat zij in hun komen het plan van God vervulden, of zij hebben met opzet tegenover een heidens koning er over gezwegen..

5. Toen sprak Farao tot Jozef, nadat hij de vijf broeders had laten heengaan, zeggende: Uw vader en uw broeders zijn tot u gekomen; 1) om uwentwil wil ik hun weldoen en bij ons laten wonen.

1) Farao legt hiermee de beschikking in Jozefs hand, om hun een indruk te geven, dat hij hen om Jozef gunstig was. Zo moesten zijn broeders bevestigd worden in de overtuiging, dat het in de weg van de Voorzienigheid Gods was geschied, dat Jozef als slaaf naar Egypte was verkocht.

6. Egypte, gelijk ik u reeds vroeger (hoofdstuk 45:18) gezegd heb, is voor uw aangezicht; doe uw vader en uw broeders in het beste van het land wonen; laat hen, gelijk zij gevraagd hebben, in het land Gosen wonen,

1) en zo gij weet, dat er onder hen kloeke mannen zijn, mannen, die in de veeteelt bijzonder kundig zijn, zo zet hen tot veemeesters over hetgeen ik heb, tot opzieners over mijn herders en mijn vee, in die landstreek.

1) Alles geschiedde dus volgens het bevel van de koning. Hiervoor zorgde God, opdat de Egyptenaren hen later niet uit Gosen zouden verdrijven..

7. En Jozef bracht zijn vader Jakob mee, 1) misschien enige dagen later, toen deze van de vermoeyenissen van de reis was uitgerust, en stelde hem voor Farao's aangezicht; en Jakob 2) zeggende 3) Farao, in het bewustzijn van zijn roeping, om een zegen voor alle volken te worden. (hoofdstuk 12:2).

1) Ofschoon Mozes als in één adem verhaalt, dat Jakob tot de koning is geleid, toch twijfel ik niet, of er is enige tijd tussen beide verlopen, in elk geval, totdat hij de plaats, waar hij vertoeven zou, in bezit had genomen, en hij zijn gezin veiliger en met meer gerustheid achterliet, en zodra hij zelf een weinig van de vermoeyenis van de reis was gekomen. Dat hij nu zegt, dat hij Farao gezegend heeft, met dit woord duidt Mozes geen gewone of algemene begroeting aan, maar een vroom en heilig gebed van de dienstknecht van God. Want de kinderen van deze eeuw begroeten koningen en vorsten uit eer, maar zij verheffen zich niet tot God. Met Jakob was het anders, die zijn vrome ijver heeft verbonden met de burgerlijke beleefdheid, om het heil van de koning God aan te bevelen..

2) Kroon tegenover kroon; de gouden kroon op Farao's, de zilveren van grijze haar op Jakobs hoofd!.

3) Jakob zeggende Farao bij het ontmoeten en bij het scheiden. Hij had alle aanleiding, om aan zijn dankbetuigingen, voor de behandeling van Jozef en voor de uitnodiging tot en de opname in Gosen, zijn zegenwensen te verbinden. Bovendien is de waardige ouderdom een soort van priesterschap in de wereld..

Jakob volbrengt hier, wat de Apostel van het geloof eeuwen daarna voorschrijft, om, zowel de goeden als de slechten onder de vorsten te eren, en wat de Apostel van de hoop schrijft: om de koning eer te bewijzen..

8. En Farao zei tot Jakob, gelijk men hoog bejaarde grijsaards gaarne naar hun ouderdom vraagt, om hun aanleiding te geven tot het verhalen van hun lotgevallen: Hoe vele zijn de dagen van uw levensjaren? 1)

1) Farao vraagt niet naar Jakob's vroomheid, godsdienst en godzalige wandel; maar alleen naar zijn ouderdom. Rijke, geëerde mensen wensen voor zich gewoonlijk een lang leven; daarom vragen zij graag de ouden naar hun ouderdom, om voor zichzelf daaruit een besluit te trekken.

9. En Jakob zei tot Farao: De dagen van de jaren a) van mijn vreemdelingschappen zijn honderd en dertig jaar; weinig en kwaad zijn de dagen van mijn levensjaren geweest, en hebben niet bereikt de dagen van de levensjaren van mijn vaderen, in de dagen van hun vreemdelingschappen; 1) ik kon veel krachtiger zijn, zo ik mijn ouderdom met die van een Abraham (hoofdstuk 25:7) en Izak (hoofdstuk 35:28) vergelijk; maar zóveel droefheid heb ik ondervonden, dat ik vóór de tijd gebogen en afgeleefd ben; ik gevoel dat mijn tijd slechts kort kan zijn.

a) Psalm. 39:13; 119:19

1) "Die zulke dingen zeggen, betonen klaarlijk, dat zij een vaderland zoeken. Zij verwachten de stad, die fundamenteen heeft, waarvan kunstenaar en bouwmeester God is" (Hebr. 11:8-10, 13-16). Menigeen zou in Jakobs plaats slechts aan de hoogheid van Jozef en de goede vooruitzichten gedacht hebben, en gehoopt hebben, om in het genot van eer en voorspoed nog aangeven tijd te kunnen leven. De vrome aartsvader evenwel denkt te midden van de grootste vreugde slechts aan de dood (hoofdstuk 45:28; 46:30). Alle heerlijkheid van Egypte voldoet hem niet, en bij de overvloed, de vreugde en heerlijkheid van de aarde, verlangt hij-naar huis. Dat is de heilige en hemelse gezindheid van de grote aartsvader, die de krachten van de toekomstige eeuw reeds gesmaakt heeft; dit is de vrucht van het lijden, dat, door God geheiligd, de banden van de aarde verscheurt, de banden van de hemel versterkt..

Stervende wordt ik zalig! O mijn ziel! gij moogt verlangen- of zou een zeeman, die aangeven tijd met storm en baren worstelde, niet vrolijk zijn, als hij de haven voor zich ziet? Zou een vreemdeling niet juichen, als hij, na een uitgerekte omzwerven in vreemde gewesten, en een langdurig ondervinden van het gewone lot van de vreemdelingen, de vaderlijke grond betreden mag? En hoe klopt hem het hart van blijdschap, als hij zijn huis en zijn vrienden nadert! De laatste uren van de reis zijn dagen, jaren, in zijn oog. Zou de gevangen man niet gretig uitzien naar het ogenblik, het bestemde, het toegezegde ogenblik van zijn ontkerkering? En zou ik dan, ik, de zwerver op een woelige zee, de vreemdeling, de gekerkerde in boeien van ongelooft, zondelust, en rampen, zou ik niet vragen: "Waar, waar is de haven, het vaderland, de vrijheid"? Zou ik niet vragen: "Waarom, waarom toeven die wagens te komen, mijn voertuigen naar de gewesten van volkomenheid; waarom blijven de gangen van die wagens achter?" Gelijk de wachter op de morgen, de wachter op de morgen wacht, zo moet ik mijn Goël wachten; wachten, ja, met lijdzaamheid Hem verbeiden, als Hij toeft; wachten, ja, met sterk betrouwen, dat Hij komen zal, gelijk de wachter op de komst van de morgenstond

onwrikbaar rekent; maar ook wachten met een verlangen, dat vurig is. De wachter telt de slepende uren. Zo moet ik ook doen.

Zalig zijn zij die heimwee hebben, want zij zullen thuis komen.

10. En Jakob zegende Farao, nam van hem met zegenbede afscheid, nadat deze verder met hem gesproken had, en ging uit van Farao's aangezicht.

11. En Jozef, die nu van de koning onbeperkte volmacht had ontvangen, om naar zijn verlangen te doen, bestelde voor Jakob en zijn broeders woningen, en hij gaf hun een bezit 1) van land in Egypte, in het beste van het land, in het land Ramésés, 2) gelijk als Farao (vs.6) geboden had.

1) De overgang van het nomadenleven tot de akkerbouw, hoe moeilijk deze ook onder andere omstandigheden zou zijn, was zeker nergens gemakkelijker dan in Egypte, waar de veldarbeid bijna geen moeite kostte en men het zaad slechts uit te strooien had, om te oogsten.

"De grote vruchtbaarheid van het land (van de provincie Es Scharkiych of Schurkisch zie Ge 47.4) wordt daardoor veroorzaakt, dat het geheel van kanalen doorsneden is, terwijl de oppervlakte van de grond zich veel minder hoog boven de waterspiegel van de Nijl verheft, dan de overige delen van Egypte, en dan ook veel lichter kan worden besproeid. Er is hier veel meer klein en groot vee dan elders in Egypte, en ook de vissers zijn er veelvuldiger. De bevolking is ten dele zwervende; zij bestaat uit Fellah's (landbouwers), uit Arabieren van de naburige woestijn, en zelfs uit Syriërs, die in hun nomadische leefwijze volharden, en dikwijls van het een dorp naar het andere trekken; vele dorpen zijn daardoor geheel verlaten, waarin ettelijke duizenden mensen dadelijk een woonplaats zouden kunnen vinden. Nu zelfs zou dit district tenminste een miljoen mensen meer kunnen voeden, en evenzeer zou de naburige woestijn, zo ver het water derwaarts zou kunnen worden afgeleid, vruchtbaar kunnen gemaakt worden.

2) Ramésés is, volgens de oude Griekse vertaling Heröonpolis (heldenstad), door de Grieken waarschijnlijk aldus genoemd, omdat de grootste helden van de Egyptenaren de naam Ramésés voerden, die de stad naar hen droeg. Oostwaarts, niet ver van de Pelusische Nijlarm, is de ingang van het zogenaamd dal, thans Wady-Tumikal geheten. Van daar strekt het zich eerst westwaarts uit, loopt dan in een zuidoostelijke en oostelijke richting voort, naar het noordelijk uiteinde van de golf van Suez, de oude bedding van het kanaal, dat in vroegere tijd de Nijl met de Rode zee verenigde. Aan de ingang van het dal, waar nu Abassieh gevonden wordt, lag het oude Pithom (Exodus. 1:11); van daar, omstreeks vier of vijf Duitse mijl oostwaarts, Ramésés, waar nu Abu-Keiseit staat. Beide plaatsen waren grensvestingen naar de zijde van Arabië, tot de opbouw waarvan de Israëlieten later gedwongen werden mee te werken. Het bovengenoemde dal vormde het zuidelijk deel van het land Gosen, dat, naar de hoofdplaats het land van Ramésés genoemd werd. Van deze plaats bereikten de Israëlieten later in twee dagreizen de Rode zee (Ex.12:37) Numeri. 33:6)

Ook Heliopolis, zoals de gedenkschriften leren, is zo oud als het geschiedkundig leven van de Egyptenaars, d.i. zo oud als de oudste geschreven gedenkschriften, en aldus in geen geval door de Joden gebouwd. Ondertussen woonden in deze plaats inderdaad Hebreeën, want in een door de gestorve Engelse Consul te Alexandrië, Mr. Havrin, verworven Pappius-rol spreken de onder Ramses III te Heliopolis vertoevende militaire en burgerlijke beambten van "Hebreeën, welke 2083 zielen sterk, aan deze plaats wonen."

12. En Jozef onderhield zijn vader, net zo veel jaar als deze hem vroeger verzorgd had (vs.28 vrgl. hoofdstuk 37:2) en zijn broeders, en het gehele huis van zijn vader, met brood, tot de mond van de kinderen 1) toe. Terwijl hij also aan zijn vader naar 1 Tim.5:4 deed, vergold hij zijn broeders het kwade met het goede, naar 1 Petr.3:9, en werd voor degenen, die hem vroeger in de kuil hadden willen laten uithongeren, een behouder van leven.

De Heere geeft de Zijnen in geestelijke zin een bijzonder rijke erfenis, de groene vruchtbare streek van Zijn dierbare geheimen, waarop hij hen weidt en waar hij ze voert tot de zoete wateren van Zijn heerlijke verkwikkingen van de Geest..

1) In het Hebreeuws Lephi hattaf, naar de mond van de kinderen. De bedoeling is, dat een ieder ontving naar evenredigheid van de grootte van zijn gezin..

IV. Vs.13-26. Terwijl zo Jakobs huis geen gebrek lijdt, drukt de honger altijd zwaarder op Egypte en de omliggende landen. De Egyptenaren brengen eerst hun geld, dan hun vee, om spijs te kopen; daar de nood nog langer voortduurt, bieden zij zichzelf en hun landen aan, als een prijs, waarvoor Jozef hen brood en zaadkoren zou geven. Deze neemt dit aan en krijgt also gelegenheid, om de gehele staatsinrichting van Egypte op doelmatige wijze te hervormen.

13. En er was, gelijk de vorige twee jaar, (hoofdstuk 41:53) zo ook de volgende vijf jaar (hoofdstuk 45:11), geen brood in het gehele land; want de honger was zeer zwaar; zodat het land van Egypte, en het nabijgelegen land Kanaän, het land, waaruit de kinderen van Israël nu gelukkig gered waren, eer de tijd kwam, dat men geen geld meer had, om in Egypte te kopen, raasden vanwege die honger. 1)

1) Het volk was door de honger zo uitgeput, dat zij als het ware de razernij nabij waren. Wij spreken ook van een razende honger. Indien zij hadden gelet op de waarschuwingen van God door de dromen van Farao tot hen gekomen, had dit niet zo behoeven te zijn..

14. Toen verzamelde Jozef al het geld, dat in Egypte en in het land Kanaän gevonden werd voor het koren, dat zij kochten, en Jozef bracht dat geld in Farao's huis. 1)

1) Een grote zaak: onder zo grote hopen geld reine handen te houden!.

15. Als nu het geld uit Egypte en uit het land Kanaän verdaan, verbruikt was, kwamen al de Egyptenaars tot Jozef, zeggende: Geef ons brood, want waarom zouden wij in uw

tegenwoordigheid sterven, 1) daar gij ons toch helpen kunt? Geef het ons, want wij kunnen het niet meer kopen; het geld ontbreekt.

1) Wellicht dat met de hongersnood de pestilentie in Egypte rondwaarde. Hongersnood en pestziekte gaan dikwijls hand in hand.

16. En Jozef, die niet als eigenaar, maar slechts als bestuurder over de voorraad koren gesteld was, en wel wist, wat Luther zei: wanneer men aan de grote hoop een hand geeft, neemt hij 24 el, Zei: Geeft uw vee zo zal ik het brood u geven voor uw vee, indien het geld ontbreekt.

Maar laat ons daarbij ook bedenken, dat de latere bittere gevolgen van enige drukkende wet meestal de oorspronkelijke goede bedoelingen van de wetgever doen vergeten, tegelijk met de bange omstandigheden, waardoor zij werd in het leven geroepen. Geen dienstvaardigheden een plooiende en gewillige praktijk nemen de wortel van de bitterheid weg, die door een in zichzelf onrechtvaardige wet is geplant. In haar zelf ligt de kiem, waaruit de partijschap ontspringt..

17. Toen brachten zij hun vee tot Jozef; en Jozef gaf hun brood voor paarden, en voor het vee van de schapen, en voor het vee van de runderen, en voor ezels; en hij voedde hen met brood, het zesde jaar van de honger, voor al hun vee.

18. Toen datzelfde jaar verstreken was, zo kwamen zij tot hem in het tweede, het daarop volgende jaar, en zeiden tot hem: Wij zullen het voor u, mijn heer! niet verbergen, alzo het geld verdaan is, en de bezitting van de beesten gekomen is aan mijn heer, zo is er niets anders overgebleven voor het aangezicht van mijn heer, dat wij hem kunnen aanbieden, dan ons lichaam en ons land.

19. Waarom zullen wij voor uw ogen sterven, zo wij als ons land, daar gij ons in het leven kunt houden! Koop ons en ons land voor brood; zo zullen wij en ons land Faraodienstbaar zijn, en geef zaad, opdat wij leven en niet sterven, en het land niet woest worde! Wij voor onze personen willen onderhorigen van Farao worden, van onze akkers, tuinen en weiden willen wij geen zelfstandige bezitters meer zijn; maar ze voor het vervolg slechts aande koning in leen ontvangen; geef ons en onze gezinnen daarvoor koren, en voor onze velden zaad, opdat deze niet onbezaaid moeten blijven liggen en wij van honger sterven.

20. Alzo kocht Jozef, dat aanbod aannemende, het gehele land van Egypte voor Farao; hij verschaftte hem het recht van eigendom over al de landerijen, want de Egyptenaars verkochten een ieder zijn akker, om die voortaan slechts in leen van de koning te hebben; zij waren ertoe genoodzaakt, daar de honger sterk over hen geworden was; zo werd het land Farao's eigendom.

21. En aangaande het volk, dat zette hij (Jozef) over in de steden, van het ene uiterste van het land Egypte tot het andere uiterste hiervan; hij liet het volk, dat nu zonder bezit was, en tot hertoe verstrooid in het land gewoond had, in de steden trekken, om een nieuwe verdeling

van de grond te bewerkstelligen, en aan ieder een gelijkmatig gedeelte in pacht (vs.24) te geven, zodat de vroeger zelfstandige landbezitters nu belastingplichtige kroonboeren werden.

22. Alleen het land van de priesters, 1) de aan de priesterkaste behorende landerijen kocht hij niet; want de priesters hadden een bescheiden deel van Farao, en zij aten hun bescheiden deel, hetwelk hun Farao gegeven had; daarom verkochten zij hun land niet. De priesters ontvingen een vaste toelage in brood, vlees en wijn, die hun natuurlijkook gedurende de tijd van de honger moest gegeven worden; daarom waren zij niet genoodzaakt hun landerijen eveneens te verkopen; maar zij behielden die als een belastingvrij eigendom.

1) Ook bij de heidenen was het denkbeeld, dat aan de godsdienst, in dit geval de dienst van de afgoden, een deel van de bezittingen toekomt. Hoeveel temeer moeten de Christenen erop uit zijn, om van het hun overvloedig voor de dienst des Heeren te besteden..

23. Toen zei Jozef tot het volk, als hij het in de steden samengebracht had, en de nieuwe verdeling van het land geschied was, om hen nu, bij de overgave van deverschillende stukken land, recht te doen gevoelen, dat zij die slechts in leen ontvingen: Ziet, ik heb heden u en uw land gekocht voor Farao, ziet, daar is zaad voor u, opdat gij daarmee het land dit jaar bezaait.

24. Doch met de in te oogsten inkomsten zal het geschieden, dat gij, als jaarlijkse pacht, aan Farao het vijfde deel zult geven, en de vier overige delen zullen voor u zijn, deels opdat gij zelf koren hebt tot zaad van het veld, en deels tot uw spijs, en van degenen, die in uw huizen zijn, en om te eten voor uw kinderen.

25. En zij zeiden, met de schikking zeer tevreden: Gij hebt ons leven behouden; laat ons genade vinden in de ogen van mijn heer, en wij zullen Farao's knechten, zijnonderhorigen en belastingplichtigen zijn.

1) Wat hiervan Jozefs verandering in de staathuishouding van Egypte verhaald wordt, stemt met alle overige berichten, welke wij bij de ongewijde geschiedschrijvers vinden, overeen; deze nieuwe inrichting wordt echter voornamelijk aan een koning Sesostris toegeschreven. Volgens de nieuwere onderzoekingen is echter deze Sesostris meer een mythologisch persoon, aan wie alle voorname maatregelen van de oude Farao's worden toegekend. (vergel. Herodot.1:109. Diod.Sic.I, 73. Strabo 17)

"Wat de verandering zelf betreft, deze was voor de landbouwers geen zo grote hardheid; toen zij nog zelf bezitters waren moesten zij de koning een deel geven (hoofdstuk 41:34 vv.; 48 vv.). Een vijfde deel was, bij de vruchtbaarheid van Egypte zeker matig. De maatregel was bovendien een grote weldaad; want de tegenwoordige honger ware waarschijnlijk niet zo zwaar geweest, wanneer de bevochtiging van de grond door middel van wel aangelegde kanalen reeds genoegzaam ware teweeggebracht. Zulk een aanleg van kanalen was, wegens de (zie Ge 41.4) beschreven overstromingen van de Nijl, voor de toekomst noodzakelijk; deze kon alleen ondernomen worden wanneer het gehele grondbezit in één hand, in die van de koning was. Dat Jozef dat kanaliseren werkelijk heeft ondernomen, toont de naam, welke het hoofdkanaal nog heden draagt, namelijk: "Bahr Yusef" (Jozefs-kanaal). Door die jaarlijkse

schatting werd het bovendien Farao mogelijk gemaakt, een staand leger te onderhouden, om het land tegen invallen te beschermen, alsook om door andere inrichtingen de welvaart van het volk te bevorderen. Voornamelijk was Jozefs doel, om het middel, dat hij in de nood van de zeven onvruchtbare jaren had aangewend, tot iets blijvends te maken. Voortaan waren er in de steden koninklijke korenmagazijnen, die jaarlijks werden gevuld en in jaren van misoogst tot hulp konden zijn..

26. Jozef dan stelde dit in tot een wet, tot op deze dag, over het land van Egypte, dat Farao het vijfde deel zou hebben, behalve dat alleen het land van de priesters van Farao niet werd. 1)

1) De betrekking, die er tussen de Egyptenaars en hun koning van nu af bestond, wordt niet meegedeeld: om de zegeningen te vermelden, die Abrahams kleinzoon voor dat volk gehad heeft, maar voornamelijk, omdat deze een beeld is van de betrekking tussen Israël en diens koning, Jehovah. Hij, de Heere was de eigenlijke eigenaar van het land Kanaän, en de kinderen van Israël ontvingen het van Hem in leen (Leviticus. 25:33). Aan deze hun Leenheer moesten zij eveneens de vijfden geven: vooreerst de voor de priesters en Levieten bepaalde tiende (Numeri. 18:24), en vervolgens de tienden voor offermaaltijden en hoge feesten (Deuteronomium. 12:6 vv.; 14:22 vv.; 26:12 vv.)

V. Vs.27-31. Na een kort overzicht over de zeventien jaar, die Jakob in Gosen gewoond heeft, gaat het verhaal tot zijn laatste levensdagen over. Als hij zijn einde voelt naderen, laat hij Jozef bij zich ontbieden en laat die zweren, dat zijn gebeente niet in Egypte, maar in Kanaän zal begraven worden.

27. Zo, gelijk in vs.11 vv. verhaald is, woonde Israël met geheel zijn huis, in het land van Egypte, namelijk in het land Gosen, en zij waren niet als de Egyptenaars schatplichtig, maar stelden zich tot vrije bezitters daarin, en zij werden vruchtbaar, gelijk God (hoofdstuk 46:3) beloofd had, en vermeerderden nog bij Jakobs leven zeer; voornamelijk echter in de volgende tijden. (Exodus. 1:6 vv.).

Welk een tegenstelling met het vorige. Zo weet de Heere de Zijnen altijd te midden van de verzoeken te bewaren..

28. En Jakob leefde in het land van Egypte zeventien 1) jaar, van 1298-1315 na de wereldschepping; zodat de dagen van Jakob, de jaren van zijn leven, geweest zijn honderd zevenenveertig jaar. 2)

1) Jozef verzorgde zijn vader net zoveel jaar, als deze voor hem gezorgd had, zie vs.12

2) Met de dood van Jakob gaat het geheel anders, dan met de dood van de beide vaders Abraham en Izak. Deze stierven, nadat zij reeds lang tevoren hun plaats hadden ingeruimd, en de draad, die bij hun leven reeds afgesneden was, reeds lang weer aangeknoopt was; daarom wordt hun dood slechts als feit meegedeeld. Jakob echter sterft als de laatste van de aartsvaders, en zijn dood is het slot van de geschiedenis van dit begin. Bovendien sterft hij in een vreemd land, terwijl zich zijn huis buiten het beloofde land bevindt. Dat maakt zijn dood

tot een gewichtige gebeurtenis, die veel voor de nieuwe duistere toekomst heeft in te leiden. Daarom wordt zijn dood reeds vooraf aangekondigd; terwijl hij nog in het gezicht van de dood belangrijke zaken heeft te beschikken..

29. Als nu de dagen van Israël naderden dat hij sterven zou, zo riep hij zijn zoon Jozef, en zei tot hem, hem de ere gevende, die hem in zijn hoge staat toekwam: Indien ik nu genade gevonden heb in uw ogen, zo leg toch uw hand onder mijn heup 1) (hoofdstuk 24:2), om mij te zweren, en doe weldadigheid en trouw aan mij, en begraaf mij, als ik zal gestorven zijn, toch niet in Egypte.

1) Hij heeft de eed van zijn zoon Jozef gevorderd, niet zozeer uit wantrouwen, als wel om hem te vermanen, de zaak ernstig te behandelen. Hij wil wel niet de naam van God ontheiligen door een lichtvaardige eed, maar hoe heiliger de belofte was en hoe meer zij een plechtig karakter droeg, des te meer moest het al zijn zonen in de gedachte komen, dat het van groot gewicht was, dat zijn lijk naar het vaderlijke graf werd vervoerd..

30. Maar dat ik bij mijn vaderen zal liggen, 1) in het land der belofte; hierom zult gij mij uit Egypte voeren, en mij in hun graf, in de spelonk van Machpela bij Hebron (hoofdstuk 49:29) begraven! En hij zei: Ik zal doen naar uw woord.

1) In de zin van "rusten." Ook in het vreemde land voelt Jakob zich met Abraham en Izak één. In het land der belofte wil hij als de rechtmatige bezitter rusten, totdat de morgen van de opstanding daar is..

31. En hij zei: Zweer mij, 1) opdat gij uw op deze mij gegeven eed bij Farao kunt beroepen en des te zekerder zijn toestemming zult verkrijgen (hoofdstuk 50:5). En hij zwoer hem. a) En Israël die, gedurende het spreken met Jozef rechtop in zijn bed gezeten had (hoofdstuk 27:19; 48:2), maar zich te zwak voelde om op te staan en zich ter aarde te werpen, om God voor de genade te danken, dat zijn laatste wens verhoord was, boog zich ten hoofde, 2) aan het hoofdeinde van het bed (1 Kon.1:47).

a)Hebr.11:21

1) Deze grote, heilige mannen en helden van de kerk en van de Godsgemeente hebben aan de onsterfelijkheid niet getwijfeld; daarom zijn zij voor hun begrafenis zo zorgvuldig geweest. Zo de heilige Geest hun dat niet zo zeker geleerd had, ware het overbodig geweest, om zo nauwkeurig te zorgen, waar en hoe hun lichaam zou begraven worden, daar het lichaam toch het geringste deel van de mens is..

De laatste gedachte van Jakob in Mesopotamië, evenals nu in Egypte, is het terugkeren. Na de vreemdelingschap wil hij wederkeren, al is het ook in de dood. En toch was Kanaän zijn eigenlijk vaderland niet, maar alleen een beeld en onderpand van zijn eeuwig vaderland..

2) Met dit woord verzekert Mozes wederom, dat Jakob voor een buitengewone weldaad heeft gehouden, wat hem door Jozef, omtrent zijn begrafenis, was beloofd. Want om God te

danken, heft hij zich op, in zover zijn zwak lichaam dat toestond, alsof hij de meest wenselijke zaak had verkregen. Want er wordt gezegd, dat hij heeft aanbeden aan het hoofd van zijn bed, omdat hij, daar hij zich niet geheel van het bed, waarop hij lag, kon oprichten, toch de vorm van een biddende aannam n.l. met voorovergebogen gelaat. De Grieken vertalen: op het opperste van zijn staf, hetwelk de Apostel in zijn brief aan de Hebreëen nagevolgd heeft..

Dezelfde uitdrukking wordt ook gebezigd van David. (1Kon.1:47)

HOOFDSTUK 48.

JAKOBS TESTAMENT TEN AANZIEN VAN EFRAÏM EN MANASSE.

I. Vs. 1-22. Enige tijd later wordt Jozef gemeld, dat zijn vader ziek is; hij begeeft zich met zijn beide zonen tot hem. Jakob schenkt aan deze de aartsvaderlijke zegen, waarbij hij hen als zijn kinderen aanneemt, aan de jongsten echter de voorrang boven de oudste gevende.

1. Het geschiedde nu na deze dingen, na het meegedeelde, (hoofdstuk 47:29 vv.), toen Jakob zijn spoedige dood reeds tegemoet zag, dat men Jozef zei: Zie, uw vader is ziek! Toen nam 1) hij zijn twee zonen, die zekerruim 20 jaar oud waren, met zich, Manasse en Efraïm.

1) Twee zaken, welke Mozes hier aanvoert, zijn op te merken. Vooreerst, dat Jozef, onderricht omtrent de ziekte van zijn vader, terstond de reis onderneemt; vervolgens, dat Jakob, na de aankomst van zijn zoon vernomen te hebben, beproefde zijn zwak en bevend lichaam op te heffen, om Jozef eer te bewijzen. Zeker, daarom was Jozef zo begerig zijn vader te bezoeken, en geneigd om de andere plichten te volbrengen, aan de eerbied voor zijn vader verschuldigd, omdat hij, zoon van Jakob te zijn, meer achtte, dan aan het hoofd te staan van twee rijken. Want, dat hij zijn zonen tot hem brengt, is als het ware, alsof hij hen van het land, waarin zij geboren zijn, vervreemdt, en aan hun oorspronkelijk vaderland terug geeft. Want zij konden tot het geslacht van Abraham niet gerekend worden, of zij plaatsten zich in een kwade reuk bij de Egyptenaren. Maar Jozef verkiest deze smaad boven alle mogelijke schatten en eerbewijzingen, als zij maar mogen samengroeien met het lichaam van de Kerk. De vader echter zich versterkende, vergeldt de weldaad, uit zijn hand ontvangen, zodanig als aan zijn eer past. En ondertussen gehoorzaamt hij aan de Godsspraak, welke zijn zonen vroeger tot razernij had vervoerd, opdat het hun niet zwaar en ondraaglijk zijn zou, indien hij Efraïm en Manasse tot hoofden van twee stammen aanstelt..

2. En men boodschapte Jakob, en men zei: Zie, uw zoon Jozef komt tot u! Zo versterkte 1) zich Israël, hij verzamelde zijn zwakke krachten, en zat op het bed, om alsdrager van de belofte het werk, dat hij zich voorgenomen had, in een betamelijke houding te verrichtten.

1) In de zwakke volbrengt de Heere God Zijn kracht, zo ook hier in Jakob. De dood nabij, ja, reeds stervende, zal de Heere het tonen, dat Hij hem nog eenmaal, vóór zijn heengaan, de Israël van het geloof zal doen zijn. De laatste dagen van Jakob doen hem meer nog, dan geheel zijn leven kennen, als de krachtige geloofsheld. Dat versterken hier, wat zijn lichaam aangaat, heeft symbolische betekenis voor wat zijn geestelijk leven betreft..

3. Daarna zei 1) Jakob tot Jozef, die met zijn zonen binnengetreden was: God a)de Almachtige is mij verschenen te Luz, in het land Kanaän, toen ik van Mesopotamië trok (hoofdstuk 35), en Hij heeft mij gezegend. 2)

a) Genesis 17:1

1) Het doel is, zijn zoon van de rijkdom en de eer van Egypte af te trekken, en hem als van nu af aan bij het heilige geslacht te rekenen, waarvan hij een poos gescheiden was geweest. Verder, stelt hij niet de uitnemendheid van zijn geslacht, noch de tegenwoordige rijkdom, noch zijn aanzien op de voorgrond, om hem te vleien, maar enig en alleen wijst hij op het Verbond van God. Zoals het recht en billijk is, dat de genade van de aanneming, zoals die ons wordt aangeboden, geheel ons bezig houdt, en wat in de wereld schittert en kostbaar is, op de achtergrond wordt gesteld..

2) Tegenover de grote voorspoed, die Jozef in Egypte genoot, plaatst Jakob de zegen van God, welke hij ontvangen heeft. Het is, opdat ook zijn zoon het eerste het meest vrage, niet naar de vergankelijke dingen van deze aarde, maar naar de zegen en de gunst van God op geestelijk gebied.

4. En Hij heeft tot mij gezegd: a) Zie, ik zal u vruchtbaar maken, en u vermenigvuldigen, en u tot een hoop van volken stellen; en Ik zal aan uw zaad na u dit land tot een eeuwige bezitting geven. 1)

a) Genesis 28:3 vrgl. 35:11 vv.

1) Zo doet de Heere altijd. Eer nog het einddoel bereikt is, heeft Zijn zegen ons bemoedigd en daardoor in staat gesteld onze bestemming naderbij te komen. De ogenblikken, waarop die zegen van God wordt ontvangen of verstaan, vormen de merkwaardigste tijdstippen in ons leven. Vraagt gij waarin die zegen eigenlijk bestond, dan zal Jakob u antwoorden dat die zegen, juist de strekking, het einddoel en het kort begrip van al Gods beloften was. Wilt gij de korte inhoud van al deze vernemen? Het is de vermenigvuldiging van het volk, dat uit zijn lendenen zou geboren worden, de bevestiging aan dat gezegende volk van de aloude verbondsbeloften en de bewaring voor het verbondsvolk van het eenmaal toegezegde verbondsland. De eeuwige onveranderlijke trouw van de Al- en Vrijmachtige God werd hem toegezegd ten opzichte van de belofte zelf, van de voorwerpen van de belofte, het kroost dat hem geschonken zou worden, en van de inhoud van de belofte: het land van de eeuwige bezitting..

5. Nu dan, krachtens de volmacht, die God mij toen gegeven heeft, om als aartsvader voor de toekomst van Zijn uitverkoren volk schikkingen te maken, uw twee zonen, 1)

a) die u in Egypte geboren waren, eer ik in Egypte tot u gekomen ben, zijn van mij: Efraïm en Manasse zullen van mij zijn, als Ruben en Simeon; zij zullen aan mijn beide eerstgeborenen gelijk staan.

a) Genesis 41:50; 46:20

1) Jakob, tengevolge van een bijzondere volmacht, verheft zijn zoon zo, dat één tot twee hoofden wordt, dat is, dat twee zonen van hem, alsof zij in de eerste graad erfgenamen waren, gelijk met hun ooms zullen erven. Maar wat is het, dat een afgeleefde grijsaard als een koninklijk erfdeel aan zijn kleinzonen het zesde gedeelte van dat land toewijst, waarin hij als vreemdeling gedwaald, en waaruit hij nu wederom gevlucht is? Wie zou niet gezegd hebben,

dat hij een sprookje had verzonnen? Wat had nu Jozef zelf er aan, dat hij onder een denkbeeldige titel tot heer aangesteld werd van een land, waar het nauwelijks aan de bezitter was veroorloofd met grote moeite gegraven water te drinken, en waaruit eindelijk de honger hem had verdreven? Maar hieruit blijkt, hoe de heilige vaders met een standvastig geloof in het Woord van God waren beziel, dat het hun genoeg was uit Zijn mond te weten, welk een vaste plaats zij in dat land hadden. Jakob sterft in Egypte als balling, en ondertussen roept hij hem, die over Egypte gesteld is, uit zijn waardigheid, om in ballingschap te gaan, opdat het hem wel en gelukkig ga. Jozef, daar hij zijn vader als een Profeet van God erkent, die niets uit zijn eigen brein haalt, waardeert niet minder het eigendom hem aangeboden, hoewel er nog niets van te zien is, dan indien het reeds in zijn macht was..

Jozef zelf ontvangt geen erfdeel in Israël. Hij was als het ware geheel een Egyptenaar geworden. Zijn twee zonen traden in zijn plaats op. Tegenover de bewering, dat Jakob zijn zoon Jozef ook nog op het sterfbed voortrekt, kan men de andere stellen, dat hij geheel van zijn voorliefde genezen is, doordat hij de naam van Jozef doet verdwijnen om plaats te maken voor zoon van Efraïm..

6. Maar uw geslacht, dat gij na hen zult gewinnen, zullen de uwe zijn, 1) zij zullen voor uw kinderen gelden, also geen bijzondere stammen uitmaken; zij zullen naar hun broeders naam genoemd worden in hun erfdeel; hun geslachten zullen bij die van hun broeders, Efraïm en Manasse, geteld worden.

1) Of Jozef werkelijk nog andere zonen verkregen heeft, wordt in de Heilige Schrift niet bericht. Misschien zijn, onder de in Numeri. 26:28 vv. en 1 Kronieken 8:14 vv. opgetelde geslachten van Efraïm en Manasse, zulke later geboren zonen van Jozef mede genoemd..

Krachtens zijn aartsvaderlijke macht, neemt Jakob de twee zonen van Jozef tot de zijne aan, en volgens diezelfde macht, geeft hij de overige zonen, zo die er mochten zijn, of nog geboren mochten worden, aan de twee door hem aangenomen zonen van Jozef. Jakob treedt hier in zijn volle waardigheid als soeverein in zijn gezin op. Ook hiermee wil Jakob de nagedachtenis eren van Rachel, over wie hij daarom terstond daarna tot Jozef spreekt.

7. Toen ik nu van Paddan-Aram kwam 1) a) zo is Rachel, de vrouw van mijn hart, die ik ook nu nog niet vergeten kan, bij mij aan mijn zijde gestorven in het land Kanaän, op de weg als het nog een kleine stuk land was, om tot Efratha te komen; en ik begroef haar aldaar aan de weg van Efratha, 2) welke later genoemd is Bethlehem. 3) Uwverhoging tot redder van mijn huis heeft zij niet beleefd; maar ik wil het aandenken van de vroeggestorvene daardoor eren, dat ik uw beide zonen als mijn eigen en als haar zonen aanzie, en hen met de beide eerstgeborenen van Lea (vs.5) gelijkstel.

a) Genesis 35:19

1) De dood en de begrafenis van zijn vrouw Rachel vermeldt Jakob daarom, opdat de naam van zijn moeder voor Jozef een prikkel zou zijn, om hem aan te drijven. Want omdat alle zonen van Jakob uit Syrië hun oorsprong hebben, was het van niet weinig belang, dat zij

bekend waren met de zaak, welke wij vroeger hebben gezien, dat nl. hun vader op bevelen onder leiding van God naar het land Kanaän teruggekeerd, zijn vrouwen met zich heeft gevoerd. Want, indien het niet zwaar was voor een vrouw, om haar vaderland verlatende, naar een vergelegen land te vertrekken, dan moest haar voorbeeld een met lichte aansporing voor zijn zonen zijn, om, na Egypte vaarwel gezegd te hebben, wanneer diezelfde God beveelt, zich vol ijver aan te gorden, om het land Kanaän in bezit te nemen..

Het stuk land, waarin Efratha lag, is later niet toebedeeld aan een van de zonen van Jozef, maar aan Juda. Alle gedachte, dat Jozef als eerstgeborene van Rachel, ook de eerste rang onder de broeders bekleedde moest verwijderd worden, en door alles duidelijk uitkomen, dat God Juda, de zoon van Lea, tot eerstgeborene had verkoren. Deze laatste woorden: "welke is Bethlehem," zijn tot verduidelijking een bijvoeging van de Schrijver..

8. En Israël zag de zonen van Jozef; hij zag op hen, omdat hij nu tot hen zich meer bepaald wilde wenden, en zei: niet alsof hij niet geweten had, wie behalve Jozef in zijn kamer was, maar om de zegening op plechtige wijze in te leiden (hoofdstuk 27:24): Van wie zijn deze? 1)

1) Het zal sommigen vreemd toeschijnen, dat Jakob nu deze vraag doet. Vooreerst zij aangemerkt, dat Mozes meer het vroegere als later geschied, verhaalt. En vervolgens moet men niet vergeten, dat bij openbare handelingen, waarvan zeer veel in de toekomst afhing, of bij rechtzaken er plechtig, naar de namen gevraagd werd, ook al wist men, wie zij waren (Genesis 23:13 1 Samuel. 17:55-58).

9. En Jozef zei tot zijn vader: Zij zijn mijn zonen, die mij God hier gegeven heeft, 1) (hoofdstuk 23:5) En hij zei: Breng hen toch tot mij 2) dat ik hen zegene!

1) Ook hierdoor komt de Godsvrucht van Jozef aan het licht. Hij noemt zijn zonen: geschenken van God (Psalm. 127:3). Jozef voegt er uitdrukkelijk aan toe "hier" en wil daarmee zeggen, dat het geen onnutte zaak was, maar strikt noodzakelijk, dat zij door Jakob in de schoot van het heilig geslacht werden opgenomen..

2) Wie kinderen wilde aannemen als zijn eigen kinderen, ging tot hen. Jakob is echter zwak door ouderdom en blind, daarom moeten zij tot hem gebracht worden. Zulk een gaan wordt genoemd, een toeëigenende begroeting. Wie door God tot kind wordt aangenomen, tot die komt Hij ook..

10. Doch de ogen van Israël waren zwaar van ouderdom, hij kon niet zien; hij moest daarom de beide jongemannen dicht bij zich hebben, wilde hij ze enigszins opmerken; en hij deed hen naderen tot zich. Jozef plaatste hen aan zijnvaders knieën, zodat deze hen zeer dicht bij zich had; toen kuste hij hen, en omhelsde hen (Mark.10:16)

11. En Israël zei tot Jozef: Ik had niet gemeend uw aangezicht te zien, want ik meende, dat een boos dier u verscheurd had (hoofdstuk 37:33); maar zie, God

1) heeft mij niet alleen de vreugde gegeven u te zien, God heeft mij ook uw zaad doen zien (Efez.3:20 vv.).

1) Voordat Jakob de beide zonen van Jozef zegent, is het hem behoefte zijn dank aan God uit te spreken wegens de goedertierenheid hem verleend. Wat zal er in deze ogenblikken in zijn ziel zijn omgegaan! Ook nu nog meer als vroeger zal hij zich zeer gering tegenover de weldaden van God gevoeld hebben..

12. Toen deed hen Jozef uitgaan 1) van zijn knieën, tussen welke zij gestaan hadden; want hij zag aan het verhelderd aangezicht van de vader, dat deze, van Gods Geest vervuld, nu tot het ogenblik van het plechtig zegenen gekomen was, en hij boog zich voor zijn aangezicht neer ter aarde, om zich voor die plechtigheid voor te bereiden door aanbidding van God.

1) Nader zet Mozes uiteen, wat hij reeds met een enkel woord heeft aangeduid. Doch Jozef doet zijn zonen van zijn schoot uitgaan en brengt ze bij de knieën van zijn vader, niet slechts om de eerbetoning, maar opdat hij hen de Profeet van God ter zegening aanbiede daar hij er zeker van overtuigd is, dat de heilige Jakob met volgens de algemene manier van de mensen zijn kleinzonen zocht te omhelzen, maar in zoverre hij de tolk van God was, om de hem geschonken genade aan hen te schenken. Maar ofschoon hij hun, bij het verdelen van het land Kanaän, gelijke delen als zijn zonen toebedeelt, verwacht hij echter iets hogere van de oplegging van de handen. Immers opdat die twee zouden behoren tot de patriarchen, aan de Kerk en een eervolle voorrang zouden genieten in het geestelijk rijk van God..

13. En Jozef nam die beiden, Efraïm met zijn rechterhand, tegenover Israëls linkerhand, en Manasse met zijn linkerhand tegenover Israëls rechterhand, en hij deed hen naderen tot hem. Jozef plaatste hen zo, omdat hij meende, dat de eerstgeborene ook het voornaamste deel van de aartsvaderlijke zegen toebehoorde; en deze daarom ook, bij de nu volgende handoplegging, onder de rechterhand van de aartsvader moest geplaatst worden.

14. Maar Israël strekte zijn rechterhand uit, en legde die niet op het hoofd 1) van de tegenover haar geplaatste Manasse, maar op het hoofd van Efraïm, hoewel hij de minste, de jongste, was, en daarentegen zijn linkerhand op het hoofd van Manasse, zodat zijn handen kruiselings over elkaar lagen; 2) hij bestierde zijn handen op deze wijze verstandelijk, 3) met overleg; want Manasse was de eerstgeborene, en, door de bijzondere leiding van de Heilige Geest, wilde hij aan deze de voornaamste zegenniet geven, maar aan Efraïm.

1) De handoplegging komt hier voor de eerste maal voor; later is zij een meermalen gebruikt zinnebeeld geworden; 1. bij zegeningen (Matth.19:13-15); 2. bij genezingen (Mark.5:23; 7:32; Hand.28:8 vv.); 3. bij mededelingen van de Geest (Hand.8:17; 19:6); 4. bij inwijdingen tot een ambt (Numeri. 27:18 vv.; Hand.6:6; 13:3; 1Tim.4:14; 5:22; of ook 5. bij overgave aan God; daarom a) bij offerdieren (Exodus. 29:10; Leviticus. 1:4; 3:2; 4:15; 16:21 en b) bij veroordeelden (Leviticus. 24:14). "Aan de hand is de uitoefenende macht van de ziel voornamelijk toevertrouwd; zij brengt de hoogste ideeën uit de werkplaats van de gedachten in het rijk van de verschijningen. Daarom bediende men zich reeds vroeg van haar om zieken te genezen, en zegen of vloek op anderen te leggen."

2) Wij denken hier aan de kruisdood van de Messias; Hij is aan het kruis een vloek geworden voor ons, opdat op ons Zijn zegen zou komen..

3)Letterlijk: Hij maakte zijn handen wijselijk, d.i. Hij legde zijn handen opzettelijk zo..

15. En hij) zegende Jozef in zijn kinderen, en zei: De God, voor wiens aangezicht mijn vaders, Abraham en Izak, gewandeld hebben, Hem vreemde en dienende (hoofdstuk 17:1), die God, die mij gevoed heeft, of ook die mijn herder was, van dat ik was, van mijn geboorte af tot op deze dag, die mij steeds als een herder geleid en verzorgd heeft (Psalm. 23:1; 28:9).

a)Hebr.11:21

Het is alsof kort voor de nadering van de dood, als zijn ogen reeds zwaar geworden zijn van hoge ouderdom, door de aartsvaders geestelijke blik het meest gescherpt wordt en hij het helderst inzicht heeft in de dingen van het koninkrijk van God. Zo ziet gij menigmaal bij stervende gelovigen het geloof op het krachtigst doorbreken en het levendigst getuigen. Ook daarin ligt een bewijs voor de aangeboren geestelijkheid en dus onsterfelijkheid van de mensen, dat zijn eigenlijk geestelijke vermogens door de ouderdom niet afslijten, maar in kracht en diepte veeleer toenemen. Niet tegelijk met het lichaam wordt ook de ziel gesloopt. Het geheugen en de denkkraft mogen minder worden, het eigenlijk geestelijk leven van het geloof wordt niet uitgeblust, maar vlamt bij de stervende menigmaal tegen het einde het helderst op..

16. a) Die Engel 1) van Zijn aangezicht Jesaja 63:9), die mij verlost heeft van alle kwaad, 2) zowel van mijn zonde, als van het lijden, dat mij ooit heeft getroffen (hoofdstuk 27:41; 28:5; 31:1; 33:6; 34:30; 37:32 vv.; 45:26 vv.) zegene deze jongeren, en dat in hen mijn naam genoemd worde, en de naam van mijn vaderen, Abraham en Izak. 3) Hoewel zij kinderen zijn van een Egyptische priesterdochter, mogen zij als echte patriarchenkinderen erkend worden, en mogen zij zich als zodanig betonen; de zegen van vermenigvuldiging, die God op ons gelegd heeft, ruste ook op hen, en dat zij vermenigvuldigen, als vissen in menigte, in het midden van het land, namelijk in Kanaän.

a)Psalm. 22:10,11; 139:13-16 Galaten. 1:15

1) In deze verzen 15 en 16 worden: "de God voor wiens aangezicht, enz. die God, die mij gevoed heeft" en "die Engel" genoemd, terwijl het werkwoord "zegene" toch in het enkelvoud staat. Zo is de Heere op drievoudige wijze genoemd in een eenheid van het goddelijk Wezen..

God en de Engel zijn bij Jakob één. Hij kent zonder twijfel aan deze Engel goddelijke natuur toe. Reeds in de Samaritaanse overzetting verwonderde men zich over deze uitdrukking, en maakte, door de verandering van een letter van het oorspronkelijke: "Engel" "Koning", welk woord alsdan, als een naam van God gebezigd, werd opgevat. Deze engel is geen andere, dan die te Pniël met Jakob worstelde, die hem aldaar zegende en een nieuwe naam gaf (zie Ge 32.24 en zie Ge 16.7)

2) In het vorige vers heeft Jakob verzekerd, dat zijn vaderen Abraham en Izak voor het aangezicht van God gewandeld hebben. Van zichzelf getuigt hij het niet. Wel, dat zijn God hem geleid heeft; wel, dat de Engel hem van alle kwaad verlost heeft, maar hij acht, in

nederigheid van het gemoed, zichzelf veel minder dan zijn vaderen. Twee kenmerken van een wedergeborene ziel openbaart hij, nl. een diep inzicht in de heiligheid van de Heere, en tevens in de verdorvenheid van zijn eigen natuur, waarbij nog komt een dankbare vermelding van de weldaden van de Heere. Zichzelf acht hij niets, zijn God alles..

3) Dit is het teken van de aanneming, waarvan zoveel melding is gemaakt. Want zijn eigen naam geeft hij hun, opdat zij een plaats onder de Patriarchen mogen innemen. En als hij straks zegt, dat zij mogen uitbreken in menigte, dan is dit, opdat de Heere zelf aan hen vervulle, wat aan de Patriarchen beloofd is..

Alles verwacht Jakob van de macht en de trouw van zijn Verbondsgod..

17. Toen Jozef zag, dat zijn vader zijn rechterhand op het hoofd van Efraïm legde, en alzo het grotere deel van zijn zegen aan de jongste toedeelde, zo was het kwaad in zijn ogen, 1) en hij ondervatte zijn vaders hand, om die van het hoofd van Efraïm op het hoofd van Manasse te brengen.

1) Meende Jozef dat het een vergissing was, of achtte hij het een daad van voorliefde voor zijn jongste kleinkind? De betekenis van de woorden is, dat hij het euvel duidde. Slaan die woorden op de daad van Jakob alleen, of ook op het feit, dat nu Efraïm en niet Manasse de zegen ontving? Wij voor ons zijn van gevoelen dat de mening, alsof Jozef dacht dat Jakob het deed uit voorliefde, niet opgaat. Hij meende, dat het bij vergissing geschiedde, maar kon het daarom niet hebben, dat, ten gevolge daarvan, aan Manasse de zegen van het eerstgeboorterecht ontging..

18. En Jozef zei tot zijn vader: Niet alzo, mijn vader! want deze, die ik tegenover uw rechterhand, gesteld heb, is de eerstgeborene; leg uw rechterhand op zijn hoofd, gij behoeft die niet kruiselings over de linker te leggen, alsof mijn eerstgeborene aan mijn rechterzijde stond.

19. Maar zijn vader weigerde het, om zijn hand aan Jozefs leiding (vs.17) over te geven, en zei: Ik weet het, mijn zoon! ik weet het 1) dat mijn rechterhand op het hoofd van de jongste rust; hij Manasse, op wie ik mijn linkerhand gelegd heb, zal ook tot een volk, zal ook de stichter van een afzonderlijke stam worden, en hij zal ook groot worden; maar nochtans zal zijn kleinste, zijn jongste broeder groter worden dan hij, en zijn zaad zal een volle menigte van volkeren, een bijzonder talrijke en machtige stam worden. 2)

1) Hiermee wil Jakob op kalme, waardige toon niet alleen zijn goed recht tegenover Jozef handhaven, maar ook, in vereniging met hetgeen volgt, hem er bij bepalen, dat hij hier handelt volgens aandrijving van de Geest, als profeet van God..

2) Onder Mozes telde Manasse nog 20,000 man meer dan Efraïm (Numeri. 26:34,37) maar reeds ten tijde van de Richters nam Efraïm zo toe, dat hij aan het hoofd van de noordelijke stammen trad. Later werd hij zelfs het hoofd van de tien stammen, en zijn naam verkreeg gelijke betekenis met de naam Israël..

Jozef moet weten, dat geen natuurlijke geboorte, geen gewrocht van de tijd en van het bloed, de voorkeur heeft in de ogen van de Heere. Dat was immers in de geschiedenis van de voorvaderen zelf reeds zo menigmaal gebleken. Ook vermindert de grotere zegen van een ander niet de kleinere zegen, die de Heere aan u wilde schenken; hoewel het maar al te dikwijls wordt gezien, dat wij, omdat wij een ander nog meer gezegend zien dan wij zelf zijn, aan onze eigen zegen minder hebben en daarvan minder genieten. Ook de oudste zoon Manasse zou tot een groot volk worden, maar de jongere zou groter zijn dan de oudste..

Ook hier hebben wij de vrijmachtige verkiezing van God, die Efraïm tot eerste aanstelt, met voorbijgang van de eerstgeboren Manasse. Zoals wij reeds zeiden, men heeft wel eens beweerd, dat Jakob met deze daad, nl. die van de opnemings van Jozefs beide zonen, in de rij van zijn eigen weer zijn oude voorliefde voor Jozef heeft doen uitkomen. In het geheel niet, want het was voor laatstgenoemde geen kleine zaak, dat zijn naam zou verdwijnen en plaats moest maken voor die van zijn beide zonen..

20. Alzo zegende hij hen op die dag, tot beide zeggende: In u zal Israël zegenen, wie in Israël wil zegenen, zal het doen, zeggende: a) God zette u als Efraïm en als Manasse! 1) make u zo gezegend, als die zonen van Jozef! En hij (Jakob) zette Efraïm vóór Manasse, daar hij naar de graad een onderscheid maakte, de laatstgeborene het eerst noemende.

a) Jer.31:20

1) Nog heden is deze zegenformule bij de Joden onder personen van het mannelijk geslacht in gebruik. Personen van het vrouwelijke geslacht daarentegen zegenen elkaar met de woorden: "God zette u als Sara en Rebekka!".

21. Daarna zei Israël tot Jozef, zich nu uitsluitend tot hem wendende, die hij tot hiertoe slechts in zijn zonen gezegend had, en die hij nu zijn erfgeacht aan het beloofde land nog voor zijn persoon wilde bevestigen: Zie, ik sterf; maar God zal met u, mijn kinderen en nakomelingen, wezen, en Hij zal u te zijner tijd terugbrengen in het land van uw vaderen; 1) zo toch heeft mij de Heere, toen ik daaruit trok, toegezegd (hoofdstuk 46:4)

1) Hiermee wijst Jakob op de beweegredenen en op de vaste grond, waarom hij alzo heeft gehandeld. Dat het alles in verband staat met de onveranderlijke trouw van God, die zijn nageslacht weer in Kanaän zal brengen. Tegenover het vergankelijke van deze aarde stelt hij de onveranderlijke trouw van God. Gods waarheid en trouw zal door de wisselvalligheden van het leven niet gekrenkt of teniet gedaan worden. Ook hier wederom komt op heerlijke wijze in Jakob de geloofsheld tevoorschijn..

22. a) En ik heb u, daar ik elk van uw beide zonen als een erfgenaam heb aangenomen, een stuk land gegeven boven uw broeders, 1) een aandeel meer dan aan hen, b) hetwelk ik met mijn zwaard en met mijn boog, uit de hand van de Amoriëten genomen heb, 2) dat ik eens, wanneer hun zonden vol zullen geworden zijn (hoofdstuk 15:16), in mijn nakomelingen, met geweld van wapens hun ontnemen zal.

a) Jozua. 13:7; 16:1 b) Jozua. 24:8

1) Nadat Ruben zijn eerstgeboorterecht misdadig verspeeld had, en ook Simeon en Levi het zich onwaardig hadden gemaakt, stond het Jakob des te meer vrij, om Jozef een dubbel erfdeel toe te delen. Het was niet genoeg, dat God deze boven al zijn broeders verhoogd en tot een behouder van het huis van zijn vader geroepen had; hij moest ook beschermd worden tegen het gevaar, dat men zijn nakomelingen, bij de verdeling van het land, als genationaliseerde Egyptenaars beschouwen en van de erfenis uitsluiten zou, waardoor Jozef in zijn nakomelingen nog eens zou verkocht worden. Opdat echter deze uitzondering een aanleiding zou geven, dat ook in het vervolg aan de zoon van de meer geliefde vrouw de voorrang voor de eigenlijke eerstgeborene zou gegeven worden, werd dit naderhand door een wet uitdrukkelijk verboden (Deuteronomium. 21:16 vv.), gelijk Jakob dan ook niet het gehele eerstgeboorterecht op Jozef overdraagt, maar in hoofdstuk 49:8 vv. de tweede voorrang, de vorstenwaardigheid in de familie, Juda toedeelt..

2) Liever: "hetwelk ik met mijn zwaard en met mijn boog uit de hand van de Amorieten neem." Voor de Hebreër, die in zijn taal een presens (tegenwoordige tijd) heeft, komt in profetische, dichterlijk en verheven stijl, de toekomst als verleden voor (zie Ge 4.24). Zo heeft ook Jakob hier in profetische geest reeds volbracht, wat eerst na eeuwen door het volk van Israël zou volbracht worden. Wat nu het stuk land betreft, waarvan de aartsvader spreekt, zo is daaronder wel niet dadelijk het stuk land bedoeld, dat hij van de kinderen van Hemor gekocht had (hoofdstuk 33:19); want daarbij passen de woorden in de tweede helft van het vers niet. Wel echter gebruikt Jakob voor "stuk" een woord (Schechemland- of bergrug), dat met de naam "Sichem" in het Hebreeuws gelijkkluidend is. Daar bezat hij reeds een stuk land, dat hem een onderpand van het toekomstig bezit van het gehele land was; het is een zinspeling op die naam, en, om ook hierin zijn woord te eren, viel later werkelijk aan de kinderen van Jozef dat gebied ten deel Jozua 21:21) en werd Jozefs gebeente op dat stuk begraven Jozua 24:32; vrgl.Joh.4:5)

Als Jakob betuigt, dat hij het stuk grond, dat hij voor de toekomstige grafstede van Jozef bestemd had, met zwaard en boog de Amorieten ontnomen had, ziet hij daarbij mogelijk op het stuk grond, dat hij voor honderd geldstukken van Hemor de vader van Sichem had gekocht (Genesis 33:19), en het bezit waarvan hij later, bij de problemen, ontstaan door Simeons en Levi's wraakzucht, tegen de aanvallen van de inwoners te verdedigen en te handhaven had (Genesis 34:30). Het wil ons evenwel toeschijnen, dat Jakob, naar het oorspronkelijke eigenlijk luidt, niet van "een stuk land", maar van Sichem en haar omgeving zelf heeft gesproken. Want zie, dat Sichem lag in het erfdeel van Efraïm Jozua 20:7). Daarin zijn ook Jozefs beenderen bijgezet Jozua 24:32), als in het land dat Jakob, tot dat einde, Jozef op zijn sterfbed profetisch had toegezegd..

HOOFDSTUK 49.

JAKOBS VOORZEGGINGEN EN AFSCHIED.

I. Vs. 1-33. Jakob vervuld met de Geest van de profetie, voorspelt de toekomst van het volk Israël. Vs.1-3 behelst de plechtige aanhef; vs.3-7: de verwerping van Lea's eerste drie zonen; vs.8-12: de overdraging van het eerstgeboorterecht aan Juda; vs.13-18: de lotsbedeling van Zebulon, Issaschar en Dan; vs.19-21: de toekomst van Gad, Aser en Naftali; vs.22-26: de zegen aan Jozef geschonken; vs.27: wat er met Benjamin geschieden zou, en vs.28-33: het afscheid en sterven van de knecht van God.

1. Daarna, nadat Jozefs beide zonen in de rij van zijn zonen waren opgenomen, riep Jakob zijn zonen; hij liet in het sterfvertrek, waar reeds Jozef aanwezig was, ook de elf overigen binnentreden, en hij zei, in verheven stemming en dichterlijke rede: 1) Verzamelt u, verenigt u hier bij mijn bed, en ik zal u verkondigen, hetgeen u in de navolgende dagen gebeuren zal.

1) Het rythme, het parallellisme, de rijkdom van beelden, de zinspelingen op de namen, de woordspelingen, de eigenaardige uitdrukkingen, de verhevenheid van geest en innigheid van hart vormen een poëzie geheel in overeenstemming met de spreker, die zoveel Goddelijke geloofsgrootheid bezit..

De scheidende Izak, de scheidende Mozes, de scheidende Jozua, de scheidende Samuël in het Oude Verbond, Simeon en Paulus in het Nieuwe bevestigen, dat de geest van de Godsmannen, bij het voorgevoel van de dood, nog eens zijn vleugels uitspreidt, en, of in priesterlijke vermaningen, of in profetische vooruitzichten, zijn verhevenheid boven het aardse leven en zijn voorgevoel van het nieuwe leven openbaart..

Er worden telkens, tot driemaal toe, drietallen broeders bezongen, die ieder ook tot drie maal toe, door de tekening van een hoofdfiguur worden afgesloten of besloten. Uit twee grote helften bestaat de eigenlijke zegen, wier scheiding door een zucht als het ware (vs.18) wordt aangewezen. Maar het gehele hoofdstuk bestaat eigenlijk uit drie delen, die gij zou kunnen noemen: Juda voorop, Jozef achter hem, Jakob af..

2. Komt samen en hoort, 1) gij zonen van Jakob! 2) en hoort naar Israël, uw vader; verneemt wat de Heere door hem tot u spreken zal.

1) De laatste van een tijdvak heeft steeds de roeping het begin van een nieuwe tijd te zegenen. Zijn zegen is tevens voorzegging; ieder hoger leven wordt op het einde profetisch. Jakob ontwerpt, in grootse trekken de hoofdlijnen van de toekomstige geschiedenis van zijn nageslacht..

Sedert Noach, de stamvader van de volken, is geen krachtiger voorspelling uitgesproken, dan deze van Jakob, de stamvader van Israël. In zijn zonen ziet hij de twaalf stammen voor zich en spreekt hij hun toekomstige geschiedenis uit. Hij doet dit in de kracht van het geloof. Met

koninklijke geest verdeelt hij het land der belofte, en uit de zaadkorrels van zijn Goddelijke woorden is de geschiedenis van Israëls stammen voortgesproten..

2) Als zonen van Jakob zullen zij horen naar Israël, hun vader. Zonen van Jakob zijn zij nog het meest; zonen van Israël moeten zij meer en meer worden..

De grondslag van deze voorspelling is deels in het natuurlijk karakter van zijn 12 zonen gelegen, deels in de goddelijke beloften, welke hem en zijn vader Abraham en Izak van de Heere gegeven zijn, en weliswaar, niet slechts in verband met de beide zaken, namelijk de vermelding van hun geslacht en het bezit van Kanaän, maar ook in verband met de gehele inhoud waardoor Israël tot drager en middel van het heil voor alle volken gesteld wordt..

3. Ruben, gij zijt a) mijn eerstgeborene, na lange onbevleete echteloosheid mij geworden, mijn kracht en het begin van mijn macht, de eerste spruit van mijn mannelijke kracht (Deuteronomium. 21:17), en alzo mijn kroon (Filip.4:1); volgens het natuurlijk recht zou gij nu ook zijn de voortreffelijkste in hoogheid, 1) en de voortreffelijkste in sterkte, de eerste onder uw broeders! Maar welk een beeld van hem, die mijn vreugde was, rijst daar voor mijn ziel op.

a) Genesis 29:32

1) Luther heeft hier vertaald: "de overste in het offer en de overste in het rijk", dat is, degene, op wie de voorrang in waardigheid, namelijk het priesterschap in de familie, en de voorrang in macht, namelijk de heerschappij over de stammen, rust..

4. Hij heeft zijn verhevene, van God hem aangewezen plaats vergeten, en zich diep beneden de overigen verlaagd. Snelle afloop als van wateren; 1) het vuur van de wellust heeft gebrand, zodat de heerlijkheid is weggegaan, gelijkhet vuur het water doet overkoken; gij zult de voortreffelijkste niet zijn; ik ontnem u de eerstgeboortezegen in de naam des Heeren; a) want gij hebt uw vaders bed beklommen; toen hebt gij het geschonden; de eer van de familie, die gij moest beschermen, hebt gij geschandvlekt; daarom zal ook van u de ere worden weggenomen. Oordeelt, mijn zonen! of hier onrecht aan hem geschiedt; hij 2) heeft mijn bed beklommen!

a) Genesis 35:22; 1 Kronieken 5:1.

1) Het Hebreeuwse woord dat hier "snelle afloop" vertaald is, betekent eigenlijk het uitvloeien, het opbruisen, als van kokend water. Deze hier aangegeven karaktertrek van Ruben openbaarde zich eveneens in het aanbieden van zijn twee zonen tot bloedwraak (hoofdstuk 35:22). Later openbaarde hij zich in de opstand van Dathan en Abiram, die, in vereniging met de Leviet Korah, een aandeel in het priesterschap wilden verkrijgen, wellicht zich de eerstgeboorte van hun vader herinnerende. Later verlangt de stam Ruben met die van God zijn erfdeel reeds aanstonds in het veroverde gebied aan de overzijde van de Jordaan (Numeri. 32:1 vv.); het verlangen werd toegestaan; onder voorwaarde, dat zij eerst mede de strijd om Kanaän zouden ten einde brengen. Daardoor komt Ruben in een afgezonderde

toestand aan de zuidwestelijke grenzen boven de Arnon. Ook in het oprichten van een altaar aan de Jordaan bij hun terugkeren, openbaarde zich weer een haastigheid, die een burgeroorlog zou hebben doen ontstaan, indien zij zich niet nog tijdig verontschuldigd hadden..

Ruben verloor niet alleen zijn eerstgeboorterecht, maar aan zijn stam wordt alleen een bestaan in Israël gegeven, geen bijzondere roeping (Deuteronomium. 33:6). Buiten het eigenlijke Kanaän woont hij: zonder betekenis in het godsdienstige of staatkundige, staat hij daar; van David af is nog slechts van een Moabitisch-Ammonitisch, niet meer van een Rubenitisch oostelijk Jordaanland sprake..

2)"Hij" niet "gij." Jakob gaat van de tweede tot de derde persoon over, herhaalt de zonde van Ruben, omdat zijn ziel: op dit ogenblik nog, gruwelt van hetgeen door Ruben is bestaan. Met ergernis en weerzin wendt hij zich van zijn eerstgeborene af..

5. Simeon en Levi zijn gebroeders van gelijke gezindheid in de volle zin van het woord! Hun handelingen zijn werktuigen van geweld! 1)

1) Of: "hun zwaarden zijn moordtuigen". De geschiedenis, waarop Jakob doelt, is het bloedbad door Simeon en Levi te Sichem aangericht (hoofdstuk 34:7-26); toen hield hij hen de kwade gevolgen van hun daad voor; hier spreekt hij het zedelijk oordeel daarover uit..

6. Mijn ziel kome niet in hun verborgen raad; ik verafschuw die, zodat ik plechtig verklaar, geen gemeenschap daarmee te willen hebben; mijn eer (Psalm. 16:9; 57:9; 108:2), het edeler deel van mijn wezen, mijn ziel, die met hun overwegingen geen gemeenschap wil hebben, worde niet verenigd met hun vergadering, blijve verre van hun samenkomsten! Want in hun toorn a) hebben zij de mannen van Sichem doodgeslagen, en in hun moedwil hebben zij de ossen weggerukt. 1)

a) Genesis 34:25

1) In het Hebreeuws Ieker, eig. doorsnijden van de hakspieren, waardoor zij voor alle arbeid ongeschikt waren Jozua 11:6,9; 2 Samuel. 8:4). Treffend komt het hierdoor uit, hoe de wraak hen in alles bestuurd; wat zij niet konden meenemen, dat verdierven zij..

Lea was, toen zij Simeon droeg, geprikkeld door nijd in haar nieren. Jaloersheid was in haar gevaren. En ze had Rachel niet kunnen zetten en niet kunnen uitstaan, niet omdat ze Jakob voor zonde wilde vrijwaren, maar omdat ze zichzelf gekrenkt voelde, en omdat haar ik gekrenkt was, omdat zij het onderspit dolf. En dit wekte wraakzucht in haar hartstochtelijk hart. Hartetocht was in Lea, deels goede, deels zondige hartstocht wonderbare vereniging van geloof en geprikkelde hovaardij. En dat alles gedekt door het roepen: De Heere heeft gehoord. En die gedachte in haar dracht droeg ze dan ook op Simeon over.

7. Vervloekt, zij hun toorn, want hij is heftig; en hun verbolgenheid, want zij is hard! Ik zal 1) hen tot straf voor een zo afschuwelijke misdaad, (hoofdstuk 11:1-9) verdelen onder Jakob; en

zal hen verstrooien onder Israël, 2) zodat zij niet, gelijk de anderen, ieder een afzonderlijk afgesloten gedeelte land verkrijgen, maar, onder de overige stammen verdeeld, en door het gehele land verstrooid, wonen zullen.

1) Zo spreekt de geest van Israël gebiedend in de toekomst, gelijk de geest van Paulus in de verte. 1 Corinthiers. 5:3).

2) Simeon, reeds bij de tweede volkstelling onder Mozes tot de zwakste van alle stammen weggezonden (Numeri 26:14), en in de zegen van Mozes (Deu.33)

geheel voorbijgegaan, verkreeg bij de inname van Kanaän geen bepaald land, maar slechts een aantal steden in de stam van Juda (Jozua 19:1-9), en ging later, toen de meeste geslachten zich slechts weinig uitbreidden, anderen voor een gedeelte wegtrokken en buiten Palestina woonplaatsen zochten (1 Kronieken 4), geheel in de stam van Juda op. Levi verkreeg eveneens geen zelfstandig gebied, maar verschillende steden in elke stam (Levietensteden, zie Jozua 21:42). Voor Levi nam de zaak een andere wending. Zijn heilige toorn voor de eer van de Heere (Exodus 32:35 vv.) rechtvaardigde zijn verkiezing tot het ambt aan de ark van het verbond (Numeri. 18:6); en alzo werd zijn verstrooiing onder de stammen een zegen. Dat Jakob hier aan zulk een omwending geenszins denkt, bewijst zo duidelijk de echtheid van het hoofdstuk. Een verdichter uit latere tijden, gelijk sommigen dit hoofdstuk aan zulk een toeschreven, kon onmogelijk van de verstrooiing van de Levieten zo spreken, als hier tot verootmoediging van de stamvader geschiedt; het allerm minst ten tijde van David, toen het lot van de Levieten zo schitterend was..

Deze voorspelling is ook volkomen vervuld. Tussen de eerste en tweede telling in de woestijn is een verschil op te merken van 3700 zielen. Zo was de stam ingeslonken. Ook vooral om de zonde met de Moabieten..

8. Juda! gij zijt het; 1) gij zijt waarlijk Juda, de geprezene, over wie ik de tot hiertoe terughouden zegen in volle stromen kan uitgieten; u zullen uw broeders, gelijk reeds uw naam (de geprezene, zie hoofdstuk 29:35) aanwijst, loven; zij zullen u als hun voornaamste erkennen (1 Kronieken 6:2); uw hand zal zijn op de nek van uw vijanden; 2) nadat gij ze overwinnend op de vlucht hebt geslagen, zult gij niet eerder met vervolgen ophouden, voordat gij ze geheel onderworpen hebt; voor u, de machtige held, zullen zich uw vaders zonen, alle overige stammen, nederbuigen; zij zullen u als hun koning huldigen (2 Samuel 5:15).

1) De waardigheid van Jozef was tijdelijk. Doch hier wordt over een standvastige en langdurige regering gehandeld, welke bij de zonen van Juda zou gevonden worden. Hieruit besluiten wij, dat, daar God een volmaakte vorm van regiment onder Zijn volk heeft ingesteld, de monarchie door Hem is uitgekozen..

Hebreeuws "Juda, gij!" Waarom die grote zegen over Juda? Hij had zijn vader, noch zijn broeders zo veel goeds bewezen, dat hij daarom zo hoog boven hen gezegend zou worden, noch had hij het door zijn reinheid verdiend (hoofdstuk 38:12). Wij zouden deze zegen eerder voor Jozef verwachten, de Nazireeër onder de broeders, of voor Benjamin, de tweede zoon

van de geliefde Rachel; maar nee! Benjamin wordt geschetst als een sterk ongetemd roofdier en Juda is de gezegende. Gods raadsbesluit gaat zijn verborgen weg. De Heere verkiest, wie Hij wil, en eerst de eeuwigheid zal ophelderen, waarom God alzo verkoos..

2) Het terugzetting van Ruben; met voorbijgang van Simeon en Levi, wordt Juda tot eerstgeborene verklaard. Hij is het, op wie de rechten zullen worden overgedragen. Zo lag het raadsbesluit van God. God had Juda uitverkoren, maar immers, hoe moesten de drie ouderen ervan overtuigd zijn, dat hun geen onrecht geschiedde, dat zij rechtmatige redenen hadden gegeven, dat Juda boven hen werd voorgetrokken. Gods eeuwig raadsbesluit, in betrekking tot de zaligheid van Zijn kinderen, zal eenmaal ook door degenen, die niet zalig worden, gebillijkt moeten worden..

9. Juda is, in de geschiedenis van zijn stam, eerst a) een leeuwenwelp, een jonge leeuw, die, ofschoon nog niet tot zijn volle kracht gekomen; reeds proeven van zijn heldennatuur geeft, en toont, wat er van hem worden zal. Die toekomstige tijd staat mij reeds voor de geest. Ziet! gij zijt van de roef opgeklommen, 1) mijn zoon! de roef heeft u groot en sterk gemaakt. Hij kromt zich, hij legt zich neer als een leeuw, en als een oude leeuw; 2) wie zal hem doen opstaan? 3) Wie zal het wagen hem te naderen en hem in zijn rust te storen?

a) Numeri. 24:9 Micha 5:7

1) Gelijk de leeuw, na zijn prooi bemachtigd te hebben, de berg opklimt, om rustig te genieten (Hoogl.4:8), alzo zou ook Juda zijn. Zijn koninklijke heerschappij zou hij doen voelen, maar ook zijn persoonlijke moed openbaren. Dit komt in het volgende uit..

2) In het Hebreeuws Kelabi, sla een oude hond, geeft de Statenvertaling. Beter is, als een leeuwin, alsof er dus stond (Celebia). De aartsvaderprofeet wil dan, behalve heerschappij en kracht, ook persoonlijke moed aan Juda toedelen, als een leeuwin, die tegen de meest felle vijanden hare jongen verdedigt..

3) Reeds toen Juda zo moedig voor Jozef trad, en, terwijl de broeders niet konden spreken, zo welsprekend bad (hoofdstuk 44:16), openbaarde hij de heldenmoed, die in hem was, en verschaftte hij aan zijn broeders de overwinning over Jozef, gelijk hij het ook geweest is, die door zijn zich borgstellen voor Benjamin van de vader verkreeg, dat deze zijn lievelingszoon eindelijk mee naar Egypte liet vertrekken (hoofdstuk 43:3 vv.). Nu ziet Jakob de gehele geschiedkundige toekomst van Juda's stam onder het beeld van een leeuw; en het vervolg heeft de voortreffelijkheid van dit beeld overvloedig bewezen. Juda is een jonge leeuw gedurende de tocht door de woestijn; wanneer hij aan de spits van de stammen trekt, en in de tijd van de Richters, toen hij de voorvechter werd in de oorlogen tegen de Kanaänieten (Numeri. 2:3 vv.; 10:14 Richteren. 1:1 vv.; 20:18); hij is een volwassen leeuw in de persoon van de krijgsman David, die aan Israël het uitgebreidste grondgebied verschaftte (2 Samuel 7:1) hij is een woedende leeuwin, die haar jongen beschermt, in de tijd van de Makkabeën, toen het volk, dat voornamelijk bestond uit degenen, die tot de stam van Juda behoorden, zo moedig het geloof van de Vaderen tegen het opgedrongen heidendom verdedigde. (1 Makk.1 vv.; 2 Makk.10:10 vv.)

10. De scepter, het teken van heerschappij, zal van Juda niet wijken, noch de wetgever, de heersersstaf van tussen zijn voeten; 1) de heerschappij zal bij Juda blijven, totdat Silo 2) (rust, vrede), de Messias komt, en deze zullen de volken gehoorzaam zijn. 3)

1) De scepter is het teken van heerschappij en van macht, en het woord "wetgever" geeft de handhaving van de heerschappij aan. De uitdrukking "tussen zijn voeten" wil niet zeggen, dat die staf rustig zal liggen tussen Juda's voeten, maar geeft in verband met Deuteronomium. 28:57 de afstamming in de rechte nederdalende lijn aan. De juiste vertaling is dus wylgr Nybm (Mibbeen Raglauw): van zijn wettige nakomelingschap..

2)"Totdat Silo komt". Hoe moeten wij deze bepaling, waarop hier alles aankomt, verstaan? Raadplegen wij de oudste Joodse geleerden, met zeldzame eenstemmigheid hebben zij hier een aanwijzing van de Messias gevonden. Zelfs een enkele nieuwere (Jarchi), die anders, om eenvoudig te vermoeden redenen, zich moest aangespoord gevoelen, om naar een andere verklaring te zoeken, is hen hierin nagevolgd. In de eerste zestien eeuwen van het christendom was die mening nagenoeg algemeen, en ook Grotius, die andere in soortgelijke gevallen niet zelden een ander spoor, dan dat van de gelovige uitleggers, kiest, is de Messiaanse opvatting toegedaan. En, ofschoon er in het Nieuwe Testament geen enkele aanhaling voorkomt, waardoor de Heere of Zijn Apostelen deze plaats ondubbelzinnig onder de Messiaanse voorspellingen rangschikken, schijnt deze echter wel het meest in de geest van het Evangelie te zijn. Om niet eenmaal te herinneren, hoe de schrijver van de brief aan de Hebreeën er gewicht op legt, dat onze Heere uit Juda gesproken is (Hebr.7:14)), doen wij slechts opmerken, dat Johannes Hem in Zijn Openbaring als "de leeuw, die uit de stam van Juda is, de wortel van David" hoort uitroepen (Openb.5:5). Er zijn in de afgelopen eeuw schriftverklaarders geweest, die de gehele voorspelling van Jakob beschouwden als een verdichtsel van latere tijd, hem op de lippen gelegd, toen Juda reeds een hoge trap van luister bestegen had. Zij gingen uit van de stelling, dat hier toespelingen op feiten gevonden werden, die de aartsvader onmogelijk langs natuurlijke weg kon voorzien, en leidden hieruit de gevolgtrekking af, dat wij hier in geen geval zijn eigen woorden vernemen. Wij moeten ons tegen die gevolgtrekking keren. Ongezind, om in het brede te twisten met hen, die alles onhistorisch noemen, wat hun onbegrijpelijk voorkomt, houden wij, zowel aan de echtheid van de Godsspraak, als aan haar geloofwaardigheid vast. Het staat alzo op de voorgrond, dat Jakob, voorgelicht door de geest van de voorzegging, van verborgenheden van de toekomst gesproken heeft, dat hem daarbij Gods hoogste belofte, die aan hem, gelijk aan Izak en Abraham, gedaan was, helder voor de geest gezweefd en na aan het hart gelegen heeft; dat zijn oog op een beslissend eindpunt in de geschiedenis van die zoon heeft gerust, die hij hier boven allen verhief. En zou dat eindpunt niet de Messias zijn, uit de stam van Juda gesproken? Het wordt om meer dan een reden waarschijnlijk. Vooreerst is de opvatting van het woord "Silo" als eigennaam, in de zin van rustaanbrenger, taalkundig geoorloofd. Al wil men het zelfs woordelijk vertalen door "rust", dan is het in zulk een dichterlijke rede niet vreemd, dat de zaak ter aanduiding van de persoon, het abstracte voor het concrete, vermeld wordt. Ten tweede is het juist deze karaktertrek van de Messias, die latere profeten met kennelijke voorkeur en voorliefde vermelden. Wordt zijn doorgaande voorstelling als vredenvorst (Jeremia. 2:2-4 Micha 5:4 vv.) niet dubbel begrijpelijk, wanneer zij op zulk een oud geheimzinnig orakel gebouwd is? En, beschouwen wij eindelijk de zaak van de kant van de

hoge Voorzienigheid, wie noemt het dan niet hoogst God waardig, dat zij, die toch niet zonder wijze bedoelingen de aartsvader zulk een kalm en rustig sterfuur bereidde, zijn uitgang door een lichtstraal van de zaligste hoop heeft verhelderd? Wie kan, op gelovig standpunt, vermoeden, dat Jakob talrijke bijzonderheden van de toekomst van zijn zonen voorspeld, maar alleen van het hoogste en grootste volstrekt niets zou hebben voorzien of verwacht? Wie beseft niet, dat zijn wachten op de zaligheid van de Heere (vs.18)) met zijn, wel niet geheel heldere, maar toch onwrikbaar vaste hoop op de zegen uit Abraham, in nauw verband heeft gestaan? En wordt men niet onwillekeurig tot de gissing geleid, dat ook, bij de vergelijking van zijn zoon Dan met een slang op de weg (vs.17), hem de paradijsbelofte zijdelings voor de verbeelding gezwefd heeft? Nauwelijks zal het nodig zijn te herinneren, dat ook de verheven slotwoorden: "en Hem zullen de volken gehoorzaam zijn" alleen dan volkomen waarheid bevatten, wanneer zij tot de Silo, als persoonlijk wezen gedacht, in rechtstreekse betrekking geplaatst worden, terwijl zij van Juda zelf als Israëlitisch stamhoofd verklaard, bespottelijke grootspraak behelzen. Maar wat vooral niet mag voorbij gezien worden, het is, dat het aan de verwachting van een persoonlijke heilaanbrenger, die wij reeds in Davids tijd zien bestaan, aan alle vaste historische grondslag ontbreekt, indien men niet aanneemt, dat daaromtrent in deze uitspraak van de stervende Jakob een genoegzaam duidelijke wenk is gegeven..

Deze voorspelling is volkomen vervuld. Toen de Heer werd geboren, regeerde over Israël geen koning meer uit het geslacht van Juda, maar de Idumeeër Herodes. Toen Hij optrad onder zijn volk, waren er reeds stadhouders aangesteld, en toen Hij de kruisdood stierf, was ook aan de Joden de wetgevende en rechtsprekende macht in hoogste instantie ontnomen..

3) Hier nu spreekt hij uit, dat hij niet slechts koning van één volk zal zijn, maar dat verschillende volken zich onder zijn vleugels zullen verzamelen. Wij nu weten, dat dit op Christus van toepassing is, aan Wie de erfelijke bezitting van de wereld is beloofd, onder Wiens juk de volken gebracht zijn. Op Wiens wenk verenigd zullen worden, die vroeger verdeeld waren. Verder heeft de roeping van de volken hier een merkwaardig getuigenis, dat zij in de gemeenschap van het verbond zouden ingelijfd worden, opdat zij onder één Hoofd, één volk met de kinderen van Abraham zouden worden..

11. Hij, deze Juda met zijn leeuwenhart, zal niet altijd in oorlog leven; hem is een landstreek gegeven, waar hij een vreedzaam en vrolijk leven kan leiden, te midden van de overvloed van de edelste voedingsmiddelen; hij bindt Zijn jonge ezel aan de wijnstok, en het veulen van zijn ezelin aan de sorek, de edelste wijnstok; zó rijk zal zijn land in wijnstokken zijn en wel in de edelste, dat, als hij van de ene naar de andere plaats rijdt, hij overal sterke wijnstokken vindt, waaraan hij zijn rijdier kan binden, om het te laten uitrusten. Het gewas zal dan ook zo overvloedig zijn, dat hij de wijn kan aanwenden tot datgene, waartoe anderen zich van water bedienen; hij wast zijn kleed in de wijn, en zijn mantel in wijndruivenbloed.

1)

1) Wegens de herinnering, aan bloed is deze plaats veelvuldig toegepast op het bloedige kleed van David of van de Messias Jesaja 63)

12. En gelijk hij wijn genoeg te drinken heeft, zo is zijn land ook rijk in weiden, en geeft het overvloedig voedsel aan het vee, zodat de melk veelvuldig is als de wijn. Hij is roodachtig van ogen door de wijn, en wit van tanden door de melk; 1) in de donkere gloed van zijn ogen en de verblindende witheid van de tanden, zal men zien, wat hij zo overvloedig genieten kan.

1) Gelijk de landstreek van Juda aan de ene zijde een bergland is, en zo het beeld van de leeuw zeer gepast was (vs.9), zo was het aan de andere zijde ook een wijnland, en, gelijk reeds opgemerkt is, rijk in vette weilanden. Voornamelijk bij Hebron en Engedi groeide de edelste wijn, en in de woestijn bij Thekoa en Karmel waren de uitgezochtste weiden (Numeri. 13:23 vv. Hoogl.1:14; 2 Kron.26:10; 1 Samuel. 25:2, Amos 1:1)

Het uitzicht van Jakob (vs.10) op een koning van vrede, die neit slechts Israël, maar alle volken regeren zal, gaat spoedig voorbij, en hij ziet Juda in het rijk gezegende land van wijn en melk rustig wonen.

De volgende schildering (vs.11,12) is van dien aard, dat, onder het kleed van uitwendig lichamelijk geluk in het vruchtbare erfland, de geestelijke heerlijkheid van het Messiaanse rijk, als in een vergezicht, verborgen ligt..

Oudere uitleggers verklaren deze plaats uitsluitend van de Silo. Dan betekent "de jonge ezel": de wilde heidenen; "het veulen van zijn ezelin": het door de wet bezwaarde Joodse volk; beide roept Hij, die de ware wijnstok is, tot Zijn gemeenschap en Hij maakt hen tot leden van Zijn Kerk. Het wassen van Zijn kleren in wijn en van Zijn mantel in wijndruivenbloed doelt op Zijn zielestrijd aan de Olijfberg en Zijn bloedig lijden; het vuur van Zijn ogen en de witheid van Zijn tanden zijn beelden van geestelijke schoonheid (Johannes 10:16, 15:1 vv. Jesaja. 63:1 vv. Openb.19:3 Psalm. 45:3 Hoogl.5:10 Openb.1:14; 1 Petr. 2:2. Hierom zijn ook vs. 11 en 12 evenals vs.10 in sommige bijbels met grote letters gedrukt..

13. Zebulon, Lea's zesde zoon die echter meer ondernemend is, dan zijn vóór hem geboren broeder, Issaschar (vs.14), zal, naar zijn naam: bijwoning (hoofdstuk 30:20, aan de haven van de zeeën wonen, en hij zal aan de haven van de schepen wezen; en zijn zijde zal zijn naar Sidon; uit zijn woonplaats in het land der belofte volgens Jozua 19:10 vv.) ziet hij voor zich naar de Middellandse Zee, naar het strand, waar schepen aanlanden, en zijn zijde heeft de richting naar Sidon; deze aanraking met de Fenicische wereldhandel zal hij tot zijn voordeel gebruiken, en deze zal hem aanzienlijke welvaart verschaffen (Deuteronomium. 33:18).

Geen geestelijke, maar alleen tijdelijke zegeningen worden Zebulon toebedacht, en toch zou aan Zebulon geestelijke schatten geschonken worden. Van Zebulon zou het geprofeteerd worden, dat het een groot licht zou zien Jesaja 8:23). En dit grote licht is gezien, want in de landstreek van Zebulon lag Nazareth en in Nazareth heeft het Licht der wereld gewoond..

14. Issaschar, Lea's vijfde zoon, is, gelijk zijn naam loonarbeider aanduidt, een sterk gebeende ezel; 1) zijn nageslacht is een soort van krachtige, breedgeschouderde mannen; nederliggende tussen twee pakken. 2)

1) In dit beeld is niets beschimpends; de oosterse ezel is statiger dan de westerse. Homerus vergelijkt Ajax bij een ezel; de dappere Kalif Merwan II heet de ezel van Mesopotamië..

2) Dit wil niet zeggen, dat hij lui was, of de rust liefhad. Immers, een ezel nederliggende, voor een ogenblik rust genietende, tussen twee pakken, is veeleer het beeld van een werker, een slover, die, in plaats van één pak, twee pakken draagt, om des te meer te kunnen verdienen. Houdt men deze verklaring vast, dan wordt eerst het volgende recht verstaan. Issaschar betekent "loon" om loon bekomen. De karaktertrek van zijn stam zou daarmee in overeenstemming zijn..

15. Toen hij de rust zag, dat zij goed was, en het land, dat het lustig was, dacht hij er niet aan, om tot enige staatkundige macht of betekenis te komen; integendeel, toen hij die verkregen had, zo boog hij zijn schouder, om te dragen, en was dienende onder tribuut; 1) in zijn onverschilligheid en traagheid liet hij zich tot een schatplichtige knecht maken. 2)

1) Om loon deed Issaschar alles. Indien er maar geld te verdienen was. Daarom betaalde hij ook liever tribuut, dan zich gedurig in oorlog te wikkelen..

2) De korte spreuk over Zebulon is als een vrij, ver zeegezicht; het karakter van Issaschar daarentegen is, ook in toon en maat, gelijk aan de rustige stille tred van het lastdier beschreven..

16. Dan; hoewel de zoon van een dienstmaagd, van Bilha, zal, overeenkomstig zijn naam (hoofdstuk 30:6), zijn volk richten, even goed als een van de stammen van Israël. 1)

1) Dan betekent "richten". Dan was de zoon van Bilha, de dienstmaagd van Rachel, en daarom minder geacht, dan de zonen van de vrije mensen. Maar o, omdat ook hij een zoon van Jakob was, daarom zou ook uit Dan voortkomen, wie aan het hoofd van Israël zou staan. En uit Dan kwam Simson voort, de meest gevierde onder de richters, die echter meer door slimheid heeft uitgemunt, dan door echte heldenmoed..

17. Waar hem de sterkte ontbreekt, om meester te worden, daar zal hij zich van list bedienen. Dan zal een slang zijn aan de weg, een adderslang naast het pad, die plotseling uit zijn schuilplaats tevoorschijn komt, bijtende de verzenen van het paard, zodat zijn rijder achterover valt.

1)

1) De zoon van de dienstmaagd bevond zich in een eigenaardige positie. Enigszins minder geacht dan de andere zonen uit Lea of Rachel, en zelf laag neerziende op de dienstbaren in zijn vaderhuis, was zijn toestand zulk een, die hem er toe aanzette, de voorzichtigheid van de slangen in beoefening te brengen. Daarom wordt list met een slang vergeleken, die door slimheid of list moet winnen, wat hij door kracht niet verkrijgen kan. Deze karaktertrek was ook Dan eigen. Simeon niet alleen bevestigt het, maar ook de geschiedenis die ons in Richteren. 18 wordt meegedeeld..

18. Op Uw zaligheid wacht ik, HEERE! 1)

1) Er zij allereerst gevraagd, welke aangelegenheid de heilige man heeft in beroering gebracht, dat hij, na zijn aanspraak afgebroken te hebben, plotseling tot dit woord overgaat. Want, daar hij zo-even de komst van de Messias beloofde, zou een vermelding van heil en zaligheid geschikter geweest zijn. Ik nu geloof, dat hij, omdat hij, als door hogere bezieling, de welstand van zijn geslacht aan verschillende wisselingen ziet blootgesteld, ja, aan beroeringen onderworpen, die maar weinig van gehele ondergang verschilden, door kommer en vrees werd aangedaan. Want zijn vaderlijke toegenegenheid had hij niet uitgeschud, dat hij geen zorg voor zijn eigen bloed kon hebben. Daarom, de vele moeilijkheden, vele rampen, vele onheilen en de vele verliezen, die zijn zaad geheel als met ondergang dreigden, ziende, kon het niet anders, of hij leed hevig en werd op menselijke wijze ontroerd. Maar opdat hij, door de standvastigheid van het gemoed overwinnende, tegen alle navolgende beproevingen bestand zou zijn, wendde hij zich tot God, die beloofd had, dat Hij de bestuurder van dit volk zou zijn..

Het is ook mogelijk, dat Jakob, door de Geest voorziende hoeveel ondankbaarheid, trouweloosheid en goddeloosheid bij zijn nakomelingen in de toekomst zou gevonden worden, waardoor zij de gunst van God zouden verderven, tegen deze beproevingen geworsteld heeft..

De voorzichtigheid van de slangen is fijne list, u ter navolging gesteld, mits gevoegd bij de oprechtheid van de duif. En wee u, zo het bij u de slang alleen wordt. Want dan gaat die slang schuifelen en adders in uw hart broeden en haar boosheid, op het duivelse af, steekt dan uw leven. Het is, of Jakob dat stervend gevoeld heeft. Of waartoe anders na die schetsing van Dans karakter plotseling die uitroep: "Op Uw heil wacht ik, o Heere!" die bij alle andere stammen ontbreekt? Was het niet, alsof Jakob profetisch voelde: Hier vooral ligt gevaar! O God, als ook die boze kracht zich ontwikkelen gaat, wie zal dan Israël redden? En dat hij daarom bad: "Op Uw heil wacht ik, o Heere!" Want weet dit: Wordt Juda bij ontaarding Jood en dus trouweloos, aan Dan wacht erger. In Dan vaart de Duivel, en Dan zal verraad plegen..

Zo zullen ook wij de onderhouding van de kerk en haar verlossing uit alle stormen van de Heere hopen..

Niet zozeer met eigen toestand staat deze uitroep in verband, waarom dan niet uitgesproken aan het begin of aan het einde van deze toespraak, maar met de geschiedenis van Dan in het bijzonder en van Israël in het algemeen..

Ook de mening, dat Jakob met deze woorden een weinig zich heeft willen sterken, voor de volgende zegeningen, is te verwerpen..

Of Judas Iskarioth uit de stam van Dan is geweest, kan niet met volkomen zekerheid bevestigd worden. Wel is het opmerkelijk, dat onder de 144000 verzegelden in het boek van de Openbaringen, de stam van Dan niet gemeld wordt, maar o.i. hierom niet, omdat hij later met die van Juda is samengesmolten..

19. Aangaande Gad, Zilpa's oudste zoon, gelijk zijn naam (bende, afgeleid van een werkwoord, dat aanvallen betekent), aanduidt (hoofdstuk 30:11), een bende zal hem aanvallen; maar hij zal, uit zijn rust opgewekt, haar aanvallen in het einde. 1)

1) Jakob zinspeelt op de naam Gad. Zo was hij genoemd, omdat Jakob uit zijn moeder Lea een talrijke nakomelingschap had gewonnen. Nu meldt zijn vader, dat, ofschoon hij zijn naam aan het woord menigte ontleend heeft, echter het hem moeite zou kosten, om de grote drom van vijanden te rechter tijd te onderdrukken. En daarom voorspelt hij dit, opdat zijn nakomelingen, niet, op eigen krachten vertrouwend, hoogmoedig zouden zijn, maar zich zouden voorbereiden om de moeiten te dragen, waarmee de Heere hen wilde bezoeken en welke hij reeds besloten had over hen te brengen. Overigens om hen tot verdraagzaamheid te manen, wekt hij hen op en bemoedigt hen door de in een adem er bij gevoegde vertroosting, dat zij eindelijk van de onderdrukking bevrijd zouden worden en de overwinning zouden behalen over hun vijanden, door welke zij overwonnen en vernederd waren. Verder kan deze profetie tot geheel de Kerk gebracht worden, welke met slechts een dag wordt aangevallen, maar gedurig door nieuwe moeiten wordt getroffen, totdat tenslotte de Heere haar bevrijdt..

Gad behoorde tot de strijdbaarste mannen (1 Kronieken 5:18,26). Uit Gad koos David de kloeke helden (1Kron.12:8). Het waren de Gadieten, die de Ammonieten geheel ten onder wilden brengen en die vooraan in de strijd stonden, toen bij Merom de koningen van het noorden werden bestreden..

Gad verkreeg zijn gebied aan de overzijde van de Jordaan, en werd dikwijls benauwd door benden, maar hij drong ze overwinnend terug (1Kron.5:18; 12:3-15) In het bijzonder moet men hier denken aan de helden van het gebergte Gilead in de tijd van de Richteren, voornamelijk aan Jefta..

20. Van Aser, Zilpa's tweede zoon, wiens gebied in de laagten van de Karmel, aan de kusten van de Middellandse Zee tot de bergachtige streken van Sidon, zo kostelijke vruchten, koren, wijn en olie oplevert, zijn brood zal vetzijn, en hij zal koninklijke lekkernijen leveren; 1) niet slechts zal zijn land fruit en olie Jesaja 25:6) opleveren en hem brood geven, maar het zal ook koninklijke tafels kunnen bezorgen (1 Kon.5:11).

1) Aser's erfdeel in Israël was een van de beste gedeelten van het land Kanaän, beroemd wegens de tarwe en olie welke daar geteeld werden. Zijn naam betekent: geluk, welstand. Het vette van de aarde was hem toegefallen en vanuit zijn havens, dreef hij later een grote en winstgevende handel over de zeeën..

21. Nafthali, Bilha's tweede zoon (vs.16), is een losgelatene hinde; hij zal in zijn geliefd bergland, als een hinde, vrij en onafhankelijk zijn; hij geeft schone woorden; 1) de gave van dichtkunst en welsprekendheid zal hem bijzonder eigen zijn.

1) De geschiedenis van deze stam is ons te weinig bekend, dan dat wij in bijzonderheden zouden kunnen aanwijzen, hoe Nafthali de eigenlijke stam van dichters en redenaars was; toch kunnen wij op Debora en Barak wijzen, die, na de overwinning over Sisera, de

veldoverste van Jabin een zo liefelijk lied zongen (Richteren. 4-5); ten tweede daarop, dat op de grenzen aan Zebulon en Nafthali het eerst de prediking van het Evangelie door Christus weerklonk (Matth.4:13 vv.) en dat ook de eerste Apostelen uit dit land afstamden..

Blijkbaar had Lea, nadat Bilha met Dan haar eersteling had gebaard, nogmaals al haar kunst erop gezet, om Jakob uit Rachels tenten naar de hare te lokken. Bang, vreselijk bang moet die worsteling tussen de twee op elkaar jaloerse vrouwen geweest zijn, of eigenlijk van de drie. Van Rachel met Bilha samen tegen Lea, de moeder van de vier oudste zonen. En in die bange worsteling was het op de behendigheid van de hinde en op de lokkende macht van het boeiend lieve woord alleen gekomen. En Bilha, en door haar Rachel, had in die bittere, boze vrouwenstrijd overwonnen. Jakob was in Rachels tenten gebleven en Bilha ontving. En toen nu uit Bilha Jakobs zesde zoon was geboren, toen riep Rachel: Deze zal Nafthali heten, d.i. de afgeworstelde, want verschrikkelijk heeft mijn ziel om hem met Lea geworsteld..

22. a) Jozef, Rachels eerstgeboren zoon, is een vruchtbare tak; bestemd om te groeien een vruchtbare tak,

1) als een aan een fontein²⁾ geplante boom (Psalm. 1:3); elk een van beide takken, Efraïm en Manasse, groeit welig voort, en loopt over de muur.³⁾

a) 1 Kronieken 5:1

1) In het Hebreeuws Ben-Phorath letterlijk, zoon van de vruchtboom..

2) Een vruchtbare tak aan een fontein." Een constant" beeld in de Heilige Schrift om vruchtbaarheid, welvaart en wel blijvende welvaart aan te duiden. (Ps1:3 Psalm. 37:35)

3) Duidelijk straalt in de woorden van dit vers de zinspeling door op de naam van Efraïm. Toen Efraïm geboren was, heeft Jozef gezegd: "God heeft mij doen groeien." Welnu, Jakob grijpt dit woord, die naam aan, om Jozef in de eerste plaats te zegenen met bloei en groei van zijn nakomelingschap..

De zegenwens over Jozef uitgesproken, kenmerkt de volle hartelijkheid vna het vaderlijk gevoel, bij het aanschouwen van een zoon, die de roem en de weldoener van zijn geslacht was. De oude man kan geen woorden, geen beelden vinden, rijk genoeg om dit overstromend gevoel uit te storten. Vandaar is in deze zegenspreuk zoveel afgebrokens en zoveel uitvoerigs, en tegelijk zoveel duisters, ontstaan uit de hoge opgewondenheid van de (heilige) verbeelding van de spreker. (v.d.PALM).

Zo vinden wij ook van dit vers zeer veel verschillende vertalingen. Die van Luther is: "Jozef zal groeien, hij zal groeien als aan een waterput; de dochters treden daarin in de regering", terwijl dit laatste bedoeld wordt in de zin van: "de steden en dorpen verheugen zich in een goede regering." De beste vertaling schijnt ons echter toe te zijn: "Jozef is de zoon van een vruchtboom, de zoon van een vruchtboom aan een bron; de dochters (spruiten, takken) gaan over de muur." Het is een beeld ontleend aan een welig groeiende wijnstok, die de muur of de "staak", zoals het woord ook vertaald kan worden, te boven groeit. Efraïm en Manasse

behoorden tot de talrijkste stammen, bezaten grote landen, en kwamen tot bijzondere macht en betekenis..

23. a) De schutters hebben hem wel bitterheid aangedaan, en beschoten, en hem gehaat 1) zijn broeders hebben hem zoeken te verderven en de naburige, als goede boogschutters bekende, Hagarenen, Itureeërs, Kedarenen en Syriërs zullen zijn nageslacht benauwen en in oorlogen wikkelen.

a) Genesis 50:20

1) In vs. 23 en 24 wordt volhardende dapperheid beloofd, en daarom heeft hij Jozef vergeleken met een schutter, die zegevierend uit de strijd tevoorschijn is getreden..

24. Maar zijn boog is in stijvigheid krachtig gebleven, 1) en de armen van zijn handen zijn gesterkt geworden door de handen van de Machtige van Jakob; 2) zijn broeders hebben hem, daar God met hem was, niet gedood, noch heeft Potifars vrouw hem doen vallen; de Heere heeft hem bewaard en gesterkt; zo zal ook in zijn nageslacht door die veelvuldige aanvallen de boog zijn vastheid niet verliezen, noch zullen de armen de kracht missen, om die boog te spannen; de Almachtige zal hen zegenen; daarvan is hij een herder, een steen van Israël. 3)

1) Dit betekent, dat hij met zijn boog in staat was, om zich tegenover zijn vijanden in tegenweer te stellen..

2) Wij hebben hier bij Jakob een heerlijk belijden van de belofte van het Verbond, van deze belofte: Ik ben uw God, en de God van uw nakomelingen en van de kinderen van uw nakomelingen. Als de "Machtige" had God zich aan Jakob geopenbaard; hij is ervan overtuigd, dat diezelfde God zich in diezelfde Almacht aan zijn zoon geopenbaard heeft, en zich aan zijn nakomelingschap openbaren zal. Waarlijk, wel is Jakob hier in waarheid Profeet..

3)"Daarvan is hij een herder, een steen van Israël." Alzo hebben onze Staten-Overzetters vertaald en tekenen aan: "God had Jozef beschikt tot een herder, om voedsel te beschikken aan de Egyptenaren en aan de andere volken, doch in het bijzonder aan Jakobs huis, om welke oorzaak hij ook een steen of rots van toevlucht genoemd wordt." Calvijn zegt: Ik breng het tot God terug, die het ambt van herder aan zijn knecht heeft geschonken, op de wijs als iemand door de mens gehuurd wordt, om zijn vee te weiden. Daarom, als hij zijn volk weidde, deed hij, als ware hij een bedienaar van de Goddelijke goedheid. Van Ronkel vertaalt: Daardoor is hij de herder, en een steen van Israël, en vat dan steen op in de zin van grondsteen. Anderen beschouwen het als een uitbreiding van het voorgaande, waarmee wij ons, in hoofdzaak, het liefst verenigen, zodat de vertaling moet zijn: Vandaar, n.l. van de Herder, van de (Rots) steen van Israël. Het woordje, vandaar, zou dan pleonastisch gebruikt zijn. Dit laatste behoeft evenwel niet, want heeft de patriarch dan willen zeggen, dat Jozefs handen zijn gesterkt worden, door de handen van de Machtige van Jakob, de Herder en de Rotssteen van Israël; het is echter niet onmogelijk, dat Jakob bij het uitspreken van het woordje, vandaar miacham, de handen naar boven heeft gericht. Niet onduidelijk zinspeelt Jakob, in vs.23 vv., op Jozefs

lotgevallen, op de haat van de broeders en de verleiding door Potifars vrouw, waardoor hij in zo diepe ellende gekomen is, maar waartegen hem ook de handen van de Almachtige gesterkt hadden. Dit is echter niet de eigenlijke inhoud van het gezegde, al gaf het Jakob aanleiding, om op die wijze te spreken; de voorspelling heeft betrekking op Jozefs toekomst en zijn nakomelingen. Zij hebben gelijke beproevingen en tegenstand, en vernedering te verduren; voortdurend zijn de pijlen van de tegenstanders op hen gericht; maar hun schijnbare onmacht wordt altijd weer tot overwinnende overmacht; want de Heer is hen met Zijn hulp nabij..

De dankbare herinnering aan Gods daden en het voorzeggen van de toekomst gaat nu over in werkelijke zegenbeden over Jozef..

25. Van uw vaders God, 1) van Hem, die uw vader geholpen heeft, die ook u zal helpen, en uw gehele nakomelingschap, en van de Almachtige, die u zal zegenen met zegeningen uit de hemel van boven, met regen en dauw en vruchtbare tijden, met zegeningen van de afgrond, die daaronder ligt, met zegeningen van de borsten, zodat zij vol zijn van melk, en van de baarmoeder, 2) zodat zij overvloedig voortbrengt, zowel bij uw vrouwen, als bij uw maagden en uw vee; van die God zij u zegen!

1) "Van uw Vaders God." Hoezeer wijst Jakob weer op het Verbond, en verzekert aan Jozef, dat alle die dingen hem zullen toevloeien, uit kracht van het Verbond, dat God in Abraham met diens nakomelingschap heeft opgericht..

2)Overvloeiende in dank, zweeft de geest van de stervende vader in hoogten en diepten, van de onheilige vlakte van Egypte naar de verheven en heilige bergen, tenslotte tot op de heuvels van de voorwereld en hij brengt hem van alle bloemen de krans onder zijn broeders. Niet tevreden met zijn liefste zoon het beste uit zijn leven gegeven te hebben (de sterke, die met hem geworsteld heeft (hoofdstuk 32), en die zijn steun geweest is, (hoofdstuk 28, vrgl.vs.24), legt hij ook Abrahams en Isaak's zegen met woeker op Jozefs hoofd..

Met deze woorden wordt Jozef alle mogelijke overvloed en rijkdom beloofd. Zij doen denken aan de wensen door Izaak voor Ezau uitgesproken. De stam van Jozef is dan ook een machtige stam geworden; heeft zich in tweeën, of eigenlijk in drieën gesplitst; ja zelfs verdwijnen straks alle andere namen van Jakob's zonen voor zoverre zij Jerobeam gehoorzamen, om plaats te maken voor de enkele naam, Efraïm..

26. De zegeningen van uw vader, die hij hiermee over u uitstort, gaan te boven de zegeningen van mijn voorvaderen, waarmee zij mij gezegend hebben (hoofdstuk 27:27), tot aan het einde 1) van de eeuwige heuvels; die zegeningen zullen zich zo krachtig verheffen, als de toppen van de paradijsbergen verheven waren boven de aarde; die zegeningen zullen zijn op het hoofd van Jozef, en op de hoofdschedel van de Nazireër, van de afgezonderde 2) van zijn broeders, van hem, die uit het vaderlijk huis is uitgestoten en als Egypte's tweede beheerser als een vorst daar in het midden van hen staat.

1) Zo hoog als de stout ten hemel oprijzende bergtop zich verheft boven de omliggende vlakte, zo hoog gaat ook de zegen van Jakob boven de zegeningen van zijn voorvaderen uit.

Het is hier een vergelijking, gelijk wij die ook, enigszins gewijzigd, elders aantreffen (Psalm. 103:11), waar de maat van de goedertierenheid van God gemeten wordt met de afstand van hemel en aarde. Hier zijn de hemelhoge, eeuwige bergen; wier wortelen door de zee omspoeld worden (Jona 2:6), en die, naar de voorstelling van de Bijbel, tegelijk met de wording van de aarde ontstonden en daarom eeuwig genoemd worden (Psalm. 90:2); hier zijn die bergen de maat van de zegeningen, die over Jozefs hoofd door diens vader werden uitgesproken. Indien gij de zegen van Izaak over Ezau vergelijkt met die van Jakob over Jozef, ziet gij de waarheid van de koene en dichterlijke uitspraak van de stervende Jakob onmiddellijk in..

In het Hebreeuws Ad-thaawath, tot aan de grenzen..

2) Jozef is Nazireeër (Deuteronomium. 33:16) in zijn persoonlijke wijding, zowel als in zijn geschiedkundige waarde..

De beide voornaamste gaven, die Jakob aan zijn zonen toedeelt, zijn: heerschappij door dappere moed, en rijkdom door vruchtbare grond; deze beide goederen zijn zó verdeeld, dat aan ieder van de beide hoofdstammen, Juda en Jozef, een volle maat daarvan gegeven wordt. Gelijk het nu bij de zonen van de dienstmaagden aanstonds bedoeld is, hen niet in het volle recht van stamhoofden te plaatsen, zo wordt dit ook, in de verdeling van de zegen, bij alle vier volgehouden. Zij zijn namelijk twee en twee, een zoon van Bilha en een zoon van Zilpa, bij elkaar geplaatst, en aan het een paar is de zegen van moed, aan het andere de zegen van rijkdom verleend..

Aan de in het begin zo verheven stam van Juda treedt nu de eveneens verheven dubbele stam, Efraïm en Manasse, ter zijde; zij worden bij elkaar geplaatst, gelijk overal, waar Levi, als een zelfstandige stam, meegerekend wordt..

Jozef wordt een Nazireeër onder de broeders genoemd, of omdat hij hun kroon was, wegens de algemene glorie, die van hem op allen afstraalde, of omdat hij wegens zijn waardigheid, waarin hij uitblonk, van allen zich onderscheidde..

27. Benjamin, Rachels jongste zoon, en tevens de jongste van alle zijn broeders, zal als een wolf verscheuren, overgegeven aan de lust naar strijd en buit; 's morgens zal hij roof eten, die hij reeds verkregen heeft, en 's avonds zal hij, gerust, dat hij de volgende dag weer nieuwe buit zal maken, die uitdelen. 1)

1) De Benjaminiten waren zeer strijdbaar, en hadden voornamelijk bijzondere boogschutters en slingeraars; menig dapper held kwam uit hen voort, bijv. de Richter Ehud, de koning Saul met zijn zoon, Jonathan. In de strijd, die wegens de misdaad te Gibeon, door deze stam met alle overige stammen gevoerd werd, brachten zij twee nederlagen toe (Richteren. 19:20). Luther wijst hier op de apostel Paulus, die tot de stam van Benjamin behoorde (Filipp.3:5), en zegt: "De apostel Paulus heeft Stefanus verslonden als een wolf; daarna heeft hij de roof uitgedeeld over het gehele volk."

Het komt mij voor, dat alleen de goedkeuring kan wegdragen, dat hier het karakter en de zeden van de gehele stam, die van de buit zou leven, beschreven wordt..

28. Al deze stammen van Israël zijn twaalf; en dat is het, wat hun vader tot hen sprak, als hij hen zegende; hij zegende hen, een ieder naar zijn bijzondere zegen.¹⁾

1) In zijn zonen ziet Jakob de toekomstige stammen van Israël rondom zich geschaard. De Geest van de profetie wordt vaardig over hem. Voor zijn blik wordt de geschiedenis van hun toekomst onthuld. Nee meer, als erfgenaam van de belofte, wijst hij hun, ieder in het bijzonder, de plaats aan, die zij als leden van het uitverkoren geslacht staan in te nemen. Hij voorspelt niet slechts, hij beschikt evenzo over hetgeen hem door God is geschonken. Maar deze vrijheid staat niet gelijk met willekeur. De zegen van Jakob draagt geen magisch, maar een profetisch karakter. Wat de vorm van deze zegen aangaat, hij is in de hoogste mate dichtertlijk. Het is daarbij opmerkelijk, dat de bijzondere aanwijzingen, daarin te vinden; in verband staan met de namen die zijn zonen dragen, de eigenaardigheden, die zij vertonen, en de natuurlijke gesteldheid van hun toekomstig grondgebied..

Hoewel Jakob over Ruben, Simeon en Levi zijn toorn heeft uitgesproken, hebben zij toch gedeeld in de zegeningen van het Verbond, hetwelk God, de Heere, ook over al de twaalf zonen van Jakob zou uitstrekken, omdat zij kinderen van het Verbond waren. Niet zonder reden is dit hoofdstuk de profetische landkaart van Palestina genoemd..

29. Daarna gebod hij hun, zijn laatste wens, die hij reeds aan Jozef had voorgelegd (hoofdstuk 47:29 vv.) nu aan allen bekend makende, en hij zei tot hen: Ik word verzameld tot mijn volk; begraaft mij bij mijn vaders, in de spelonk, die is in de akker van Efron, de Hethiet.

30. In de spelonk, a) welke is op de akker van Machpéla, die tegenover Mamre is, in het Land Kanaän, die Abraham met die akker gekocht heeft van Efron, de Hethiet, tot een erfbegraafplaats.

a) Genesis 23:9,6

31. Daar hebben zij a) Abraham begraven, en b) Sara, zijn vrouw, daar hebben zij c) Izak begraven, en

d) Rebekka zijn vrouw, en daar heb ik e) Lea begraven.

1)

a) Genesis 25:9 b) Genesis 23:19 c) Genesis 35:29 d) Genesis 30:30 e) Genesis 46:15

1) Er is niemand onder de vaders van het Oude Testament, die wij zo, tot aan zijn laatste ademtocht vergezellen kunnen als Jakob. Wij zien hier, dat het oudtestamentische sterfbed omgeven is door helderheid en door vrede, terwijl de schrik voor de dood door de zekere hoop van de rust, welke voor het volk van God overblijft, verslonden is..

32. De akker en de spelonk, die daarin is, is gekocht van de zonen van Heth.

33. Als Jakob voleind had, aan zijn zonen bevelen te geven;

a) zo legde hij zijn voeten samen op het bed; tot hiertoe had hij overeind gezeten, met zijn voeten van het bed af, nu legde hij zich terneer, om te sterven, evenals iemand die zich neerlegt, om te slapen; en hij gaf de Geest, 1) en hij werd verzameld tot zijn volken. 2)

a) Hand. 7:15

1) In het Hebreeuws Wajigawa, gaf de geest, om aan te duiden, dat de grijze patriarch zonder enige doodstrijd of zonder smart van dit leven is gescheiden..

2) De laatste ogenblikken van Israëls Aartsvader worden zolang mogelijk door de geschiedschrijver vastgehouden; de lezer moet zien en voelen, hoe hij, overeenkomstig zijn vroomheid en grootheid, uit dit leven gaat..

Een hemels verschijnsel is het, wanneer, op het ogenblik van de hoogste verzwakking van het lichaam, het geloof zijn edelste Godskracht betoont; wanneer het alles overwinnend geduld, de heilige kalmte van de ziel, de ervaring van Gods bijstand, het ruim uitzicht op de eeuwigheid bewijzen, dat het geloof meer is dan uitwendige kennis, meer dan dode vorm, dat het een kracht van God is tot zaligheid. Hier is, bij het losmaken van de banden van het vlees, de glans van de toekomstige heerlijkheid, die uit het aangezicht van de stervende blinkt, de laatste straal van de ondergaande zon, die reeds in de andere wereld opgaat. Niet elk sterfbed is zo zacht, ook bij de godvruchtige niet, want de dood is niet alleen het begin van de overwinning, maar ook het einde van de strijd. Maar toch, voor ieder, die de Heere liefheeft, is de kracht van de dood overwonnen. Daarom, terwijl wij leven, laat ons leren te sterven! Jakob heeft ook, om zo te kunnen sterven, gedurende zijn leven vele tranen moeten wenen, hij moest van zichzelf en van de wereld afsterven, om voor God te leven. Dat is de enige weg. "Wie sterft eer hij sterft, sterft niet, als hij sterft."

HOOFDSTUK 50.

JAKOB WORDT BEGRAVEN, JOZEF STERFT

I. Vs. 1-14. Jozef, nadat hij aan zijn smart over het sterven van zijn vader de vrije loop gelaten heeft, zorgt voor het balsemen van het lijk, volgens de gebruiken van Egypte. Ook de Egyptenaren bedrijven rouw over Jakob. Nadat die rouwtijd geëindigd is, vraagt Jozef verlof aan Farao, om zijn vader in Kanaän te begraven. Die begrafenis heeft plaats; de koninklijke hof- en de Egyptische staatsbeambten nemen daaraan deel; de zware rouw trekt de opmerkzaamheid van de Kanaänieten

1. Toen viel Jozef, 1) door droefheid overweldigd, op van zijn vaders aangezicht, en hij weende over hem, en kuste hem. (hoofdstuk 46:4).

1) Van al de zonen van Jakob had Jozef het meest verloren, omdat hij van kindsaf de vader het liefste geweest was, daarna 22 jaar hem gemist had en eindelijk, tot beloning van gelovig verbeiden, hem weer verkregen had. Terwijl hij, zolang Israël nog leefde "in zijn moeilijke toestand in Egypte, onder diens priesterlijke bescherming zich mocht voelen moet het hem thans, nu zich Jakobs ogen sloten te moe geweest zijn, alsof hij weer in vorige eenzaamheid teruggezet was, om met God alleen zich daardoor te worstelen.

2. En Jozef, om het lijk op de prachtigste wijze te verzorgen, en het, voor de verre weg naar de erfbegraafplaats te Hebron, behoorlijk te bewaren, gebod zijn knechten, de medicijnmeesters, 1) diegenen onder zijn beambten, dit in de dienst van de artsen voorzagen, dat zij zijn vader balsemen zouden, 2) volgens de in Egypte gebruikelijke wijze; en de medicijnmeesters balsemden Israël, a) en wel zonder twijfel op de meest eervolle en kostbaarste van de drie daarbij gebruikelijke wijzen.

1) In Egypte had men voor iedere soort van ziekten een bijzondere geneesheer, zodat er bijzondere medicijnmeesters waren voor de ogen, het hoofd, de tanden, de maag enz. Later was er ook een bepaalde klasse van mensen, die voor het inbalsemen van lijken zorgden, en therapeuten heetten; hier verrichtten nog de gewone geneesmeesters dit werk.

2) De Egyptenaren geloofden, dat de ziel van de gestorvenen zolang om het lichaam zweefde, als dat nog behouden was; vervolgens moest zij door de lichamen van verschillende dieren, gedurende eeuwen of duizenden jaren, heen, om ten laatste weer met een menselijk lichaam bekleed te worden. Daarom zorgde men reeds in vroege tijden, dat de lijken van lieve afgestorvenen niet verteerden, maar zolang mogelijk bewaard bleven. Dit geschiedde door het inbalsemen. Nog heden zijn er in de Egyptische catacomben of bewaarplaatsen van doden, ontelbare gebalsemde lijken, die naar de gom, waarmee zij bestreken zijn, en die in het Perzisch mum genoemd wordt, mummies heten..

3) Er waren drie soorten van inbalsemen. De eerste en kostbaarste geschiedde aldus. Men trok door middel van een krom ijzer de hersenen uit het hoofd door de neus uit, en vulde de ledige plaats met specerijen; dan werd aan de linkerzijde van de buik met een scherpe steen een

opening gemaakt; om de ingewanden uit te halen; het inwendige werd met dadelwijn uitgespoeld, met mirre, cassia enz. gevuld, en dan de buik weer dicht genaaid. Vervolgens legde men het lichaam in nitrium of salpeter, en liet het zo enige weken, nooit langer dan 70 dagen, staan; hierna werd het gewassen, in byssus gewikkeld, met gom bestreken, en zo de bloedverwanten teruggegeven. Deze brachten het in een nauwe kist, die met hieroglyphen beschilderd was, en van sycomorenhout was vervaardigd, en plaatsten het zo in de begraafplaatsen (Herod. 2:86; Diod. Sic. 1, 91)

De ingewanden deed men in een kist en wierp die in de Nijl, daar de buik voor de zetel van de zonden, bijzonder van eet- en drinkzonden, werd gehouden.

3. En veertig dagen werden aan hem vervuld; want alzo werden vervuld de dagen van hen, die gebalsemd werden; en de Egyptenaars beweenden 1) hem zeventig dagen, van de dag van zijn dood af gerekend, dus nog 30 dagen na de balseming.

1) Wanneer in Egypte een koning stierf, droegen alle Egyptenaren rouw; zij scheurden hun klederen, sloten de tempels, brachten geen offeranden, noch hielden feesten. Dit duurde 72 dagen. Bijna gelijke eer bewees men hier aan Jakob, zeker op Farao's bevel, die bij het gesprek met hem (hoofdstuk 47:7 vv.) wel een diepe indruk van de verheven persoonlijkheid van de grijze patriarch zal verkregen hebben, en die sedert de hervormingen van de staatsinrichting door Jozef (hoofdstuk 46:13 vv.) , voelde veel dank aan hem verschuldigd te zijn..

4. Toen nu de dagen van zijn bewenen over waren, zo sprak Jozef, die gedurende de rouwtijd het haar van hoofd en baard had laten groeien, en alzo niet persoonlijk voor de koning kon verschijnen (hoofdstuk 41:14), tothet huis van Farao, tot diens hofbeambten, zeggende: Indien ik nu genade gevonden heb in uw ogen, spreekt toch voor de oren van Farao, in mijn plaats, zeggende:

5. Mijn vader heeft, toen hij gevoelde, dat zijn einde naderde (hoofdstuk 47:29 vv.), mij doen zweren, zeggende: Zie ik sterf; in mijn graf, dat ik mij in het land Kanaän gegraven heb, 1) daar zult gij mij begraven! Nu dan laat mij toch naar Kanaän optrekken, dat ik mijn vader, overeenkomstig de aan hem gedane eed, begrave; dan zal ik terugkomen, en mijn ambt verder waarnemen; sta mij toe het lijk uit te voeren, en geef mij een korte tijd, om mijn kinderlijke plicht te volbrengen.

1) Waar Jozef hier meedeelt, dat Jakob hem gezegd heeft: "Zie, ik sterf; in mijn graf, dat ik mij in het land Kanaän gegraven heb," daar heeft Jakob niet iets gezegd, wat met de waarheid in strijd is. Want toch het Hebreeuwse woord duidt aan graven, in de zin van inrichten. Abraham heeft het graf of de grafspelonk gekocht, en Jakob heeft wellicht er iets aan veranderd, of deze nog beter als begraafplaats ingericht. Laten wij ook niet vergeten, dat Jakob hier spreekt als wettige erfgenaam en opvolger van Abraham. Gelijk wij dikwijls zeggen iets gedaan te hebben, wat toch eigenlijk onze vaders hebben gedaan, en wij dit doen, omdat wij staan op de schouders van onze vaders, alzo had ook Jakob het recht, om alzo te spreken, ook al had hij niets aan de spelonk laten veranderen..

6. En Farao zei, liet hem door zijn hofbeambten antwoorden: Trek op en begraaf uw vader, gelijk als hij u heeft doen zweren. 1)

1) Het valt in het oog, hoezeer de kracht van de eed in aanzien was bij de heidenen en ongelovigen. Want, ofschoon Farao niet gezworen had, acht hij het toch onrecht te zijn, dat een belofte, onder zijn regering door een ander gegeven, geschonden wordt. Doch tegenwoordig is de vrees voor God zo in de wereld verdwenen, dat de meesten het haast voor een onschuldige scherts houden, elkaar onder aanroeping van de naam van God te bedriegen..

7. En Jozef trok op, om zijn vader te begraven; en met hem trokken op al Farao's knechten, volgens bevel van de koning, namelijk: de oudsten van zijn huis, en al de oudsten van het land Egypte, de voornaamste, zowel van het hof als van de staatsbeambten.

8. Daartoe het gehele huis, de gehele hofstoet van Jozef, en zijn broeders, en het huis van zijn vader; alleen hun kleine kinderen, en hun schapen, en hun runderen lieten zij in het land Gosen, daar het hun voornemen niet was, om met hun gezin te vertrekken, maar zij na enige tijd weer naar Egypte wilden terugkeren.

9. En met hem trokken op, tot een bedekking voor de tocht door de woestijn, zowel wagens als ruiters; en het was tezamen een zeer zwaar leger.

Als een vreemdeling had Jakob Kanaän verlaten, als een koning wordt hij in datzelfde land begraven, omringd door de aanzienlijken van het toen machtigste volk van de aarde. De wagens en ruiters dienden, om hen te beschermen tegen de aanvallen van wilde horden..

10. Niet langs de kortste weg, die over Gaza door het gebied van de Filistijnen leidde, maar langs een omweg zochten zij nu Kanaän. Eerst trokken zij door de woestijn, vervolgens om de Dode zee en gingen langs de oostzijde van die zee in noordelijke richting verder. Toen zij nu aan de dorsvloer van Atad, het plein van de doornbos, (een dorsvloer die op het veld was aangelegd, en, wegens de vele daar groeiende doornen, Atad genoemd werd) kwamen, dat aan de overzijde, aan de oostelijke oever, van de Jordaan is, niet ver van het noordelijke einde van de Dode zee, zo hielden zij daar een grote en zeer zware rouwklage; en hij, Jozef met zijn gehele huis, maakte zijn vader een rouw van zeven dagen.

De Egyptenaren bleven hier op de grenzen van Kanaän achter, terwijl Jozef met zijn broeders straks de tocht vervolgen en het lijk van hun vader bijzetten in de grafspelonk.

11. Als de inwoners van het land, de Kanaänieten, die rouw zagen op het plein van de doornbos, zo zeiden zij tot elkaar: Dit is een zware rouw van de Egyptenaren over een dode; daarom noemde men (nog ten tijde, toen Mozes schreef, dus 2 of 300 daarna), haar naam Abel-Mizraïm, (klacht van de Egyptenaren), die, gelijk reeds opgemerkt is, aan het veer van de Jordaan is. 1)

1) Men heeft dus Jakob's lijk langs dezelfde weg in Kanaän gevoerd, langs welke later de kinderen van Israël in het land binnendrongen. Men koos die omweg, omdat men

moeilijkheden met de Filistijnen wilde vermijden, als ook, om door een uitbreiding aan de optocht grotere luister te verlenen. God vervulde ook hierdoor Zijn beloften aan Jakob (Genesis 46:4)

12. En zijn zonen deden hem, terwijl de Egyptenaren aan de andere oever achtergebleven waren, gelijk als hij hun geboden had. (hoofdstuk 49:29 vv.).

13. Want a) zijn zonen voerden hem in het land Kanaän, en begroeven hem in de spelonk van de akker van b) Machpéla, welke Abraham met de akker gekocht had tot een erfbegraafplaats van Efron, de Hethiet, tegenover Mamre.

a)Hand.7:15, 16 b) Genesis 23:16

14. Daarna keerde Jozef terug in Egypte, hij en zijn broeders, 1) en allen, die met hem opgetrokken waren, om zijn vader te begraven, nadat hij zijn vader begraven had. De aan de andere oever gebleven Egyptenaren sloten zich nu weer bij de leden van de familie aan, en leidden hen langs de vorige weg weer naar Egypte.

1) Zij keerden terug naar Egypte, niet alleen, omdat zij door de ogenblikkelijke omstandigheden daartoe gedwongen werden, maar omdat zij het juk, hetwelk door de hand van God op hun halzen was gelegd, niet mochten afschudden. Hoewel de Heere niet allen door een vrijwillige gehoorzaamheid aan zich verbonden hield, toch houdt Hij hun gemoederen door verborgen koorden zo vast, dat zij zich niet tot iets anders laten vervoeren..

II. Vs. 15-26. Na het terugkeren in Egypte, ontstaat er bezorgdheid bij Jozefs broeders, dat hij hen, nu zijn vader gestorven was, wegens hun vroegere misdaad zal straffen; hij stelt hen gerust; leeft nog vele jaren; ziet zijn geslacht zich uitbreiden; en bepaalt bij zijn dood, dat zijn lijk een roede naar Kanaän zal genomen worden, wanneer de Heere zijn volk zal uitleiden.

15. Toen Jozefs broeders zagen, dat hun vader dood was, zo zeiden zij tot elkaar: Misschien1) zal ons Jozef haten; en hij zal ons, nu onze vader niet meer als onze beschermer tussen ons en hem staat; gewis vergelden al het kwaad; dat wij hem aangedaan hebben. 2)

1) In het Hebreeuws Toe. Indien. De vertaling van: "Indien Jozef ons haten zal en vergelden al het kwaad, dat wij hem hebben aangedaan" is beter. Weggelaten is dan: "Wat zal ons dan geschieden"? Iets wat meer voorkomt. Jozefs broeders handelen niet alleen onredelijk, maar ook onbillijk. Hun argwaan is ongegrond. Zij vrezen de bloedwraak, in het Oosten op wrede wijze dikwijls uitgeoefend, en waardoor soms gehele geslachten werden uitgeroeid. Zo schrijven zij aan Jozef een Ezau's gedachte toe. (Genesis 27:41)

2) Hier ziet gij welk een verschrikkelijk ongeluk de zonde en een kwaad geweten is; dat is een wond, die bijna niet te helen is. Wanneer de zonde voor de deur slaapt (hoofdstuk 4:7), dan acht men haar niet, en zij wordt altijd met nog gruwelijker zonden opgehoopt; men valt van de ene zonde in de andere. Maar wanneer zij opgewekt en levend gemaakt worden, dan worden velen zo ver gedreven, dat zij geheel wanhopig worden, of in het water springen of

zich ophangen, en zo sterven. Ja! zulk een dure artsenij en hulp behoort ertoe, opdat de wonde geheeld en de zonde weggenomen worde, namelijk de Godheid, die mens geworden is, en het bloed van de Zoon van God zelf..

16. Daarom ontboden zij 1) aan Jozef lieten zij tot hem spreken, wellicht door Benjamin, zeggende: Uw vader, die van zijn zijde ons alles vergeven heeft, heeft bevolen voor zijn dood, dat wij ook bij u vergeving zouden zoeken, zeggende:

1) Daar zij zichzelf schamen, vaardigen zij iemand af, die invloed bij Jozef had, om zijn hart geheel en al tot hen om te buigen..

17. Zo zult gij tot Jozef na mijn dood zeggen: Ei, vergeef

1) toch de overtreding van uw broeders; en hun zonde, want zij hebben u kwaad aangedaan; maar nu, laat zulk een voorspraak bij u gelden, en vergeef toch de overtredingen van de dienaren van de God van uw vader! 2) Gelijk wij één vader met u hadden, om wiens wil gij ons verschoond hebt, zo hebben wij thans, in dit vreemde land, één God met u, die wij dienen, de God van onze vader; vergeef ons dan om de wil van onze God. En Jozef weende, 3)als zij, door middel van hun afgevaardigde, also tot hem spraken. Hij weende van smart over hun wantrouwen, van aandoening over hun verootmoediging, en van medelijden met hun vrees.

1) Zij ontkennen niet, dat zij grotelijks hebben gezondigd; en zo weinig stellen zij door schuld verkleinend voor, dat zij, door de veelheid van de woorden, zichzelf veeleer nog bezwaren. Zij eisen dus niet dat hij hun vergiffenis schenkt, als was hun misdaad gering; maar om het vreselijke van de misdaad; komen zij eerst met het gezag van hun vader, vervolgens met de heilige naam van God. Deze belijdenis zou grote lof verdiend hebben, indien zij uit een zuivere bron was voortgekomen, en zonder omhaal van woorden en verdichtsels, om hun broeder te behagen, was uitgesproken..

2) "Van de God van uw vader." Zij noemen zich dienaars van de God van Jozefs vader, daar de God van Jakob zich ook op bijzondere wijze aan Jozef had geopenbaard, door hem en zijn zonen weer op te nemen in de schoot van het zaad van het Verbond. Zij wisten, dat Jozef Jakob's God als zijn God vereerde en lief had..

Jozefs broeders vreesden de bloedwraak, die in het oosten zo wreed is, en niet zelden gehele geslachten en stammen uitroeit. Nu pleitten zij om vergeving, vooreerst door schuldbelijdenis; zij waren verbroken van hart; en ten tweede, omdat zij dienaren waren van de God van de vaders. Zij waren dus bekeerd en medegelovigen van Jozef..

3) Men is doorgaans van mening, dat het een man niet wel staat, dat hij weent. De schrift keurt alle menselijke aandoening goed, en wil dat zij haar vrije loop hebben. Abraham beweende zijn dode. Ook David weende meermalen. Zelfs de Heere, staande aan het graf van Lazarus, weende, ofschoon Hij aanstonds de gestorvene zou opwekken. Jozef was een rechte wener. Toen hij verkocht werd, zal hij ook wel geweend hebben uit de benauwdheid van zijn ziel, toen hij zijn broeders om genade bad, maar zij niet hoorden. Wat zal hij niet geweend hebben in Egypte, hij, een zeventienjarige jongeman, weggevoerd als een koopwaar,

verwijderd van het ouderlijk huis, in een ver vreemd land in dienstbaarheid, ja in slavernij! Toen hij zijn broeders terugzag, weende hij wederom, en toen hij zich aan zijn broeders te kennen gaf, weende hij niet minder en wel zo overluide, dat de Egyptenaren het hoorden. Geen Bijbelheilige wordt zo dikwijls wenende voorgesteld als Jozef. Zulk een gevoelig hart had hij bij al zijn hoogheid!.

Jozef weende en hij schaamde zich voor zijn tranen niet, ook niet aan het hof, waar het wenen zo licht verleerd wordt. O, men zorg toch dat het hart niet hard worde, maar teder blijve in al de omstandigheden van het leven! Teder, niet week..

Dit is nu de vierde maal, dat er in Gods woord van Jozefs wenen gewag wordt gemaakt: eerst, als hij de broeders elkaar onderling hoorde beschuldigen (Genesis 42:24); later, toen hij zich aan hen bekend maakte (Genesis 45:2); toen hij met hen aan het sterfbed van zijn vader stond (Genesis 50:1); en nu, nu zij in diens naam hem om vergeving lieten vragen (Genesis 50:17). Jozef was een man, zo week van gemoed, dat de tranen spoedig bij hem opkwamen; maar ook zo groot van hart, dat hij zich voor die tranen niet schaamde. Ja, Jozef was een man, zo teder maar ook zo edel van ziel, dat hij, waar het nodig was, bovenal tranen tot tekenen en tolken van zijn liefde en genegenheid had en dan ook maakte. Een enkele stille traan zegt menigmaal meer dan duizend woorden van beklag of dank. Zo was het ook als "Jezus weende." O, het doet soms zo goed, als men in droefheid of ter verzoening onze hand heeft gegrepen en dan maar geen woord spreekt, maar in stilte met ons schreit..

18. Daarna kwamen ook zijn broeders zelf, als zij gehoord hadden, hoe bewogen hun broeder geworden was, en vielen voor hem neer, en zeiden: Zie wij zijn u tot knechten! 1) wij hebben het verdiend, dat gij ons, die u eens verkochten, tot slaven maakt; maar laat genade gaan voor recht.

1) Het wilde, ontaarde hart van de zonen van Jakob is thans geheel verbroken en verschijnt in de schone gedaante van boete en van geloof..

Nu zij horen, dat Jozef weent en daarom in een zachtmoedige stemming verkeert, gaan zij zelf tot hem, opdat alle mogelijke gedachte aan wraakneming bij hem verdwijnen moge. Hoe weinig kennen zij Jozef nog!.

19. En Jozef zei tot hen: Vrees niet, want ben ik in de plaats van God? 1) God alleen komt het toe te oordelen.

1) Sommigen menen, dat hij met deze woorden de eerbewijzing, van hen ontvangen, heeft afgewezen, alsof hij wilde zeggen, dat deze aan hem bij vergissing werd gegeven, daar aan niemand dan aan God zij zulks verschuldigd waren. Maar dit heeft geen zin, omdat hij dikwijls toegelaten heeft, dat men hem, op deze wijze, eer toebracht en hij wist, dat zijn broeders er ver vandaan waren, om de eer, die God toekomt, op een sterfelijk mens over te brengen. Niet meer verwerft een andere uitlegging mijn goedkeuring, dat hij nl. ontkend had straf te mogen opleggen, omdat hij God niet was. Want daarom had hij zich zeker niet onthouden, om de belediging niet met gelijk te vergelden, omdat hij hoopte, dat God zijn

wreker zou zijn. Een derde gevoel brengt men bij, dat Jozef daarmee antwoordt, dat deze gehele zaak volgens Gods plan en niet volgens zijn plan heeft plaats gehad; hetwelk ik, ofschoon ik het met geheel verwerp, daar het de waarheid nabij komt, niet echter voor het ware omhelst. Het Partikel Thagath betekent nu een voor, in de plaats van, en dan weer, onder. Daarom, indien het vraagteken niet in de weg stond, zou gemakkelijk vertaald kunnen worden: "Daar ik onder God sta", en dan zou de zin aldus zijn: "Vreest niet, daar ik onder God sta," zodat Jozef hen vermaant, dat, daar hij aan het gezag van God onderworpen is, niet heeft voor te gaan, maar te volgen. Maar omdat de h ervoor gevoegd is, het teken, hetwelk een vraag aanduidt, kan het niet anders uitgelegd worden, dan dat het niet hem zou voegen om als een sterfelijk mens er toe bij te dragen, om de plannen van God te verhinderen..

20. Gij wel, gij hebt kwaad tegen mij gedacht; doch God heeft dat ten goede gedacht. 1) Wat gij deed tot mijn vernedering en smart, heeft God mij ten zegen doen worden, en dit om de wil van anderen; opdat Hij deed, gelijk het op deze dag is, en u als zijn werktuigen bezigde, om gedurende deze honger een groot volk in het leven te houden. (hoofdstuk 45:5-8).

1) Dat was zeker in de dagen van nood voor Jozef, de toevlucht van zijn ziel geweest en bij kennelijke blijken van Gods zorgende leiding: zijn blijdschap en sterkte. Dat vervult bij terugzicht op de afgelegde weg hem het hart met gedachten van bewondering en aanbidding van Gods grootheid en barmhartigheid en het stemt zijn ziel des te meer met zachtmoedige gezindheid jegens zijn kwaaddoeners. Niet zonder reden dit laatste. Behalve de veranderde gezindheden onder die broeders, bleek hem uit de gangen van de Allerhoogste, hoe lankmoedig, hoe goedertieren hun God was geweest, hoe ook uit die bestellingen van God hem het goede was toegekomen. Nee, dit had hij hun niet te danken. De doorn had geen vijgen gedragen en de distel geen wijndruiven maar de Hoge en Verhevene had over het kwade gewaakt en genadig het goede gewrocht.

God regeert. Ik sta opgetogen, wanneer ik de wondere schakel van de gebeurtenissen, waardoor God zo meermaals Zijn doel bewerkte, Zijn belofte vervulde, aandachtig gadesla. Zijn er zo vele duistere wegen, waarin de proeven van de wijsheid in sombere schaduw zich verschuilen, zo baant de wijze Wereldbeheerser de weg om, bij gelegenheid van voorafgaande donkerheid, de ontdekkingen van de hoogste wijsheid, wanneer zij komen, aangenamer, overtuigender, verrassender te maken. Niemand ziet het uurwerk van binnen; wij zien slechts enige aanwijzingen, die op de buitenkant geschieden. Nooit had Jozefs hart, bij het voeren van dat woord tot zijn broeders: "Gij wel, gij hebt kwaad tegen mij gedacht,' doch God heeft dat ten goede gedacht"; nooit had Jozefs hart zo gebloed; nimmer waren hem zoveel tranen afgebiggeld; nimmer had hij die verrukkingen gevoeld, dat knielen, dat smelten voor God, dat wenend terugzien op Dothan, kuil, slavenstand, gevangenis....., indien Gods weg, met hem gehouden, minder vreemd, minder duister, en in vertoning minder strijdig geweest ware..

Ook hier blijkt het, dat Jozef een goed inzicht had in de waarheid, dat Gods Raad bestaan zal, dat de dus genoemde daden uit vrije wil die Raad niet kunnen keren, dat de mens moet meewerken, maar dat ook de mens voor al het zondige en schuldige, hetwelk hij verricht, verantwoordelijk blijft..

21. Nu dan, vreest niet, 1) alsof ik mij nog zou wreken, nadat God alles welgemaakt heeft. Integendeel: Ik zal u en uw kleine kinderen onderhouden. Zo troostte hij hen en sprak naar hun hart. 2)

1) Ook bij ons is het geen verkeerdheid, wanneer ons nog altijd de zonde smart, ook nadat God Zijn Zoon in ons geopenbaard heeft, en de Heiland, als het Lam Gods, dat onze zonden draagt, als onze Middelaar en Voorspraak ons bekend geworden is; wanneer niet alleen ons dagelijks verzuimen en onze ontrouw, maar ook de herinnering aan vroegere banden ons voor hem neder buigt en in tijden van nood en droefheid, nadat wij de vrede en het kindschap van God reeds lang gesmaakt hebben, wij nog opnieuw over de staat van onze genade en de redding van onze zielen bevreesd worden. Het is ons toch niet zonder reden aanbevolen dagelijks te bidden: "Vergeef ons onze schulden"; het eenmaal verkregen geloofsvertrouwen, de eens ontvangen verzekering van de vergeving van onze zonden, zou makkelijk tot slaperigheid en zorgeloosheid worden, zo niet een voortdurend smartgevoel over onze zonden ons in gemeenschap met de Heiland hield. En, gelijk de broeders van Jozef juist daardoor, dat het hun bang werd, en zij opnieuw hun hoofdzonde openlijk aan hem bekenden, hem des te nader kwamen, zo zal ook de van tijd tot tijd ontwakende vrees over de zwaarste zonde van ons voorbijgegane leven ons Hem meer nabij brengen, die al onze zonden op Zich genomen heeft, en die nu de macht ontvangen heeft, om allen zalig te maken, die door Hem tot God gaan..

2) Ons vergiffenis schenken aan de naaste hangt onmiddellijk samen met ons vergiffenis ontvangen van God, omdat niemand gevoel kan hebben, dat God hem vergeven heeft, dan als hij zelf vergeeft. Zeker, het is zeer moeilijk te vergeven, en misschien is het minder moeilijk op de brandstapel, dan in het dagelijks leven. Doch ook hier is Christus ons hoogste voorbeeld. Stefanus vergaf in het gezicht van de geopende hemel, Christus in het gezicht van de gesloten hemel; Stefanus aan het einde van zijn folteringen, Christus aan het begin ervan. Jozef vergaf zijn broeders, toen zij er hem om vroegen, Jezus, voordat iemand Hem vroeg, ja, toen zij nog bezig waren; Hem te folteren en te doden. Zo lijken alle heiligen op Christus, maar niemand is met Christus te vergelijken..

In de zin van: Hij bracht hen tot kalmte en rust door zijn hartelijke toespraak..

22. Jozef dan woonde, na de terugkomst van zijn vader begrafenis (vs.14), in Egypte, hij en het huis van zijn vader, nog 54 jaar lang; en Jozef leefde, evenals later Jozua Jozua 24:29) honderd en tien jaar; van 2259 tot 2369 na de wereldschepping.

23. En Jozef zag van Efraïm, kinderen van het derde gelid, achterkleinkinderen van deze gezegende zoon (hoofdstuk. 49:19), daarom achter-achterkleinkinderen van hemzelf; ook werden de zonen a) van Machir (verkocht, de zoon Manasse, op Jozefs knieën geboren, 1) zodat de oud- en overgrootvader hen nog op zijn schoot kon nemen en liefkozen.

a) Numeri. 32:39

1) Om het voorrecht van een zegen recht te waarderen, moet men er ook recht van genieten; en dat deed Jozef door zijn klein- en achterkleinkinderen op zijn knieën te doen rijden, om zo, met hen kind geworden, met hen te spelen en te dartelen. Zo vatten de meesten, evenals in Genesis 30:3, hier de uitdrukking "op iemands knieën geboren worden" op. Het kon ook zijn dat daardoor moet aangeduid worden, dat Jozef het kroost opvoedde en verzorgde, welke taak anders van de moeder is toevertrouwd, maar die misschien door Jozef is behartigd, opdat hij er zich van verzekeren mocht, dat al de zijn in de voorvaderlijke godsdienst werden opgeleid..

24. En Jozef, toen hij voelde, dat zijn einde naderde, zei tot zijn broeders: 1) Ik sterf; maar God zal u gewis bezoeken na uw lijden, dat gij lijden zult in dit land, gelijk Hij gesproken heeft, en hij zal u doen optrekken uit dit land, in het land hetwelk Hij Abraham, Izaak en Jakob gezworen heeft.2)

a)Hebr.11:22

1) Of Jozef als de eerste of als de laatste van de broeders is gestorven, of een gedeelte hem overleefd heeft, is onzeker. Hier omvat Mozes onder de naam van broeders niet alleen eigen broeders, maar ook andere bloedverwanten. Ik houd het ervoor, dat eigenlijk eerstgeborenen uit ieder gezin op zijn bevel zijn geroepen, van wie het gehele volk, omtrent deze zaak, zekerheid heeft ontvangen. Ofschoon men nu kan aannemen, dat ook de andere Patriarchen hetzelfde hebben bevolen, daar alle beenderen gelijk naar het land Kanaän zijn overgebracht, wordt van Jozef alleen, om twee oorzaken, opzettelijk melding gemaakt. Want, omdat wegens zijn hoge autoriteit aller ogen op hem gericht waren, moest hij zelf hen voorgaan en zorgvuldig erop passen, dat de glans van zijn waardigheid voor niemand een hindernis was. Ten tweede was het van zeer groot gewicht, dat het bij het gehele volk bekend was, dat hij, die in het rijk van Egypte de tweede was, na zo grote eer ontvangen te hebben, tevreden was met zijn plaats, om slechts erfgenaam te zijn van bloot een belofte..

2) Tegenover het vergankelijke van de aarde stelt Jozef hier zo duidelijk mogelijk de onkreukbare trouw van God. Jozef was een tijd lang in de hand van God beschermer en redder van het uitverkoren geslacht geweest, maar ook als hij wegviel, zou God toch tonen, dat Hij de waarmaker is van Zijn woord en belofte..

25. En Jozef, die in het geloof zo zeker wist, dat Israël slechts voor een tijd in Egypte woonde, en naar Kanaän terugkeren zou, deed de zonen van Israël zweren, zeggende: God zal u gewis bezoeken, 1) zo zult gij mijn beenderen van hier opvoeren, opdat ook ik deel aan het land van de belofte hebbe!

1)"Bezoeken" in de zin van "gedenken."

26. En Jozef stierf, honderd en tien jaar oud zijnde. En zij balsemden hem (zie Ge 50.3) en men legde hem in een kist, een kist van Sycomorenhout. Dit was van bijzonder gewicht, daar een stenen Sarcofaag bij later vervoer ongeschikt zou geweest zijn. Deze werd niet, als bij Jakob, aanstonds weggevoerd; zij behielden die nog in Egypte, totdat zij die, 144 jaar later, meenamen (Exodus. 13:9), en op het veld bij Sichem bestelden. 1) Jozua 24:22).

1) Men spreekt van ziekte en dood: ook ik ga sterven, wellicht dan, als ik er het minst op reken. Dit bedroeft mij. De gedachte grijpt mij aan. Waarom vrees ik de dood? Heeft de genade mijn zonden niet allen weggenomen, en is de hemel niet mijn zeker erfdeel? Toch blijf ik vrezen, en verdraag de doodsgedachte enkel uit de verte; zodra ik de dood nabij waan, schud ik de gedachte af. Ik wend mijn gezin, mijn zaken voor; het schijnt mij toe, als zou ik gemakkelijker heengaan, indien mijn zaken geregeld werden, maar heb ik inderdaad geen andere zorg, dan mijn huis te bereiden, voordat ik sterf? Is de vrees met veeleer ongelooft, gehechtheid aan het aardse, wereldse, zondige leven? Zou ik waarlijk wensen heen te gaan, indien mijn goed groter, mijn gezin verzorgd was, indien mijn zaken in orde waren? Integendeel, juist dan zou ik het heengaan betreuren, omdat het leven mij zoeter was geworden; ik zou de vijftien jaar levensverlenging van Hizkia vragen, en de reden en, waarmee ik de vraag zou aandringen, ontbraken mij gewis niet; ik vrees in de eerste plaats het lijden, maar het meest de dood. Ik vrees Uw toorn niet; ik ben zeker van vergeving, en met de zekerheid van mijn zaligheid vrees ik toch te sterven. Ik geloof aan de hemel en vrees de toekomst. Hoe tegenstrijdig, ik kan mij dit niet verklaren, maar Heere! Gij kunt het raadsel oplossen door het geloof te versterken. Geef mij geloof, onvoorwaardelijk vertrouwen op U, die mij het leven en de adem gegeven hebt. Gij kunt het doen. Gij deed het; ik heb bij ogenblikken dat volkomen vertrouwen gekend; ik was bij ogenblikken los van de aarde; mij dunkt, in die tijd zou ik blij tot Christus hebben kunnen gaan. Och, hergeef mij die gelukkige zieletoestand, en mocht ik met kalme blijdschap in de heiligmaking mijn overgang van de aarde naar de hemel verwachten.

De dood is, ja, een ontzettende zaak, die sloop van mijn hut, die scheuring van de nauwe band, die koning van de verschrikking! Sterven! Vreemde, nooit door mij beproefde gebeurtenis! Maar, o mijn ziel! Is hij niet een Ahimaáz, een boodschapper van goede tijding, een engel van Petrus, die de boeien slaakt, een Noach's duivel, die met de palmtak van de overwinning aan komt vliegen, en de verordende weg, die uw Verlosser, uw liefhebbende Verlosser, inslaat, met onbegrensde wijsheid inslaat, om u van de zonde te verlossen? Zijn bestelling maakt de dood tot een hemelpoort, tot een doorgang in het eeuwige leven. Hij houdt die weg om redenen, tot bereiking van einden, en tot toediening van onderwijzingen, die in de eeuw van de ontwikkeling duidelijk zijn zullen; dus zal ik ook in dit opzicht tot die bestelling, die de gelovigen sterven doet, en mij een zal doen sterven, eenmaal uitroepen, en ik doe het nu bij voorraad: "God heeft alles welgedaan!"

Zo eindigt het geheel met doodkisten; rouwklachten en begrafenissen, en met de blik in de toekomst. De tijd van de belofte was voorbij; er volgt nu een zwijgen van 104 jaar, waarin de tijd, evenals de stroom van de Nijl, zonder geschiedenis voortvloeit, totdat uit het riet van die stroom een biezen kistje met een wenend knaapje wordt opgeheven. Daarmee begint de tijd van de wet.

De gewichtigste tijdpunten in het leven van de Patriarchen zijn:

na de schepping. voor Christus
Abrahams uittocht uit Haran.... 2083 1917
Ismaëls geboorte.....2094 1906

Instelling van de besnijdenis.....	2107	1893
Isaak's geboorte.....	2108	1892
Sara's dood.....	2145	1855
Isaak's huwelijk.....	2148	1852
Geboorte van Ezau en Jakob....	2168	1832
Abrahams dood.....	2183	1817
Jakob's vlucht naar Mesopotamië	2245	1755
Ismaëls dood.....	2231	1769
Jozefs geboorte.....	2259	1741
Jakob's terugkeer na 20 jaar....	2265	1735
Jozef wordt verkocht.....	2276	1724
Izaak sterft.....	2288	1712
Jozefs verhoging.....	2289	1711
Verhuizing naar Egypte.....	2298	1702
Jakob sterft.....	2315	1685
Jozef sterft.....	2369	1631

SLOTWOORD

Dat werkelijk Mozes, zoals het opschrift aangeeft, de schrijver van het boek is, lijdt geen twijfel. Hij, in wie het rijp geworden einde van een periode van de geschiedenis met het scheppend begin van de andere vermengd is, hij in wie een lang verleden zijn toppunt bereikt heeft en een ver reikende toekomst zijn wortel heeft; hij was ook alleen in staat, het boek der beginselen te schrijven; alleen hij, met wie de verdere openbaring, die God door hem, de grootste van alle profeten van het Oude Testament gegeven heeft, in een zo nauwe, organische samenhang staat. Het boek verradt ook duidelijk, dat het zijn werk is, daar het door grootse volvoering van een zorgvuldig berekend plan, door geestvolle en toch eenvoudige voorstelling, door beheersing van de stof, door nauwkeurige bekendheid zelfs met toestanden uit vreemde landen zich onderscheidt. Daarin erkennen wij zo geheel de in alle wijsheid van de Egyptenaren onderwezen man, de kinderlijke naïeve herder van Midian, de machtige leidsman van een volk van honderdduizenden, de door Gods Geest verlichte Middelaar van het Oude Verbond. Maar, wanneer en op welke wijze heeft hij het boek geschreven? -Waarschijnlijk vatte Mozes van de tijd af, toen Israël tot straf voor zijn hardnekkigheid tot een veertig jaren omzwerven in de woestijn veroordeeld was (Numeri. 14:20 vv.), nadat hij reeds verschillende gewichtige gebeurtenissen en enige wetten op Goddelijk bevel had moeten optekenen (Exodus. 17:14 24:4 vv. 34:27 Numeri. 33:2), gedrongen door de Heilige Geest, het voornemen op, om een volledig wetboek en een volledige geschiedenis van zijn volk te schrijven (de Thora). De veertig jaren gaven hem de nodige tijd. Hij maakte gebruik van de, bij de vroegtijdige bekendheid van de schrijfkunst, die Israël in Egypte verkregen had, en wellicht vroeger al bezeten had, reeds voorhandene oorkonden; hij vond daarin, zowel zorgvuldig aangelegde geslachtsregisters, als ook een voortgaande samenstelling van de door het geslacht van de vromen bewaarde en door de vaders verder aangevulde (zie hoofdstuk. 5.32 Aanm. zie Ex 5.32) heilige overlevering. Zich ten nutte makende, wat hem verder door mondelinge overlevering bekend was, en onder voortdurende leiding en bewaring van de, in bijzondere mate, op hem rustende Geest van

God, vervaardigde hij zijn eerste boek, dat hij als een soort van inleiding vooraan plaatste; toen hij, aan het einde van zijn loopbaan, ook de overige boeken geëindigd, en, nog kort voor zijn dood, de laatste hand daaraan gelegd had..

Het is zeer juist, wanneer de geleerden over twee bronnen spreken, die duidelijk in het eerste boek van Mozes te onderscheiden zijn, en de ene het grondschrift, de andere het aanvullings-geschrift noemen; maar niemand anders, dan Mozes zelf, is de aanvuller, hij, aan wie de naam "Jehova" zo uitdrukkelijk geopenbaard was (Exodus. 3:13 vv.), en die daarom bij bearbeiding van het grondschrift deze naam overal kon gebruiken, waar hij die naar zijn bijzondere betekenis (Genesis 2:6 Aanm. zie Genesis 2.6) voor juister erkende dan de oorspronkelijk gebruikte naam: Elohiem (God) (Exodus. 6:3. "Het grondschrift vertoont zich als het eenvoudig, liefelijk gewas, dat uit de dood van de geslachten vóór Abraham, en uit het leven van de zich vandaar af vormende heilige familie als vanzelf opkwam, natuurlijk en door de feiten zelf ontwikkeld, daarom nog zonder bepaald doel en in meer algemene voorstelling; de aanvulling daarentegen, die zich van deze algemene voorstelling meester heeft gemaakt, en haar een nieuw leven heeft gegeven, ziet van een bepaald standpunt, van een hoogte van kennis en geloof, waarop de vaderen nog niet stonden, in de feiten van het verleden terug, en ziet daar, in het licht van de Geest, die van boven is, veel, wat tevoren geweest was. Het grondschrift, terwijl het met het ontstaan het vergaan aaneenknoopt, is vooral genealogisch, de aanvulling daarentegen veel meer bepaald religieus-ethisch: het eerste is het lichaam, deze brengt in dit lichaam, naar haar alles beheersende en, op de resultaten lettende, ethische gezichtspunten, geest en leven.

Als wij het eerste bijbelboek met een oplettend oog beschouwen, blijkt het, dat het, ofschoon door Mozes in zijn geheel tezamen gebracht, echter uit onderscheidene afzonderlijke stukken is samengesteld, die reeds vroeger op zichzelf bestonden, en tot Mozes van de vaderen zijn gekomen, zoals dit door de beroemde Vitringa (Observat. Sacrae) zeer duidelijk is aangewezen. Men heeft van deze opmerking, in onze laatste tijd, een schromelijk misbruik gemaakt, om de ware, Goddelijke oorsprong van die oude verhalen twijfelachtig te maken, en alles tot bloot menselijke en mythologische verhalen te vernederen; daarvoor is niet de minste reden, nooit was dat het oogmerk van genoemde geleerde. Alles hangt hier in één onverbreekelijke schakel tezamen, waarvan niet het minste deel kan worden gemist, zonder het geheel van alle waarde en kracht te beroven, maar ook de waarheid van het geheel bevestigt onweersprekelijk dit van elk bijzonder gedeelte.

Tegenover de afbrekende kritiek kan op goede en voldoende gronden, zowel de echtheid als de geloofwaardigheid van dit eerste boek van Mozes, gestaafd worden. Wie niet met vluchtige blik, maar nauwkeurig, dit boek leest en herleest, zal tot de slotsom moeten komen, dat het van één hand is, door één persoon geschreven, die wel bronnen heeft gebruikt, die wel alles van tevoren naarstig heeft onderzocht, maar daardoor ook juist de man was, om onder en door de leiding van de Heilige Geest, Die in de waarheid leidt, wat hij wist, wat hem geopenbaard was, op schrift te brengen. Bij nauwkeurig onderzoek blijkt het, dat Mozes niet alleen de schrijver kan zijn, maar ook geweest moet zijn; door inspiratie van de Heilige Geest, en door zijn kennis van kunsten en wetenschappen, straks geheiligd door een veertigjarig vertoeven in de woestijn, juist de man kon zijn, om de oudste geschiedenis van de mensheid,

tot op zijn tijd, te boek te stellen. Alles verraadt de man, die volleerd in de gave van de geschiedschrijvers, dit boek naar een bepaald plan en volgens een tevoren opgemaakt bestek, heeft geschreven. Men heeft interpolaties, bijvoegingen van latere overschrijvers, aangenomen, ook van gelovige zijde, maar wanneer men bedenkt, dat Mozes niet alleen geleerde was, maar ook Profeet, ja, als het ware de grootste van alle Profeten, dan behoeft men niet te stellen, dat, o.a. de vermeldingen van koningen van Edom, "eer een koning regeerde over de kinderen van Israël" (Genesis 36.31 een interpolatie, een bijvoeging van een latere overschrijver is. Het verschilt zo veel, of men tegenover dit boek gaat zitten om het te ontleden, als een product van menselijke kennis en geleerdheid, dan wanneer men het aanmerkt als een Boek, geschreven door een man van God, die door de Heilige Geest werd gedreven, en daarom niet alleen voor feiten was gevrijwaard, maar ook, waar het de toekomst gold, een profetische blik in die toekomst had. De afbrekende kritiek heeft voor dit laatste geen gezicht, evenmin, zoals wij later zullen zien, als voor het feit, dat, waar er verschil schijnt te bestaan tussen wetten, die op dezelfde zaak betrekking hebben, Mozes gerekend heeft met de eigenaardige behoeften en toestanden. Wij voor ons zijn door de behandeling van dit eerste boek van Mozes in het geloof bevestigd, dat het in zijn geheel, zoals het daar ligt, van Mozaïsche redactie is, en tevens een boek, waarin, door Gods genade, ons de oudste geschiedenis wordt meegedeeld van het menselijk geslacht en van het oude Bondsvolk Israël..

Al de hedendaagse ontdekkingen en vorderingen in kunsten en wetenschappen hebben slechts gediend, om de waarheid van de door Mozes verhaalde gebeurtenissen te bevestigen. -Zonder deze geschiedenis zouden wij in het duister verkeren, niets wetende van de wording van de wereld, de oorsprong van de zonde, de eerste geschiedenis van het mensdom. Nu kan een kind op de eerste bladzijden van Genesis meer daarvan weten, dan de geleerdste wijsgeren zonder dit boek daarvan in vierduizend jaren geweten hebben. Gij hebt vóór u de oudste en meest echte geschiedenis van de wereld: een geschiedenis die de eerste geschreven openbaring van God aan de mensen bevat; de openbaring van Zijn bestaan, van Zijn macht, wijsheid en goedheid, die voor u en voor al wat mens heet, van zo groot belang is. Hoeveel zijt gij Hem dan verschuldigd voor die ontdekking, die Hij alleen u geven kon, en daarvoor, dat Hij u liet merken, wat gij aan Zijn wijsheid en barmhartigheid verschuldigd zijt. God heeft u gemaakt, zowel als het hele heelal; Hij bestuurt uw lot, zoals dat van allen, met Goddelijke wijsheid en liefde: wie God veracht, wordt verdelgd; wie God bemint, wordt gezegend en opgenomen in Zijn heerlijkheid. Ziet daar de grote lessen van dit eerste bijbelboek!.